

# Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis

# C 373



Izdevums  
latviešu valodā

## Informācija un paziņojumi

58. sējums

2015. gada 10. novembris

Saturs

### IV Paziņojumi

#### EIROPAS SAVIENĪBAS IESTĀŽU UN STRUKTŪRU SNIEGTI PAZIŅOJUMI

##### Revīzijas palāta

2015/C 373/01	Revīzijas palātas pārskats par budžeta izpildi 2014. finanšu gadā un iestāžu atbildes . . . . .	1
2015/C 373/02	Revīzijas palātas pārskats par darbībām, ko finansē no 8., 9., 10. un 11. Eiropas Attīstības fonda (EAF) 2014. finanšu gadā, un Komisijas atbildes. . . . .	289

LV



## IV

*(Paziņojumi)*

## EIROPAS SAVIENĪBAS IESTĀŽU UN STRUKTŪRU SNIEGTI PAZIŅOJUMI

## REVĪZIJAS PALĀTA



Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 287. panta 1. un 4. punktu, saskaņā ar 148. panta 1. punktu un 162. panta 1. punktu Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 25. oktobra Regulā (ES, Euratom) Nr. 966/2012 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, un par Padomes Regulas (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 atcelšanu un saskaņā ar 43., 48. un 60. pantu Padomes 2008. gada 18. februāra Regulā (EK) Nr. 215/2008 par Finanšu regulu, ko piemēro 10. Eiropas Attīstības fondam, kurā grozījumi izdarīti ar Regulu (ES) Nr. 567/2014

**Eiropas Savienības Revīzijas palāta 2015. gada 10. septembra sēdē pieņēma**

**PĀRSKATUS**

**par 2014. finanšu gadu.**

Šie pārskati kopā ar iestāžu atbildēm uz Palātas apsvērumiem ir nosūtīti iestādēm, kuras apstiprina budžeta izpildi, kā arī pārējām iestādēm.

Revīzijas palātas locekļi:

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA (priekšsēdētājs), Iğors LUDBORŽS, Jan KINŠT, Kersti KALJULAIID, Karel PINXTEN, Henri GRETHEN, Szabolcs FAZAKAS, Louis GALEA, Ladislav BALKO, Augustyn KUBIK, Milan Martin CVIKL, Rasa BUDBERGYTĒ, Lazaros S. LAZAROU, Hans Gustaf WESSBERG, Pietro RUSSO, Ville ITÄLÄ, Kevin CARDIFF, Baudilio TOMÉ MUGURUZA, Iliana IVANOVA, George PUFAN, Neven MATES, Alex BRENNINKMEIJER, Danièle LAMARQUE, Nikolaos MILIONIS, Phil WYNN OWEN, Klaus-Heiner LEHNE, Oskar HERICS, Bettina JAKOBSEN.





# **GADA PĀRSKATS PAR BUDŽETA IZPILDI**

(2015/C 373/01)



# SATURS

	<i>Lpp.</i>
Vispārējs ievads .....	7
1. nodaļa – Ticamības deklarācija un to pamatojošā informācija .....	9
2. nodaļa – Budžeta un finanšu pārvaldība .....	65
3. nodaļa – Rezultātu sasniegšana ar ES budžetu .....	83
4. nodaļa – Ieņēmumi .....	127
5. nodaļa – Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai .....	147
6. nodaļa – Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija .....	165
7. nodaļa – Dabas resursi .....	213
8. nodaļa – Globālā Eiropa .....	261
9. nodaļa – Administrācija .....	275



## VISPĀRĒJS IEVADS

0.1. Eiropas Revīzijas palāta ir Eiropas Savienības (ES) iestāde, kura ar Līgumu izveidota ES finanšu revidēšanai. Būdamā ES ārējās revīzijas iestāde, Palāta sekmē ES finanšu labāku pārvaldību un darbojas kā neatkarīga Eiropas Savienības iedzīvotāju finansiālo interešu aizstāve. Plašāku informāciju par Revīzijas palātas veikumu var atrast tās gada darbības pārskatā, kurš kopā ar Palātas īpašajiem ziņojumiem par ES izdevumu programmām un ieņēmumiem, kā arī atzinumiem par jauniem vai grozītiem tiesību aktiem ir pieejams Palātas tīmekļa vietnē [www.eca.europa.eu](http://www.eca.europa.eu).

0.2. Šis ir Palātas 38. gada pārskats par ES budžeta izpildi. Tas attiecas uz 2014. finanšu gadu. Par Eiropas attīstības fondiem ir sagatavots atsevišķs gada pārskats.

0.3. Par ES vispārējo budžetu katru gadu lemj Padome un Eiropas Parlaments. Palātas sagatavotais gada pārskats kopā ar tās īpašajiem ziņojumiem sniedz pamatu budžeta izpildes apstiprināšanas procedūrai, kurā Eiropas Parlaments atbilstoši Padomes ieteikumam lemj par to, vai Komisija ir apmierinoši īstenojusi savus pienākumus budžeta izpildes jomā. Palāta vienlaikus iesniedz gada pārskatu valstu parlamentiem un Eiropas Parlamentam un Padomei.

0.4. Gada pārskata galvenā daļa ir Palātas deklarācija par Eiropas Savienības konsolidēto gada pārskatu ticamību un darījumu likumību un pareizību (pārskatā lietots termins "darījumu pareizība"). Palāta papildina šo deklarāciju ar īpašiem izvērtējumiem par katru no galvenajām ES darbības jomām.

0.5. Lai Palātas gada pārskats būtu noderīgāks, nodaļu struktūra atbilst daudzgadu finanšu shēmas (DFS) kategorijām. Pašreizējā DFS stājās spēkā 2014. gadā, un tā nosaka ES izdevumu apjomu un sadalījumu līdz 2020. gadam. Tagad lasītājiem vajadzētu būt vieglāk Palātas pārskatā sniegtos konstatējumus salīdzināt ar attiecīgo budžeta un grāmatvedības informāciju.

0.6. Par katru no DFS kategorijām nesagatavo atsevišķu finanšu pārskatu, tāpēc īpašajos izvērtējumos dotie secinājumi nav revīzijas atzinumi. Taču konkrētajās gada pārskata nodaļās aprakstīti katrai DFS kategorijai svarīgi jautājumi.

0.7. Šogad pārskata struktūra ir šāda:

- 1. nodaļā ir sniegta ticamības deklarācija un kopsavilkums par rezultātiem, ko Palāta ieguvusi revīzijā par pārskatu ticamību un darījumu pareizību,
- 2. nodaļā izklāstīti Palātas konstatējumi par budžeta un finanšu pārvaldību,
- 3. nodaļas mērķis ir pildīt Palātas stratēģisko mērķi attiecībā uz ES publiskās pārskatatbildības uzlabošanu, un šajā nodaļā galvenā uzmanība pievērsta tam, kādā mērā darbības rezultātu satvars ļauj Komisijai uzraudzīt stratēģiju "Eiropa 2020" un virzīties uz šīs stratēģijas mērķu sasniegšanu,
- 4. nodaļā sniegti konstatējumi par ieņēmumiem,
- 5.–9. nodaļā, kuras atbilst DFS 1.a, 1.b, 2., 4. un 5. kategorijai<sup>(1)</sup>, aprakstīti rezultāti, ko Palāta ieguvusi darījumu pareizības pārbaudēs, kā arī atlasītu sistēmu un gada darbības pārskatu pārbaudēs.

0.8. Pārskatā ir iekļautas Komisijas (vai attiecīgos gadījumos citu ES iestāžu un struktūru) atbildes uz Palātas apsvērumiem, un Palātas konstatējumu un secinājumu aprakstā ir ņemtas vērā revidētās vienības attiecīgās atbildes. Tomēr Palātas kā ārējā revidenta pienākums ir paziņot savus revīzijas konstatējumus, uz to pamata izdarīt secinājumus un tādējādi sniegt neatkarīgu un objektīvu novērtējumu par pārskatu ticamību un darījumu pareizību.

<sup>(1)</sup> Palāta nesagatavo īpašo izvērtējumu par DFS 3. kategoriju "Drošība un pilsonība" un 6. kategoriju "Kompensācijas".



## 1. NODAĻA

**Ticamības deklarācija un to pamatojošā informācija**

## SATURS

	<i>Punkts</i>
Ticamības deklarācija, ko Palāta sagatavojusi Eiropas Parlamentam un Padomei – neatkarīga revidenta ziņojums	I.–XII.
Ievads	1.1.–1.3.
ES izdevumi ir nozīmīgs līdzeklis politikas mērķu sasniegšanai	1.1.–1.3.
Revīzijas konstatējumi par 2014. finanšu gadu	1.4.–1.58.
Pārskatos nebija būtiski nepareizu ziņu	1.4.–1.8.
Darījumu pareizība: Palātas kopējie revīzijas rezultāti, lai gan stabili, liecina par būtisku kļūdu līmeni	1.9.–1.29.
Ir dažāda veida koriģējošie pasākumi ar dažādu ietekmi	1.30.–1.44.
Komisijas Kopsavilkuma pārskatā ir apstiprināta kļūdu būtiskā ietekme uz darījumiem	1.45.–1.57.
Palāta pārsūta OLAF gadījumus, kad ir aizdomas par krāpšanu	1.58.
Secinājumi	1.59.–1.66.
1.1. pielikums.	Revīzijas pieeja un metodoloģija
1.2. pielikums.	Attiecībā uz pārskatu ticamību iepriekšējos gados formulēto apsvērumu pēcpārbaude
1.3. pielikums.	Izvilkumi no 2014. gada konsolidētajiem pārskatiem
1.4. pielikums.	Aplēstais/iespējamākais kļūdu līmenis. Nepielāgoti vēsturiskie 2009.–2013. gada dati
1.5. pielikums.	Atklāto kļūdu biežums revīzijas izlasē attiecībā uz 2014. gadu

## TICAMĪBAS DEKLARĀCIJA, KO PALĀTA SAGATAVOJUSI EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI – NEATKARĪGA REVIDENTA ZIŅOJUMS

### I. Palāta revidēja:

- a) Eiropas Savienības konsolidētos pārskatus, ko veido konsolidētie finanšu pārskati<sup>(1)</sup> un kopsavilkuma pārskati par budžeta izpildi<sup>(2)</sup> par 2014. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu, kurus Komisija apstiprinājusi 2015. gada 23. jūlijā;
- b) šiem pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību, kā noteikts Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 287. pantā.

### Vadības atbildība

II. Saskaņā ar LESD 317. un 318. pantu un Finanšu regulu Komisija ir atbildīga par Eiropas Savienības konsolidēto pārskatu sagatavošanu un patiesu izklāstu, pamatojoties uz starptautiski atzītiem grāmatvedības standartiem publiskajam sektoram, un par šiem pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Šie pienākumi ietver iekšējās kontroles izveidi, ieviešanu un īstenošanu attiecībā uz finanšu pārskatu sagatavošanu un izklāstu tā, lai krāpšanas vai kļūdas dēļ tajos nebūtu sniegtas būtiski nepareizas ziņas. Komisija uzņemas galīgo atbildību par Eiropas Savienības pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību (LESD 317. pants).

### Revidenta atbildība

III. Palātas pienākums ir, pamatojoties uz savu revīzijas darbu, sniegt Eiropas Parlamentam un Padomei ticamības deklarāciju par pārskatu ticamību un pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Palāta veica revīziju saskaņā ar Starptautiskās Grāmatvežu federācijas (IFAC) starptautiskajiem revīzijas standartiem un ētikas kodeksiem un INTOSAI starptautiskajiem augstāko revīzijas iestāžu standartiem. Atbilstoši šiem standartiem Palātai jāievēro ētikas prasības un jāplāno un jāveic revīzija tā, lai gūtu pamatotu pārliecību par to, ka Eiropas Savienības konsolidētajos pārskatos nav sniegtas būtiski nepareizas ziņas un ka šiem pārskatiem pakārtotie darījumi ir likumīgi un pareizi.

IV. Revīzijā piemēro procedūras, lai iegūtu revīzijas pierādījumus par konsolidētajos pārskatos minētajām summām un sniegto informāciju, kā arī par pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Procedūru izvēle ir atkarīga no revidenta novērtējuma arī par risku, ka krāpšanas vai kļūdas dēļ konsolidētajos pārskatos ir sniegtas būtiski nepareizas ziņas vai ka saistībā ar pakārtotajiem darījumiem ir būtiski pārkāpts Eiropas Savienības juridiskais regulējums. Veicot šos riska novērtējumus, lai izstrādātu konkrētajiem apstākļiem atbilstošas revīzijas procedūras, bet ne lai sniegtu atzinumu par iekšējās kontroles efektivitāti, ņem vērā iekšējās kontroles mehānismus, kuri attiecas uz konsolidēto pārskatu sagatavošanu un patiesu izklāstu un pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Revīzijā novērtē arī izmantoto grāmatvedības metožu piemērotību un aplēšu pamatotību, kā arī konsolidēto pārskatu vispārējo izklāstu.

V. Ieņēmumu jomā Palātas veiktās pievienotās vērtības nodokļa un nacionālā kopienākuma pašu resursu pārbaudes sākumpunkts ir attiecīgo makroekonomikas rādītāju kopums, uz kuru pamata šie resursi ir aprēķināti, un tad Palāta novērtē Komisijas datu apstrādes sistēmas, līdz dalībvalstu iemaksas ir saņemtas un iegrāmatotas konsolidētajos pārskatos. Tradicionālo pašu resursu revīzijā Palāta pārbauda muitas iestāžu pārskatus un analizē muitas nodokļu plūsmu līdz brīdim, kad Komisija šīs summas ir saņēmusi un tās ir atspoguļotas pārskatos.

<sup>(1)</sup> Konsolidētie finanšu pārskati ietver bilanci, finanšu darbības rezultātu pārskatu, naudas plūsmas pārskatu, pārskatu par neto aktīvu pārmaiņām, kopsavilkumu par nozīmīgām grāmatvedības metodēm un citus paskaidrojumus (tostarp informāciju pa segmentiem).

<sup>(2)</sup> Kopsavilkuma pārskati par budžeta izpildi ietver kopsavilkuma pārskatus par budžeta izpildi un paskaidrojumus.



VI. Saistībā ar izdevumiem Palāta pārbauda maksājumu darījumus, kad izdevumi ir radušies, tie ir iegrāmatoti un pieņemti. Šī pārbaude aptver visas maksājumu kategorijas (tostarp aktīvu iegādei veiktos maksājumus), izņemot avansa maksājumus to veikšanas stadijā. Avansa maksājumus pārbauda tad, kad līdzekļu saņēmējam ir prasīts sniegt vai kad tas sniedz attaisnojumu par to atbilstīgu izmantošanu un avansa maksājums tiek dzēsts vai kļūst par atgūstamu.

VII. Palāta uzskata, ka iegūtie revīzijas pierādījumi ir pietiekami un atbilstoši, lai pamatotu tās atzinumus.

## Pārskatu ticamība

### *Atzinums par pārskatu ticamību*

VIII. Palāta uzskata, ka Eiropas Savienības konsolidētie pārskati par 2014. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu visos būtiskajos aspektos patiesi atspoguļo Savienības finanšu stāvokli 2014. gada 31. decembrī, tās darbību rezultātus, naudas plūsmas un neto aktīvu pārmaiņas minētajā datumā noslēgtajā gadā, kā to nosaka Finanšu regula un grāmatvedības noteikumi, kas pamatojas uz starptautiski atzītiem grāmatvedības standartiem publiskajam sektoram.

## Pārskatiem pakārtoto darījumu likumība un pareizība

### ieņēmumi

### *Atzinums par pārskatiem pakārtoto ieņēmumu likumību un pareizību*

IX. Palāta uzskata, ka pārskatiem pakārtotie ieņēmumi par 2014. gada 31. decembrī slēgto gadu visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi.

### Maksājumi

### *Pamats negatīvam atzinumam par pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību*

X. Izdevumos, kuri 2014. gadā iegrāmatoti daudzgadu finanšu shēmas 1.–4. kategorijā <sup>(3)</sup> kā pamatdarbības izdevumi, ir būtisks kļūdu līmenis. Palātas aplēstais kļūdu līmenis pārskatiem pakārtotajos maksājumos ir 4,4 %. Palātas secinājumu apstiprina Komisijas Kopsavilkuma pārskatā dotā analīze par riskam pakļautajām summām.

### *Negatīvs atzinums par pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību*

XI. Ņemot vērā to jautājumu nopietnību, kas aprakstīti punktā, kurā pamato negatīvu atzinumu par pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību, Palāta uzskata, ka maksājumos, kuri ir pakārtoti pārskatiem par 2014. gada 31. decembrī slēgto gadu, ir būtisks kļūdu līmenis.

<sup>(3)</sup> Šīs kategorijas ir aptvertas šā gada pārskata 5.–8. nodaļā.

*Cita informācija*

XII. Dokuments "Finanšu pārskatu diskusija un analīze" nav finanšu pārskatu daļa. Finanšu pārskatu diskusijā un analīzē sniegtā informācija saskan ar finanšu pārskatiem.

2015. gada 10. septembrī

*Priekšsēdētājs*

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA

Eiropas Revīzijas palāta  
12, rue Alcide De Gasperi, 1615 Luxembourg, LUXEMBOURG

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## IEVADS

**ES izdevumi ir nozīmīgs līdzeklis politikas mērķu sasniegšanai**

1.1. ES izdevumi ir nozīmīgs līdzeklis politikas mērķu sasniegšanai. Citi nozīmīgi instrumenti ir likumdošana un preču, pakalpojumu, kapitāla un iedzīvotāju pārvietošanās brīvība visā Savienībā. Caurmērā ES izdevumi veido 1,9 % no ES dalībvalstu (sk. **1.1. grafiku**) vispārējās valdības kopējiem izdevumiem.

1.2. Palātas uzdevumi saskaņā ar Līgumu ir šādi:

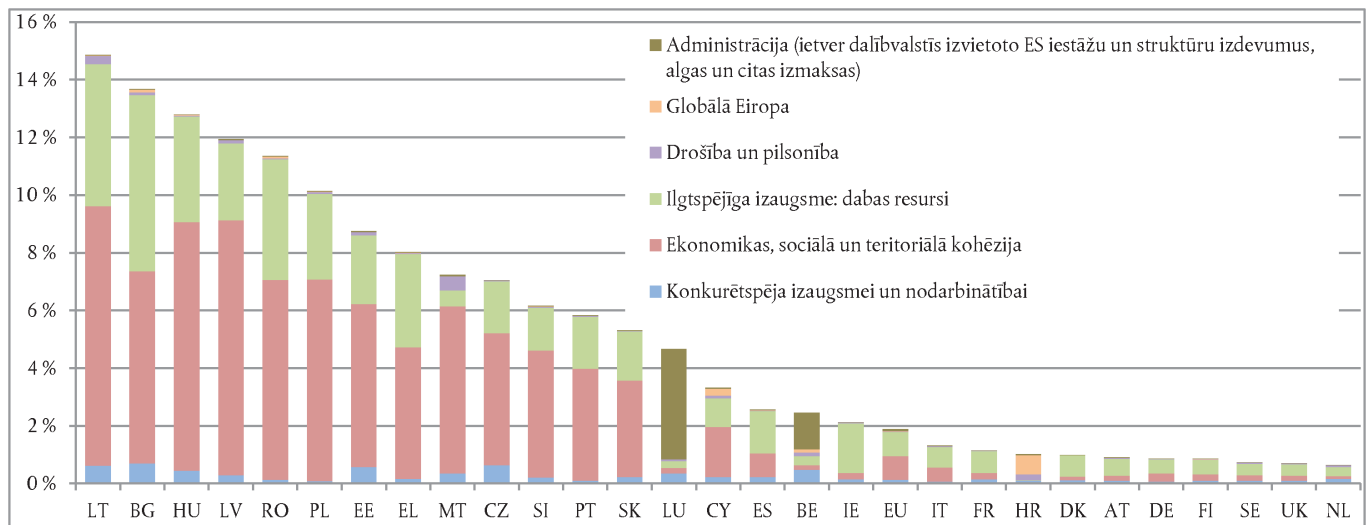
- pārbaudīt, vai ES budžetu izmanto saskaņā ar piemērojamajiem tiesību aktiem un noteikumiem,
- sniegt atzinumu par ES pārskatiem,
- ziņot par ES izdevumu saimnieciskumu, lietderību un efektivitāti<sup>(4)</sup>,
- sniegt atzinumus par to tiesību aktu priekšlikumiem, kuriem būs finansiāla ietekme.

Veicot darbu, kas vajadzīgs ticamības deklarācijas izstrādei, Palāta izpilda divus pirmos no minētajiem uzdevumiem. Tas arī palīdz Palātai apzināt risku, kādam pakļauti saimnieciskuma, lietderības un efektivitātes principi, kā arī ievērojami palīdz sagatavot atzinumus par finansiālas iedabas tiesību aktu priekšlikumiem.

---

<sup>(4)</sup> Definīcijas ir dotas 30. panta 2. punktā Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 25. oktobra Regulā (ES, Euratom) Nr. 966/2012 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam (OV L 298, 26.10.2012., 1. lpp.):  
"Saimnieciskuma princips prasa, lai resursi, ko iestādes lieto savas darbības veikšanai, būtu pieejami noliktajā laikā, pienācīgā apjomā un kvalitātē un par labāko cenu.  
Lietderības princips saistīts ar labāko attiecību starp izmantotajiem resursiem un sasniegto rezultātu.  
Efektivitātes princips attiecas uz konkrētu izvirzīto mērķu un vēlamo rezultātu sasniegšanu."

1.1. grafiks. 2014. gada ES izdevumu īpatsvars kopējos vispārējās valdības izdevumos katrā dalībvalstī



Avoti:

Eiropas Savienības izdevumi (Eiropas Komisijas grāmatvedības dati, kurus apkopojusi ERP).

Dalībvalstu kopējie vispārējās valdības izdevumi (Eurostat – Valstu statistika – Valsts ieņēmumi, izdevumi un galvenie apkopotie skaitļi – Kopējie vispārējās valdības izdevumi 2014. gadā)

(<http://ec.europa.eu/eurostat/web/government-finance-statistics/data/database>). Valstu kodu atšifrējumus sk. **1.5. pielikumā**.

#### PALĀTAS APSVĒRUMI

##### 1.3. Šajā gada pārskata nodaļā:

- izklāstīts Palātas sagatavotās ticamības deklarācijas konteksts un sniegta revīzijas pieejas (sk. **1.1. pielikumu**), konstatējumu un secinājumu apkopojums,
- analizēta ar ES izdevumiem saistīto risku faktoru iedaba,
- izklāstīti pasākumi, kurus Komisija veikusi saistībā ar Palātas iepriekšējos gada pārskatos sniegtajiem apsvērumiem un ieteikumiem par pārskatu ticamību (sk. **1.2. pielikumu**).

## PALĀTAS APSVĒRUMI

**REVĪZIJAS KONSTATĒJUMI PAR 2014. FINANŠU GADU****Pārskatos nebija būtiski nepareizu ziņu**

1.4. Palātas apsvērumi attiecas uz Eiropas Savienības 2014. finanšu gada konsolidētajiem pārskatiem<sup>(5)</sup> (turpmāk tekstā – “pārskati”), kurus kopā ar grāmatveža apliecinājuma vēstuli Palāta saņēma 2015. gada 23. jūlijā<sup>(6)</sup>. Pārskatiem ir pievienota “Finanšu pārskatu diskusija un analīze”<sup>(7)</sup>, bet Palātas revīzijas atzinums uz to neattiecas. Tomēr saskaņā ar revīzijas standartiem Palāta ir novērtējusi, vai šis dokuments saskan ar pārskatos sniegto informāciju.

1.5. Pārskati (apkopojums dots **1.3. pielikumā**) liecina, ka 2014. gada 31. decembrī kopējās bilances saistības bija 220,7 miljardi EUR salīdzinājumā ar 162,7 miljardu EUR vērtajiem kopējiem aktīviem. 2014. gada saimnieciskās darbības rezultāts ir 11,3 miljardu EUR deficīts (sk. arī 2.12. un 2.13. punktu).

1.6. Palātas veiktajā revīzijā konstatēts, ka pārskatos nav būtiski nepareizu ziņu (sk. arī **1.2. pielikumu**). Apsvērumi par ES finanšu un budžeta pārvaldību ir doti 2. nodaļā.

<sup>(5)</sup> Konsolidētajos pārskatos ietilpst:

- a) konsolidētie finanšu pārskati, kuros iekļauta bilance (tajā ir norādīti aktīvi un bilances saistības gada beigās), finanšu darbības rezultātu pārskats (tajā norādīti gada ieņēmumi un izdevumi), naudas plūsmas pārskats (tajā atspoguļots, kā izmaiņas kontos ietekmē naudu un tās ekvivalentus) un pārskats par neto aktīvu pārmaiņām, kā arī attiecīgie paskaidrojumi;
- b) kopsavilkuma pārskati par budžeta izpildi, kuros atspoguļoti gada ieņēmumi un izdevumi, kā arī attiecīgie paskaidrojumi.

<sup>(6)</sup> Provizorisks pārskats kopā ar grāmatveža apliecinājuma vēstuli tika saņemti 2015. gada 31. martā, t. i., Finanšu regulā tam paredzētā termiņa pēdējā dienā (sk. Regulas (ES, Euratom) Nr. 966/2012 147. pantu). Galīgie pārskati tika saņemti astoņas dienas pirms 148. pantā noteiktā iesniegšanas termiņa, proti, 31. jūlija. Komisijas pārskaitītais dokuments “Finanšu pārskatu diskusija un analīze” tika nosūtīts Palātai 2015. gada 1. septembrī.

<sup>(7)</sup> Sk. 2. ieteicamo praktisko vadlīniju (RPG 2) “Finanšu pārskatu diskusija un analīze”, ko sagatavojusi Starptautisko publiskā sektora grāmatvedības standartu padome (IPSASB).

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

1.7. Komisija 2014. gadā ir ieviesusi vairākas izmaiņas pārskatu izklāstā, lai ņemtu vērā jauno DFS un nostiprinātu sasaisti ar starptautiskajiem standartiem. Ir ievērojami uzlabots dažu pārskatiem pievienoto paskaidrojumu izklāsts<sup>(8)</sup>.

*Saistībā ar pārskatiem pieminami jautājumi*

1.8. Saistībā ar pārskatiem pieminami turpmāk aprakstītie jautājumi.

- a) Komisija ir uzlabojusi pārskatu 6. paskaidrojuma izklāstu ("ES budžeta aizsardzība"), kā aprakstīts Palātas 2013. gada pārskata 1.13. punktā un šā gada pēcpārbaudes tabulas 2. punktā (**1.2. pielikums**). Tagad paskaidrojumā sniegtā informācija ir mērķtiecīgāk virzīta. Attiecībā uz kohēziju paskaidrojumā ir norādīts apjoms, kādā tiek veiktas korekcijas pirms izdevumu reģistrēšanas, īstenošanas gaitā un slēgšanas laikā. Tagad paskaidrojumā ir aprakstīta (bet ne vienmēr izteikta skaitļos) koriģējošo pasākumu ietekme uz ES budžetu (piemēram, rodas piešķirtie ieņēmumi, līdzekļi tiek atsaukti, dalībvalstis attiecīgos līdzekļus aizstāj ar citiem u. c.)<sup>(9)</sup>.
- b) 2.5.2. paskaidrojums, kurš attiecas uz priekšfinansējumu (avansiem dalībvalstīm), liecina, ka Komisijas rīcībā ir ierobežota informācija par to līdzekļu izmantojumu, kurus avansā izmaksā dalītās pārvaldības finanšu instrumentiem (*FISM – financial instruments under shared management*) (3,8 miljardi EUR) un citām atbalsta shēmām (3,6 miljardi EUR). Tas var ietekmēt šo summu novērtēšanu gada beigās. Komisijai 2007.–2013. gada plānošanas perioda slēgšanas laikā varētu nākties veikt ievērojamus pielāgojumus.

1.7. Komisija augstu vērtē Palātas pausto atzinību par veiktajiem uzlabojumiem. Minētie uzlabojumi, piemēram, brīvprātīga uzrādīšana Finanšu pārskatu diskusijā un analizē, veikti, lai publiskā sektora finanšu pārskatu sagatavošanas jomā saglabātu vadošo pozīciju, ES pārskatu lietotājiem sniedzot lietderīgu finanšu informāciju.

1.8.

- a) Attiecībā uz 6. paskaidrojumu jānorāda, ka tajā apkopoti gan Komisijas 2014. gada koriģējošo (pieņemto un īstenoto), gan preventīvo pasākumu rezultāti. Sīkāka informācija par šo tematu ir izklāstīta ikgadējā Komisijas paziņojumā par ES budžeta aizsardzību.

<sup>(8)</sup> Tostarp ir konsolidēts apgrozāmo līdzekļu un ilgtermiņa aktīvu, kā arī īstermiņa un ilgtermiņa saistību izklāsts un ir vienkāršots segmentinformācijas izklāsts.

<sup>(9)</sup> Komisija plāno 2015. gada pārskatu 6. paskaidrojumā atspoguļot Eiropas Savienības Tiesas 2015. gada jūnija lēmumus, ar kuriem atcelti finanšu korekciju lēmumi par summu 457 miljoni EUR. Šos lēmumus jau apstrādā kā pielāgojumus atbilstoši notikumiem pēc bilances slēgšanas, t. i., 2.10. paskaidrojumā "Uzkrājumi" (Tiesas 2015. gada 24. jūnija spriedumi apvienotajās lietās C-549/12 P un C-54/13, ar kuriem atcelti divi Komisijas lēmumi par summu 94 miljoni EUR saistībā ar ERAF programmām Vācijā, un lietā C-263/13 P, ar ko atceļ trīs Komisijas lēmumus par summu 363 miljoni EUR saistībā ar ERAF programmām Spānijā). Šie lēmumi attiecas uz 1994.–1999. gada darbības programmu izdevumiem.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

**Darījumu pareizība: Palātas kopējie revīzijas rezultāti, lai gan stabili, liecina par būtisku kļūdu līmeni**

1.9. Palāta pārbauda ES ieņēmumus un izdevumus, lai novērtētu, vai tie atbilst piemērojamajiem tiesību aktiem un noteikumiem. Tā apraksta revīzijas rezultātus par ieņēmumiem 4. nodaļā un par izdevumiem – 5.–9. nodaļā (sk. **1.1. tabulu**).

1.10. Ieņēmumos nebija būtiska kļūdu līmeņa (sk. 4.26. punktu). Izdevumos Palāta joprojām konstatē būtisku kļūdu līmeni. Aplēstais kļūdu līmenis izdevumos (pēc tam, kad ņemti vērā attiecīgie koriģējošie pasākumi, sk. 1.32. punktu <sup>(10)</sup>) ir 4,4 %, kas ir līdzīgi kā 2013. gadā (4,5 % <sup>(11)</sup>) (sk. **1.1. tabulu**). Izdevumos DFS 5. kategorijā “Administrācija” kļūdu līmenis nebija būtisks (sk. 9.15. punktu). Visu pārējo kategoriju izdevumos, kas ir pamatdarbības izdevumi, bija būtisks kļūdu līmenis (sk. 5.32. un 5.33., 6.76. un 6.77., 7.72. un 7.73. un 8.26. un 8.27. punktu).

**1.10.** Komisija piekrīt Palātas novērtējumam par lielāko daļu kļūdu ieņēmumos 4. nodaļā un izdevumos 5.–9. nodaļā un pienācīgi pārbaudīs kļūdas, lai aizsargātu ES budžetu.

**1.1. tabula. Kopsavilkums par 2014. gada revīzijas rezultātiem attiecībā uz darījumu pareizību**

Gada pārskata nodaļa	DFS kategorija	Revidētie darījumi (miljardi EUR)	Aplēstais kļūdu līmenis 2014. gadā (%)	Ticamības intervāls (%)		Aplēstais kļūdu līmenis 2013. gadā (%)
				Zemākā kļūdu robeža	Augstākā kļūdu robeža	
5. Konkurētspēja	1.a apakškategorija	13,0	5,6	3,1	8,1	4,0
6. Kohēzija	1.b apakškategorija	55,7	5,7	3,1	8,2	5,3
7. Dabas resursi	2. kategorija	57,5	3,6	2,7	4,6	4,4
8. Globālā Eiropa	4. kategorija	7,4	2,7	0,9	4,4	2,1
9. Administrācija	5. kategorija	8,8	0,5	0,1	0,9	1,1

<sup>(10)</sup> Nevajadzētu salīdzināt “avota” korekcijas, kuras izmaksu deklarācijās izdarītas uzreiz un kuru iznākamā maksājums nav veikts vai ir samazināts, ar galīgo maksājumu summu.

<sup>(11)</sup> 2013. gada pārskatā ziņotais aplēstais kļūdu līmenis bija 4,7 %. Šeit norādītais salīdzināmais aplēstais līmenis ir par 0,2 procentpunktiem zemāks, jo Palāta ir atjauninājusi metodi, pēc kuras tā izsaka skaitļos publiskā iepirkuma kļūdas (sk. 1.13. un 1.14. punktu).

Gada pārskata nodaļa	DFS kategorija	Revidētie darījumi (miljardi EUR)	Aplēstais kļūdu līmenis 2014. gadā (%)	Ticamības intervāls (%)		Aplēstais kļūdu līmenis 2013. gadā (%)
				Zemākā kļūdu robeža	Augstākā kļūdu robeža	
Cits <sup>(1)</sup>	3. un 6. kategorija u. c.	2,1	—	—	—	—
<b>Kopā</b>		<b>144,5</b>	<b>4,4</b>	<b>3,3</b>	<b>5,4</b>	<b>4,5</b>
<b>Ieņēmumi</b>		<b>143,9</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

<sup>(1)</sup> Palāta nav izstrādājusi īpašo izvērtējumu vai atsevišķu nodaļu par izdevumiem DFS 3. kategorijā "Drošība un pilsonība", 6. kategorijā "Kompensācijas" un dažās citās izdevumu jomās (tie ir īpašie instrumenti, kuri neietilpst 2014.–2020. gada DFS, tostarp Rezerve palīdzībai ārkārtas gadījumos, Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fonds, Eiropas Savienības Solidaritātes fonds un Elastības instruments). Tomēr šajās jomās veiktais darbs ir ņemts vērā Palātas vispārējā secinājumā par 2014. gada izdevumiem.

Avots: Eiropas Revīzijas palāta.

#### PALĀTAS APSVĒRUMI

1.11. Kopumā revīzijas rezultāti pēdējos trīs gados ir bijuši relatīvi stabili līmenī, kas ievērojami pārsniedz Palātas izmantoto būtiskuma sliekšni (sk. **1.2. grafiku**).

#### KOMISIJAS ATBILDES

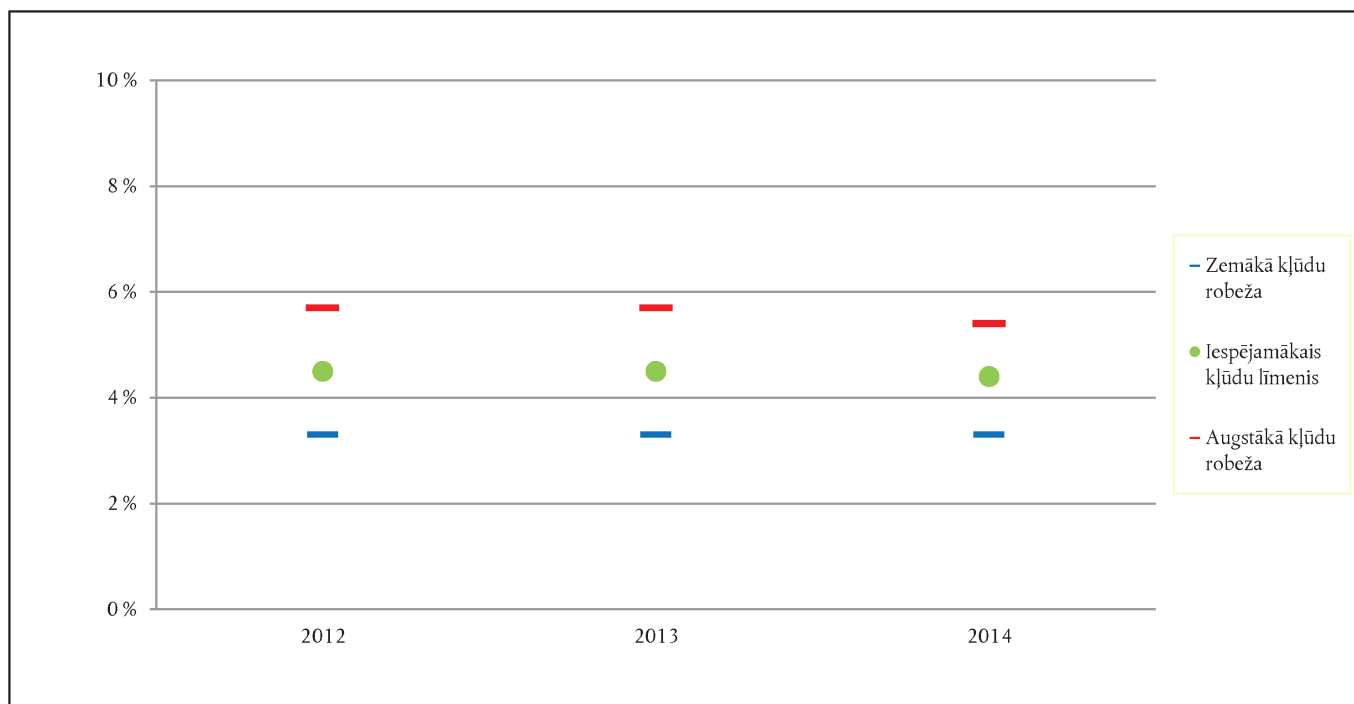
**1.11.** Komisija norāda, ka kļūdu līmenis, par kuru ziņoja Palāta, ir gada aplēse, kur ņemtas vērā projektu izdevumu korekcijas, kas atklātas pirms paziņojuma par Palātas revīziju.

Komisija uzsver, ka tai jāievēro Finanšu regula, kuras 32. panta 2. punkta e) apakšpunktā noteikts, ka tās iekšējās kontroles sistēmai cita starpā jānodrošina "tādu risku pienācīga pārvaldība, kuri saistīti ar pamatā esošo darījumu likumību un pareizību, ņemot vērā programmu daudzgadu iezīmes, kā arī attiecīgo maksājumu veidu".

Kopsavilkuma pārskatā par 2014. gadu (COM(2015) 279 final) Komisija korekciju mehānismu nākotnes ietekmi novērtēja EUR 2,7 miljardu apmērā, t. i., 1,9% no ES budžeta veikto maksājumu apmēra.

Komisija – pat pēc programmu slēgšanas – turpinās pildīt savu uzraudzības uzdevumu, īstenojot finanšu korekcijas un līdzekļu atgūšanu tādā līmenī, kas atbilst visā periodā konstatēto pārkāpumu un trūkumu līmenim.



1.2. grafiks. Aplēstais/iespējamākais kļūdu līmenis 2012.–2014. gadā <sup>(1)</sup>

<sup>(1)</sup> Aplēstais kļūdu līmenis par 2012. un 2013. gadu ir pielāgots, lai ņemtu vērā atjaunināto pieeju nopietnu publiskā iepirkuma kļūdu izteikšanai skaitļos (sk. 1.13. punktu).

Avots: Eiropas Revīzijas palāta.

#### PALĀTAS APSVĒRUMI

1.12. ES izdevumus var iedalīt divos galvenajos izdevumu programmu veidos, katram no kuriem ir savas raksturīgās riska iezīmes <sup>(12)</sup>:

- maksājumtiesību programmas, kurās maksājumus veic, ja ir ievēroti izvirzītie nosacījumi. Šādas programmas ir studentu un pētniecības stipendijas (5. nodaļa), tiešais atbalsts lauksaimniekiem (7. nodaļa), tiešais budžeta atbalsts <sup>(13)</sup> (8. nodaļa), algas un pensijas (9. nodaļa),
- atlīdzināšanas shēmas, kurās ES atlīdzina attiecināmu darbību attiecināmas izmaksas. Šādas shēmas ir pētniecības projekti (5. nodaļa), lauku un reģionu attīstības investīciju shēmas (6. un 7. nodaļa), mācību shēmas (6. nodaļa) un attīstības projekti (8. nodaļa).

<sup>(12)</sup> 1.20.–1.22. punktā ir izvērstāka analīze par šīm raksturīgajām riska iezīmēm.

<sup>(13)</sup> Tiešā budžeta atbalstu iemaksā valsts vispārējā budžetā vai tās konkrētas politikas vai mērķa budžetā (sk. arī 8.7. un 8.8. punktu).

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

*Palāta ir atjauninājusi savu revīzijas pieeju...*

1.13. Palāta 2014. gadā atjaunināja pieeju, pēc kādas tā izsaka skaitļos nopietnus publiskā iepirkuma noteikumu pārkāpumus. Tā rezultātā ir skaidrāk redzams, kā Palāta novērtē šo pārkāpumu ietekmi. Īpaši jāatzīmē tas, ka tagad ir ieviesta proporcionāla pieeja to kļūdu aprēķināšanai, kuras saistītas ar līguma izmaiņām.

1.14. Lai šajā pārskatā ziņotie rezultāti būtu salīdzināmi, saskaņā ar atjaunināto pieeju ir pielāgoti 2013. un 2012. gada skaitļi, kas doti **1.1. tabulā** un **1.2., 1.3., 1.4., 1.5.** un **1.6. grafikā**. Nepielāgotā vēsturiskā informācija par 2009.–2013. gadā ziņoto aplēsto kļūdu līmeni ir dota **1.4. pielikumā**. Pielāgošanas iznākumā kopējais aplēstais kļūdu līmenis par 2013. gadu samazinājās par 0,2 %, bet par 2012. gadu – par 0,3 %. Pielāgošana nekādi neietekmē secinājumus, kas izdarīti par abiem minētajiem gadiem. Nepārprotami saglabājas būtisks kļūdu līmenis.

1.15. Palāta 2015. gadā koriģēs pieeju savstarpējai atbilstībai, lai tā saskanētu ar mainīto kopējās lauksaimniecības politikas tiesisko regulējumu. Palāta izteiks viedokli par Komisijas sniegto informāciju attiecībā uz savstarpējo atbilstību, bet vairs neieklaus šo elementu revīzijas pārbaudēs. Šogad Palātas revidenti konstatēja daudz savstarpējās atbilstības kļūdu, kuras atklājās katrā ceturtajā apmeklētajā lauku saimniecībā. Šo kļūdu īpatsvars Palātas kopējā aplēstajā kļūdu līmenī ir 0,2 procentpunkti (2013. gadā – 0,2)<sup>(14)</sup>, un to īpatsvars dabas resursu nodaļā ir 0,6 procentpunkti (2013. gadā – 0,5).

**1.13.** Komisija atzinīgi vērtē Palātas jauno pieeju, kuru tā izmanto, lai izteiktu skaitļos nopietnus publiskā iepirkuma noteikumu pārkāpumus.

**1.15.** Komisija atzinīgi vērtē Palātas 2015. gadā paredzētās pieejas grozījumu. Attiecībā uz 2014. gadu tā atkārtoti pauž viedokli, ka savstarpējās atbilstības pārkāpumi neietekmē maksājumu attiecības kritērijus (sk. Komisijas atbildi uz 7.7. punktu).

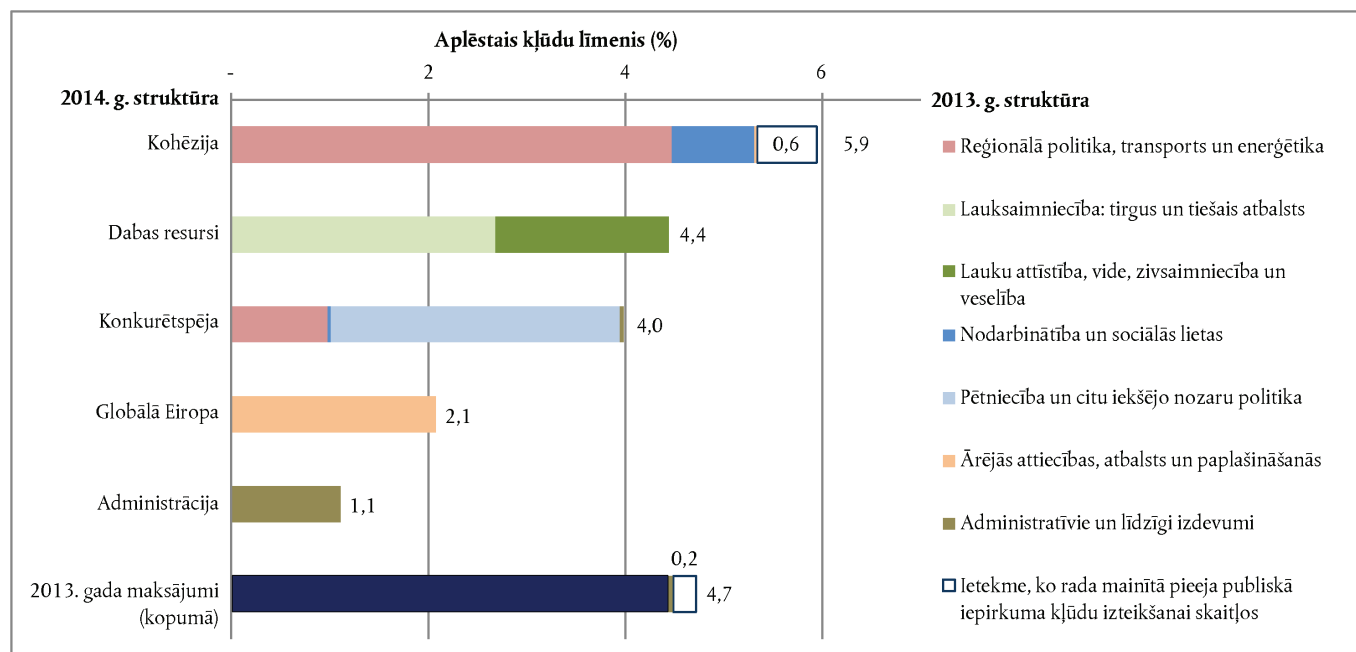
<sup>(14)</sup> Sk. arī 2013. gada pārskata 1.21. punktu.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## ... un gada pārskata struktūru

1.16. Kā aprakstīts vispārējā ievadā (0.5.–0.7. punkts), Palāta ir mainījusi gada pārskata nodaļu struktūru. Lai nodrošinātu salīdzināmību, **1.3. grafikā** ir parādīts, kādi būtu pagājušā gada revīzijas rezultāti, ja tiem piemērotu jauno struktūru un ņemtu vērā atjaunināto pieeju publiskā iepirkuma izteikšanai skaitļos (sk. 1.13. un 1.14. punktu). Šie skaitļi ir izmantoti **1.1. tabulā**.

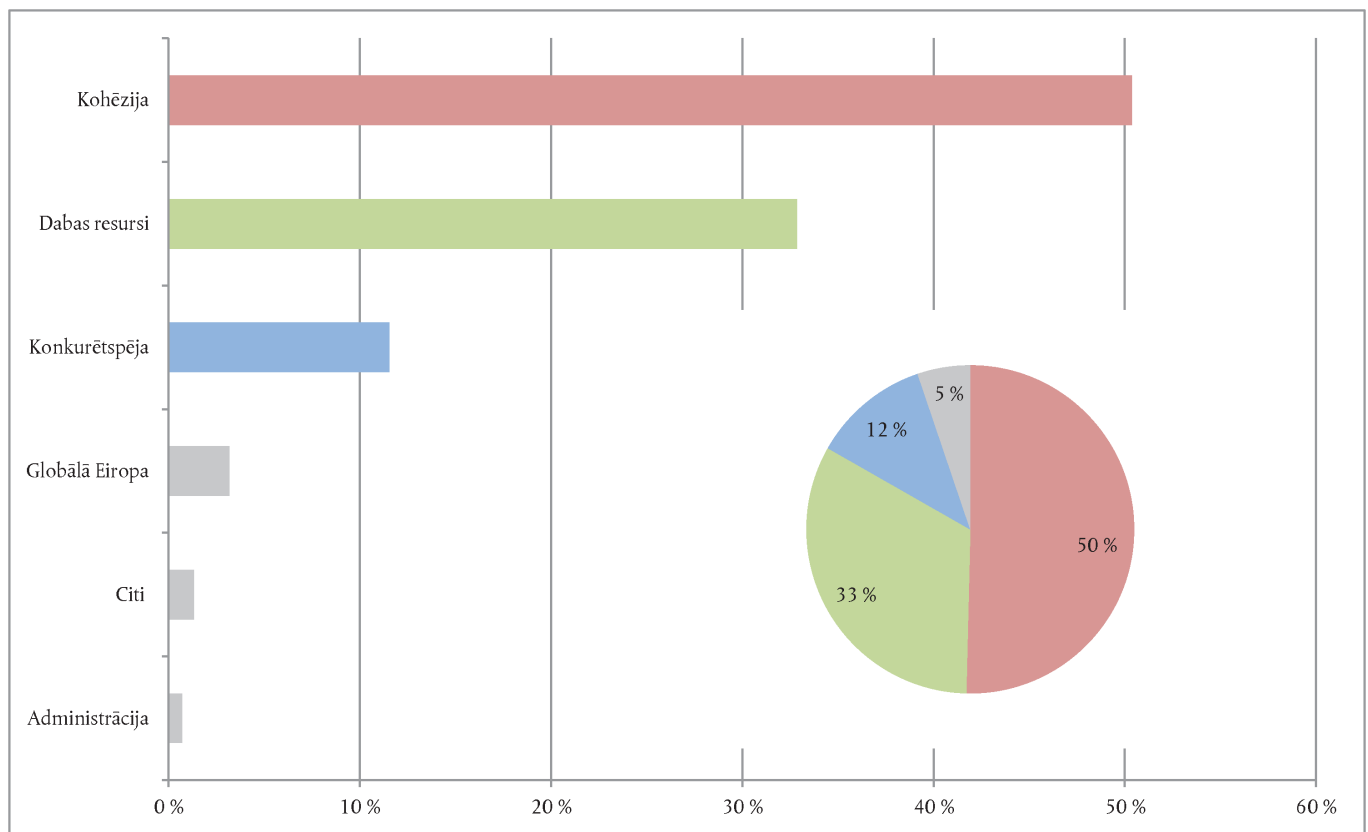
**1.3. grafiks. 2013. gada revīzijas rezultātu pārklasifikācija, pamatojoties uz 2014. gada pārskata struktūru un ņemot vērā atjaunināto pieeju publiskā iepirkuma kļūdu kvantitatīvā noteikšanā**



Avots: Eiropas Revīzijas palāta, ņemot vērā izmaiņas gada pārskata struktūrā un atjaunināto pieeju, pēc kādas izsaka skaitļos nopietnus publiskā iepirkuma noteikumu pārkāpumus.

1.17. Kā redzams **1.4. grafikā**, kohēzijas īpatsvars 2014. gadam aplēstajā kļūdu līmenī ir vislielākais, kam seko dabas resursi, konkurētspēja un globālā Eiropa. Šis sadalījums saskan ar konstatējumiem attiecībā uz 2013. gadu.

1.4. grafiks. DFS kategoriju īpatsvars kopējā 2014. gadam aplēstajā kļūdu līmenī



Avots: Eiropas Revīzijas palāta.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

1.18. Lielākā daļa 2014. gadā atklāto kļūdu ir attiecināmības kļūdas izmaksu atlīdzināšanas shēmās (sk. arī 1.20.–1.22. punktu un **1.5.** un **1.6. grafiku**).

- a) Izdevumos, kurus izlieto izmaksu atlīdzināšanai, aplēstais kļūdu līmenis ir 5,5 % (2013. gadā – 5,6 %). Šai jomai tipiskas kļūdas ir:
- izmaksu deklarācijās iekļautas neattiecināmas izmaksas,
  - neattiecināmi projekti, darbības vai saņēmēji,
  - nopietni publiskā iepirkuma noteikumu pārkāpumi piedāvājumu iesniegšanas stadijā,
  - nopietni publiskā iepirkuma noteikumu pārkāpumi līguma izpildes gaitā (proti, līgumos izdarītas izmaiņas un līgumslēgšanas tiesību piešķiršana par papildu darbiem).

## KOMISIJAS ATBILDES

**1.18.**

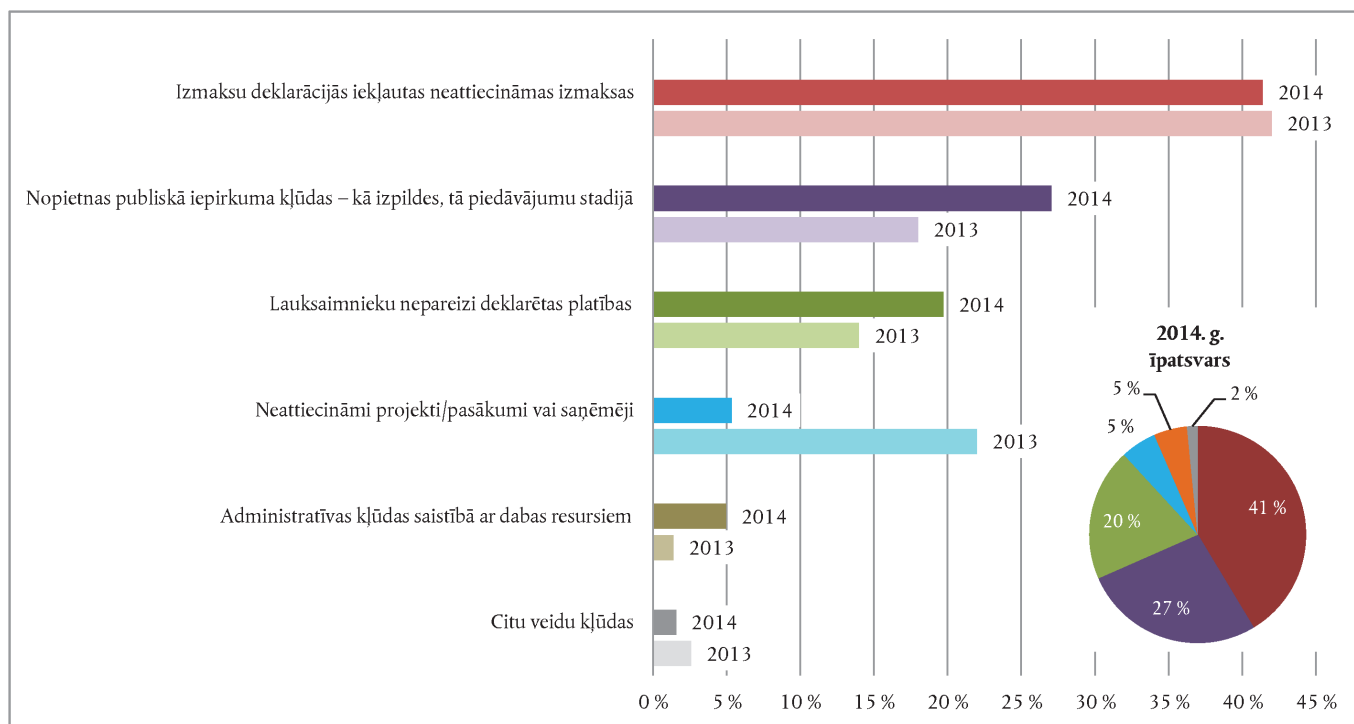
- a) Arī Komisija savās revīzijās ir konstatējusi līdzīgas problēmas. Komisija 2007.–2013. gada plānošanas periodā ir ļoti centusies noskaidrot minēto problēmu cēloni un vajadzības gadījumā īsteno korigējošus pasākumus.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

b) Maksājumtiesību programmās aplēstais kļūdu līmenis ir 2,7 % (2013. gadā – 3,0 %). Šai jomai tipiskas kļūdas ir:

- lauksaimnieki deklarē pārāk lielas lauksaimniecības platības,
- maksājumos lauksaimniekiem pieļautas administratīvas kļūdas.

1.5. grafiks. Kopējā aplēstā kļūdu līmeņa sastāvs pēc kļūdu veida



Avots: Eiropas Revīzijas palāta.

1.19. Skaitļi attiecībā uz 2013. gadu **1.5. grafikā** norādīti uz tā paša pamata kā attiecībā uz 2014. gadu, proti, pamatojoties uz 1.13. punktā aprakstīto pieeju.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

*Pastāv cieša sakarība starp izdevumu veidu un kļūdu līmeņiem*

1.20. Palāta analizēja sakarību starp izdevumu veidu un kļūdu risku. Viens no ES izdevumus raksturojošiem parametriem ir apmērs, kādā finansējuma saņēmējiem veicamo maksājumu pareizs aprēķins ir atkarīgs no pašu saņēmēju sniegtās informācijas. Tā ir ļoti raksturīga iezīme maksājumtiesību izdevumu lielākajai kategorijai, kas ir lauksaimniekiem maksātās platībsubsīdijas. Šī iezīme ir īpaši raksturīga arī atlīdzināšanas jomās: saņēmējiem ir jāsniedz informācija izmaksu deklarācijas atbalstam, apliecinot, ka viņu darbība var pretendēt uz atbalstu un ka viņiem ir radušās izmaksas, kas ir attiecināmas atlīdzībai. Tas attiecas uz visiem pārvaldības veidiem<sup>(15)</sup>.

1.21. **1.6. grafikā** dotā informācija ir balstīta uz ES izdevumu visām revīzijas pārbaudēm pēdējos divos gados<sup>(16)</sup> saistībā ar gada pārskatiem gan par vispārējo budžetu, gan par Eiropas attīstības fondiem. Maksājumu kopas ir grupētas atbilstoši to iedabai. Apļu izmēri šajā grafikā atspoguļo īpatsvaru kopējos izdevumos, izvietojums ap 45° līniju norāda uz aplēsto kļūdu relatīvajiem līmeņiem, savukārt pēc krāsas redzams, vai izdevumi ir maksājumtiesību programmās vai atlīdzināšanas shēmās.

1.22. Šajā grafikā ir aptverti gan profesionālā sprieduma elementi (sistēmu ietekmes novērtējums un ar darījuma veidu saistītā riska novērtējums, sk. **1.1. pielikuma** 1. punktu), gan empīriski elementi (aplēstā kļūdu līmeņa mērījums divu gadu periodā). Šā grafika nolūks ir, no vienas puses, apmierināt ieinteresēto personu prasību saņemt vairāk informācijas par dažādiem riska profiliem un, no otras puses, palīdzēt Komisijai veikt attiecīgu rīcību, lai risinātu problēmas jomās, kurās pastāvīgi ir augsts kļūdu līmenis.

**1.20.** *Izmantojot integrēto administrācijas un kontroles sistēmu (IAKS), kas ietver zemes gabalu identifikācijas sistēmu (ZGIS), var lielā mērā novērst kļūdas un samazināt kļūdu līmeni (sk. 7.32. punktu).*

*ZGIS ir izveidojušas un uztur valstu iestādes. Maksājumus galasaņēmējiem var veikt tikai pēc tam, kad pieprasījums ir pārbaudīts, salīdzinot ar ZGIS pieejamo informāciju.*

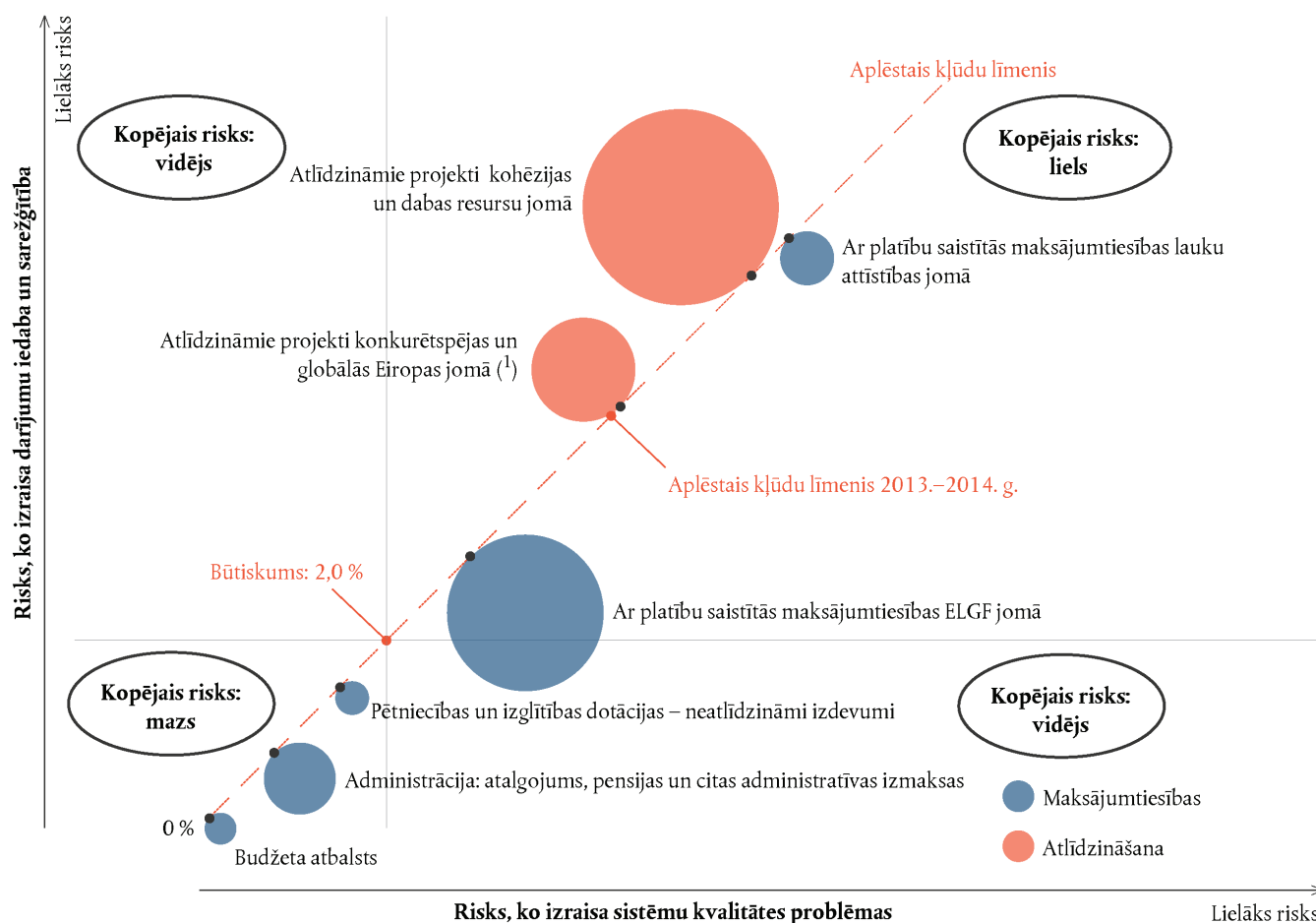
*Tāpēc, izmantojot ZGIS, platībsubsīdiju kļūdu līmenis ir zemāks nekā kļūdu līmenis citām subsīdijām dalītas pārvaldības sistēmā.*

*Komisija uzskata, ka 1.2. izcēlums un 1.3. izcēlums apstiprina šo viedokli.*

<sup>(15)</sup> Tiešā pārvaldība (Eiropas Komisija budžetu izpilda tieši), netiešā pārvaldība (budžeta izpilde uzticēta partnervalstīm, kuras nav ES dalībvalstis, starptautiskajām organizācijām u. c.) un dalītā pārvaldība (budžetu kopīgi izpilda Komisija un dalībvalstis).

<sup>(16)</sup> Abi gadi novērtēti pēc vienas un tās pašas pieejas (sk. 1.13. un 1.14. punktu).

1.6. grafiks. Sakarība starp darījuma veidu, risku un aplēsto kļūdu līmeni ES darījumos (2013.–2014. g.)



<sup>1</sup> Atlīdzinātajos līdzekļos kategorijā "Globālā Eiropa" ir ieskaitīti arī vairāku līdzekļu devēju projekti, kuriem praktiski piemīt vairākas no maksājumtiesību izdevumu raksturiezīmēm un kuros ir zemāki kļūdu līmeņi.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

*Rezultāti dažādās izdevumu jomās liecina par konsekventiem kļūdu modeļiem*

1.23. Konkurētspēja (5. nodaļa): aplēstais kļūdu līmenis ir 5,6 %, kas ir vairāk nekā ekvivalentie rezultāti par 2013. gadu (4,0 %<sup>(17)</sup>). Lielu daļu izdevumu izpilda uz izmaksu atlīdzināšanas pamata, un kļūdas šajā jomā ir dažāda veida neattiecināmas izmaksas (īpaši personāla izmaksas, citas tiešās izmaksas un netiešās izmaksas).

1.24. Kohēzija (6. nodaļa): aplēstais kļūdu līmenis ir 5,7 %, kas ir vairāk nekā ekvivalentie rezultāti par 2013. gadu (5,3 %<sup>(17)</sup>). Gandrīz visi izdevumi šajā jomā notiek izmaksu atlīdzināšanas veidā. Starp galvenajiem kļūdu cēloņiem jāmin nopietni publiskā iepirkuma noteikumu pārkāpumi (apmēram puse no aplēstā kļūdu līmeņa), kam seko izdevumu deklarācijās iekļautas neattiecināmas izmaksas (vairāk nekā ceturtdaļa no aplēstā kļūdu līmeņa). Pārējās kļūdas ir valsts atbalsta noteikumu neievērošana un neattiecināmi projekti.

1.25. Dabas resursi (7. nodaļa): aplēstais kļūdu līmenis ir 3,6 %, kas ir mazāk nekā ekvivalentie rezultāti par 2013. gadu (4,4 %<sup>(17)</sup>). Vairāk nekā trīs ceturtdaļas šīs jomas izdevumu ir Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) izdevumi, kuros ir mazāk kļūdu nekā lauku attīstībā, kur Palāta jau ilgus gadus konstatē augstus kļūdu līmeņus, īpaši izdevumos, kurus organizē izmaksu atlīdzināšanas veidā. Kopumā apmēram vienu trešo daļu no aplēstā kļūdu līmeņa veido lauksaimnieku deklarācijās norādītas pārāk lielas lauksaimniecības platības vai dzīvnieku skaits. Otra lielākā kļūdu grupa ir kļūdas, kas ir neattiecināmi saņēmēji, darbības vai izdevumi (gandrīz ceturtdaļa no aplēstā kļūdu līmeņa). Pārējās svarīgās kļūdas ir savstarpējās atbilstības pārkāpumi (viena sestā daļa) un administratīvās kļūdas (viena sestā daļa).

**1.23.** Sk. Komisijas atbildes uz gada pārskata 5. nodaļu (5.6.–5.17. punkts).

**1.24.** Sk. Komisijas atbildes uz gada pārskata 6. nodaļu (6.23.–6.45. un 6.76. punkts).

**1.25.** ELGF zemais kļūdu līmenis pierāda, ka, pareizi izmantojot IAKS, īpaši ZGIS, var efektīvi novērst kļūdas jau pašā procesa sākumā. Komisija uzskata, ka IAKS kopumā ir stabila KLP izdevumu pārvaldības sistēma.

Sk. arī atbildes uz 1.15. un 1.20. punktu, 7.15.–7.19. punktu un 7.25.–7.29. punktu.

<sup>(17)</sup> Izsakot šo salīdzinošo skaitli, ir ņemta vērā gan budžeta pozīciju pārklasificēšana, lai nodaļas atbilstu DFF kategorijām, gan mainītā pieeja iepirkuma kļūdām. Sk. arī **1.3. grafiku**.



## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

1.26. Globālā Eiropa (8. nodaļa): aplēstais kļūdu līmenis ir 2,7 %, kas ir vairāk nekā ekvivalentie rezultāti par 2013. gadu (2,1 % <sup>(18)</sup>) <sup>(19)</sup>. Vairāk nekā puse kļūdu ir gadījumi, kad Komisija atlīdzinājusi neattiecināmas izmaksas. Vienu ceturto daļu kļūdu veido maksājumi par neizpildītiem būvdarbiem, pakalpojumiem vai piegādēm. Pārējās kļūdas ir gadījumi, kad trūkuši apliecinātie dokumenti (apmēram viena desmitā daļa no aplēsta kļūdu līmeņa), ir nepareizi aprēķināti izdevumi un nav ievēroti iepirkuma noteikumi.

1.27. Administrācija (9. nodaļa): aplēstais kļūdu līmenis ir 0,5 %, kas ir mazāk nekā ekvivalentie rezultāti par 2013. gadu (1,1 % <sup>(18)</sup>). Lielākā daļa maksājumu šajā jomā ir ES iestāžu un aģentūru maksātās algas, pensijas un pabalsti. Visvairāk šīs jomas kļūdu ir neliels skaits kļūdu saistībā ar pabalstiem, bet kopumā šīs jomas kļūdu līmenis nav būtisks.

1.28. Kā paskaidrots vispārējā ievadā, gada pārskatā nav atsevišķas nodaļas, kurā apskatīti izdevumi ārpus DFS 1., 2., 4. un 5. kategorijas. Tāpēc komentāri saistībā ar pārējiem izdevumiem, kas ir 2,1 miljards EUR (1,5 % no Palātas revīzijas aptvertajiem izdevumiem), ir doti šajā nodaļā <sup>(20)</sup>. No minētā 2,1 miljarda EUR 0,5 miljardi EUR ir izdevumi, ko tieši vai pastarpināti izpilda desmit aģentūras, kuru revīzija aprakstīta Palātas īpašajos gada ziņojumos <sup>(21)</sup>. Galvenās apzinātās kļūdas šajos pārējos izdevumos bija neattiecināmu izmaksu atlīdzināšana (sk. 1.1. izcēlumu).

**1.26.** Sk. Komisijas atbildes uz gada pārskata 8. nodaļu (8.11.–8.15. punkts).

**1.27.** Sk. Komisijas atbildes uz gada pārskata 9. nodaļu (9.13.–9.17. punkts).

<sup>(18)</sup> Izsakot šo salīdzinošo skaitli, ir ņemta vērā gan budžeta pozīciju pārklasificēšana, lai nodaļas atbilstu DFF kategorijām, gan mainītā pieeja iepirkuma kļūdām. Sk. arī **1.3. grafiku**.

<sup>(19)</sup> Lielākā daļa izdevumu, kuri 2013. gadā ietilpa nodaļā "Ārējās attiecības, atbalsts un paplašināšanās", šogad iekļauti līdzīgā nodaļā, kas atbilst DFS kategorijai "Globālā Eiropa". Neliela daļa izdevumu šogad pārvietoti uz nodaļu "Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija", sk. arī **1.3. grafiku**.

<sup>(20)</sup> Sk. **1.1. tabulas** 1. zemsvītras piezīmi.

<sup>(21)</sup> Eiropas Savienības Aģentūra tiesu iestāžu sadarbībai krimināllietās, Eiropas Aģentūra operatīvās sadarbības vadībai pie Eiropas Savienības dalībvalstu ārējām robežām, Eiropas Aģentūra lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai brīvības, drošības un tiesiskuma telpā, Eiropas Patvēruma atbalsta birojs, Eiropas Slimību profilakses un kontroles centrs, Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde, Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centrs, Eiropas Policijas akadēmija, Eiropas Policijas birojs un Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūra.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

**1.1. izcēlums. Piemērs par kļūdaini atlīdzinātām izmaksām kādā DFS 3. kategorijas "Drošība un pilsonība" projektā**

Palāta pārbaudei atlasīja maksājumu, ko Komisija bija veikusi atbalsta saņēmējam, kurš darbojās kā koordinators sadarbības projektā, kurš ietilpa Pamattiesību un pilsonības programmā.

Atbalsta saņēmējs – publiskā sektora iestāde – norīkoja divus pastāvīgus darbiniekus (ierēdņus) uz nepilnu slodzi darbam projektā un iekļāva daļu no viņu algas projekta izmaksu deklarācijā. Lai pierādītu attiecināmību, norīkotajiem ierēdņiem būtu jārada papildu izmaksas, kas rastos gadījumā, ja būtu slēgts līgums ar citiem darbiniekiem, kuri pildītu šo ierēdņu kārtējos darba uzdevumus pamatamatā. Tā kā atbalsta saņēmējs nebija pieņēmis darbā ierēdņu aizstājējus, šīs izmaksas nav attiecināmas.

Kopā atbalsta saņēmējs bija deklarējis neattiecināmas izmaksas 58 000 EUR apmērā, kuras ietilpa kopējā deklarētajā summā – 237 000 EUR.

Palāta konstatēja Komisijas atlīdzinātās neattiecināmas izmaksas 8 no izlasē iekļautajiem 25 DFS 3. kategorijas projektiem.

## KOMISIJAS ATBILDES

**1.1. izcēlums. Piemērs par kļūdaini atlīdzinātām izmaksām kādā DFS 3. kategorijas "Drošība un pilsonība" projektā**

Komisijai bija labi zināms, kādas problēmas valsts iestādēm radīja attiecināmības noteikums, ko piemēro izmaksām, kas saistītas ar valsts iestāžu darbiniekiem (papildu darbinieku nolīgšana, aizstājot valsts amatpersonas to parasto pienākumu izpildē). Tādēļ, sākot no 2011. gada, Komisija pārveidoja attiecināmības noteikumus, ko piemēro izmaksām, kas saistītas ar valsts iestāžu darbiniekiem, izmantojot iespēju rīkoties elastīgi, kas šajā saistībā sniegta Finanšu regulas īstenošanas noteikumos. Tāpēc neattiecināmas izmaksas, kuras Palāta konstatēja minētajās dotācijās (izmaksas, kas saistītas ar valsts iestāžu darbiniekiem, kuriem nav aizstājēju), tagad būs uzskatāmas par attiecināmām.

1.29. Aplēstais kļūdu līmenis dalītas pārvaldības izdevumiem kopā ir 4,6 % (2013. gadā – 4,9 %<sup>(22)</sup>) un visu citu veidu pamatdarbības izdevumiem<sup>(23)</sup> – arī 4,6 % (2013. gadā – 3,7 %<sup>(22)</sup>). Administratīvo izdevumu aplēstais kļūdu līmenis ir 0,5 % (2013. gadā – 1,0 %<sup>(22)</sup>).

<sup>(22)</sup> Izsakot šo salīdzinošo skaitli, ir ņemta vērā mainītā pieceja iepirkuma kļūdām. Sk. arī 1.13. un 1.14. punktu.

<sup>(23)</sup> Galvenokārt 7. un 8. nodaļas aptvertie izdevumi, kā arī daļa no 5. un 6. nodaļas aptvertajiem izdevumiem. Ekstrapolētais kļūdu līmenis dalītas pārvaldības izdevumiem ir balstīts uz 687 darījumu pārbaudi (kas ņemti no 113 miljardu EUR kopas), un citu veidu pamatdarbības izdevumu ekstrapolācija ir balstīta uz 497 darījumu pārbaudi (ņemti no 23 miljardu EUR kopas).

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

**Ir dažāda veida koriģējošie pasākumi ar dažādu ietekmi**

1.30. Šis iedaļas "Kļūdas un korekcijas" nolūks ir parādīt, cik sarežģīti mehānismi tiek piemēroti koriģējošo pasākumu veikšanai un uzskaitēi, kā arī paskaidrot dažādos veidus, kādos šie mehānismi var ietekmēt Palātas revīzijas darbu. Dažās izdevumu jomās mazliet vēlāk, kad patiešām aktivizēsies jaunā plānošanas perioda izdevumi, Komisijas rīcībā būs jauni rīki.

*Koriģējošie pasākumi*

1.31. Palāta ņem vērā dalībvalstu un Komisijas piemērotos koriģējošos pasākumus tad, ja tie veikti vai nu pirms maksājuma, vai arī pirms Palātas veiktās revīzijas. Tāpat tiek ņemtas vērā korekcijas, kuras izdara pēc revīzijas izziņošanas, bet Palāta nevar samazināt aplēsto kļūdu līmeni gadījumos, kad revīzija pati stimulē koriģējošu rīcību<sup>(24)</sup>. Palāta pārbauda korekciju izpildi (tostarp līdzekļu atgūšanu no saņēmējiem un korekcijas projekta līmenī) un attiecīgos gadījumos pielāgo kļūdu līmeņa izteikšanu skaitļos. Tomēr koriģējošo pasākumu ietekme ievērojami atšķiras atkarībā no izdevumu jomas un koriģējošā pasākuma veida.

1.32. 2014. gada revīzijas izlasē iekļautos 24 darījumos Komisija un dalībvalstu iestādes bija piemērojušas koriģējošus pasākumus, kuri tieši ietekmēja attiecīgo darījumu un kuri bija ņemami vērā Palātas aprēķinos. Koriģējošie pasākumi samazināja Palātas aplēsto kļūdu līmeni par 1,1 procentpunktu (2013. gadā – par 1,6 procentpunktiem), kas naudas izteiksmē atbilst apmēram 1,6 miljardiem EUR. Tas, ka mainās skarto darījumu skaits un ietekme uz aplēsto kļūdu līmeni, neliecina, ka koriģējošie pasākumi kļuvuši efektīvāki vai mazāk efektīvi: tā kā šie pasākumi attiecas uz samērā mazu revīzijas izlases daļu, svārstības no gada uz gadu ir normāla parādība.

**1.30.** Komisija uzskata, ka Palātas gada reprezentatīvais kļūdu īpatsvars būtu jāaplūko, ņemot vērā Komisijas iespējas veikt korekcijas, kā izklāstīts dažādos gada darbības pārskatos un kopsavilkuma ziņojumā. Finanšu regulā noteikta prasība pienācīgi izvērtēt riskus, kuri saistīti ar pamatā esošo darījumu likumību un pareizību, ņemot vērā kontroles sistēmu daudzgadu iezīmes un attiecīgo maksājumu veidu.

**1.31.** Kopēja atbilde uz 1.31. un 1.32. punktu

Kopsavilkuma pārskatā par 2014. gadu (COM(2015) 279 final) Komisija korekciju mehānismu nākotnes ietekmi novērtēja EUR 2,7 miljardu apmērā, t. i., 1,9 % no ES budžeta veikto maksājumu apmēra.

Konkrētus skaitļus katrai politikas jomai skatīt kopsavilkuma pārskata 1. tabulā.

Komisija uzsver, ka visu veidu finanšu korekcijās un atgūtajos līdzekļos atlīdzināšanai no ES budžeta nav iekļauti nelikumīgi izdevumi (sk. pārskatu 6. paskaidrojumu).

<sup>(24)</sup> Sk. 2012. gada pārskata 1.19.–1.37. punktu.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

*Pastāv plašs klāsts korigējošo pasākumu*

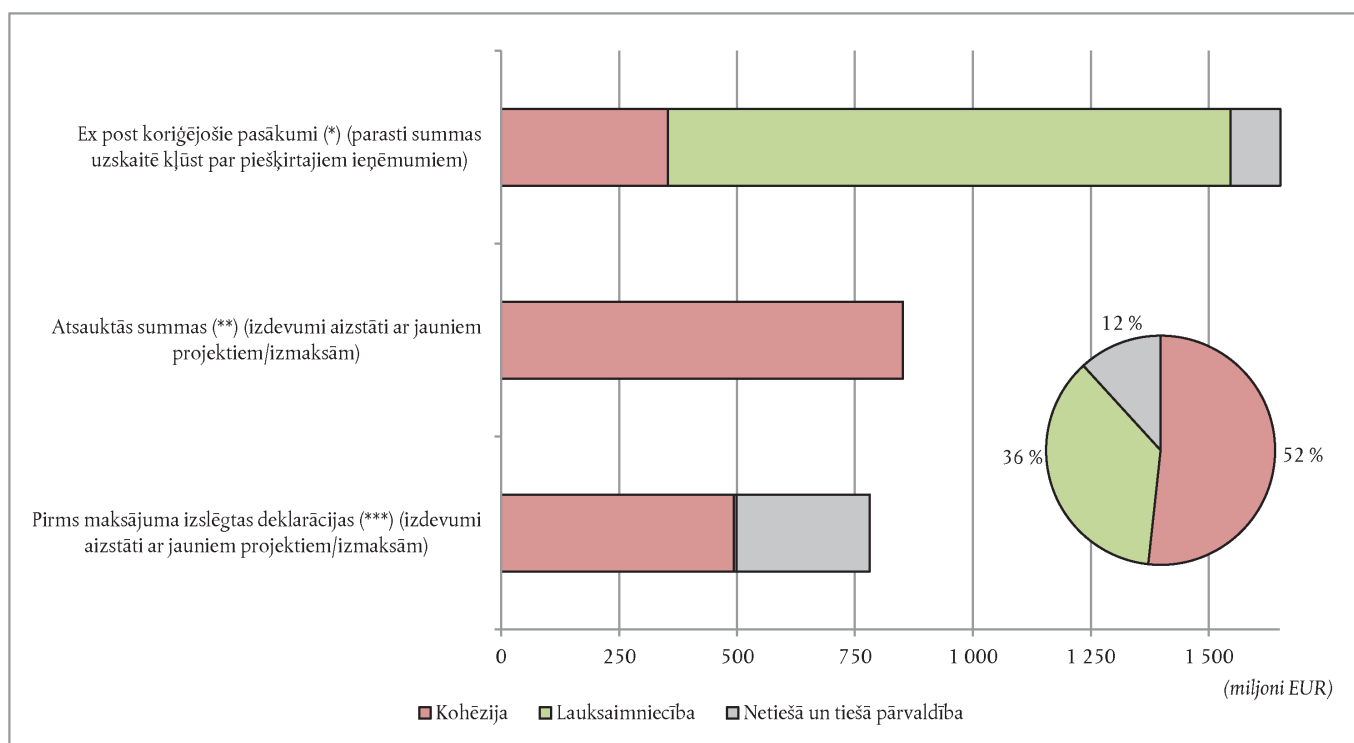
1.33. Komisijas izmantotie termini “finanšu korekcijas” un “līdzekļu atgūšana” attiecas uz plašu klāstu korigējošo pasākumu, kurus veic gan pirms izdevumu veikšanas (vai atlīdzināšanas), gan pēc tam.

1.34. Pārskatu 6.2.2. paskaidrojumā norādītā kopsumma, kas atbilst visiem 2014. gadā īstenotajiem korigējošajiem pasākumiem, ir 3 285 miljoni EUR. Palāta **1.7. grafikā** klasificē korekciju summas atkarībā no tā, kādā izdevumu cikla posmā korekcija veikta. Ceturtā daļa no visiem 2014. gadā īstenotajiem korigējošajiem pasākumiem ir “avota” korekcijas un līdzekļu atgūšana (pirms Komisija veikusi attiecīgo maksājumu)<sup>(25)</sup>. Vēl viena ceturtā daļa ir kohēzijas projektu atsaukšana vai aizstāšana (vai nu īstenošanas posmā, vai arī darbības programmu slēgšanas posmā).

**1.33.** Komisija uzskata, ka termini “finanšu korekcija” un “atgūtie līdzekļi” ir lietoti saskaņā ar tiesisko regulējumu, kas noteikts Finanšu regulā un attiecīgajos nozares tiesību aktos. Precīzāku informāciju par dažādiem korigējošiem un preventīviem mehānismiem, kas paredzēti piemērojamos tiesību aktos, var skatīt ES gada pārskatu 6. paskaidrojumā un paziņojumā par ES budžeta aizsardzību.

<sup>(25)</sup> ERAF un Kohēzijas fonda projektiem “avota” korekcijas, kuras ziņojumos uzrādītas kā īstenotas 2014. gadā, ir 430 miljoni EUR. No šīs summas 75 % jau bija īstenoti iepriekšējos gados.

1.7. grafiks. 2014. gadā īstenoto koriģējošo pasākumu klasifikācija



(\*) Komisijas lēmumi (pārsvārā atbilstīguma lēmumi lauksaimniecībā), korekcijas slēgšanas posmā, kuru rezultātā notiek saistību atcelšana, un līdzekļu atgūšana no saņēmējiem.

(\*\*) Atlīdzināto izmaksu samazināšana un jaunu projektu/izmaksu ieviešana programmu īstenošanas gaitā vai slēgšanas posmā.

(\*\*\*) Korekcijas pirms maksājuma dalītajā pārvaldībā, neattiecināmas summas un kredītnotas tiešajā un netiešajā pārvaldībā (6. paskaidrojumā ietvertas jēdzienā "atgūtie līdzekļi").

Avots: ES 2014. gada konsolidēto pārskatu 6. paskaidrojums un saistītie dati. Kohēzijas summu iedalījums kategorijās "neapmaksātās deklarācijas" vai "atsauktās summas" balstās uz analīzi par perioda laikā veiktajām nozīmīgajām korekcijām.

#### PALĀTAS APSVĒRUMI

1.35. Šajā gada pārskata nodaļā aplūkoti koriģējošie pasākumi ietver arī dalībvalstu iestāžu veikto darbu un kā valsts iestāžu, tā Komisijas īstenotu līdzekļu atgūšanu.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

**Koriģējošo pasākumu ietekme lielā mērā jūtama brīdī, kad izdevumus pieņem Komisija**

1.36. Visās attiecīgajās nozaru regulās dalītās pārvaldības jomā ir paredzēti noteikumi, kuri uzdod valsts iestādēm pirms izdevumu apliecināšanas veikt pirmā līmeņa pārbaudes vai samazināt galasaņēmēju deklarācijās pieprasītās summas. Valsts iestādes reizēm arī piekrīt samazināt vai izslēgt dažas tekošās izmaksas no deklarācijām tāpēc, lai novērstu ilgtermiņa ietekmi radošas kļūdas (piemēram, neturpina maksājumus saskaņā ar līgumu, kurā atklāta publiskā iepirkuma kļūda). Tādiem pielāgojumiem var būt nosakāma ietekme uz atsevišķam projektam pieprasītā atlīdzinājuma apjomu vai uz atsevišķam lauksaimniekam izmaksātu subsīdiju, un šādas korekcijas iznākumā krītas Palātas aplēstais kļūdu līmenis.

1.37. Tiesajā un netiesajā pārvaldībā Komisijas reģistrētā "līdzekļu atgūšana" ietver arī neattiecināmu summu atņemšanu no izmaksu deklarācijām pirms maksājuma atļaušanas. Summu attiecināmību nosaka, administratīvi pārbaudot pieejamos dokumentus vai pamatojoties uz veikto pārbaužu rezultātiem (sk. arī **1.7. grafiku**). Šie divi elementi ļauj samazināt Palātas aplēsto kļūdu līmeni.

**Atbilstīguma lēmumu rezultātā rodas piešķirtie ieņēmumi, ar kuriem finansē lauksaimniecības izdevumus**

1.38. Atbilstīguma lēmumus ("finanšu korekcijas" lauksaimniecības jomā) bieži pieņem pēc vienotas likmes, turklāt tie galvenokārt vajadzīgi sistēmu nepilnību dēļ, nevis galasaņēmēju līmenī pieļautu kļūdu dēļ. Šo korekciju rezultātā reti atgūst līdzekļus no attiecīgajiem lauksaimniekiem, tās drīzāk kalpo par stimulu dalībvalstīm uzlabot vadības un kontroles sistēmas. Šīs korekcijas veicina darījumu likumību un pareizību galasaņēmēju līmenī, ja, pateicoties tām, pakāpeniski uzlabojas maksājumu aģentūru pieņemtās deklarācijas (sk. 1.2. un 1.3. izcēlumu).

**1.37.** Komisijas dienesti līdzekļu atgūšanu veic arī nekavējoties, neattiecināmos izdevumus (kas konstatēti iepriekšējās vai esošajās izmaksu deklarācijās) atņemot no veiktajiem maksājumiem.

**1.38.** Finanšu korekcijas, ko Komisija veica lauksaimniecības izdevumiem, paredzētas, lai aizsargātu ES budžetu, un tās ir piemērotas dalībvalstīm.

Tā nav līdzekļu tieša atgūšana no lauksaimniekiem, jo Komisija neveic tiešus maksājumus galasaņēmējiem, bet atgūst līdzekļus, ko dalībvalstis izmaksājušas lauksaimniekiem. Tomēr, ja atbilstības pārbaudes procedūrā tiek konstatēti šādi pārkāpumi, Komisija sagaidīs, ka dalībvalstis tos pārbaudīs, veicot līdzekļu atgūšanu no saņēmējiem. Sk. atbildi uz 1.3. izcēlumu.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

1.39. Maksājumu aģentūras izpilda atbilstīguma lēmumus, samazinot turpmāk Komisijai iesniegtās deklarācijās norādītās summas, ko pieprasa kā maksājumus lauksaimniekiem. Komisija visu lauksaimniekiem izmaksāto summu uzskaita kā izdevumus (t. i., korekcija nesamazina uzskaitīto maksājumu summu). Tā vietā uzskaitē starpība starp lauksaimniekiem veikto maksājumu summu un maksājumu aģentūrām atlīdzināto summu tiek reģistrēta kā piešķirtie ieņēmumi, kas ir pieejami lauksaimniecības izdevumu finansēšanai <sup>(26)</sup>.

**Vairāk nekā divas trešdaļas 2014. gadā kohēzijas jomā reģistrēto "finanšu korekciju" izpaudās kā aizstāšana ar jauniem izdevumiem...**

1.40. Kohēzijas jomā "finanšu korekcijas" vairāk nekā divas trešdaļas no visiem reģistrētajiem gadījumiem izpaužas tā, ka dalībvalstu iestādes atsauc deklarētos izdevumus un aizstāj tos ar jauniem izdevumiem. Reizēm "atsaukšanas" gadījumā nav iespējams identificēt konkrēti atsauktus projektus. Tā vietā dalībvalstis deklarē papildu projektus un praksē sanāk, ka tās iegūst zemāku līdzfinansēšanas likmi. Atsaukšana darbojas kā efektīvs koriģējošs pasākums tikai tad, ja aizstājamo izdevumos atkal neatkārtojas būtisks kļūdu līmenis.

**1.40.** Komisija uzskata, ka visas finanšu korekcijas, tostarp tās, kuras dalībvalstis drīkst iekļaut jaunajos projektos, un jauni izdevumi, lai atkārtoti izmantotu koriģētās summas, aizsargā ES budžetu pret nelikumīgiem izdevumiem un stimulē dalībvalstis atgūt līdzekļus no saņēmējiem (tādējādi veicinot vadības un kontroles sistēmu uzlabošanu). Tomēr neto finanšu korekciju atturošā ietekme, kad dalībvalstis nevar atkārtoti izmantot koriģētās un atgūtās summas, tādējādi zaudējot līdzekļus, noteikti ir lielāka.

<sup>(26)</sup> Piemēram, ja lauksaimniecības jomas maksājumu aģentūrai piemēro 5 % finanšu korekciju un aģentūra izmaksā lauksaimniekiem 100 miljonus EUR, tad Komisija tai atlīdzinās 95 miljonus EUR, bet uzskaitē reģistrēs 100 miljonus EUR kā izdevumus, no kuriem 5 miljonus EUR uzskatīs par piešķirtajiem ieņēmumiem.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

**... un neto korekcijas nav tik izplatītas**

1.41. Ja aizstāšana nav iespējama, korekciju iznākumā dalībvalsts zaudē ES līdzekļus<sup>(27)</sup>. Tas tā var notikt, ja dalībvalsts nespēj uzrādīt pietiekami daudz attiecināmu izdevumu un ja aizstāšana vairs nav iespējama<sup>(28)</sup> vai atļauta<sup>(29)</sup>, bet tas notiek samērā reti. Komisija paredz, ka tiesību aktu izmaiņas nākotnē padarīs neto korekcijas par izplatītāku parādību.

**1.41.** Ņemot vērā lauksaimniecības jomas piemēru, likumdevējs nolēma, ka 2014.–2020. gada plānošanas periodā līdzīgs neto finanšu korekciju mehānisms būtu jāpiemēro kohēzijas politikā. Tādējādi dalībvalstīm rodas papildu stimulš pirms gada pārskatu iesniegšanas Komisijai novērst vai atklāt un likvidēt būtiskus trūkumus vadības un kontroles sistēmās. Ja tas nenotiks un Komisija vai Palāta iesniegtajos gada pārskatos joprojām atklās būtiskus trūkumus, Komisijai jāpiemēro neto korekcijas saskaņā ar attiecīgo regulu noteiktos paredzētajiem nosacījumiem, proti, dalībvalsts zaudēs līdzekļus.

Turklāt Komisija uzskata, ka dalītās pārvaldības sistēmā visas finanšu korekcijas un līdzekļu atgūšana neatkarīgi no to īstenošanas metodes negatīvi ietekmē valsts budžetu. Lai nezaudētu ES finansējumu, dalībvalstij neattiecināmie izdevumi jāaizstāj ar attiecināmām papildu darbībām.

Tas nozīmē, ka dalībvalsts savā valsts budžetā uzņemas finansiālās sekas, kas rodas, zaudējot ES līdzfinansējumu izdevumiem, kas uzskatāmi par neattiecināmiem, ja vien tā neatgūst šīs summas no konkrētiem saņēmējiem.

<sup>(27)</sup> Vai nu tiek samazināts maksājums, vai arī līdzekļi jāieskaita atpakaļ ES budžetā. Ja līdzekļus ieskaita atpakaļ budžetā, tie kļūst par piešķirtajiem ieņēmumiem (sk. **2.2. grafiku**).

<sup>(28)</sup> Ja programma jau slēgta.

<sup>(29)</sup> Ja dalībvalsts nevar vienoties ar Komisiju (sk. 2012. gada pārskata 1.25. punkta b) apakšpunktu).



## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

*Komisija un dalībvalstis 2014. gadā izmantoja visus šos koriģējošo pasākumu veidus*

1.42. Koriģējošo pasākumu dažādie veidi un ietekme ir ilustrēta 1.2.–1.4. izcēlumā.

**1.2. izcēlums. Piemērs par vadības un kontroles sistēmu uzlabošanu. Grieķija: ZGIS sakopšana**

Komisija uzstāja, lai tiktu uzlabota zemes gabalu identifikācijas sistēma (ZGIS), ko izmanto par pamatu lauksaimniecības maksājumiem, tostarp saskaņā ar vienotā maksājuma shēmu (VMS), kas ir pati par sevi lielākā ES izdevumu shēma. Šim procesam ir bijuši vairāki posmi, un tā rezultātā "attiecināmās" pastāvīgās ganības Grieķijas ZGIS ir kritušās no 3,6 miljoniem hektāru 2012. gadā uz 1,5 miljoniem hektāru 2014. gada oktobrī. Nepareizi deklarētas "pastāvīgās ganības", kuras nevar pretendēt uz ES atbalstu, jau vairākus gadus ir bijis viens no galvenajiem elementiem Palātas aplēstajā kļūdu līmenī kategorijā "Dabas resursi".

Palāta ņēma vērā ietekmi, kādu devušas korekcijas, kas skar atsevišķus maksājumus galasaņēmējiem, gan ELFG izlasē, gan Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) izlasē. Vēl papildus ietekme ir tāda, ka maksājumu aģentūra noraidīja daudzas neattiecināmas deklarācijas, tādējādi izslēdzot šīs deklarācijas no izdevumiem, no kuriem Palāta veidoja revīzijas izlasi.

**1.2. izcēlums. Piemērs par vadības un kontroles sistēmu uzlabošanu. Grieķija: ZGIS sakopšana**

Citus rīcības plānu pozitīvās ietekmes piemērus Palāta minējusi 7. nodaļā. Rīcības plāni tiek ieviesti vienmēr, kad tiek uzskatīts, ka tie ir vajadzīgi, un Komisija rūpīgi uzrauga to īstenošanu un Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta gada darbības pārskatā ziņo par veiktajiem labošanas pasākumiem.

Izmantojot ZGIS, tiek novērsta iespēja, ka saņēmēji deklarēs neesošus vai attiecināmības kritērijiem neatbilstīgus zemes gabalus vai zemes gabalus, kurus jau deklarējis cits saņēmējs. Pareizi izmantota, šī sistēma ir ļoti efektīvs kļūdu mazināšanas līdzeklis. Tā aptver 75 % no KLP izdevumiem. Kā redzams Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta 2014. gada darbības pārskatā, ar platībām saistīto kļūdu līmenis ir zemāks nekā citu pasākumu kļūdu līmenis.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

**1.3. izcēlums. Tādu korekciju piemērs, kuras veiktas pēc atbilstīguma noskaidrošanas<sup>(30)</sup> procedūras: Atbilstīguma lēmums Nr. 47 un tā ietekme uz Francijas lauksaimniekiem**

Francija 2014. gadā piekrita 1,1 miljarda EUR vērtai korekcijai (984 miljoni EUR attiecās uz ELGF, 94 miljoni EUR – uz ELFLA)<sup>(31)</sup>. Valsts iestādes paziņoja, ka tas neietekmēs lauksaimniekus un ka attiecīgo summu ņems no valsts budžeta. Palāta iepriekšējos gada pārskatos ir norādījusi, ka šāda prakse nemudina līdzekļu saņēmējus novērst kļūdas<sup>(32)</sup>.

Korekcijas galvenie iemesli bija nepilnības ZGIS-ĢIS (695 miljoni EUR) un maksājumtiesību maksimālā apjoma pārsniegšana, kas noveda pie pārmērīgiem maksājumiem lauksaimniekiem (141 miljons EUR). Vēl viens nenozīmīgāks elements bija tās savstarpējās atbilstības prasības pārkāpums, kurā prasīta dzīvnieku pārvietošanas savlaicīga paziņošana (123 miljoni EUR). Visi minētie pārkāpumi ir saistīti ar maksājumiem, kuri veikti laikā no 2009. līdz 2013. gadam. Attiecībā uz 2014. gadu nav veikta korekcija, un maksājumtiesību maksimālā apjoma pārsniegšana un Francijas ZGIS reģistrētās neattiecināmās platības veido 0,3 procentpunktus Palātas šim gadam aplēstajā kļūdu līmenī kategorijā "Dabas resursi".

**1.4. izcēlums. Tādu korekciju piemērs, kuru rezultātā veikti papildu izdevumi: ESF Rumānijā**

Gan Palātas 2012., gan 2013. gada pārskatā pieminēti koriģējošie pasākumi Rumānijā. Palāta 2013. gadā varēja samazināt aplēsto kļūdu līmeni saistībā ar vairākiem Rumānijā īstenotiem Eiropas Sociālā fonda (ESF) projektiem, jo valsts iestādes bija noteikušas ietekmi projekta līmenī. Tā tas turpinājās arī 2014. gadā. Dažos projektos, kuros Palāta pārbaudīja problēmu esamību, saglabājas kļūdas, par kurām nav veiktas korekcijas. Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāta (ĢD EMPL) 2014. gada darbības pārskatā minēts, ka ģenerāldirektorāts turpina sekot tam, kā īsteno saskaņoto rīcības plānu. Izdarītās finanšu korekcijas nebūt nenorāda uz to, ka Rumānija saņems mazāk ES finansējuma, jo dalībvalstīm ir dota iespēja deklarēt lielāku izdevumu apjomu<sup>(33)</sup>.

**1.3. izcēlums. Tādu korekciju piemērs, kuras veiktas pēc atbilstīguma noskaidrošanas procedūrām: Atbilstīguma lēmums Nr. 47 un tā ietekme uz Francijas lauksaimniekiem**

*Dalītās pārvaldības sistēmā dalībvalstis atbild par kontroles sistēmu pienācīgu darbību. Finanšu korekcijas EUR 1,1 miljarda apmērā tiks atlīdzinātas ES budžetā trīs gada maksājumos (2015., 2016. un 2017. gadā).*

*Komisija vēlētos uzsvērt, ka, tā kā atbilstīguma noskaidrošanas procedūra tiek veikta ex post, proti, pēc gada pārskatu atbilstīguma noskaidrošanas, kam seko samierināšanās posms, kad attiecīgā dalībvalsts drīkst iesniegt savus argumentus un aprēķinu, ļoti retos gadījumos finanšu korekcijas var pieņemt jau nākamajā gadā pēc attiecīgo izdevumu rašanās. Pastāvīga atbilstīguma noskaidrošanas procedūra aizsargās ES 2014. gada budžetu.*

<sup>(30)</sup> Daudz gadu procedūra, kurā atgūst dalībvalstīm izmaksātus līdzekļus, ja tie izmaksāti, pārkāpjot ES noteikumus, vai ja dalībvalsts vadības un kontroles sistēmās ir nepilnības. Sk. arī 7.59. punktu.

<sup>(31)</sup> Francija ir iesniegusi apelāciju Eiropas Savienības Tiesai pret lēmumu par šo finanšu korekciju.

<sup>(32)</sup> Sk. 2012. gada pārskata 1.26. un 1.32. punktu.

<sup>(33)</sup> Praktiski tas nozīmē, ka samazināsies ES līdzfinansējuma likme.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

*Komisija, ziņojot par koriģējošajiem pasākumiem, ne vienmēr izsaka skaitļos to dažādo ietekmi...*

1.43. Pārskatu 6. paskaidrojumā sniegtā informācija pārsvārā ir brīvprātīga, proti, tā netiek prasīta saskaņā ar grāmatvedības standartiem. Ievērojama daļa šīs informācijas neizriet no grāmatvedības sistēmām. Paskaidrojumā ir aprakstīta, bet ne vienmēr izteikta skaitļos dažādo korekciju atšķirīgā ietekme uz ES budžetu.

*... un turpmāki uzlabojumi ļautu izdarīt labāku analīzi*

1.44. Komisijas spēja uzlabot izdevumu kvalitāti nav atkarīga tikai no iesaistītajām summām, bet arī no to ietekmes. Lai jēgpilni novērtētu koriģējošo pasākumu ietekmi, vajadzīga labāka informācija par koriģētās kļūdas veidu, kā arī par veidu, kādā korekcija izdarīta<sup>(34)</sup>. Kad attiecīgie Komisijas ģenerāldirektorāti novērtē savu koriģējošo pasākumu ietekmi, tie 6. paskaidrojumā atrodamos skaitļus pielāgo (sk. 1.55. punktu).

### **Komisijas Kopsavilkuma pārskatā ir apstiprināta kļūdu būtiskā ietekme uz darījumiem**

1.45. Katrs Komisijas ģenerāldirektorāts sagatavo gada darbības pārskatu, kurā ietilpst:

- pārskats par galveno politikas mērķu sasniegšanu (3. nodaļa),
- ģenerāldirektora vadības ziņojums komisāru kolēģijai,
- deklarācija, kurā ģenerāldirektors sniedz pārliecību, ka pārskatā patiesi atspoguļota finanšu informācija un ka viņa/viņas atbildībā esošie darījumi ir likumīgi un pareizi.

**1.43.** Likumdevējs sniedza Komisijai finanšu korekciju instrumentu, lai nodrošinātu, ka no ES budžeta netiktu finansēti nelikumīgi izdevumi. Šīs finanšu korekcijas galvenokārt ir saistītas ar sistēmas nepilnībām, kas rada kļūdīšanās risku. Nevis Komisijai, bet dalībvalstīm jākonstatē nelikumīgi izmaksātās summas un jāatgūst tās no saņēmējiem. Ja tas nav izdarīts, ES līdzekļi tiek aizstāti ar valsts līdzekļiem, jo valsts budžetam ir jāuzņemas finanšu korekciju slogs.

**1.44.** Vairāki dienesti pienācīgi pielīdzināja savus 6. paskaidrojumā iekļautos skaitļus attiecībā uz ES budžeta aizsardzību, lai aplēstu nākotnes korekcijas, ņemot vērā savus īpašos apstākļus.

<sup>(34)</sup> Sk. 2013. gada pārskata 1.13.–1.15. punktu.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

1.46. Šī informācija ir apkopota Kopsavilkuma pārskatā, kurā iekļauts paziņojums, ka līdz ar pārskata apstiprināšanu Komisija uzņemas vispārējo politisko atbildību par tās veikto ES budžeta pārvaldību.

1.47. Šajā iedaļā aprakstīti rezultāti, ko Palāta ieguva, analizējot ģenerāldirektātu gada darbības pārskatus un Komisijas Kopsavilkuma pārskatu<sup>(35)</sup>. Galvenā uzmanība pievērsta tam, vai Komisija ir izdarījusi konsekventas un pienācīgas aplēses par šādiem diviem elementiem:

- kļūdu līmenis brīdī, kad Komisija atlīdzina izmaksas vai kārto pati savus izdevumus (Komisijas izmantotais termins ir “riskam pakļautās summas”),
- apmērs, kādā kļūdas tiek koriģētas vēlāk (Komisijas izmantotie termini ir “koriģējošā kapacitāte” vai “aplēstās nākotnes korekcijas”<sup>(36)</sup>).

*Ģenerāldirektori katru gadu ziņo par pareizību*

1.48. Ja kāds ģenerāldirektors nespēj sniegt pārliecību par ievērojamu daļu izdevumu, tas formulē atrunu (sk. 1.5. izcēlumu). Atrunas jāformulē, ja:

- ir atgadījies kas tāds, kas nopietni ietekmē Komisijas reputāciju, vai
- aplēstajiem kļūdu līmeņiem – kad ir ņemtas vērā jau piemērotās finanšu korekcijas un atgūtie līdzekļi – joprojām ir būtiska ietekme.

---

<sup>(35)</sup> Komisijas Kopsavilkuma pārskats un gada darbības pārskati ir pieejami Komisijas tīmekļa vietnē: Kopsavilkuma pārskats: [http://ec.europa.eu/atwork/planning-and-preparing/synthesis-report/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/atwork/planning-and-preparing/synthesis-report/index_en.htm); gada darbības pārskati: [http://ec.europa.eu/work/synthesis/aar/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/work/synthesis/aar/index_en.htm).

<sup>(36)</sup> Sk. Kopsavilkuma pārskata 10. un 13. zemspējas piezīmi 12. lpp.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

**1.5. izcēlums. 2014. gada darbības pārskatos formulētās atrunas**

Ģenerāldirektori 2014. gadā kopā formulēja 20 skaitļos izteiktas atrunas (2013. gadā – 17). Skaidrojums atrunu kopējā skaita pieaugumam ir šāds:

- trīs jaunas atrunas ir formulējis Komunikācijas tīklu, satura un tehnoloģiju ģenerāldirektorāts (ĢD CONNECT)<sup>(37)</sup>, Kaimiņattiecību politikas un paplašināšanās sarunu ģenerāldirektorāts (ĢD NEAR)<sup>(38)</sup><sup>(39)</sup> un Ārpolitikas instrumentu dienests (FPI)<sup>(40)</sup>,
- viena atkārtota atruna ir sadalīta divās daļās<sup>(41)</sup>,
- viena atruna ir atcelta<sup>(42)</sup>.

To izdevumu summa, uz ko attiecas atrunas, ir samazinājusies no 2,4 miljardiem EUR 2013. gadā uz 2,3 miljardiem EUR 2014. gadā<sup>(43)</sup>.

1.49. Eiropas Parlaments budžeta izpildes apstiprināšanas rezolūcijā par 2013. gadu<sup>(44)</sup> "lūdz Komisijai sniegt turpmākus precizējumus par riskam pakļauto summu aprēķināšanu, paskaidrojot koriģējošo mehānismu prognozējamo ietekmi uz šo skaitli (..)".

<sup>(37)</sup> Atruna attiecībā uz valstīm, kurās tiek īstenota Konkurētspējas un inovāciju pamatprogramma un, konkrēti, tās Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas politikas atbalsta programma: atlikušo kļūdu īpatsvars pārsniedz 2 % (2,94 %).

<sup>(38)</sup> Atruna attiecībā uz saņēmējvalstu īstenoto netiešo pārvaldību: atlikušo kļūdu īpatsvars pārsniedz 2 % (2,67 %).

<sup>(39)</sup> 2013. gada pārskatā aprakstītās problēmas bija par iemeslu jaunai ar reputāciju saistītai atrunai ĢD NEAR (agrākais Paplašināšanās ģenerāldirektorāts (ĢD ELARG)), sk. 2013. gada pārskata 7.16. punktu.

<sup>(40)</sup> Atruna attiecībā uz kopējās ārpolitikas un drošības politikas (KĀDP) izdevumiem: atlikušo kļūdu īpatsvars pārsniedz 2 % (2,13 %).

<sup>(41)</sup> Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāts (ĢD REGIO) ir sadalījis iepriekšējo atrunu attiecībā uz Eiropas Reģionālās attīstības fondu (ERAF)/Kohēzijas fondu (KF)/Pirmspievienošanās palīdzības instrumentu (IPA) divās daļās: viena daļa tagad attiecas uz ERAF/KF, bet otra – uz IPA.

<sup>(42)</sup> Veselības un pārtikas nekaitīguma ģenerāldirektorāts (ĢD SANTE) ir atcēlis atrunu attiecībā uz politikas jomas "Pārtika un barība" dzīvnieku slimību izskaušanas un uzraudzības programmām.

<sup>(43)</sup> Sk. Kopsavilkuma pārskata 2. pielikumu.

<sup>(44)</sup> Ziņojums par Eiropas Savienības 2013. finanšu gada vispārējā budžeta izpildes apstiprināšanu, III iedaļa – Komisija un izpildaģentūras (2014/2075(DEC) (A8-0101/2015)).

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

1.50. Reaģējot uz budžeta izpildes apstiprinātājiestādes lūgumu, Komisija 2014. gadā pilnveidoja iekšējās vadlīnijas<sup>(45)</sup> par informācijas sniegšanu gada darbības pārskatos. Tā uzdeva ģenerāldirektoriem noteikt "vidējo atklāto kļūdu īpatsvaru"<sup>(46)</sup>, kuru piemērojot gada kopējiem maksājumiem tiek iegūta "riskam pakļautā summa"<sup>(47)</sup>. Kopsavilkuma pārskatā šis skaitlis ir dots līdzās aplēsei par Komisijas *ex post* pārbaūžu nākotnes koriģējošo kapacitāti.

*Komisija atzīst, ka izdevumos ir būtisks kļūdu līmenis...*

1.51. Komisija 2014. gada Kopsavilkuma pārskatā dod "riskam pakļauto summu" diapazonā no 3,7 līdz 5 miljardiem EUR. Tas attiecas uz 2,6–3,5 % 2014. gada maksājumu, kuri aptverti Kopsavilkuma pārskatā<sup>(48)</sup>. Šie skaitļi liecina, ka kopumā izdevumos ir būtisks kļūdu līmenis.

*... bet atsaucas uz nākotnes korekciju aplēsto ietekmi*

1.52. 2014. gada Kopsavilkuma pārskatā ir dota aplēsto nākotnes korekciju (jeb koriģējošās kapacitātes) apkopotā summa. Balstoties uz pēdējos sešos gados reģistrētajām korekcijām<sup>(49)</sup>, Komisija lēš, ka tā turpmākajos gados spēs "noteikt un koriģēt kļūdas par kopējo summu aptuveni 2,7 miljardi EUR"<sup>(50)</sup>.

**1.50.** "Vidējā atklāto kļūdu līmeņa" aprēķināšana ir jauna koncepcija, kurai ir vairāki mērķi, proti, nodrošināt iespēju deleģētajiem kredītrīkotājiem savos 2014. gada darbības pārskatos pirmo reizi iekļaut savu labāko kopējās riskam pakļautās summas aplēsi attiecībā uz visu budžetu, par kuru viņi atbild. Iepriekšējos gados tas tika darīts tikai daļai izdevumu, uz kuriem attiecās atrunas.

**1.51.** Komisija atzīst, ka visos gadījumos, kad ģenerāldirektorāts ievieš finanšu atrunu, "izdevumus ietekmē būtisks kļūdu līmenis".

**1.52.** Kopsavilkuma pārskatā par 2014. gadu Komisija ziņo, ka turpinās īstenot koriģējošus kontroles pasākumus, un veiks labāko korekcijas summas aplēsi, pamatojoties uz iepriekšējiem rezultātiem laikposmā, kas ir pietiekami ilgs, lai mazinātu ciklisku ietekmi. Tas tiks darīts, lai pildītu budžeta izpildes apstiprināšanas prasību "paskaidrot koriģējošo mehānismu aplēsto ietekmi".

<sup>(45)</sup> Pastāvīgie norādījumi 2014. gada darbības pārskatu sagatavošanai (SEC(2014) 553).

<sup>(46)</sup> Tas ir atklātais vai aplēstais kļūdu īpatsvars laikā, kad tika veikti maksājumi (nevis atlikušo kļūdu īpatsvars), t. i., nav pielāgots atbilstoši kļūdu *ex post* korekcijām. Kļūdu īpatsvaru, piemērojot svērumu, aprēķina visam ģenerāldirektorātam kopā.

<sup>(47)</sup> Riskam pakļautā summa ir vērtība, kādu var piedēvēt tai izdevumu daļai, kuru uzskata par neatbilstošu piemērojamām likumiskajām un līgumiskajām prasībām pēc tam, kad ir piemēroti kontroles mehānismi, kuru nolūks ir mazināt noteikumu neievērošanas risku. Gadījumos, kad kādai izdevumu kategorijai vai kontroles sistēmai nav iespējams noteikt savu atsevišķu kļūdu īpatsvaru, vidējo kļūdu īpatsvaru un riskam pakļauto summu izsaka atbilstošā diapazonā, pieņemot, ka attiecīgajā izdevumu kategorijā vai kontroles sistēmā kļūdu īpatsvars atrodas robežās no 0 % līdz 2 %.

<sup>(48)</sup> Sk. Kopsavilkuma pārskata 1. tabulu.

<sup>(49)</sup> Sk. arī 1.55. punktu.

<sup>(50)</sup> Sk. Kopsavilkuma pārskata 2.4. iedaļu, 13. lpp.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

Tomēr ir dažas problēmas saistībā ar šo skaitļu precizitāti un konsekvensi

**Dalītās pārvaldības ģenerāldirektorāti pielāgoja valsts iestāžu sniegtos datus**

1.53. Attiecībā uz vairāk nekā trim ceturtdaļām 2014. gada izdevumu (DFS 1.b apakškategorija un 2. kategorija) ģenerāldirektoru aplēstās riskam pakļautās summas balstās uz valsts iestāžu sniegtiem datiem. Tomēr Komisija Kopsavilkuma pārskatā norāda: "Joprojām ir problēmas saistībā ar dalībvalstu kontroles ziņojumu ticamību."<sup>(51)</sup> Tāpēc ģenerāldirektorāti izdara ievērojamus pielāgojumus paziņotajos kļūdu īpatsvaros<sup>(52)</sup>. Šādi pielāgojumi ir vajadzīgi, bet Komisija nesniedz sava darba vispārēju aprakstu (neapraksta, kas ir ņemts par pamatu pielāgojumiem).

**Lielākā daļa tiešās un netiešās pārvaldības ģenerāldirektorātu izmantoja jauno metodoloģiju, pēc kuras konsekventi aplēsa riskam pakļautās summas**

1.54. Tiešajā un netiešajā pārvaldībā lielākā daļa ģenerāldirektoru izmantoja jauno metodoloģiju. Tomēr Kopsavilkuma pārskata vajadzībām Komisija palielināja riskam pakļautās summas aplēsi ĢD DEVCO apmēram par 60 miljoniem EUR<sup>(53)</sup>.

**1.53.** Dalībvalstīm ir precizitātes problēmas. Tāpēc Komisija veica pasākumus, lai uzlabotu precizitāti un vajadzības gadījumā pielīdzinātu skaitļus, izmantojot pamatotus, pārdomātus kritērijus. Pēc tam aplēšu kvalitāte uzlabojās.

Katrā attiecīgajā gada darbības pārskatā ir a) dalībvalstu paziņotās informācijas rūpīgas pārbaudes un validēšanas vai korekcijas procesa apraksts, b) kopsavilkuma tabula, kur norādīta korekciju ietekme katrā dalībvalstī, un c) no šā gada – precīzi dati par visu ģenerāldirektorātu katru darbības programmu vai maksājumu aģentūru.

**1.54.** Lai gan ĢD DEVCO savā gada darbības pārskatā ierosināja neto summu, tas arī pienācīgi norādīja, ka "vairāk nekā puse no veikto korekciju vidējā apmēra varētu būt saistīta ar darbību, kas īstenota pirms maksājuma". Tāpēc kopsavilkuma pārskatā ĢD DEVCO norādītie skaitļi tika koriģēti, lai likvidētu šādu atskaitījumu ietekmi.

<sup>(51)</sup> Sk. Kopsavilkuma pārskata 2.3. iedaļu, 9. lpp.

<sup>(52)</sup> Kohēzijas jomā attiecībā uz ERAF/KF valsts iestāžu paziņotais vidējais kļūdu īpatsvars no 1,8 % ir palielināts līdz 2,6 %, attiecībā uz ESF – no 1,9 % līdz 2,8 %. Lauksaimniecības jomā maksājumu aģentūru paziņotie kļūdu īpatsvari ir pielāgoti no 0,55 % līdz 2,54 % saistībā ar tiešajiem maksājumiem un no 1,52 % līdz 5,09 % saistībā ar lauku attīstību.

<sup>(53)</sup> Šis pielāgojums ir saistīts ar ĢD DEVCO. Komisija ir attiecīgi pielāgojusi nākotnes koriģējošās kapacitātes aplēsi.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

**Komisija uzlaboja koriģējošās kapacitātes aprēķinu**

1.55. ĢD BUDG kopš 2009. gada ziņoja ģenerāldirektoriem atgūto līdzekļu un finanšu korekciju vidējo summu par viņu pakļautībā esošajiem dienestiem, pamatojoties uz pārskatu 6. paskaidrojumā doto informāciju (sk. 1.8. un 1.44. punktu). Vairāki ģenerāldirektori pielāgoja šos skaitļus, ņemot vērā problēmas ar izejas datu konsekveni. Galvenie pielāgojumi bija šādi:

- netika ieskaitītas *ex ante* jeb “avota” korekcijas, kuras nekādi nemainīja veiktā maksājuma korekciju (sk. **1.7. grafiku**) (Izglītības, audiovizuālās jomas un kultūras izpildaģentūra, Mazo un vidējo uzņēmumu izpildaģentūra, ĢD EMPL, ĢD MARE, ĢD REGIO un ĢD SANTE) <sup>(54)</sup>,
- netika ņemtas vērā korekcijas attiecībā uz periodiem, kuri maz ietekmē kārtējās programmas (piemēram, ĢD MARE izslēdza korekcijas saistībā ar 1994.–1999. gada plānošanas periodu, jo uzskatīja, ka tam ir maza ietekme uz kārtējām programmām, un ĢD AGRI izmantoja tikai pēdējos trīs gados realizēto neto finanšu korekciju un atgūto līdzekļu vidējo gada summu),
- tika izslēgtas korekcijas saistībā ar problēmām, kuras neietilpa izmantotajā riska definīcijā (piemēram, ĢD AGRI izslēdza korekcijas saistībā ar savstarpējo atbilstību).

1.56. Vairāku ģenerāldirektoriem nākotnes korekciju aplēse pārsniedz aplēsto riskam pakļauto summu <sup>(55)</sup>. Attiecībā uz kohēzijas politiku Komisija tam kā galveno iemeslu min faktu, ka koriģējošā kapacitāte ir balstīta uz sešu gadu caurmēru, savukārt riskam pakļautā summa nozīmē 2014. gadam aplēsto kļūdu līmeni, kurš ir zemāks nekā iepriekšējos gados.

**1.55.** Komisija nepiekrīt, ka pastāv Palātas minētās atbilstības problēmas. Sākotnējo datu par ES budžeta aizsardzību, kas iekļauti 6. paskaidrojumā, korekcijas veiktas tikai tādēļ, lai sniegtu pamatotu aplēsi par attiecīgo tomēr atšķirīgo tematu, t. i., sistēmu nākotnes koriģējošo kapacitāti, kā prasīts EP rezolūcijā.

<sup>(54)</sup> Šo pielāgojumu ietekme bija nozīmīga: piemēram, pēc tam, kad ĢD REGIO bija atņēmis *ex ante* korekcijas, koriģējošās kapacitātes aplēse samazinājās par 153 miljoniem EUR, t. i., līdz 1,2 miljardiem EUR.

<sup>(55)</sup> Astoņiem ģenerāldirektoriem, kuri ir izstrādājuši vienotu riskam pakļautās summas aplēsi, aplēstā koriģējošā kapacitāte ir lielāka par to. Tiem ģenerāldirektoriem, kuri ir izstrādājuši augstākā un zemākā līmeņa aplēsi, četros gadījumos aplēstais nākotnes korekciju līmenis pārsniedz zemākā līmeņa aplēsi, bet vienā gadījumā – augstākā līmeņa aplēsi.



## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

*Citi Kopsavilkuma pārskatā aplūkoti jautājumi*

1.57. Līdz ar Finanšu regulas nesēnākajiem liela apjoma grozījumiem, kurus pieņēma 2012. gada oktobrī, tika ieviests nozīmīgs jauninājums, proti, prasība Komisijai novērtēt jomas, kurās pastāvīgi ir augsts kļūdu līmenis. Lai gan saskaņā ar iekšējām instrukcijām<sup>(56)</sup> tam būtu jānotiek pēc trim gadiem, Komisija Kopsavilkuma pārskatā paziņo, ka tā neplāno veikt šādu novērtēšanu, kamēr nespēs noteikt, kā kļūdu līmeni ietekmēs 2014.–2020. gada plānošanas perioda jaunās vadības un kontroles sistēmas<sup>(57)</sup>.

**Palāta pārsūta OLAF gadījumus, kad ir aizdomas par krāpšanu**

1.58. Palātas veiktās revīzijas gaitā apzinātie gadījumi, kuros bija aizdomas par krāpšanu, tika pārsūtīti Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai (OLAF) analīzei un, vajadzības gadījumā, izmeklēšanai. Palāta nevar komentēt atsevišķus gadījumus vai OLAF rīcību saistībā ar tiem, tomēr atzīmē, ka 2014. gada revīzijas laikā:

- Palāta novērtēja apmēram 1 200 darījumu likumību un pareizību,
- Palāta konstatēja 22 gadījumus, kuros bija aizdomas par krāpšanu (2013. gadā – 14) un kuros tā pārsūtīja OLAF<sup>(58)</sup>,
- visbiežāk aizdomas par krāpšanu bija saistītas ar deklarētajām izmaksām, kas neatbilst attiecināmības kritērijiem. Nākamie biežākie iemesli bija interešu konflikti un citi iepirkuma pārkāpumi, kā arī mākslīgu apstākļu radīšana subsīdiju saņemšanai.

**1.58.**

Komisija uzsver, ka, piemērojot pašreizējo tiesisko regulējumu Eiropas Savienības Tiesas interpretācijā, mākslīgu apstākļu radīšanu ir grūti pierādīt.

Sk. arī atbildes un piezīmes 7.4. izcēlumā.

<sup>(56)</sup> Pastāvīgie norādījumi 2014. gada darbības pārskatu sagatavošanai, 33. lpp.

<sup>(57)</sup> Sk. Kopsavilkuma pārskata 3.1. iedaļu, 16. un 17. lpp.

<sup>(58)</sup> 2014. kalendārajā gadā Palāta iesniedza OLAF 16 gadījumus, kuri attiecās gan uz 2013., gan uz 2014. revīzijas gadu (2013. gadā – 14). Daži no šiem gadījumiem tikuši atklāti darbā, kas nav saistīts ar ticamības deklarāciju.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

**SECINĀJUMI**

1.59. Šis nodaļas galvenais uzdevums ir pamatot ticamības deklarācijā sniegtos revīzijas atzinumus.

*Revīzijas rezultāti*

1.60. Palātas veiktās revīzijas rezultāti lielā mērā sasaucas ar iepriekšējo gadu rezultātiem.

1.61. Revīzijas rezultāti, kuri atspoguļoti **1.6. grafikā**, liecina par spēcīgu saikni starp izdevumu veidu un kļūdu līmeņiem. Šī analīze, no vienas puses, apmierina ieinteresēto personu prasību saņemt vairāk informācijas par dažādiem riska profiliem un, no otras puses, palīdz Komisijai veikt attiecīgu rīcību, lai risinātu problēmas jomās, kurās pastāvīgi ir augsts kļūdu līmenis.

*Kļūdas un korekcijas*

1.62. Pārskatu 6. paskaidrojumā minētie koriģējošie pasākumi ietver dažus svarīgus instrumentus nepareizu izdevumu izslēgšanai un kontroles sistēmu uzlabošanas stimulēšanai. Kur vien iespējams, Palāta atsevišķu darījumu novērtējumā ir ņēmusi vērā attiecīgos koriģējošos pasākumus, līdz ar to Palātas 2014. gadam aplēstais kļūdu līmenis ir samazinājies.

*Gada darbības pārskati un Kopsavilkuma pārskats*

1.63. Kopsavilkuma pārskatā Komisija atzīst, ka kopumā izdevumos ir būtisks kļūdu līmenis.

1.64. Komisija ir strādājusi pie tā, lai sāktu uzlabot koriģējošo pasākumu ietekmes analīzi. Līdz ar to Komisija ir samazinājusi, tomēr nav novērsusi risku, ka koriģējošo pasākumu ietekme ir novērtēta par lielu vai tai ir ierobežota nozīme. Komisijas novērtējumu par koriģējošo pasākumu ietekmi varētu uzlabot vēl vairāk.

**1.64.** Kopsavilkuma pārskatā par 2014. gadu Komisija ziņo, ka turpinās īstenot koriģējošus kontroles pasākumus un veiks labāko korekcijas summas aplēsi, pamatojoties uz iepriekšējiem rezultātiem laikposmā, kas ir pietiekami ilgs, lai mazinātu ciklisku ietekmi. Tas tiks darīts, lai pildītu budžeta izpildes apstiprināšanas prasību "paskaidrot koriģējošo mehānismu aplēsto ietekmi".

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

1.65. Nebūt nav viegli panākt konsekventi atspoguļotas riskam pakļautās summas un koriģējošo kapacitāti. Kā Komisijā, tā dalībvalstīs darbojas plašs klāsts sistēmu, kuras sniedz informāciju par riskam pakļautajām summām un koriģējošo kapacitāti. Šo sistēmu konsekvences nodrošināšana ir izaicinājums. Komisijas jaunie norādījumi (sk. 1.50. punktu) ir zināmā mērā uzlabojuši veidu, kādā tiek atspoguļota iespējamā kļūdu līmeņa aplēse, bet nav novērsts risks, ka kļūdu aplēses ir novērtētas daudz par zemu un ka koriģējošā kapacitāte ir novērtēta pārāk pozitīvi (problēma saistībā ar koriģējošo kapacitāti nav tik izteikta kā problēma saistībā ar kļūdu aplēsēm). Daudzu ģenerāldirektorātu ieviestie pielāgojumi (sk. Kopsavilkuma pārskata 12. lpp.) varētu dot Komisijai pamatu informācijas sistēmu uzlabošanai arī turpmāk.

1.66. Komisija vēl nav veikusi analīzi jomās, kurās pastāvīgi ir augsti kļūdu līmeņi. Palāta uzskata, ka ir svarīgi šo analīzi veikt pirms 2014.–2020. gada DFS starpposma pārskatīšanas vai kā daļu no tās.

**1.65.** *Dalībvalstīm ir precizitātes problēmas. Tāpēc Komisija veica pasākumus, lai uzlabotu precizitāti un vajadzības gadījumā pielīdzinātu skaitļus, izmantojot pamatotus, pārdomātus kritērijus. Pēc tam aplēšu kvalitāte uzlabojās.*

*Turklāt korekcijas veiktas pēc tam, kad Komisija piemēroja kvalitātes pārbaudes. Kā paziņots kopsavilkuma pārskatā, Komisija uzskatīja, ka tā bija labākā pieejamā norāde, ko izmantot, lai aplēstu nākotnes koriģējošo kapacitāti.*

*(Sk. atbildi uz 1.53. punktu.)*

**1.66.** *Tiklīdz būs pieejami pietiekami dati par jaunajām programmām, Komisija cik drīz vien iespējams izvērtēs jomas, kurās pastāvīgi ir augsts kļūdu līmenis.*

## 1.1. PIELIKUMS

## REVĪZIJAS PIEEJA UN METODOLOĢIJA

1. Palātas revīzijas pieeja ir izklāstīta Finanšu un atbildības revīzijas rokasgrāmatā, kas ir pieejama Palātas tīmekļa vietnē. Lai plānotu revīzijas darbu, Palāta izmanto pārlicības iegūšanas modeli. Plānošanas posmā Palāta apsver risku, ka var gadīties kļūdas (objektīvais risks), un risku, ka kļūdas netiek novērstas vai atklātas un labotas (kontroles risks).

**1. daļa. Revīzijas pieeja un metodoloģija saistībā ar pārskatu ticamību**

2. Konsolidētajos pārskatos ietilpst:

A. konsolidētie finanšu pārskati; un

B. kopsavilkuma pārskati par budžeta izpildi.

Konsolidētajiem pārskatiem visos būtiskajos aspektos pienācīgi jāatspoguļo:

— Eiropas Savienības finanšu stāvoklis gada beigās,

— darbības rezultāti un naudas plūsma un

— noslēgtā gada neto aktīvu pārmaiņas.

Revīzijā tiek veikts šāds darbs:

a) grāmatvedības kontroles vides novērtējums;

b) galveno grāmatvedības procedūru un gada noslēguma procesa pārbaude;

c) galveno grāmatvedības datu analītiskās pārbaudes (konsekvence un pamatotība);

d) kontu un/vai bilanču analīze un salīdzināšana;

e) budžeta saistību, maksājumu un konkrētu bilances posteņu padziļinātas pārbaudes, pamatojoties uz reprezentatīvu izlasi;

f) pēc iespējas un saskaņā ar starptautiskajiem revīzijas standartiem – citu revidentu darba izmantošana. Īpaši to izmanto, revidējot aizņēmumu un aizdevumu darbības, kuras pārvalda Komisija, ja ir pieejami ārējās revīzijas apliecinājumi.

**2. daļa. Revīzijas pieeja un metodoloģija saistībā ar darījumu pareizību**

3. Pārskatiem pakārtoto darījumu pareizības revīzijā tiek veiktas darījumu tiešas pārbaudes (sk. **1.1. tabulu**). Palāta pārlicinās, vai darījumi atbilst attiecīgajiem tiesību aktiem un noteikumiem.

*Kā Palāta pārbauda darījumus*

4. Katrā īpašajā izvērtējumā (4.–9. nodaļa) Palāta veic darījumu tiešas pārbaudes, pamatojoties uz darījumu reprezentatīvu izlasi. Šī pārbaude sniedz aplēsi par to, cik liela attiecīgās datu kopas darījumu daļa ir nepareiza.

5. Darījumu pārbaudē caurskata katru izlasē iekļauto darījumu, lai noteiktu, vai izmaksu deklarācija vai maksājums ir veikts budžetā un attiecīgajos tiesību aktos paredzētajā nolūkā. Revidenti pārbauda, kā tikusi aprēķināta izmaksu deklarācijā norādītā summa vai maksājuma summa (attiecībā uz deklarācijām, kurās norādītas lielākas summas, to dara, pamatojoties uz subsīdijas pamatā esošo posteņu reprezentatīvu izlasi). Šajā nolūkā pārbauda budžeta pārskatos iekļautos darījumus, izsekojot darījumam līdz pat galasaņēmējam (tas var būt lauksaimnieks, mācību kursu organizators vai attīstības palīdzības projekta iniciators). Atbilstību pārbauda katrā līmenī. Par kļūdu uzskata to, ja darījums (jebkurā līmenī):

— nav pareizi aprēķināts vai

— neatbilst kādai likumiskajai vai līgumiskajai prasībai.

6. Ieņēmumu jomā Palātas veiktās pievienotās vērtības nodokļa un nacionālā kopienākuma pašu resursu pārbaudes sākumpunkts ir attiecīgo makroekonomikas rādītāju kopums, uz kuru pamata šie resursi ir aprēķināti. Palāta novērtē Komisijas datu apstrādes kontroles sistēmas, līdz dalībvalstu iemaksas ir saņemtas un iegrāmatotas konsolidētajos pārskatos. Tradicionālo pašu resursu revīzijā Palāta pārbauda muitas iestāžu pārskatus un muitas nodokļu plūsmu līdz brīdim, kad Komisija šīs summas ir saņēmusi un tās ir atspoguļotas pārskatos.

7. Saistībā ar izdevumiem Palāta pārbauda maksājumus, kad izdevumi ir radušies, tie ir iegrāmatoti un pieņemti ("maksājumi par izdevumiem"). Šī pārbaude aptver visas maksājumu kategorijas (tostarp aktīvu iegādei veiktos maksājumus), bet avansa maksājumus nevērtē to veikšanas stadijā. Avansa maksājumus Palāta pārbauda tad, kad:

— ES līdzekļu galasaņēmējs (piemēram, lauksaimnieks, pētniecības institūts, uzņēmums, kurš veic publiski iepirktus būvdarbus vai pakalpojumus) sniedz pierādījumus par avansu pienācīgu izlietojumu, un

— Komisija (vai cita ES līdzekļus pārvaldoša iestāde vai struktūra) apstiprina, ka līdzekļu galīgais izlietojums ir pamatots, un avansa maksājumu dzēš.

8. Palātas revīzijas izlase ir veidota tā, lai sniegtu aplēsi par kļūdu līmeni visā revidētajā datu kopā. Revidenti pārbauda lielākas summas aptverošas deklarācijas vai maksājumus, atlasot posteņus (piem., projekta rēķini, lauksaimnieka deklarācijā norādītie zemes gabali, sk. 5. punktu), kurus revidēt atsevišķos darījumos, veidojot izlasi pēc naudas vienības principa. Tādējādi gadījumos, kad pārbaudītais postenis ir daļa no projekta vai lauksaimnieka deklarācijas, saistībā ar šiem posteņiem ziņotais kļūdu īpatsvars nenozīmē revidētā projekta vai lauksaimnieka deklarācijas kļūdu īpatsvaru, bet tiek ņemts vērā ES izdevumu vispārējā novērtējumā.

9. Palāta katru gadu nepārbauda darījumus katrā dalībvalstī, saņēmējvalstī un/vai reģionā. Piemēri gada pārskatā ir sniegti ilustrācijai, un tie uzskatāmi parāda atrastās raksturīgākās kļūdas. Atsevišķu dalībvalstu, saņēmējvalstu un/vai reģionu nosaukšana nenozīmē, ka sniegtie piemēri nav sastopami arī citās vietās. Šajā ziņojumā iekļautie ilustratīvie piemēri neveido pamatu secinājumiem par attiecīgajām dalībvalstīm, saņēmējvalstīm un/vai reģioniem.

10. Palātas pieeja nav paredzēta tam, lai ievāktu datus par kļūdu biežumu datu kopā. Tāpēc skaitļi, kas norādīti saistībā ar kļūdu biežumu, neliecina par kļūdu biežumu ES finansētos darījumos vai kāda konkrētā dalībvalstī. Saskaņā ar Palātas pieeju izlases veidošanai dažādiem darījumiem tiek piemēroti dažādi svērumi. Izlases veidošanā atspoguļojas attiecīgo izdevumu apjoms un revīzijas darba intensitāte. Šis svērumis nav ņemts vērā biežuma tabulā, tāpēc tas ir vienāds kā lauku attīstībai, tā tiešajam atbalstam dabas resursu jomā un kā Sociālā fonda izdevumiem, tā reģionālajiem un kohēzijas maksājumiem kohēzijas nodaļā. Dažādām dalībvalstīm veidotajās izlasēs konstatētais relatīvais kļūdu biežums neliecina par dažādu dalībvalstu relatīvo kļūdu līmeni.

*Kā Palāta novērtē un izklāsta darījumu pārbaudes rezultātus*

11. Kļūdas darījumos rodas dažādu iemeslu dēļ. Tās grupē atkarībā no konkrētā pārkāpuma veida un atkarībā no neievērotā noteikuma vai līgumiskās prasības. Individuālus darījumus kļūdas var skart pilnībā vai daļēji. Kļūdas, kas atklātas un izlabotas pirms un neatkarīgi no Palātas veiktajām pārbaudēm, tiek izslēgtas no kļūdu aprēķina un biežuma, jo tās demonstrē kontroles sistēmu efektīvu darbību. Palāta nosaka, vai individuālas kļūdas ir skaitļos izsakāmas vai skaitļos neizsakāmas, un ņem vērā apmēru, kādā ir iespējams aprēķināt, cik liela daļa revidētās summas bijusi kļūdaina.

12. Daudz kļūdu pieļauj saistībā ar publiskā iepirkuma noteikumu piemērošanu. Lai ievērotu ES tiesību aktos paredzētos konkurences pamatprincipus, svarīgākās procedūras ir pienācīgi jāizsludina. Piedāvājumi jānovērtē atbilstīgi norādītajiem kritērijiem. Līgumus nedrīkst mākslīgi sadalīt, lai to summa nepārsniegtu maksimālos apjomus<sup>(1)</sup>.

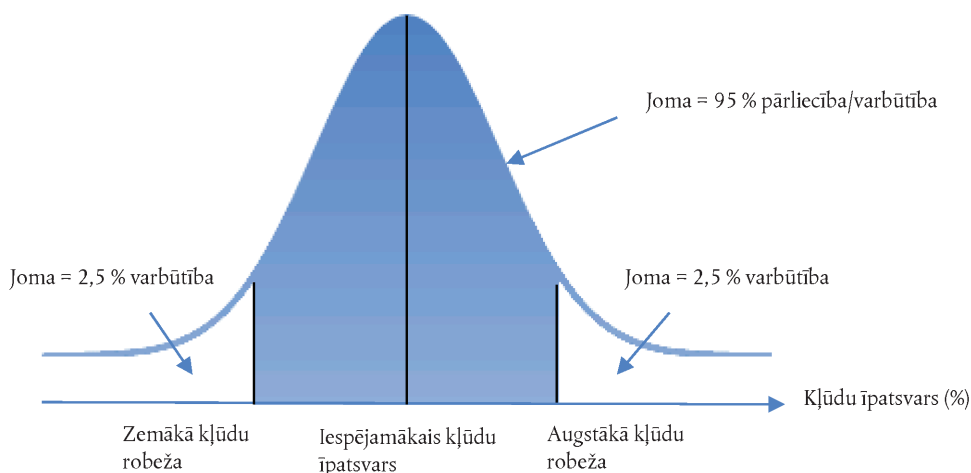
<sup>(1)</sup> Sk. arī 6.30.–6.35. punktu un Īpašo ziņojumu Nr. 10/2015 "Jāpāstiprina centieni risināt publiskā iepirkuma problēmas saistībā ar ES kohēzijas politikas izdevumiem".

13. Palātas kritēriji, pēc kuriem izsaka skaitļos publiskā iepirkuma kļūdas, ir aprakstīti dokumentā "Publiskā iepirkuma noteikumu neievērošana – pārkāpumu veidi un pamats izteikšanai skaitļos" <sup>(2)</sup>.

14. Lemjot par pasākumiem, kas jāveic, ja publiskā iepirkuma noteikumi ir piemēroti nepareizi, kvantitatīvās ietekmes izteikšanu Palāta var veikt citādi, nekā to dara Komisija vai dalībvalstis.

*Aplēstais kļūdu līmenis (iespējamākais kļūdu īpatsvars)*

15. Palāta aplēs kļūdu līmeni, izmantojot iespējamāko kļūdu īpatsvaru, katrai DFS kategorijai un budžeta izdevumiem kopumā. Aprēķinā izmanto tikai skaitļos izsakāmās kļūdas. Iespējamākā kļūdu īpatsvara procents ir iespējamā kļūdu procenta statistiskā aplēse datu kopā. Kļūdas, piemēram, ir skaitļos izsakāma piemērojamo regulu, noteikumu, līgumu un dotāciju nosacījumu pārkāpšana. Palāta aplēs arī zemāko kļūdu robežu un augstāko kļūdu robežu (sk. pievienoto attēlu).



16. Iekrāsotās daļas procentuālā attiecība norāda uz varbūtību, ka kļūdu īpatsvara diapazons datu kopā ir starp zemāko un augstāko kļūdu robežu.

17. Palāta plāno darbu, par pamatu ņemot 2 % būtiskuma sliekšni, un izmanto būtiskuma līmeni kā orientējošu atsauci sava atzinuma sagatavošanā. Sniedzot atzinumu, tiek ņemts vērā arī kļūdu veids, skartās summas un konteksts.

*Kā Palāta pārbauda sistēmas un ziņo par rezultātiem*

18. Komisija, citas ES iestādes un struktūras, dalībvalstu iestādes, saņēmējvalstis un/vai reģioni ievieš sistēmas, lai pārvaldītu budžeta riskus, tostarp saistībā ar darījumu pareizību. Sistēmu pārbaude īpaši noder, lai sagatavotu ieteikumus par veicamajiem uzlabojumiem.

19. Katrai DFS kategorijai, arī ieņēmumu jomai, ir ieviestas daudzas atsevišķas sistēmas. Katru gadu Palāta veido pārbaudāmo sistēmu izlasi, ziņo par rezultātiem un izstrādā ieteikumus uzlabojumiem.

*Kā Palāta formulē atzinumus ticamības deklarācijā*

20. Šā pārskata 4.–9. nodaļā aprakstītais darbs veido pamatu Palātas atzinumam par Eiropas Savienības konsolidētajiem pārskatiem pakārtoto darījumu pareizību. Palātas atzinums ir iekļauts ticamības deklarācijā. Atzinuma veidošanā Palāta apsver, vai kļūdas ir plaši izplatītas datu kopā. Veiktais darbs ļauj Palātai sniegt informācijā balstītu atzinumu par to, vai kļūdas datu kopā pārsniedz būtiskuma sliekšni vai atrodas zem tā. Palātas labākā aplēse par kļūdu līmeni attiecībā uz kopējiem izdevumiem 2014. gadā ir 4,4 %. Palātai ir vairāk nekā 95 % pārliecība, ka kļūdu līmenis revidētajā datu kopā ir būtisks. Dažādās DFS kategorijās aplēstais kļūdu līmenis ir atšķirīgs, kā izklāstīts 4.–9. nodaļā. Palāta novērtēja, ka kļūdas ir izplatītas – tās sastopamas lielākajā daļā izdevumu jomu.

<sup>(2)</sup> [http://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/Guideline\\_procurement/Quantification\\_of\\_public\\_procurement\\_errors.pdf](http://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/Guideline_procurement/Quantification_of_public_procurement_errors.pdf)

*Aizdomas par krāpšanu*

21. Ja Palātai ir aizdomas, ka notikusi krāpšana, tā par to ziņo Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai (OLAF), kurš ir atbildīgs par turpmāku izmeklēšanu. Palāta katru gadu ziņo OLAF par vairākiem gadījumiem.

**3. daļa. Saikne starp revīzijas atzinumiem par pārskatu ticamību un darījumu pareizību**

22. Palāta sniedz:

- a) revīzijas atzinumu par Eiropas Savienības konsolidētajiem pārskatiem par slēgto finanšu gadu; un
- b) revīzijas atzinumus par šiem pārskatiem pakārtoto ieņēmumu un maksājumu pareizību.

23. Palāta veic revīzijas darbu un sniedz atzinumus saskaņā ar Starptautiskās Grāmatvežu federācijas (IFAC) starptautiskajiem revīzijas standartiem un ētikas kodeksiem un INTOSAI starptautiskajiem augstāko revīzijas iestāžu standartiem.

24. Šajos standartos paredzēta arī situācija, kad revidenti sniedz revīzijas atzinumus par pārskatu ticamību un tiem pakārtoto darījumu pareizību, un tajos teikts, ka modificēts atzinums par darījumu pareizību pats par sevi nenoved pie modificēta atzinuma par pārskatu ticamību. Finanšu pārskatos, par kuriem Palāta sniedz atzinumu, īpaši 6. paskaidrojumā, atzīts, ka ir būtisks jautājums saistībā ar to noteikumu pārkāpumiem, kas regulē izdevumus, kuri finansējami no ES budžeta. Palāta attiecīgi ir nolēmusi, ka būtisks kļūdu līmenis, kas ietekmē pareizību, pats par sevi nav iemesls modificēt tās atsevišķi sniegto atzinumu par pārskatu ticamību.

## 1.2. PIELIKUMS

## ATTIECĪBĀ UZ PĀRSKATU TICAMĪBU IEPRIEKŠĒJOS GADOS FORMULĒTO APSVĒRUMU PĒCPĀRBAUDE

Iepriekšējos gados formulētie apsvērumi	Palātas analīze par panākto virzību	Komisijas atbilde
<p>1. Priekšfinansējums, kreditoru parādi un finanšu gadu nodalīšanas procedūras</p> <p>Attiecībā uz priekšfinansējumu, kreditoru parādiem un finanšu gadu nodalīšanu Palāta kops 2007. finanšu gada ir konstatējusi grāmatvedības kļūdas, kuru vispārējā finanssiālā ietekme nav būtiska, tomēr to ir bijis daudz. Tas skaidri liecina, ka ir vajadzīgi uzlabojumi atsevišķos ģenerāldirektorātos.</p> <p>Attiecībā uz priekšfinansējuma summu uzskaiti, Palāta konstatēja, ka vairāki ģenerāldirektori turpināja kontos iegrāmatot aplēses pat tad, kad tiem bija pietiekams pamats attiecīgā priekšfinansējuma dzēšanai. Palāta konstatēja arī, ka dažos ģenerāldirektorātos jāuzlabo, jāvienādo un jāautomatizē finanšu gadu nodalīšanas procedūras.</p> <p>Komisija pirmo reizi iekļāva finansēšanas vadības instrumentus 2010. gada pārskatos un citu atbalsta shēmu avansus – pirmo reizi 2011. gada pārskatos. Neizmaksātos atlikumus abos gadījumos aplēs, pamatojoties uz pieņēmumu, ka līdzekļus izlieto vienmērīgi visā darbības periodā. Komisijai šis pieņēmums regulāri jāpārverte.</p>	<p>1. Priekšfinansējums, kreditoru parādi un finanšu gadu nodalīšanas procedūras</p> <p>Komisija ir turpinājusi uzlabot grāmatvedības datu precizitāti. Priekšfinansējuma un rēķinu/izdevumu deklarāciju reprezentatīvas izlasi pārbaudē Palāta atkal konstatēja kļūdas, kuru vispārējā finanssiālā ietekme nav būtiska, tomēr tās ir pieļautas bieži.</p> <p>Vairākiem ģenerāldirektorātiem joprojām neizdodas savlaicīgi dzēst priekšfinansējumu, un tajos vēl nav ieviestas pietiekami precīzas procedūras, ar kurām aprēķināt priekšfinansējuma izmantojuma apmēru un noskirt apgrozāmo priekšfinansējumu no ilgtermiņa priekšfinansējuma.</p> <p>Neizmaksātos atlikumus joprojām aplēs, pamatojoties uz pieņēmumu, ka līdzekļus izlieto vienmērīgi visā darbības periodā, ņemot vērā dalībvalstu sniegto informāciju (ja tā ir pieejama) par dalītās pārvaldības kārtībā īstenotajiem finanšu instrumentiem. Šiem instrumentiem (ātrāk – finansēšanas vadības instrumenti) darbības periods ir balsītis uz pieņēmumu par pagarinājumu no 2015. gada 31. decembra līdz 2017. gada 31. martam, pamatojoties uz attiecīgo slēgšanas vadlīniju jaunu interpretāciju. Tā kā ir pieejama tikai ierobežota informācija par dalītās pārvaldības kārtībā īstenotajiem finanšu instrumentiem un citām atbalsta shēmām piešķirto avansu izlietojumu, tas var ietekmēt to novērtējumu gada beigās un izraisīt ievērojamus pielāgojumus 2007.–2013. gada plānošanas perioda slēgšanas laikā. Ir svarīgi, lai attiecīgie ĢD pārbaudītu šo līdzekļu izlietojumu.</p>	<p>1. Priekšfinansējums, kreditoru parādi un finanšu gadu nodalīšanas procedūras</p> <p>Komisija atzīst, ka uzlabojumus var veikt vienmēr, tomēr tā uzsvēr, ka pēdējos astoņos gados priekšfinansējums un rēķini ir pareizi iegrāmatoti.</p>



Iepriekšējos gados formulētie apsvērumi	Palātas analīze par panākto virzību	Komisijas atbilde
<p>2. Līdzekļu atgūšanas un finanšu korekciju atspoguļošana ("ES budžeta aizsardzība")</p> <p>Grāmatvedis ir uzlabojis informācijas izklāstu par atgūtajām summām un finanšu korekcijām finanšu pārskatu 6. paskaidrojumā. Tagad paskaidrojums ir koncentrētāks, mazāk izvērsts, tomēr tajā ir iekļauta arī informācija, kas nav iegūta no grāmatvedības sistēmas. Šo informāciju būtu labāk iekļaut ziņojumā par ES budžeta aizsardzību, kura saskaņā ar Finanšu regulas (ES, Euratom) Nr. 966/2012 150. panta 4. punktu katra gada septembrī ir jāiesniedz budžeta lēmējestādēm.</p> <p>Ne 6. paskaidrojumā, ne iepriekš minētajā ziņojuma par ES budžeta aizsardzību nav dots kopvērtējums par dažādo koriģējošo pielāgojumu atšķirīgo ietekmi.</p>	<p>2. Līdzekļu atgūšanas un finanšu korekciju atspoguļošana ("ES budžeta aizsardzība")</p> <p>Komisija vēl vairāk ir uzlabojusi 6. paskaidrojuma izklāstu. Attiecībā uz korekciju tagad 6. paskaidrojumā ir atspoguļots apmērs, kādā korekcijas veic pirms izdevumu uzskaites ("avota" korekcijas), istenošanas laikā un slēgšanas laikā.</p> <p>Paskaidrojumā tagad ir aprakstīta, bet ne vienmēr izteikta skaitļos koriģējošo pasākumu ietekme uz ES budžetu. Palāta konstatēja, ka 6. paskaidrojumā joprojām netiek nošķirti šādi elementi:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>— pielāgojumi projekta līmenī pretstatā korekcijām programmas līmenī,</li> <li>— neto finanšu korekcijas pretstatā gadījumiem, kad panākta vienošanās par nepareizu izdevumu aizstāšanu.</li> </ul> <p>Komisija plāno 2015. gada pārskatu 6. paskaidrojumā atspoguļot Eiropas Savienības Tiesas 2015. gada jūnija lēmumus, ar kuriem tiek atcelti finanšu korekciju lēmumi par summu 457 miljoni EUR.</p> <p>Paskaidrojumā joprojām ir iekļauta informācija, kas nenāk no grāmatvedības sistēmas. Komisija pašlaik analizē stāvokli ar mērķi ieviest jaunas procedūras, lai šos darījumus uzskaitītu parastajās grāmatvedības sistēmās.</p> <p>Ieviestās procedūras vēl nav efektīvas.</p>	<p>2. Līdzekļu atgūšanas un finanšu korekciju atspoguļošana ("ES budžeta aizsardzība")</p> <p>Palātas minētais informācijas nodalījums – iespējamā apmērā un ņemot vērā izmaksas un ieguvumu apsvērumus – tagad ir iekļauts ikgadējā paziņojumā par ES budžeta aizsardzību.</p> <p>Palātas minētās tiesas lietas attiecas uz 1994.–1999. gada plānošanas periodu un lēmumiem, kas pieņemti no 2008. līdz 2010. gadam. Pasludinātie spriedumi atspoguļo procesuālos jautājumus, kas izriet no Regulas (EK) Nr. 1083/2006. Komisija analizē to ietekmi.</p> <p>Kā Palāta atzinusi, Komisija analizē iespēju ieviest jaunas procedūras, tomēr tam jānotiek, ņemot vērā pasāreizējās regulatīvās sistēmas ierobežojumus un attiecīgi pieejamo informāciju.</p> <p>Komisija kopā ar dalībvalstīm pārbaudīs, kā varētu uzlabot pasāreizējās informācijas sistēmas, ņemot vērā Palātas ierosinājumus.</p>
<p>Lai nodrošinātu sniegto skaitļu precizitāti, Komisijai jāievieš procedūras ar mērķi saņemt dalībvalstu apstiprinājumu par koriģējošo mehānismu termiņiem, izcelsmi un summām.</p>		

## 1.3. PIELIKUMS

IZVILKUMI NO 2014. GADA KONSOLIDĒTAJIEM PĀRSKATIEM<sup>(1)</sup>

## 1. tabula. Bilance (\*)

	<i>(miljoni EUR)</i>	
	<b>31.12.2014.</b>	<b>31.12.2013.</b>
<b>Ilgtermiņa aktīvi</b>		
Nemateriālie aktīvi	282	237
Pamatlīdzekļi	7 937	6 104
Pēc pašu kapitāla metodes uzskaitīti ieguldījumi	409	349
Finanšu aktīvi	56 438	59 844
Priekšfinansējums	18 358	38 072
Debitoru parādi no maiņas darījumiem un atgūstamās summas no nemaiņas darījumiem	1 198	498
	<b>84 623</b>	<b>105 104</b>
<b>Agrozāmie līdzekļi</b>		
Finanšu aktīvi	11 811	5 571
Priekšfinansējums	34 237	21 367
Debitoru parādi no maiņas darījumiem un atgūstamās summas no nemaiņas darījumiem	14 380	13 182
Krājumi	128	128
Nauda un naudas ekvivalenti	17 545	9 510
	<b>78 101</b>	<b>49 758</b>
<b>Aktīvi kopā</b>	<b>162 724</b>	<b>154 862</b>
<b>Ilgtermiņa saistības</b>		
Pensijas un citi darbinieku pabalsti	(58 616)	(46 818)
Uzkrājumi	(1 537)	(1 323)
Finanšu saistības	(51 851)	(56 369)
	<b>(112 005)</b>	<b>(104 510)</b>
<b>Īstermiņa saistības</b>		
Uzkrājumi	(745)	(545)
Finanšu saistības	(8 828)	(3 163)
Kreditoru parādi	(43 180)	(36 213)
Uzkrātie izdevumi un nākamo periodu ienākumi	(55 973)	(56 282)
	<b>(108 726)</b>	<b>(96 204)</b>
<b>Saistības kopā</b>	<b>(220 730)</b>	<b>(200 714)</b>
<b>Neto aktīvi</b>	<b>(58 006)</b>	<b>(45 852)</b>
Rezerves	4 435	4 073
No dalībvalstīm pieprasāmās summas	(62 441)	(49 925)
<b>Neto aktīvi</b>	<b>(58 006)</b>	<b>(45 852)</b>

(\*) Bilances izklāstā ir izmantota Eiropas Savienības konsolidēto gada pārskatu struktūra.

<sup>(1)</sup> Lasītājam ieteicams iepazīties ar Eiropas Savienības 2014. finanšu gada konsolidēto pārskatu pilnu tekstu – gan konsolidētajiem finanšu pārskatiem un to paskaidrojumiem, gan kopsavilkuma pārskatiem par budžeta izpildi un to paskaidrojumiem.

2. tabula. Finanšu darbības rezultātu pārskats (\*)

	(miljoni EUR)	
	2014	2013 (pārklasificēts)
<b>Ieņēmumi</b>		
<b>Ieņēmumi no nemaiņas darījumiem</b>		
NKI resursi	104 688	110 194
Tradicionālie pašu resursi	17 137	15 467
PVN resursi	17 462	14 019
Soda nauda	2 297	2 757
Izdevumu atgūšana	3 418	1 777
Citi	5 623	4 045
<b>Kopā</b>	<b>150 625</b>	<b>148 259</b>
<b>Ieņēmumi no maiņas darījumiem</b>		
Finanšu ienākumi	2 298	1 991
Citi	1 066	1 443
<b>Kopā</b>	<b>3 364</b>	<b>3 434</b>
	<b>153 989</b>	<b>151 693</b>
<b>Izdevumi (**)</b>		
Izpilda dalībvalstis		
Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds	(44 465)	(45 067)
Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai un citi lauku attīstības instrumenti	(14 046)	(13 585)
Eiropas Reģionālās attīstības fonds un Kohēzijas fonds	(43 345)	(47 767)
Eiropas Sociālais fonds	(12 651)	(12 126)
Citi	(2 307)	(1 525)
Izpilda Komisija un izpildaģentūras	(15 311)	(12 519)
Izpilda citas ES aģentūras un struktūras	(1 025)	(656)
Izpilda trešās valstis un starptautiskās organizācijas	(2 770)	(2 465)
Izpilda citas struktūras	(1 799)	(1 694)
Personāla un pensiju izmaksas	(9 662)	(9 058)
Izmaiņas aktuārajos pieņēmumos par darbinieku pabalstiem	(9 170)	(2 033)
Finansēšanas izmaksas	(2 926)	(2 383)
Kopuzņēmumu un asociēto uzņēmumu neto deficīta daļa	(640)	(608)
Citi izdevumi	(5 152)	(4 572)
	<b>(165 269)</b>	<b>(156 058)</b>
<b>Gada saimnieciskās darbības rezultāti</b>	<b>(11 280)</b>	<b>(4 365)</b>

(\*) Finanšu darbības rezultātu pārskatā ir izmantota Eiropas Savienības konsolidēto gada pārskatu struktūra.

(\*\*) Izpilda dalībvalstis: dalītā pārvaldība; izpilda Komisija un izpildaģentūras: tiešā pārvaldība; izpilda citas ES aģentūras un struktūras, trešās valstis, starptautiskās organizācijas un citas struktūras: netiešā pārvaldība.

## 3. tabula. Naudas plūsmas pārskats (\*)

	<i>(miljoni EUR)</i>	
	<b>2014</b>	<b>2013</b>
Gada saimnieciskās darbības rezultāti	(11 280)	(4 365)
<b>Pamatdarbība</b>		
Amortizācija	61	48
Nolietojums	408	401
Aizdevumu (palielinājums)/samazinājums	(1 298)	20
Priekšfinansējuma (palielinājums)/samazinājums	6 844	(1 695)
Debitoru parādu no maiņas darījumiem un atgūstamo summu no nemaiņas darījumiem (palielinājums)/samazinājums	(1 898)	923
Krājumu (palielinājums)/samazinājums	—	10
Pensiju un darbinieku pabalstu saistību palielinājums/(samazinājums)	11 798	4 315
Uzkrājumu palielinājums/(samazinājums)	414	(196)
Finanšu saistību palielinājums/(samazinājums)	1 146	(330)
Kreditoru parādu palielinājums/(samazinājums)	6 967	14 655
Uzkrāto maksu un atlikto ienākumu palielinājums/(samazinājums)	(309)	(12 154)
Iepriekšējā gada budžeta pārpalikums kā bezskaidras naudas ieņēmumi	(1 005)	(1 023)
Citas bezskaidras naudas līdzekļu pārmaiņas	130	(50)
<b>Ieguldījumu darbība</b>		
Nemateriālo aktīvu un pamatlīdzekļu (palielinājums)/samazinājums	(2 347)	(624)
Pēc pašu kapitāla metodes uzskaitītu ieguldījumu (palielinājums)/samazinājums	(60)	43
Pārdošanai pieejamu finanšu aktīvu (palielinājums)/samazinājums	(1 536)	(1 142)
<b>Neto naudas plūsma</b>	<b>8 035</b>	<b>(1 164)</b>
Naudas un naudas ekvivalentu neto pieaugums/(samazinājums)	8 035	(1 164)
Nauda un naudas ekvivalenti gada sākumā	9 510	10 674
Nauda un naudas ekvivalenti gada beigās	17 545	9 510

(\*) Naudas plūsmas pārskata izklāstā ir izmantota Eiropas Savienības konsolidēto gada pārskatu struktūra.

4. tabula. Pārskats par neto aktīvu pārmaiņām (\*)

(miljoni EUR)

	Rezerves (A)		No dalībvalstīm pieprasāmās summas (B)		Neto aktīvi = (A) + (B)
	Patiesās vērtības rezerve	Citas rezerves	Uzkrātais pārpalikums/ (deficīts)	Gada saimnieciskās darbības rezultāti	
<b>Atlikums 31.12.2012.</b>	<b>150</b>	<b>3 911</b>	<b>(39 148)</b>	<b>(5 329)</b>	<b>(40 416)</b>
Garantiju fonda rezerves pārmaiņas	—	46	(46)	—	—
Patiesās vērtības pārmaiņas	(51)	—	—	—	(51)
Citi	—	12	(9)	—	3
2012. gada saimnieciskās darbības rezultāta sadalījums	—	5	(5 334)	5 329	—
Dalībvalstīm kreditētie 2012. gada budžeta rezultāti	—	—	(1 023)	—	(1 023)
Gada saimnieciskās darbības rezultāti	—	—	—	(4 365)	(4 365)
<b>Atlikums 31.12.2013.</b>	<b>99</b>	<b>3 974</b>	<b>(45 560)</b>	<b>(4 365)</b>	<b>(45 852)</b>
Garantiju fonda rezerves pārmaiņas	—	247	(247)	—	—
Patiesās vērtības pārmaiņas	139	—	—	—	139
Citi	—	(24)	16	—	(8)
2013. gada saimnieciskās darbības rezultāta sadalījums	—	(0)	(4 365)	4 365	—
Dalībvalstīm kreditētie 2013. gada budžeta rezultāti	—	—	(1 005)	—	(1 005)
Gada saimnieciskās darbības rezultāti	—	—	—	(11 280)	(11 280)
<b>Atlikums 31.12.2014.</b>	<b>238</b>	<b>4 197</b>	<b>(51 161)</b>	<b>(11 280)</b>	<b>(58 006)</b>

(\*) Pārskatā par neto aktīvu pārmaiņām ir izmantota Eiropas Savienības konsolidēto gada pārskatu struktūra.

5. tabula. ES budžeta izpildes rezultāti (\*)

	<i>(miljoni EUR)</i>	
	<b>2014</b>	<b>2013</b>
Ieņēmumi finanšu gadā	143 940	149 504
Maksājumi pret kārtējā gada apropriācijām	(141 193)	(147 567)
Maksājumu apropriācijas, kas pārnestas uz N+1 gadu	(1 787)	(1 329)
To neizmantoto maksājumu apropriāciju anulēšana, kas pārnestas no N-1 gada	25	34
Piešķirto ieņēmumu evolūcija	336	403
Valūtas maiņas starpības gadā	110	(42)
<b>Budžeta rezultāti (**)</b>	<b>1 432</b>	<b>1 002</b>

(\*) ES budžeta izpildes rezultātu izklāstā ir izmantota Eiropas Savienības konsolidēto gada pārskatu struktūra.

(\*\*) No šīs summas EBTA rezultāts ir (3) miljoni EUR 2014. gadā un (4) miljoni EUR 2013. gadā.

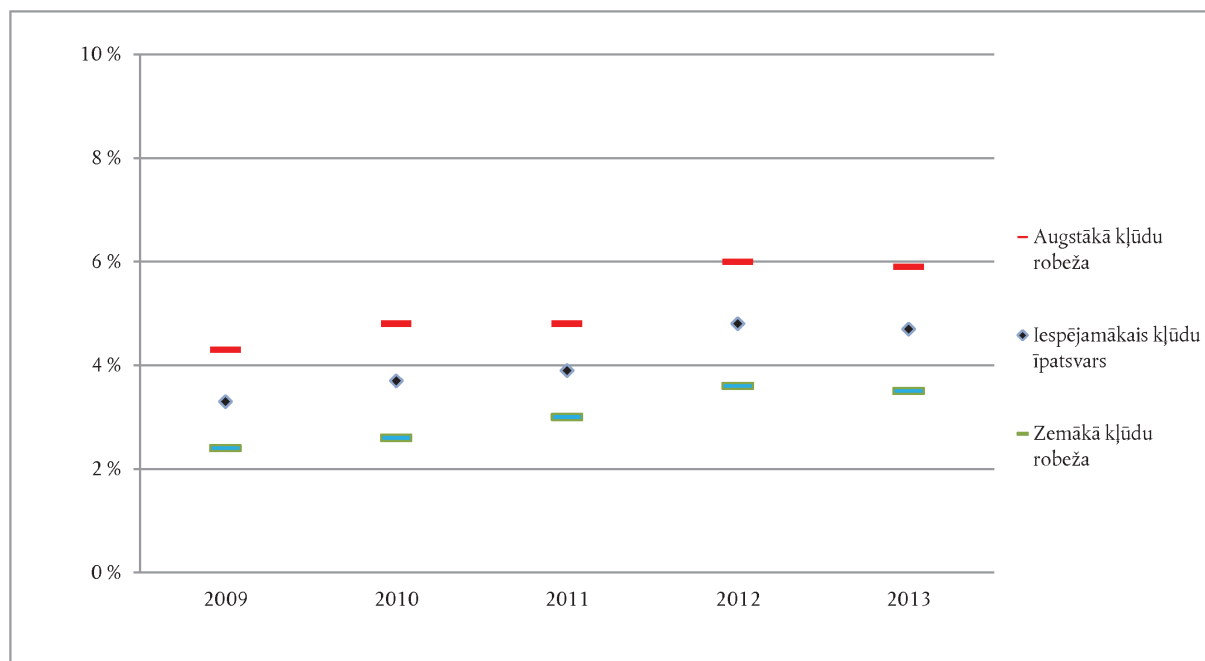
6. tabula. Saimnieciskās darbības rezultātu saskaņošana ar budžeta izpildes rezultātiem (\*)

	<i>(miljoni EUR)</i>	
	<b>2014</b>	<b>2013</b>
<b>Gada saimnieciskās darbības rezultāti</b>	<b>(11 280)</b>	<b>(4 365)</b>
<b>Ieņēmumi</b>		
Kārtējā gadā izveidotās tiesības, kuru summas vēl nav iekasētas	(6 573)	(2 071)
Iepriekšējos gados izveidotās tiesības, kuru summas iekasētas kārtējā gadā	4 809	3 357
Uzkrātie ieņēmumi (neto)	(4 877)	(134)
<b>Izdevumi</b>		
Uzkrātie izdevumi (neto)	9 223	3 216
Iepriekšējo gadu izdevumi, kas samaksāti kārtējā gadā	(821)	(1 123)
Priekšfinansējuma neto ietekme	457	(902)
Maksājumu apropriācijas, kas pārnestas uz nākamo gadu	(1 979)	(1 528)
Maksājumi, kas veikti saistībā ar neizmantoto maksājumu apropriāciju pārvešanu un anulēšanu	1 858	1 538
Uzkrājumu pārmaiņas	12 164	4 136
Citi	(1 719)	(1 027)
<b>Saimnieciskās darbības rezultāti aģentūrām un EOTK</b>	<b>170</b>	<b>(93)</b>
<b>Gada saimnieciskās darbības rezultāts</b>	<b>1 432</b>	<b>1 002</b>

(\*) Saimnieciskās darbības rezultātu saskaņošana ar budžeta izpildes rezultātiem ir izklāstīta, izmantojot Eiropas Savienības konsolidēto gada pārskatu struktūru.

## 1.4. PIELIKUMS

## APLĒSTAIS/IESPĒJAMĀKAIS KĻŪDU LĪMENIS. NEPIELĀGOTI VĒSTURISKIE 2009.–2013. GADA DATI



Šajā grafikā norādīti nepielāgotie, vēsturiski aplēstie kļūdu līmeņi, kādi tie bija publicēti 2009.–2013. gada pārskatos, 1.1. grafikos un 1.2. tabulās (sk. 1.14. punktu).

## 1.5. PIELIKUMS

## ATKLĀTO KĻŪDU BIEŽUMS REVĪZIJAS IZLASĒ ATTIECĪBĀ UZ 2014. GADU

Atklāto kļūdu biežums revīzijas izlasē attiecībā uz 2014. gadu katrā ģenerāldirektorātā un iestādē (tikai izdevumi)

Eiropas Komisija Ģenerāldirektorāts (ĢD) Citas iestādes un struktūras (visi pārvaldības veidi)	Pārbaudīto darījumu kopējais skaits	Darījumu skaits, kuros ir viena vai vairākas kļūdas	Darījumu skaits, kuros ir								
			citas neatbilstības un skaitļos neizsakāmas kļūdas	skaitļos izsakāmas kļūdas	skaitļos izsakāmas kļūdas < 20 %	skaitļos izsakāmas kļūdas 20 %-80 %	skaitļos izsakāmas kļūdas 80 %-100 %				
<b>Eiropas Komisija:</b>											
AGRI	345	172	46	126	107	13	6				
EMPL	178	62	32	30	18	7	5				
REGIO	161	75	50	25	10	10	5				
DEVCO	102	31	12	19	14	4	1				
RTD	54	37	12	25	18	6	1				
PMO	58	7	3	4	4	0	0				
ECHO	37	6	0	6	6	0	0				
NEAR	23	4	2	2	2	0	0				
CNECT	20	9	2	7	6	1	0				
EAC	20	5	0	5	4	1	0				
ERCEA	14	10	7	3	3	0	0				
EACEA	12	5	1	4	4	0	0				
MARE	12	4	2	2	1	1	0				



Eiropas Komisija Ģenerāldirektorāts (ĢD) Citas iestādes un struktūras (visi pārvaldības veidi)	Pārbaudīto darījumu kopējais skaits	Darījumu skaits, kuros ir viena vai vairākas kļūdas	Darījumu skaits, kuros ir				
			skaitļos neizsakāmas kļūdas	skaitļos izsakāmas kļūdas < 20 %	skaitļos izsakāmas kļūdas 20 %-80 %	skaitļos izsakāmas kļūdas 80 %-100 %	
HOME	11	5	0	5	4	1	0
JRC	11	2	1	1	0	0	1
REA	9	5	2	3	2	1	0
GROW	8	1	0	1	1	0	0
OIB	7	3	3	0	0	0	0
ENER	6	3	1	2	2	0	0
MOVE	6	2	0	2	1	1	0
DIGIT	5	0	0	0	0	0	0
SANTE	5	2	0	2	2	0	0
JUST	4	1	0	1	0	1	0
FPI	4	1	1	0	0	0	0
COMM	3	0	0	0	0	0	0
ECFIN	3	0	0	0	0	0	0
CLIMA	2	0	0	0	0	0	0
FISMA	2	0	0	0	0	0	0
HR	2	0	0	0	0	0	0
TAXUD	2	0	0	0	0	0	0
BUDG	1	0	0	0	0	0	0
ENV	1	1	0	1	0	1	0
ESTAT	1	0	0	0	0	0	0
Eiropas Komisija, starpsumma	1 129	453	177	276	209	48	19

Eiropas Komisija Ģenerāldirektorāts (ĢD) Citas iestādes un struktūras (visi pārvaldības veidi)	Pārbaudīto darījumu kopējais skaits	Darījumu skaits, kuros ir viena vai vairākas kļūdas	Darījumu skaits, kuros ir					
			citas neatbilstības un skaitļos neizsakāmas kļūdas	skaitļos izsakāmas kļūdas	skaitļos izsakāmas kļūdas < 20 %	skaitļos izsakāmas kļūdas 20%–80 %	skaitļos izsakāmas kļūdas 80%–100 %	
<b>Citas iestādes un struktūras</b>								
Eiropas Parlaments	28	3	0	3	3	0	0	0
Eiropas Ārējās darbības dienests	11	5	2	3	3	0	0	0
Eiropas Savienības Padome	7	1	0	1	1	0	0	0
Eiropas Savienības Tiesa	4	0	0	0	0	0	0	0
Eiropas Revīzijas palāta	2	0	0	0	0	0	0	0
Citas struktūras	3	0	0	0	0	0	0	0
Citas iestādes un struktūras, starpsumma	55	9	2	7	7	0	0	0
<b>Kopā</b>	<b>1 184</b>	<b>462</b>	<b>179</b>	<b>283</b>	<b>216</b>	<b>48</b>	<b>19</b>	

## Atklāto kļūdu biežums revīzijas izlasē attiecībā uz 2014. gadu katrā dalībvalstī (DFS 1.b apakškategorija un 2. kategorija)

Dalībvalsts (daļā pārvaldība)	DFS 1.b apakškategorija "Kohēzija"										DFS 2. kategorija "Dabas resursi"										Daļiņa pārvaldība DFS 1.b apakškategorija un 2. kategorija (kopā)													
	Eiropas Reģionālās attīstības fonda/Kohēzijas fonda (ERAF/KF)					Eiropas Sociālais fonds (ESF)					Tirgus un tiesais atbalsts					Lauku attīstība, vīde, klimata politika un zivsaimniecība					Darījumu skaits					Kļūdu skaits								
	To darījumu skaits, kuros ir					To darījumu skaits, kuros ir					To darījumu skaits, kuros ir					To darījumu skaits, kuros ir					Kļūdu skaits					Kļūdu skaits								
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
BE	7	4	3	1	1	0	0							4	4	0	4	4	0	0						11	8	3	5	5	0	0		
BG								8	0	0	0	0	0				5	2	2	0	0	0	0	0		13	2	2	2	0	0	0		
CZ	18	8	5	3	1	1	1	14	2	1	1	0	0	4	2	0	2	2	0	0	5	4	2	2	1	0	41	16	8	8	5	1	2	
DK														8	2	0	2	2	0	0						8	2	0	2	0	2	0		
DE	8	7	5	2	2	0	0	14	6	3	3	2	0	1	20	5	0	5	5	0	0	15	8	1	7	6	0	57	26	9	17	15	0	2
EE														4	2	0	2	2	0	0						4	2	0	2	0	2	0		
IE														4	3	0	3	3	0	0						4	3	0	3	0	3	0		
EL	13	3	2	1	0	1	0	20	4	0	4	0	1	3	12	3	0	3	1	2	0	10	3	2	1	0	55	13	4	9	1	5	3	
ES	7	3	3	0	0	0	0							28	10	2	8	5	3	0	12	3	1	2	1	1	47	16	6	10	6	4	0	
FR								7	2	1	1	1	0	0	35	30	0	30	30	0	0	9	6	4	2	2	51	38	5	33	33	0	0	
HR																																		
IT	8	5	4	1	0	1	0	20	10	7	3	1	2	0	16	8	1	7	6	1	0	16	12	10	2	2	60	35	22	13	9	4	0	
CY																																		
LV	7	1	1	0	0	0	0														5	1	1	0	0	0	12	2	2	0	0	0	0	



Dalībvalsts (daļa pārvaldība)	DFS 1.b apakškategorija "Kohēzija"												DFS 2. kategorija "Dabas resursi"												Daļiņa pārvaldība DFS 1.b apakškategorija un 2. kategorija (kopā)															
	Eiropas Reģionālās attīstības fonds/kohēzijas fonds (ERAF/KF)						Eiropas Sociālais fonds (ESF)						Tirgus un tiesais atbalsts						Lauku attīstība, vide, klimata politika un zivsaimniecība																					
	To darījumu skaits, kuros ir			Kļūdu skaits			Darījumu skaits			Kļūdu skaits			Darījumu skaits			Kļūdu skaits			Darījumu skaits			Kļūdu skaits																		
	< 20 %	20 %-80 %	80 %-100 %	< 20 %	20 %-80 %	80 %-100 %	< 20 %	20 %-80 %	80 %-100 %	< 20 %	20 %-80 %	80 %-100 %	< 20 %	20 %-80 %	80 %-100 %	< 20 %	20 %-80 %	80 %-100 %	< 20 %	20 %-80 %	80 %-100 %	< 20 %	20 %-80 %	80 %-100 %	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)									
	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0									
<b>Kopā</b>	<b>161</b>	<b>75</b>	<b>50</b>	<b>25</b>	<b>10</b>	<b>10</b>	<b>10</b>	<b>5</b>	<b>170</b>	<b>60</b>	<b>32</b>	<b>28</b>	<b>16</b>	<b>7</b>	<b>5</b>	<b>183</b>	<b>93</b>	<b>5</b>	<b>88</b>	<b>81</b>	<b>7</b>	<b>0</b>	<b>173</b>	<b>82</b>	<b>43</b>	<b>39</b>	<b>26</b>	<b>7</b>	<b>6</b>	<b>687</b>	<b>310</b>	<b>130</b>	<b>180</b>	<b>133</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

(1) Pārbaudīto darījumu kopējais skaits

(2) To darījumu skaits, kuros ir viena vai vairākas kļūdas

(3) Citas noteikumu neievērošanas kļūdas un skaitļos neizsakāmas kļūdas

(4) Skaitļos izsakāmas kļūdas

(5) Skaitļos izsakāmas kļūdas < 20 %

(6) Skaitļos izsakāmas kļūdas 20 %-80 %

(7) Skaitļos izsakāmas kļūdas 80 %-100 %

Pašlaik piemērojamos pasākumus, un tas ietekmē šajā tabulā norādītos atsevišķos konstatējumus (sk. arī 1.32. punktu). Pašlaik katru gadu nepārbauda darījumus katrā dalībvalstī, saņemējais ir reģionā. Ja tabulā rādīts, ka nav pārbaudītu darījumu, Paļāas pieēja nav paredzēta tam, lai ievāktu datus par kļūdu biežumu datu kopā. Tāpēc skaitļi, kas norādīti saistībā ar kļūdu biežumu, neļecina par kļūdu biežumu ES finansētos darījumos vai kādā konkrētā dalībvalstī. Dažādām dalībvalstīm veidotājās izlasēs konstatētais relatīvais kļūdu biežums neļecina par dažādu dalībvalstu relatīvo kļūdu līmeni.



## 2. NODAĻA

**Budžeta un finanšu pārvaldība**

## SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	2.1.–2.3.
Apsvērumi	2.4.–2.26.
Maksājumiem paredzētais budžets 2014. gadā bija otrais lielākais, kāds jebkad bijis	2.4.
2014. gada maksājumu apropriācijas un maksājumi bija lielāki, nekā prognozēts daudzgadu finanšu shēmā	2.5.–2.9.
Neskatoties uz to, nedaudz pieauga neapmaksātie maksājumu pieprasījumi...	2.10.
... kamēr uzņemto saistību līmenis pilnībā iekļāvās vispārējās robežās	2.11.
2014. gada budžeta izpildes rezultāts bija pārpalikums...	2.12.
... tomēr saimnieciskās darbības rezultāts bija deficīts	2.13.
Tiek prognozēts, ka neizpildīto saistību samazinājums būs ar pagaidu raksturu	2.14.–2.16.
Daudzgadu Eiropas struktūrfondu un investīciju fondu (ESI) apguves kavējumi ir ievērojami	2.17.–2.19.
Komisija ir iesniegusi maksājumu plānu, kura nolūks ir “ievirzīt ES budžetu atpakaļ ilgtspējīgā gultnē”	2.20.–2.22.
Joprojām ir lielas neizlietas summas finanšu instrumentos, kurus pārvalda daļēji...	2.23.
... tas pats attiecas uz naudu, kas tiek turēta netieši pārvaldītajos finanšu instrumentos	2.24.–2.26.
Secinājumi un ieteikumi	2.27.–2.30.
Secinājumi par 2014. gadu	2.27.–2.29.
Ieteikumi	2.30.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## IEVADS

2.1. Šajā nodaļā ir sniegts pārskats par galvenajiem budžeta un finanšu pārvaldības jautājumiem, kas radušies 2014. gadā. Starp šiem jautājumiem ir vispārējie tēriņu līmeņi un attiecība pret budžeta un jaunās daudzgadu finanšu shēma (DFS) maksimālo summu (sk. 2.4.–2.9. punktu), neapmaksāto maksājumu pieprasījumu un neizpildīto saistību līmeņi (sk. 2.10.–2.22. punktu) un finanšu instrumentos turēto naudas līdzekļu līmeņi (sk. 2.23.–2.26. punktu).

2.2. Šis bija 2014.–2020. gada DFS pirmais gads. Reāli lielākā daļa 2014. gadā veikto maksājumu joprojām attiecās uz iepriekšējās DFS programmām. Maksājumi 2014. gadā aptvēra, piemēram, lauksaimniekiem sniegto 2013. gada subsīdiu izmaksas, kohēzijas projektu pieprasījumu atlīdzību saistībā ar 2007.–2013. gada darbības programmām un maksājumus par pētniecības projektiem 2007. gadā uzsāktās Septītās pamatprogrammas ietvaros.

2.3. Daudzgadu finanšu shēma ir septiņu gadu programma, kurā noteikti Eiropas Savienības gada budžeta galvenie parametri. Tā ir definēta Padomes regulā<sup>(1)</sup> ar Eiropas Parlamenta piekrišanu, un tajā ir noteikts maksājumu un saistību apropriāciju vispārējais gada maksimālais apjoms. Jaunajā daudzgadu finanšu shēmā saistību apropriāciju maksimālā summa noteikta 1 083 miljardu EUR apmērā un maksājumu apropriāciju maksimālā summa – 1 024 miljardu EUR apmērā septiņu gadu periodam<sup>(2)</sup>. Šīs DFS jauna iezīme ir tas, ka maksimālā maksājumu apjoma neizmantošanās summas tiek automātiski darītas pieejamas turpmākajos gados<sup>(3)</sup>.

<sup>(1)</sup> Padomes Regula (ES, Euratom) Nr. 1311/2013 (OV L 347, 20.12.2013., 884. lpp.).

<sup>(2)</sup> Summas ir norādītas pašreizējās cenās.

<sup>(3)</sup> Saskaņā ar 5. pantu Regulā (ES, Euratom) Nr. 1311/2013 Komisija koriģē (palielina) maksājumu maksimālo apjomu gadam, to palielinot par summu, kas ir līdzvērtīga starpībai starp veiktajiem maksājumiem un DFS maksājumu maksimālo summu iepriekšējam gadam. Šīs ikgadējās korekcijas nedrīkst pārsniegt maksimālās summas 7, 9 un 10 miljardi EUR (2011. gada cenās) attiecīgi 2018., 2019. un 2020. gadā.



## PALĀTAS APSVĒRUMI

## APSVĒRUMI

**Maksājumiem paredzētais budžets 2014. gadā bija otrais lielākais, kāds jebkad bijis**

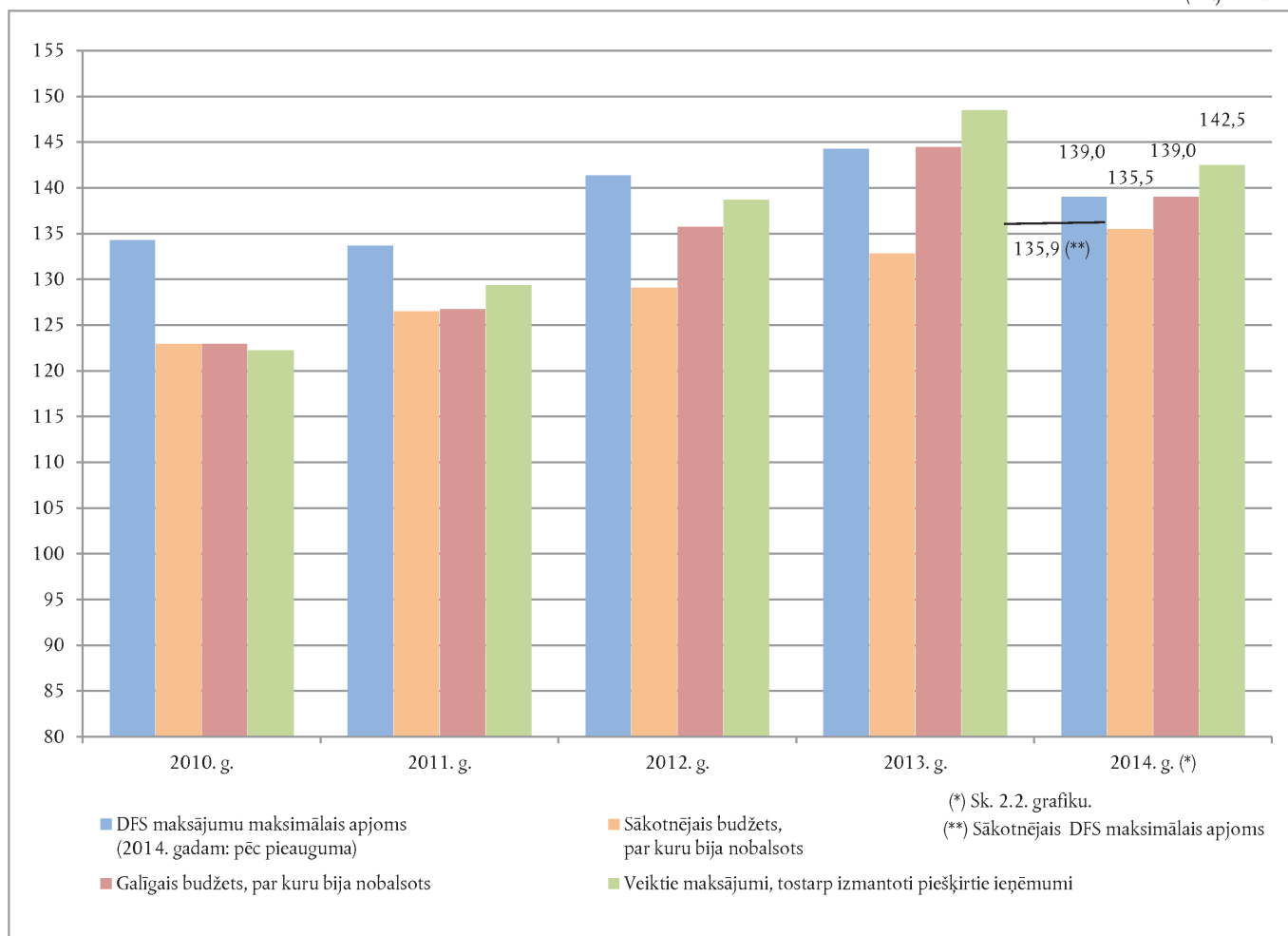
2.4. ES budžets tiek plānots un ziņojumi par to tiek sagatavoti pēc naudas plūsmas principa, un tas ir izstrādāts tā, lai līdzsvarotu ieņēmumus un maksājumus: budžetu nevar finansēt aizņemoties <sup>(4)</sup> (sk. 2.12. un 2.13. punktu). Sākotnējais maksājumu budžets 2014. gadā bija lielākais ES pastāvēšanas vēsturē. Galīgais maksājumu līmenis <sup>(5)</sup> atpalika tikai no 2013. gada līmeņa un – tāpat kā 2013. gadā – pārsniedza DFS maksimālo apjomu (sk. **2.1.** un **2.2. grafiku**).

<sup>(4)</sup> Finanšu regula, 17. pants – Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) Nr. 966/2012 (OV L 298, 26.10.2012., 1. lpp.).

<sup>(5)</sup> Ieskaitot 350 miljonus EUR īpašiem instrumentiem.

2.1. grafiks. Budžetu un maksājumu dinamika 2010.–2014. gadā

(miljardi EUR)



Avots: Eiropas Savienības konsolidētie gada pārskati – 2010.–2014. finanšu gads.

#### PALĀTAS APSVĒRUMI

### 2014. gada maksājumu apropriācijas un maksājumi bija lielāki, nekā prognozēts daudzgadu finanšu shēmā

2.5. Pārskats par galvenajiem skaitliskajiem datiem par maksājumu apropriācijām un 2014. gadā veiktajiem maksājumiem sniegts **2.2. grafikā**.

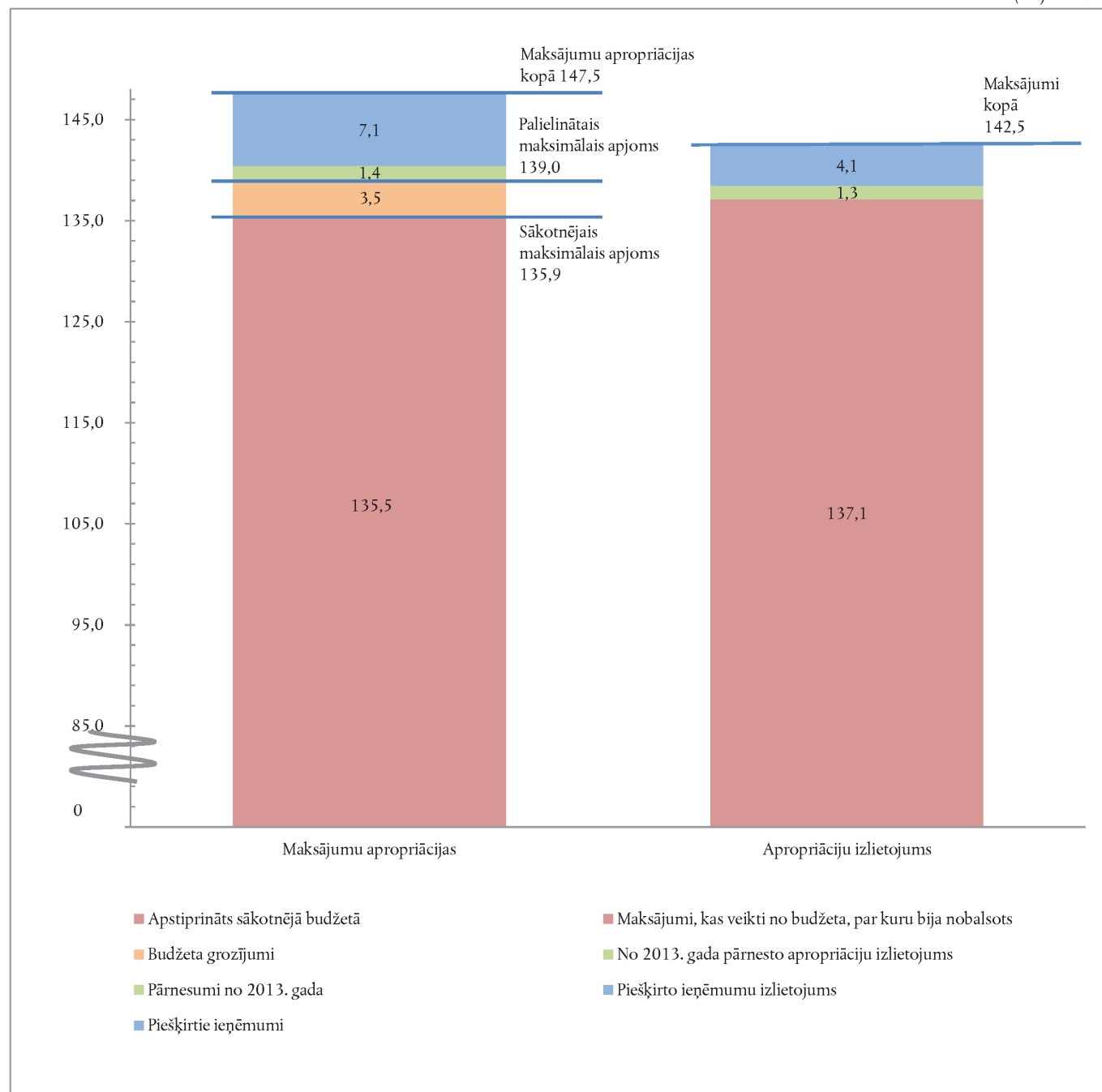
2.6. 2013. gadā pieņemtajā DFS regulā<sup>(6)</sup> ir noteikts maksimālais līmenis maksājumu apropriācijām 2014. gadam 135,9 miljardu EUR apmērā<sup>(7)</sup>. Sākotnējais budžets bija noteikts 135,5 miljardu EUR apmērā – nedaudz mazāks par šo maksimālo līmeni.

<sup>(6)</sup> Regula (ES, Euratom) Nr. 1311/2013.

<sup>(7)</sup> Ieskaitot 350 miljonus EUR īpašiem instrumentiem.

## 2.2. grafiks. Maksājumu apropriācijas un 2014. gadā veiktie maksājumi

(miljardi EUR)



Avots: Eiropas Savienības 2014. finanšu gada konsolidētie gada pārskati, "Kopsavilkuma pārskati par budžeta izpildi un paskaidrojumi", 5.1. un 5.3. tabula.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

2.7. Parlaments un Padome apstiprināja septiņus budžeta grozījumus<sup>(8)</sup>, sešus no tiem – 2014. gada 17. decembrī. Nozīmīgākie budžeta grozījumi (2. un 3. budžeta grozījums) bija atbilde uz Komisijas pieprasījumu pēc papildu 3,5 miljardiem EUR maksājumu apropriācijās. Budžeta noteikšana šādā augstākā līmenī lika aktivēt neparedzēto izdevumu rezervi (“galējas nepieciešamības instruments reaģēšanai uz neparedzētiem apstākļiem”<sup>(9)</sup>). Komisija prasīja to izmantot 2014. maijā – jaunās DFS agrīnā posmā.

2.8. Neparedzēto izdevumu rezerves izmantošana palielināja DFS noteikto maksājumu apropriāciju maksimālo apjomu 2014. gadam par 3,2 miljardiem EUR līdz 139,0 miljardiem EUR. Tā rezultātā maksājumu apropriāciju maksimālais apjoms tiks samazināts par 0,9 miljardiem EUR katru gadu no 2018. līdz 2020. gadam. Šā ziņojuma pabeigšanas laikā Komisija nebija izvirzījusi priekšlikumu par samazinājumu, kas aptvertu neparedzēto izdevumu rezerves atlikumu<sup>(10)</sup>.

2.9. Grozītais budžets kopā ar pārnesumiem<sup>(11)</sup> no iepriekšējā gada (1,4 miljardi EUR) un piešķirtajiem ieņēmumiem (7,1 miljards EUR)<sup>(12)</sup> palielināja galīgo budžetu maksājumiem līdz 147,5<sup>(13)</sup> miljardiem EUR (sk. **2.2. grafiku**). 2014. gadā veikto maksājumu kopsumma sasniedza 142,5 miljardus EUR<sup>(14)</sup>. No neizmantotajām maksājumu apropriācijām (5,0 miljardi EUR) 4,8 miljardus EUR pārnesa uz 2015. gadu.

2.7. Rezerves neparedzētiem izdevumiem izmantošana bija pamatota, ņemot vērā pieaugošo nesamaksāto pieprasījumu skaitu 2007.–2013. gada kohēzijas politikas programmām 2013. gada beigās, kas sasniedza 23,4 miljardus euro. Tam par iemeslu bija nepietiekamas maksājumu apropriācijas, par kurām tika balsots iepriekšējās DFS pēdējo gadu ikgadējā budžetā, apvienojumā ar pašreizējās DFS pirmā gada stingro maksājumu maksimālo apjomu.

2.8. Atzīstot, ka trīs iestāžu starpā nepastāv galīga vienošanās par šo interpretāciju, 2015. gada budžeta procedūras kontekstā tās vienojās par kopīgu deklarāciju, apņēmoties “ātri vienoties par to, vai un cik lielā mērā citus īpašos instrumentus var izmantot, pārsniedzot DFS noteiktos maksājumu maksimālos apjomus, lai noteiktu, vai un cik lielā mērā 350 miljoni euro būtu jākompensē atbilstīgi rezervēm, kas DFS paredzētas maksājumiem attiecībā uz pašreizējo vai turpmākajiem finanšu gadiem”.

2.9. Neskatoties uz budžeta grozījumu vēlo pieņemšanu 2014. gada decembrī, 2014. gada beigās attiecībā uz kohēzijas politiku tika pārākta pilna izpilde un maksājumu apropriācijas netika pārnestas.

<sup>(8)</sup> Trīs no tiem bija saistīti ar tehniskām korekcijām un diviem bija salīdzinoši maza tīrā ietekme (mazāk nekā 0,1 miljards EUR) uz budžeta saistībām.

<sup>(9)</sup> Ieviesta 2014.–2020. gada DFS Regulas (ES, Euratom) Nr. 1311/2013) 13. pantā.

<sup>(10)</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 17. decembra Lēmuma (ES) 2015/435 par neparedzēto izdevumu rezerves izmantošanu (OV L 72, 14.3.2015., 4. lpp.) 2. pantā teikts: “Komisija tiek aicināta savlaicīgi iesniegt priekšlikumu par atlikušo summu EUR 350 miljonu apmērā”.

<sup>(11)</sup> Pārnesumi ir finanšu gada neizmantotie līdzekļi, kurus pārnes uz nākamā gada budžetu.

<sup>(12)</sup> Piešķirtie ieņēmumi ir īpašam mērķim iezīmēti ieņēmumi. Piešķirto ieņēmumu avots pamatā bija soda naudas lauksaimniecības nozarē un citas atgūtās summas (3,6 miljardi EUR) un trešās personas, tostarp EBTA un kandidātvalstis (3,0 miljardi EUR).

<sup>(13)</sup> Šis skaitlis ir lielāks nekā galīgais budžets, par kuru tika nobalsots un kurš atspoguļots **2.1. grafikā**, jo tajā iekļauti pārnesumi un piešķirtie ieņēmumi.

<sup>(14)</sup> Sk. DFS 5.3. tabulu “Maksājumu apropriāciju izpilde”(pārskatu 126. lpp.).

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

**Neskatoties uz to, nedaudz pieauga neapmaksātie maksājumu pieprasījumi...**

2.10. Kaut arī maksājumu līmenis joprojām pārsniedza DFS maksimālo apjomu un tika izmantota neparedzēto izdevumu rezerve, neapmaksātie maksājumu pieprasījumi pieauga par 1,4 miljardiem EUR līdz 25,8 miljardiem EUR<sup>(15)</sup>. Kaut arī tas norāda, ka iesniegtie pieprasījumi ir arvien vairāk uzkrājušies, lielākā daļa no tiem tika saņemti pašas gada beigās<sup>(16)</sup>. No tiem pieprasījumi par 4,8 miljardiem EUR bija pārtraukti gada beigās, bet pieprasījumi par 10,2 miljardiem EUR bija iesniegti pārāk vēlu, lai tos apstrādātu (gada pēdējās četrās dienās). Rezultātā kohēzijas jomā (tā ir lielākais komponents) maksimālā summa, ko Komisija būtu varējusi izmaksāt pēc pārējo pieprasījumu apstiprināšanas, būtu bijusi 9,7 miljardi EUR (ja budžets būtu bijis pieejams). Summas, kuras Komisija bija pārbaudījusi un atzinusi par pareizām un reģistrējusi Komisijas grāmatvedības sistēmā kā gatavas maksājumam līdz gada beigām, sasniedza 1,9 miljardus EUR.

**... kamēr uzņemto saistību līmenis pilnībā iekļāvās vispārējās robežās**

2.11. Budžetā 2014. gadam bija apstiprinātas apropriācijas saistībām 142,7 miljardu EUR<sup>(17)</sup> apmērā. Uzņemtās saistības sasniedza 109,3 miljardus EUR (76,6 % no pieejamajām apropriācijām), un tas atspoguļoja Komisijas apstiprināto jauno programmu līmeni<sup>(18)</sup> jaunās 2014.–2020. gada DFS pirmajā gadā. Tā rezultātā 2015. gadā ir pieejams ļoti augsts līmenis apropriācijām saistībām. DFS saistību apropriāciju maksimālais apjoms tika koriģēts 2015. gadā, lai ņemtu vērā zemo apguves līmeni 2014. gadā. Maksimālais apjoms ir palielināts par 16,5 miljardiem EUR<sup>(19)</sup>, un 12,1 miljards EUR ir pārņests uz 2015. gadu.

**2.11.** DFS regulā ir paredzēts, ka neizmantojās 2014. gada saistības pārplāno turpmākajos gados. DFS un kohēzijas politikas juridiskā pamata (Kopīgo noteikumu regula (ES) Nr. 1303/2013) vēlās pieņemšanas rezultātā kohēzijas politikas programmām to piemēroja 11,2 miljardu euro apmērā. Padome 2015. gada 22. aprīlī pieņēma pārplānojumu.

Komisija cieši uzraudzīs programmas īstenošanu, izmantojot finanšu informāciju, ko dalībvalstis iesniedz trīs reizes gadā (KNR 112. pants).

<sup>(15)</sup> Pārskatu 2.12. piezīme, 66. lpp.

<sup>(16)</sup> Savā "Analīzē par Eiropas struktūrfondu un investīcijas fondu budžeta izpildi 2014. gadā" Komisija sniedz šādu komentāru: "No maksājumu pieprasījumiem par 23,4 miljardiem EUR, kas tika iesniegti gada pēdējos divos mēnešos, aptuveni 92 % (21,5 miljardi EUR) tika saņemti tikai decembrī, bet aptuveni par 19 miljardiem EUR pieprasījumi bija iesniegti pēc 15. decembra. Tāpat kā iepriekšējos gados šo augsto maksājumu pieprasījumu koncentrāciju pašas gada beigās līdz zināmam apmēram izraisīja ierobežojums, kas saistīts ar saistību automātisku atcelšanu, jo 2014. gads bija pēdējais kulminācijas gads, uz kuru attiecās n +2 noteikums."

<sup>(17)</sup> Šajā summā ir iekļauta tīrā summa 50 miljoni EUR no 3., 4. un 6. budžeta grozījuma.

<sup>(18)</sup> No 645 programmām bija apstiprinātas 345 programmas.

<sup>(19)</sup> DFS maksimālais apjoms arī tiks palielināts par 4,5 miljardiem EUR 2016. gadā un par 0,1 miljardu EUR 2017. gadā.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

**2014. gada budžeta izpildes rezultāts bija pārpalikums...**

2.12. 2014. gada budžeta izpildes rezultāts bija pārpalikums 1,4 miljardi EUR<sup>(20)</sup>. Tas atspoguļo no dalībvalstīm saņemto summu pārsvaru pār veiktajiem maksājumiem. Pārpalikums veido dalībvalstu avansa maksājumu nākamā gada budžetā. Budžeta pārpalikums ir normāla parādība, jo maksājumi nedrīkst pārsniegt ieņēmumus<sup>(21)</sup>.

**... tomēr saimnieciskās darbības rezultāts bija deficīts**

2.13. Saimnieciskās darbības rezultāts bija deficīts 9,6 miljardu EUR apmērā. Šā deficīta galvenie iemesli ir bezskaidras naudas korekcijas, kuras veidoja debitoru parādu un rezervju pieauguma tīrā ietekme. Debitoru parādi pieauga, jo sešas dalībvalstis izmantoja iespēju atlikt agrāk datētu iemaksu veikšanu pēc NKI aplēšu korekcijas<sup>(22)</sup> (sk. 4.6.–4.13. punktu). Rezervju līmeņa pieauguma iemesls galvenokārt ir ietekme, kuru procentu likmju samazinājums kapitāla tirgos veido attiecībā uz uzkrāto pensijas tiesību vērtējumu<sup>(23)</sup>. Komisija sniedz saimnieciskās darbības rezultāta salīdzinājumu ar budžeta izpildes rezultātu, Eiropas Savienības konsolidētie pārskati par 2014. gadu, 109. lpp., un sīkāki skaidrojumi 118. lpp. (sk. **6. tabulu 1.3. pielikumā**).

<sup>(20)</sup> Sk. pārskatu **1.3. pielikuma 5. tabulu** 108. lpp.

<sup>(21)</sup> Principā deficīts var rasties, ja ieņēmumi ir zemāki nekā veiktie maksājumi. Praksē deficīts nav radies kopš 1986. gada.

<sup>(22)</sup> Sk. pārskatu 2.6.1.1. piezīmi 59. lpp.

<sup>(23)</sup> Sk. pārskatu 2.9. piezīmi.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

**Tiek prognozēts, ka neizpildīto saistību samazinājums būs ar pagaidu raksturu**

2.14. Kā paskaidrots 2.2. punktā, lielāko daļu maksājumu veica, lai segtu iepriekšējās 2007.–2013. gada DFS saistības. Tas samazināja neizpildītās saistības <sup>(24)</sup> no 222,4 miljardiem EUR uz 189,6 miljardiem EUR.

2.15. **2.3. grafikā** ir parādīta neizpildīto saistību dinamika DFS 1.b (izdevumu) kategorijā <sup>(25)</sup> (58 % no visām neizpildītām saistībām). Tajā redzams ievērojams neizpildīto saistību samazinājums, kas atspoguļo Komisijas vēl neapstiprināto darbības programmu skaitu jaunajam periodam. Komisija izlietoja 28,0 miljardus EUR (58 %) no 47,5 miljardiem EUR saistību apropriāciju 2014. gadam. DFS 1.b kategorijā tika izmantotas visas maksājumu apropriācijas 54,4 miljardu EUR apmērā.

2.16. Tiek prognozēts, ka neizpildīto saistību līmeņa samazinājumam būs pagaidu raksturs, jo ir pieprasīts DFS maksimālā apjoma pieaugums 2015. gadam un turpmākajiem gadiem (sk. 2.11. punktu un **2.3. grafiku**).

**2.15.** Attiecībā uz kohēzijas politiku nesamaksātās saistības laikposmam no 2007. līdz 2013. gadam samazinājās gandrīz par 40 % (52 miljardi euro) līdz 80,6 miljardiem euro 2014. gadā, tādējādi iezīmējot augšupejošās tendences beigas, kura bija vērojama līdz 2013. gada beigām. Būtu bijis iespējams vēl lielāks samazinājums, ja Komisijas spēju izpildīt maksājumu prasības, kas saņemtas gada nogalē, nebūtu ierobežojis maksājumu apropriāciju trūkums (skatīt atbildi 2.10. punktā).

Turklāt neizpildīto saistību samazinājums 2014. gadā ir saistīts ar augsto izmaksāto maksājumu līmeni (51,8 miljardi euro jeb 111 % no sākotnējā apstiprinātā budžeta) kohēzijas politikai 2007. līdz 2013. gada programmām, kuras tuvojās savas attiecināmības perioda beigām (t. i., 2015. gada 31. decembrim).

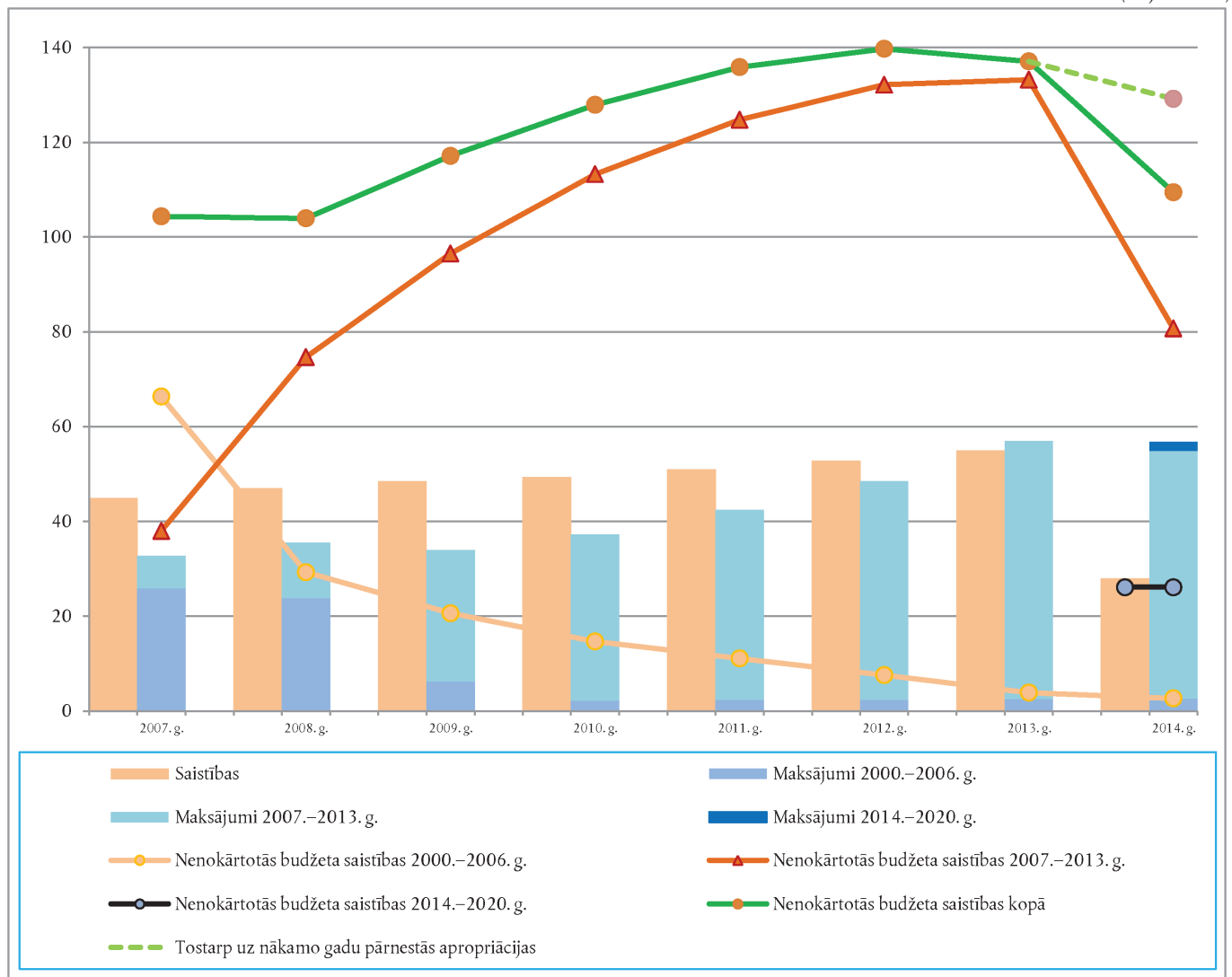
(Skatīt "Eiropas strukturālo un investīciju fondu budžeta izpildes analīzi par 2014. gadu".)

<sup>(24)</sup> Saistību apropriācijas, kuras ir apstiprinātas, bet par kurām vēl nav veikti maksājumi.

<sup>(25)</sup> Līdzekļi 1.b kategorijā "Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija", proti, Eiropas Sociālais fonds, Eiropas Reģionālās attīstības fonds un Kohēzijas fonds.

2.3. grafiks. Uzkrāto neizpildīto saistību dinamika DFS 1.b kategorijā

(miljardi EUR)



Avots: Pārskati par budžeta un finanšu pārvaldību 2007.–2014. finanšu gadā



## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

**Daudzgažu Eiropas struktūrfondu un investīciju fondu (ESI) apguves kavējumi ir ievērojami**

2.17. Līdz 2014. gada beigām maksājumi dalībvalstīm saistībā ar daudzgažu ESI fondiem<sup>(26)</sup> 2007.–2013. gadam bija sasnieguši 309,5 miljardus EUR (77 % no visām apstiprinātajām darbības programmām paredzētās 403,0 miljardu EUR kopsummas)<sup>(27)</sup>. Palāta **2.4. grafikā** sniedz analīzi par to, cik lielā mērā Komisija ir veikusi maksājumus saskaņā ar apropriācijām katrai dalībvalstij. Apguves diapazons ir no 50 % līdz 92 %<sup>(28)</sup>.

2.18. **2.4. grafikā** redzams arī tas, ka vairāk nekā puse neizlietoto daudzgažu ESI fondu saistību attiecas uz piecām dalībvalstīm<sup>(29)</sup>.

2.19. Dažās dalībvalstīs nepieprasītais ES ieguldījums kopā ar prasīto valsts līdzfinansējumu atbilst ievērojamai daļai no kopējiem vispārējās valdības izdevumiem (sk. **2.5. grafiku**). Četrās dalībvalstīs kopējās daļa, kuru varētu pieprasīt no ES līdzekļiem, ir 15 % vai vairāk no ikgadējiem vispārējās valdības izdevumiem<sup>(30)</sup>.

**2.17.** Attiecināmības galīgais termiņš ir 2015. gada 31. decembris. Slēgšanas dokumenti ir jānosūta līdz 2017. gada 31. martam. Maksājumi valsts līmenī ir lielāki, jo sertifikācijai ir nepieciešams laiks. Regulā paredzēts, ka daļu no 5 % kopējā piešķiruma saglabā līdz programmu slēgšanai.

Likumdevēji nolēma izdarīt grozījumus Regulā (EK) Nr. 1083/2006 un pagarināt N+3 automatiskās saistību atcelšanas termiņu divām dalībvalstīm (tāpat notika arī ar Horvātiju pēc tās pievienošanās līguma). Tas ir samazinājis spiedienu uz maksājumiem attiecīgajām dalībvalstīm.

Visbeidzot, lai palīdzētu dalībvalstīm optimizēt 2007.–2013. gada kohēzijas politikas finansējuma izmantojumu, 2014. gadā tika izveidota Labākas īstenošanas darba grupa. Tiek uzraudzīts konkrēto darbību progress attiecībā uz katru dalībvalsti.

**2.18.** Kopīga atbilde uz 2.18. un 2.19. punktu.

Komisija uzskata, ka pastāv saistība starp sākotnējā piešķiruma svaru un neizmantoto saistību apmēru.

Komisija aktīvi palīdz tām dalībvalstīm, kurām ir vislielākais risks zaudēt līdzekļus. Tā 2014. gadā izveidoja Labākas īstenošanas darba grupu, lai uzlabotu īstenošanu dalībvalstīs, kuras ievērojami atpaliek no finanšu izpildes ES-28 vidējā līmeņa un kurām ir proporcionāli vislielākās neizmantotās ES iemaksas.

<sup>(26)</sup> ESI fondi ir Eiropas Sociālais fonds (ESF), Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF), Kohēzijas fonds (KF), Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai (ELFLA) un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds (EJZF).

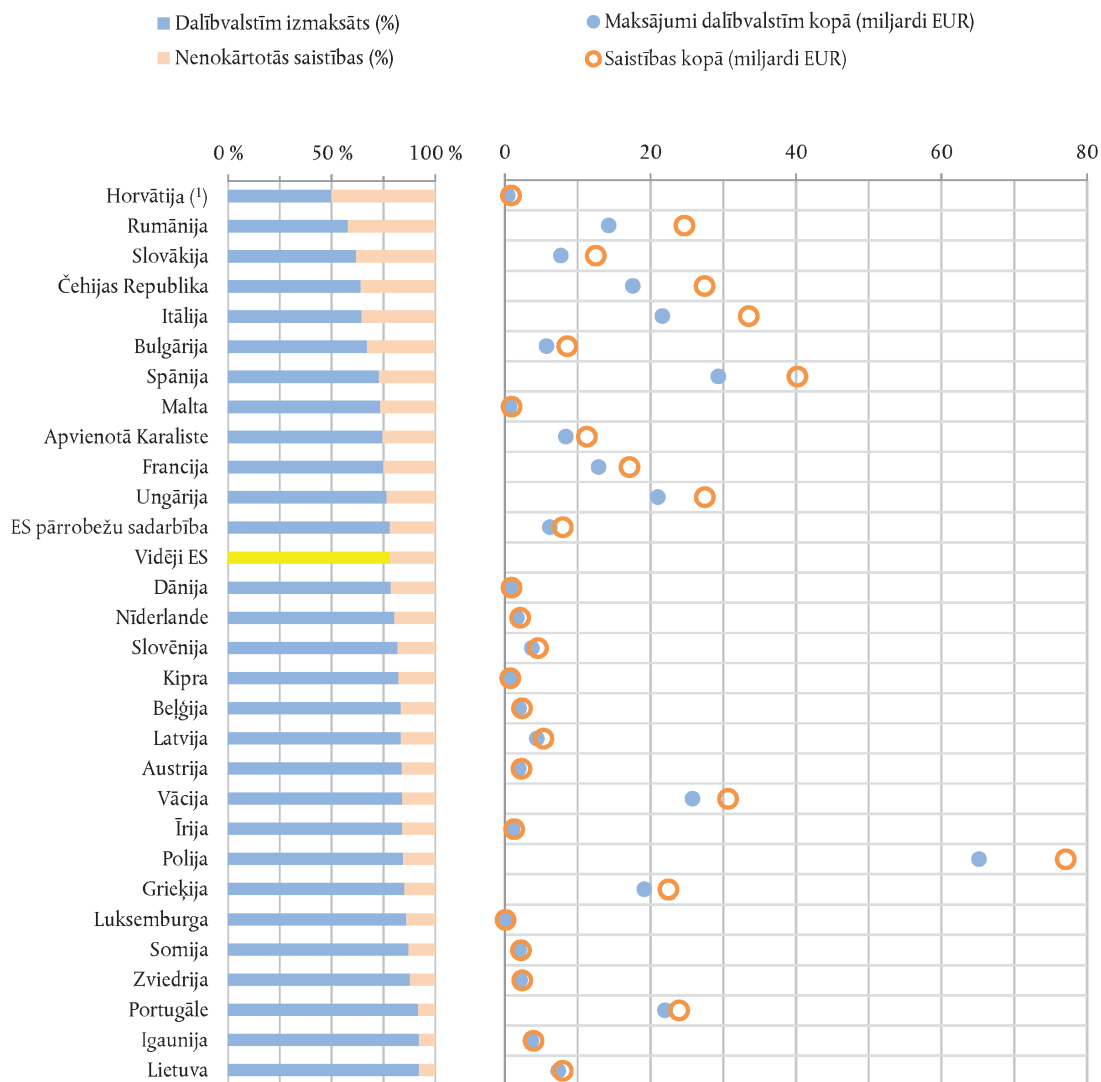
<sup>(27)</sup> Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) 2. un 6. ass pasākumi ESI fondu summās nav iekļauti, jo tie ir ikgadēji pasākumi, kas dalībvalstīs neietekmē līdzekļu apguves līmeni.

<sup>(28)</sup> Maksimālais izmaksājums pirms slēgšanas ir 95 % no kopējā piešķiruma.

<sup>(29)</sup> Uz Čehijas Republiku, Spāniju, Itāliju, Poliju un Rumāniju attiecas 54,9 miljardi EUR no 93,5 miljardiem EUR neizlietoto ESI fondu saistību.

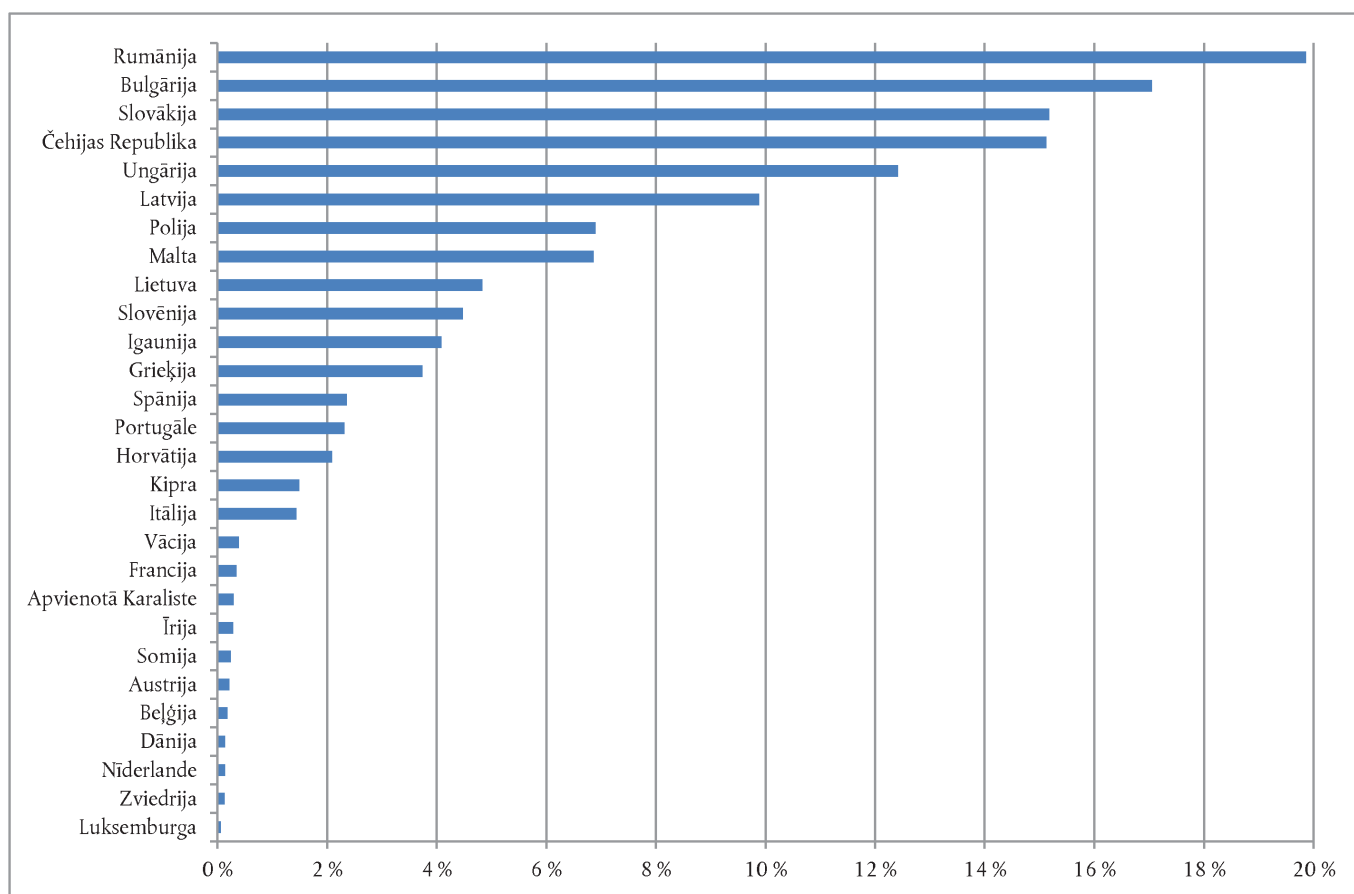
<sup>(30)</sup> Kopējo daļu, kuru varētu pieprasīt no ES līdzekļiem, veido maksājumi, kas jāveic Komisijai. Dalībvalstīm būs jāiesniedz izdevumi, kas atbilst šai summai, kā arī valsts līdzfinansējums.

2.4. grafiks. Apguve % un 2007.–2013. gada DFS ESI fondu kopsummas 2014. gada 31. decembrī



(1) Horvātija pievienojās ES 2013. gada jūlijā. Tādējādi dati par apguvi Horvātijai nav salīdzināmi ar citu dalībvalstu datiem.

Avots: Eiropas Revīzijas palātas aprēķins, pamatojoties uz Komisijas grāmatvedības datiem.

**2.5. grafiks. ESI fondu neizpildītās saistības 2014. gada 31. decembrī izteiktas procentos no 2014. gada vispārējās valdības izdevumiem**


Avots: Eiropas Revīzija palāta, pamatojoties uz Komisijas sniegto informāciju.

---

**PALĀTAS APSVĒRUMI**


---

**Komisija ir iesniegusi maksājumu plānu, kura nolūks ir “ievirzīt ES budžetu atpakaļ ilgtspējīgā gultnē”**

2.20. No 2007. līdz 2013. gadam ES iestādes un struktūras uzņēmās saistības 994 miljardu EUR apmērā un veica maksājumus 888 miljardu EUR apmērā<sup>(31)</sup>. Neizpildītās saistības palielinājās no 132 miljardiem EUR 2007. gada sākumā līdz 222 miljardiem EUR 2013. gada beigās. Atceltās saistības sasniedza 16 miljardus EUR perioda laikā, atcelšanas līmenis bija 1,6 %.

<sup>(31)</sup> Piešķirtie ieņēmumi veidoja saistības 24 miljardu EUR apmērā no 994 miljardiem EUR saistību kopā un maksājumus 24 miljardu EUR apmērā no 888 miljardiem EUR maksājumu kopā.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

2.21. Komisija 2015. gada martā iesniedza Parlamentam un Padomei maksājumu plānu "ES budžeta ievirzīšanai atpakaļ ilgtspējīgā gultnē" <sup>(32)</sup>. Plānā ir iekļauti īstermiņa pasākumi, kuri paredzēti uzkrājušos nesamaksāto rēķinu līmeņa samazināšanai. Komisija paredzēja šādus pasākumus maksājumu apropriāciju pārvaldības uzlabošanai:

- nepamatoti izmaksāto summu atgūšanas paātrināšana,
- neizmantoto summu ierobežošana fiduciārajos kontos,
- priekšfinansējuma procentuālā īpatsvara samazināšana,
- maksimālu maksājumu termiņu izmantošana,
- uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus/konkursu un ar tiem saistīto līgumu slēgšanas atlikšana.

2.22. Iepriekšējos gada pārskatos <sup>(33)</sup> Palāta ir atbalstījusi rīcību saistībā ar minētajiem pirmajiem diviem pasākumiem, kuri kopā ar citiem pasākumiem ir balstīti uz tradicionāliem finanšu pārvaldības principiem. Lai gan Komisijas piedāvāto pasākumu nolūks ir uzlabot īsāka termiņa naudas plūsmas pārvaldību, neizpildīto saistību augstā līmeņa samazināšana prasa ilgāka termiņa perspektīvu. Palāta joprojām uzskata, ka Komisijai katru gadu jāizstrādā un jāpublicē ilgtermiņa prognoze, kas aptver budžeta maksimālos apjomus, maksājumu vajadzības, spēju ierobežojumus un iespējamo (saistību) atcelšanu <sup>(34)</sup>. Tas ievērojami palīdzētu ieinteresētajām personām novērtēt nākotnes maksājumu vajadzības un budžeta prioritātes.

## KOMISIJAS ATBILDES

**2.21.** *Īstermiņa pasākumi, kas vērsti uz uzkrāto nesamaksāto rēķinu apmēra samazināšanu, ir aprakstīti "maksājumu plānā". Tajā izklāstīta aplēse par uzkrāto nesamaksāto rēķinu iespējamo apmēru 2015. gada beigās (20 miljardi euro) un tiek aicināts 2016. gada budžetā paredzēt pietiekamas maksājumu apropriācijas, lai samazinātu uzkrāto apmēru līdz minimumam. Komisijas 2016. gada budžeta projektā, kas pieņemts 2015. gada 27. maijā, ietverts atbilstīgs apropriāciju līmenis. Šo apropriāciju galīgā pieņemšana ir izšķirošā mazinošā darbība attiecībā uz neizpildītajām saistībām, kā izklāstīts analizē par "maksājumu plānu".*

*Komisija cieši seko līdzi programmu īstenošanai un informēs budžeta iestādi, ja tiks konstatētas problēmas.*

**2.22.** *Maksājumu plānā uzmanība pievērsta uzkrātajiem maksājumiem, kuri tiks nokārtoti līdz 2016. gada beigām.*

*Skatīt atbildi uz 4. ieteikumu.*

<sup>(32)</sup> "Finanšu pārskatu apspriešana un analīze", ko iesniedza kopā ar pārskatiem, 25. lpp. Maksājumu plānu var atrast šādā adresē: [http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2014\\_2019/documents/budg/dv/2015\\_elements\\_payment\\_plan\\_/2015\\_element\\_s\\_payment\\_plan\\_en.pdf](http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2014_2019/documents/budg/dv/2015_elements_payment_plan_/2015_element_s_payment_plan_en.pdf).

<sup>(33)</sup> Piemēram, 2013. gada pārskats, 1.48. un 1.49. punkts.

<sup>(34)</sup> Sk. 2013. gada pārskata 1.50. punktu.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

**Joprojām ir lielas neizliedotas summas finanšu instrumentos, kurus pārvalda dalīti...**

2.23. Pēdējā pieejamajā ziņojumā par dalīti pārvaldītajiem finanšu instrumentiem, kur aprakstīts stāvoklis 2013. gada beigās<sup>(35)</sup>, ir teikts, ka iemaksas instrumentos strauji pieauga par 1,7 miljardiem EUR no 12,6 līdz 14,3 miljardiem EUR. Galasaņēmējiem izmaksātā summa palielinājās par 2,0 miljardiem EUR no 4,7 līdz 6,7 miljardiem EUR, un tas nozīmē, ka no kopējām iemaksām izmaksāja 47 %, kas liecina par ierobežotu virzību salīdzinājumā ar 2012. gada beigās izmaksātajiem 37 %<sup>(36)</sup>.

**... tas pats attiecas uz naudu, kas tiek turēta netieši pārvaldītajos finanšu instrumentos**

2.24. Naudu un tās ekvivalentus, kuri pieder finanšu instrumentiem, Komisijas uzdevumā pārvalda fiduciāri nolūkā īstenot īpašas programmas, kuras finansē no ES budžeta. To kopsumma 2014. gada beigās bija 1,3 miljardi EUR (2013. g.: 1,4 miljardi EUR).

2.23. Kopējo izmaksu līmenis 2013. gada beigās bija 47 % salīdzinājumā ar 37 % 2012. gada beigās, un Komisija sagaida, ka līdzīgs progress būs 2014. gadā. Darbības, kas tiek veiktas, lai paātrinātu finanšu instrumentu izmaksu līmeni galīgajiem saņēmējiem, ietver pēckontroles darbības uzraudzības komitejās, apmeklējumu uz vietas, veicināšanas kampaņas un – dažos gadījumos – pārplānošanu (gadījumos, kad ir skaidrs, ka finanšu instrumentiem sākotnēji paredzētos līdzekļus galīgajiem saņēmējiem nevar izmaksāt, piemēram, tirgus nosacījumu izmaiņu dēļ). Turklāt Komisija, grozot slēgšanas pamatnostādnes, ir precizējusi saskaņā ar Vispārējo regulu pieļaujamo elastību attiecībā uz atbalstu galīgajiem saņēmējiem no finanšu vadības instrumentiem.

Skatīt arī atbildi uz 5. ieteikumu.

2.24. Daudzu finanšu instrumentu darbībai ir vajadzīga noteikta minimālā rezerve. Konkrēti, ievērojama daļa naudas un naudas ekvivalentu (730 miljoni euro) ir garantiju instrumentu turējumā, kuriem savas būtības dēļ, lai veiktu savas funkcijas, ir jāuztur naudas un īstermiņa depozītu līdzekļi.

<sup>(35)</sup> Jaunākie pieejamie skaitliskie dati attiecas uz 2013. gada beigām, un tie ir atspoguļoti Komisijas 2014. gada septembra ziņojumā "Kopsavilkums par datiem saistībā ar vadošo iestāžu sniegto informāciju attiecībā uz paveikto, finansējot un īstenojot finanšu instrumentus, saskaņā ar 67. panta 2. punkta j) apakšpunktu Regulā (EK) Nr. 1083/2006".

<sup>(36)</sup> Skatīt 6.49.–6.50. punktu un 2013. gada pārskata 1.48. punktu.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

2.25. Galvenais iemesls tam, ka fiduciārajos kontos turēto summu tīrais samazinājums bija 0,1 miljards EUR, ir tas, ka Komisija ir veikusi pasākumus atmaksājumu<sup>(37)</sup> ieskaitam no MEDA<sup>(38)</sup> aizdevumiem un riska kapitāla darbībām. 2013. gada 31. decembrī fiduciārajā kontā EIB<sup>(39)</sup> bija uzkrājušies un glabājās 259 miljoni EUR. 2014. gadā 110 miljoni EUR tika pārskaitīti Garantiju fondam ārējai darbībai<sup>(40)</sup>. Atlikušos 149 miljonus EUR atskaitīja atpakaļ Savienības vispārējā budžetā.

2.26. MEDA atmaksājumu ieskaita ietekmi daļēji atsver vairāk nekā 200 miljonu EUR pārskaitījums fiduciārajos kontos, kuri izveidoti jaunās DFS finanšu instrumentiem. Šie pārskaitījumi 2014. gada budžetā reģistrēti kā maksājumi.

## SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

### Secinājumi par 2014. gadu

2.27. Maksājumi 2014. gadā – tāpat kā 2013. gadā – pārsniedza DFS maksimālā apjoma līmeni. Sākotnējās maksājumu apropriācijas palielināja par 3,5 miljardiem EUR, izdarot grozījumus budžetā. Budžeta noteikšana šādā līmenī lika aktivēt “neparedzēto izdevumu rezervi” īsi pēc jaunās DFS sākuma (sk. 2.4.–2.9. punktu).

2.28. Neizpildītās budžeta saistības attiecībā uz izdevumiem, kuriem ir daudzgadu raksturs, joprojām saglabājas ļoti augstā līmenī. Lielākajā daļā šo neizpildīto saistību attiecas uz iepriekšējo DFS (sk. 2.14. punktu).

2.29. ESI fondu neizpildītās saistības ir ļoti augstas dažām dalībvalstīm (sk. 2.17.–2.19. punktu).

2.27. Sk. Komisijas atbildes uz 2.4.–2.9. punktu.

2.29. Sk. Komisijas atbildes uz 2.17.–2.19. punktu.

<sup>(37)</sup> Procenti, aizdevumu atmaksa, dividendes un kapitāla atļidzināšana.

<sup>(38)</sup> Eiropas un Vidusjūras reģiona valstu partnerības galvenais ekonomiskās un finansiālās sadarbības instruments.

<sup>(39)</sup> Sk. 2013. gada pārskata 1.49. punktu.

<sup>(40)</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 16. aprīļa Lēmums Nr. 466/2014/ES, ar ko Eiropas Investīciju bankai piešķir ES garantiju zaudējumiem saistībā ar aizdevumiem un aizdevumu garantijām projektiem ārpus Savienības (OV L 135, 8.5.2014., 1. lpp.).

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

**Ieteikumi**

2.30. Palāta formulē turpmāk uzskaitītos ieteikumus.

- **1. ieteikums.** Komisijai jārikojas, lai samazinātu neizpildīto saistību līmeni. Papildus īstermiņa pasākumiem, kuri ierosināti 2015. gada martā, ir vajadzīga ilgāka termiņa perspektīva (sk. 2.14.–2.16. punktu).
  
- **2. ieteikums.** Komisijai savā budžeta un finanšu pārvaldībā jāņem vērā spēju ierobežojumi dažās dalībvalstīs, lai izvairītos no līdzekļu nepietiekamas izmantošanas un palielinātu apguves rādītājus, īpaši ESI fondu jomā (sk. 2.19. punktu).

**2.30.**

Komisija piekrīt šim ieteikumam un veic pieprasītās darbības.

Ir svarīgi nošķirt neizpildītās saistības (RAL), kas izriet no laika nobīdes starp saistībām un maksājumiem daudzgadu programmām ("parastās" RAL), un RAL, kuras rodas "pārmērīgā uzkrājuma" rezultātā, ko rada maksājumu apropriāciju trūkums pēdējo gadu laikā. Maksājumu plānā, par kuru tika panākta vienošanās ar Eiropas Parlamentu un Padomi, pilnībā tiek risināts šāds pārmērīgs uzkrājums, ko paredzēts pakāpeniski pabeigt līdz 2016. gada beigām. Tas nelikvidēs parastās neizpildītās saistības, jo arī turpmāk notiks jaunu saistību uzņemšanās, ņemot vērā maksājumus turpmākajos gados, kā tas parasti notiek daudzgadu plānošanā.

Komisija uzskata, ka "maksājumu plāns" ietver ilgtermiņa perspektīvu samazinātu maksājumu kavēšanos un pārmērīgu neizpildīto saistību apmēru (skatīt atbildi 2.21. punktā).

Komisija piekrīt šim ieteikumam. Tā jau ir veikusi šādas darbības:

- līdzfinansējuma likmes pagaidu 10 % papildinājums programmas valstīm,
- īpašs atbalsts attiecīgo dalībvalstu iestādēm,
- slēgšanas pamatnostādņu pārskatīšana, lai nodrošinātu dalībvalstīm pieejamo elastības mehānismu pareizu izmantošanu (skatīt atbildi uz 2.23. punktu).

Labākas īstenošanas darba grupas izveidošana 2014. gada novembrī, kura atbild par situācijas novērtēšanu astoņās dalībvalstīs, nosakot šķēršļus, kas traucē sekmīgai īstenošanai, par konkrētu rīcības plānu izstrādi un to īstenošanas uzraudzību šos atcelto saistību potenciālo risku risināšanai.

Turklāt Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāts 2013. gadā izveidoja kompetences centru administratīvās kapacitātes uzlabošanai, kas atbild par specializētu darbību definēšanu un īstenošanu, lai novērstu administratīvos šķēršļus un trūkumus, kuri kavē efektīvi un lietderīgi izmantot ESI fondus dalībvalstīs un reģionos.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

- **3. ieteikums.** Komisijai jāapsver pasākumi neizpildīto saistību līmeņa samazināšanai, drīzākai 2007.–2013. gada programmu slēgšanai, fiduciāru turēto naudas līdzekļu apmēru samazināšanai un maksājumu plānu un prognožu apkopošanai tajās jomās, kurās neizpildītās saistības ievērojami pārsniedz attiecīgā gada apropriācijas (sk. 2.20. un 2.21. punktu).
- **4. ieteikums.** Komisijai jāizveido ilgtermiņa naudas plūsmas prognoze, lai labāk saskaņotu maksājumu vajadzības un pieejamos līdzekļus (sk. 2.22. punktu).
- **5. ieteikums.** Komisijai jāpastiprina pūliņi samazināt pārmērīgus skaidras naudas atlikumus finanšu instrumentos (sk. 2.23.–2.26. punktu).

## KOMISIJAS ATBILDES

Komisija piekrīt šim ieteikumam.

*Cenšoties panākt ātrāku programmu slēgšanu attiecībā uz laikposmu no 2007. līdz 2013. gadam, Komisija saskaras ar ierobežojumiem.*

*Komisija uzskata, ka vissvarīgākais pasākums, kas jāveic, lai samazinātu neizpildītās saistības laikposmam no 2007. līdz 2013. gadam, ir pieprasīto apropriāciju apstiprināšana 2016. gada budžeta projektā, lai 2016. gadā pakāpeniski likvidētu nesamaksāto pieprasījumu pārmērīgo uzkrājumu.*

*Komisija piekrīt šim ieteikumam un veic ieteiktās darbības, analizējot, kā vislabāk var sagatavot un nodot atklātībai ilgtermiņa naudas plūsmas prognozi.*

*Komisija piekrīt šim ieteikumam un veic ieteiktās darbības. Slēgšanas brīdī attiecīgā dalībvalsts zaudēs apropriācijas, kas pieejamas finanšu instrumentos un nav izmantotas vismaz pirmajai investīciju/garantiju kārtai.*

*Attiecībā uz laikposmu no 2014. līdz 2020. gadam ir izveidoti skaidrāki un elastīgāki noteikumi, kas paredz labāku mērķu noteikšanu instrumentiem (ex ante novērtējums) un maksājumus pa daļām. Turklāt ir izveidotas vairākas iniciatīvas, lai vēl vairāk atvieglotu instrumentu īstenošanu, piemēram, standarta (off-the-shelf) instrumenti un tehniskās palīdzības platforma FI-compass, kas vadošajām iestādēm sniedz vispārējas konsultācijas, apmācību un savstarpēju pieredzes apmaiņu.*

*(Skatīt atbildi uz 2.23. punktu un 2. ieteikumu.)*



## 3. NODAĻA

**Rezultātu sasniegšana ar ES budžetu**

## SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	3.1.–3.2.
1. daļa. Stratēģija “Eiropa 2020” un Komisijas veiktā uzraudzība un ziņošana	3.3.–3.34.
Stratēģijas “Eiropa 2020” aptvertais periods nav pieskaņots ES budžeta ciklam	3.7.–3.12.
Stratēģijas “Eiropa 2020” prioritātes, pamatmērķi un pamatiniciatīvas, kā arī tematiskie mērķi nekalpo par darbības mērķiem	3.13.–3.25.
Līdz šim Komisija visaptverošā veidā nav ziņojusi par to, kāds ir ES budžeta ieguldījums stratēģijas “Eiropa 2020” mērķu sasniegšanā	3.26.–3.34.
2. daļa. Stratēģijas “Eiropa 2020” mērķu atspoguļojums dalībvalstu partnerības nolīgumos un programmās	3.35.–3.65.
Piecu Eiropas struktūrfondu un investīciju fondu apvienošanas potenciālie ieguvumi nav pilnībā realizēti	3.39.–3.43.
Stratēģijas “Eiropa 2020” augsta līmeņa mērķi partnerattiecību nolīgumos un programmās nav sistemātiski pārvērti darbības mērķos	3.44.–3.48.
Kopīgu rādītāju ieviešana katram fondam ir nozīmīgs solis, taču to izstrāde ir ierobežota	3.49.–3.56.
Jāpalielina uzsvars uz rezultātiem it īpaši partnerattiecību nolīgumos	3.57.–3.60.
Nepilnības darbības rezultātu satvara izstrādē	3.61.–3.65.
3. daļa. Komisijas ziņošana par darbības rezultātiem	3.66.–3.75.
Centralizētie norādījumi ir uzlabojušies, bet joprojām ir nepilnības, kas jānovērš	3.68.–3.70.
Darbības rezultātu plānošanu un ziņošanu par tiem ģenerāldirektorātu līmenī joprojām var uzlabot	3.71.–3.75.
4. daļa. Palātas veikto lietderības revīziju rezultāti	3.76.–3.86.
Palāta secina, ka orientācija uz rezultātiem nav pietiekama	3.79.–3.82.
Ne vienmēr bija atlasīti tie projekti, kuri varētu radīt maksimālu ietekmi	3.83.–3.86.
Secinājumi un ieteikumi	3.87.–3.97.
Secinājums par 2014. gadu	3.87.–3.95.
Ieteikumi	3.96.–3.97.
3.1. pielikums.    Revīzijas palātas 2014. gadā pieņemtie īpašie ziņojumi	
3.2. pielikums.    Iepriekšējo ieteikumu izpildes pārbaude darbības rezultātu jomā	

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

## IEVADS

3.1. Šīs nodaļa ir veltīta izpildei jeb darbības rezultātiem (sk. 3.1. izcēlumu). Šogad Palāta izvēlējās pievērsties Eiropas Savienības (ES) ilgtermiņa stratēģijai "Eiropa 2020". Pirmajā no šīs nodaļas četrām daļām ir aplūkots, kā Komisija uzrauga stratēģiju "Eiropa 2020" un ziņo par to, otrajā daļā skatīts, kā šī stratēģija tiek īstenota partnerības nolīgumos un finansēšanas programmās, par ko vienojušās Komisija un dalībvalstis. Abās pēdējās daļās ir aplūkoti tie paši jautājumi, kurus skatījām jau iepriekšējos gados. Trešajā daļā ir izklāstīti Palātas apsvērumi par gada darbības pārskatiem, kurus sagatavo Komisijas ģenerāldirektori. Visbeidzot, ceturtajā daļā ir pievērsta uzmanība galvenajām tēmām, kas izriet no Palātas 2014. gada īpašajiem ziņojumiem <sup>(1)</sup>, kuri sagatavoti pēc lietderības revīzijām.

**3.1.** 2014.–2020. gada daudzgadu finanšu shēmas budžets ir viens no ES instrumentiem stratēģijas "Eiropa 2020" mērķu sasniegšanai. Tomēr valstu valdībām ir galvenā nozīme ES stratēģijas mērķu sasniegšanā. ES budžets atsevišķi ir tikai aptuveni 2 % no kopējiem ES publiskajiem izdevumiem un 1 % no ES nacionālā kopienākuma. Tāpēc kumulatīvie valstu budžeti un pasākumi ir ES stratēģijas mērķu sasniegšanas galvenais faktors.

Komisija ir apņēmusies ziņot par ES ieguldījumu stratēģijas "Eiropa 2020" mērķu sasniegšanā. Tomēr tas ir sarežģīts uzdevums, jo īpaši, lai ES budžeta ietekmi nošķirtu no valstu budžetu un ārēju faktoru ietekmes. Tādēļ jāapvieno informācija un pierādījumi, kas iegūti uzraudzības, modelēšanas un novērtēšanas procesā.

Turklāt finansēšanas programmu mērķus un jaunās daudzgadu finanšu shēmas īstenošanas kārtību ir izveidojis viens no likumdevējiem. Šīs programmas galvenokārt īsteno dalībvalstis dalītās pārvaldības sistēmā.

**3.1. izcēlums. Darbības rezultāti Eiropas Savienībā**

Eiropas Savienībā darbības rezultātu novērtēšanai izmanto pareizas finanšu pārvaldības principus (tie ir saimnieciskums, lietderība un efektivitāte) <sup>(2)</sup>, un darbības rezultātu jēdziens ietver vairākus aspektus:

- a) ieguldījumi – finanses, cilvēkresursi, materiālie, organizatoriskie vai normatīvie līdzekļi, kas nepieciešami programmas īstenošanai;
- b) iznākumi – tas, ko var sasniegt ar programmām;
- c) rezultāti – programmas tūlītējā iedarbība uz tiešajiem adresātiem vai saņēmējiem;
- d) ietekme – ilglaicīgas izmaiņas sabiedrībā, kuras vismaz daļēji ir saistāmas ar ES darbību.

<sup>(1)</sup> Palātas īpašie ziņojumi attiecas uz ES budžetu un Eiropas attīstības fondiem (<http://eca.europa.eu>).

<sup>(2)</sup> Padomes 2002. gada 25. jūnija Regula (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 par Finanšu regulu, ko piemēro Eiropas Kopienu vispārējam budžetam (27. pants), kura atcelta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES, Euratom) Nr. 966/2012 (OV L 298, 26.10.2012., 1. lpp.), 30. pants (regula stājās spēkā 2013. gada 1. janvārī).

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

3.2. Iepriekšējā gada pārskatā atsevišķa iedaļa bija veltīta izlases analīzei par to, kā Komisija ir pārbaudījusi, vai ir izpildīti īpašajos ziņojumos formulētie ieteikumi<sup>(3)</sup>. Šogad šajā nodaļā tam īpašas iedaļas nav. Tās vietā Palāta publicēs atsevišķu īpašo ziņojumu, kura uzmanības centrā ir jautājums par to, kā tiek pārbaudīta īpašajos ziņojumos formulēto ieteikumu izpilde.

## 1. DAĻA. STRATĒGIJA “EIROPA 2020” UN KOMISIJAS VEIKTĀ UZRAUDZĪBA UN ZIŅOŠANA

3.3. “Eiropa 2020” ir ES darbavietu radīšanas un izaugsmes stratēģija desmit gadiem. To sāka īstenot 2010. gadā, lai izveidotu nosacījumus gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei, un tā ir pēctece Lisabonas stratēģijai, kuru īstenoja no 2000. gada līdz 2010. gadam. Stratēģijai “Eiropa 2020” ir pieci pamatmērķi, kas līdz stratēģijas perioda beigām ir jāsasniedz visai Eiropas Savienībai.

3.4. Atbildību par šīs stratēģijas īstenošanu daļa ES un tās 28 dalībvalstis. Tādējādi pieciem pamatmērķiem ir atbilstoši valsts līmeņa mērķi katrā dalībvalstī, un tie atspoguļo katras dalībvalsts īpašos apstākļus.

3.5. Kaut arī stratēģija “Eiropa 2020” ir daudzu ES darbību pamatā, tās mērķi nav gluži tie paši, kas Eiropas Savienībai. Eiropas Savienībai papildus stratēģijā “Eiropa 2020” noteiktajiem mērķiem ir arī citi mērķi, piemēram, tādi, kas attiecas uz darbībām ārpus ES ģeogrāfiskajām robežām. 2014. gadā būtiska ES budžeta daļa bija saistīta ar stratēģiju “Eiropa 2020”. Tomēr, tā kā šī stratēģija ir paredzēta gan katrai dalībvalstij atsevišķi, gan ES kopumā, liela daļa atbildības par “Eiropa 2020” mērķu sasniegšanu un tās finansēšanu (ārpus ES budžeta) gulstas uz dalībvalstīm.

3.5. Savienības mērķi ir noteikti līgumos, un tie ir jāsasniedz un jāievēro (piemēram, kopējā lauksaimniecības politika). Saskaņā ar šo regulējumu ES budžets tiek piešķirts dažādām darbībām un cik vien iespējams pielīdzināts mainīgajām ES galvenajām prioritātēm (t. i., Lisabonas stratēģija, stratēģija “Eiropa 2020”). Valstu un to valdību vadītāji nolēma, ka jaunajā daudzgadu finanšu shēmā visas ES politikas jomas, instrumenti un tiesību akti, kā arī finanšu instrumenti jāapvieno stratēģijas mērķu sasniegšanai. Tāpēc tika ierosināts budžets ar stingru Eiropas mēroga loģiku, kas paredzēts, lai īstenotu izaugsmes stratēģiju “Eiropa 2020”.

Saskaņā ar Komisijas novērtējumu 2014. gadā aptuveni 58 % ES budžeta tika piešķirti stratēģijai “Eiropa 2020”. Tika izstrādāta arī jauna pieeja, lai nodrošinātu Eiropas strukturālo un investīciju fondu efektīvu izmantošanu, proti, stingri pielīdzinot tos stratēģijas “Eiropa 2020” prioritātēm, ieviešot nosacījumus, veicinot resursu koncentrēšanu un prioritāšu izvirzīšanu, kā arī ieviešot darbības stimulus.

<sup>(3)</sup> 2013. gada pārskats, 10.53.–10.55. punkts.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

3.6. Šajā šīs nodaļas daļā ir aplūkotas stratēģijas un ES budžeta cikla attiecības, saiknes starp zemāka līmeņa mērķiem, kā arī tas, kā Komisija uzrauga ES budžeta ieguldījumu stratēģijas “Eiropa 2020” mērķu sasniegšanā un ziņo par to. Līdz ar to Palāta neskatīja ne dalībvalstu ieguldījumus stratēģijas “Eiropa 2020” mērķu sasniegšanā, ne arī citus Komisijas pienākumus, proti, tās likumdevējas funkcijas, tās lomu politikas veidošanā vai Eiropas pusgadā<sup>(4)</sup>. Attiecīgi šajā nodaļā nav skatīts, kādi ir stratēģijas “Eiropa 2020” politikas sasniegumi līdz šim.

### Stratēģijas “Eiropa 2020” aptvertais periods nav pieskaņots ES budžeta ciklam

3.7. ES budžeta cikls ir daudzgadu finanšu shēma (DFS)<sup>(5)</sup>, un to īsteno septiņu gadu posmos. Daudzgadu finanšu shēmā ir noteikta maksimālā summa, kuru no ES budžeta katru gadu var izlietot plašām politikas jomām. Stratēģijai “Eiropa 2020” attiecīgie DFS periodi ir 2007.–2013. gads un 2014.–2020. gads. Līdzekļu piešķiršana DFS kategorijām un dalībvalstīm notiek šo daudzgadu finanšu shēmas sarunu laikā. Daudzgadu finanšu shēmas rezultātā ES līdzekļu tiesiskajā regulējumā, tostarp uzraudzības un ziņošanas prasībās, tiek veikti vairāki grozījumi.

3.8. Daudzgadu finanšu shēmas periodi nekad nav bijuši pieskaņoti ES stratēģijām (2000.–2010. gads un 2010.–2020. gads). Tāpēc Komisijai ir bijis grūtāk uzraudzīt ES budžeta ieguldījumu ES vispārējā stratēģijā 2007.–2013. gada DFS periodā un ziņot par to.

3.9. Tādējādi savā atbildē uz Palātas 2013. gada pārskatu Komisija paskaidroja, ka “laikā, kad tika pieņemta 2007.–2013. gada daudzgadu finanšu shēma un tika ieviesti uzraudzības, novērtēšanas un ziņošanas pasākumi, stratēģija “Eiropa 2020” vēl nebija pieņemta. Tas lielā mērā izskaidro to, kāpēc nav iespējams noteikt katras finanšu programmas ieguldījumu stratēģijā noteikto mērķu sasniegšanā”<sup>(6)</sup>.

**3.8.** *Daudzgadu finanšu shēmas 2007.–2013. gada periods varēja nebūt pilnībā pieskaņots stratēģijai “Eiropa 2020”. Tomēr tas nenozīmē, ka tas nav pielīdzināts vispārējai stratēģijai. Turklāt daudzgadu finanšu shēmas 2014.–2020. gada periods pilnībā atbilst šai stratēģijai un beidzas tajā pašā datumā, kad pašreizējais stratēģijas “Eiropa 2020” periods.*

*Daudzgadu finanšu shēma 2014.–2020. gadam ir izstrādāta, lai galvenā uzmanība būtu pievērsta stratēģijas “Eiropa 2020” īstenošanai.*

<sup>(4)</sup> Stratēģiju “Eiropa 2020” īsteno un uzrauga arī kā daļu no Eiropas pusgada, kas ir ES ikgadējais cikls ekonomikas un budžeta koordinēšanai ar dalībvalstīm.

<sup>(5)</sup> Pamatojoties uz septiņu gadu daudzgadu finanšu shēmu, tiek izveidots ES ikgadējais budžets.

<sup>(6)</sup> Komisijas atbilde uz 2013. gada pārskata 10.24. punktu.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

3.10. Nav viegli grozīt uzraudzības un ziņošanas sistēmu daudzgadu finanšu shēmas perioda vidū. Tad būtu jāgroza ne tikai reglamentējošie tiesību akti, bet gadījumos, kad piemēro dalīto pārvaldību, katrai dalībvalstij būtu jāgroza arī savas procedūras. Daudzgadu finanšu shēmai pakārtotā uzraudzības un ziņošanas sistēma tika pieskaņota stratēģijai "Eiropa 2020", sākot ar 2014.–2020. gada DFS. Šī jaunā daudzgadu finanšu shēma, kā bija ieteikts Lisabonas stratēģijas novērtējumā, ir pieskaņota ES budžeta pozīcijām, lai atspoguļotu stratēģijas "Eiropa 2020" izaugsmes prioritātes.

3.11. Maksājumi no 2007.–2013. gada daudzgadu finanšu shēmas turpināsies pēc 2015. gada. Attiecīgi pirmā puse no stratēģijas "Eiropa 2020" desmit gadu perioda notiek saskaņā ar daudzgadu finanšu shēmu, kas izstrādāta citai stratēģijai. Apkopota ziņošana par Eiropas struktūrfondiem un ieguldījumu fondiem <sup>(7)</sup> (ESI fondi – galvenie fondi, kurus 2014.–2020. gadā izmanto stratēģijas "Eiropa 2020" īstenošanai) sāksies 2016. gadā <sup>(8)</sup>, un stratēģiskie ziņojumi, kas sniegs informāciju debatēm par ESI fondu ieguldījumu stratēģijas "Eiropa 2020" īstenošanā, ir sagaidāmi 2017. un 2019. gadā <sup>(9)</sup>.

3.12. Pamatojoties uz iepriekš minēto, nākamajās divās šīs nodaļas iedaļās ir aplūkoti divi galvenie pamatelementi stratēģijas "Eiropa 2020" efektīvai uzraudzībai un ziņošanai par to: augsta līmeņa politisko centienu pārvēršana pārdomātos darbības mērķos ES budžetam un tas, vai Komisija spēja novērst uzraudzības un ziņošanas sistēmai raksturīgās problēmas.

**3.10.** Komisija uzrauga un ziņo to, kā ES budžets palīdz sasniegt ES vispārējos mērķus un jo īpaši stratēģijas "Eiropa 2020" mērķus.

<sup>(7)</sup> Šie ESI fondi ir Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF), Eiropas Sociālais fonds (ESF), Kohēzijas fonds (KF), Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai (ELFLA) un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds (EJZF).

<sup>(8)</sup> Izņēmums ir jaunatnes nodarbinātības iniciatīva, par kuru būs jāzina ziņot 2015. gada aprīlī.

<sup>(9)</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.), 53. pants.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

**Stratēģijas “Eiropa 2020” prioritātes, pamatmērķi un pamatiniciatīvas, kā arī tematiskie mērķi nekalpo par darbības mērķiem**

3.13. “Eiropa 2020” ir augsta līmeņa politiska stratēģija. Kā minēts iepriekš, augsta līmeņa, vispārīgi mērķi var nebūt pietiekami koncentrēti, lai būtu izmantojami zemākos darbības līmeņos<sup>(10)</sup>. Pārvaldības vajadzībām ir jāizstrādā darbības mērķi ar rādītājiem, zemāka līmeņa mērķiem un, ja vajadzīgi, starpposma atskaites punktiem. Šie darbības mērķi ir jāsaista ar stratēģiju “Eiropa 2020”.

*Tīs prioritātes, pieci pamatmērķi, septiņas pamatiniciatīvas*

3.14. Ar stratēģiju “Eiropa 2020” ir saistīti vairāki dažāda līmeņa mērķi un iniciatīvas, kā tas parādīts 3.2. izcēlumā. Tādējādi šajā un turpmākajās iedaļās ir skatīts, vai attiecības starp šiem dažādajiem elementiem ir saskanīgas: vai augstākā līmeņa mērķi, kas formulēti stratēģijai “Eiropa 2020”, ir pārvērsti darbības elementos, kuri vadītājiem ļauj veikt uzraudzību un ziņot par ES budžeta ieguldījumu stratēģijas īstenošanā.

**3.13.** *Jau pašā sākumā stratēģijas pamatā bija cieša sadarbība ar dalībvalstīm, kurām ir galvenā nozīme tās sekmīgā īstenošanā. Tādēļ ES līmeņa stratēģijas “Eiropa 2020” mērķi ir iedalīti valstu mērķos. Stratēģija “Eiropa 2020” ES līmenī nebūt nav lejupēja stratēģija, tās pamatā ir visu attiecīgo Eiropas, valstu, reģionu un vietējā līmeņa dalībnieku iesaistīšanās.*

*Stratēģijas “Eiropa 2020” politiskās cerības ir konkretizētas, nosakot mērķus un iedvesmojoties no ES budžeta arhitektūras. Tās ir pārvērstas ES budžeta finansēto programmu juridiskajā pamatā.*

**3.14.** *Skatīt Komisijas atbildi uz 3.1. punktu.*

<sup>(10)</sup> Sk. 2012. gada pārskata 10.10. punktu.

**3.2. izcēlums. Stratēģijas “Eiropa 2020” prioritātes – gudra, ilgtspējīga un integrējoša izaugsme (3.15. punkts)**

Stratēģijas “Eiropa 2020” pamatmērķi (3.16. un 3.17. punkts)	Stratēģijas “Eiropa 2020” pamatiniciatīvas (3.18.–3.21. punkts)	Tematiskie mērķi (tikai ESI fondiem) (3.22.–3.25. punkts)
<p>1. Nodarbinātība: darbs jānodrošina 75 % cilvēku vecuma grupā no 20 līdz 64 gadiem.</p> <p>2. Pētniecība un attīstība: pētniecībā un attīstībā ir jāiegulda 3 % ES iekšzemes kopprodukta.</p> <p>3. Klimata pārmaiņas un enerģijas ilgtspēja: siltumnīcefekta gāzu emisijas salīdzinājumā ar 1990. gadu jāsamazina par 20 % vai pat 30 %, ja apstākļi to pieļauj, 20 % enerģijas jāiegūst no atjaunīgiem energoresursu avotiem un par 20 % jāpalielina energoefektivitāte.</p> <p>4. Izglītība: jāpanāk, lai priekšlaicīga mācību pārtraukšana skartu mazāk nekā 10 % jauniešu un lai vismaz 40 % no 30–34 gadus veciem cilvēkiem pabeidz augstāko izglītību.</p> <p>5. Cīņa pret nabadzību un sociālo atstumtību: vismaz par 20 miljoniem jāsamazina to cilvēku skaits, kuri cieš trūkumu vai ir sociāli atstumti vai kuri ir pakļauti šādam riskam.</p>	<p><i>Gudra izaugsme</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Digitālā programma Eiropai.</li> <li>2. Inovācijas Savienība.</li> <li>3. Jaunatne kustībā.</li> </ol> <p><i>Ilgspējīga izaugsme</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>4. Resursu ziņā efektīva Eiropa.</li> <li>5. Rūpniecības politika globalizācijas laikmetā.</li> </ol> <p><i>Integrējoša izaugsme</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>6. Jaunu prasmju un darba vietu programma.</li> <li>7. Eiropas platforma cīņai pret nabadzību.</li> </ol>	<p>1. Nostiprināt pētniecību, tehnoloģiju attīstību un inovāciju.</p> <p>2. Uzlabot IKT pieejamību, izmantošanu un kvalitāti.</p> <p>3. Veicināt MVU konkurētspēju, lauksaimniecības nozares konkurētspēju (attiecas uz ELFLA) un zvejniecības un akvakultūras konkurētspēju (attiecas uz EJZF).</p> <p>4. Atbalstīt pāreju uz ekonomiku ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni visās nozarēs.</p> <p>5. Veicināt pielāgošanos klimata pārmaiņām, riska novēršanu un pārvaldību.</p> <p>6. Saglabāt un aizsargāt vidi un veicināt resursefektivitāti.</p> <p>7. Veicināt ilgtspējīgu transportu un novērst trūkumus galvenajās tīkla infrastruktūrās.</p> <p>8. Veicināt ilgtspējīgu un kvalitatīvu nodarbinātību un atbalstīt darbaspēka mobilitāti.</p> <p>9. Veicināt sociālo iekļaušanu, apkarot nabadzību un jebkādu diskrimināciju.</p> <p>10. Veikt investīcijas izglītībā, apmācībā un profesionālajā apmācībā, lai nodrošinātu prasmes, kā arī mūžizglītībā.</p> <p>11. Uzlabot publisko iestāžu un ieinteresēto personu institucionālo spēju un efektīvu valsts pārvaldi.</p>

## PALĀTAS APSVĒRUMI

3.15. Stratēģijas "Eiropa 2020" augstākajā līmenī ir trīs prioritātes gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei un pieci pamatmērķi, kā uzskaitīts 3.2. izcēlumā. Tomēr attiecības starp prioritātēm un pamatmērķiem ir daudzšķautņainas un sarežģītas. Piemēram, pamatmērķi ir definēti kā "papildināmi" un "reprezentatīvi" visām trim prioritātēm<sup>(1)</sup>; nav skaidras saiknes starp atsevišķiem mērķiem un prioritātēm.

3.16. Šie pamatmērķi būtībā ir politiski centieni<sup>(12)</sup>. Izņemot mērķus, kas attiecas uz siltumnīcefekta gāzu emisijām un atjaunojamiem energoresursiem, pamatmērķiem ES līmenī nav juridiski saistošu atbalsta tiesību aktu. ES budžeta ieguldījums nav atsevišķi identificēts pamatmērķu sasniegšanas kontekstā.

3.17. To, ka pamatmērķi nav stingri darbības mērķi, ilustrē arī tas, kā tie ir transponēti atsevišķos mērķos katrai dalībvalstij. Attiecībā uz diviem pamatmērķiem, ja arī katra dalībvalsts būtu sekmīgi sasniegusi savus mērķus, pamatmērķi ES līmenī joprojām nebūtu sasniegti.

a) Ja visi valsts mērķi būtu sasniegti, tad nodarbinātības līmenis iedzīvotājiem vecumā no 20 līdz 64 gadiem būtu 74 %, bet tas ir mazāk nekā ES pamatmērķis – 75 %.

## KOMISIJAS ATBILDES

**3.15.** Šie mērķi nav paredzēti kā savstarpēji izslēdzoši, tie nav arī paredzēti, lai īstenotu tikai vienu no trīs prioritātēm. Konkrētie mērķi ir nepārprotami saistīti ar trīs prioritātēm gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei. Mērķi tika izvēlēti tā, lai tie savstarpēji cits citu papildinātu un kopā veicinātu trīs prioritāšu dimensiju īstenošanu. Mērķi ar nodomu ir noteikti papildināmi un tie neaptver visas izaugsmes sviras. Tie ilustrē pārmaiņas, ko ietver stratēģija, un tie paredzēti, lai uzsvērtu visām dalībvalstīm būtisku, noteiktu skaitu izaugsmei veicinošu faktoru, kas varētu vadīt dalībvalstu darbības. Šī izvēlēta pieeja ieviesta, ņemot vērā pieredzi, kas gūta, īstenojot Lisabonas stratēģiju, kuras prioritātes tika padarītas nenozīmīgas pārāk lielā mērķu skaita dēļ. Stratēģijas "Eiropa 2020" nolūks ir pievērst uzmanību būtiskajam.

**3.16.** Vairākums stratēģijas "Eiropa 2020" jomu paliek dalībvalstu kompetences jomā. Tāpēc ES var rādīt piemēru un noteikt vērīgus un īstenojamus mērķus, tomēr valsts mērķu noteikšana ir politiska izvēle valsts līmenī.

Komisijai/ES nav juridisku pilnvaru veidot juridiski saistošu sistēmu. Piemēram, attiecībā uz nodarbinātību Savienība var veikt tikai pasākumus, lai nodrošinātu dalībvalstu nodarbinātības politikas koordinēšanu, proti, nosakot šādas politikas pamatnostādnes.

**3.17.** Komisija savā paziņojumā<sup>(1)</sup> jau ir paskaidrojusi, ka šādu situāciju izveidojušas valstu politikas izvēles.

a) Skatīt Komisijas atbildi uz 3.16. punktu par kompetenču sadalījumu starp Savienību un dalībvalstīm saskaņā ar LES 5. pantu.

<sup>(11)</sup> Komisijas paziņojums "Eiropa 2020" – stratēģija gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei", COM(2010) 2020 galīgā redakcija, 3.3.2010., 2. iedaļa.

<sup>(12)</sup> Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Stratēģijas "Eiropa 2020" gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei sabiedriskās apspriešanas rezultāti", COM(2015) 100 final, 2.3.2015, 1. iedaļa.

<sup>(1)</sup> COM(2014) 130, 5.3.2014., Stratēģijas "Eiropa 2020" gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei novērtējums.



## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

- b) Ja tiktu sasniegti visi valsts mērķi pētniecības un attīstības jomā, tad līdz 2020. gadam ieguldījumi būtu 2,6 % no IKP, bet tas ir mazāk par noteikto 3,0 % pamatmērķi<sup>(13)</sup>.

3.18. Nākamais slānis stratēģijas "Eiropa 2020" struktūrā ir septiņas pamatiniciatīvas. Tās ir sagrupētas pakārtoti trijām izaugsmes prioritātēm. Tās nebija izstrādātas tā, lai atspoguļotu plašāku mērķu vai rādītāju kopumu. Taču saskaņā ar Komisijas viedokli pamatiniciatīvas veido satvaru rīcībai, kas īstenojama ES un dalībvalstu līmenī<sup>(14)</sup>.

3.19. Visas pamatiniciatīvas, izņemot iniciatīvu "Rūpniecības politika globalizācijas laikmetā", sniedz tiešu ieguldījumu viena vai vairāku pamatmērķu sasniegšanā, un visi pamatmērķi ir tieši saistīti ar vismaz vienu pamatiniciatīvu. Tomēr Komisija nav detalizēti analizējusi attiecības starp mērķiem un pamatiniciatīvām un nav arī izmantojusi pamatiniciatīvas kā pārvaldības rīku, piemēram, nosakot starpposma atskaites punktus, regulāri ziņojot par šīm iniciatīvām utt., lai virzītu uz priekšu stratēģijas īstenošanu.

3.20. Pēc stratēģijas "Eiropa 2020" sabiedriskās apspriešanas rezultātiem Komisijas secinājums 2015. gada martā bija tāds, ka kopumā pamatiniciatīvas ir sasniegušas savu mērķi un darbības attiecīgajās jomās ir jāturpina, izmantojot citus veidus. Tomēr aptaujātie respondenti iebilda, ka pamatiniciatīvas būtu jāaizstāj ar saskaņotākām un visaptverošākām politikas programmām<sup>(15)</sup>.

- b) Attiecībā uz mērķi pētniecības un attīstības jomā Komisija uzsver, ka ieguldījums 3 % apmērā no IKP līdz 2020. gadam ir Eiropas Savienības mērķis. Dalībvalstīm jāizvirza savi valsts mērķi pētniecības un attīstības jomā tādā līmenī, kādu tās uzskata par visatbilstīgāko, un Komisijai necīgā mērā var ietekmēt šos mērķus. Sasniedzot dalībvalstu mērķus, ieguldījumu līmenis noteikti palielinātos tikai līdz 2,6 %, taču tas ir joprojām ir ievērojams palielinājums. Izvirzītā 3 % mērķa sasniegšana tiek uzraudzīta Eiropas pusgada procesā, saistībā ar kuru dalībvalstis tiek mudinātas palielināt savu ieguldījumu apjomu pētniecības un attīstības jomā.

3.18. Pamatiniciatīvas izstrādātas, lai ietvertu vairākas politikas jomas/prioritārās darbības, kas vajadzīgas stratēģijas "Eiropa 2020" mērķu sasniegšanai. Šīs prioritārās darbības galvenokārt uzskatāmas par papildinājumu strukturālajām reformām, ko īsteno, ievērojot konkrētai valstij adresētos ieteikumus.

3.19. Tā kā stratēģija "Eiropa 2020" ir visaptveroša stratēģija, nebūtu lietderīgi katru mērķi piesaistīt pamatiniciatīvai un otrādi.

Pirmajos gados pēc stratēģijas "Eiropa 2020" pieņemšanas Komisija savā gada izaugsmes pētījumā regulāri ziņoja par pamatmērķu sasniegšanas un pamatiniciatīvu īstenošanas virzību. Pēc vairāku pamatiniciatīvu īstenošanas, šīs ziņošanas biežums samazinājās.

<sup>(13)</sup> *Smarter, greener, more inclusive? Indicators to support the Europe 2020 strategy* ("Gudrāk, zaļāk un integrējošāk? Rādītāji stratēģijas "Eiropa 2020" atbalstam"), Eurostat (2015. gada izdevums), 16., 46. un 77. lpp. (<http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-statistical-books/-/KS-EZ-14-001>).

<sup>(14)</sup> COM(2010) 2020 galīgā redakcija, 3.3.2010., 2. iedaļa.

<sup>(15)</sup> COM(2015) 100 final, 2.3.2015., 3.3. iedaļa.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

3.21. Tāpat kā pamatmērķiem (3.16. punkts), arī pamatiniatīvām galvenā funkcija ir būt politiski iedvesmotiem rīcības plāniem. Tās nav paredzētas, lai pārvērstu stratēģijas “Eiropa 2020” augsta līmeņa mērķus darbības mērķos.

*Vienpadsmit tematiskie mērķi*

3.22. Viens no ES galvenajiem līdzekļiem stratēģijas “Eiropa 2020” mērķu sasniegšanai ir DFS (3.7. punkts), ietverot ESI fondus (3.11. punkts). Šo fondu mehānika, kas ietver partnerības nolīgumus starp Komisiju un katru dalībvalsti, un programmas, kuras dalībvalsts līmenī nosaka līdzekļu izlietojumu, plašāk aprakstīta šīs nodaļas 2. daļā.

3.23. Dalībvalstu līmenī šo struktūru pamatelements, kas paredzēts sasaistei ar stratēģiju “Eiropa 2020”, ir 11 tematiskie mērķi. Saskaņā ar tiesību aktiem, lai sekmētu ES stratēģiju gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei, katrs ESI fonds atbalsta šādus tematiskos mērķus – tie uzskaitīti iepriekš 3.2. izcēlumā. Tematiskos mērķus izsaka prioritātēs, kas konkrēti attiecas uz katru ESI fondu <sup>(16)</sup>. Plašāk tas būs analizēts šīs nodaļas 2. daļā.

**3.21.** Komisija nekad nav centusies pārvērst stratēģijas “Eiropa 2020” augsta līmeņa mērķus darbības mērķos, bet gan centusies noteikt vairākas galvenās jomas, lai mudinātu dalībvalstis īstenot reformu programmu un veicinātu darbavietu radīšanu un izaugsmi.

<sup>(16)</sup> Regula (ES) Nr. 1303/2013, 9. pants.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

3.24. Tematiskie mērķi nav darbības mērķi ar saistītiem zemāka līmeņa mērķiem, starpposma atskaites punktiem un rādītājiem. Būtībā tie ir augsta līmeņa un plaši mērķi, jo aptver visas ESI fondu finansētās jomas. Tematisko mērķu aptvertās jomas ir plašākas nekā stratēģijas “Eiropa 2020” jomas (3.5. punkts) un tās pamatmērķi un pamatiniciatīvas. Galvenajos tiesību aktos, kas reglamentē ESI fondus un tematiskos mērķus, nav noteiktas attiecības starp tematiskajiem mērķiem, pamatmērķiem un pamatiniciatīvām. Vienīgā atsauce uz minēto mērķu savstarpējo saikni, ko Palātai izdevās atrast, bija Komisijas darba dokuments <sup>(17)</sup>, kur pieci tematiskie mērķi bija skaidri saistīti ar pieciem pamatmērķiem, bet vēl trīs bija saistīti netieši. Atlikušie trīs tematiskie mērķi – 2., 5. un 11. mērķis 3.2. izcēlumā – ar pamatmērķi nebija saistīti. Ar pamatiniciatīvām Komisijas dienestu darba dokumentā bija saistīti četri tematiskie mērķi, bet trim pamatiniciatīvām minētajā dokumentā piesaistīta tematiskā mērķa nebija.

3.25. Paši tematiskie mērķi tāpat kā pamatmērķi un pamatiniciatīvas nav izstrādāti tā, lai stratēģiju “Eiropa 2020” pārvērstu izmantojamās darbības mērķos.

**3.24.** ESI fondu finansēto augsta līmeņa tematisko jomu izmēlošs saraksts izveidots, lai veidotu saikni starp pieciem fondiem, kuriem katram ir savs Līgumā pamatots uzdevums stratēģijas “Eiropa 2020” īstenošanā. Tematiskie mērķi ir pārveidoti konkrētos mērķos, ko papildina rādītāji, atskaites punkti un mērķi katras ESI fondu programmas ieguldījumu prioritāšu līmenī <sup>(2)</sup>.

Nebija paredzēts izveidot tiešu attiecību starp visiem tematiskajiem mērķiem un pamatmērķiem. Pamatmērķi ir orientējoši un neaptver visu stratēģiju “Eiropa 2020”. Fondu faktisko ieguldījumu vispārējo politikas mērķu sasniegšanā var noteikt tikai pēc konkrēto finansēto darbību un to rezultātu izvērtēšanas.

Tas, ka konkrētas pamatiniciatīvas nav minētas Komisijas dienestu darba dokumenta 2. daļā, nenozīmē, ka tās nevar saistīt ar tematiskajiem mērķiem. Palātas minētās trīs pamatiniciatīvas noteikti ir saistītas ar tematiskajiem mērķiem (attiecīgi 8., 9. un 10. mērķi). Attiecībā uz pamatiniciatīvām pirmais novērtējums, kas veikts, pamatojoties uz 2014.–2020. gada darbības programmām, pierāda, ka ESI fondi piedalās visu pamatiniciatīvu īstenošanā <sup>(3)</sup>.

**3.25.** Tematiskie mērķi atspoguļo stratēģijas “Eiropa 2020” mērķus un veido sistēmu lietderīgu darbības mērķu noteikšanai katras ESIF programmas līmenī, ņemot vērā attiecīgās dalībvalsts un programmas jomas konkrētās īpatnības.

<sup>(17)</sup> Komisijas dienestu darba dokuments “Vienotā stratēģiskā satvara (2014.–2020.) elementi: Eiropas Reģionālās attīstības fonds, Eiropas Sociālais fonds, Kohēzijas fonds, Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds”, SWD(2012) 61 final, 14.3.2012., II daļa. Ar pamatmērķiem skaidri saistītie pieci tematiskie mērķi ir 1., 4., 8., 9. un 10. mērķis; netieši saistīti ir 3., 6. un 7. mērķis. Ar pamatiniciatīvām tieši saistīts ir 1., 2., 3. un 6. tematiskais mērķis.

<sup>(2)</sup> Kā norādīts KNR 2. panta 34. punktā, “konkrēts mērķis ir rezultāts, kura panākšanu konkrētos valsts vai reģiona apstākļos veicinās, īstenojot investīciju prioritāti vai Savienības prioritāti un veicot darbības vai pasākumus saskaņā ar šādu prioritāti”.

<sup>(3)</sup> Inovācijas savienība – 1. tematiskais mērķis; Jaunatne kustībā – 8. un 10. tematiskais mērķis; Digitālā programma Eiropai – 2. tematiskais mērķis; Resursu ziņā efektīva Eiropa – 4., 5. un 6. tematiskais mērķis; Rūpniecības politika globalizācijas laikmetā – 3. un 7. tematiskais mērķis; Jaunu prasmju un darba vietu programma – 8. un 10. tematiskais mērķis; Eiropas platforma cīņai pret nabadzību – 9. tematiskais mērķis. Sīkāku informāciju skatīt 1. dienestu darba dokumentā, kas pievienots dokumentam DB2016.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

**Līdz šim Komisija visaptverošā veidā nav ziņojusi par to, kāds ir ES budžeta ieguldījums stratēģijas “Eiropa 2020” mērķu sasniegšanā**

3.26. Šajā iedaļā aplūkots, kādā mērā Komisija ir spējusi uzraudzīt ieguldījumu no ES budžeta (t. i., atsevišķi no tā, ko par saviem līdzekļiem paveikušas dalībvalstis) virzībā uz stratēģijas “Eiropa 2020” mērķiem un ziņot par to. Tajā aplūkoti arī divi svarīgi faktori uzraudzības un ziņošanas sistēmās: vai pastāv atbildība par stratēģiskajiem rezultātiem un vai ir ieviesta stratēģija, lai paziņotu, kā veicas ar stratēģijas “Eiropa 2020” mērķu sasniegšanu.

*Stratēģijas “Eiropa 2020” uzraudzība un ziņošana par to*

3.27. Pārdomāti izmērīt un novērtēt ES budžeta ieguldījumu virzībā uz stratēģijas “Eiropa 2020” īstenošanu var, ja Komisijai ir pieejama būtiska, ticama un savlaicīga informācija, ko sniedz darbības rezultātu pārvaldības un ziņošanas sistēma<sup>(18)</sup>. Pašlaik tā vēl nenotiek. Arī iepriekšējos Palātas pārbaudītajos gada darbības pārskatos<sup>(19)</sup> nebija mēģinājuma analizēt panākto virzību uz stratēģijas “Eiropa 2020” īstenošanu. Apmērs, kādā 2014. gada darbības pārskatos šis jautājums risināts, ir aplūkots turpmāk šīs nodaļas 3. daļā.

**3.27.** Likumdevēju izveidotajā regulējumā 2014.–2020. gada periodam izveidota stingra ziņošanas sistēma, kas, sākot no 2016. gada nodrošinās plašāku informāciju par katru ar stratēģijas “Eiropa 2020” mērķiem saistītā tematiskā mērķa sasniegšanu. Tādējādi būs iespējams veikt kvalitatīvu novērtējumu, jo novērtējuma mērķis ir pakāpeniski novērtēt ESI fondu ieguldījumu stratēģijas “Eiropa 2020” mērķu sasniegšanā.

Gadījumos, kad fondus iespējams tieši saistīt ar stratēģijas “Eiropa 2020” mērķiem, Komisija veica konkrētus pasākumus, lai izveidotu darbības uzraudzības sistēmu<sup>(4)</sup>.

Iepriekšējo gadu gada darbības pārskati bija saistīti ar daudzgadu finanšu shēmu 2007.–2013. gadam, kas izstrādāta pirms stratēģijas “Eiropa 2020” mērķu izvirzīšanas.

<sup>(18)</sup> Sk. 2012. gada pārskata 10.32. punktu.

<sup>(19)</sup> 2010. gada pārskats, 8. nodaļa: Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD (AGRI), Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD (REGIO) un Pētniecības un inovācijas ĢD (RTD); 2011. gada pārskats, 10. nodaļa: ĢD AGRI, Attīstības un sadarbības ĢD – EuropeAid (DEVCO), ĢD REGIO; 2012. gada pārskats, 10. nodaļa: Konkurences ĢD (COMP), Jūrlietu un zivsaimniecības ĢD (MARE) un Mobilitātes un transporta ĢD (MOVE); 2013. gada pārskats, 10. nodaļa: Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD (EMPL), Veselības un patērētāju ĢD (SANCO) un Infrastruktūras un apgādes birojs Luksemburgā (OIL).

<sup>(4)</sup> EMCO un SPC izveidojušas Nodarbinātības pārraudzības instrumentu, kura pamatā ir visaptveroša datubāze, kas aptver lielu skaitu nodarbinātības un sociālo rādītāju, kas saistīti ar pamatmērķiem. Arī EPC rīcībā ir visaptveroša pārraudzības sistēma, kura saistīta ar LIME un kura paredzēta stratēģijas “Eiropa 2020” īstenošanas uzraudzībai.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

3.28. Atsevišķi elementi no stratēģijas “Eiropa 2020” efektīvas uzraudzības un ziņošanas sistēmas ir ieviesti. Komisijas statistikas daļa Eurostat dara pieejamus statistikas datus gan par ES mēroga, gan dalībvalstu rezultātiem saistībā ar stratēģijas “Eiropa 2020” pamatmērķu sasniegšanu. Eurostat tīmekļa vietnē regulāri tiek atjaunināta informācija par mērķiem, bet īpašos ziņojumos ir sniegta padziļināta tendenču analīze un pētīti iemesli, kas saistīti ar pamatrādītāju attīstību.

3.29. Komisijas apskats par stratēģiju “Eiropa 2020”, kam bija jābūt Padomes rīcībā 2015. gada martā, ir aizkavējies un būs pieejams 2016. gada sākumā. 2014. gada martā Komisija izdeva novērtējuma paziņojumu, lai sāktu sabiedrisko apspriešanu par stratēģiju “Eiropa 2020”<sup>(20)</sup>. Tomēr apspriešanas apkopotajos rezultātos nav informācijas par ES programmu nozīmi stratēģijas “Eiropa 2020” īstenošanā<sup>(21)</sup>.

**3.28.** Ziņojumos par valstīm, kurus Komisija izstrādāja saistībā ar Eiropas pusgadu, bija sīki analizēta katras dalībvalsts sociāli ekonomiskā situācija un izredzes, kā arī vissvarīgākās darbības, kas jāveic, lai uzlabotu sociāli ekonomisko attīstību. Šī analīze tika izmantota, lai sagatavotu konkrētai valstij adresētos ieteikumus, kurus ierosināja Komisija un pieņēma Eiropadome.

Sarunu galvenā tēma bija attiecīgo konkrētai valstij adresēto ieteikumu atspoguļošana 2014.–2020. gada partnerības nolīgumos un darbības programmās, lai šo programmu līmenī turpinātu nostiprināt konkrēto mērķu atbilstību darbības programmas līmenī un stratēģijas “Eiropa 2020” augsta līmeņa mērķiem.

<sup>(20)</sup> Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Stratēģijas “Eiropa 2020” gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei novērtējums”, COM(2014) 130 final/2, 19.3.2014.

<sup>(21)</sup> COM(2015) 100 final, 2.3.2015.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

3.30. Kā Komisija iepriekšējā gadā norādīja savā ceturrtajā novērtējuma ziņojumā, attiecībā uz 2007.–2013. gada plānošanas periodu “nav iespējams izcelt to, kā tieši katra finanšu programma ir veicinājusi stratēģijas “Eiropa 2020” mērķu sasniegšanu”<sup>(22)</sup>. Komisija 2015. gada jūnijā publicēja piekto novērtējuma ziņojumu par 2014. finanšu gadu<sup>(23)</sup>. Piektajā novērtējuma ziņojumā par stratēģiju “Eiropa 2020” ir ietverta plašāka informācija nekā iepriekšējā ziņojumā. Stratēģijai “Eiropa 2020” ir atvēlēta īpaša iedaļa, kurā sniegts apkopojošs pārskats par virzību uz stratēģijas mērķu sasniegšanu. Ziņojumā iekļautas arī vairākas norādes uz atsevišķu programmu ieguldījumu stratēģijas “Eiropa 2020” mērķu sasniegšanā. Tomēr šīs norādes ir ierobežotas. DFS 2007.–2013. gadam nav piemērota, lai to izmantotu visaptverošam ziņojumam par ES budžeta ieguldījumu stratēģijā “Eiropa 2020”, jo tā tika izstrādāta pirms stratēģijas pieņemšanas.

3.31. Tādējādi novērtējuma ziņojumā joprojām sniegts nepilnīgs priekšstats par ES budžeta ieguldījumu stratēģijas “Eiropa 2020” mērķu sasniegšanā (sk. arī 3.9. punktu). Balstoties uz regulējumu 2014.–2020. plānošanas periodam, Komisija cer, ka, sākot no 2017. finanšu gada, novērtējuma ziņojumā būs iespējams iekļaut labāku un izsmelšāku informāciju par darbības rezultātiem, tostarp par virzību uz stratēģijas “Eiropa 2020” mērķu sasniegšanu<sup>(24)</sup>. Tomēr šīs nodaļas 2. daļā aprakstīti daži jautājumi, kas apgrūtinās Komisijas iespējas ziņot par ESI fondu ieguldījumu stratēģijas “Eiropa 2020” mērķu sasniegšanā šajā plānošanas periodā.

## KOMISIJAS ATBILDES

**3.30.** Ceturrtajā novērtējuma ziņojumā Komisija norādīja, ka “Stratēģija “Eiropa 2020” ir kopīgs dalībvalstu un Komisijas projekts un stratēģijas “Eiropa 2020” mērķu īstenošanu ietekmē daudzi ārējie faktori”. Palāta sava 2013. gada pārskata 10.24. punktā norādīja, ka ceturrtajā novērtējuma ziņojumā ir panākti uzlabojumi, mēģinot saistīt galvenās finanšu programmas, kas noteiktas daudzgadu finanšu shēmas pozīcijā, un pieejamo darbības informāciju, kas attiecas uz stratēģiju “Eiropa 2020”.

Piektajā novērtējuma ziņojumā Komisija norāda uz ES budžeta ierobežoto apmēru, salīdzinot ar ES kopējiem publiskajiem izdevumiem, un dažādajiem ārējiem faktoriem, kas saistīti ar stratēģijas “Eiropa 2020” mērķu īstenošanu.

Komisija ir apņēmusies ziņot par ES budžeta ieguldījumu stratēģijas “Eiropa 2020” mērķu sasniegšanā. Tomēr tas ir sarežģīts uzdevums, jo īpaši, lai ES budžeta ietekmi nošķirtu no valstu budžetu un ārēju faktoru ietekmes (sk. arī Komisijas atbildi uz 3.1. punktu).

**3.31.** Ziņošanas kārtība attiecībā uz 2007.–2013. gada programmām tika noteikta pirms stratēģijas “Eiropa 2020” mērķu izvirzīšanas. Tāpēc nav pamatoti gaidīt, ka novērtējuma ziņojumā par šo laikposmu būs pilnīgs pārskats par ES budžeta ieguldījumu stratēģijā “Eiropa 2020”.

<sup>(22)</sup> Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par Savienības finanšu novērtējumu, pamatojoties uz sasniegtajiem rezultātiem, COM(2014) 383 final, 26.6.2014.

<sup>(23)</sup> Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par Savienības finanšu novērtējumu, balstoties uz sasniegtajiem rezultātiem, COM(2015) 313 final, 26.6.2015. Līgumā (LESD 318. un 319. pants) ir noteikts, ka Komisijai jāsaģatavo šāds ziņojums un ka šis ziņojums ir daļa no pierādījumiem, uz kuru pamata Parlaments katru gadu Komisijai apstiprina budžeta izpildi.

<sup>(24)</sup> Sk. 2013. gada pārskata 10.25. punktu un Komisijas atbildi.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

*Atbildības uzņemšanās un apņemšanās īstenot stratēģiju*

3.32. Lai stratēģija "Eiropa 2020" būtu sekmīga, tiem, uz kuriem tās mērķi attiecas – dalībvalstīm un ES –, ir jāuzņemas pilna atbildība. Lisabonas stratēģijas apskati parādīja, ka tās īstenošanā ieinteresētajām personām nebija skaidras apņemšanās, un tas mazināja šīs stratēģijas efektivitāti. Augsta līmeņa grupas ziņojumā secināts, ka "tā kā trūka apņemšanās gan valstu, gan Eiropas līmenī, (...) ieguvumi tika palaisti garām, un atklājās nekonsekvences un neatbilstības" <sup>(25)</sup>. Lisabonas stratēģijas novērtējumā pausts līdzīgs secinājums, ka "īstenošanu kavēja mainīgā atbildība" <sup>(26)</sup>.

3.33. Attiecībā uz stratēģiju "Eiropa 2020" Komisija ir ieguldījusi darbu, lai ieinteresētajām personām izveidotos spēcīgāka atbildības izjūta par stratēģijas mērķiem un apņemšanās tos īstenot. Paziņojumā par stratēģijas sākšanu ir īpaša iedaļa, kurā noteikts, kas katram būtu jā dara, aprakstīti Eiropadomes, Ministru padomes, Komisijas, Eiropas Parlamenta, valstu, reģionālo un vietējo iestāžu, kā arī ieinteresēto personu un pilsoniskās sabiedrības uzdevumi <sup>(27)</sup>.

3.34. Attiecībā uz 2014.–2020. gada DFS lielai daļai informācijas par ES budžeta ieguldījumu stratēģijas "Eiropa 2020" īstenošanā tāpat kā iepriekš būs jānāk no dalībvalstīm (saskaņā ar dalītās pārvaldības principiem). Tādējādi būs vajadzīga apņemšanās visos līmeņos (valstu un ES), lai nodrošinātu, ka uzraudzībai un ziņošanai ir pieejama un tiek izmantota kvalitatīva informācija. Šādas darbības rezultātu pārvaldības un ziņošanas sistēmas efektīva īstenošana prasa laiku. Daži šādas sistēmas elementi ir analizēti šīs nodaļas 2. daļā. Kad šāda sistēma būs ieviesta, tad Komisija varēs uzņemties atbildību par ES budžeta pareizu finanšu pārvaldību, kā arī par tā ieguldījumu politikas sasniegumos, kas aprakstīti ģenerāldirektoru sagatavotajās gada darbības pārskatu ticamības deklarācijās <sup>(28)</sup>.

**3.34.** Kā jau norādīts Komisijas atbildē uz 3. ieteikumu Eiropas Revīzijas palātas 2013. gada pārskata 10. nodaļā, jānošķir, no vienas puses, ģenerāldirektoru tiešā atbildība par finanšu programmu pārvaldību un budžeta izpildi un, no otras puses, politikas sasniegumi, piemēram, finanšu programmu ietekme. Par pēdējo minēto atbild arī viens no likumdevējiem, kas piedalās programmu izveidošanā un tās pieņem, kā arī dalībvalstis, kam bieži ir galvenā nozīme programmu īstenošanā. Turklāt programmu kopējo izpildi ietekmē vairāki citi faktori ekonomikā un sabiedrībā, kurus ģenerāldirektori nespēj ietekmēt.

Tāpēc Komisija uzskata, ka ģenerāldirektoru sagatavoto ticamības deklarāciju tvērumā arī turpmāk uzmanība būtu jāpievērš pārvaldības un finanšu jautājumiem, kas pilnībā atbilst Komisijas finansālajai atbildībai par ES budžeta īstenošanu. Pieņemot Kopsavilkuma pārskatu, Komisija uzņemas vispārēju atbildību par ES budžeta pārvaldību.

<sup>(25)</sup> *Facing the challenge – The Lisbon Strategy for Growth and Employment* ("Pieņemot izaicinājumu – Lisabonas stratēģija izaugsmei un nodarbinātībai"), 40. lpp.

<sup>(26)</sup> SEC(2010) 114 galīgā redakcija, 2.2.2010., 6 lpp.

<sup>(27)</sup> COM(2010) 2020 galīgā redakcija, 3.3.2010., 5.2. iedaļa.

<sup>(28)</sup> Pašlaik darbības rezultātu jautājumi ģenerāldirektorātu ikgadējās ticamības deklarācijās nav aplūkoti. Skatīt 2013. gada pārskata 10.65. punktu un 3. ieteikumu kopā ar Komisijas atbildi.



## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

**2. DAĻA. STRATĒĢIJAS “EIROPA 2020” MĒRĶU ATSPŪGOĻŪJUMS DALĪBVALSTU PARTNERĪBAS NOLĪGUMOS UN PROGRAMMĀS**

3.35. Labs ESI fondu izmantojums ir svarīgs ES centienos sasniegt stratēģijas “Eiropa 2020” mērķus (3.11. punkts). ESI fondu regulējuma pamatā ir partnerības nolīgumi starp Komisiju un katru dalībvalsti. Tajos akcentētas katras dalībvalsts attīstības vajadzības un katram ESI fondam īsumā aprakstīti galvenie rezultāti, kurus plānots sasniegt attiecībā uz katru no atlasītajiem tematiskajiem mērķiem<sup>(29)</sup>. Pamatojoties uz partnerības nolīgumiem, dalībvalstis izstrādā programmas katram fondam (vai vairākiem fondiem), kurās nosaka attiecīgās valsts vai reģiona prioritātes.

3.36. Lai sasniegtu stratēģijas “Eiropa 2020” mērķus, partnerības nolīgumiem un programmām jāorientējas uz darbības rezultātiem, nevis tikai uz pieejamo finanšu resursu apguvi. Komisijai jāuzrauga, kādā mērā ESI fondi sekmē stratēģijas “Eiropa 2020” īstenošanu, un par to regulāri jāziņo. Konkrēti, Komisijai ir jāsaprot stratēģiskie ziņojumi (2017. un 2019. gadā) par ESI fondu ieguldījumu stratēģijas “Eiropa 2020” īstenošanā<sup>(30)</sup>.

3.37. Tādējādi šajā iedaļā ir aplūkots, vai:

- a) ir panākti ieguvumi no piecu ESI fondu apvienošanas partnerības nolīgumos un programmās (3.39.–3.43. punkts);
- b) stratēģiju “Eiropa 2020” partnerības nolīgumu un programmu līmenī dalībvalstis, izmantojot tematisko mērķus, ir pārvērtušas darbības elementos, kas ļaus vadītājiem Komisijā uzraudzīt un ziņot par ES budžeta ieguldījumu stratēģijas “Eiropa 2020” īstenošanā (3.44.–3.48. punkts);
- c) ESI fondiem kopīga rādītāju kopuma ieviešana varētu atvieglot ziņošanu par darbības rezultātiem (3.49.–3.56. punkts);
- d) dalībvalstis partnerības nolīgumos un programmās orientējas uz rezultātiem (3.57.–3.60. punkts);
- e) jaunais darbības rezultātu satvars dalībvalstīm dod stimulu sasniegt rezultātus (3.61.–3.65. punkts).

**3.35.** Komisija norāda uz savu atbildi uz 3.1. punktu. ES budžets ir vienīgais ES instruments stratēģijas “Eiropa 2020” mērķu sasniegšanai.

<sup>(29)</sup> Regula (ES) Nr. 1303/2013, 15.–17. pants.

<sup>(30)</sup> Regula (ES) Nr. 1303/2013, 53. pants.



## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

3.38. Palātas veiktā pārbaude balstījās uz tiesiskā regulējuma un piecu partnerības nolīgumu<sup>(31)</sup> analīzi, un līdz ar katru partnerības nolīgumu tika analizēta arī viena programma<sup>(32)</sup>. Šogad Palāta pārbaudīja šos dokumentus Polijai un Portugālei sadarbībā ar šo dalībvalstu augstākajām revīzijas iestādēm. Sadarbība ietvēra paralēlu revīzijas darbu, plānošanas dokumentu un konstatējumu apmaiņu un darbības, kuru mērķis bija dalīties šajā jomā gūtajās zināšanās un pieredzē.

### Piecu Eiropas struktūrfondu un investīciju fondu apvienošanas potenciālie ieguvumi nav pilnībā realizēti

3.39. Jaunums 2014.–2020. gada periodam ir tas, ka pieci ESI fondi ir sagrupēti zem vienas “jumta” regulas (to sauc par “Kopīgo noteikumu regulu” jeb KNR)<sup>(33)</sup>, un katrai dalībvalstij plānotais šo piecu ESI fondu izlietojums ir noteikts vienā partnerības nolīgumā. Tā mērķis bija vienkāršot un harmonizēt pieeju ESI fondu īstenošanai un nodrošināt nozaru savstarpēju papildināmību un veicināt sinerģijas.

#### *Vienkāršota un harmonizēta pieeja*

3.40. Kā iepriekš atzīmēts, tiesību aktu kopuma struktūra joprojām ir sarežģīta. Tajā ir vairāki līmeņi (kopējie noteikumi, vispārīgie noteikumi, konkrētam fondam izstrādātie noteikumi, deleģēti akti un īstenošanas akti). Dažos gadījumos valsts tiesību akti var veidot vēl vienu līmeni<sup>(34)</sup>.

<sup>(31)</sup> Partnerības nolīgumi ar Vāciju, Franciju, Latviju, Poliju un Portugāli.

<sup>(32)</sup> Francija: ESF – Elzasa; Vācija: ELFLA – Saksija-Anhalte; Polija: ESF un ERAF kopā – Priekškarpatu vojevodiste; Portugāle: ESF – Cilvēkkapitāls; Latvija: ESF, ERAF un KF kopā – Nodarbinātība un izaugsme.

<sup>(33)</sup> Regula (ES) Nr. 1303/2013.

<sup>(34)</sup> Sk. 5. punktu Palātas Atzinumā Nr. 7/2011 par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu (ERAF), Eiropas Sociālo fondu (ESF), Kohēzijas fondu (KF), Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai (ELFLA) un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu (EJZF), uz kuriem attiecas vienotais stratēģiskais satvars, un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu un atceļ Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV C 47, 17.2.2012.) (<http://eca.europa.eu>). Šo konstatējumu apstiprina IRD (“IRD noslēguma ziņojums par 2014.–2020. gada ESI fondu regulas pārskatīšanas trūkumu analīzi”).

## PALĀTAS APSVĒRUMI

3.41. Ekvivalents partnerības nolīgumiem 2007.–2013. gada periodam (valstu stratēģiskie ietvardokumenti) aptvēra fondu grupu kohēzijas jomā: KF, ERAF un ESF<sup>(35)</sup>. Partnerības nolīgumos 2014.–2020. gadam pievienoti vēl divi fondi – ELFLA un EJZF. Kopīgo noteikumu regulā ir ietvertas normas, kas attiecas uz visiem fondiem un aptver tādus svarīgus elementus kā ES atbalsta principi ESI fondiem, stratēģiskā pieeja, uzraudzība utt. Dažas KNR daļas attiecas tikai uz kohēzijas fondu grupu un izslēdz ELFLA vai EJZF. Piemēram, KNR paredz īpašus noteikumus programmu plānošanai, un tie attiecas tikai uz kohēzijas fondu grupu.

3.42. Programmu līmenī var apvienot tikai kohēzijas fondu grupu (piemēram, “daudzfondu programmas”). 2007.–2013. gada periodā to varēja darīt tikai attiecībā uz KF un ERAF. Noteikumi, kas reglamentē fondu izlietojumu, ir atšķirīgi – it īpaši tie atšķiras kohēzijas fondu grupai un ELFLA/EJZF fondiem. Atšķiras arī veids, kā kohēzijas fondu grupa un ELFLA/EJZF fondi strukturē savus mērķus (sk. 3.45. punktu).

*Papildināmība un sinerģiju veicināšana*

3.43. Tā kā partnerības nolīgumi ir vienīgs dokuments, kurā visus piecus ESI fondus skata vienkopus, tajā varētu arī noteikt šo fondu savstarpējo papildināmību un sinerģijas. Pārbaudot partnerības nolīgumu izlasi, Palāta konstatēja nedaudz pierādījumu tam, ka dalībvalstis būtu praksē ieviesušas papildināmības un sinerģijas mērķus. Turklāt pārbaudītajās programmās bija maz noderīgas informācijas par papildināmību un sinerģijām. Piemēri bija sastopami reti, un arī atrastie bija vāji. Nebija darbības norādījumu par to, kā partnerības nolīgumos un programmās panākama nozaru savstarpēja papildināmība un sinerģiju veicināšana piecu ESI fondu izlietojumā.

## KOMISIJAS ATBILDES

**3.41.** Arī attiecībā uz citiem svarīgiem elementiem, piemēram, plānošanu, novērtēšanu un attiecināmības noteikumiem, ir jāievēro visu ESI fondu kopīgie noteikumi.

**3.42.** Papildinot Komisijas atbildi uz 3.41. punktu, jānorāda, ka EJZF īstenošanas sistēmu regulē tie paši noteikumi, kurus piemēro attiecībā uz ERAF, ESF un Kohēzijas fondu, proti, noteikumi, kas iekļauti Kopīgo noteikumu regulas ceturtajā daļā.

**3.43.** Partnerības nolīgumā jāformulē nosacījumi ESI fondu savstarpējās saskaņošanas nodrošināšanai. Programmās jānosaka sīkāk izstrādāti mehānismi šādas saskaņošanas nodrošināšanai.

<sup>(35)</sup> Attiecībā uz ELFLA un EJZF bija atsevišķi nolīgumi.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

**Stratēģijas “Eiropa 2020” augsta līmeņa mērķi partnerattiecību nolīgumos un programmās nav sistemātiski pārvērsti darbības mērķos**

3.44. Komisija uzskata, ka piecu ESI fondu apvienošana vienā partnerības nolīgumā varētu atvieglot gan dalībvalstīm, gan Komisijai ziņošanu par šo piecu fondu ieguldījumu visaptverošo tematisko mērķu sasniegšanā <sup>(36)</sup>. Šīs nodaļas pirmajā daļā Palāta atzīmēja, ka tematiskie mērķi nav formulēti tā, lai stratēģiju “Eiropa 2020” pārvērstu darbības mērķos, bet lai sniegtu saikni uz šo stratēģiju un strukturētu informāciju, kas formulēta partnerības nolīgumos un programmās (3.22.–3.25. punkts). Tādējādi šajā iedaļā ir skatīts, vai stratēģija “Eiropa 2020” partnerības nolīgumu un programmu līmenī, izmantojot tematiskos mērķus, ir pārvērsta darbības elementos (mērķos, saistītos rādītājos, starpposma atskaites punktos un uzdevumos), kas ļautu vadītājiem uzraudzīt ESI fondu ieguldījumu stratēģijas īstenošanā un ziņot par to.

3.45. Vienotais 11 tematisko mērķu kopums (3.23. punkts) neattiecas tieši un konsekventi uz visiem pieciem ESI fondiem, un tādējādi neattiecas arī uz programmām, kas šiem fondiem izstrādātas. Kohēzijas fondu grupai tematiskie mērķi noder kā strukturējošs elements, jo tie tieši izriet no attiecīgajās regulās paredzētās mērķu hierarhijas. Tomēr ELFLA/EJZF fondi izmanto citu struktūru. Augstākajā līmenī tiem ir jāatbalsta “Savienības prioritātes”, bet tiesību aktos nav pateikts, kā šīs prioritātes ir saistītas ar tematiskajiem mērķiem. Kaut arī tiesiskajā regulējumā ir noteikta vispārēja ELFLA/EJZF fondu un stratēģijas “Eiropa 2020” sasaiste, tematiskie mērķi nav izmantoti, lai šos fondus virzītu vai strukturētu. Fondu izmantotās dažādās struktūras ir apkopotas 3.3. izcēlumā.

**3.44.** *Attiecībā uz tematisko mērķu nozīmi un nolūku Komisija norāda uz savu atbildi uz 3.24. punktu. Tematiskie mērķi ir līdzekļi, kurus izmantojot, fondi un to Līgumā pamatotie uzdevumi ir vērsti uz stratēģijas “Eiropa 2020” prioritāšu īstenošanu. Tomēr finansējuma programmu vienīgais mērķis nav stratēģijas “Eiropa 2020” īstenošana.*

**3.45.** *Minētais atbilst attiecīgo fondu uzdevumiem.*

*Uzskata, ka lauku attīstības prioritātes ir pārveidotas tematiskajos mērķos īpašā lauku attīstības politikas kontekstā.*

*ELFLA tiesiskajā regulējumā ir norādīta precīza saikne: ieguldījums stratēģijā “Eiropa 2020” jāveic, īstenojot sešas prioritātes, kas grupētas prioritārajās jomās. Šī prasība ir pilnībā atspoguļota ELFLA programmās. Virzība uz prioritātēm/prioritārajām jomām izvirzīto mērķu sasniegšanu tiek uzraudzīta, izmantojot gada īstenošanas ziņojumus. Lai nodrošinātu atbilstību tematiskajiem mērķiem, vadlīniju pielikumos pievienotas atbilstības tabulas.*

*EJZF Savienības prioritātes un to saikne ar tematiskajiem mērķiem ir noteikta gan vienotajā stratēģiskajā satvarā, gan programmu līmenī programmu intervences loģikā, kas vēlāk 2014. gadā tika apspriesta ar dalībvalstīm EJZF ekspertu grupas sanāksmēs.*

<sup>(36)</sup> Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Budžets stratēģijai “Eiropa 2020””, COM(2011) 500 galīgā redakcija, 29.6.2011., I daļa, 5.2. iedaļa, un SWD (2012) 61 final, 14.3.2012., II daļa, 1.3. iedaļa.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

**3.3. izcēlums. Kohēzijas grupas fondu un ELFLA/EJZF fondu mērķu hierarhija saskaņā ar tiesisko regulējumu**

ESF/ERAF/KF: tematiskie mērķi -> ieguldījumu prioritātes -> konkrētie mērķi -> darbības veidi.

ELFLA: Savienības prioritātes lauku attīstībai -> prioritārās jomas -> pasākumi.

EJZF: Savienības prioritātes ilgtspējīgai zivsaimniecības un akvakultūras attīstībai -> konkrētie mērķi -> pasākumi.

3.46. Visos partnerības nolīgumos un četrās no Palātas pārbaudītajām piecām programmām tematiskie mērķi bija izmantoti informācijas strukturēšanai. Vienā no pārbaudītajām programmām tā nebija (ELFLA programma Vācijā), programma atspoguļoja tiesību aktu prasības un tikai pieminēja tematiskos mērķus. Minētajā programmā nebija iespējams saskatīt saikni starp tematiskajiem mērķiem, kas noteikti Vācijas partnerības nolīgumā, un prioritātēm un prioritārajām jomām programmā. Pat izmantojot Komisijas norādījumos doto atbilstības tabulu, kurā norādīta prioritāšu un tematisko mērķu sasaiste, bija grūti apkopot informāciju par katru atsevišķu tematisko mērķi, jo ceturtajai prioritātei bija piesaistīti divi tematiskie mērķi. Palāta to konstatēja Vācijas programmā, taču tā būs vispārēja problēma visām ELFLA programmām.

## KOMISIJAS ATBILDES

**3.3. izcēlums. Kohēzijas grupas fondu un ELFLA/EJZF fondu mērķu hierarhija saskaņā ar tiesisko regulējumu**

ELFLA. Kā paskaidrots Komisijas atbildē uz 3.45. punktu un cita starpā parādīts stratēģiskās plānošanas vadlīnijās 2014.–2020. gada periodam, ELFLA prioritātes un prioritārās jomas ir saistītas ar stratēģiju "Eiropa 2020" un tematiskajiem mērķiem.

EJZF. Lai gan EJZF regulā Savienības prioritātes saistītas ar konkrētiem mērķiem un pēc tam – ar fonda pasākumiem, intervences loģikā, kura izmantota plānošanā un ar kuru dalībvalstis iepazīstinātas EJZF ekspertu grupas sanāksmē 2014. gada 25. jūnijā, redzama mērķu hierarhija, kas ietver tematiskos mērķus -> Savienības prioritātes zivsaimniecības un akvakultūras ilgtspējīgai attīstībai -> konkrētos mērķus -> pasākumus.

3.46. Kā jau minēts, 11 tematiskie mērķi un ELFLA prioritātes/prioritārās jomas ir saistīti. Skatīt arī Komisijas atbildi uz 3.45. punktu.

ELFLA ir atsevišķi noteikti rezultātu rādītāji, kas nodrošina iespēju veidot saikni ar konkrētiem tematiskajiem mērķiem. Tāpēc rezultātus var apkopot katram tematiskajam mērķim atsevišķi.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

3.47. Partnerības nolīgumos ir jāiekļauj valsts pamatmērķi (3.17. punkts). Visos revidētajos partnerības nolīgumos tas bija izdarīts. No pārbaudītajām programmām tikai Polijas programmā šie valsts mērķi, izmantojot tematiskos mērķus, bija tālāk iedalīti darbības mērķos.

3.48. Portugāle un Latvija darbības mērķus bija formulējušas savos partnerības nolīgumos, kurus tās pēc tam izmantoja Palātas pārbaudīto programmu līmenī. Taču šie mērķi nebija tieši saistīti ar valstu pamatmērķiem.

**Kopīgu rādītāju ieviešana katram fondam ir nozīmīgs solis, taču to izstrāde ir ierobežota**

3.49. Lai Komisija varētu apkopot darbības rezultātus ES līmenī, ietverot informāciju par stratēģiju "Eiropa 2020", tai ir vajadzīgi, ja iespējams, fondiem kopīgi rādītāji, tostarp par rezultātiem, un visām dalībvalstīm tie konsekventi jāizmanto. Šie rādītāji ir jāpapildina ar starpposma atskaites punktiem un mērķiem. Iepriekšējā DFS periodā tikai ESF un ELFLA bija prasīts kopīgu rādītāju kopums. 2014.–2020. gada periodā regulas nosaka kopīgu rādītāju kopumu katram no pieciem ESI fondiem.

3.50. Tas ir potenciāli svarīgs solis virzībā uz lielāku uzmanību darbības rezultātiem. Taču Palātas analīze, kas izklāstīta turpmākajos punktos, liecina, ka kopīgo rādītāju sistēmas koncepcijā ir atsevišķi elementi, kuri varētu ierobežot to nodarīgumu un būtiskumu, un tādejādi arī Komisijas spēju apkopot informāciju par darbības rezultātiem.

## KOMISIJAS ATBILDES

**3.47.** Partnerības nolīgumos atsauce uz pamatmērķiem iekļauta, pamatojoties uz Komisijas norādījumiem. Mērķu sadalīšanu papildu darbības mērķos veic dalībvalstis. Konkrētos darbības mērķus atbilstīgi attiecīgajiem mērķiem nosaka programmas līmenī.

**3.49.** Pieciem ESIF fondiem katram ir savs Līgumā pamatots uzdevums un tie paredzēti dažādu veidu projektiem un ieguldījumiem. Tāpēc vienotu kopīgo rādītāju kopumu būtu sarežģīti sasniegt. Mērķi ir noteikti visiem rādītājiem un atskaites punktiem, kas iekļauti darbības rezultātu satvarā.

Attiecībā uz ERAF un KF Komisija atbalstīja kopīgo rādītāju vai "galveno" rādītāju brīvprātīgu izmantošanu, un līdz 2013. gadam visas dalībvalstis pārskatos izmantoja šos rādītājus. Prasība par kopīgo rādītāju izmantošanu 2014.–2020. gada periodā ir pamatota ar 2007.–2013. gada periodā gūto pieredzi. Kopīgo rādītāju uzraudzību ES līmenī var aprēķināt arī, izmantojot mērķu sasniegšanas koeficientu.

Komisija līdz 2015. gada beigām sagatavos ziņojumu par sarunu rezultātu, kurā būs iekļauta 2014.–2020. gada plānošanas periodā sasniedzamo kopīgo mērķu analīze.

**3.50.** Skatīt Komisijas atbildes uz 3.51.–3.56. punktu.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

3.51. Tiesību aktos nav prasības dalībvalstīm iekļaut kopīgos rādītājus savās darbības programmās<sup>(37)</sup>. Taču Komisijas ziņošana par darbības rezultātiem balstās uz šiem kopīgajiem rādītājiem (piemēram, Komisijas vadības plāni un gada darbības pārskati kohēzijas fondiem balstās tikai uz kopīgajiem rādītājiem). Tādēļ pastāv risks, ka kopīgo rādītāju nekonsekventai piemērošanai būs diezgan liela negatīva ietekme uz Komisijas ziņojumu kvalitāti.

3.52. Katram ESI fondam ir kopīgi iznākumu rādītāji. Tomēr tikai trim no šiem fondiem ir arī kopīgi rezultātu rādītāji<sup>(38)</sup>. Turklāt daži no rādītājiem, kas nosaukti par rezultātu rādītājiem ELFLA, nav īsti rezultātu rādītāji (sk. 3.4. izcēlumu). Tādējādi Komisijai būs grūti apkopot informāciju par atsevišķu fondu rezultātiem.

## KOMISIJAS ATBILDES

**3.51.** Regulējumā prasīts, ka gadījumos, kad var izmantot kopīgos iznākumu rādītājus (t. i., kur tie ir būtiski), tie ir jāizmanto, un Komisija sarunās to ir prasījusi. Dalībvalstīm jāziņo par visiem kopīgajiem rādītājiem. Tādēļ Komisija, ziņojot par kopīgajiem rādītājiem, salīdzinās darbības ar šiem rādītājiem visās programmās, uz kurām tie attiecas.

Iznākumu un rezultātu rādītāji ir jāizmanto obligāti. Dalībvalstīm arī obligāti ik gadu ir jāziņo par virzību uz visu programmā izvirzīto mērķu sasniegšanu neatkarīgi no tā, vai tiek vai netiek izmantoti kopīgie rādītāji. Tādējādi Komisija panāko virzību varēs novērtēt katru gadu.

**3.52.** Iespējamo atbalstāmo ieguldījumu daudzveidības un programmās paredzēto pārmaiņu daudzveidības dēļ ERAF un KF nav kopīgu rādītāju. Komisija veiks novērtējumu un ziņos par rezultātiem, taču tas nebūs vienkāršs informācijas apkopojums, jo tāds nekad nav bijis Komisijas nolūks, un rezultātu daudzveidības dēļ tā neuzskata, ka tas būtu lietderīgi.

Attiecībā uz ELFLA kopīgie rādītāji, kas izmantoti visās pētniecības un attīstības programmās, ir noteikti Regulas (ES) Nr. 808/2014 IV pielikumā.

Mērķa rādītāji – kopīgo rezultāta rādītāju apakškopa – pragmatiski atspoguļo to, ko var saskaitīt ex ante, izmērīt, apkopot un ko visas dalībvalstis sniegušas, izmantojot uzraudzības sistēmu. Tāpēc mērķa rādītājus nevajadzētu aplūkot atsevišķi, bet gan saistīti ar visu tiesiskajā regulējumā noteikto rezultātu rādītāju kopumu.

Lai gan vienmēr būs jomas, kas jāuzlabo, attiecībā uz pašiem rādītājiem jāņem vērā izmaksu efektivitātes apsvērumi, jo rādītāju izveidošanai un uzraudzībai ir savas izmaksas. Rādītājiem, kas tiek saglabāti kopējā sistēmā, jābūt praktiski izmantojamiem, t. i., tiem jābūt patiešām pieejamiem.

Skatīt arī Komisijas atbildi uz 3.4. izcēlumu.

<sup>(37)</sup> Izņēmums ir jaunatnes nodarbinātības iniciatīva un ELFLA.

<sup>(38)</sup> KF un ERAF nav kopīgu rezultātu rādītāju.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

**3.4. izcēlums. Piemēri ELFLA rādītājiem, kas nepareizi klasificēti kā rezultātu rādītāji**

“Procentuālais daudzums lauku saimniecību ar LAP atbalstītiem ieguldījumiem pārstrukturēšanā vai modernizācijā” – mērīts tiek labuma guvēju skaits, kas ir atbalsta sniegšanas iznākumu rādītājs pretstatā ražošanas efektivitātes uzlabojumam, kas būtu rezultāts.

“Procentuālais daudzums lauku iedzīvotāju, uz kuriem attiecas vietējās attīstības stratēģijas” – skaita cilvēkus, kuriem attīstības stratēģija tika radīta, nevis koncentrējās uz uzlabojumiem, ko šīs stratēģijas īstenošana dod.

## KOMISIJAS ATBILDES

**3.4. izcēlums. Piemēri ELFLA rādītājiem, kas nepareizi klasificēti kā rezultātu rādītāji**

Lauku saimniecību procentuālais daudzums. Kā norādīts Komisijas atbildē uz 3.52. punktu, rādītājiem, kurus izmanto politikas uzraudzībai un analīzei, jābūt praktiski izmantojamiem, tāpēc rādītāji, kurus var saglabāt, ir zināmā mērā ierobežoti.

Tajos ietverts kopīgo rādītāju kopums iznākuma, rezultāta, ietekmes un konteksta līmenī. Šie rādītāji tiks izmantoti, lai ES līmenī apkopotu datus ne vien par iznākumu, bet arī par rezultātiem.

Pirmais šeit minētais rādītājs nav vienkārši iznākuma rādītājs, bet gan iedzīvotāju daļa, kuru ietekmē sniegtais atbalsts. Tāpēc tas jau sniedz zināmas norādes par LAP apmēru un tvērumu: atbalsts ieguldījumiem 38 % lauku iedzīvotāju norāda uz ļoti atšķirīgu lauksaimniecības nozares iznākumu nekā, piemēram, atbalsts 0,5 %. Tomēr ir pilnīgi skaidrs, ka lauku saimniecību konkurētspējas novērtējumam šis mērķrādītājs viens pats nesniedz pareizu priekšstatu par LAP ieguldījumu vai lauksaimniecības politikas kopējo ieguldījumu. Tāpēc kopējā uzraudzības un novērtēšanas sistēma (CMES) ietver arī obligātu papildu rezultāta rādītāju “Lauksaimniecības produkcijas izmaiņas atbalstītajās saimniecībās/gada darba vienība”. Tas ir sarežģītāks rādītājs, ko izmantot novērtēšanā, kurai vajadzīgs ne vien lielāks datu daudzums lauku saimniecību līmenī, bet arī salīdzinājums ar līdzīgām lauku saimniecībām, kuras nesaņem atbalstu, lai novērtētu LAP īstenošanas neto rezultātus. Tādēļ tas tiks novērtēts, izmantojot vērtējumu, nevis uzraudzību, trīs programmas cikla posmos (2017., 2019. gadā un ex post), nevis katru gadu.

Lauku iedzīvotāju procentuālais daudzums. Šis rādītājs attiecas uz attiecīgo apturto iedzīvotāju daļu, nevis uz cilvēku skaitu, tāpēc tas norāda uz apturuma mērogu. Šis rādītājs būtu jāskata saistībā ar rādītājiem R24/T23 (Atbalstīto projektu radītās darbvietas (Leader)).



## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

3.53. Ieviestajiem kopīgajiem rādītājiem ir jāļauj apkopot rezultātus katra fonda iekšienē. Taču ziņošanai par virzību saistībā ar stratēģijas “Eiropa 2020” īstenošanu būtu vajadzīga augstāka līmeņa apkopošana, kas ietvertu rezultātu apvienošanu no dažādiem fondiem. Tikai KF un ERAF izmanto vienādus kopīgos rādītājus (KF kopīgie rādītāji ir atvasināti no tiem, ko izmanto ERAF).

3.54. Tematiskajiem mērķiem (3.23. punkts) ir jāsniedz saikne starp fondiem un stratēģiju, un tiem ir jāattiecas uz visiem pieciem fondiem. Kopīgie rādītāji nav tieši saistīti ar tematiskajiem mērķiem. Turklāt, ja rādītāji nav kopīgi visiem pieciem fondiem, tie neatvieglos informācijas apkopošanu tematisko mērķu līmenī.

3.55. Regulās ir noteiktas dažādas prasības attiecībā uz atskaites vērtībām, starpposma atskaites punktiem un mērķiem dažādiem fondiem<sup>(39)</sup>. Atskaites vērtības ne vienmēr ir prasītas, bet starpposma atskaites punkti ir prasīti tikai tiem rādītājiem, kas ir daļa no “darbības rezultātu satvara” (aplūkots nākamajā iedaļā). Mērķi rezultātu sasniegšanai ne vienmēr ir jāizsaka skaitļos. Ja nav starpposma atskaites punktu rezultātiem, tad ir grūti izsekot virzībai līdz tai dienai, kad mērķi ir jāsasniedz – līdz 2023. gadam, kas ir trīs gadus pēc pašreizējā plānošanas perioda beigām.

3.56. Lai mērķi būtu noderīgs stimuls darbības rezultātu panākšanai, ambīcijām un reālismam ir jābūt pareizā līdzsvarā. Dažās no piecām pārbaudītajām programmām vairāki mērķi nebija pietiekami liels izaicinājums.

3.53. Ņemot vērā, ka fondi atbalsta dažādus ieguldījumus, ir maz ticams, ka vienus un tos pašus kopīgos rādītājus varētu izmantot visiem fondiem (sk. Komisijas atbildi uz 3.49. punktu). Ņemiet vērā, ka dalībvalstis 2017. un 2019. gadā ziņos par virzību uz stratēģijas “Eiropa 2020” mērķu sasniegšanu, izvērtējot visu ESI fondu ieguldījumu atlasīto tematisko mērķu sasniegšanā. Komisija sagatavos stratēģisko ziņojumu, kur apkopos visus progresu ziņojumus. Tiks novērtēti arī fondu ieguldījums katras prioritātes mērķu sasniegšanā.

3.54. Attiecībā uz kohēzijas politikas fondu rezultāti tiks paziņoti katram prioritārajam virzienam un katram konkrētajam mērķim, tāpēc tie būs saistīti ar tematiskajiem mērķiem. Par ELFLA skatīt Komisijas atbildi uz 3.45. punktu.

3.55. Komisija katru gadu uzrauga iznākuma mēroga un rezultātu rādītājus. Proti, darbības rezultātus attiecībā uz programmu rezultātu sasniegšanu uzrauga, izmantojot darbības rezultātu satvaru, tostarp novērtējot, salīdzinot ar iznākuma rādītāju atskaites punktiem. Uzraugot progresu katru gadu, sākot no 2016. gada (2015. gadā – attiecībā uz YEI), Komisija varēs uzraudzīt programmās noteikto mērķu sasniegšanas gaitu un tādejādi novērtēt, vai šajās programmās tiks sasniegti gaidītie rezultāti.

Atšķirīgās prasības attiecībā uz bāzes līniju izmantošanu atkarīgas no rādītāju būtības (iznākums vai rezultāti). Attiecībā uz ESF, ņemot vērā rādītāju būtību, iznākuma rādītāju bāzes līnijas ir izteiktas ar nulli. Tomēr attiecībā uz rezultātu rādītājiem bāzes līnijas ne vienmēr ir pieejamas un ir ieviesta procedūra to vēlākai noteikšanai, ņemot vērā īstenošanas gaitā gūto pieredzi.

3.56. Sarunās par programmām Komisija mudina, izvirzot mērķus, tos pareizi līdzsvarot.

<sup>(39)</sup> KF: Regula (ES) Nr. 1300/2013, 5. pants; ERAF: Regula (ES) Nr. 1301/2013, 6. pants; ESF: Regula (ES) Nr. 1304/2013, 5. pants; ELFLA: Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1305/2013 (OV L 347, 20.12.2013., 487. lpp.), 69. pants; EJZF: Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 508/2014 (OV L 149, 20.5.2014., 1. lpp.), 109. pants.



## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

**Jāpalielina uzsvars uz rezultātiem it īpaši partnerattiecību nolīgumos**

3.57. Palāta savā 2012. gada pārskatā norādīja, ka ir problemātiski gūt augstas kvalitātes rezultātus, ja saskaņā ar shēmām summas sākotnēji ir sadalītas starp dalībvalstīm un ja netiešs mērķis ir šā finansējuma apgūšana<sup>(40)</sup>. Reaģējot uz to, viens no elementiem, kas, pēc Komisijas ieskatiem, novērš šo nepilnību 2014.–2020. gada periodam, ir pastiprināta “intervences loģika”<sup>(41)</sup>: tas nozīmē, ka dalībvalstīm ir jāapzina savas vajadzības un jāapņemas panākt rezultātus, pirms tās nolemj, vai un kā izlietot līdzekļus. Tāpēc Palāta pārbaudīja savu partnerības nolīgumu un programmu izlasi, lai redzētu, vai dalībvalstis bija apņēmušas panākt rezultātus.

3.58. Dalībvalstīm savos partnerības nolīgumos un programmās ir jāseko iepriekš minētajai intervences loģikai. Visos Palātas pārbaudītajos partnerības nolīgumos un programmās pirms pievēršanās analīzei par to, kā un kam ES līdzekļus varētu izlietot, bija apzinātas vajadzības.

3.59. Tomēr Palātas pārbaudītajos partnerības nolīgumos orientēšanās uz rezultātiem ir nepietiekama. Dalībvalstīm partnerības nolīgumos<sup>(42)</sup> un programmās ir jānosaka plānotie rezultāti. Kaut arī visos piecos Palātas pārbaudītajos partnerības nolīgumos dalībvalstis identificēja rezultātus, trijos no tiem<sup>(43)</sup> vairāk nekā puse plānoto rezultātu bija vāji. Turklāt tad, kad rezultāti bija identificēti, parasti tie bija aprakstoši, un nebija formulēts pārmaiņu lielums. Labs piemērs tematiskajam mērķim, ko papildināja skaitļos izteikts rezultātu mērķis, ir “Atbalstīt pāreju uz ekonomiku ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni” (3.2. izcēlumā nr. 4). Tas varētu būt tāpēc, ka šis konkrētais tematiskais mērķis ir tieši saistīts ar vienu no pamatmērķiem, kura pamatā ir juridiski saistošs regulējums (3.16. punkts).

**3.57.** *Intervences loģikas nolūks ir izveidot saikni starp darbībām un intervences gaidāmo ietekmi (iznākums, ieguldījums rezultātu sasniegšanā), lai apmierinātu apzinātās vajadzības, kā arī pieņemumus, kas paskaidro, kā, īstenojot konkrētas darbības, tiks panākta intervences izraisītā ietekme.*

**3.58.** *Atbilstīgi tiesiskajam regulējumam dalībvalstis intervences loģiku piemēro programmu līmenī, nevis partnerības nolīgumos.*

**3.59.** *Tiesību aktos prasīts, ka galvenie rezultāti jāapkopo partnerības nolīgumu līmenī.*

<sup>(40)</sup> Sk. 2012. gada pārskata 10.4. punktu.

<sup>(41)</sup> Sk. Komisijas atbildi uz 2012. gada pārskata 10.3. punktu.

<sup>(42)</sup> Regulas (ES) Nr. 1303/2013 15. pantā noteikts, ka partnerības nolīgumos jāsniedz galveno rezultātu kopsavilkums par katru atlasīto tematisko mērķi.

<sup>(43)</sup> Vācija, Francija un Latvija.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

3.60. Palātas pārbaudīto programmu līmenī dalībvalstis bija noteikušas skaitļos izteiktus rezultātu mērķus. Tomēr ELFLA programmai Vācijā tie aprobežojās ar vienu no sešām prioritātēm (6. prioritāti).

**Nepilnības darbības rezultātu satvara izstrādē**

3.61. Izpildes rezerve, ar kuru ietur nelielu daļu ES finansējuma dalībvalstīm un dara pieejamu tikai tad, ja tās sasniedz noteiktus mērķus, ir galvenais stimuls dalībvalstīm turpināt orientēties uz darbības rezultātiem pēc tam, kad programma ir sāka. Izpildes rezerve tādējādi ir galvenais elements darbības rezultātu satvarā, kā aprakstīts 3.5. izcēlumā.

**3.5. izcēlums. Darbības rezultātu satvars**

Programmās dalībvalstis nosaka rādītājus ar starpposma atskaites punktiem 2018. gadam un mērķus 2023. gadam, abus fonda prioritāšu līmenī. Komisija veiks darbības rezultātu pārbaudi 2019. gadā, pamatojoties uz informāciju, kas sniegta dalībvalstu ikgadējos īstenošanas ziņojumos par iepriekšējo gadu attiecībā uz šo starpposma atskaites punktu sasniegšanu. Atkarībā no šīs pārbaudes iznākuma Komisija piešķirs izpildes rezervi (5–7 % no piešķiruma katrai programmas prioritātei) prioritātēm, kuru starpposma atskaites punkti ir sasniegti. Komisija var pārtraukt maksājumus, ja 2019. gada darbības rezultātu pārbaudē atklāsies nopietna neizpilde attiecībā uz starpposma atskaites punktu sasniegšanu; līdzīgi tā var piemērot finanšu korekcijas, ja galīgajos īstenošanas ziņojumos atklāsies, ka lielā mērā nav sasniegti 2023. gada mērķi <sup>(44)</sup>.

## KOMISIJAS ATBILDES

**3.60.** *Kā noteikts Regulā (ES) Nr. 808/2014, skaitļos izteikti rezultātu mērķi ir iekļauti visās prioritātēs. Plānošanas periodā 2014.–2020. gadam Saksijas-Anhaltes LAP (tāpat kā visās pārējās LAP) 11.a nodaļā ir iekļauts skaitļos izteiktu mērķu kopums, kas aptver visas LAP iekļautās prioritārās jomas, izmantojot kopīgos mērķu rādītājus (rezultātu rādītāju apakškopa, kā noteikts tiesiskajā regulējumā).*

**3.61.** *Tas drīzāk ir papildu stimuls, nevis galvenais stimuls.*

<sup>(44)</sup> Regula (ES) Nr. 1303/2013, 20.–22. pants.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

3.62. Pagājušā gada pārskatā Palāta norādīja, ka efektīva izpildes rezerves darbība būtu daļēji atkarīga no tā, cik sekmīgi Komisijai ir izdevies vienoties par piemērotiem mērķiem, kas izraudzīti pareizā līmenī un kas nodrošina precīzus, ticamus un savlaicīgus datus no dalībvalstīm<sup>(45)</sup>. Komisijas Iekšējās revīzijas dienests 2014. gada oktobra ziņojumā arī nonāca pie līdzīgiem secinājumiem, konstatējot objektīvus riskus, ka dalībvalstis izvirzīs nepietiekami ambiciozus starpposma atskaites punktus un mērķus, lai izvairītos no nesasniegšanas, un ka tās pietiekami necentīsies paziņot precīzus un ticamus datus, lai izvairītos no sankcijām sliktu darbības rezultātu gadījumā. Darbības rezultātu pārbaude notiks tikai 2019. gadā, tas ir gandrīz DFS perioda beigās. Turklāt problēmas ar dalībvalstu sniegto datu kvalitāti nekļūs zināmas līdz 2016. gadam, kas ir pirmais gads, kad Komisijai ikgadējie īstenošanas ziņojumi ir jāapkopo stratēģiskajos ziņojumos (sk. 3.36. punktu) attiecībā uz ESI fondu ieguldījumu stratēģijas "Eiropa 2020" īstenošanā. Tādējādi attiecībā uz abām apdraudētajām jomām nebūs iespējams spriest par Komisijas un dalībvalstu panākumiem vēl dažus gadus.

3.63. Pagājušā gada pārskatā<sup>(46)</sup> un darbā pie šīs jomas šajā pārskatā Palāta ir atklājusi dažus konceptuālus trūkumus kārtībā, kas reglamentē darbības rezultātu satvaru.

- a) Ja attiecīgie programmu prioritāšu starpposma atskaites punkti netiks sasniegti, tad izpildes rezerves finansējums dalībvalstīm nav zudis, bet to var pārdalīt citām prioritātēm, kuru starpposma atskaites punkti ir sasniegti<sup>(47)</sup>. Tas vājina stimula ietekmi.
- b) Komisijai pieejamās finanšu sankcijas – maksājumu atcelšana vai finanšu korekcijas – nevar balstīties uz rezultātu rādītājiem<sup>(48)</sup>. Tas vājina orientāciju uz rezultātiem.

**3.63.**

- a) Par to galu galā ir vienojušies likumdevēji.

*Komisija nepiekrīt, ka tiek vājināta stimula ietekme. Finansējumu zaudē attiecīgā prioritārā virziena vai pasākuma vadītāji, tāpēc tas darbojas kā stimulants. Turklāt līdzekļu iedalīšana citām prioritātēm, kuras efektīvāk nodrošina rezultātu sasniegšanu, palielina budžeta vispārējo izpildi.*

- b) Arī par to ir vienojušies likumdevēji.

*Būtībā sankcijas nevar piemērot, pamatojoties uz rezultātu rādītājiem, gan laika ziņā (dažos gadījumos rezultātus var novērtēt tikai ievērojamu laiku pēc iznākuma), gan ārējo faktoru ietekmes dēļ.*

<sup>(45)</sup> Sk. 2013. gada pārskata 10.14. punktu.

<sup>(46)</sup> Sk. 2013. gada pārskata 10.15. punktu.

<sup>(47)</sup> Regula (ES) Nr. 1303/2013, 22. panta 4. punkts.

<sup>(48)</sup> Regula (ES) Nr. 1303/2013, 22. panta 5. punkts un 22. panta 7. punkts.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

- c) Turklāt Komisijas spēju noteikt finanšu korekcijas tad, ja mērķi nav sasniegti, ierobežo vairāki nosacījumi un izņēmumi: proporcionalitāte, līdzekļu apguves pakāpes, nedefinēti “ārēji faktori”, sociālekonomiski faktori, ekonomikas apstākļi un *force majeure* <sup>(49)</sup>.

3.64. Turklāt Palāta ir norādījusi uz šādu risku – orientāciju uz darbības rezultātiem varētu ierobežot fakts, ka saskaņā ar šiem tiesību aktiem <sup>(50)</sup> rezultātu rādītāji varētu tikt izmantoti darbības rezultātu satvarā “tikai attiecīgā gadījumā”. Komisija nolēma rezultātu rādītāju izmantošanas iespēju saglabāt tikai attiecībā uz ESF, pamatojoties uz to, ka ES finansētajām programmām pašām nav pietiekamas ietekmes uz rezultātu sasniegšanu un ka var paiet diezgan ilgs laiks no naudas izdošanas līdz rezultātu sasniegšanai <sup>(51)</sup>.

3.65. Kaut arī piecām no Palātas pārbaudītajām programmām (četras no tām attiecas uz ESF) bija noteikti rādītāji, starpposma atskaites punkti 2018. gadam un mērķi 2023. gadam, nevienas darbības rezultātu satvarā nebija iekļauti rezultātu rādītāji. Tādējādi pārbaudītajām programmām darbības rezultātu apskats balstījās uz ieguldījumu (proti, izlietotajiem publiskajiem naudas līdzekļiem) un uz iznākumu rādītājiem (proti, finansēto labuma guvēju skaitu). 3.6. izcēlumā ir citi piemēri par rādītāju, starpposma atskaites punktu un mērķu veidiem, kas tiks izmantoti darbības rezultātu satvarā un pēc kuriem tādējādi var noteikt, vai dalībvalstis saņems izpildes rezervi vai arī to nesaņems. Pierādījumi, kas iegūti programmu pārbaudē, apstiprina pagājušā gada secinājumu, ka izpildes rezerves ietekme tādā nozīmē, kā tā veicinās orientāciju uz rezultātiem, šķiet, būs nenozīmīga, jo 2014.–2020. gada periodā nepaliek reālu stimulu vai sankciju saistībā ar rezultātiem, kas sasniegti ar ES finansējumu.

## KOMISIJAS ATBILDES

- c) *Minētie novērtējumi ir Komisijas, Padomes un Parlamenta likumdošanas procesa rezultāts. Komisija uzskata, ka šā noteikuma mērķis vēl tiks sasniegts.*

**3.64.** *Šis jautājums attiecas tikai uz darbības rezultātu satvaru. Programmas darbības rezultātu vispārējā uzraudzība ietvers rezultātu rādītājus.*

**3.65.** *Izpildes rezerve ir tikai viens no elementiem, kas pamato stingrāku koncentrēšanos uz rezultātiem.*

*Koncentrējoties uz rezultātiem, galvenais elements ir intervences loģika, kas iekļauta katrā programmā ar saistītajiem iznākumu un rezultātu rādītājiem.*

*Darbības rezultātu satvars nodrošina mehānismu, ko izmantot, lai uzraudzītu, kā tiek īstenotas prioritātes. Izpildes rezerve stimulē sasniegt atskaites punktus, kas ir obligāts vēlamo rezultātu sasniegšanas priekšnoteikums. .*

<sup>(49)</sup> Regula (ES) Nr. 1303/2013, 22. panta 7. punkts. Komisijas Iekšējās revīzijas dienests savā 2014. gada oktobra ziņojumā, analizējot šīs regulas pārskatīšanas trūkumus, nonāca pie līdzīga secinājuma.

<sup>(50)</sup> Regula (ES) Nr. 1303/2013, II pielikums.

<sup>(51)</sup> Sk. 2013. gada pārskata 10.15. punktu kopā ar Komisijas dokumentu “Tehniskie norādījumi – darbības rezultātu satvara pārskatīšana un rezerve 2014.–2020. gadā”, 2014. gada 4. marta 6. redakcija, 7. lpp., attiecībā uz dalībvalstīm.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

**3.6. izcēlums. Piemēri rādītājiem, starpposma atskaites punktiem un mērķiem, kas izmantoti darbības rezultātu satvarā**

*Latvija, ESF, ERAF un KF kopā – Nodarbinātība un izaugsme: izmantotie rādītāji*

Šajā programmā kopumā ir identificēti 46 rādītāji, no tiem 16 ir ieguldījumu rādītāji un 30 ir iznākumu rādītāji. Visi 16 ieguldījumu rādītāji būtībā ir vienādi: "finanšu piešķirums".

*Vācija, ELFLA – Saksija-Anhalte: divi tipiski rādītāju piemēri ar starpposma atskaites punktiem un mērķiem*

Rādītājam "publisko izdevumu kopsumma" mērķis 2023. gadam ir 135,7 miljoni EUR ar starpposma atskaites punktu 2018. gadam – 31,1 miljons EUR.

Rādītājam "lauksaimniecības struktūru skaits, kas piedalās riska pārvaldības programmā" mērķis ir 113 lauksaimniecības struktūras, bet starpposma atskaites punkts 2018. gadam ir 20 % no šīm struktūrām.

*Francija, ESF – Elzasa: tipiski rādītāji ar starpposma atskaites punktiem un mērķiem*

Šajā programmā kopumā ir identificēti seši rādītāji, no tiem trīs ir ieguldījumu rādītāji un trīs ir iznākumu rādītāji.

Ieguldījumu rādītājam "finanšu piešķirums" mērķis 2023. gadam ir 35,4 miljoni EUR ar starpposma atskaites punktu 2018. gadam – 11,8 miljoni EUR.

Iznākumu rādītājam "atbalstīto bezdarbnieku skaits" mērķis 2023. gadam ir 4 067 cilvēki, starpposma atskaites punkts – 2 324 cilvēki.

## KOMISIJAS ATBILDES

**3.6. izcēlums. Piemēri rādītājiem, atskaites punktiem un mērķiem, kas izmantoti darbības rezultātu satvarā**

Vācija, ELFLA – Saksija-Anhalte: rādītājs "publisko izdevumu kopsumma". Atskaites punkts 2018. gadam ir noteikts, ievērojot noteikumu "n+2", ELFLA piešķirums no iepriekšējā plānošanas perioda līdz 2015. gada beigām joprojām ir pieejams šāda veida darbībām (kas īstenotas saskaņā ar LAP 2007.–2013. gadam). Šajā gadījumā ir ņemts vērā laiks, kas vajadzīgs LAP apstiprināšanai un iekšējo īstenošanas vadlīniju pieņemšanai.

**3. DAĻA. KOMISIJAS ZIŅOŠANA PAR DARBĪBAS REZULTĀTIEM**

3.66. Šī nodaļas daļa attiecas uz iekšējiem norādījumiem, kas sniegti Komisijas ģenerāldirektorātiem, uz pāreju no vecās (2007.–2013. g.) uz jauno (2014.–2020. g.) DFS un ziņošanu par darbības rezultātiem Komisijas ģenerāldirektorātu līmenī.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

3.67. Palāta pārbaudīja 2014. gada programmu pārskatus<sup>(52)</sup>, vadības plānus<sup>(53)</sup> un sešu ģenerāldirektorātu<sup>(54)</sup> gada darbības pārskatus<sup>(55)</sup>, pamatojoties uz prasībām, kas noteiktas Finanšu regulā, Komisijas iekšējos kontroles standartos un Komisijas Ģenerālsekretariāta un Budžeta ģenerāldirektorāta (ĢD BUDG) norādījumos par vadības plānu un gada darbības pārskatu sagatavošanu. Pārbaudē neiekļāva informāciju, kas attiecas uz darbībām, kuras nav saistītas ar izdevumiem, jo attiecīgās prasības pašlaik tiek pārskatītas.

**Centralizētie norādījumi ir uzlabojušies, bet joprojām ir nepilnības, kas jānovērš**

3.68. Lai ģenerāldirektorātiem atvieglotu programmu pārskatu, vadības plānu un gada darbības pārskatu gatavošanu, Ģenerālsekretariāts un Budžeta ģenerāldirektorāts (ĢD BUDG) regulāri izdod rīkojumus un ar tiem saistītas pamatnostādnes. Palāta secināja, ka laika gaitā norādījumi ir kļuvuši detalizētāki, konsekventāki un vieglāk saprotami<sup>(56)</sup>. Uzlabojums ir arī ģenerāldirektorātiem adresētā prasība savos programmu pārskatos iekļaut informāciju par izdevumu programmu ieguldījumu stratēģijā "Eiropa 2020" (t. i., saikni ar saistītajiem pamatmērķiem un pamatiniciatīvām). Taču Palātas veiktajā pārbaudē atklājās, ka informācija par stratēģiju "Eiropa 2020" nav iekļauta turpmākajos plānošanas posmos (vadības plānos) un ziņošanā (gada darbības pārskatos).

**3.68.** Kā norādīts šā gada un iepriekšējā gada Kopsavilkuma pārskatā, kā arī atbildēs uz iepriekšējiem gada pārskatiem, Komisija pakāpeniski ir turpinājusi pilnveidot darbības rezultātu satvaru un ir veikusi vairākus pasākumus, lai pierādītu izdevumu kvalitātes un ES budžeta pievienotās vērtības nozīmi. Papildus tiesiskajam regulējumam jaunajai daudzgadu finanšu shēmai, kas izstrādāta, lai veicinātu stratēģijas "Eiropa 2020" īstenošanu un kur šajā ziņā paredzēta stingrāka uzraudzība un ziņošana, Komisija savā stratēģiskās plānošanas un plānošanas ciklā ir iekļāvusi arī koncentrēšanos uz darbības rezultātu, kā tas atspoguļots centralizētajos norādījumos. Tā kā pašreizējās daudzgadu finanšu shēmas īstenošanas ciklā rezultāti kļūs aizvien pieejamāki, ir sagaidāms, ka ziņošana par šiem rezultātiem arī pakāpeniski vairāk būs vērsta uz ES stratēģiskajiem mērķiem.

<sup>(52)</sup> "Eiropas Savienības 2014. finanšu gada vispārējā budžeta projekts", COM(2013) 450 final, 28.6.2013. Programmas pārskati aizstāja darbības pārskatus, lai pamatotu ikgadējo budžetu projektos prasītos līdzekļus. Programmu pārskatos ir katras izdevumu programmas mērķi, ko pamato rādītāji un darbības mērķi, kas pēc tam jāizmanto ģenerāldirektorātu vadības plānos un gada darbības pārskatos.

<sup>(53)</sup> Katrs ģenerāldirektorāts izstrādā ikgadējos vadības plānus, lai pārvērstu savu ilgtermiņa stratēģiju vispārīgos un konkrētos mērķos un lai plānotu un pārvaldītu savas darbības, kas vērstas uz šo mērķu sasniegšanu.

<sup>(54)</sup> ĢD AGRĪ, ĢD DEVCO, ĢD EMPL, Uzņēmējdarbības un rūpniecības ĢD (ĢD ENTR) – tagad to sauc par Iekšējā tirgus, rūpniecības, uzņēmējdarbības un MVU ĢD (ĢD GROW), Vides ĢD (ĢD ENV) un ĢD REGIO.

<sup>(55)</sup> Gada darbības pārskats ir pārvaldības ziņojums, kurā atskaitās par galveno politikas mērķu sasniegšanu un galveno darbību izpildi. Šis nodaļas vajadzībām Palāta pārbauda gada darbības pārskatu pirmo daļu, kurā ir jāziņo par sasniegtajiem rezultātiem un par apmēru, kādā rezultāti ir panākuši cerēto ietekmi.

<sup>(56)</sup> Operatīvo ģenerāldirektorātu atsauksmes par vadību aptaujā, ko veica 2014. augustā, lielākoties bija pozitīvas.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

3.69. Kaut arī jaunais DFS periods sākas 2014. gadā, līdz 2016. gadam liela daļa izdevumu joprojām attiecas uz iepriekšējo DFS. Tādējādi ziņošanai par rezultātiem jāaptver gan vecais, gan jaunais DFS periods. Palātas pārbaudītajos sešu ģenerāldirektorātu ziņojumos nebija skaidri izklāstīta pāreja no vecās uz jauno DFS. Bieži vien nebija iespējams noteikt, kuri mērķi bija saglabāti vai atjaunināti no vecās DFS un kuru īstenošana bija pārtraukta. Ja nav salīdzināmas informācijas, pastāv risks, ka nav iespējams novērtēt, vai iepriekšējie mērķi ir sasniegti.

3.70. Piemēram, viens no ĢD AGRI īpašajiem mērķiem vecajā DFS bija "veicināt bioloģisko ražošanu un attīstīt bioloģisko produktu tirgu ES". Kaut gan ĢD AGRI turpina darboties bioloģiskās ražošanas jomā, šis mērķis pārvaldības ziņojumos vairs nav iekļauts. Saistītie rādītāji saglabājas, bet tie nav salīdzināmi ar iepriekšējo DFS. Lai arī ĢD AGRI turpina ziņot par rādītāju "kopējā platība, kas tiek bioloģiski apsaimniekota", šā rādītāja definīcija ir mainījusies (no kopējās bioloģiski apsaimniekotās platības uz tādu kopējo bioloģiski apsaimniekoto platību, kas saņem ES finansējumu).

**3.69.** Īpaša uzmanība norādījumos par 2014. gada darbības pārskatiem bija pievērta ziņošanai par programmām, kuru īstenošana turpinās vai kuru īstenošana neturpinās. Likumdevējs varēja arī pieņemt lēmumu par dažu programmu prioritāšu pārvirzīšanu vai citu programmu neturpināšanu.

EMPL ĢD 2007.–2013. gada mērķi tika aizstāti ar vienu mērķi "turpināt 2007.–2013. gada programmu efektīvu īstenošanu", galu galā nosakot tikai 2 rādītājus. Tas bija apzināts lēmums, lai ziņojums būtu koncentrēts un vērsts uz vadību, piemēram, lai uzsvērtu ĢD darbības trīs periodos (2014.–2020. gada programmu sagatavošana, 2007.–2013. gada programmu īstenošanas pabeigšana, 2000.–2006. gada programmu slēgšana).

Attiecībā uz REGIO ĢD un kopš 2014. gada vadības plāna pieņemšanas visi rādītāji, kas saistīti ar konkrētiem mērķiem, ir klasificēti atbilstīgi plānošanas periodam, uz kuru tie attiecas<sup>(5)</sup>. Turklāt izpildes informācija ir strukturēta tā, lai būtu iespējams nošķirt 2007.–2013. gada un 2014.–2020. gada rezultātus. Šobrīd to vēl nevarēja atspoguļot 2014. gada darbības pārskatā, jo nebija pieejama izpildes informācija par jaunajām darbības programmām.

**3.70.** Saistībā ar 2013. gada KLP reformu AGRI ĢD izstrādāja visas KLP uzraudzības un novērtēšanas sistēmu. Tā kā tiek uzskatīts, ka bioloģiskā lauksaimniecība ir izdevīga klimatam un videi un bioloģisko lauksaimniecības produktu ražotājiem ir tiesības saņemt attiecīgos maksājumus, tika pielāgoti attiecīgie rādītāji.

<sup>(5)</sup> "2007.–2013. gada rādītāju izmantošana pārtraukta 2014.–2020. gadā", "kopīgi rādītāji 2007.–2013. gada un 2014.–2020. gada plānošanas periodam" un "2014.–2020. gada rādītāji, par kuriem no 2007.–2013. gada perioda nav pieejami izmantojami dati".



## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

**Darbības rezultātu plānošanu un ziņošanu par tiem ģenerāldirektorātu līmenī joprojām var uzlabot***Ģenerāldirektorātu mērķi neder vadības nolūkiem*

3.71. Saskaņā ar Komisijas 2014. gada norādēm vadības plānu sagatavošanai ģenerāldirektorātiem ir jānosaka vispārīgi mērķi un to ietekmes rādītāji (ilgtermiņā) un konkrēti mērķi ar rezultatīvajiem rādītājiem (īsā/vidējā termiņā). Saskaņā ar Finanšu regulu ģenerāldirektorātu mērķiem jābūt konkrētiem, izmērāmiem, sasniedzamiem, būtiskiem un laikā noteiktiem (jeb SMART) <sup>(57)</sup>.

3.72. Saskaņā ar iepriekšējo gadu novērojumiem citos ģenerāldirektorātos Palāta konstatēja, ka visos sešos pārbaudītajos ģenerāldirektorātos daudzi mērķi (vispārīgie un konkrētie) vadības plānos un gada darbības pārskatos bija tieši pārņemti no politikas dokumentiem vai tiesību aktiem, bet nebija pārvērti konkrētākos darbības mērķos. Tādējādi tie bija pārāk augsta līmeņa mērķi, lai būtu izmantojami kā vadības instrumenti (sk. 3.7. izcēlumu).

**3.7. izcēlums. Piemēri gadījumiem, kad mērķi, kurus Komisija definējusi kā konkrētus, neder vadības nolūkiem**

ĢD DEVCO: kā īpašs mērķis ir noteikts "atbalsts demokrātijai". Tas nav formulēts kā mērķis un nav arī noteikts, kas būtu jāsasniedz.

ĢD ENTR: mērķis "veicināt uzņēmējdarbību un uzņēmējdarbības kultūru" nenorāda, kādas darbības jāveic un kas jāsasniedz.

3.72. Mērķi (vispārīgie un konkrētie), kas noteikti politikas dokumentos vai tiesību aktos, ir reālā politika, kuru īstenojot, Komisija strādā. Turklāt Komisijai ir jāvada programmas un jāziņo par tām, pamatojoties uz mērķiem un rādītājiem, ko noteikusi likumdevēja iestāde.

**3.7. izcēlums. Piemēri gadījumiem, kad Komisijas noteiktie konkrētie mērķi neder vadības nolūkiem**

DEVCO ĢD. Atbalsts demokrātijai ir vispārīgs, pareizi formulēts politikas mērķis. Tas ir ilgtermiņa process, jo īpaši jutīgs pret politikas attīstību mērķa valstīs, taču tas nenozīmē, ka atbalsts demokrātijai pats par sevi nav derīgs mērķis. Daudzos gadījumos ir jājautā: "Cik lielā mērā situācija būtu pasliktinājusies, ja Komisija nebūtu atbalstījusi demokrātiski noskaņotos spēkus un demokrātijas procesus konkrētajā valstī?"

ENTR ĢD. Saskaņā ar Komisijas praksi šā konkrētā mērķa un abu saistīto rādītāju pamatā ir programmas COSME juridiskais pamats <sup>(6)</sup>. Komisija uzskata, ka šis konkrētais mērķis ir noteikts pienācīgi, jo rādītāji, iznākums un skaidrojums ir sniegti ĢD vadības plānos un gada darbības pārskatos.

<sup>(57)</sup> Regula (ES, Euratom) Nr. 966/2012, 30. panta 3. punkts.

<sup>(6)</sup> Sk. programmas COSME mērķus un rādītājus norādītā dokumenta pielikumā <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1287&from=EN>.



## PALĀTAS APSVĒRUMI

ĢD REGIO: mērķis “atbalsts politiskām reformām” nav izmērāms, jo sniedzamā atbalsta summa nav izteikta skaitļos.

3.73. Kopumā Palāta pārbaudīja 34 konkrētus mērķus, no kuriem tikai divi atbilda visiem “SMART” kritērijiem. Rezultāts ir līdzīgs tam, par kādu Palāta ziņoja iepriekšējos gados. Kaut arī pārbaudītie mērķi konkrētajai politikas jomai, kurā ģenerāldirektorāti darbojas, bija būtiski, daudzos gadījumos mērķiem pievienotie rādītāji nebija tādi, kas visaptveroši mēritu visus aspektus pienācīgā līmenī.

*Joprojām grūtības rada darbības rezultātu uzraudzības rādītāji*

3.74. Rādītāju izvēlei jābalstās uz tādiem apsvērumiem kā atbilstīgums, izmērāmība un tas, vai ir laikus pieejami un ticami dati par darbības rezultātiem. Ciktāl iespējams, rādītājiem jāatbilst “RACER” kritērijiem<sup>(58)</sup>. Rādītājiem, ar ko mēra iznākumus, uz kuriem ģenerāldirektorātiem ir ierobežota ietekme, būtu jāpievieno citi rādītāji, ar ko mēra tieši ģenerāldirektorātu darbības.

3.75. Visiem sešiem ģenerāldirektorātiem katram mērķim ir vismaz viens rezultatīvais rādītājs, ko vadība var izmantot, lai uzraudzītu un novērtētu sasniegumus un ziņotu par tiem. No 98 šajos ģenerāldirektorātos pārbaudītajiem rādītājiem 34 atbilda visiem “RACER” kritērijiem. Tas ir uzlabojums salīdzinājumā ar rezultātu, par kādu Palāta ziņoja iepriekšējos gados. Tomēr tāpat kā iepriekšējos gados izmantotajos rādītājos ir konstatēti daži papildu trūkumi (sk. 3.8. izcēlumu).

## KOMISIJAS ATBILDES

REGIO ĢD. Kā iepriekš paskaidrots attiecībā uz 3.72. punktu, mērķi, kas iekļauti programmu paziņojumos, vadības plānos un gada darbības pārskatos, ir noteikti saskaņā ar juridisko pamatu. Saskaņā ar Komisijas praksi šis konkrētais mērķis atbilst IPA II juridiskajam pamatam<sup>(7)</sup>.

3.74. Kā jau minēts atbildē uz 3.72. punktu, mērķi un rādītāji, ko likumdevējs noteicis juridiskajos pamatos, Komisijai jāņem vērā, ziņojot. Ne visi šie rādītāji atbildīs RACER kritērijiem.

3.75. Sk. Komisijas atbildi uz 3.74. punktu.

<sup>(58)</sup> Atbilstīgiem, apstiprinātiem, ticamiem, vienkāršiem un stabiliem (relevant, accepted, credible, easy and robust – RACER): “III daļa. Pielikumi ietekmes novērtējuma pamatnostādņēm” (Eiropas Komisija, 2009. gada 15. janvāris – [http://ec.europa.eu/smart-regulation/impact/commission\\_guidelines/docs/iag\\_2009\\_annex\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/smart-regulation/impact/commission_guidelines/docs/iag_2009_annex_en.pdf)).

<sup>(7)</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 11. marta Regula (ES) Nr. 231/2014, ar ko izveido Pirmspievienošanās palīdzības instrumentu (IPA II).

## PALĀTAS APSVĒRUMI

**3.8. izcēlums. Piemēri problēmām ar rādītājiem**

a) Rādītāji, kuri bija ārpus ģenerāldirektorātu ietekmes spējas

ĢD ENV: “kopējie saražotie atkritumi”. Šo rādītāju ietekmē daudzi faktori, piemēram, patērētāju paradumi vai rūpniecības standarti. Vairāki no šiem rādītājiem ir ārpus ĢD ENV ietekmes jomas.

b) Rādītāji, kuru pamatojošo datu ticamība bija apšaubāma

ĢD AGRI: “atbalsts vietējai ražošanai, lai saglabātu/attīstītu lauksaimniecisko ražošanu”. Dati šim rādītājam tika ekstrahēti no ikgadējiem īstenošanas ziņojumiem, kurus iesniedza dalībvalstis. Tomēr Komisija konstatēja nepilnības iesniegto datu kvalitātē un secināja, ka šis rādītājs ir “jāvērtē ar pienācīgu piesardzību”<sup>(59)</sup>.

c) Rādītāji, kas uzdoti par rezultātu rādītājiem, bet patiesībā ir orientēti uz iznākumu

ĢD EMPL: “to cilvēku skaits, kas saņem fonda palīdzību”. Šis rādītājs mēra labuma guvēju skaitu, nevis koncentrējas uz uzlabojumiem, kas sasniegti piešķirtā atbalsta rezultātā.

## KOMISIJAS ATBILDES

**3.8. izcēlums. Piemēri problēmām ar rādītājiem**

a) ENV ĢD. Lai gan vēlamā mērķa “kopējie saražotie atkritumi” sasniegšana ir atkarīga arī no faktoriem, kurus Komisija nevar ietekmēt, vairākās direktīvās ir iekļauti obligāti atkritumu pārstrādes un rašanās novēršanas mērķi.

b) AGRI ĢD. Kopumā šie rādītāji nav jāuzskata par nominālvērtību, bet to kvalitāte vienmēr būtu jāvērtē saistībā ar paredzēto izmantošanu. Komisija jau ir apspriedusies ar dalībvalstīm, lai uzlabotu šo rādītāju un sniegto datu kvalitāti.

c) EMPL ĢD. Šis rādītājs atbilst mērķiem, ko izvirzījis Eiropas atbalsta fonds vistrūcīgākajām personām (FEAD), kas cenšas atvieglot vissmagākos nabadzības veidus un mēģina mainīt to attiecīgo stāvokli (likvidēt nabadzību). Šāds rādītājs ir klasificēts kā rezultāta rādītājs vēlāk pieņemtajā deleģētajā aktā (Regula (ES) Nr. 1255/2014), kur iekļauti kopīgo resursu, iznākuma un rezultātu rādītāji.

To cilvēku skaits, kas saņem palīdzību, jau ir rādītājs, kas liecina par FEAD ieguldījumu pārtikas trūkuma un nopietnu materiālu grūtību mazināšanā. Fonda darbības (kas noteikti nav rentabla) dēļ nav iespējams sniegt informāciju par “uzlabojumiem, kas panākti sniegtā atbalsta rezultātā”. Šie uzlabojumi varētu būt sniegtā atbalsta ietekme, kas būtu lielāka nekā rādītāju veiktā uzraudzības funkcija.

<sup>(59)</sup> Sk. ĢD AGRI 2014. gada vadības plānu, 35. lpp. ([http://ec.europa.eu/atwork/synthesis/amp/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/atwork/synthesis/amp/index_en.htm)).

## PALĀTAS APSVĒRUMI

**4. DAĻA. PALĀTAS VEIKTO LIETDERĪBAS REVĪZIJU REZULTĀTI**

3.76. Palātas īpašajos ziņojumos ir analizēts, vai ES izdevumiem bija piemēroti pareizas finanšu pārvaldības principi. Palāta izvēlas īpašajos ziņojumos aplūkojamus jautājumus – atsevišķas budžeta jomas vai pārvaldības tēmas tā, lai panāktu maksimālu ietekmi, un izmanto dažādus kritērijus, piemēram, ienākumu vai izdevumu līmeni, riskus, kas apdraud pareizu finanšu pārvaldību, un ieinteresēto personu līdzdalības pakāpi. Palāta 2014. gadā pieņēma <sup>(60)</sup> 24 īpašos ziņojumus, kas uzskaitīti **3.1. pielikumā**.

3.77. Katrs īpašais ziņojums pats par sevi ir svarīgs ieguldījums revidējamās vienības atbildībā par ES līdzekļu pārvaldību un palīdz šo vienību turpmākajai pilnveidei. Šie īpašie ziņojumi kopumā aptver pilnu pārvaldības ciklu, sākot ar koncepcijas izstrādi un beidzot ar novērtēšanu. Daudzos gadījumos tie ietver informāciju par apmēru, kādā ES finansējums ir radījis taustāmus rezultātus. Palātas gada darbības pārskatā <sup>(61)</sup> ir sniegts īss kopsavilkums par 2014. gada īpašajiem ziņojumiem, kas sagrupēti atbilstoši 2014.–2020. gada DFS izdevumu kategorijām.

3.78. Iepriekšējos gada pārskatos Palāta ir aplūkojusi dažas tēmas, ko no attiecīgā gada īpašo ziņojumu diapazona tā ir uzskatījusi par sevišķi svarīgām <sup>(62)</sup>. Šajā gada pārskatā skatīts, vai pārbaudītājās jomās ir bijusi orientēšanās uz rezultātiem un vai bija atlasīti projekti, kuriem varētu būt vislielākā atdeve.

<sup>(60)</sup> "Pieņēma" nozīmē "apstiprināja publicēšanai".

<sup>(61)</sup> Sk. Palātas 2014. gada darbības pārskatu, 17.–32. lpp. (<http://eca.europa.eu>).

<sup>(62)</sup> Pārskatā par 2011. gadu šīs tēmas bija vajadzību analīze, izstrāde un ES pievienotā vērtība, 2012. gada pārskatā tās bija mērķi un rādītāji, dati par darbības rezultātiem un ES finansēto projektu ilgtspēja, 2013. gadā tās bija ES pievienotā vērtība un liekais atbalsts.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

**Palāta secina, ka orientēšanās uz rezultātiem nav pietiekama**

3.79. No 3.57. līdz 3.60. punktam ir analizēta nepietiekamā orientēšanās uz rezultātiem partnerības nolīgumos. Šā jautājuma svarīgums bija aplūkots arī Palātas 2014. gada vispārējā stāvokļa apskatā par risku, kādam pakļauta ES budžeta finansiālā pārvaldība<sup>(63)</sup>. Minētajā apskatā Palāta secināja, ka viens no vājas līdzekļu atdeves iemesliem varētu būt informācijas trūkums par to, kas ar finansējumu faktiski sasniegts (25. punkta l) apakšpunkts). Apskatā ir aicināts izveidot stabilu darba rezultātu pārvaldības sistēmu ar skaidri definētiem, universāli piemērojamiem darbības rezultātu rādītājiem, orientējoties uz tiešajiem rezultātiem, iznākumu un ietekmi<sup>(64)</sup>.

3.80. Piemēram, Palāta secināja, ka uzraudzības un vērtēšanas sistēmas, ko izmanto *EuropeAid*, nesniedza pienācīgu informāciju par iegūtajiem rezultātiem. Kā minēts šajā ziņojumā, tā nav pirmā reize, kad Palāta norāda uz šo nepilnību<sup>(65)</sup>.

3.81. Pie līdzīga secinājuma Palāta nonāca saistībā ar īpašo ziņojumu par Ārējo robežu fondu, kur nepilnības uzraudzības un nobeiguma ziņojumos, IT sistēmās un *ex post* novērtējumos nozīmēja, ka atbildīgās iestādes neuzraudzīja rezultātu sasniegšanu vai arī darīja to nepietiekami. Rezultātā ne Palāta, ne dalībvalstis, ne Komisija nespēja novērtēt, kādā mērā Fonds atbalstīja tam noteiktās prioritātes<sup>(66)</sup>.

**3.80.** Trūkumi, par kuriem ziņots iepriekšējos pārskatos, neattiecas uz novērtējumu, bet gan uz *EuropeAid* ziņošanas sistēmu, par kuru tika atzīts, ka tā nesniedz pietiekamu informāciju par rezultātiem un ka tā ir vairāk vērsta uz īstenotajām darbībām, nevis politikas sasniegumiem.

**3.81.** EBF pārņēmējam – Iekšējās drošības fondam – izstrādātajā tiesiskajā regulējumā 2014.–2020. gadam lielā mērā ir novērstas Eiropas Revīzijas palātas izvirzītās problēmas. Proti, tajā ietverta pastiprināta ziņošanas un uzraudzības sistēma, kuras pamatā ir kopīgo rādītāju sistēma, kā arī speciāla elektroniskā sistēma SFC2014. Saskaņā ar jauno īstenošanas regulējumu dalībvalstīm reizi gadā būs obligāti jāziņo par rezultātiem, kas sasniegti ar fondu starpniecību.

<sup>(63)</sup> Sk. Palātas sagatavoto 2014. gada 25. novembra vispārējā stāvokļa apskatu "ES naudas optimāla izlietošana: vispārējā stāvokļa apskats par risku, kādam pakļauta ES budžeta finansiālā pārvaldība" (<http://eca.europa.eu>). Tas ir viens no diviem šādiem 2014. gadā publicētajiem apskatiem; otru publicēja 2014. gada 10. septembrī, un tā nosaukums ir "Nepilnības, pārklāšanās un problēmas: ES pārskatatbildības un publiskā sektora revīzijas pasākumu vispārējā stāvokļa apskats" (<http://eca.europa.eu>).

<sup>(64)</sup> Sk. Palātas sagatavoto vispārējā stāvokļa apskatu "ES naudas optimāla izlietošana: vispārējā stāvokļa apskats par risku, kādam pakļauta ES budžeta finansiālā pārvaldība", 25. punkta l) apakšpunktu un 54. punkta c) apakšpunktu (<http://eca.europa.eu>).

<sup>(65)</sup> Īpašais ziņojums Nr. 18/2014 "EuropeAid novērtēšanas un uz rezultātiem vērsta uzraudzības sistēmas", 69., 51. un 52. punkts (<http://eca.europa.eu>).

<sup>(66)</sup> Īpašais ziņojums Nr. 15/2014 "Ārējo robežu fonds ir veicinājis finansiālo solidaritāti, bet jāuzlabo rezultātu mērīšana un jāpanāk lielāka ES pievienotā vērtība", 76. un 77. punkts (<http://eca.europa.eu>).

## PALĀTAS APSVĒRUMI

3.82. Palātas īpašajā ziņojumā par reģionālo ieguldījumu mehānismu dotāciju un finanšu iestāžu aizdevumu apvienošanas efektivitāti ES ārpolitikas atbalstam secināts, ka potenciālie apvienošanas ieguvumi netika pilnībā sasniegti, jo Komisijas īstenotajā pārvaldībā bija trūkumi. Palāta iesaka Komisijai: ieviest rezultātu mērīšanas sistēmu, kurā iekļauti rādītāji ES dotāciju ietekmes novērtēšanai, un sniegt skaidras norādes ES delegācijām par to uzdevumiem ES atbalsta uzraudzībā saistībā ar apvienotajiem projektiem <sup>(67)</sup>.

**Ne vienmēr bija atlasīti tie projekti, kuri varētu radīt maksimālu ietekmi**

3.83. Palātas 2013. gada pārskatā bija norādīts uz tādu problēmu, ka dalībvalstīm “tērē vai zaudē” sindroms nozīmē to, ka pieejamās ES naudas izlietošana var kļūt par galveno mērķi, kad projekti tiek atlasīti <sup>(68)</sup>. Piemēri šai tendencei atrodami vairākos 2014. gada ziņojumos.

## KOMISIJAS ATBILDES

**3.82.** Komisija norāda, ka pārskatā iekļautie ieteikumi ir pilnībā pielāgoti nesenajam reģionālo rīku reformu procesam un tehniskajam darbam, ko veica ES platforma ārējās sadarbības apvienošanai (EUBEC), un tās secinājumiem.

Rezultātu mērīšanas sistēma jau ir izveidota un iekļauta pieteikuma veidlapā, ko papildina pamatnostādnes.

Ir izstrādāta darbību apvienošanas rokasgrāmata, kur apkopotas apvienošanas galvenās iezīmes, metodes un darbības aspekti (tostarp uzraudzība). Tajā, cita starpā ES delegācijām, sniegti vispārīgi norādījumi par darbību apvienošanu.

**3.83.** Tagad tiesiskajā regulējumā 2014.–2020. gadam prasīts, ka darbības ieguldījums prioritārā virziena gaidāmo rezultātu sasniegšanā jāiekļauj atlases kritērijos.

<sup>(67)</sup> Īpašais ziņojums Nr. 16/2014 “ES ārpolitikas atbalstam paredzētās reģionālo ieguldījumu mehānismu dotāciju un finanšu iestāžu aizdevumu apvienošanas efektivitāte”, 53. un 59. punkts (<http://eca.europa.eu>).

<sup>(68)</sup> Sk. 2013. gada pārskata 10.57. punktu.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

3.84. Dalībvalstis var izmantot Eiropas Reģionālās attīstības fondu biznesa inkubatoru finansēšanai, lai atbalstītu mazo un vidējo uzņēmumu izaugsmi. Palātas īpašajos ziņojumos par šo tēmu tika secināts, ka vājie atlases kritēriji un attīstības mērķu trūkums negatīvi ietekmēja revidēto inkubatoru efektivitāti un kaitēja to inkubācijas darbību kopējai lietderībai. Procedūrā, ar kuru atlasīja līdzfinansējamos inkubatorus, nebija pienācīgi ņemti vērā vairāki elementi, kas inkubatoru darbībai ir ļoti svarīgi, proti, darbinieku kvalifikācija, inkubatoru pakalpojumu tvērums un būtiskums, kā arī finansiālā ilgtspēja<sup>(69)</sup>.

3.85. Revīzijā par Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalstu akvakultūrai Palāta secināja, ka revidētie projekti dalībvalstīs bieži bija vāji atlasīti. Piemēram, daži projekti jau bija pabeigti, kad pieņēma lēmumu par dotācijas piešķiršanu; dažās valstīs akvakultūras atbalsta pasākumiem pieejamais budžets bija lielāks nekā kopējā saņemto pieteikumu vērtība, un tas nozīmē, ka finansējumu saņēma visi projekti, kas atbilda minimālajām atbalsta prasībām; vienā valstī projektus finansēja pieteikumu saņemšanas secībā, un rezultāts bijā tāds, ka neatkarīgi no kvalitātes plānošanas periodā vēlāk iesniegtie projekti tika noraidīti, jo budžets bija izsmelts<sup>(70)</sup>.

## KOMISIJAS ATBILDES

**3.84.** Komisija atzinīgi vērtē Palātas secinājumu par ERAF finansiālo ieguldījumu uzņēmējdarbības infrastruktūras izveidošanā.

Komisija norāda, ka revidēto inkubatoru darbības vājais novērtējums ir iegūts, nesēn izveidotos inkubatorus salīdzinot ar kritērijiem, ko noteikuši jau izveidoti, nostabilizējušies inkubatori. Jo īpaši dalībvalstīs, kuras ES pievienojās pēc 2004. gadā un pēc tam, nebija šāda veida uzņēmējdarbības infrastruktūras un tā tiek veidota tikai tagad, arī ar struktūrfondu atbalstu. Tāpēc nav iegūta liela pieredze un jāpieliek papildu pūles, lai labāk apgūtu šādu infrastruktūru efektīvas izmantošanas iespējas un pienācīgi atbalstītu jaunas uzņēmējdarbības idejas/jaunizveidotus uzņēmumus.

Turklāt tiesiskajā regulējumā 2007.–2013. gadam paredzēts, ka par projekta novērtēšanu un atlases procesu atbildēs valstu iestādes, vadošā iestāde un uzraudzības komiteja, bet Komisija būs tikai padomdevēja statusā uzraudzības komitejā. Tagad tiesiskajā regulējumā 2014.–2020. gadam prasīts, ka darbības ieguldījums prioritārā virziena gaidāmo rezultātu sasniegšanā jāiekļauj atlases kritērijos.

**3.85.** Dalītās pārvaldības sistēmā par projektu atlasīti un atbalsta piešķiršanu atbild dalībvalstis, kam jānodrošina, lai atlasītajiem projektiem būtu pievienota vērtība.

Saskaņā ar ESI fondu vispārējo attīstību likumdevēji un Komisija ir ievērojami pastiprinājuši uzraudzības un novērtēšanas sistēmas, lai pastiprinātu EJZF koncentrēšanos uz rezultātu.

Turklāt Komisija mudinās dalībvalstis pieņemt atbilstīgus atlases kritērijus saviem akvakultūras projektiem 2014.–2020. gada plānošanas periodā.

<sup>(69)</sup> Īpašais ziņojums Nr. 7/2014 "Vai biznesa inkubatoru attīstība ar ERAF atbalstu ir bijusi sekmīga", 58. punkts un kopsavilkuma V punkts (<http://eca.europa.eu>).

<sup>(70)</sup> Īpašais ziņojums Nr. 10/2014 "Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsts akvakultūras nozarei un tā efektivitāte", 62. punkts un 8. izcēlums (<http://eca.europa.eu>).

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

3.86. Piemēri vājas projektu atlases potenciālajām sekām bija doti Palātas īpašajos ziņojumos par ES finansēto lidostu infrastruktūru. Vajadzību pēc šādiem ieguldījumiem varēja pierādīt tikai aptuveni pusei pārbaudīto projektu; aptuveni trešdaļa no pārbaudītajām lidostām neguva peļņu, un pastāvēja risks, ka lidostas tiks slēgtas, ja publiskais atbalsts neturpināsies. Kopumā jāsecina, ka ES finansētajiem ieguldījumiem ir bijusi nepietiekama atdeve<sup>(71)</sup>.

**3.86.** *Saskaņā ar tiesisko regulējumu 2007.–2013. gadam Komisija varēja tieši novērtēt un apstiprināt lidostu infrastruktūras projektus tikai tad, ja tie bija lieli projekti. Novērtējot 17 saņemtos lielos projektus, Komisija ievērojamas pūles vēltija tam, lai izvēlētos saimnieciski visizdevīgākos piedāvājumus, proti, analizēja pieprasījumu un infrastruktūras finansiālo ilgtspēju. Piemēram, Komisija mudināja valstu iestādes noraidīt dažus projektus<sup>(8)</sup> nepietiekamā pieprasījuma dēļ un šo lidostu apšaubāmās finansiālās ilgtspējas dēļ.*

*Jau ir gūta pieredze, ko pierāda krasi atšķirīgās pieejas 2014.–2020. gada periodā<sup>(9)</sup> un Komisijas pieņemtie deleģētie un īstenošanas akti attiecībā uz lieliem projektiem, tāpēc visos lielajos projektos jāuzlabo kvalitātes vērtēšanas process un jāņem vērā izmaksu un ieguvumu analīzes kvalitātes elementi.*

## SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

## Secinājums par 2014. gadu

3.87. Periodi, ko aptver ES desmit gadu stratēģija un tās septiņu gadu budžeta cikls, nav saskaņoti. Tā kā aptvertā perioda laikā ir ļoti grūti grozīt budžeta pamatā esošās ziņošanas procedūras, Komisijas spēja uzraudzīt ES budžeta ieguldījumu stratēģijas “Eiropa 2020” īstenošanā pirmajā stratēģijas perioda pusē ir ierobežota (sk. 3.7.–3.12. punktu).

3.88. “Eiropa 2020” ir plaša ilgtermiņa stratēģija, kas prasa, lai to pieņemtu visas 28 dalībvalstis, kā arī ES kopumā. Attiecīgi tās galvenajiem mērķiem – “gudra, ilgtspējīga un integrējošai izaugsme” – bija jābūt augsta līmeņa mērķiem. Aiz šiem politiskajiem centieniem ir kompleksa struktūra, ko veido pieci pamatmērķi, septiņas pamatiniciatīvas un ESI fondiem – 11 tematiskie mērķi. Tomēr šie dažādie līmeņi ne katrs atsevišķi, ne visi kopā nav izstrādāti tā, lai stratēģijas “Eiropa 2020” politiskos centienus pārvērstu izmantojamos darbības mērķos (sk. 3.13.–3.25. punktu).

**3.87.** *Skatīt Komisijas atbildes uz 3.7.–3.12. punktu.*

**3.88.** *Stratēģijas “Eiropa 2020” mērķu un 11 tematisko mērķu pārveidošana lietderīgos darbības mērķos notiek programmas līmenī. Turklāt ESI fondu rezultātu aplēses tiek veiktas, izmantojot modelēšanu, un tās tiek paziņotas, piemēram, attiecīgajos kohēzijas ziņojumos (kas saskaņā ar Līguma noteikumiem ir jāpublicē reizi trīs gados).*

<sup>(71)</sup> Īpašais ziņojums Nr. 21/2014 “Vāja ieguldīto līdzekļu atdeve ES finansētajās lidostu infrastruktūrās”, 68.–70. punkts (<http://eca.europa.eu>).

<sup>(8)</sup> Piemēram, Kelces un Bjalistokas lidostas.

<sup>(9)</sup> Piemēram, reģionālie vai valsts līmeņa transporta plāni, kas radīja papildu ex ante noteikumus, ieguldījumi, kas paredzēti tikai vides veiktspējas vai infrastruktūras drošības funkciju uzlabošanai, koncentrēšanās uz galvenā TEN-T tīkla lidostām sarunās par 2014.–2020. gada ESIF programmām utt.



## PALĀTAS APSVĒRUMI

3.89. Līdz šim Komisija ir tikai nepilnīgi ziņojusi par ES budžeta ieguldījumu stratēģijas “Eiropa 2020” mērķu sasniegšanā. Viens no iemesliem ir kvalitatīvas informācijas trūkums. Stabils uzraudzības un ziņošanas sistēmas priekšnoteikums ir Komisijas un dalībvalstu līdzatbildība par stratēģijas mērķu īstenošanu un rezultātu sasniegšanu (sk. 3.26.–3.34. punktu).

3.90. Piecu ESI fondu apvienošana zem vienas regulas un viena partnerības nolīguma katrai dalībvalstij piedāvā potenciālas priekšrocības ES rīcības saskaņošanas aspektā. Taču šie potenciālie ieguvumi nav pilnībā sasniegti. Finansējuma un tādējādi programmas līmenī piemēro dažādus noteikumus. Papildināmības un sinerģijas piemēri pārbaudītajos partnerības nolīgumos un programmās bija reti un virspusēji (sk. 3.39.–3.43. punktu).

3.91. Stratēģijas “Eiropa 2020” augsta līmeņa mērķi partnerattiecību nolīgumos un programmās nav sistemātiski pārvērti darbības mērķos, un tiesību aktos nav prasīts ELFLA un EJZF strukturēt ap tematiskajiem mērķiem. Tādējādi Komisijai būs ļoti grūti uzraudzīt un konsekventi ziņot par visu piecu ESI fondu tematiskajiem mērķiem un līdz ar to par šo fondu ieguldījumu stratēģijā “Eiropa 2020” (sk. 3.44.–3.48. punkts).

3.92. Kopīgo rādītāju izstrāde regulās ir apsveicams mēģinājums no visām dalībvalstīm iegūt saskaņīgus datus, kurus pēc tam varētu apkopot, lai novērtētu stratēģijas “Eiropa 2020” darbības rezultātus un ziņotu par tiem Eiropas līmenī. Tiesību aktos nav prasības dalībvalstīm iekļaut kopīgos rādītājus savās darbības programmās<sup>(72)</sup>. Izņemot divus fondus (ERAF un KF), dažādiem fondiem nav kopīgu rādītāju. Īstēni rezultātu rādītāji eksistē tikai diviem no pieciem ESI fondiem. Starpposma atskaites punkti eksistē tikai darbības rezultātu satvarā, bet mērķiem dažkārt pietrūkst ambīciju. Šie faktori apgrūtinās ziņošanu par ESI fondu ieguldījumu stratēģijas “Eiropa 2020” īstenošanā (sk. 3.49.–3.56. punktu).

## KOMISIJAS ATBILDES

**3.89.** *Finansēšanas programmas 2007.–2013. gadam nebija speciāli izveidotas stratēģijas “Eiropa 2020” īstenošanai. Attiecībā uz 2014.–2020. gada programmām strukturētu datu obligāta ziņošana nodrošinās stablu uzraudzību un ziņošanu par ES budžeta ieguldījumu stratēģijas “Eiropa 2020” mērķu sasniegšanā, ko papildinās vērtējumi.*

*Attiecībā uz atbildīgajiem par rezultātiem, kā minēts 3.33. punktā, Komisija atkārto, ka jānošķir tiešā atbildība par finanšu programmu vadību no šo programmu rezultātiem un radītās ietekmes, kas attiecas arī uz likumdevēju un dalībvalstu atbildību. Programmu vispārējo izpildi vienlīdz ietekmē dažādi ārēji faktori ekonomikā un sabiedrībā.*

**3.91.** *Komisija līdz 2015. gada beigām saskaņā ar 16. pantā paredzēto ziņojumu, izmantojot kopīgos rādītājus, varēs ziņot par nodarbinātības un izaugsmes mērķa sasniegšanas gaidāmajiem rezultātiem, izmantojot ESIF atbalstu. Sākot no 2016. gada, Komisija katru gadu Padomei un Parlamentam ziņos par programmu mērķu pakāpenisku sasniegšanu.*

*Skatīt arī Komisijas atbildi uz 3.45. punktu.*

**3.92.** *Regulējumā prasīts, ka gadījumos, kad var izmantot kopīgos iznākumu rādītājus (t. i., kur tie ir būtiski), tie ir jāizmanto, un Komisija sarunās to ir prasījusi. Komisija uzskata, ka fondu atšķirīgo uzdevumu un to atbalstīto atšķirīgo ieguldījumu veidu dēļ ir diezgan niecīga iespēja pārējiem fondiem izmantot kopīgos rādītājus. Komisija uzskata, ka dalībvalstu obligātā ziņošana 2017. un 2019. gadā nodrošinās iespēju ziņot par ESI fondu ieguldījumu stratēģijas “Eiropa 2020” īstenošanā.*

<sup>(72)</sup> Izņēmums ir jaunatnes nodarbinātības iniciatīva un ELFLA.



## PALĀTAS APSVĒRUMI

3.93. Pārbaudot partnerības nolīgumus un programmas, Palāta konstatēja zināmu progresu tādā aspektā, ka sasniedzamie rezultāti bija labāk formulēti, it īpaši programmās. Tomēr orientēšanās uz rezultātiem ir joprojām uzlabojama it īpaši partnerības nolīgumos (sk. 3.57.–3.60. punktu).

3.94. Darbības rezultātu satvara izstrādē ir nepilnības. Ja arī sasniegtie darbības rezultāti ir vāji, dalībvalstis nezaudē tiesības uz izpildes rezervi, un Komisijas rīcībā esošās finanšu sankcijas tiek dažādos veidos ierobežotas, tostarp ar to, ka nav iespējams ņemt vērā rezultātu rādītājus. Pagājušā gadā Palāta minēja dažus ar izpildes rezervi saistītus riskus, un dažu partnerības nolīgumu un programmu pārbaude šogad liecina, ka šie riski ir materializējušies (sk. 3.61.–3.65. punktu).

3.95. Ģenerāldirektorātu ziņošana par darbības rezultātiem ir uzlabojusies, it īpaši centralizētu norādījumu aspektā. Tomēr ziņošana nav pilnībā pielāgota pārejai no vecās DFS uz jauno, un, tāpat kā iepriekšējos gados, ģenerāldirektorātu mērķi neder pārvaldības nolūkiem un saglabājas grūtības ar darbības rezultātu uzraudzības rādītājiem (sk. 3.66.–3.75. punktu).

### Ieteikumi

3.96. Rezultāti, kurus Palāta ieguva, pārbaudot, kā tiek ņemti vērā iepriekšējos gada pārskatos sniegtie ieteikumi, ir izklāstīti **3.2. pielikumā**. 2011. un 2012. gada pārskatos Palāta bija sniegusi piecus ieteikumus. No šiem ieteikumiem viens nebija piemērojams, trīs bija īstenoti dažos aspektos un viens nebija īstenots.

## KOMISIJAS ATBILDES

**3.93.** *Gandrīz visām Palātas pārbaudītajām programmām bija skaitļos izteikti rezultātu mērķi (arī tad, ja tā nebija obligāta prasība).*

**3.94.** *Darbības rezultātu satvars ir izstrādāts, apspriežoties likumdevējiem. Komisija uzskata, ka darbības rezultātu satvaram ir stimulējoša ietekme uz izpildi, jo neviens prioritārā virziena vadītājs nevēlas zaudēt piekļuvi rezervei.*

*Turklāt jānorāda, ka izpildes rezerves nolūks ir ne vien stimulēt programmu vadītājus, bet arī nodrošināt resursu piešķiršanu prioritātēm ar augstu izpildes līmeni. Resursu aizturēšana, ja ir iespēja atbalstīt jēgpilnas darbības, varētu mazināt fondu vispārējo ietekmi. Kā minēts iepriekš (sk. Komisijas atbildi uz 3.63. punktu), laika problēmu un ārējo faktoru ietekmes dēļ rezultātu rādītāji vairākumā gadījumu nav piemēroti darbības rezultātu satvaram programmās un finanšu sankciju piemērošanai.*

**3.95.** *Kā minēts Komisijas atbildē uz 3.69. punktu, norādījumos par 2014. gada darbības pārskatiem īpaša uzmanība bija pievērsta ziņošanai par programmām, kuru īstenošana turpinās vai kuru īstenošana neturpinās. Turklāt likumdevējs varēja arī pieņemt lēmumu pārvirzīt koncentrēšanos uz dažām programmām vai citu programmu neturpināšanu.*

## PALĀTAS APSVĒRUMI

3.97. Sekojošie 1. un 2. ieteikums izriet no Palātas secinājumiem saistībā ar šīs nodaļas 1. daļu, kuras centrā bija Komisijas spēja uzraudzīt stratēģijas “Eiropa 2020” īstenošanu un ziņot par to.

- **1. ieteikums.** Labāk jāsaskaņo ES stratēģija un DFS, it īpaši attiecībā uz laikposmu un prioritātēm. Tas palīdzētu nodrošināt, ka tiek ieviesta pienācīga uzraudzības un ziņošanas kārtība, un tādējādi Komisija varētu efektīvi ziņot par ES budžeta ieguldījumu ES stratēģijā. Lai risinātu šo jautājumu, Komisijai ir jā sagatavo attiecīgi priekšlikumi likumdevējam.
- **2. ieteikums.** ES stratēģijas augsta līmeņa politiskie mērķi jāpārverš lietderīgos darbības mērķos, ko vadītāji var izmantot. Lai stratēģija “Eiropa 2020” būtu sekmīga, Komisijai ir jāierosina likumdevējam:
  - a) augsta līmeņa politiskos mērķus atspoguļot ES līmeņa mērķos;
  - b) savukārt partnerības nolīgumos un programmās<sup>(73)</sup> pārvērst šos ES līmeņa mērķus darbības mērķos dalībvalstu līmenī; tāda pati saikne ir vajadzīga arī programmām, kuras tieši pārvalda Komisija.
- **3. ieteikums.** Pēc iespējas ātrāk jāpastiprina orientēšanās uz rezultātiem. Komisijai jāierosina likumdevējam, lai:
  - a) dalībvalstis savos partnerības nolīgumos un programmās<sup>(74)</sup> iekļautu skaitļos izteiktus rezultātus, ko plānots sasniegt ar finansējumu;
  - b) visos partnerības nolīgumos un programmās<sup>(75)</sup> jāiekļauj kopīgi rezultātu rādītāji, ja vien iespējams, dažādiem fondiem, kas izstrādāti, lai uzraudzītu progresu vietējā, dalībvalsts un ES līmenī;
  - c) darbības rezultātu satvaram (tostarp jebkādi izpildes rezervei)<sup>(76)</sup> ir jābalstās, cik iespējams, uz šiem kopīgajiem rezultātu rādītājiem.

## KOMISIJAS ATBILDES

**3.97.** Komisija ir apņēmusies nodrošināt finanšu pareizu pārvaldību un panākt veikto darbību maksimālu izpildi un pievienoto vērtību.

Komisija daļēji piekrīt šim ieteikumam.

Lai gan Komisija nevar pati izvirzīt konkrētus priekšlikumus likumdevējam, tā ir gatava pārbaudīt Palātas ierosinājumus, lai nodrošinātu, ka, sagatavojot tiesību aktu iniciatīvas, ES izdevumu prioritātes tiktu pilnībā pielīdzinātas tās vispārējiem politikas mērķiem. Stratēģija “Eiropa 2020” patlaban tiek pārskatīta. Visos priekšlikumos, kurus Komisija varētu ierosināt likumdevējam, lai atvieglinātu ziņošanu un uzraudzību, būtu jāņem vērā tas, ka šī stratēģija pamatā ir politiska stratēģija.

Komisija daļēji piekrīt šim ieteikumam.

Stratēģija “Eiropa 2020” patlaban tiek pārskatīta. Visos priekšlikumos, kurus Komisija varētu ierosināt likumdevējam, lai atvieglinātu ziņošanu un uzraudzību, būtu jāņem vērā tas, ka šī stratēģija pamatā ir politiska stratēģija. Lai gan Komisija nevar pati izvirzīt konkrētus priekšlikumus likumdevējam, tā nems vērā Palātas ierosinājumus un ES līmeņa mērķus, lai laikposmam pēc 2020. gada sagatavotu ar pierādījumiem pamatotus priekšlikumus un panāktu ES fondu visefektīvāko izmantošanu.

Komisija daļēji piekrīt šim ieteikumam.

Tā kā 2014.–2020. gada partnerības nolīgumi un programmas ir ieviestas tikai nesen, būtu priekšlaicīgi ierosināt grozījumus pirms būs iespējams pilnībā novērtēt jauno ar izpildi saistīto noteikumu īstenošanas efektivitāti. Pašreizējā regulējuma stiprās un vājās puses tiks novērtētas, lai sagatavotu daudzgadu finanšu shēmu laikposmam pēc 2020. gada.

Lai gan Komisija nevar pati izvirzīt konkrētus priekšlikumus likumdevējam, tā nems vērā Palātas ierosinājumus nākamajai daudzgadu finanšu shēmai un rezultātus pētījumiem, kas tiks veikti, lai pārbaudītu dažādus mehānismus, ko piemērot, lai stiprinātu koncentrēšanos uz rezultātiem Kopīgo noteikumu regulā nolūkā laikposmam pēc 2020. gada sagatavot ar pierādījumiem pamatotus priekšlikumus ES fondu visefektīvajai izmantošanai.

<sup>(73)</sup> Vai turpmākos to ekvivalentos.

<sup>(74)</sup> Vai turpmākos to ekvivalentos.

<sup>(75)</sup> Vai turpmākos to ekvivalentos.

<sup>(76)</sup> Vai turpmākam tā ekvivalentam.

## 3.1. PIELIKUMS

## REVĪZIJAS PALĀTAS 2014. GADĀ PIEŅEMTIE ĪPAŠIE ZIŅOJUMI

- Nr. 1/2014 “ES atbalstīto sabiedriskā pilsētas transporta projektu efektivitāte”
- Nr. 2/2014 “Vai preferenciālie tirdzniecības režīmi tiek pienācīgi pārvaldīti?”
- Nr. 3/2014 “Saisībā ar Eiropas Komisijas izstrādāto otrās paaudzes Šengenas informācijas sistēmu (SIS II) gūtās atziņas”
- Nr. 4/2014 “ES ūdens resursu politikas mērķu integrēšana kopējā lauksaimniecības politikā bijusi tikai daļēji sekmīga”
- Nr. 5/2014 “Eiropas banku uzraudzības sistēmas tapšana – Eiropas Banku iestāde un tās mainīgais konteksts”
- Nr. 6/2014 “Kohēzijas politikas līdzekļu piešķiršana atjaunojamās enerģijas ražošanai: vai sasniegti labi rezultāti”
- Nr. 7/2014 “Vai biznesa inkubatoru attīstība ar ERAF atbalstu ir bijusi sekmīga”
- Nr. 8/2014 “Vai Komisija ir efektīvi pārvaldījusi saistītā atbalsta integrēšanu vienotā maksājuma shēmā”
- Nr. 9/2014 “Vai ES ieguldījumu un veicināšanas atbalsts vīna nozarē ir labi pārvaldīts un vai ir pierādīti tā rezultāti ES vīnu konkurētspējas jomā?”
- Nr. 10/2014 “Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsts akvakultūras nozarei un tā efektivitāte”
- Nr. 11/2014 “Eiropas Ārējās darbības dienesta izveide”
- Nr. 12/2014 “Vai ERAF efektīvi finansē projektus, kas paredzēti tiešai bioloģiskās daudzveidības veicināšanai saskaņā ar ES bioloģiskās daudzveidības stratēģiju laikposmam līdz 2020. gadam”
- Nr. 13/2014 “ES atbalsts rehabilitācijai pēc zemestrīces Haiti”
- Nr. 14/2014 “Kā ES iestādes un struktūras aprēķina, samazina un izlīdzina to radītās siltumnīcefekta gāzu emisijas”
- Nr. 15/2014 “Ārējo robežu fonds ir veicinājis finansiālo solidaritāti, bet jāuzlabo rezultātu mērīšana un jāpanāk lielāka ES pievienotā vērtība”
- Nr. 16/2014 “ES ārpolitikas atbalstam paredzētās reģionālo ieguldījumu mehānismu dotāciju un finanšu iestāžu aizdevumu apvienošanas efektivitāte”
- Nr. 17/2014 “Vai ES izcilības centru ierosme var efektīvi sekmēt trešo valstu radīto ķīmisko, bioloģisko, radioloģisko un kodolmateriālu risku mazināšanu”
- Nr. 18/2014 “EuropeAid novērtēšanas un uz rezultātiem vērsta uzraudzības sistēmas”
- Nr. 19/2014 “Eiropas Savienības pirmaspievienošanās palīdzība Serbijai”
- Nr. 20/2014 “Vai ERAF atbalsts maziem un vidējiem uzņēmumiem e-komercijas jomā ir bijis efektīvs”
- Nr. 21/2014 “Vāja ieguldīto līdzekļu atdeve ES finansētajās lidostu infrastruktūrās”
- Nr. 22/2014 “Saimnieciskuma nodrošināšana – ES finansēto lauku attīstības projektu dotāciju izmaksu kontrole”
- Nr. 23/2014 “Kļūdas lauku attīstības izdevumos: kādi ir to cēloņi un kā tie tiek novērsti”
- Nr. 24/2014 “Vai ES atbalsts ugunsgrēku un dabas katastrofu postījumu novēršanai mežos un mežu atjaunošanai tiek labi pārvaldīts”

## 3.2. PIELIKUMS

## IEPRIEKŠĒJO IETEIKUMU IZPILDES PĀRBAUDE DARBĪBAS REZULTĀTU JOMĀ

Gads	Palātas ieteikums	Palātas analīze par panākto virzību					Komisijas atbilde	
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sāktā		Nav ieviests	Nav piemēro- jams (*)		Nepietiekami pierādījumi
			Ielākajā daļā aspektu	dažos aspektos				
2012	<p><b>1. ieteikums.</b> Nākamajā plānošanas periodā (2014.–2020. g.) Komisijai un likumdevējai iestādei ir jānodrošina, ka uzmanības centrā ir izpilde. Tāpēc konkrētai jomai specifiskās regulās vai kādā citā saistošā veidā ir jānosaka ierobežots skaits pietiekami konkrētu mērķu līdz ar atbilstīgiem rādītājiem, gaidāmajiem rezultātiem un ietekmi.</p> <p><b>2. ieteikums.</b> Komisijai jānodrošina skaidra saistība starp ģenerāldirektoriātu darbībām un izvirzītajiem mērķiem. Izvirzot mērķus, katram ģenerāldirektorātam ir jāņem vērā attiecīgais pārvaldības veids un, piemērotā gadījumā, tā funkcijas un pienākumi.</p>		X					
2011	<p><b>1. ieteikums.</b> Izstrādājot jaunas izdevumu programmas, centies pasākumus galvenokārt virzīt uz tādu rezultātu un tādas ietekmes īstenošanu, ko tā vēlas sasniegt. Ja rezultātu un ietekmes novērtēšana sagādā grūtības, Komisijai vajadzētu izstrādāt un izmantot rādītājus un atskaites punktus, pamatojoties uz SMART principu mērķu formulēšanā, kas parādītu, ka tās darbības veicina vēlamo mērķu sasniegšanu.</p> <p><b>2. ieteikums.</b> Strādāt ar dalībvalstīm, lai uzlabotu iesniegto datu kvalitāti un savlaicīgumu. Komisijai īpaši vajadzētu ņemt vērā atziņas, kas gūtas, īstenojot VSS fondu pasākumus, lai mudinātu dalībvalstis iesniegt augstas kvalitātes darbības rādītājus.</p> <p><b>3. ieteikums.</b> Nākamajā 2014.–2020. gada programmu posmā parādīt, kā tā nodrošina ES pievienoto vērtību, un sniegt attiecīgus ziņojumus.</p>			X		X		

(\*) Paslaik par 2014.–2020. gada periodu ziņojumu nav.

## 4. NODAĻA

**Ieņēmumi**

## SATURS

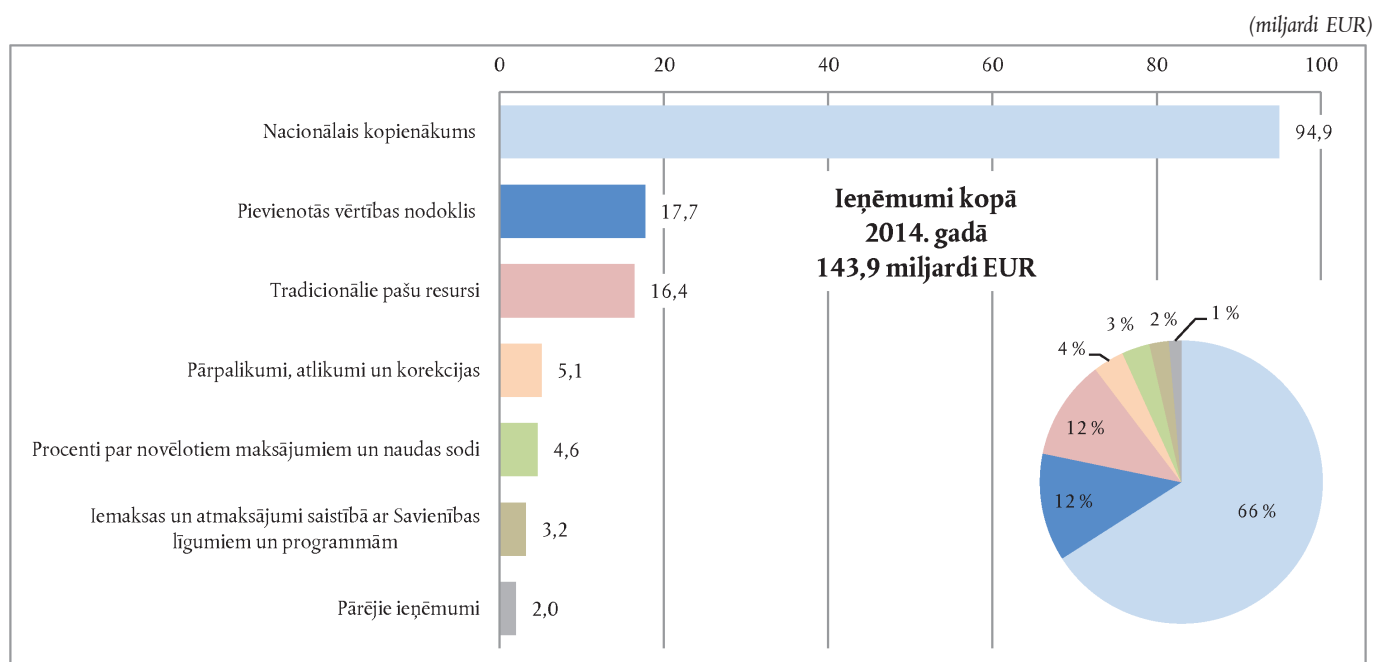
	<i>Punkts</i>
Ievads	4.1.–4.4.
Ieņēmumu jomas īpašās iezīmes	4.2.–4.3.
Revīzijas tvērums un pieeja	4.4.
Darījumu pareizība	4.5.
Atlasītu sistēmu un gada darbības pārskatu pārbaude	4.6.–4.25.
NKI pašu resursi	4.6.–4.17.
Tradicionālie pašu resursi	4.18.–4.23.
PVN pašu resursi	4.24.
Gada darbības pārskati	4.25.
Secinājumi un ieteikumi	4.26.–4.28.
Secinājumi par 2014. gadu	4.26.
Ieteikumi	4.27.–4.28.
4.1. pielikums.	Darījumu pārbaūžu rezultāti ieņēmumu jomā
4.2. pielikums.	Iepriekšējo ieteikumu izpildes pārbaude ieņēmumu jomā

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## IEVADS

4.1. Šajā nodaļā ir izklāstīts īpašais izvērtējums par ieņēmumiem, kuros ietverti pašu resursi un citi ieņēmumi. Būtiskākā informācija par 2014. gada ieņēmumiem ir sniegta **4.1. grafikā**.

4.1. grafiks. Ieņēmumi



Avots: Eiropas Savienības 2014. gada konsolidētie pārskati.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

**Ieņēmumu jomas īpašās iezīmes**

4.2. Ieņēmumu lielāko daļu veido pašu resursi (90 %) <sup>(1)</sup>, t. i., dalībvalstu iemaksas <sup>(2)</sup>, un tos iedala trīs kategorijās.

- No nacionālā kopienākuma (NKI) iegūtos pašu resursus (66 % no ieņēmumiem) aprēķina, dalībvalstu NKI piemērojot vienotu likmi. Dalībvalstu iemaksas aprēķina, balstoties uz prognozētajiem NKI datiem <sup>(3)</sup>. Pēc tam, kad ir ņemti vērā visi citi ieņēmumu avoti, NKI pašu resursus izmanto ES budžeta līdzsvarošanā <sup>(4)</sup>. Galvenais risks ir tas, ka pakārtotie statistikas dati nav apkopoti saskaņā ar Savienības noteikumiem vai arī ka Komisija tos nav apstrādājusi saskaņā ar šiem noteikumiem, lai aprēķinātu dalībvalstu iemaksas, tostarp atlikumus un korekcijas. Cits risks ir tas, ka Komisijas veiktās dalībvalstu NKI datu pārbaudes nav efektīvas.
- Tradicionālie pašu resursi (TPR) (12 %) ir par importu iekasētie muitas nodokļi un cukura ražošanas nodevas. Tos aprēķina un iekasē dalībvalstis. Trīs ceturtdaļas (no iekasētās summas) dalībvalstis maksā ES budžetā, bet atlikušo ceturtdaļu tās ietur, lai segtu iekasēšanas izmaksas. Galvenie riski saistībā ar TPR ir Savienībai nodoto nodokļu pilnīgums, precizitāte un savlaicīgums.

<sup>(1)</sup> Pašlaik spēkā esošie tiesību akti ir Padomes 2007. gada 7. jūnija Lēmums 2007/436/EK, Euratom par Eiropas Kopienų pašu resursu sistēmu (Pašu resursu lēmums) (OV L 163, 23.6.2007., 17. lpp.) un Padomes 2000. gada 22. maija Regula (EK, Euratom) Nr. 1150/2000, ar ko īsteno Lēmumu 2007/436/EK, Euratom par Kopienų pašu resursu sistēmu (OV L 130, 31.5.2000., 1. lpp.), kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Regulu (ES, Euratom) Nr. 1377/2014 (OV L 367, 23.12.2014., 14. lpp.). 2014. gada 26. maijā Padome oficiāli apstiprināja jauno tiesību aktu kopumu par pašu resursiem, un to ar atpakaļejošu spēku piemēros no 2014. gada 1. janvāra.

<sup>(2)</sup> Ar Pašu resursu lēmumu tika noteikti samazinājumi, kurus piemēroja dažu valstu NKI iemaksām un PVN iemaksām no 2007. līdz 2013. gadam. Tiklīdz tiks ratificēts jaunais tiesību aktu kopums (sk. 1. zemsvītras piezīmi), dažas dalībvalstis ar atpakaļejošu spēku saņems samazinājumu 2014.–2020. gada periodam. Turklāt Pašu resursu lēmumā vienai dalībvalstij tika noteikta arī budžeta nelīdzsvarotības korekcija. Šī korekcija joprojām bija spēkā 2014. gadā un turpināsies saskaņā ar jauno tiesību aktu kopumu.

<sup>(3)</sup> Par šiem datiem Komisija un dalībvalstis vienojas Padomdevējas komitejas pašu resursu jautājumos sanāksmē.

<sup>(4)</sup> Jebkurš pārāk zemu (vai pārāk augstu) novērtēts NKI konkrētai dalībvalstij – kaut arī tas neietekmē kopējos NKI resursus – izraisa iemaksu palielinājumu (vai samazinājumu) no citām dalībvalstīm, kamēr NKI datus izlabo.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

— Pašu resursus no pievienotās vērtības nodokļa (PVN) (12 %) aprēķina, piemērojot vienotu likmi dalībvalstu saskaņotā PVN novērtējuma bāzei. Galvenie riski ir dalībvalstu sniegtās informācijas pilnīgums un precizitāte, Komisijas aprēķinu precizitāte par veicamajām iemaksām un dalībvalstu maksājumu savlaicīgums.

4.3. Starp galvenajiem riskiem saistībā ar pārējiem ieņēmumiem ir Komisijas īstenotā naudas sodu pārvaldība un kļūdas ar Savienības/Kopienas nolīgumiem saistīto iemaksu aprēķinā.

### Revīzijas tvērums un pieeja

4.4. Palātas vispārējā revīzijas pieeja un metode ir aprakstīta 1. nodaļas **1.1. pielikuma 2. daļā**. Ieņēmumu revīzijā īpaši jānorāda uz turpmāk izklāstītajiem specifiskajiem jautājumiem.

- a) Sistēmu novērtējumā bija iekļautas:
- i) Komisijas sistēmas, ar kuru palīdzību nodrošina, ka dalībvalstu NKI dati ir atbilstoši kā pamats pašu resursu vajadzībām, un Komisijas sistēmas, ar kuru palīdzību aprēķina un iekasē NKI pašu resursu iemaksas <sup>(5)</sup>, kā arī NKI atlikumus (sk. 4.6. punktu);
  - ii) Komisijas TPR sistēmas <sup>(6)</sup>, tostarp Komisijas veiktā dalībvalstu pēcmuitošanas revīziju uzraudzība;
  - iii) TPR grāmatvedības sistēmas trīs atlasītās dalībvalstīs (Spānijā, Austrijā un Apvienotajā Karalistē) <sup>(7)</sup> un to pēcmuitošanas revīziju sistēmu caurskatīšana;

<sup>(5)</sup> Kā izejas punktu revidenti ņēma NKI datu prognozi, par ko bija panākta vienošanās. Palāta nevar sniegt vērtējumu par to, cik kvalitatīvi ir dati, par kuriem vienojusies Komisija un dalībvalstis.

<sup>(6)</sup> Sk. arī īpašo ziņojumu Nr. 2/2014 "Vai preferenciālie tirdzniecības režīmi tiek pienācīgi pārvaldīti" ([www.eca.europa.eu](http://www.eca.europa.eu)).

<sup>(7)</sup> Kā revīzijas sākumpunkts tika ņemti dati, kas ievadīti apmeklēto dalībvalstu TPR grāmatvedības sistēmās. Palāta nevar ietvert nedeklarēto importu vai to importu, kas nav nonācis muitas uzraudzībā.



## PALĀTAS APSVĒRUMI

- iv) Komisijas sistēmas, ar kurām nodrošina, ka PVN pašu resursi un PVN atlikumi (sk. 4.6. punktu) ir pareizi aprēķināti un iekasēti <sup>(8)</sup>;
  - v) Komisijas īstenotā naudas sodu un sankciju pārvaldība.
- b) Palāta Komisijas līmenī revidēja 55 piedziņas rīkojumu paraugu <sup>(9)</sup>. Izlase ir veidota tā, lai tā būtu reprezentatīva visā ieņēmumu avotu klāstā.
- c) Gada darbības pārskatu novērtējumā bija iekļauti Budžeta ģenerāldirektorāta (Budžeta ĢD) un Eurostat pārskati.

## DARĪJUMU PAREIZĪBA

4.5. Darījumu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **4.1. pielikumā**. No 55 pārbaudītajiem darījumiem nevienā nebija kļūdu.

- Palātas revīzijā netika atklāta neviena kļūda Komisijas veiktajā uz PVN un NKI datiem balstītajā dalībvalstu iemaksu aprēķinā un to maksājumos.
- Palāta konstatēja, ka Komisijas izdotie iekasēšanas rīkojumi kopumā atspoguļo dalībvalstu iesūtītos TPR pārskatus.
- Palāta revīzijā neatrada nevienu kļūdu pārējo ieņēmumu darījumu aprēķinos un maksājumos.

---

<sup>(8)</sup> Šis revīzijas sākumpunkts bija dalībvalstu sagatavotā saskaņotā PVN bāze. Tajā netika tieši pārbaudīta statistika un dati, kurus sniedz dalībvalstis.

<sup>(9)</sup> Piedziņas rīkojums ir dokuments, kurā Komisija reģistrē tai pienākošās summas.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

**ATLASĪTU SISTĒMU UN GADA DARBĪBAS PĀRSKATU PĀRBAUDE****NKI pašu resursi****NKI atlikumi**

4.6. Dalībvalstīm katru gadu ir jāiesniedz atjauninātie NKI un PVN dati par tiem gadiem, par kuriem dati vēl var mainīties (četri gadi), vai jāatrisina atrunā<sup>(10)</sup> aprakstītie jautājumi. Komisija šo informāciju izmanto, lai pārreķinātu dalībvalstu PVN un NKI iemaksas par iepriekšējiem gadiem (tā sauktie PVN un NKI atlikumi). 2014. gadā NKI dati tika atjaunināti, un tā rezultātā dalībvalstu iemaksās tika izdarītas bezprecedenta lieluma korekcijas 9 813 miljonu EUR apmērā<sup>(11)</sup> (sk. **4.1. tabulu**). Šie atjauninātie dati vēl jānovērtē *Eurostat*, un dati tiks uzskatīti par galīgiem tikai pēc tam, kad būs atceltas atrunas.

4.7. Šo nozīmīgo ietekmi īpaši iespaidoja divu veidu atjauninājumi: tie, kuri attiecās uz atrunās minēto jautājumu risināšanu, un tie, kuri bija saistīti ar dalībvalstu metožu un avotu pārskatīšanu to NKI apkopošanai.

<sup>(10)</sup> Šos datus var pārskatīt vismaz četrus gadus, pēc kuriem iestājas noilgums, ja vien nav formulētas atrunas (sk. 4.14. punktu).

<sup>(11)</sup> Kopējā neto korekcija bija 9 528 miljoni EUR, kas atbilst 285 miljonu EUR negatīvai summai PVN atlikumiem un 9 813 miljonu EUR pozitīvai summai NKI atlikumiem.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

*Atrunas, kurās minētie jautājumi tika risināti*

4.8. Dalībvalstis 2014. gadā risināja lielāko daļu 2012. gadā noteikto NKI atrunu<sup>(12)</sup>, ko Komisija bija formulējusi pārbaudes cikla<sup>(13)</sup> beigās, šis cikls aptvēra periodu, kurš sākās 2002. gadā<sup>(14)</sup>. Šā ilgā laikposma dēļ (10 gadi) izrietošajām korekcijām bija nozīmīga ietekme uz dažu dalībvalstu iemaksām. Piemēram, izmaiņas Apvienotās Karalistes iemaksās bija galvenokārt saistītas ar darbu, kas veikts atrunās aprakstīto jautājumu risināšanai, tās veidoja 21 % no Apvienotās Karalistes kopējām budžetā paredzētajām iemaksām PVN un NKI resursos par 2014. gadu (sk. **4.1. tabulu**).

4.9. Lielās izmaiņas, kas radās atrunās iekļauto jautājumu risināšanas rezultātā, būtu mazinātas, ja Komisijas pārbaudes cikls būtu bijis īsāks (atrunās iekļauto jautājumu risināšanā atļaujot dalībvalstīm koriģēt īsāku periodu). Palāta jau ir vērsusi uzmanību uz to, ka gari pārbaudes cikli rada budžeta nenoteiktību dalībvalstīm<sup>(15)</sup>.

4.10. Komisija 2014. gada oktobrī informēja NKI komiteju<sup>(16)</sup> par to, ka tā plāno pabeigt nākamo pārbaudes ciklu 2019. gadā. 2014. gadā noteiktās atrunas (sk. 4.16. punktu) aptver 2010. gada NKI datus, un tās varēs atcelt tikai pēc tam, kad Komisija būs izanalizējusi dalībvalstu NKI uzskaitījumus<sup>(17)</sup>. Līdz ar to, kad būs pabeigts nākamais pārbaudes cikls, atrunas attieksies vismaz uz deviņu gadu posmu (līdzīgu iepriekšējam).

**4.9.** Tiks ieviesti pasākumi, lai saīsinātu nākamo Komisijas pārbaudes ciklu (tiek pieņemts vairāk uz riska analīzi balstīts pārbaudes modelis, ievērojot izmaksu lietderības principu), un atrunas varētu noteikt un pārrunāt agrākā posmā (tādējādi saīsinot laikposmu starp cikla beigām un atrunās minēto jautājumu atrisināšanu).

**4.10.** Pārbaudes cikls sākas tad, kad ir saņemti dalībvalstu NKI uzskaitījumi, un nevis pirmajā pārskata gadā. Uzskaitījumi būs pieejami 2016. gada sākumā. Komisija ir apņēmusies ciklu pabeigt līdz 2019. gada beigām.

<sup>(12)</sup> Bulgārijā un Rumānijā atrunas noteica tikai 2013. gadā.

<sup>(13)</sup> Periods, kurā Komisija pārbauda dalībvalstu avotus un metodes, kas izmantotas NKI datu apkopošanā.

<sup>(14)</sup> Dalībvalstīm, kuras pievienojās ES 2004. un 2007. gadā, atrunas attiecas uz periodu, kas sākas minētajos gados.

<sup>(15)</sup> Sk. īpašā ziņojuma Nr. 11/2013 "Nacionālā kopienākuma (NKI) datu precizitāte: strukturētāka un mērķtiecīgāka pieeja uzlabotu Komisijas veikto pārbaudžu efektivitāti" 68.–73. punktu ([www.eca.europa.eu](http://www.eca.europa.eu)).

<sup>(16)</sup> Šajā komitejā ir dalībvalstu pārstāvji, un to vada Komisijas pārstāvis. Tā palīdz Komisijai NKI aprēķināšanas procedūrās un pārbaudēs. Sk. Padomes 2003. gada 15. jūlija Regulu (EK, Euratom) Nr. 1287/2003 par to, kā saskaņot nacionālo kopienākumu tirgus cenās (NKI regula) (OV L 181, 19.7.2003., 1. lpp.).

<sup>(17)</sup> Uzskaitījums ir dalībvalsts izvērstas paskaidrojums par avotiem un metodēm, kas izmantotas NKI aplēsēs. Tas ir balstīts uz Eurostat novērtējumu par NKI datu kvalitāti un pilnīgumu pašu resursu vajadzībām paredzētā NKI kontekstā.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

*Metožu un avotu pārskatīšana*

4.11. Daudzas valstis 2014. gadā iesniedza arī pārskatītas metodes un avotus, un tam bija liela ietekme uz šo valstu NKI datiem, kas attiecās uz gadiem, kuriem nebija iestājies noiļgums (2010., 2011. un 2012. gads). Piemēram, Kiprai un Nīderlandei PVN/NKI iemaksu pieaugums (attiecīgi par 41 % un 21 %) galvenokārt skaidrojams ar šiem faktoriem (sk. **4.1. tabulu**).

4.12. Šo lielo pārskatīšanu ietekme uz NKI atlikumiem būtu bijusi mazāka, ja būtu ieviesta kopēja ES pārskatīšanas politika, kas saskaņotu galveno pārskatīšanu laika grafiku. Tas uzlabotu datu salīdzināmību dalībvalstu starpā un samazinātu būtisku korekciju risku, ko rada retas pārskatīšanas, no kurām katra ietekmē lielu gadu skaitu. Komisija 2013. gadā izvirzīja priekšlikumu par šādu politiku<sup>(18)</sup>. Kaut arī 19 dalībvalstis norādīja, ka tās vismaz daļēji pieskaņosies ES pārskatīšanas politikai līdz 2014. gada septembrim, Komisija nav veikusi turpmākas darbības, lai ieviestu kopēju ES pārskatīšanas politiku.

4.13. Šo divu veidu atjauninājumu ietekme bija tik liela, ka Padome izdarīja grozījumus Pašu resursu regulā<sup>(19)</sup> pēc tam, kad Komisija bija ierosinājusi ļaut dažām dalībvalstīm atlikt maksājumus. Septiņas dalībvalstis<sup>(20)</sup> lūdza atļauju (pilnībā vai daļēji) atlikt maksājumus līdz 2015. gadam. Kopējā summa, kuru lūdza atlikt līdz 2015. gadam, ir 5 432 miljoni EUR.

**4.12.** Komisija piekrīt, ka kopējas pārskatīšanas politikas rezultātā NKI datu pārskatīšana varētu būt mazāka, taču biežāka. Eurostat turpinās pārbaudīt, vai kopējas ES politikas priekšrocības atsver trūkumus (piemēram, subsidiaritātes trūkums, kavēšanās izmantot ticamākus datus un/vai avotus un iespēja, ka šāda politika varētu aizkavēt atrunās minēto jautājumu atrisināšanu).

<sup>(18)</sup> To 2013. gada 4. jūlijā prezentēja Monetārās, finanšu un maksājumu bilances statistikas komitejai.

<sup>(19)</sup> Padomes 2014. gada 18. decembra Regula (ES, Euratom) Nr. 1377/2014, ar kuru groza Regulu (EK, Euratom) Nr. 1150/2000, ar ko īsteno Lēmumu 2007/436/EK, Euratom par Eiropas Kopienu pašu resursu sistēmu. Sk. arī Palātas atzinumu Nr. 7/2014 par priekšlikumu Padomes regulai, ar kuru groza Regulu (EK, Euratom) Nr. 1150/2000, ar ko īsteno Lēmumu 2007/436/EK, Euratom par Eiropas Kopienu pašu resursu sistēmu ([www.eca.europa.eu](http://www.eca.europa.eu)).

<sup>(20)</sup> Bulgārija, Francija, Itālija, Kipra, Malta, Slovēnija un Apvienotā Karaliste. Tomēr Bulgārija darīja pieejamus NKI un PVN atlikumus 2014. gada beigās.

## 4.1. tabula. 2014. gada PVN/NKI atlikumi

(miljoni EUR)

Dalībvalsts	PVN un NKI atlikumi	PVN un NKI budžetā paredzētā kopsumma	PVN un NKI atlikumu īpatsvars 2014. gadam budžetā paredzētajā kopsummā
	(A)	(B)	(C) = (A)/(B)
Beļģija	119	3 252	3,7 %
Bulgārija	36	338	10,8 %
Čehijas Republika	79	1 131	6,9 %
Dānija	- 126	2 146	- 5,9 %
Vācija	1 359	24 063	5,6 %
Igaunija	7	157	4,7 %
Īrija	112	1 202	9,3 %
Grieķija	222	1 474	15,1 %
Spānija	589	8 638	6,8 %
Francija	562	17 933	3,1 %
Horvātija	- 1	359	- 0,4 %
Itālija	1 502	12 867	11,7 %
Kipra	54	131	41,1 %
Latvija	25	199	12,3 %
Lietuva	8	286	2,6 %
Luksemburga	- 67	277	- 24,2 %
Ungārija	40	807	4,9 %
Malta	18	60	30,6 %
Nīderlande	1 103	5 205	21,2 %
Austrija	- 57	2 706	- 2,1 %
Polija	- 27	3 282	- 0,8 %
Portugāle	122	1 391	8,7 %
Rumānija	75	1 172	6,4 %
Slovēnija	8	300	2,7 %
Slovākija	- 7	578	- 1,2 %
Somija	- 34	1 669	- 2,1 %
Zviedrija	190	3 638	5,2 %
Apvienotā Karaliste	3 616	17 042	21,2 %
<b>Kopā</b>	<b>9 528</b>	<b>112 303</b>	<b>8,5 %</b>

Avots: A aile – Budžeta grozījuma projekts (BGP) 6/2014; B aile – Eiropas Savienības 2014. finanšu gada budžeta grozījums Nr. 7.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## Atrunu pārvaldība

4.14. Apšaubāmus elementus dalībvalstu iesniegtajos NKI datos ar atrunu starpniecību ir iespējams paturēt atvērtus korekcijām pēc tiesību aktos noteiktā četru gadu termiņa. Atrunas iedala vispārējās atrunās un īpašajās atrunās. Vispārēja atruna aptver visus NKI apkopošanas elementus. Īpašās atrunas attiecas uz atsevišķiem NKI elementiem un var būt saistītas ar darījumiem <sup>(21)</sup>, transversālas <sup>(22)</sup> vai saistītas ar procesiem <sup>(23)</sup>. 2014. gada beigās spēkā esošās atrunas parādītas **4.2. tabulā**. Tajā ērtībai iekļauta arī informācija par PVN un TPR, kas iztirzāti turpmāk nodaļā.

4.2. tabula. Dalībvalstu NKI/NKP atrunas <sup>(24)</sup>, PVN atrunas un TPR neatrisinātie jautājumi

Dalībvalsts	NKI/NKP atrunas (stāvoklis 31.12.2014.)	PVN atrunas (stāvoklis 31.12.2014.)	TPR "neatrisinātie jautājumi" (stāvoklis 31.12.2014.)
Beļģija	7	5	18
Bulgārija	12	7	13
Čehijas Republika	7	0	5
Dānija	5	4	21
Vācija	8	8	10
Igaunija	7	1	3
Īrija	4	6	13
Grieķija	15	5	32
Spānija	9	2	21
Francija	7	3	40
Horvātija	0	0	1
Itālija	9	11	15
Kipra	12	0	6
Latvija	16	1	0

<sup>(21)</sup> Šīs atrunas aptver konkrētu NKI darījumu dalībvalstī.

<sup>(22)</sup> Transversālās atrunas aptver konkrētu darījumu visās dalībvalstīs.

<sup>(23)</sup> Tās izmanto tad, kad tiek apskatīts konkrēts procesa posms, sk. 4.16. punktu.

<sup>(24)</sup> Ar procesiem saistītās īpašās (sk. 4.16. punktu) un vispārējās atrunas (sk. 4.17. punktu) tabulā nav iekļautas.

Dalībvalsts	NKI/NKP atrunas (stāvoklis 31.12.2014.)	PVN atrunas (stāvoklis 31.12.2014.)	TPR "neatrisinātie jautājumi" (stāvoklis 31.12.2014.)
Lietuva	4	0	5
Luksemburga	6	3	1
Ungārija	12	1	9
Malta	12	0	2
Nīderlande	4	7	42
Austrija	6	12	8
Polija	15	5	11
Portugāle	7	0	15
Rumānija	18	2	13
Slovēnija	6	0	0
Slovākija	6	1	3
Somija	6	7	6
Zviedrija	7	5	14
Apvienotā Karaliste	12	5	21
<b>KOPĀ 31.12.2014.</b>	<b>239</b>	<b>101</b>	<b>348</b>
KOPĀ 31.12.2013.	283	103	341

Avots: Eiropas Revīzijas palāta.

#### PALĀTAS APSVĒRUMI

4.15. 2014. gada beigās bija spēkā 239 (sk. **4.2. tabulu**) atrunas, no kurām 106 bija saistītas ar darījumiem un 133 bija transversālas īpašās atrunas. 2014. gadā 44 atrunas atcēla (8 ar darījumiem saistītas atrunas un 36 transversālas atrunas). Joprojām ir spēkā viena ar darījumiem saistīta NKP atruna, kas attiecas uz 1995.–2001. gada periodu<sup>(25)</sup>. Palāta aprēķināja 2014. gadā atcelto NKI atrunu finansiālo ietekmi<sup>(26)</sup> kā NKI pašu resursu neto pieaugumu 75,2 miljonu EUR<sup>(27)</sup> apmērā par attiecīgajiem gadiem.

<sup>(25)</sup> Nacionālais kopprodukts (NKP) bija nacionālo kontu kopuma rādītājs, kuru izmantoja līdz 2001. gadam.

<sup>(26)</sup> Palāta noteica atrunu atcelšanas finansiālo ietekmi, ņemot vērā visas tās izmaiņas NKI bāzē, kuru iemesls bija 2014. gadā atcelto atrunu ietekme par gadiem, par kuriem jau bija iestājies noilgums. Komisija atcēla atrunas 2014. gadā. Tomēr finansiālā ietekme notika 2012. un 2013. gadā, kad dalībvalstis risināja atrunās iekļautos jautājumus.

<sup>(27)</sup> 77,3 miljonu EUR pieauguma un 2,1 miliona EUR samazinājuma iznākums.

#### KOMISIJAS ATBILDES

**4.15.** Komisija 2015. gadā jau ir atcēlusi 18 īpašās atrunas un 15 transversālās atrunas.

Komisija uzskata, ka atcelto NKI atrunu finansiālā ietekme nav piemērots rādītājs attiecībā uz NKI pašu resursu pārbaudes rezultātiem un to nevar izmantot kā kādas tendences rādītāju.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

4.16. Turklāt tika noteiktas 27 ar procesiem saistītās atrunas, kuras aptvēra 2010. gadu; tās bija vienīgās atrunas, ko noteica 2014. gadā. Tās aptver 2010. gadu 27 dalībvalstīm un ļauj Komisijai pārbaudīt datus, kas sagatavoti saskaņā ar EKS 2010<sup>(28)</sup>. Šī pārbaude būs balstīta uz NKI uzskaitījumiem, kuri dalībvalstīm vēl jāiesniedz 2015. gadā.

**Vispārējās atrunas**

4.17. Vienīgās vispārējās atrunas, kas bija spēkā 2014. gada beigās, attiecās uz Grieķijas NKI datiem par 2008. un 2009. gadu. Kaut arī šajās atrunās ietverto jautājumu risināšanā notika virzība, tās netika atceltas, tāpat netika atcelta ilgi spēkā bijusī NKP atruna (sk. 4.15. punktu). Tomēr 2014. gadā Komisija turpināja cieši sekot stāvoklim saistībā ar problēmām Grieķijas nacionālo kontu apkopošanā un ieviesa tehniskās palīdzības programmu, kuras mērķis bija izveidot neatkarīgu un spēcīgu valsts statistikas iestādi. Palāta uzskata, ka šis darbs, kura mērķis ir uzlabot Grieķijas NKI datu ticamību, ir svarīgs, jo šo datu kvalitāte var ietekmēt visu dalībvalstu NKI pašu resursu individuālās iemaksas.

**Tradicionālie pašu resursi****Pēcmuitošanas revīzijas**

4.18. Pēc preču atlaišanas, lai pārliecinātos par deklarācijas datu pareizību, muitas dienesti var pārbaudīt tirdzniecības dokumentus un datus par attiecīgo preču ieviešanu<sup>(29)</sup>. Šīs pārbaudes, kurās ietilpst pēcmuitošanas revīzijas<sup>(30)</sup>, sauc par pēcmuitošanas kontroli. Šāda kontrole balstās uz riska analīzi, pamatojoties uz valsts, ES un, ja iespējams, starptautiski izstrādātiem kritērijiem<sup>(31)</sup>.

<sup>(28)</sup> Eiropas nacionālo un reģionālo kontu sistēma (EKS 2010) ir jaunākā starptautiski saderīgā ES uzskaites sistēma, kas vajadzīga, lai sistemātiski un detalizēti aprakstītu ekonomiku. To ieviesa 2014. gada septembrī; kopš šā laika dalībvalstis nosūta datus Eurostat saskaņā ar EKS 2010 noteikumiem.

<sup>(29)</sup> Padomes 1992. gada 12. oktobra Regula (EEK) Nr. 2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi (OV L 302, 19.10.1992., 1. lpp.), 78. pants.

<sup>(30)</sup> "Pēcmuitošanas revīzija ir metode, ar kuru kontrolē ekonomikas dalībniekus, pārbaudot to pārskatus, grāmatojumus un sistēmas." Avots: Muitas revīzijas rokasgrāmata.

<sup>(31)</sup> Kopienas Muitas kodekss, 13. panta 2. punkts.



## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

4.19. Dalībvalstu apmeklējumos Palāta konstatēja līdzīgas problēmas saistībā ar pēcmuitošanas revīzijām, kādas tā bija konstatējusi iepriekšējos gados<sup>(32)</sup>. Atkal tika konstatētas nepilnības dalībvalstu revidēto importētāju identificēšanā, atlasē un pārbaudē. Turklāt pēcmuitošanas revīziju kvalitāte, tvērums un rezultāti trīs apmeklētajās dalībvalstīs<sup>(33)</sup> ievērojami atšķiras.

4.20. Komisija 2014. gada februārī izdeva Muitas revīzijas rokasgrāmatas atjauninātu versiju. Palāta atzinīgi vērtē to, ka Komisija ir sniegusi jaunus norādījumus dalībvalstīm, tomēr konstatēja, ka daži trūkumi, kuri tika atklāti apmeklējumos dalībvalstīs, nav aptverti jaunajā Muitas revīzijas rokasgrāmatā:

- a) nav norādījumu par to, kā rīkoties ar citās dalībvalstīs mīnotu importu (revidējamo uzņēmumu atlasīšanai vai pat pārbaudes procesā);
- b) nav skaidru norādījumu par to, kā risināt jautājumu saistībā ar risku, ka revīzijas procedūras laikā var iestāties noilgums<sup>(34)</sup>;

**4.19.** Kaut arī apmaiņa ar informāciju par risku ir juridiska prasība, Muitas revīzijas rokasgrāmatā (MRR) noteiktie kritēriji nav juridiski saistoši. Tomēr MRR ir paredzēta kopīga saskaņota pieeja attiecībā uz pēcmuitošanas revīziju veikšanu.

ES rīcības plānā (COM(2014) 527 final) ir paredzēta ES kopējo riska kritēriju un standartu sīkāka izstrāde. Komisija ir izveidojusi projekta grupu, kurā piedalās dalībvalstu eksperti, kam šie finanšu riski ir rūpīgi jāizskata. Saistībā ar šo darbu Komisija rūpīgi izskatīs jautājumu par importu, ko veic operators, kas veic uzņēmējdarbību citā dalībvalstī.

Komisija veiks pēckontroli attiecībā uz Revīzijas palātas konstatētajām nepilnībām un vajadzības gadījumā pieprasīs dalībvalstīm veikt piemērotus pasākumus stāvokļa uzlabošanai. Komisija pārbaudīs laikā turpinās pārbaudīt valstu muitas uzraudzību un, ja tiks atklātas nepilnības, lūgs dalībvalstīm veikt pasākumus šo nepilnību novēršanai.

**4.20.**

- a) Attiecībā uz precēm, kuras vienā dalībvalstī ir mīnotu importētāji ar galveno mītni citā dalībvalstī, Komisija izskatīs iespēju sniegt dalībvalstīm turpmākus norādījumus saistībā ar finanšu riska kritērijiem.

Skatīt arī atbildi uz 4.19. punktu.

- b) Komisijas dienesti savā kontroles ziņojumā, izskatot norakstīšanu saskaņā ar Regulas (EK, Euratom) Nr. 1150/2000 17. pantu, un divreiz gadā notiekošajās Padomdevējas komitejas pašu resursu jautājumos (ACOR) sanāksmēs regulāri uzsver dalībvalstīm, ka atgūšanas procedūrā nepieciešams ievērot pienācīgu pārbaudi. Ja dalībvalsts nav ievērojusi pienācīgu pārbaudi un rezultātā tiek zaudēti TPR, jo ir iestājies noilgums, attiecīgā dalībvalsts ir finansiāli atbildīga par neatgūtajām summām.

<sup>(32)</sup> Sk. 2012. gada pārskata 2.31. punktu un 2013. gada pārskata 2.14. punktu.

<sup>(33)</sup> Spānijā, Austrijā un Apvienotajā Karalistē.

<sup>(34)</sup> Kopienas Muitas kodeksa (Regula (EEK) Nr. 2913/92) 221. panta 3. punktā noteikts, ka paziņojumu debitoram nesniedz pēc tam, kad beidzies trīs gadu laika posms pēc dienas, kurā radies muitas parāds.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

- c) nav ieteikts minimālais apjoms (kas izteikts kā deklarācijas vērtība vai procentuālā daļa) attiecībā uz katru gadu veicamo revīziju skaitu.

**A un B konti**

4.21. Reizi mēnesī katra dalībvalsts nosūta Komisijai pārskatu par aprēķinātajiem muitas nodokļiem un cukura nodevām (A konta pārskats) un reizi ceturksnī – par tiem aprēķinātajiem nodokļiem, kuri tajā nav iekļauti (atsevišķs tā sauktais B konta pārskats) <sup>(35)</sup>.

4.22. Dalībvalstu apmeklējumos Palāta konstatēja līdzīgas problēmas saistībā ar B kontu pārvaldību, kādas bija konstatētas iepriekšējos gados <sup>(36)</sup>, un tas liecina par sistemātiskām nepilnībām <sup>(37)</sup>. Piemēram, Apvienotajā Karalistē procedūra B konta pārskatu sagatavošanai ir sarežģīta, jo tā balstās uz informāciju no dažādām datubāzēm, kuras ir manuāli jākonsolidē. Tā rezultātā ir radušās kļūdas. Arī B kontos iekļauto summu atjaunināšana notika ar lieliem kavējumiem. Spānijā nepareizas procedūras norakstīto summu pārvaldībā noveda pie tā, ka B kontos iekļautās summas bija pārāk lielas. Turklāt Komisijas pārbaūžu laikā (sk. 4.23. punktu) 19 dalībvalstīs no apmeklētās 21 dalībvalsts tās pārstāvji konstatēja trūkumus B kontu pārvaldībā.

## KOMISIJAS ATBILDES

- c) ES riska pārvaldības stratēģijā, kas ietver arī revīziju, ir aplūkota tirdzniecības atvieglošana, vienkāršošana un uz risku balstītas kontroles. Vienotas ieteicamās minimālās robežvērtības (vērtības vai deklarāciju procentuālās daļas izteiksmē) ieviešana nebūtu saskaņā ar pieeju, kas balstīta uz risku un kam jāņem vērā dažādu veidu preču tirdzniecība un riski dažādos laikposmos.

Komisija tomēr kopā ar dalībvalstīm var apsvērt iespējamās minimālās robežvērtības, kurās būtu jāņem vērā minētās atšķirības

4.22. Izņemot atsevišķus sistemātisku nepilnību gadījumus, kas rodas laiku pa laiku, lielākā daļa Komisijas pārbaudēs konstatēto nepilnību ietver vienreizēja rakstura kļūdas, kas ir saprotams šāda veida kontā (aptver problēmas un apstrīdētos gadījumus). Lai gan Palāta konstatēja problēmas B kontu pārvaldībā 2014. gadā un iepriekšējos gados, Komisija uzskata, ka, pamatojoties uz šīm problēmām un kļūdām, nevar izdarīt vispārīgu secinājumu par sistemātiskām nepilnībām. Manuāli konsolidētā kontā (tiesību aktos nav ietvertas prasības par to, ka dalībvalstīm šo kontu pārvaldībai būtu jāizmanto automatizētas metodes) var būt gadījuma rakstura kļūdas, taču tas obligāti nenozīmē, ka runa ir par sistemātiskām nepilnībām. Taču, ja procedūra nav pareiza, runa var būt par sistemātiskām nepilnībām. Komisija savas ierastās Revīzijas palātas konstatējumu pēckontroles ietvaros risinās trūkumus, ko Revīzijas palāta konstatējusi attiecībā uz šo kontu pārvaldību šajās dalībvalstīs un nepareizo procedūru Spānijā.

<sup>(35)</sup> Ja nodokļi vai nodevas nav samaksātas un nav arī nodrošinājuma vai ja tie ir nodrošināti, bet tiek apstrīdēti, dalībvalstis var apturēt šo resursu pieejamību, iegrāmatojot tos šajā atsevišķajā kontā.

<sup>(36)</sup> Sk. 2013. gada pārskata 2.16. punktu un 2012. gada pārskata 2.32. un 2.33. punktu.

<sup>(37)</sup> Šie gadījumi neietekmēja ne tās kopējās summas ticamību, kura noteikta atsevišķā pārskatā (1 617 miljoni EUR), ne attiecīgo norakstīto summu (1 144 miljoni EUR), kas uzrādīta Eiropas Savienības konsolidētajos pārskatos.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

**Neatrisināto jautājumu pārvaldība**

4.23. Pēc Komisijas pārbaudēm dalībvalstīs tiek formulēti konstatējumi jeb tā sauktie neatrisinātie jautājumi<sup>(38)</sup>. Šiem neatrisinātajiem jautājumiem var būt iespējama finansiāla ietekme, un tos slēdz, kad dalībvalsts tos ir pienācīgi atrisinājusi. 2014. gada beigās bija neatrisināti 348 (sk. **4.2. tabulu**) jautājumi<sup>(39)</sup>, taču Komisija neapreķināja kopējo finansiālo ietekmi.

**PVN pašu resursi**

4.24. Gada beigās bija spēkā 101 atruna, 2013. gadā to skaits bija 103 (sk. **4.2. tabulu**), no tām 84 atrunas bija noteikusi Komisija un 17 – dalībvalstis. Komisija 2014. gadā atcēla 29 atrunas. Komisijas noteikto ilgstoši spēkā esošo atrunu skaits<sup>(40)</sup> samazinājās no 12 uz 10. Palāta aprēķināja neto finansiālo ietekmi atrunās ietvertu jautājumu risināšanai 2014. gadā<sup>(41)</sup> kā NKI pašu resursu pieaugumu par 16,1 miljonu EUR<sup>(42)</sup>.

**Gada darbības pārskati**

4.25. Budžeta ĢD un Eurostat 2014. gada darbības pārskati sniedz objektīvu novērtējumu par finanšu pārvaldību saistībā ar pakārtoto darījumu likumību un pareizību, kas attiecas uz pašu resursiem un citiem ieņēmumiem, un gada darbības pārskatos sniegtā informācija apstiprina Palātas apsvērumus un secinājumus.

**4.23.** Veicot pēckontroli attiecībā uz pārbaudu konstatējumiem, Komisija cenšas noteikt potenciālo finansiālo ietekmi, kāda katram neatrisinātajam jautājumam, katram pārskatam var būt attiecībā uz katru dalībvalsti, katru gadījumu izskatot atsevišķi. Komisija neveic kopēju grāmatvedību attiecībā uz tradicionālajiem pašu resursiem, kas visām dalībvalstīm varētu būt jāmaksā par visiem atklātajos pārskatos ietvertajiem neatrisinātajiem jautājumiem, jo tas nebūtu lietderīgi attiecībā uz pārraudzības pasākumiem, kas jāveic, pamatojoties uz katru neatrisināto jautājumu, katru pārskatu un attiecībā uz katru dalībvalsti. Taču Komisija vienmēr zina, vai jautājumam ir iespējama finansiāla ietekme, un izvērtē šo ietekmi, tiklīdz tai ir nepieciešamā informācija.

**4.24.** Komisija 2014. gadā turpināja sadarboties ar dalībvalstīm, lai atrisinātu jautājumus, kuri bija Komisijas noteikto atrunu pamatā.

Komisija uzskata, ka atrunu atcelšanas neto finansiālā ietekme nav piemērots rādītājs attiecībā uz NKI pašu resursu pārbaudes programmas rezultātiem un to nevar izmantot kā kādas tendences rādītāju.

<sup>(38)</sup> 2014. gadā kopā tika sagatavoti 28 pārbaudu ziņojumi, un to rezultātā tika formulēti 89 jauni "neatrisinātie jautājumi".

<sup>(39)</sup> 38 jautājumi nav atrisināti vairāk kā piecus gadus. Senākie vēl neatrisinātie jautājumi tika formulēti 2002. gadā par Vāciju, Grieķiju un Portugāli.

<sup>(40)</sup> Palāta uzskata, ka ilgstoši spēkā esošas atrunas ir atrunas, kuras attiecas uz gadu vismaz pirms 10 gadiem, t. i., atrunas, kas bija spēkā 2014. gada beigās attiecībā uz 2005. gadu un agrākiem gadiem.

<sup>(41)</sup> Palāta noteica atrunu atcelšanas finansiālo ietekmi, ņemot vērā visas tās izmaiņas PVN bāzē, kuru iemesls bija Komisijas kontroles pasākumi attiecībā uz 2002.–2010. gadu. 2014. gadā iestājās noilgums attiecībā uz 2010. gadu, un izmaiņas 2010. gada un agrāku gadu PVN bāzē iespējams izdarīt tikai tad, ja ir noteikta atruna. Tika ņemta vērā arī nepārsniedzamās likmes radītā ietekme.

<sup>(42)</sup> 18,2 miljonu EUR pieauguma un 2,1 miliona EUR samazinājuma iznākums.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

## SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

## Secinājumi par 2014. gadu

4.26. Kopumā revīzijas pierādījumi liecina, ka ieņēmumos kļūdu līmenis nav būtisks. Konkrēti ieņēmumu jomā:

- pārbaudītās sistēmas novērtētas kā efektīvas NKI un PVN pašu resursiem un citiem ieņēmumiem,
- pārbaudītās sistēmas novērtētas kā kopumā efektīvas tradicionālajiem pašu resursiem. Galvenie iekšējās kontroles mehānismi apmeklētajās dalībvalstīs novērtēti kā daļēji efektīvi <sup>(43)</sup>,
- Palāta neatklāja kļūdas pārbaudītajos darījumos.

## Ieteikumi

4.27. Rezultāti, kurus Palāta ieguva, pārbaudot, kā tiek ņemti vērā iepriekšējos gada pārskatos sniegtie ieteikumi, ir izklāstīti **4.2. pielikumā**. 2011. un 2012. gada pārskatos Palāta bija devusi trīs ieteikumus. No šiem ieteikumiem divi bija ieviesti lielākajā daļā aspektu un viens bija ieviests dažos aspektos.

4.28. Ņemot vērā šo pārskatīšanu un konstatējumus un secinājumus par 2014. gadu, Palāta Komisijai ir sagatavojusi turpmāk minētos ieteikumus.

## NKI pašu resursi

- **1. ieteikums.** Nākamajā pārbaudes ciklā jāveic pasākumi, kuru mērķis ir samazināt gadu skaitu, ko atrunas aptvers cikla beigās.
- **2. ieteikums.** Jāveic pasākumi, kuru mērķis ir samazināt dalībvalstu iesniegto pārskatīšanu ietekmi.

## 4.27.

Komisija piekrīt šim ieteikumam. Pārbaudes cikls tiks saīsināts, un atrunas tiks noteiktas un pārrunātas agrākā posmā (pārbaudes ciklā).

Komisija piekrīt šim ieteikumam.

<sup>(43)</sup> Sk. arī īpašā ziņojuma Nr. 2/2014 107.–120. punktu.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

*Tradicionālie pašu resursi*

- **3. ieteikums.** Jāuzlabo esošie norādījumi par pēcmuitošanas revīzijām un jāmudina dalībvalstis tos īstenot.
- **4. ieteikums.** Jānodrošina, ka dalībvalstīm ir pienācīgas grāmatvedības sistēmas B kontos iekļauto elementu uzskaitē, un jāmudina dalībvalstis uzlabot šajos kontos esošo elementu pārvaldību. Piemēram, tos regulāri pārskatot, lai nodrošinātu, ka senākie elementi tiek pēc vajadzības atjaunināti vai norakstīti.

*Komisija piekrīt šim ieteikumam. Tā izskatīs Palātas piezīmes pašreizējās kopējās riska pārvaldības stratēģijas un tās rīcības plāna ietvaros, jo īpaši saistībā ar darbu pie finanšu risku kritērijiem.*

*Komisija piekrīt šim ieteikumam. Komisija savu pārbažu laikā turpinās izskatīt B kontus, un, ja tiks konstatēti trūkumi, tā prasīs dalībvalstīm uzlabot šā konta pārvaldību, veicot regulāras pārskatīšanas nolūkā nodrošināt, lai norakstītie posteņi no konta tiktu izņemti.*

## 4.1. PIELIKUMS

## DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI IEŅĒMUMU JOMĀ

	2014. g.	2013. g.
<b>IZLASES LIELUMS UN UZBŪVE</b>		
Kopējais darījumu skaits	55	55
<b>SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME</b>		
Aplēstais kļūdu līmenis	0,0 %	0,0 %
Augstākā kļūdu robeža	0,0 %	
Zemākā kļūdu robeža	0,0 %	

## 4.2. PIELIKUMS

## IEPRIEKŠĒJO IETEIKUMU IZPILDES PĀRBAUDE IENĒMUMU JOMĀ

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību					Komisijas atbilde	
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sāktā		Nav ieviests	Neattiecas		Nepietiekami pierādījumi
			Ielākajā daļā aspektu	dažos aspektos				
2012	Komisijai ieteikts pārskatīt NKI datu pārbaudei paredzēto kontroles sistēmu, iekļaujot strukturētu un dokumentētu izmaksu un ieguvumu analīzi, būtisku un riskam pakļautu NKI komponentu padziļinātu pārbaudi, ierobežojot vispārējo atrunu izmantošanu un nosakot būtiskuma kritērijus atrunu formulēšanai.		X				Jaukā kontroles sistēma šobrīd ir izstrādes stadijā, un tā tiks pabeigta pirms nākamā pārbaudes cikla 2016. gada sākumā. Tiesā pārbaude jau tiek veikta saistībā ar spēkā esošo atrunu atcelšanu. Ir ieviesta jauna politika, kas ierobežo vispārējo atrunu izmantošanu, un ir panākta vienošanās par būtiskuma sliekšni.	
2011 un 2012	Komisijai ieteikts mudināt dalībvalstis stiprināt muitas pārraudzību, lai iekasētu maksimāli lielu tradicionālo pašu resursu summu.  Komisijai ieteikts mudināt dalībvalstis pareizi izmantot A un B kontus un nodrošināt, ka tie ir acīmredzami pilnīgi un pareizi (*).		X				Komisija ierasto tradicionālo pašu resursu pārbažu laikā turpinās pārbaudīt, vai dalībvalstis ir ieviesušas atbilstīgas kontroles sistēmas, lai aizsargātu ES finansētās intereses tradicionālo pašu resursu jomā.  Komisija savu pārbažu laikā turpinās pārbaudīt A un B konta izmantojumu un pieprasīs dalībvalstīm nodrošināt, lai tie būtu pilnīgi un pareizi.	

(\*). Komisija katru gadu seko līdzi A un B kontu izmantošanai. Tomēr, tā kā problēma joprojām pastāv, darbs ir jāturpina.





## 5. NODAĻA

**Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai**

## SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	5.1.–5.5.
Izdevumu 1.a apakš kategorijas “Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai” īpašās iezīmes	5.2.–5.4.
Revīzijas tvērums un pieeja	5.5.
Darījumu pareizība	5.6.–5.17.
Pētniecība un inovācija: sarežģīti noteikumi Septītajā pētniecības pamatprogrammā palielināja kļūdu risku	5.9.–5.15.
Citi izdevumu instrumenti: neattiecināmas un nepamatotas izmaksas un publiskā iepirkuma noteikumu neievērošana	5.16.–5.17.
Atlasītu sistēmu un gada darbības pārskatu pārbaude	5.18.–5.31.
Komisijas veiktās revīzijas attiecībā uz pētniecību un inovāciju	5.18.–5.24.
Gada darbības pārskati	5.25.–5.31.
ĢD ENER un Inovācijas un tīklu izpildaģentūras gada darbības pārskatos nav pietiekami novērtēts risks, kādam pakļauta darījumu pareizība	5.27.–5.28.
Nekonsekventa pieeja riskam pakļauto summu novērtēšanai	5.29.–5.31.
Secinājumi un ieteikumi	5.32.–5.35.
Secinājumi par 2014. gadu	5.32.–5.33.
Ieteikumi	5.34.–5.35.
5.1. pielikums.	Darījumu pārbaūžu rezultāti izdevumu apakš kategorijā “Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai”
5.2. pielikums.	Iepriekšējo ieteikumu izpildes pārbaude izdevumu apakš kategorijā “Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai”

## IEVADS

5.1. Šajā nodaļā ir izklāstīti Palātas konstatējumi saistībā ar daudzgadu finanšu shēmas (DFS) 1.a apakš kategorijas “Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai” īpašo izvērtējumu. Galvenā informācija par darbībām un izdevumiem 2014. gadā ir sniegta **5.1. grafikā**.

### Izdevumu 1.a apakš kategorijas “Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai” īpašās iezīmes

5.2. Izdevumu mērķis ir uzlabot pētniecību un inovāciju, nostiprināt izglītības sistēmas un veicināt nodarbinātību, nodrošināt digitālo vienoto tirgu, veicināt atjaunojamos energoresursus un energoefektivitāti, modernizēt transporta nozari un uzlabot uzņēmējdarbības vidi, īpaši maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU).

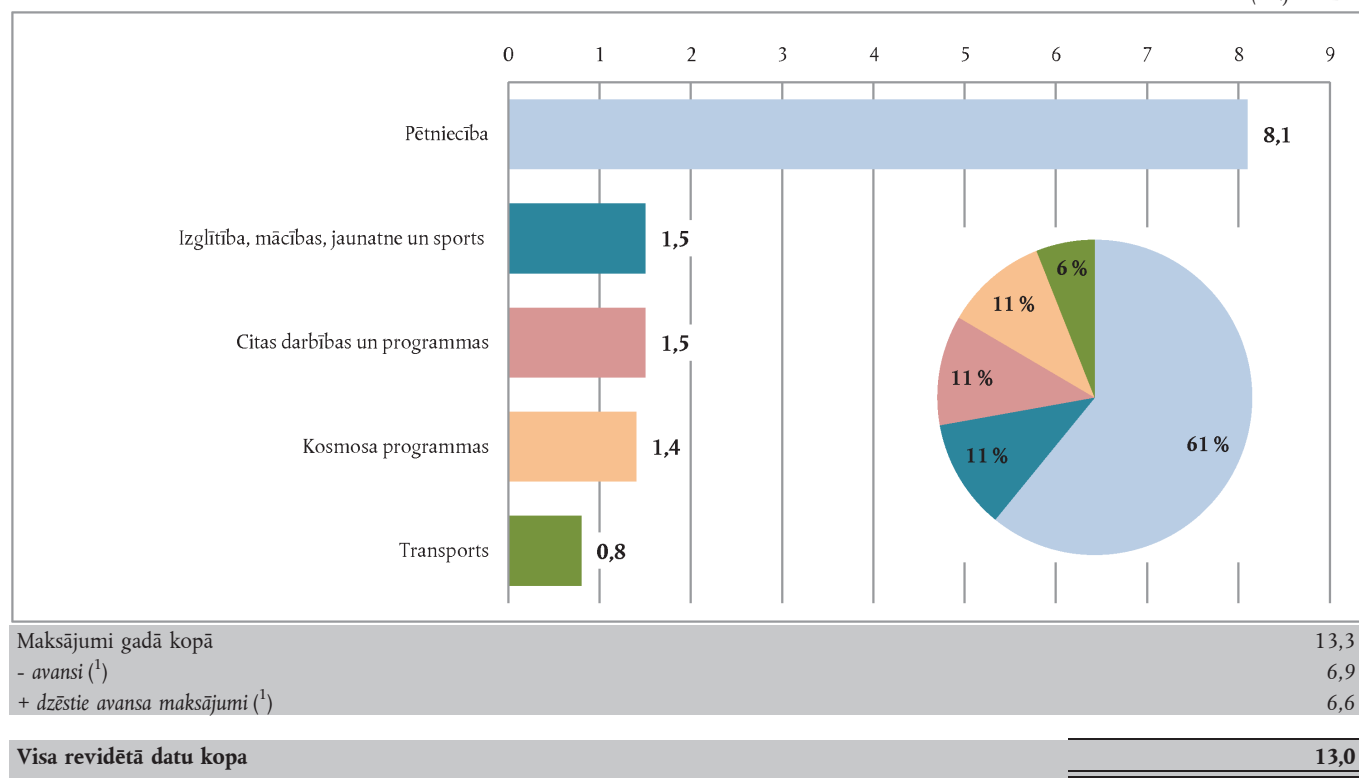
5.3. Pētniecība un inovācija veido 61 % izdevumu, kurus īsteno ar Septīto pētniecības un tehnoloģiju attīstības pamatprogrammu 2007.–2013. gadam (“Septītā pētniecības pamatprogramma”) un Pētniecības un inovācijas pamatprogrammu “Apvārsnis 2020” 2014.–2020. gadam (pamatprogramma “Apvārsnis 2020”). Citi galvenie izdevumu instrumenti ir: Mūžizglītības programma un “Erasmus+” izglītības, mācību, jaunatnes un sporta jomās; Eiropas komunikāciju tīklu Transporta programma, no kuras finansē transporta infrastruktūras attīstību; Eiropas enerģētikas programma ekonomikas atveseļošanai, ar kuru atbalsta enerģētikas nozares projektus; Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments, ar kuru atbalsta tīklu attīstību transporta, telesakaru un enerģētikas nozarēs; *Galileo* programma Eiropas satelītnavigācijas sistēmai.

5.4. Gandrīz 90 % no izdevumiem ir dotācijas privātiem vai publiskiem saņēmējiem, kuri piedalās projektos. Izņemot priekšfinansējuma maksājumus, kurus veic pēc dotācijas nolīguma vai finansēšanas lēmuma parakstīšanas, ar ES līdzekļu maksājumu atlīdzina saņēmēju deklarētās izmaksas. Galvenais risks, kas apdraud darījumu pareizību, ir risks, ka saņēmēji deklarē neattiecināmas izmaksas, ko Komisija pirms atlīdzināšanas nav atklājusi un izlabojusi.

**5.3.** Ņemot vērā jauno daudzgadu finanšu shēmu (DFS) 2014.–2020. gadam, šajā nodaļā ietvertais izdevumu struktūras izklāsts atšķiras no iepriekšējā gada pārskata.

## 5.1. grafiks. DFS 1.a apakškatēgorija "Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai". Galvenā informācija par 2014. gadu

(miljardi EUR)



<sup>(1)</sup> Saskaņā ar pakārtoto darījumu vienādoto definīciju (sīkāk sk. **1.1. pielikuma** 7. punktu).

Avots: Eiropas Savienības 2014. gada konsolidētie pārskati.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## Revīzijas tvērums un pieeja

5.5. Palātas vispārējā revīzijas pieeja un metodoloģija ir aprakstīta 1. nodaļas **1.1. pielikuma 2. daļā**. DFS 1.a apakškatēgorijas "Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai" revīzijā jānorāda uz šādiem specifiskiem jautājumiem.

- a) Revīzijā pārbaudīja 166 darījumu izlasi, kā tas definēts **1.1. pielikuma** 7. punktā. Izlase ir veidota tā, lai pārstāvētu visu darījumu diapazonu attiecīgajā DFS apakškatēgorijā. Izlasē par 2014. gadu ietilpa 95 darījumi saistībā ar pētniecību un inovāciju (92 darījumi, kas attiecas uz Septīto pētniecības pamatprogrammu (PP), un trīs darījumi, kas attiecas uz iepriekšējo Sesto pētniecības pamatprogrammu), 21 darījums saistībā ar izglītību un arodmācībām (saskaņā ar Mūžizglītības programmu) un 50 darījumi saistībā ar citām programmām un darbībām.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

- b) Tika novērtēti šādu struktūru gada darbības pārskati: Pētniecības un inovācijas ģenerāldirektorāta (ĢD RTD), Izglītības un kultūras ģenerāldirektorāta (ĢD EAC), Mobilitātes un transporta ģenerāldirektorāta (ĢD MOVE), Uzņēmējdarbības un rūpniecības ģenerāldirektorāta (ĢD ENTR<sup>(1)</sup>), Enerģētikas ģenerāldirektorāta (ĢD ENER) un Inovācijas un tīklu izpildaģentūras gada darbības pārskati.

## DARĪJUMU PAREIZĪBA

5.6. Darījumu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **5.1. pielikumā**. No Palātas revidētajiem 166 darījumiem kļūdas bija 79 darījumos (48 %). Pamatojoties uz 53 skaitļos izteiktajām kļūdām, Palātas aplēstais kļūdu līmenis ir 5,6 %<sup>(2)</sup>.

5.7. Tas, cik lielā mērā dažādi kļūdu veidi ietekmēja 2014. gadam aplēsto kļūdu līmeni, ir attēlots **5.2. grafikā**. Galvenais skaitļos izsakāmo kļūdu avots bija saņēmēju deklarētu neattiecināmu izmaksu atlīdzināšana pētniecības un inovācijas projektos.

**5.6.** Palātas ziņotais kļūdu īpatsvars ir viens no rādītājiem, kas liecina par ES izdevumu izpildes efektivitāti. Tomēr Komisijai ir daudzgadu kontroles stratēģija. Uz tās pamata Komisijas dienesti aprēķina atlikušo kļūdu īpatsvaru, kurā ir ņemtas vērā atgūtās summas, korekcijas un visu programmas īstenošanas laikā veikto kontroles pasākumu un revīziju ietekme. Aprēķinātais atlikušo kļūdu līmenis 2014. gada beigās bija 0,42 % attiecībā uz EEPEA un 0,84 % attiecībā uz TEN-T, savukārt pētniecības programmu gadījumā tas bija aptuveni 3 %.

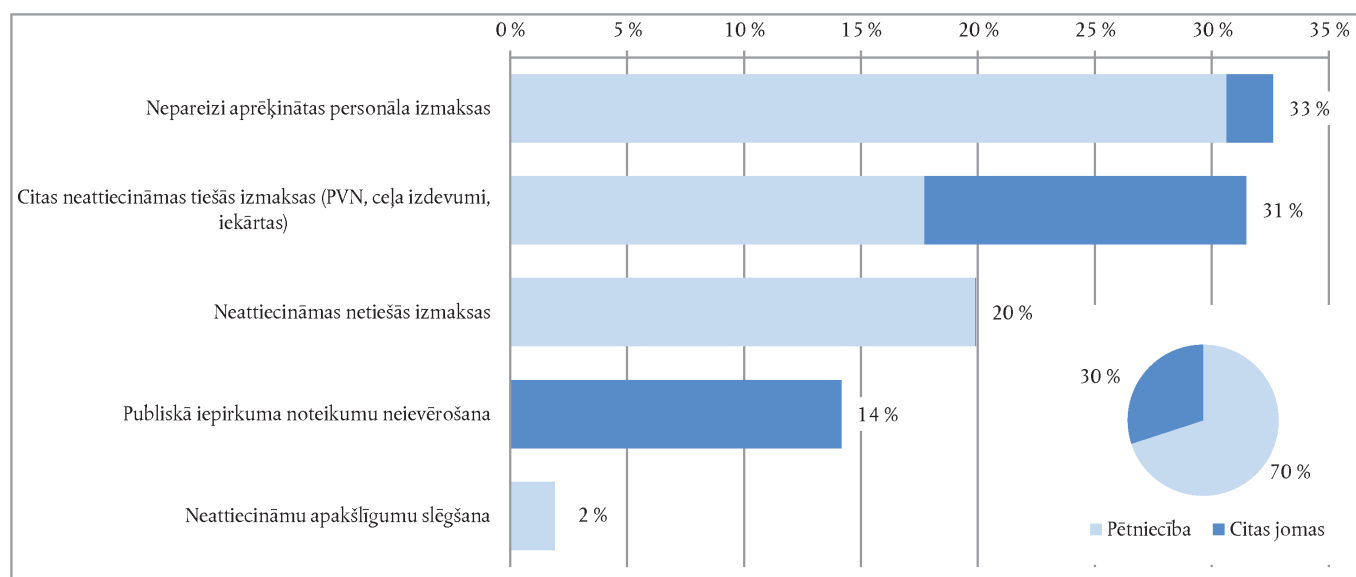
**5.7.** Pētniecības un inovācijas projektos lielākā daļa no projektu izmaksām ir personāla izmaksas un netiešās izmaksas. Lai ņemtu vērā izdevumu struktūras daudzveidību, kas Eiropā pastāv pētniecības jomā, ir izdarīta apzināta izvēle par labu tam, lai šajās izdevumu kategorijās atmaksātu izdevumus, pamatojoties uz faktiskajām izmaksām, nevis vienības izmaksām vai fiksētām likmēm. Tāpēc šajā jomā mēdz būt kļūdas, kas ir atspoguļots grafikā.

Pamatprogramma "Apvārsnis 2020" ir izveidota tā, lai pēc iespējas novērstu šo kļūdu cēloņus, ieviešot vairākus vienkāršojumus – skatīt 5.9. punktu.

<sup>(1)</sup> Sākot no 2015. gada, ĢD ENTR ir aizstāts ar Iekšējā tirgus, rūpniecības, uzņēmējdarbības un MVU ģenerāldirektorātu (ĢD GROW).

<sup>(2)</sup> Palātas aplēse par kļūdu īpatsvaru ir iegūta no reprezentatīvas izlases. Minētais skaitlis ir labākā aplēse. Palātai ir 95 % pārliecības, ka kļūdu īpatsvars datu kopā ir no 3,1 % līdz 8,1 % (attiecīgi zemākā un augstākā kļūdu robeža).

5.2. grafiks. Kļūdu veidu sadalījums aplēstajā kļūdu līmenī



Avots: Eiropas Revīzijas palāta.

#### PALĀTAS APSVĒRUMI

5.8. No skaitļos izsakāmu kļūdu gadījumiem 27 gadījumos Komisijai, valsts iestādēm vai neatkarīgajam revidentam<sup>(3)</sup> bija pietiekami daudz informācijas<sup>(4)</sup>, lai novērstu vai atklātu un izlabotu kļūdas pirms izdevumu apstiprināšanas. Ja visa šī informācija būtu izmantota kļūdu labošanai, tad aplēstais kļūdu līmenis šajā nodaļā būtu par 2,8 procentpunktiem zemāks.

#### KOMISIJAS ATBILDES

5.8. Komisijai ir uzticama ex ante kontroles sistēma, tostarp sīki izstrādāti automatizēti kontrolsaraksti, rakstiski norādījumi un pastāvīgi organizētas apmācības. Šīs sistēmas uzlabošana, neradot saņēmējiem papildu administratīvo slogu un nodrošinot, ka maksājumi tiek veikti laikā, ir pastāvīgs grūts uzdevums. Palātas konstatētie fakti tiks izmantoti, lai vēl vairāk uzlabotu ex ante kontroli, tostarp turpinātu uzlabot kontrolsarakstus, norādījumus un, iespējams, kontroli vēl vairāk automatizētu. Komisija arī sadarbojas ar valsts aģentūrām un iestādēm nolūkā nodrošināt to, ka kontroles mehānismi darbojas pilnvērtīgi, lai novērstu, atklātu un labotu kļūdas.

Attiecībā uz neatkarīgajiem revidentiem, kuri apliecina atlīdzinājuma pieprasījumus, ir jāatzīmē, ka šis jautājums ir labi zināms un tika jau izskatīts iepriekšējos pārskatos. Lai ņemtu vērā Palātas ieteikumus, Komisija ir rīkojusi vairākas sanāksmes saņēmējiem un neatkarīgajiem revidentiem, kuri veic pieprasījumu apliecināšanu (>300), lai tādejādi vērstu uzmanību uz visbiežāk sastopamajām kļūdām. Turklāt tie revidenti, kuri veic pieprasījumu apliecināšanu un ir pielāvuši kļūdas, ir tikuši attiecīgi informēti, un pamatprogrammā "Apvārnis 2020" ir paredzēta didaktiski izvērtāka revīzijas apliecinājuma matrica. Aplēses liecina, ka revīzijas apliecinājumi pētniecības jomā samazina kļūdu īpatsvaru par 50 % salīdzinājumā ar pieprasījumiem pēc atlīdzinājuma bez apliecinājuma. Tātad, kaut arī jāatzīst, ka ne katra kļūda tiek atklāta, apliecinājumi ir svarīgs līdzeklis kopējā kļūdu īpatsvara samazināšanai.

<sup>(3)</sup> Dažos gadījumos, piemēram, saistībā ar izdevumu deklarācijām tādos Septītās pētniecības pamatprogrammas projektos, kuros ES ieguldījums pārsniedz 375 000 EUR, neatkarīgajam revidentam ir jāapliecina deklarēto izmaksu attiecināmība.

<sup>(4)</sup> Pamatojoties uz apliecinājumiem dokumentiem, tostarp standarta sasaukto pārbaudēm un prasītajām obligātajām pārbaudēm.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

**Pētniecība un inovācija: sarežģīti noteikumi Septītājā pētniecības pamatprogrammā palielina kļūdu risku**

5.9. Palāta konstatēja tāda paša veida un diapazona kļūdas, kādas tā jau bija konstatējusi visā Septītās pētniecības pamatprogrammas gaitā: nepareizi aprēķinātas personāla izmaksas, citas neattiecināmas tiešās izmaksas, tostarp nepamatoti ceļa izdevumi vai nepamatoti izdevumi par iekārtām, neattiecināmas netiešās izmaksas, kuras balstītas uz kļūdainām pieskaitāmo izmaksu likmēm vai kurās ieskaitītas ar projektu nesaistītas neattiecināmu izmaksu kategorijas (sk. 5.1. izcēlumu).

**5.1. izcēlums. Kļūdu piemērs pētniecības un inovācijas projektā atļūdzinātās izmaksās**

Palātas izlasē bija iekļauts Komisijas veikts maksājums starptautiskai organizācijai, kura strādāja kopā ar četriem partneriem starpvalstu sadarbības projektā veselības jomā atbilstoši Septītajai pētniecības pamatprogrammai. Pamatojoties uz organizācijas iesniegto izmaksu deklarāciju, Komisija atļūdzināja apmēram 132 000 EUR. Tomēr Palāta saņēmējas organizācijas deklarētajās izmaksās atklāja vairākas kļūdas:

- pārmērīgas personāla izmaksas,
- deklarēti ar projektu nesaistīti ceļa izdevumi,
- nepareizi aprēķinātas netiešās izmaksas.

Turklāt saņēmējs izmantoja nepareizu valūtas kursu, konvertējot deklarētās izmaksas no vietējās valūtas eiro, kas vēl vairāk palielināja jau tā pārliedās izmaksas. Kopā skaitot, saņēmējs deklarēja neattiecināmas izmaksas 73 000 EUR apmērā jeb 55 % no deklarētajām izmaksām.

Palāta atklāja gadījumus, kad Komisija bija atļūdzinājusi neattiecināmas izmaksas, 39 no 95 izlasē iekļautajiem pētniecības un inovācijas projektiem. 13 no šiem gadījumiem neattiecināmas izmaksas bija vairāk nekā 10 % no kopējām saņēmēja deklarētajām izmaksām.

5.10. Arī Komisija īsteno savu revīzijas programmu attiecībā uz pētniecības un inovācijas projektos deklarētajām un atļūdzinātajām izmaksām (sk. 5.18.–5.24. punktu), un konstatē līdzīgas kļūdas ar līdzīgu diapazonu un biežumu.

5.9. Revīzijas, ko Komisija veikusi pati, ir arī apliecinājušas, ka Septītās pētniecības pamatprogrammas (FP7) sarežģīto noteikumu dēļ kļūdu veids un kļūdu lūmenis nav mainījies.

Tomēr, tā kā visi Septītās pētniecības pamatprogrammas lūgumi ir noslēgti, vairs nav iespējams grozīt tiesisko regulējumu. Tomēr Septītās pētniecības pamatprogrammas darbības laikposmā Komisija ir centusies vienkāršot sistēmu esošā tiesiskā regulējuma ietvaros, piemēram, ar Komisijas 2011. gada 24. janvārī pieņemtajiem vienkāršošanas pasākumiem (Lēmums C(2011) 174).

Pamatprogrammā "Apvārsnis 2020" ir paredzēts radikāli vienkāršot tiesisko regulējumu, lai piepildītu gan ieinteresēto personu, gan likumdošanas iestāžu cerības – jo īpaši attiecībā uz personāla izmaksām un netiešajām izmaksām, kuras ir galvenais kļūdu cēlonis.

**5.1. izcēlums. Kļūdu piemērs pētniecības un inovācijas projektā atļūdzinātās izmaksās**

Komisija atgūs nepareizi izmaksātās summas. Šis gadījums arī demonstrē grūtības darbā ar starptautiskajiem partneriem – kaut arī sadarbība ar pētniekiem ārpus Eiropas ir vajadzīga, lai risinātu globālās problēmas, ar kurām sastopas sabiedrība, šīs struktūras bieži nav radušas darboties saskaņā ar ES noteikumiem par attiecināmību.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

5.11. Visu laiku būtiskais kļūdu līmenis pētniecības un inovācijas izdevumos skaidrojams ar objektīvo risku, kāds piemīt Septītās pētniecības pamatprogrammas izstrādei un īstenošanai. Attiecināmības noteikumi ir sarežģīti, un programmā piemēro dažādas finansēšanas likmes. Projektus īsteno daudzi partneri, kuri ir ģeogrāfiski ļoti izklidēti, tostarp līdzekļus saņem arī valstīs ārpus ES. Ir ļoti dažādi līdzekļu saņēmēju veidi, un saņēmēju grāmatvedības sistēmas bieži neatbilst programmas prasībām.

5.12. Komisija 2014. gadā parakstīja pirmos dotācijas nolīgumus un sāka veikt priekšfinansējuma maksājumus jaunajai Pētniecības un inovācijas pamatprogrammai. Pamatprogrammā "Apvārsnis 2020" finansēšanas noteikumi ir vienkāršāki nekā Septītajā pētniecības pamatprogrammā, un Komisija ir ievērojami centusies vienkāršot administrēšanu.

5.13. Tomēr daži elementi, kuri ieviesti pamatprogrammā "Apvārsnis 2020", varētu vairāk apdraudēt darījumu pareizību. Piemēram, nolūkā atbalstīt rezultatīvāku pētniecību un inovāciju un veicināt izaugsmi un darbavietu radīšanu, programma ir izstrādāta tā, lai piesaistītu vairāk MVU un vairāk jaunu dalībnieku, daudzi no kuriem arī ir MVU. Komisija ir konstatējusi, ka sevišķi šīs kategorijas dalībnieki pieļauj kļūdas, kā aprakstīts 5.2. izcēlumā dotajā piemērā.

**5.11.** Ņemot vērā to, ka noteikumi ir sarežģīti, Komisija ir ieviesusi daudzus vienkāršojumus pamatprogrammā "Apvārsnis 2020".

Tomēr, lai sasniegtu politikas mērķus, jo īpaši, lai nodrošinātu izaugsmi un darbavietas un ar pētniecības un inovācijas starpniecību risinātu sabiedrības problēmas, ļoti svarīgas ir daudz nacionālās un daudznozaru partnerības, plaša privātā sektora (jo īpaši mazo uzņēmumu) iesaiste, kā arī personāla un netiešo izmaksu atlīdzināšana atbilstoši faktiskajām izmaksām. Kā norāda Palāta, tas ir saistīts ar vairākiem attiecīgiem riska faktoriem.

No otras puses, gadījumos, kad politikas mērķi pieļauj vienkāršākus mehānismus, kļūdu īpatsvars ir mazāks par 2%. Šīs dotācijas (EPP dotācijas, Marijas Sklodovskas-Kirī dotācijas) ir vienkāršas – tās lielā mērā attiecas uz publiskām iestādēm, tajās plašāk izmanto vienotas likmes un fiksētās summas un lielākā daļa no šīm dotācijām tiek piešķirta vienam saņēmējam.

**5.13.** Kopīga atbilde uz 5.13. un 5.14. punktu

Elementus, uz kuriem norāda Palāta, ieviesa likumdevējas iestādes, un tie radās likumdevēja apzinātas politikas izvēles rezultātā, lai sasniegtu programmas mērķus.

MVU iesaistei ir būtiska nozīme, lai programma būtu sekmīga, nodrošinātu izaugsmi un nodarbinātību un risinātu sabiedrības problēmas.

MVU administratīvā kapacitāte ir ierobežota. Tāpēc noteikumi, kas attiecas uz MVU, ir pēc iespējas vienkāršoti, lai samazinātu šo uzņēmumu administratīvo slogu. Tomēr šeit pastāv lielāks risks.

Attiecībā uz atlīdzinājumu saistībā ar lielu infrastruktūru nodoms ir panākt godīgu atlīdzību stratēģiskiem partneriem pētniecībā, kas veikuši lielus ieguldījumus infrastruktūrā. Papildu atalgojums domāts godīgas kompensācijas nodrošināšanai pētniekiem visā Eiropā, izcilības izplatīšanai, inovāciju plaisas pārvarēšanai un programmas pievilcīguma uzturēšanai.

Lai mazinātu riskus, Komisija veiks visu to dalībnieku ex ante izvērtējumus, kuri saņem maksājumus par liela mēroga pētniecības infrastruktūru, un tā ir sniegusi sīkas norādes par to, kā programmas ietvaros izmantot papildu atlīdzinājumu.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

**5.2. izcēlums. Piemērs par nozīmīgām kļūdām pētniecības un inovācijas projekta izmaksās, kuras atlīdzināšanai deklarējis kāds MVU**

Palāta pārbaudīja MVU iesniegtu izmaksu deklarāciju par 764 000 EUR. Šis MVU kopā ar 16 partneriem īsteno Septītās pētniecības pamatprogrammas projektu atjaunojamās enerģijas jomā. Palāta konstatēja, ka MVU deklarētās izmaksas gandrīz pilnībā bija neattiecināmas:

- MVU īpašnieka atalgojuma stundas likme ievērojami pārsniedza Komisijas vadlīnijās noteikto likmi,
- bija slēgti apakšlīgumi, kuru izmaksas nebija uzskatāmas par izmaksu attiecināmu sastāvdaļu un kuru atlasei nebija piemērota konkursa procedūra,
- deklarētajās netiešajās izmaksās bija ieskaitītas neattiecināmas vienības, šīs izmaksas balstījās uz aplēsēm un nesaskanēja ar saņēmēja grāmatvedības uzskaiti.

Komisijas atlīdzinātās neattiecināmās izmaksas izraisīja kļūdu, kas pārsniedza 90 % no kopējām pārbaudītajām izmaksām.

5.14. Turklāt darījumu pareizība būs pakļauta lielākam riskam tāpēc, ka ir ieviesti jauni attiecināmības kritēriji dažos gadījumos, piemēram, kad pētnieki saņem papildu atalgojumu vai dalībnieku rīcībā ir apjomīga pētniecības infrastruktūra.

5.15. Pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" izdevumus joprojām īsteno daudzas un dažādas struktūras. Šīs pamatprogrammas pārvaldībā iesaistīto struktūru skaits faktiski ir palielinājies salīdzinājumā ar Septīto pētniecības pamatprogrammu. Komisijai jānodrošina, ka tās iekšējās sistēmas pienācīgi novērš atšķirīgu attieksmi pret līdzekļu saņēmējiem.

## KOMISIJAS ATBILDES

**5.2. izcēlums. Piemērs par nozīmīgām kļūdām pētniecības un inovācijas projekta izmaksās, kuras atlīdzināšanai deklarējis kāds MVU**

Komisija uzsver, ka saņēmējs veica nozīmīgu ieguldījumu projektā. Tomēr izmaksu deklarācija bija sastādīta, lielā mērā pamatojoties uz saņēmēja parasto uzņēmējdarbības praksi (jo īpaši nosakot samaksu pēc komerciālajām likmēm tai vietā, lai pamatotos uz faktiskajām izmaksām, kā arī slēdzot apakšlīgumus saskaņā ar parasto praksi tai vietā, lai ievērotu ES noteikumos paredzēto principu par vislabāko cenas un vērtības attiecību). Tas izceļ problēmas darbā ar MVU.

5.15. Komisija atzīst to, ka vienāda attieksme pret dalībniekiem ir grūts uzdevums. Tā veic lielus ieguldījumus, lai nodrošinātu vienādu attieksmi pamatprogrammā "Apvārsnis 2020", jo īpaši veidojot Kopējā atbalsta centru, kur vienā direktorātā, kas atbalsta visus pētījumu vadīšanā iesaistītos Komisijas dienestus, ir apvienotas juridiskās konsultācijas, uzņēmējdarbības procesi, informācijas tehnoloģija un revīzija.



## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

**Citi izdevumu instrumenti: neattiecināmas un nepamatotas izmaksas un publiskā iepirkuma noteikumu neievērošana**

5.16. Palāta atklāja kļūdas arī izmaksās, kuras atlīdzinātas saskaņā ar citiem lielajiem izdevumu instrumentiem apakškatēgorijā "Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai". Šo kļūdu diapazons un veids ir līdzīgs iepriekšējos gados atklātajām kļūdām, tostarp nepamatotas un neattiecināmas izmaksas, kā arī publiskā iepirkuma noteikumu neievērošana (sk. piemērus 5.3. izcēlumā).

**5.3. izcēlums. Piemērs par atlīdzinātām kļūdainām izmaksām projektos, kurus īsteno saskaņā ar citām apakškatēgorijas "Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai" programmām**

- a) Kādā Eiropas komunikāciju tīklu Transporta programmas projektā Zviedrijā saņēmējs tieši piešķīra IT konsultāciju pakalpojumu līgumu, to nekādā veidā npublicējot. Šo pakalpojumu vērtība pārsniedza robežvērtības, kas noteiktas Eiropas publiskā iepirkuma direktīvās. Tāpēc būtu bijis jāpiemēro atklātu starptautisku procedūru.
- b) Kādā projektā, ko Apvienotajā Karalistē īstenoja saskaņā ar Eiropas enerģētikas programmu ekonomikas atveseļošanai, saņēmējs deklarēja izdevumus, kuri neatbilda nosacījumiem, kas bija definēti finansēšanas lēmumā attiecībā uz līdzekļu piešķiršanu šim projektam. Konkrēti, personāla izmaksu aprēķināšanai izmantotā metodoloģija pieļāva neattiecināmu noteikumos neparedzētu izmaksu pieskaitīšanu (piemaksas, pamatojoties uz uzņēmuma peļņu) un ar projektu nesaistītu neattiecināmu netiešo izmaksu pieskaitīšanu.
- c) Kādā Eiropas komunikāciju tīklu Transporta programmas projektā Itālijā, kur būvēja ātrgaitas dzelzceļa savienojumu, saņēmējs deklarēja neattiecināmus izdevumus saistībā ar juridiska strīda atrisinājumu, kas bija panākts ar vienu no apakšuzņēmējiem attiecībā uz līgumpārkāpumu.
- d) Grieķijā kādā starpvalstu profesionālo mācību projektā, ko īstenoja atbilstoši Mūzizglītības programmas *Leonardo da Vinci* daļai, par projekta īstenošanu atbildīgais līdzekļu saņēmējs deklarēja pārmērīgus ceļa izdevumus, kas radušies projektā iesaistīto studentu braucienam no lidostas uz pilsētas centru. Valsts aģentūra, kas atbild par ES finansiāli atbalstīto darbību attiecināmības apliecināšanu, bija veikusi projekta administratīvu pārbaudi, bet nebija formulējusi nekādus konstatējumus.

**5.3. izcēlums. Piemērs par atlīdzinātām kļūdainām izmaksām projektos, kurus īsteno saskaņā ar citām apakškatēgorijas "Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai" programmām**

- a) Komisija atgūs nepareizi izmaksātās summas.
- b) Komisija atgūs nepareizi izmaksātās summas.
- c) Komisija atgūs nepareizi izmaksātās summas.
- d) Komisija uzsāks darbu, lai ar valsts aģentūras starpniecību atgūtu attiecīgās summas no saņēmēja. Turklāt fiksēto summu un vienoto likmju ieviešana saskaņā ar Erasmus+ programmu samazinās iespēju prasīt šāda veida pārmērīgu atlīdzinājumu.

5.17. Kopā citās programmās un darbībās, kuras neattiecas uz pētniecību un inovāciju, Palāta atklāja kļūdas un izteica tās skaitļos 14 no izlasē iekļautā 71 darījuma.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

**ATLASĪTU SISTĒMU UN GADA DARBĪBAS PĀRSKATU PĀRBAUDE****Komisijas veiktās revīzijas attiecībā uz pētniecību un inovāciju**

5.18. Pētniecības un inovācijas jomā Komisija ir ņēmusi vērā līdzekļu saņēmēju un likumdevēju izteikto vajadzību ierobežot administratīvo slogu un veicināt projektu savlaicīgu īstenošanu<sup>(5)</sup>. Tāpēc Komisija ir samazinājusi pārbaudes pirms maksājumiem un pārsvarā pārliecību iegūst atbildzināto izmaksu revīzijā.

5.19. Komisija sāka pildīt Septītās pētniecības pamatprogrammas projektu revīzijas programmu 2009. gadā. Programmai ir divas galvenās daļas: i) nejausi izlasītas revīzijas ar mērķi noteikt reprezentatīvu kļūdu īpatsvaru Septītajā pētniecības pamatprogrammā un ii) korektīvas vai riskā balstītas revīzijas, kuras izraugās, pamatojoties uz riska kritērijiem, un kuru mērķis ir samazināt nepareizus izdevumus.

5.20. Revīzijas veic Komisijas darbinieki vai ārējo revidentu sabiedrības Komisijas uzdevumā. Revīziju rezultāti dod nozīmīgu ieguldījumu ģenerāldirektoru ikgadējās ticamības deklarācijās par darījumu pareizību, kā arī veido pamatu tam, lai no saņēmējiem atgūtu līdzekļus gadījumos, kad atbildzinātas neattiecināmas izmaksas.

5.21. Kopš 2014. gada janvāra revīzijas koordinē Kopējais revīzijas dienests, kuru Komisija izveidojusi kā daļu no Kopējā atbalsta centra. Kopējais atbalsta centrs ir struktūrvienība, kas izveidota Pētniecības un inovācijas ģenerāldirektorāta (ĢD RTD) paspārnē un kas sniedz ar kopīgiem jautājumiem saistītus pārvaldības pakalpojumus visiem ģenerāldirektorātiem, izpildāģentūrām un kopuzņēmumiem, kuru rīcībā nonāk pētniecības un inovācijas izdevumi.

5.22. Līdz 2014. gada beigām Komisija bija revidējusi atbildzinātās izmaksas 2 miljardu EUR apmērā jeb 8 % no 24,5 miljardu EUR vērtajiem maksājumiem Septītajai pētniecības pamatprogrammai. Komisija bija pabeigusi 2 860 revīzijas no revīzijas stratēģijā plānotajām 3 000 revīzijām.

5.23. Savu revīziju rezultātā Komisija līdz 2014. gada beigām bija atguvusi 47,6 miljonus EUR (2013. gadā – 29,6 miljonus EUR), un vēl nepiedzītās atgūstamās summas bija pieaugušas līdz 20 miljoniem EUR (2013. gadā – 17 miljoni EUR).

5.24. Komisija paredz, ka, pateicoties savai revīzijas stratēģijai, ievērojami samazināsies nepareizo izdevumu līmenis galīgajās izmaksu deklarācijās, bet galīgais kļūdu līmenis nenokritīsies zem 2 %.

<sup>(5)</sup> Piemēram, Eiropas Parlaments 2012. gada budžeta izpildes apstiprināšanas rezolūcijā "uzsver vajadzību ieviest pareizu līdzsvaru starp mazāku administratīvo slogu un efektīvu finanšu kontroli".

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

**Gada darbības pārskati**

5.25. Palāta pārbaudīja ĢD EAC, ĢD ENTR un ĢD RTD pārskatus un uzskata, ka tie kopumā sniedz objektīvu novērtējumu par finanšu pārvaldību saistībā ar darījumu pareizību, un tajos sniegtā informācija lielākajā daļā aspektu apstiprina Palātas konstatējumus un secinājumus. Piemēram, gada darbības pārskatos, ko sagatavojuši ĢD RTD un ĢD ENTR, kā arī Komunikācijas tīklu, satura un tehnoloģiju ģenerāldirektorāts (ĢD CNECT), ĢD ENER un ĢD MOVE, ir ietverta atruna par precizitāti izdevumu deklarācijās, kuras iesniegtas par Septītās pētniecības pamatprogrammas dotācijām.

5.26. Līdzīgi kā iepriekšējos gados Palāta konstatēja vairākas kļūdas projektos, kurus iekļāva izlasē no Eiropas komunikāciju tīklu Transporta programmas un Eiropas enerģētikas programmas ekonomikas atveseļošanai, proti, nebija ievēroti ES un valsts publiskā iepirkuma noteikumi un saņēmēji bija deklarējuši neattiecināmus izdevumus. Tāpēc ĢD ENER un Inovācijas un tīklu izpildāgentūrai jānodrošina, ka tiek pienācīgi pārvaldīts darījumu pareizību apdraudošais risks, īpaši saistībā ar ES un valsts publiskā iepirkuma noteikumu ievērošanu, kur visbiežāk gadās kļūdas.

*ĢD ENER un Inovācijas un tīklu izpildāgentūras gada darbības pārskatos nav pietiekami novērtēts risks, kādam pakļauta darījumu pareizība*

5.27. Palāta atrada risināmus jautājumus metodoloģijā, pēc kuras ĢD ENER un Inovācijas un tīklu izpildāgentūra aprēķināja darījumu pareizības rādītājus:

- Transporta komunikāciju tīklu Transporta programmā un Eiropas enerģētikas programmā ekonomikas atveseļošanai Komisija ir iekļāvusi savā aprēķinā Palātas veikto revīziju rezultātus, bet ar atšķirībām kļūdu izteikšanā skaitļos,
- Transporta komunikāciju tīklu Transporta programmā Komisija sistemātiski neekstrapolē izlasē konstatētās kļūdas.

5.26. Komisija atzīst, ka EEPEA un TEN-T programmām piemīt ar iepirkumu saistīti riski. ĢD ENER un INEA ieviestās kontroles sistēmas ir izveidotas tā, lai nodrošinātu, ka atlikušo kļūdu īpatsvars ir zem būtiskuma sliekšņa, t. i., 2 %.

Daudz gadu atlikušo kļūdu īpatsvars 2014. gada beigās TEN-T programmas gadījumā bija 0,84 % un EEPEA programmas gadījumā – 0,42 %.

5.27. Komisija uzsver turpmāko.

- Komisija iekļauj savos aprēķinos Palātas veikto revīziju rezultātus, taču tikai to summu gadījumā, attiecībā uz kurām tā piekrīt Palātas konstatējumiem.
- Ex post kontroles rezultāti ir apliecinājuši, ka izlases veidā pārbaudītajos darījumos konstatēto faktu nav daudz. Iepirkumu pārbaude tiek veikta ārpus izlases veidā pārbaudītajiem darījumiem. Gadījumos, kad izlasē tiek atklāta kļūda, darījumi, kuru revīzija netika veikta, tiek pārskatīti, un, ja konstatējumu uzskata par sistemātisku, kļūdu ekstrapolē, pārbaudot visus attiecīgos darījumus, ko tā varētu būt skārusi (piemēram, personāla izmaksas). Tiek uzskatīts, ka kļūdas, kas radušās atsevišķos gadījumos, pēc revīzijas ir izlabotas.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

5.28. Šo problēmjaudātājumu dēļ par zemu tiek norādīts atklātais kļūdu līmenis un pārāk pozitīvi tiek atspoguļota ietekme, kāda ir koriģējošajiem pasākumiem saistībā ar riskam pakļautajām summām. Tāpēc Palāta uzskata, ka ĢD ENER un Inovācijas un tīklu izpildaģentūras gada darbības pārskatos publicētie attiecīgie rādītāji par zemu novērtē risku darījumu pareizībai.

*Nekonsekventa pieeja riskam pakļauto summu novērtēšanai*

5.29. Ģenerāldirektorātiem 2014. gadā pirmo reizi bija prasīts dot vispārēju novērtējumu par risku, kādam pakļauta pakārtoto darījumu likumība un pareizība, proti, aprēķināt vidējo svērto kļūdu īpatsvaru visai to atbildībā esošo izdevumu summai, kā arī no tā izrietošās riskam pakļautās summas (1.50. punkts).

5.30. Lai gan šajā aprēķinā būtu jāizmanto atklāto kļūdu īpatsvars, Palāta konstatēja, ka ĢD MOVE un ĢD ENER izmantoja kļūdu īpatsvaru pēc korekcijām. ĢD ENER saistībā ar Kodoliekārtu ekspluatācijas pārtraukšanas programmas izdevumiem izmantoja aplēstās summas, nevis revīzijas rezultātus.

5.31. Tā kā vidējo svērto kļūdu īpatsvaru un no tā izrietošo riskam pakļauto summu aprēķina, izmantojot dažādas pieejas, tad gada darbības pārskatos dotie novērtējumi nav tieši salīdzināmi.

**SECINĀJUMI UN IETEIKUMI****Secinājumi par 2014. gadu**

5.32. Kopumā revīzijas pierādījumi liecina, ka DFS 1.a apakškategorijas "Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai" izdevumos ir būtisks kļūdu līmenis.

5.33. Šīs DFS apakškategorijas aptvertajā jomā darījumu pārbaudes liecina, ka datu kopā aplēstais kļūdu līmenis ir 5,6 % (sk. **5.1. pielikumu**).

## KOMISIJAS ATBILDES

5.28. Saskaņā ar Komisijas viedokli kopējais riska apjoms ir noteikts piesardzīgi, lai nodrošinātu, ka rādītāji par risku, kam pakļauta darījumu pareizība, netiktu būtiski samazināti.

5.29. Kā minēts 1.50. punktā, jaunajās instrukcijās ģenerāldirektoriem ir prasīts norādīt aplēsto atklāto kļūdu īpatsvaru, lai novērtētu summāro risku visam budžetam, par kuru tie ir atbildīgi. Šis skaitlis tiek norādīts līdztekus aplēsei par vēlākiem labojumiem.

5.30. ĢD MOVE un ĢD ENER gadījumā atklāto kļūdu īpatsvars (vai, ja tas nebija pieejams, visprecīzākā aplēse) tika attiecināts uz visām darbībām, izņemot pārrakstīšanās kļūdām, Septītajā pētniecības pamatprogrammā, kur piemēroja 3 % atlikušo kļūdu īpatsvaru (5 % vietā). Tomēr ietekme uz vidējo kļūdu īpatsvaru ir ierobežota (ĢD MOVE gadījumā – 0,06 % un ĢD ENER gadījumā – 0,41 %).

Pamatojoties uz jaunākajiem revīzijas pārskatiem par ĢD ENER īstenoto Kodoliekārtu ekspluatācijas pārtraukšanas programmu, kļūdu īpatsvars ir ievērojami zem aplēstā atklāto kļūdu īpatsvara (0,5 %), ko gada darbības pārskatā norādījis ĢD ENER, un tas liecina par piesardzīgu pieeju.

5.33. Lūdzam skatīt Komisijas atbildi uz 5.6. punktu.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

**Ieteikumi**

5.34. Rezultāti, kurus Palāta ieguva, pārbaudot, kā tiek ņemti vērā iepriekšējos gada pārskatos sniegtie ieteikumi, ir izklāstīti **5.2. pielikumā**. Palāta 2011. un 2012. gada pārskatos bija devusi deviņus ieteikumus. Komisija pilnībā ieviesa trīs ieteikumus, un sešus tā ieviesa lielākajā daļā aspektu.

5.35. Pamatojoties uz šo pārbaudi, kā arī uz konstatējumiem un secinājumiem par 2014. gadu, Palāta ir sagatavojusi turpmāk minētos ieteikumus.

— **1. ieteikums.** Komisijai, valsts iestādēm un neatkarīgajiem revidentiem ir jāizmanto visa pieejamā attiecīgā informācija, lai novērstu vai atklātu un labotu kļūdas pirms izdevumu atlīdzināšanas (sk. 5.8. punktu).

— **2. ieteikums.** Balstoties uz Septītajā pētniecības pamatprogrammā gūto pieredzi, Komisijai jāizstrādā pienācīga riska vadības un kontroles stratēģija pamatprogrammai "Apvārsnis 2020", tostarp paredzot tādu augstam riskam pakļautu saņēmēju kā MVU un jaunu dalībnieku pienācīgas pārbaudes un atbilstoši īpašiem attiecināmības kritērijiem deklarētu izmaksu pārbaudes (sk. 5.13. un 5.14. punktu).

Komisija piekrīt šim ieteikumam.

Komisijai ir uzticama ex ante kontroles sistēma, tostarp sīki izstrādāti automatizēti kontrolsaraksti, rakstiski norādījumi un pastāvīgi īstenota apmācība. Šīs sistēmas uzlabošana, neradot saņēmējiem papildu administratīvo slogu un nodrošinot, ka maksājumi tiek veikti laikā, ir pastāvīgs uzdevums. Palātas konstatētie fakti tiks izmantoti, lai vēl vairāk uzlabotu ex ante kontroli, tostarp turpinātu uzlabot kontrolsarakstus, norādījumus un, iespējams, kontroli vēl vairāk automatizētu. Komisija arī sadarbojas ar valsts aģentūrām un iestādēm nolūkā nodrošināt to, ka kontroles mehānismi darbojas pilnvērtīgi, lai novērstu, atklātu un labotu kļūdas.

Attiecībā uz neatkarīgajiem revidentiem, kuri apliecina atlīdzinājuma pieprasījumus, ir jāatzīmē, ka šis jautājums ir labi zināms un tika jau izskatīts iepriekšējos pārskatos. Lai ņemtu vērā Palātas ieteikumus, Komisija ir rīkojusi vairākas sanāksmes saņēmējiem un neatkarīgajiem revidentiem, kuri veic pieprasījumu apliecināšanu (>300), lai vērstu uzmanību uz visbiežāk sastopamajām kļūdām. Turklāt tie revidenti, kuri veic pieprasījumu apliecināšanu un ir pielāvuši kļūdas, ir tikuši attiecīgi informēti, un pamatprogrammā "Apvārsnis 2020" ir paredzēta didaktiski izvērstāka revīzijas apliecinājuma matrica. Aplēses liecina, ka revīzijas apliecinājumi pētniecības jomā samazina kļūdu īpatsvaru par 50 % salīdzinājumā ar pieprasījumiem pēc atlīdzinājuma bez apliecinājuma. Tātad, kaut arī jāatzīst, ka ne katra kļūda tiek noteikta, apliecinājumi ir svarīgs līdzeklis kopējā kļūdu īpatsvara samazināšanai.

Komisija piekrīt šim ieteikumam un tam, ka pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" vajadzībām ir jāievieš pienācīga riska vadības un kontroles stratēģija, ar kuru ņemtu vērā ne tikai programmas riskus, bet arī politikas mērķus, jo īpaši vajadzību piesaistīt programmai mazos un vidējos uzņēmumus un jaunus dalībniekus.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

- **3. ieteikums.** Komisijai jānodrošina, ka tās dienesti pēc konsekventas pieejas aprēķina svētos vidējos kļūdu īpatsvarus un novērtē uz to pamata noteiktās riskam pakļautās summas (sk. 5.29.–5.31. punktu).

## KOMISIJAS ATBILDES

*Komisija piekrīt šim ieteikumam. Pēc pirmā gada, kura laikā tika piemērotas vidējā svērtā kļūdu īpatsvara un ar to saistītā summārā riska koncepcijas, Komisijas centrālie dienesti izmantos gūto pieredzi, lai vajadzības gadījumā vēl vairāk precizētu savas instrukcijas un/vai pamatnostādnes. Tomēr vienmēr var rasties vajadzība šī koncepcijas pielāgot konkrētajām izdevumu jomām, ar kurām saskaras dažādie Komisijas dienesti.*

## 5.1. PIELIKUMS

DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI IZDEVUMU APAKŠKATEGORIJĀ "KONKURĒTSPĒJA IZAUGSMEI UN NODAR-  
BINĀTĪBAI"

	2014. g.	2013. g. <sup>(1)</sup>
<b>IZLASES LIELUMS UN UZBŪVE</b>		
Kopējais darījumu skaits	166	160
<b>SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME</b>		
Aplēstais kļūdu līmenis	5,60 %	4,0 %
Augstākā kļūdu robeža	8,1 %	
Zemākā kļūdu robeža	3,1 %	

<sup>(1)</sup> Skaitliskā informācija par 2013. gadu tika pārrēķināta, lai tā atbilstu 2014. gada pārskata struktūrai un lai abi gadi būtu salīdzināmi. 1. nodaļas **1.3. grafikā** ir attēlots, kā, balstoties uz 2014. gada pārskata struktūru, ir mainīta 2013. gada rezultātu klasifikācija.

## 5.2. PIELIKUMS

## IEPRIEKŠĒJO IETEIKUMU IZPILDES PĀRBAUDE IZDEVUMU APAKŠKATEGORIJĀ "KONKURĒTSPĒJA IZAUGSMEI UN NODARBINĀTĪBAI"

Gads	Palātas ieteikums	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sāktā		Nav ieviests	Neattiecas	Nepietiekami pierādījumi	
			lielākajā daļā aspektu	dažos aspektos				
2012	<p>Palāta sniedz Komisijai turpmāk izklāstītos ieteikumus.</p> <p><b>1. ieteikums</b></p> <p>Vēl lielākus pūlībus vēlīt starposma un galīgajiem maksājumiem, kā arī summu noskaidrošanā konstatēto kļūdu novēršanai, īpaši, atgādinot līdzekļu saņēmējiem un neatkarīgiem revidentiem attiecināmības noteikumus un prasību līdzekļu saņēmējiem pamatot visus deklarētos izdevumus.</p>		X					<p>Komisija ir veikusi informēšanas kampaņu, kurā piedalījās vairāk nekā 4 500 dalībnieku, lai atgādinātu saņēmējiem un to revidentiem par attiecināmības noteikumiem.</p> <p>Komisija turpinās informēt revidentus, kuri veic pieprasījumu apliecināšanu, par gadījumiem, kad Komisijas ex post revīzijās tiek atklātas būtiskas atšķirības starp apliecinātajām deklarācijām izmaksām un pašas Komisijas konstatējumiem.</p>
	<p><b>2. ieteikums</b></p> <p>Atgādināt pētniecības pamatprogrammu projektu koordinatoriem par pienākumu bez liekas kavēšanās iedalīt saņemtos līdzekļus citiem projektu partneriem.</p>	X						
	<p><b>3. ieteikums</b></p> <p>Pārskatīt Palātas atklātas nepilnības ex ante pārbaudēs, lai varētu novērtēt, vai šajās pārbaudēs ir vajadzīgas izmaiņas.</p>		X					<p>Komisija pastāvīgi novērs nepilnības, ko ex ante pārbaudēs ir atklājuši dažādi informācijas avoti (arī Revīzijas palāta). Šis process tagad ir daļa no "Apvērsmis 2020" darbības procesiem.</p>
	<p><b>4. ieteikums</b></p> <p>Samazināt kavējumus ex post revīziju veikšanā un palielināt īstenošanas rādītājus ekstrapolācijas gadījumos.</p>		X					<p>Komisija pastāvīgi uzrauga to, kā tiek īstenoti Komisijas ex post revīzijas pārskati. Turklāt Komisijas ģenerāldirektorātu gada darbības pārskatos (AAR) ir informācija par šajos aspektos gūtajiem panākumiem.</p>



Gads	Palātas ieteikums	Palātas analīze par panākto virzību					Komisijas atbilde	
		Pilnībā ieviests	Ieviešama ir sāktā lielākajā daļā aspekta		Nav ieviests	Neattiecas		Nepietiekami pierādījumi
			lielākajā daļā aspekta	dažos aspektos				
2012	<p><b>5. ieteikums</b></p> <p>Nostiprināt Konkurētspējas un inovāciju pamatprogrammas IKT politikas atbalsta programmas pārraudzības un kontroles sistēmas.</p>		X				<p>Komisija (GD CONNECT) ir pieņēmusi revīzijas stratēģiju, kas aptver ģenerāldirektorātu ar pētījumiem nesaisīto tēriņu daļu ar mērķi sniegt GD ģenerāldirektoram pāriecību par to, kā tiek pārvaldīts ar pētījumiem nesaisītais finansējums.</p> <p>2014. gadā tika pabeigtas 30 ar pētījumiem nesaisītas revīzijas par 10 miljoniem euro un uzsāktas 42 jaunas KIP/IKT/PAP revīzijas. Vēl 98 jaunas revīzijas tiks sāktas 2015. gadā.</p> <p>Ikmēneša uzraudzību par stratēģijas īstenošanā gūtajiem panākumiem veic Revīzijas budžeta un kontroles (ABC) samāksnē, kuru vada ģenerāldirektors un kurā piedalās pārstāvji no visiem direktoriātiem.</p> <p>2012. gadā tika pieņemti vienkārošanas pasākumi MVU īpašniekiem. Turklāt pēc jaunās Finanšu regulas stāšanās spēkā 2013. gadā tika pārskatīts KIP tipveida līgums, lai iekļautu tajā ekstrapolācijas un treso personu jautājumus.</p>	

Gads	Palātas ieteikums	Palātas analīze par panakto virzību						Komisijas atbilde	
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sāktā lielākajā daļā aspektu		Nav ieviests	Neattiecas	Nepietiekami pierādījumi		
			lielākajā daļā aspektu	dažos aspektos					
2011	<p>Palāta iesaka Komisijai:</p> <p>— attiecībā uz pētniecības pamatprogrammām:</p> <p><b>1. ieteikums</b></p> <p>Vēl lielākus pūliņus vēlīt starposma un galīgajos maksājumos konstatēto kļūdu novēršanai.</p> <p><b>2. ieteikums</b></p> <p>Rosināt vairāk iniciatīvu, lai līdzekļu saņēmējiem un neatkarīgajiem revidentiem sniegtu izpratni par kļūdām, ko Palāta un Komisija ir konstatējušas <i>ex post</i> revīzijās.</p> <p><b>3. ieteikums</b></p> <p>Nodrošināt, lai ārējās revidentu komercsabiedrības, kuras veic revīziju Komisijas vārdā, saskaņo savas procedūras ar Komisijas pamatnostādņem un standartpraksi un lai tās uzlabo savu revīziju dokumentāciju.</p> <p><b>4. ieteikums</b></p> <p>Palāta iesaka Komisijai:</p> <p>— attiecībā uz "Citu iekšējo nozaru politiku":</p> <p>pēc iespējas drīz ieviest <i>ex post</i> revīzijas stratēģiju IKT-PAP programmai, izmantojot pieredzi, ko Informācijas sabiedrības un sazīņas līdzekļu ĢD ir guvis, izstrādājot uz riska novērtējumu balstīto <i>ex post</i> revīzijas stratēģiju pamatprogrammu projektiem.</p>		X					Skatīt iepriekš sniegtās atbildes.	
			X						
		X							
		X							

## 6. NODAĻA

**Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija**

## SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	6.1.–6.22.
Daudz gadu finanšu shēmas kategorijas īpašās iezīmes	6.3.–6.20.
Revīzijas tvērums un pieeja	6.21.–6.22.
1. daļa. Palātas vērtējums par pareizību	6.23.–6.79.
Darījumu pareizība	6.23.–6.45.
To finanšu instrumentu pārbaude, kurus pārvalda dalīti	6.46.–6.52.
Atlasītu sistēmu un gada darbības pārskatu pārbaude	6.53.–6.75.
Komisijas īstenotās revīzijas iestāžu pārraudzības novērtējums	6.53.–6.68.
Komisijas gada darbības pārskatu pārbaude	6.69.–6.75.
Secinājumi un ieteikumi	6.76.–6.79.
Secinājumi par 2014. gadu	6.76.–6.77.
Ieteikumi	6.78.–6.79.
2. daļa. Ar darbības rezultātiem saistīti jautājumi	6.80.–6.86.
Projektu darbības rezultātu novērtējums	6.80.–6.86.
6.1. pielikums.	Darījumu pārbaudžu rezultāti ekonomikas, sociālās un teritoriālās kohēzijas jomā
6.2. pielikums.	Iepriekšējo ieteikumu izpildes pārbaude ekonomikas, sociālās un teritoriālās kohēzijas jomā

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## IEVADS

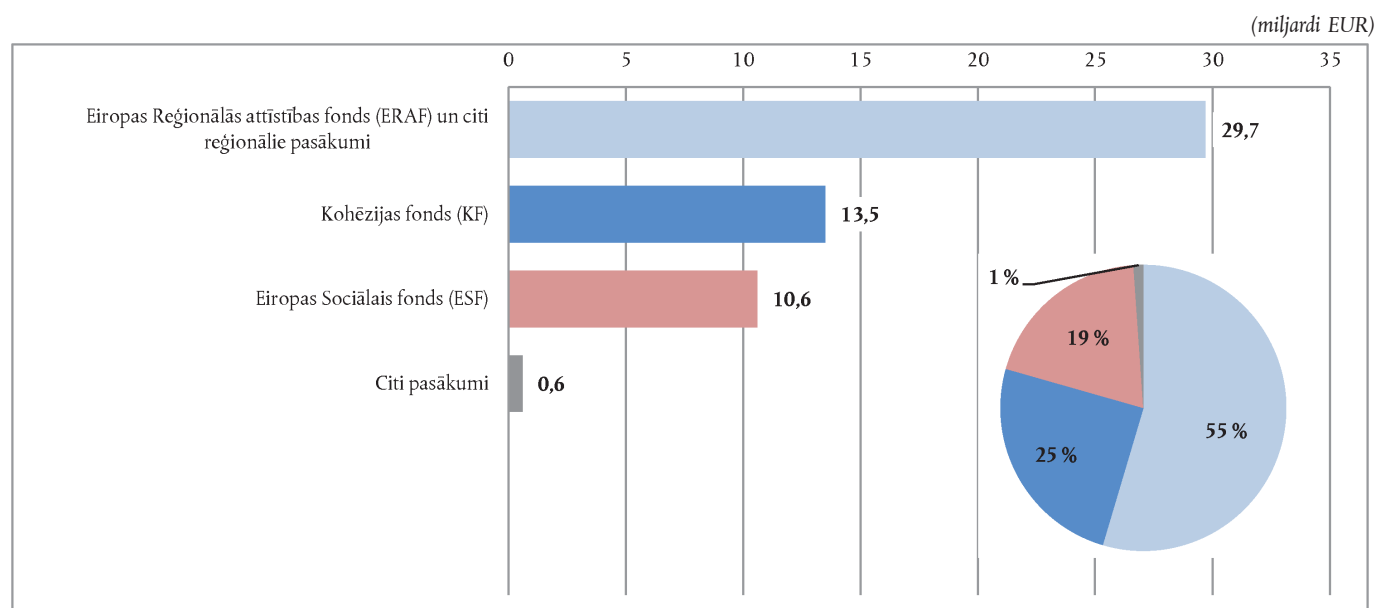
6.1. Šajā nodaļā ir sniegti Palātas konstatējumi par ekonomikas, sociālo un teritoriālo kohēziju (Daudzgaļu finanšu shēmas (DFS) 1.b kategorija). 1. daļā izklāstīti pārbaudes rezultāti par:

- Eiropas Reģionālās attīstības fondu (ERAF) un Kohēzijas fondu (KF) – tie ir galvenie instrumenti reģionālās politikas un pilsētpolitikas jomā –, tostarp par šīs politikas jomas ieguldījumu Eiropas kaimiņattiecību instrumenta (EKI) pārrobežu sadarbībā,
- Eiropas Sociālo fondu (ESF) un Eiropas Vistrūcīgāko personu atbalstīšanas fondu (FEAD), kas ir galvenie instrumenti nodarbinātības un sociālo lietu politikas jomā.

Nodaļas 2. daļā ir sniegta informācija par jautājumiem, kas attiecas uz darbības rezultātiem pārbaudītajos projektos ekonomikas, sociālās un teritoriālās kohēzijas jomā.

Galvenā informācija par daudzgaļu finanšu shēmas 1.b kategorijas struktūru ir sniegta **6.1. grafikā**.

6.1. grafiks. DFS 1.b kategorija. Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija



Maksājumi gadā kopā	54,4
– avansi <sup>(1)</sup> <sup>(2)</sup>	3,8
+ dzēstie avansa maksājumi <sup>(1)</sup>	2,2
+ maksājumi galasaņēmējiem no finanšu instrumentiem, ko pārvalda dalīti	1,7
+ avansi, ko izmantoja valsts atbalsta projektu galasaņēmēji	1,2

**Visa revidētā datu kopa** **55,7**

<sup>(1)</sup> Saskaņā ar pakārtoto darījumu vienādoto definīciju (sīkāk sk. **1.1. pielikuma** 7. punktu).

<sup>(2)</sup> Šajā summā ir iekļauti 1,7 miljardi EUR, ko veido iemaksas finanšu instrumentos, kurus pārvalda dalīti, un avansi, kas izmaksāti valsts atbalsta projektu labuma guvējiem.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

6.2. Lielākā daļa 2014. gadā veikto maksājumu bija starpposma maksājumi 2007.–2013. gada plānošanas perioda darbības programmām (DP), kuru attiecināmības periods beidzas 2015. gada 31. decembrī. Avansi 2014.–2020. gada plānošanas periodam bija aptuveni 2 miljardi EUR <sup>(1)</sup>.

**Daudzgaļu finanšu shēmas kategorijas īpašās iezīmes***Politikas mērķi*

6.3. DFS 1.b kategorijas “Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija” mērķis ir samazināt atšķirības dažādu reģionu attīstības līmeni, pārstrukturējot rūpnieciskās lejupslīdes reģionus un diversificējot lauku apvidus, kā arī veicināt pārrobežu, starptautisko un starpreģionālo sadarbību <sup>(2)</sup>.

*Politikas instrumenti*

6.4. Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija ietver divas daļas:

- reģionālās un pilsētpolitikas jomu, ko galvenokārt īsteno ar ERAF, KF un ieguldījumiem EKI. Tai ir atvēlēti 80 % tēriņu, kas izskatīti šajā nodaļā,
- nodarbinātības un sociālo lietu politikas jomu, ko pārsvarā īsteno ar ESF palīdzību. Tai ir atvēlēti 20 % tēriņu, kas izskatīti šajā nodaļā.

**Reģionālā politika un pilsētpolitika**

6.5. No ERAF finansē infrastruktūras projektus, darbavietu radīšanu vai saglabāšanu, reģionālās ekonomikas attīstības iniciatīvas un darbības mazo un vidējo uzņēmumu atbalstam 28 dalībvalstīs.

6.6. No Kohēzijas fonda finansē ieguldījumus vides aizsardzības un transporta infrastruktūrā tajās dalībvalstīs, kuru nacionālais kopienākums uz vienu iedzīvotāju ir mazāks nekā 90 % no ES vidējā rādītāja (proti, 16 dalībvalstīs no 28) <sup>(3)</sup>.

<sup>(1)</sup> Avansa maksājumu sadalījums 2014.–2020. gada plānošanas periodam katram fondam bija šāds: ERAF – 661 miljoni EUR, KF – 270 miljoni EUR, ESF – 634 miljoni EUR un FEAD – 410 miljoni EUR.

<sup>(2)</sup> Līgums par Eiropas Savienības darbību (LESD), 174.–178. pants.  
<sup>(3)</sup> Bulgārija, Čehijas Republika, Igaunija, Grieķija, Horvātija, Kipra, Latvija, Lietuva, Ungārija, Malta, Polija, Portugāle, Rumānija, Slovēnija un Slovākija. Spānijai tiesības pieteikties uz KF pārejas posma atbalstu.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

6.7. Pārējos izdevumos ietilpst reģionālās politikas un pilsētpolitikas jomas ieguldījumi EKI pārrobežu sadarbībai, kuras mērķis ir tuvināt ES un tās kaimiņvalstis <sup>(4)</sup>.

**Nodarbinātības un sociālo lietu politikas jomā**

6.8. ESF finansē ieguldījumus cilvēkkapitālā un 28 dalībvalstīs atbalsta darbības, kuru mērķis ir uzlabot strādājošo un uzņēmumu pielāgošanos jaunajiem darba modeļiem, atvieglot piekļuvi nodarbinātībai, sekmēt mazāk aizsargāto personu sociālo integrāciju un paaugstināt publiskās pārvaldes un publisko pakalpojumu institucionālās spējas un efektivitāti.

6.9. Citi izdevumi ir saistīti ar subsīdijām un dotācijām organizācijām, kas īsteno un koordinē sociālos pasākumus ar FEAD starpniecību, kurš sniedz materiālu palīdzību <sup>(5)</sup> vistrūcīgākajām personām, lai tās varētu izkļūt no nabadzības.

**Kohēzijas politikas fondu izdevumu pārvaldība un kontrole (ERAF, KF un ESF)**

6.10. ERAF, KF un ESF pārvalda saskaņā ar vienotiem noteikumiem, izņemot tos gadījumus, kas paredzēti katra fonda īpašajā regulā, un tos īsteno ar daudzgadu programmām, kuru pārvaldību daļa Komisija un dalībvalstis.

6.11. Katram plānošanas periodam Komisija apstiprina dalībvalstu ierosinātās darbības programmas un orientējošos finanšu plānus <sup>(6)</sup>. Projektus, kurus ir atlasījušas dalībvalstu iestādes, finansē ar darbības programmu starpniecību, un tos īsteno privātpersonas, asociācijas, privāti vai valsts uzņēmumi, kā arī pašvaldības un reģionālās vai valsts iestādes. Noteikumi par izdevumu atlīdzināšanu no ES budžeta ir izklāstīti regulās un/vai dalībvalstu attiecināmības noteikumos.

**6.11.** Attiecināmības noteikumu paredzēšana valsts līmenī (Regulas (EK) Nr. 1083/2006 56. pants) bija viens no 2007.–2013. gada plānošanas periodā ieviestās vienkāršošanas galvenajiem elementiem. Šādas rīcības mērķis bija nodrošināt dalībvalstīm lielāku elastību, pielāgojot attiecināmības noteikumus reģionu vai programmu konkrētajām vajadzībām, un saskaņot tos ar noteikumiem, kuri ir spēkā citām valstu publiskajām shēmām.

<sup>(4)</sup> Plašāka informācija par EKI ir sniegta 8. nodaļā, kas veltīta DFS 4. kategorijai "Globālā Eiropa" (8.2.–8.4. punkts).

<sup>(5)</sup> Tā ietver pārtiku, apģērbu un citas personiskai lietošanai paredzētas būtiskas preces.

<sup>(6)</sup> 2007.–2013. gada plānošanas periodam Komisija apstiprināja 440 darbības programmas: 322 – ERAF/KF (no tām 25 DP ietver KF projektus) un 118 – ESF.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

6.12. Katram projektam labuma guvēji deklarē radušās izmaksas savu valstu iestādēm. Šīs atsevišķās deklarācijas periodiski apkopo katras darbības programmas izdevumu deklarācijās, ko dalībvalsts iestādes apstiprina un iesniedz Komisijai<sup>(7)</sup>. Pēc tam no ES budžeta dalībvalstij atlīdzina kopējo ES līdzfinansējuma summu.

*Dalībvalstu un reģionālais līmenis*

6.13. Par nepareizu izdevumu novēršanu vai atklāšanu, kā arī par to koriģēšanu un paziņošanu Komisijai pirmām kārtām atbild dalībvalstis. Par ikdienas pārvaldību atbild izraudzītas vadošās iestādes un starpniekstruktūras<sup>(8)</sup>. To uzdevums ir ar vadības apstiprinājumpārbaūžu (dokumentāru pārbaūžu un pārbaūžu uz vietas) palīdzību nodrošināt, lai visi atlasītie projekti būtu tiesīgi saņemt ES finansējumu un lai deklarētie izdevumi atbilstu visiem regulās un/vai valsts noteikumos paredzētajiem nosacījumiem. Sertifikācijas iestādēm ir jāpārbauda, vai ir veiktas atbilstošas pārbaudes, un atbilstīgos gadījumos jāveic papildu apstiprinājumpārbaudes, pirms izdevumi tiek deklarēti Komisijai, lai saņemtu atlīdzību.

6.14. Turklāt katrai darbības programmai (vai darbības programmu grupai) dalībvalstu revīzijas iestādes veic sistēmu revīzijas un uz izlases pamata – *ex post* darbību revīzijas<sup>(9)</sup>. Par šīm revīzijām tās ziņo Komisijai gada kontroles ziņojumos, kuros ir ietverts ikgadējais revīzijas atzinums par sistēmu darbību un revīzijas iestāžu aplēstais kļūdu īpatsvars (sk. 6.53.–6.57. punktu)<sup>(10)</sup>.

<sup>(7)</sup> Atlīdzināto summu apmēru nosaka saskaņā ar likmi, kas darbības programmā paredzēta šādam projektam, taču tiek ņemti vērā arī citi kritēriji (tādi kā konkrētas maksimālās summas saskaņā ar regulām un/vai valsts atbalsta noteikumiem).

<sup>(8)</sup> Starpniekstruktūra ir publiska vai privāta struktūra, par kuras darbību ir atbildīga vadošā iestāde un kura šīs iestādes vārdā pilda savus pienākumus.

<sup>(9)</sup> Padomes Regula (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 210, 31.7.2006., 25. lpp.), 62. pants.

<sup>(10)</sup> Plašāks izklāsts par revīzijas iestāžu lomu un uzdevumiem, kā arī par to ieguldījumu Komisijas pārlicības gūšanas procesā ir sniegts Īpašajā ziņojumā Nr. 16/2013 "Vienotās revīzijas (*single audit*) novērtējums un Komisijas paļaušanās uz dalībvalstu revīzijas iestāžu darbu kohēzijas jomā", 5.–11. punktā.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

*Komisijas līmenis*

6.15. Komisijai (Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāts un Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāts) ir jāiegūst pārliecība, ka dalībvalstis ir izveidojušas vadības un kontroles sistēmas, kas atbilst regulās noteiktajām prasībām, un ka šīs sistēmas darbojas efektīvi<sup>(11)</sup>.

6.16. Ja Komisija konstatē, ka dalībvalsts nav koriģējusi nepareizus izdevumus, kuri ir apliecināti un deklarēti, vai ja vadības un kontroles sistēmās ir nopietni trūkumi, tad Komisija var pārtraukt vai apturēt maksājumus<sup>(12)</sup>. Ja dalībvalsts neanulē nepareizos izdevumus (līdz plānošanas perioda beigām tos var aizstāt ar tās pašas darbības programmas citu projektu attiecināmiem izdevumiem) un/vai ja tā nenovērš sistēmā atklātos trūkumus, Komisija var piemērot finanšu korekcijas<sup>(13)</sup><sup>(14)</sup>.

*Riski saistībā ar pareizību*

6.17. Darbības programmu īstenošanā dalībvalstu iestādes saskaras ar savstarpēji konkurējošām prioritātēm. Lai nodrošinātu noteikumu ievērošanu un pareizu finanšu pārvaldību, izdevumi ir pienācīgi jāpārbauda. Vienlaikus dalībvalstu iestādes ir ieinteresētas apgūt ES piešķirtos līdzekļus. Praksē tas var izraisīt pretestību pret efektīvu kontroles mehānismu konsekventu piemērošanu – tādējādi noteikumu pārkāpumi netiek atklāti un izlaboti – un galu galā no ES budžeta tiek atlīdzināti neattiecināmi izdevumi. Šāds stāvoklis var arī radīt apstākļus, kad tiek finansēti pārāk dārgi vai nelietderīgi īstenoti projekti vai tādi, kuri diez vai sasniegs plānotos rezultātus<sup>(15)</sup> (sk. arī 6.80. punktu). Spriedze pieaug, kad tuvojas attiecināmības perioda beigas, jo tad dalībvalstis riskē pazaudēt tām sākotnēji piešķirto līdzekļu vēl neizlietoto daļu.

**6.17.** Ar pienācīgām pārbaudēm jānodrošina visu deklarēto izdevumu pareizība visā īstenošanas periodā līdz pat slēgšanai. Tā kā attiecināmības periods beigsies 2015. gada 31. decembrī, Komisija cer, ka Palātas minētais risks būs aktuālāks attiecībā uz 2015. gadā un turpmākajos gados deklarētajiem izdevumiem.

Dalībvalstu sagatavotie slēgšanas dokumenti jāiesniedz līdz 2017. gada 31. martam, un tie sniegs papildu pārliecību. Komisija 2013. gada 20. martā proaktīvi pieņēma slēgšanas pamatnostādnes (Lēmums C(2013) 1573), kuras tika pabeigtas un atjauninātas 2015. gada 30. aprīlī. Komisijas dienesti dalībvalstīs ir organizējuši vairākus seminārus par slēgšanu, atjauninājuši savus riska novērtējumus un attiecīgi 2007.–2013. gada revīzijas stratēģiju, lai novērstu jebkādu iespējamus riskus, ņemot vērā īstenošanas perioda pēdējo posmu.

Komisija 2014. gada novembrī arī izveidoja darba grupu sekmīgākas īstenošanas jautājumos, lai atstātos dalībvalstīs sekmētu ERAF/KF īstenošanu, vienlaikus nodrošinot, ka tiek pilnībā ievērota izdevumu likumība un pareizība (skatīt arī Komisijas atbildi uz 2.18. punktu).

<sup>(11)</sup> Regula (EK) Nr. 1083/2006, 72. pants.

<sup>(12)</sup> Padomes Regula (EK) Nr. 1260/1999 (OV L 161, 26.6.1999., 1. lpp.), 39. panta 2. punkts, un Regula (EK) Nr. 1083/2006, 91. un 92. pants.

<sup>(13)</sup> Regula (EK) Nr. 1083/2006, 99. pants.

<sup>(14)</sup> Plašāka informācija par to, kā Komisija ir piemērojusi maksājumu pārtraukšanu/apturēšanu un finanšu korekcijas, ir sniegta arī 1. nodaļas "Ticamības deklarācija un to pamatojošā informācija" 1.30.–1.44. punktā.

<sup>(15)</sup> Plašāka informācija par problēmjautājumiem saistībā ar darbības rezultātiem ir sniegta 3. nodaļā "Rezultātu sasniegšana ar ES budžetu", 3.76.–3.86. punktā.



## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

6.18. Vairākus gadus pēc kārtas Palāta ir konstatējusi, ka kohēzijas jomā pārkāpumi ir plaši izplatīti. Kopš 2009. gada, kad lielākā daļa izdevumu attiecās uz 2007.–2013. gada plānošanas periodu, aplēstais kļūdu līmenis svārstījās no 4,5 % līdz 7,7 %<sup>(16)</sup>. Šis līmenis ir ievērojami zemāks nekā iepriekšējos gados, kad izdevumi attiecās uz 2000.–2006. gada plānošanas periodu.

6.19. ERAF un KF izdevumiem galvenie riski ir saistīti ar ES un/vai valsts publiskā iepirkuma noteikumu neievērošanu, piešķirot līgumus, un ar finansējuma piešķiršanu projektiem, kas nav attiecināmi vai neatbilst ES noteikumiem par valsts atbalstu<sup>(17)</sup>. Vēl viens risks saistīts ar to, ka labuma guvēji deklarē izdevumus, kas nav attiecināmi saskaņā ar regulu un/vai valsts attiecināmības noteikumiem.

6.20. ESF izdevumiem galvenais risks ir saistīts ar cilvēkkapitālā veikto investīciju nemateriālo raksturu un daudzu, bieži vien nelielu, partneru iesaisti projektu īstenošanā. Šie faktori var novest pie tā, ka netiek ievēroti ES un/vai valsts attiecināmības noteikumi, un līdz ar to ieviestās sistēmas apstiprina neattiecināmus izdevumus.

**6.18.** Komisija uzskata, ka kļūdu īpatsvara samazināšanās saistībā ar iepriekšējo plānošanas periodu norāda uz vadības un kontroles sistēmu uzlabošanu 2007.–2013. gada plānošanas periodā.

**6.19.** Komisija piekrīt šim novērtējumam, kā sīki izklāstīts tās dienestu darba dokumentos ("Kļūdu analīze kohēzijas politikā 2006.–2009.gadā" (SEC(2011) 1179, 2011. gada 5. oktobris)). Komisija turpināja veikt konkrētus pasākumus, lai šos riskus mazinātu, piemēram, sniedza papildu norādījumus un apmācību vadošajām iestādēm par konstatētajiem riskiem, savlaicīgi īstenoja finanšu korekcijas, veica pārtraukšanas un apturēšanas procedūras, un mērķtiecīgas revīzijas riskantākajās jomās. Minētās preventīvās un korektīvās darbības tika apvienotas ar jaunām iniciatīvām saskaņā ar vispusīgo rīcības plānu, ko 2013. gadā izveidoja Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD un leksējā tirgus, rūpniecības, uzņēmējdarbības un MVU ĢD ar mērķi uzlabot publiskā iepirkuma noteikumu īstenošanu (skatīt Komisijas atbildi uz 6.30.–6.33. punktu).

Šobrīd kopā ar Konkurences ĢD tiek īstenots vēl viens rīcības plāns, kurš paredzēts, lai atbalstītu programmu iestādes valsts atbalsta noteikumu īstenošanā, un kurš 2014. gadā tika pārskatīts un vienkāršots.

**6.20.** Komisija ir īstenojusi īpašas darbības konstatēto risku mazināšanai, kuras it sevišķi ietver preventīvus un korektīvus pasākumus, piemēram, norādījumus, apmācību un vienkāršošanu, kā arī vajadzības gadījumā stingru politiku attiecībā uz maksājumu pārtraukšanu un apturēšanu un finanšu korekciju savlaicīgu īstenošanu. Komisija arī novērš šādu risku, aktīvi veicinot vienkāršotu izmaksu iespēju izmantošanu dalībvalstīs un uzstājot uz pirmā līmeņa pārbaužu nozīmi dalībvalstīs. Turklāt Komisija katru gadu atjaunina savu revīzijas plānu, lai novērstu būtiskākos konstatētos riskus.

<sup>(16)</sup> Sk. Palātas īpašā ziņojuma "Lauksaimniecība un kohēzija: apskats par ES izdevumiem 2007.–2013. gadā" 23. punktu un 6. grafiku, kas balstīts uz nekoriģētiem vēsturiskiem datiem.

<sup>(17)</sup> Šajā jomā risku samazināja, ar atpakaļejošu spēku piemērojot 2014. gada Vispārējo grupu atbrīvojuma regulu, kurā ietvertie noteikumi ir daļēji mazāk ierobežojoši. Līdz ar to Komisija dažos gadījumos vairs neierosina pārkāpumu lietas, ko tā būtu ierosinājusi saskaņā ar iepriekš spēkā esošiem noteikumiem. Revīzijas laikā Palāta piemēroja tādu pašu pieeju. Plašāka informācija par Komisijas lomu un atbildību saistībā ar valsts atbalstu ir sniegta Īpašajā ziņojumā Nr. 15/2011 "Vai Komisijas procedūras nodrošina valsts atbalsta kontroles efektīvu pārvaldību".

## PALĀTAS APSVĒRUMI

**Revīzijas tvērums un pieeja**

6.21. Palātas vispārējā revīzijas pieeja un metode ir aprakstītas 1. nodaļas **1.1. pielikuma 2. daļā**. Ekonomikas, sociālās un teritoriālās kohēzijas revīzijas 1. daļas vērtējumā par pareizību jānorāda uz specifiskiem jautājumiem, kas minēti turpmāk.

- a) Revīzijā pārbaudīja izlasi, kurā bija apkopots 161 darījums reģionālās politikas un pilsētpolitikas jomā<sup>(18)</sup>, un izlasi ar 170 darījumiem nodarbinātības un sociālo lietu politikas jomā<sup>(19)</sup>, kā noteikts **1.1. pielikuma 7. punktā**. Katra izlase ir veidota tā, lai pārstāvētu visu darījumu diapazonu katrā no abām politikas jomām. 2014. gadā abās izlasēs bija iekļauti darījumi no 21 dalībvalsts<sup>(20)</sup>.
- b) Revīzijā pārbaudīja finanšu instrumentus, ko pārvalda dalīti, to izmaksājumu aspektā (t. i., cik liela daļa līdzekļu tika izmantota galasaņēmēju līmenī). Pārbaudē caurskatīja Komisijas progresa ziņojumu par 2013. gadu un septiņus ERAF un ESF finanšu instrumentus.
- c) Sistēmu novērtējumā iekļāva:
  - i) Komisijas veiktos valstu un reģionālo revīzijas iestāžu pārraudzības pasākumus 18 dalībvalstīs<sup>(21)</sup>;
  - ii) Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektora un Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektora gada darbības pārskatus.

<sup>(18)</sup> No šiem darījumiem 101 attiecās uz ERAF projektiem, 55 – uz KF projektiem un pieci – uz finanšu instrumentiem, un visi darījumi bija veikti 2007.–2013. gada plānošanas periodā (sk. **6.1. pielikumu**). Izlasi veidoja visu veidu maksājumi, izņemot avansa maksājumus, kuru kopsumma 2014. gadā bija 2,563 miljardi EUR. Pārbaudītos finanšu instrumentus atlasīja no tiem fondiem, no kuriem izmaksājumi galīgajiem saņēmējiem (tādi kā aizdevumi, garantijas vai kapitālieguldījumi) tika veikti 2014. gada laikā.

<sup>(19)</sup> No šiem darījumiem 168 attiecās uz ESF projektiem un divi – uz finanšu instrumentiem, un visi darījumi bija veikti 2007.–2013. gada plānošanas periodā (sk. **6.1. pielikumu**). Izlasi veidoja visu veidu maksājumi, izņemot avansa maksājumus, kuru kopsumma 2014. gadā bija 1,215 miljardi EUR.

<sup>(20)</sup> *Reģionālās politikas un pilsētpolitikas jomā*: Beļģija, Čehijas Republika, Vācija, Grieķija, Spānija, Francija, Itālija, Latvija, Lietuva, Ungārija, Malta, Polija, Portugāle, Rumānija, Zviedrija un Apvienotā Karaliste (sk. **1.5. pielikumu**).  
*Nodarbinātības un sociālo lietu politikas jomā*: Bulgārija, Čehijas Republika, Vācija, Grieķija, Francija, Itālija, Ungārija, Nīderlande, Austrija, Polija, Portugāle, Rumānija, Slovākija, Somija un Zviedrija (sk. **1.5. pielikumu**).

<sup>(21)</sup> Beļģijā, Bulgārijā, Čehijas Republikā, Vācijā, Grieķijā, Spānijā, Francijā, Itālijā, Lietuvā, Ungārijā, Maltā, Nīderlandē, Austrijā, Polijā, Rumānijā, Slovākijā, Zviedrijā un Apvienotajā Karalistē.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

6.22. Revīzijā izmēģinājuma kārtā novērtēja arī to, vai un cik lielā mērā pabeigtajos un pārbaudītajos ERAF, KF un ESF projektos ir sasniegti tiešie rezultāti un rezultāti, kas noteikti kā mērķis dotācijas nolīgumos. Palāta pārbaudīja arī, vai šie mērķi atbilda darbības programmas mērķiem. Šis izmēģinājuma novērtējums aptvēra 186 no 331 pārbaudītā projekta, kas revīzijas laikā bija pabeigts. Tā rezultāti ir izklāstīti šīs nodaļas 2. daļā, kura vēlta darbības rezultātu jautājumiem.

## 1. DAĻA. PALĀTAS VĒRTĒJUMS PAR PAREIZĪBU

### DARĪJUMU PAREIZĪBA

6.23. Darījumu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **6.1. pielikumā**, tas attiecas uz kategoriju "Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija" kopumā, kā arī uz abām attiecīgajām politikas jomām (reģionālā politika un pilsētpolitika un nodarbinātība un sociālās lietas).

6.24. No Palātas revidētā 331 darījuma 135 (41 %) darījumos bija kļūdas. Pamatojoties uz 53 skaitļos izteiktajām kļūdām, Palātas aplēstais kļūdu līmenis kategorijā "Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija" kopumā ir 5,7 %<sup>(22)</sup>. Abu šajā nodaļā izskatīto jomu revīzijā Palāta guva šādus rezultātus:

**6.24.** Komisija norāda, ka Palātas ziņotais kļūdu līmenis ir gada aplēse, kurā ņemtas vērā projekta izdevumu korekcijas vai atļūdzinājumi, uz ko attiecas pirms Palātas revīzijas konstatētās un reģistrētās kļūdas. Komisija uzsver, ka tai ir saistoša Finanšu regula, kuras 32. panta 2. punkta e) apakšpunktā ir noteikts, ka tās iekšējās kontroles sistēmai ir cita starpā jānodrošina "tādu risku pienācīga pārvaldība, kuri saistīti ar pamatā esošo darījumu likumību un pareizību, ņemot vērā programmu daudzgadu iezīmes, kā arī maksājumu veidu". Komisija turpinās pildīt savu uzraudzības uzdevumu, it sevišķi īstenojot finanšu korekcijas un līdzekļu atgūšanu tādā apmērā, kas atbilst konstatēto pārkāpumu un trūkumu līmenim.

Turklāt Komisija norāda, ka, ņemot vērā kohēzijas politikas vadības un kontroles sistēmu daudzgadu iezīmes, 2014. gadā pieļautās kļūdas var izlabot arī turpmākajos gados, kā norādīts 4.2.2. iedaļā attiecīgajos Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD un Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD 2014. gada darbības pārskatos.

Attiecībā uz 2014.–2020. gada periodu Komisijas koriģējošā kapacitāte tika vēl vairāk uzlabota, pateicoties Komisijas veiktajām neto finanšu korekcijām, tādējādi dalībvalstīs samazinot līdzekļu atkārtotas izmantošanas iespēju, ja Komisija konstatējusi nopietnus trūkumus. Tas būs būtisks stimuls dalībvalstīm, lai konstatētu un koriģētu nopietnus pārkāpumus pirms gada pārskatu apstiprināšanas Komisijai un ziņotu par tiem.

<sup>(22)</sup> Palātas kļūdu aplēse iegūta no reprezentatīvas izlases. Minētais skaitlis ir labākā aplēse. Palātai ir 95 % pārliecības, ka kļūdu īpatsvars datu kopā ir no 3,1 % līdz 8,2 % (attiecīgi zemākā un augstākā kļūdu robeža).

## PALĀTAS APSVĒRUMI

- reģionālajā politikā un pilsētpolitikā no Palātas revidētā 161 darījuma 75 (47 %) darījumos bija kļūdas. Pamatojoties uz 25 skaitļos izteiktajām kļūdām, Palātas aplēstais kļūdu līmenis ir 6,1 % <sup>(23)</sup>,
  
- nodarbinātības un sociālo lietu jomā no Palātas revidētajiem 170 darījumiem 60 (35 %) darījumos bija kļūdas. Pamatojoties uz 28 skaitļos izteiktajām kļūdām, Palātas aplēstais kļūdu līmenis ir 3,7 % <sup>(24)</sup>.

## KOMISIJAS ATBILDES

Komisija norāda, ka 2014. gadam aprēķinātais iespējamākais kļūdu īpatsvars ir zemāks nekā 2013. gadā un atbilst Palātas norādītajiem kļūdu īpatsvaram pēdējiem četriem gadiem un kļūdu īpatsvara diapazonam Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD 2014. gada darbības pārskatā, uz kuru attiecas 6.70. punktā izklāstītās atšķirības.

Tas apstiprina, ka kļūdu īpatsvars 2007.–2013. gada plānošanas periodam saglabājas stabils un ir ievērojami zemāks par 2000.–2006. gada perioda kļūdu īpatsvaru, kā norādīts 6.18. punktā. Šādas tendences iemesls ir 2007.–2013. gada periodā pastiprinātie kontroles noteikumi un Komisijas stingrā politika pārtraukt/apturēt maksājumus trūkumu konstatēšanas gadījumā, kā norādīts Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD 2014. gada darbības pārskatā (skatīt 53.–54. lpp.). Komisija arī turpmāk pievērsīsies riskantākajām programmām/dalībvalstīm un vajadzības gadījumā īsteno korektīvus pasākumus, piemērojot maksājumu pārtraukšanas un apturēšanas stingru politiku līdz pat slēgšanai, un slēgšanas brīdī piemēros stingras procedūras, lai izvairītos no jebkāda atlikušā būtiskā riska saistībā ar neatbilstīgiem izdevumiem.

Komisija arī norāda, ka salīdzinājumā ar 2013. gadu ir samazinājies kļūdu biežums.

Komisija norāda, ka 2014. gadam aprēķinātais iespējamākais kļūdu īpatsvars atbilst Palātas norādītajiem kļūdu īpatsvaram pēdējiem četriem gadiem un kļūdu īpatsvara diapazonam Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD 2014. gada darbības pārskatā, uz kuru attiecas 6.70. punktā izklāstītās atšķirības.

Tas apstiprina, ka kļūdu īpatsvars 2007.–2013. gada plānošanas periodam saglabājas stabils un ir ievērojami zemāks par 2000.–2006. gada perioda kļūdu īpatsvaru, kā norādīts 6.18. punktā. Šāda uzlabojuma iemesls ir 2007.–2013. gada periodā pastiprinātie kontroles noteikumi un Komisijas stingrā politika pārtraukt/apturēt maksājumus un īstenot vajadzīgās finanšu korekcijas trūkumu konstatēšanas gadījumā, kā norādīts Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD 2014. gada darbības pārskatā (skatīt 59.–62. lpp.). Komisija arī turpmāk pievērsīsies riskantākajām programmām/dalībvalstīm un vajadzības gadījumā īsteno korektīvus pasākumus, piemērojot maksājumu pārtraukšanas un apturēšanas stingru politiku līdz pat slēgšanai, un slēgšanas brīdī piemēros stingras procedūras, lai izvairītos no jebkāda atlikušā būtiskā riska saistībā ar neatbilstīgiem izdevumiem.

<sup>(23)</sup> Zemākā un augstākā kļūdu robeža reģionālajā politikā un pilsētpolitikā ir attiecīgi 3,0 % un 9,2 %.

<sup>(24)</sup> Zemākā un augstākā kļūdu robeža nodarbinātības un sociālo lietu jomā ir attiecīgi 1,9 % un 5,6 %.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

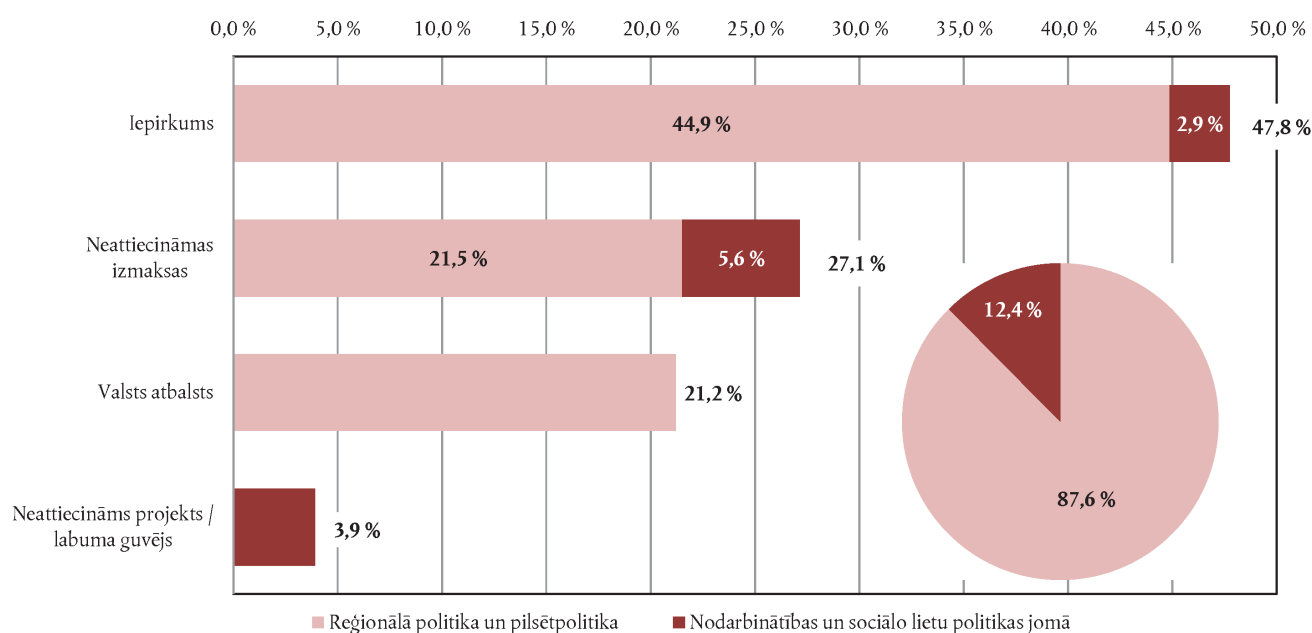
## KOMISIJAS ATBILDES

6.25. Gada pārskata 1. nodaļā ir iekļauts novērtējums par to, cik precīzi un ticami ir skaitliskie dati par finanšu korekcijām, kas izklāstītas ES konsolidēto pārskatu 6. paskaidrojumā (sk. 1.43.–1.44. punktu). 2012. gada pārskata 1. nodaļā ir skaidrots, kā tiek ņemtas vērā finanšu korekcijas, kad Palāta aprēķina aplēsto kļūdu līmeni<sup>(25)</sup>.

6.26. Tas, cik lielā mērā dažādi kļūdu veidi ietekmēja Palātas aplēsto kļūdu līmeni 2014. gadam, ir attēlots **6.2. grafikā**, un tas attiecas uz reģionālo politiku un pilsētpolitiku, nodarbinātību un sociālajām lietām, kā arī uz kategoriju “Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija” kopumā.

6.25. Komisija atsaucas uz savām atbildēm uz 1.43. un 1.44. punktu.

6.2. grafiks. Kļūdu veidu sadalījums aplēstajā kļūdu līmenī – kategorija “Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija” kopumā



Avots: Eiropas Revīzijas palāta.

<sup>(25)</sup> Sk. 2012. gada pārskata 1.19.–1.37. punktu.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

6.27. Galvenais kļūdu avots visā izdevumu kategorijā "Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija" joprojām ir publiskā iepirkuma noteikumu pārkāpumi, tiem seko neattiecināmu izdevumu iekļaušana labuma guvēju izmaksu deklarācijās, valsts atbalsta noteikumu pārkāpumi un, visbeidzot, pilnībā neattiecināmu projektu atlase.

6.28. Nodarbinātības un sociālo lietu politikas jomā to darījumu daļa, kas tiek veikti saskaņā ar publiskā iepirkuma procedūrām, ir daudz mazāka nekā reģionālās politikas un pilsētpolitikas jomā. Tajā galvenais kļūdu avots ir neattiecināmas izmaksas.

6.29. Pēdējo triju gadu laikā Palāta nav konstatējusi skaitļos izsakāmas kļūdas saistībā ar vienkāršotu izmaksu iespēju izmantošanu<sup>(26)</sup>. Palāta 2014. gadā izlasē iekļāva 42 darījumus, kas attiecās uz 16 no 24 maksājumiem ESF darbības programmās, un ar šiem darījumiem saistītās izmaksu deklarācijas ietvēra vienkāršotās izmaksu iespējas. Palāta atklāja tikai divas skaitļos neizsakāmas kļūdas saistībā ar vienkāršoto izmaksu iespēju konkrētu piemērošanu. Tas parāda, ka projektos, kuros izmanto vienkāršotās izmaksu iespējas, kļūdu ir mazāk nekā tajos, kuros izmanto faktiskās izmaksas. Šis aspekts ir īpaši raksturīgs 2014.–2020. gada plānošanas periodam<sup>(27)</sup>.

<sup>(26)</sup> Sk. 2013. gada pārskata 6.16. punktu.

<sup>(27)</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regula (ES) Nr. 1304/2013 par Eiropas Sociālo fondu (OV L 347, 20.12.2013., 470. lpp.) ietver pienākumu izmantot vienkāršotās izmaksu iespējas nelieliem projektiem, kuru vērtība nepārsniedz 50 000 EUR, un dalībvalstis joprojām var nolemt šo iespēju izmantot plašāk 2014.–2020. gada plānošanas perioda programmās, kuras atrodas īstenošanas sākumposmā.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

*Publiskā iepirkuma noteikumu pārkāpumi*

6.30. Publiskā iepirkuma noteikumi ir galvenais instruments, lai publiskie līdzekļi tiktu izlietoti ekonomiski un efektīvi un lai ES izveidotu iekšējo tirgu. Tāpat kā iepriekšējos gados, publiskā iepirkuma procedūrās bija īpaši daudz kļūdu<sup>(28)</sup>. Tas ir galvenais kļūdu avots reģionālās politikas un pilsētpolitikas jomā, kā arī visā izdevumu kategorijā “Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija”.

**6.30.** Komisijas kopīgā atbilde uz 6.30.–6.32. punktu.

Publiskā iepirkuma noteikumus piemēro visiem dalībvalstu publiskajiem izdevumiem, nevis tikai kohēzijas politikas izdevumiem. ES vai valstu publiskā iepirkuma noteikumu neievērošana šajā politikas jomā, it sevišķi reģionālajā politikā un pilsētpolitikā, ir būtisks kļūdu avots lielākoties līdzfinansēto projektu veidu dēļ. Tādēļ Komisija kopš iepriekšējiem plānošanas periodiem ir veikusi dažādas preventīvas un korektīvas darbības, lai novērstu minētajā jomā konstatētās nepilnības.

Komisijas Rīcības plānu publiskā iepirkuma jomā 2013. gadā izveidoja Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD, Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD un Iekšējā tirgus, rūpniecības, uzņēmējdarbības un MVU ĢD, un tā mērķis ir ar papildu preventīviem pasākumiem turpināt uzlabot publiskā iepirkuma noteikumu īstenošanu dalībvalstīs. Tiek izstrādātas jaunas darbības, kurās it sevišķi ietverti: norādījumi un apmācības, labas prakses noteikšana dalībvalstīs un dalīšanās ar to, vispusīgas rokasgrāmatas izveide praktiskā darba veicējiem, jaunas vienādranga (peer2peer) apmaiņas platformas izveide, kā arī katrai valstij specifiski rīcības plāni.

Saskaņā ar Eiropas strukturālo un investīciju fondu tiesisko regulējumu 2014.–2020. gadam attiecībā uz Savienības fondu efektīvu un lietderīgu izmantošanu ir ieviesti ex ante nosacījumi, kas cita starpā attiecas uz dalībvalstu publiskā iepirkuma sistēmām. Šajā saistībā tika pieņemti 12 valstu rīcības plāni, kuri būs jānovērtē līdz 2016. gadam. Par starpposma maksājumu apturēšanu iespējams lemt tad, ja līdz 2016. gada beigām nav izpildīts piemērojamais ex ante nosacījums (Regulas (ES) Nr. 1303/2013 19. pants).

Ar 2014. gada direktīvām par publisko iepirkumu tiek ieviesti vienkāršojumi, un līdz 2016. gada aprīlim minētās direktīvas jātransponē valstu tiesību aktos, un pēc tam tās sāks radīt ietekmi uz vietās.

Komisija norāda, ka Palāta savā īpašajā ziņojumā par publiskā iepirkuma kļūdām kohēzijas jomā aicina dalībvalstis šajā jomā uzlabot savu administratīvo spēju. Komisija cer, ka dalībvalstis tagad izmantos visas piedāvātās iespējas, lai uzlabotu savu programmu un līgumslēdzēju iestāžu spēju ievērot publiskā iepirkuma noteikumus.

<sup>(28)</sup> Sk. 2010. gada pārskata 4.26. un 4.27. punktu, 2011. gada pārskata 5.31.–5.33. punktu, 2012. gada pārskata 5.30.–5.34. punktu un 2013. gada pārskata 5.23.–5.26. punktu.



## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

6.31. Šā pārskata 1. nodaļā ir iedaļa, kurā skaidrota Palātas atjauninātā pieeja, ko tā izmanto, lai izteiktu skaitļos publiskā iepirkuma noteikumu nopietnus pārkāpumus. Līdz ar to ir skaidrāk izklāstīts veids, kā Palāta novērtē šo pārkāpumu ietekmi (sk. 1.13. punktu). Palāta ir arī publicējusi īpašo ziņojumu, kurā iztirzātas dalībvalstu un Komisijas darbības nolūkā atrisināt problēmas, kas saistītas ar kļūdām publiskajā iepirkumā kohēzijas jomā <sup>(29)</sup>.

6.32. Palāta 2014. gadā pārbaudīja 175 publiskā iepirkuma procedūras, kas saistītas ar būvdarbu un pakalpojumu līgumiem un bija pamatā darījumiem, ko pārbaudīja izdevumu kategorijā "Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija". Aplēstā līgumu vērtība šajos publiskajos iepirkumos bija aptuveni 3,3 miljardi EUR <sup>(30)</sup>. Šo līgumu lielākā daļa bija projekti, ko līdzfinansēja no ERAF un KF darbības programmām <sup>(31)</sup>.

6.33. Palāta konstatēja, ka 39 no 175 pārbaudītajām procedūrām nebija ievēroti ES un/vai dalībvalstu publiskā iepirkuma noteikumi. 13 pārkāpumi bija nopietni, un tādējādi tie tika klasificēti kā skaitļos izsakāmas kļūdas (sk. 6.1. izcēlumu). Šādas kļūdas veido 25 % no visām skaitļos izsakāmajām kļūdām un apmēram 2,7 procentpunktus no aplēstā kļūdu līmeņa.

#### 6.1. izcēlums. Piemēri nopietniem publiskā iepirkuma noteikumu pārkāpumiem

- a) *Nepamatoti tieši piešķirts līgums.* Kāds KF projekts Maltā bija saistīts ar TEN-T ceļu tīklā ietilpstošas automaģistrāles posma rekonstrukciju un modernizēšanu (7 km garumā), un līgumslēdzēja iestāde kādam uzņēmumam tieši piešķīra līgumu, kurš pārsniedza ES noteiktās robežvērtības, pirms tam nerīkojusi konkursu. Tādējādi šā projekta deklarētie izdevumi nav attiecināmi.

Līdzīgus gadījumus konstatēja arī citos ERAF projektos Zviedrijā un Apvienotajā Karalistē un ESF projektos Vācijā un Itālijā.

**6.31.** Komisija pārbaudīs visas Palātas ziņotās kļūdas saskaņā ar Komisijas Lēmumu C(2013) 9527 final, "ar ko izstrādā un apstiprina pamatnostādnes par tādu finanšu korekciju noteikšanu, kuras publiskā iepirkuma noteikumu neievērošanas gadījumā Komisija veic attiecībā uz izdevumiem, ko finansē Savienība saskaņā ar dalīto pārvaldību".

**6.33.** Komisija pārbaudīs Palātas konstatētos gadījumus un vajadzības gadījumā ierosinās darbības.

<sup>(29)</sup> Sk. Īpašo ziņojumu Nr. 10/2015 "Jāpastiprina centieni risināt publiskā iepirkuma problēmas saistībā ar ES kohēzijas politikas izdevumiem".

<sup>(30)</sup> Šī summa ir piešķirto līgumu kopējie izdevumi, no kuriem daļa ir apliecināta pārbaudītajās izdevumu deklarācijās.

<sup>(31)</sup> No Palātas pārbaudītajām 175 publiskā iepirkuma procedūrām 53 % gadījumu līguma vērtība pārsniedza robežvērtību, vairs kuras jāievēro ES publiskā iepirkuma noteikumi, kas transponēti valstu tiesību aktos (71 no pārbaudītajām publiskā iepirkuma procedūrām ar pārsniegtu robežvērtību attiecās uz ERAF/KF, bet 23 – uz ESF).



## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

- b) *Nepamatoti tieši piešķirts līgums par papildu būvdarbiem/pakalpojumiem (nebija neparedzamu apstākļu).* Kāds Vācijā īstenots ERAF projekts paredzēja universitātes ēkas renovāciju un modernizāciju, un līdzfinansējumam tika deklarēti izdevumi, kas saistīti ar līguma grozījumu. Konkrēti, arhitekts pieprasīja lielāku honorāru, aizbildinoties ar to, ka objekts ir ļoti sarežģīts, ka pastāv kavējumu un līdzekļu pārtēriņa risks. Tomēr iemesli, kas tika minēti, lai paskaidrotu atlīdzības palielināšanu, nav saistīti ar neparedzamiem apstākļiem. Tāpēc honorāra paaugstināšana šajos līguma grozījumos jāuzskata par neattiecināmu.

Līdzīgus gadījumus konstatēja arī citos ERAF projektos Beļģijā un Itālijā.

- c) *Nelikumīga pretendentu izslēgšana.* Kādā ar dzelzceļa līnijas rekonstrukciju saistītā KF projektā Ungārijā līgumslēdzēja iestāde nekorekti novērtēja pretendentu atbilstību atlases kritērijiem. Līdz ar to tika noraidīti visi pretendenti, atskaitot vienu. Ja izslēgšanas kritēriji būtu piemēroti konsekventi, konkursa iznākums būtu bijis citāds. Šāda rīcība ir pārrēķināmas un vienlīdzīgas un nediskriminējošas attieksmes principu pārkāpums, tāpēc šā projekta deklarētie izdevumi nav attiecināmi.

Līdzīgi gadījumi, kad tika piemēroti nelikumīgi kritēriji, tika konstatēti citā KF projektā Ungārijā un vienā ERAF projektā Zviedrijā.

- d) *Interesu konflikts un diskriminējoši atlases kritēriji.* Kādā ESF projektā Somijā, kurš attiecās uz pasākumiem uzņēmējdarbības veicināšanai, publiskā iepirkuma procedūrā tika konstatēti daudzi pārkāpumi. Tika atklāts interešu konflikts, jo vienīgā pretendējošā uzņēmuma izpilddirektors bija nodarbināts līgumslēdzējā iestādē tajā laikā, kad notika iepirkuma procedūra. Arī konkursa specifikācijās bija iekļauti diskriminējoši atlases kritēriji, kas pretendentiem liedza vienlīdzīgu piekļuvi procedūrai. Rezultātā visi ar šo publisko iepirkumu saistītie izdevumi ir nepareizi un nevar pretendēt uz līdzfinansējumu.

6.34. Palāta atklāja arī citas kļūdas konkursa un līgumslēgšanas procedūrās vēl 26 citos gadījumos no 175 pārbaudītajiem publiskajiem iepirkumiem. Šīs kļūdas bija informēšanas un publicēšanas prasību neievērošana, nepareiza atlases kritēriju piemērošana un nepilnības konkursa specifikācijās. Šīs kļūdas nav iekļautas Palātas aplēstajā kļūdu īpatsvarā <sup>(32)</sup>.

**6.34.** Komisija pārbaudīs Palātas konstatētos gadījumus un vajadzības gadījumā ierosinās darbības.

<sup>(32)</sup> Plašāka informācija par Palātas pieeju publiskā iepirkuma kļūdu izteikšanai skaitļos ir izklāstīta **1.1. pielikuma** 13. un 14. punktā.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

6.35. Saistībā ar astoņiem darījumiem sešās dalībvalstīs<sup>(33)</sup> valsts iestādes bija konstatējušas nopietnus publiskā iepirkuma noteikumu pārkāpumus un piemērojušas specifiskas finanšu korekcijas projekta līmenī<sup>(34)</sup>. Šie korigējošie pasākumi tika ņemti vērā, aprēķinot kļūdu īpatsvaru, jo tie bija veikti, pirms Palāta bija izsūtījusi paziņojumu par revīziju.

*Neattiecināmi izdevumi*

6.36. Kad Komisijai tiek deklarētas izmaksas, valsts iestādes apstiprina, ka šīs izmaksas ir radušās atbilstīgi vairākiem īpašiem noteikumiem, kas izklāstīti ES regulās, valsts tiesību aktos vai attiecināmības noteikumos, īpašos darbības programmas noteikumos, uzaicinājumos izteikt ieinteresētību, lēmumos, kas apstiprina projektus līdzfinansējumam, vai dotācijas nolīgumos (sk. 6.13. punktu).

6.37. Neattiecināmi izdevumi ir galvenais kļūdu avots nodarbinātības un sociālo lietu politikas jomā un otrs lielākais – reģionālās politikas un pilsētpolitikas jomā. Palāta konstatēja, ka neattiecināmas izmaksas ir deklarētas 10 % pārbaudīto darījumu (sk. 6.2. izcēlumu). Šādas kļūdas veido 60 % no visām skaitļos izsakāmajām kļūdām un apmēram 1,5 procentpunktus no aplēstā kļūdu līmeņa.

**6.2. izcēlums. Neattiecināmu deklarēto izmaksu piemēri**

- a) *Izdevumi, kas deklarēti ārpus attiecināmības perioda.* Kādā ERAF projektā Čehijas Republikā saistībā ar tramvaja ceļa pagarināšanu un rekonstrukciju daži līdzfinansēšanai deklarētie rēķini tika izrakstīti un apmaksāti pirms projekta attiecināmības sākuma dienas. Šādi izdevumi nevar pretendēt uz ES līdzfinansējumu.

Līdzīgu gadījumu konstatēja citā ERAF projektā Vācijā.

**6.35.** Komisija norāda, ka dažas no dalībvalstu programmu iestādēm patiešām veic pienācīgu korektīvo darbību, kaut arī tas nenotiek visos Palātas konstatētajos gadījumos. Atbildē uz 6.30.–6.32. punktu norādītā Komisijas rīcības plāna mērķis ir palielināt šādu proaktīvu korektīvo darbību daudzumu dalībvalstu līmenī.

**6.37.** Komisija pārbaudīs Palātas konstatētos gadījumus un vajadzības gadījumā ierosinās darbības.

Komisija norāda, ka dažos gadījumos kohēzijas politikas izdevumiem piemērotie valsts vai reģionālie noteikumi ir stingrāki par tiem, kuri valsts tiesību aktos paredzēti attiecībā uz līdzīgiem valsts finansētiem izdevumiem. Šis papildu prasības var uzskatīt par nevajadzīgu administratīvo slogu un sarežģītību kohēzijas politikas izdevumiem, ko dalībvalstis piemēro sev, kā norādīts ziņojumos par pārmērīgu reglamentēšanu un vienkāršošanu, kurus 2013. gadā izdeva Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības GD.

<sup>(33)</sup> Čehijas Republika, Ungārija, Polija, Portugāle, Rumānija un Slovākija.

<sup>(34)</sup> Saskaņā ar Komisijas Lēmumu C(2013) 9527 final, 19.12.2013.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

- b) *Pārmaksātas algas.* Kādā ESF projektā Portugālē saistībā ar jauniešiem paredzētu trīs gadu mācību programmu, kuru nobeidzot iespējams iegūt diplomu par vidējo izglītību un profesionālu kvalifikāciju, labuma guvējs skolotāju attiecināmo algu aprēķinam bija izmantojis metodi, kas nebija paredzēta dotācijas nolīgumā. Turklāt skolotāji nebija nostrādājuši tik stundas, cik bija deklarēti. Tāpēc līdzfinansēšanai tika deklarētas augstākas personāla izmaksas. Starpība starp deklarētajiem izdevumiem un izdevumiem, kas aprēķināti saskaņā ar apstiprinātu formulu, nevar pretendēt uz ES līdzfinansējumu.

Līdzīgus gadījumus konstatēja citā ERAF projektā Polijā un ESF projektos Vācijā un Somijā.

- c) *Ar projektu nesaistīti izdevumi.* Kādā ESF projektā Nīderlandē labuma guvējs organizēja mācību un nodarbinātības kursus aviācijas nozarē un nolīga konsultantu, lai tas palīdzētu vadīt ESF projektus. Pretēji attiecināmības noteikumiem daļa no projekta izmaksām saistībā ar cita projekta konsultācijas pakalpojumiem tika attiecināta uz pārbaudīto projektu.

Līdzīgus gadījumus konstatēja arī citos ESF projektos Polijā un Portugālē.

- d) *Valsts attiecināmības noteikumu neievērošana.* Kāds mācību centrs Polijā organizēja mācību kursus un sniedza konsultāciju pakalpojumus, lai uzlabotu 50 mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu konkurētspēju un pielāgošanās spēju saistībā ar vidi saudzējošiem risinājumiem. Šo pakalpojumu sniegšanai tika nolikti četri pasniedzēji, taču nevienam no viņiem nebija ne attiecīgās izglītības, ne profesionālās pieredzes šajā jomā. Tādējādi ar visiem četriem pasniedzējiem saistītās izmaksas nav attiecināmas. No 2008. līdz 2015. gadam labuma guvējs bija vadījis 84 projektus, ko finansēja ES, par kopējo summu aptuveni 17 miljoni EUR.

- e) *Nav atskaitīti ieņēmumi.* Kādā ESF projektā Austrijā bija paredzēts integrēt darba tirgū tādus bezdarbniekus, kuriem ir grūtības atrast darbu, šajā nolūkā piedāvājot viņiem pagaidu darbu bezpeļņas organizācijās. Projekta laikā radītie ienākumi, piemēram, ieņēmumi no veikaliem, netika atskaitīti no pozīcijām, ko finansēja no ESF. Tas ir valsts attiecināmības noteikumu pārkāpums, jo šādi ienākumi bija jāatskaita no deklarētajām izmaksām.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

*Valsts atbalsta noteikumu pārkāpumi*

6.38. Valsts atbalsts principā nav savienojams ar iekšējo tirgu, jo tas var kropļot tirdzniecību starp dalībvalstīm<sup>(35)</sup>. ES valsts atbalsta noteikumus Komisija piemēro tieši. Dalībvalstu pienākums ir paziņot Komisijai par visiem valsts atbalsta gadījumiem (vai nu izmantojot shēmu, vai saistībā ar katru konkrēto projektu), izņemot, ja projekts ir zem *de minimis* robežvērtības vai uz to attiecas Vispārējā grupu atbrīvojuma regula<sup>(36)</sup>. Visos paziņotajos gadījumos Konkurences ģenerāldirektorāts formulē viedokli par to, vai atbalsts ir saderīgs ar iekšējo tirgu. Ģenerāldirektorātam jānovērtē arī tas, vai konkrētais projekts būtu uzsākts arī bez valsts atbalsta.

6.39. Šogad Palāta konstatēja, ka 14 ERAF/KF projektos astoņās dalībvalstīs ir pārkāpti ES valsts atbalsta noteikumi<sup>(37)</sup>. Atbilstošos gadījumos Palāta pieprasīja un saņēma Konkurences ģenerāldirektorāta sākotnējo izvērtējumu. Kļūdu klasificēšanā tika ņemts vērā šis izvērtējums un Eiropas Tiesas judikatūra.

6.40. Palāta uzskata, ka saskaņā ar valsts atbalsta noteikumiem trijiem no minētajiem projektiem ES un/vai dalībvalsts finansējumu nevajadzēja piešķirt nemaz vai vajadzēja piešķirt mazākā apmērā. Galvenie iemesli, kāpēc valsts atbalsta noteikumi netika ievēroti, ir saistāmi ar ekonomiski stimulējošas ietekmes trūkumu un to, ka Eiropas Komisijai netiek paziņots par projektiem, kurus ietekmē valsts atbalsta noteikumi. Šīs skaitļos izsakāmās kļūdas veido aptuveni 1,5 procentpunktus no aplēstā kļūdu līmeņa reģionālās politikas un pilsētpolitikas jomā (sk. 6.3. izcēlumu). Divos citos gadījumos Palāta ar atpakaļejošu spēku piemēroja 2014. gada Vispārējo grupu atbrīvojuma regulu un tādējādi kļūdas neizteica skaitļos<sup>(38)</sup>. Pārējie deviņi valsts atbalsta noteikumu pārkāpšanas gadījumi neietekmē Palātas aplēsto kļūdu līmeni.

**6.38.** Komisijas kopīgā atbilde uz 6.38.–6.40. punktu.

Valsts atbalsta paziņojuma gadījumā Komisija novērtē, vai atbalsts ietver valsts atbalstu un, ja ietver, vai tas ir saderīgs ar iekšējo tirgu. Lēmums par valsts atbalstu ir saistīts ar Komisijas lēmumu.

Ne visiem lēmumiem par valsts atbalstu nepieciešams novērtējums par to, vai "tāds pats projekts tiktu īstenots bez šāda atbalsta". Arī prasības par tā saucamo "stimulējošo ietekmi" atšķiras atkarībā no piemērojamiem valsts atbalsta noteikumiem.

Ar 2014. gada Vispārējo grupu atbrīvojumu regulu noteikumos par stimulējošo ietekmi tika ieviestas šādas izmaiņas:

- attiecībā uz atbalstu maziem un vidējiem uzņēmumiem, neskaitot to, ka atbalsta pieteikums vienmēr jāiesniedz pirms darbu vai darbības sākšanas (kā tas bija noteikts 2008. gada Vispārējo grupu atbrīvojumu regulā), tādām pieteikumiem jāizpilda minimālās prasības saistībā ar iesniedzamās informācijas veidu,
- attiecībā uz atbalstu lieliem uzņēmumiem vairs nav nepieciešams izpildīt prasību par hipotētisko scenāriju, lai atainotu stimulējošo ietekmi uz ekonomiku, ja šā pasākuma pamatā ir shēma. Tomēr šī prasība joprojām obligāti jāizpilda ad hoc atbalsta gadījumā.

**6.39.** Komisija pārbaudīs Palātas konstatētos gadījumus un vajadzības gadījumā ierosinās darbības.

<sup>(35)</sup> LESD, 107. panta 1. punkts.

<sup>(36)</sup> Komisijas Regula (EK) Nr. 800/2008 (OV L 214, 9.8.2008., 3. lpp.).

<sup>(37)</sup> Beļģijā, Čehijas Republikā, Vācijā, Spānijā, Maltā, Polijā, Rumānijā un Apvienotajā Karalistē.

<sup>(38)</sup> Sk. arī 17. zemsvītras piezīmi.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

**6.3. izcēlums. Valsts atbalsta noteikumu pārkāpumu piemērs projektā**

*Atbalsts nav saderīgs ar iekšējo tirgu. Kāds ERAF projekts Rumānijā bija saistīts ar kravas automašīnas iegādi grants un smilšu transportēšanai no karjeriem. Saskaņā ar valsts atbalsta noteikumiem konkurss bija atvērts vienīgi mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (MVU) un kooperatīviem uzņēmumiem. Tomēr Palāta konstatēja, ka labuma guvējs bija nevis MVU, bet gan uzņēmums, kas ietilpst lielā grupā. Tāpēc labuma guvējs nevar pretendēt uz līdzfinansējumu, un līdz ar to piešķirtais atbalsts nav saderīgs ar iekšējo tirgu.*

*Neattiecināmi projekti*

6.41. Palāta atklāja piecus ESF projektus, kuros nebija ievēroti attiecināmības nosacījumi, kas definēti regulās un/vai valstu attiecināmības noteikumos, un kļūdas izteica skaitļos. Kļūdas šajos projektos veido 9 % no visām skaitļos izsakāmajām kļūdām un apmēram 1,2 procentpunktus no aplēstā kļūdu līmeņa nodarbinātības un sociālo lietu jomā (sk. 6.4. izcēlumu).

**6.4. izcēlums. Neattiecināma projekta piemērs**

*Līdzfinansētais projekts neatbilst darbības programmā noteiktajiem mērķiem. Kādu ESF projektu Grieķijā ar mērķi veicināt vietējo nodarbinātību, izmantojot sabiedriskā labuma programmas, sākotnēji apstiprināja cilvēkresursu attīstības darbības programmas ietvaros. 2013. gadā Komisija grozīja administratīvās reformas darbības programmu, lai tajā iekļautu vairāk projektu, un uzsvēra, ka valstu iestādēm jānodrošina, lai šie projekti būtu attiecināmi saskaņā ar minēto darbības programmu. Kad projekts bija īstenots, valsts iestādes to iekļāva grozītajā administratīvās reformas darbības programmā uz e-pārvaldi attiecīgā mērķa sadaļā, lai gan pārbaudītais projekts neatbilda nevienam šajā darbības programmā noteiktajam mērķim. Rezultātā izdevumu pārskatā bija iekļautas izmaksas par darbībām, kas nav attiecināmas.*

**6.41.** Komisija pārbaudīs Palātas konstatētos gadījumus un vajadzības gadījumā ierosinās darbības.

**6.4. izcēlums. Neattiecināma projekta piemērs**

*Komisija saprot atzīmēto problēmu un norāda, ka sabiedrisko darbu shēma, par ko tika panākta vienošanās saprašanās memorandā, kuru tolaik parakstīja trijotne un Grieķijas valdība, bija iecerēta kā pagaidu ārkārtas pasākums, lai ilgstošiem bezdarbniekiem un nenodarbinātiem jauniešiem, kuri nestudē, dotu iespēju iegūt pamata pieredzi, veicot darbu, kas sniedz labumu vietējai kopienai. ESF sniedza būtisku atbalstu šīs programmas īstenošanā, un tā tika īpaši atbalstīta, ņemot vērā ārkārtas situāciju, kurā tobrīd atradās un joprojām atrodas Grieķija. Tādēļ Komisija 2013. gada decembrī nolēma grozīt attiecīgo ESF programmu kā galveno pieejamo finansējuma avotu, lai pielāgotu sabiedrisko darbu shēmu, kuru īstenoja Grieķijas iestādes un kurā iesaistījās arī pašvaldības iestādes un NVO.*

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

*Izdevumu atmaksa labuma guvējiem nav savlaicīga, un dalībvalstis saņem nepamatotas avansu izmaksas*

6.42. Labuma guvēji veiktos izdevumus deklarē valsts iestādēm, kuras tos atmaksā, cik vien drīz iespējams, un pēc tam iesniedz izdevumu deklarāciju periodisku apkopojumu Komisijai atmaksājuma saņemšanai. Palāta atklāja, ka dažos gadījumos dalībvalstis tomēr ir izveidojušas līdzekļu uzkrājumus, kas neatbilst šiem noteikumiem. Regulā<sup>(39)</sup> ir noteikts, ka valsts iestādes veic maksājumus labuma guvējiem "cik ātri vien iespējams un pilnā apmērā". Trijās dalībvalstīs Palāta konstatēja 12 gadījumus, kad atbalsta saņēmējiem veica maksājumu vairākus mēnešus pēc tam, kad Komisija bija norēķinājusies par attiecīgo izdevumu pārskatu, vai arī revīzijas laikā – septiņus līdz deviņus mēnešus pēc Komisijas veiktā pārskaitījuma – tie vēl nebija saņēmuši atmaksājumu (sk. 6.5. izcēluma a) apakšpunktu).

6.43. Turklāt minētajā regulā ir noteikts arī tas, ka avanss jāizmaksā, ja pakārtotie projekti ietver valsts atbalstu, un tas ir izņēmums no noteikuma, ka var deklarēt tikai radušos un samaksātos izdevumus<sup>(40)</sup>. Tomēr Palāta konstatēja, ka viena dalībvalsts (Grieķija) bija deklarējusi avansus projektiem, kas nepareizi klasificēti kā valsts atbalsts. Tas netika atklāts, un Komisija pieņēma un izmaksāja deklarēto summu, nepārbaudījusi, vai šāds maksājums atbilst nosacījumiem (sk. 6.5. izcēluma b) apakšpunktu).

**6.5. izcēlums. Piemērs, kas attiecas uz dalībvalstīm, kuras laikus neatlīdzina izdevumus labuma guvējiem, un uz nepamatotām avansu izmaksām dalībvalstīm**

a) *Labuma guvējs saņēma atmaksājumu piecus mēnešus pēc tam, kad Komisija bija veikusi maksājumu. Kādā ESF projektā Itālijā, kura mērķis bija sagatavot ziņojumu par mācību vajadzībām dažādos Itālija reģionos, atbalsta saņēmējs iesniedza izmaksu deklarāciju vadošajai iestādei 2014. gada martā. Deklarācijā iekļautos izdevumus valsts iestādes bija apstiprinājušas un iesniegušas Komisijai. Lai gan Komisija atlīdzināja deklarētos izdevumus jau 2014. gada jūnijā, atbalsta saņēmējs saņēma starpposma maksājumu tikai piecus mēnešus vēlāk, 2014. gada novembrī.*

Līdzīgus gadījumus konstatēja vēl četros ESF projektos Itālijā, vienā projektā Francijā un sešos projektos Nīderlandē.

**6.42.** *Komisija uzsver, ka saskaņā ar 2014.–2020. gada plānošanas periodu ar Kopīgo noteikumu regulu (KNR) ir pastiprināti noteikumi gan attiecībā uz priekšfinansējuma izmantošanu (KNR 81. pants), gan arī attiecībā uz maksājumu atbalsta saņēmējiem (KNR 132. panta 1. punkts).*

**6.43.** *Komisija norāda, ka pārbaudes par ar valsts atbalstu saistīto avansa maksājumu pieprasīšanas nosacījumu ievērošanu jāveic kompetentajām valsts iestādēm. Tā arī turpmāk sadarbosies ar Grieķijas iestādēm, lai minētajā jomā pastiprinātu kontroles. Komisija veiks stingras pārbaudes, lai nodrošinātu, ka visi avansa maksājumi, kurus šī dalībvalsts nepamatoti pieprasījusi, tiek atgūti saskaņā ar regulā paredzēto kārtību.*

**6.5. izcēlums. Piemērs, kas attiecas uz dalībvalstīm, kuras laikus neatlīdzina izdevumus labuma guvējiem, un nepamatotas avansu izmaksas dalībvalstīm**

<sup>(39)</sup> Regula (EK) Nr. 1083/2006, 80. pants.

<sup>(40)</sup> Regula (EK) Nr. 1083/2006, 78. panta 2. punkts.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

b) *Nepamatota avansa izmaksa dalībvalstij.* Kādā ESF projektā Grieķijā par universitātes pētījumu, kas nebija saistīts ar ekonomikas jautājumiem, dalībvalsts pieprasīja avansa maksājumu, lai gan attiecīgais projekts neietilpa valsts atbalstā. Komisija to pieņēma un izmaksāja nepamatoti pieprasīto summu.

Līdzīgus gadījumus konstatēja citos ESF projektos Grieķijā.

## KOMISIJAS ATBILDES

b) Skatīt Komisijas atbildi uz 6.43. punktu.

*Nepietiekama pārbauzu ticamība dalībvalstu līmenī*

6.44. Labuma guvēju pieļautas 21 skaitļos izsakāmas kļūdas gadījumos dalībvalstu iestādēm bija pietiekami informācijas<sup>(41)</sup>, lai novērstu vai atklātu un izlabotu kļūdas pirms izdevumu deklarēšanas Komisijai. Ja visa šī informācija būtu izmantota kļūdu labošanai, tad aplēstais kļūdu līmenis šai nodaļai būtu bijis par 1,6 procentpunktiem zemāks. Turklāt Palāta konstatēja, ka 13 gadījumos tās atklāto kļūdu bija pieļāvušas valsts iestādes. Šīs kļūdas veidoja 1,7 procentpunktus aplēstajā kļūdu līmenī.

6.45. Uz pārbaudēm dalībvalstu līmenī nevarēja pilnībā paļauties abās politikas jomās. Reģionālās politikas un pilsētpolitikas jomā aplēsto kļūdu līmeni būtu bijis iespējams samazināt par 3,3 procentpunktiem, bet nodarbinātības un sociālo lietu politikas jomā – par 3,2 procentpunktiem.

**6.44.** Komisijas kopīgā atbilde uz 6.44. un 6.45. punktu.

Komisija stingri pārbauda šos gadījumus un piekrīt, ka ir jāparedz pareizas un savlaicīgas vadības pārbaudes, lai novērstu pārkāpumus, kas rodas vispār vai kas tiek ietverti maksājumu pieprasījumos.

Komisija kopš 2010. gada veic mērķtiecīgas revīzijas attiecībā uz augsta riska programmu vadības pārbaudēm, ja ir konstatēts, ka programmas revīzijas iestāde varētu nenoteikt trūkumus vispār vai savlaicīgi. Šādu līdz 2014. gadam veikto revīziju rezultāti ir ietverti attiecīgajos Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD un Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD 2014. gada darbības pārskatos (skatīt attiecīgi 50. un 56. lpp.).

Komisija atsaucas uz pastiprinātajām procedūrām 2014.–2020. gada plānošanas perioda tiesiskajā regulējumā, kurā noteikts, ka vadības pārbaudes un kontroles pasākumi (tostarp pārbaudes uz vietas) būs jāveic laikus, pirms vadošās iestādes Komisijai katru gadu apliecina programmu pārskatus un iesniedz vadības deklarācijas. Pēc visām pārbaudēm, kontrolēm un korekcijām, kas veiktas kopš pārskata gada beigām, revīzijas iestādēm būs jāaplēš uzticams atlikušo kļūdu līmenis. Komisija uzskata, ka šīs pastiprinātās kontroles procedūras nodrošinās kļūdu īpatsvara pastāvīgu samazināšanos.

Turklāt Komisija ir izstrādājusi jaunus norādījumus, lai 2014.–2020. gada plānošanas periodā turpinātu stiprināt vadības pārbauzu uzticamību. Šie norādījumi, kuros izmantota iepriekšējā plānošanas periodā gūtā pieredze, ir iesniegti dalībvalstīm un tiks publicēti 2015. gada jūlijā.

<sup>(41)</sup> Pamatojoties uz apliecinājumiem dokumentiem, tostarp uz datubāzu informācijas standarta sasaistu pārbaudēm un prasītajām obligātajām pārbaudēm.



## PALĀTAS APSVĒRUMI

**TO FINANŠU INSTRUMENTU PĀRBAUDE, KURUS PĀRVALDA DALĪTI**

6.46. Kopā ar dalībvalstīm pārvaldītos finanšu instrumentus izmanto, lai sniegtu atbalstu uzņēmumiem vai pilsētvides projektiem ar kapitālieguldījumu, aizdevumu vai garantiju palīdzību<sup>(42)</sup>. Tos liek lietā galvenokārt trīs jomās: mazo un vidējo uzņēmumu (MVU)<sup>(43)</sup> atbalstam, pilsētvides attīstībai<sup>(44)</sup> un energoefektivitātes veicināšanai.

6.47. Līdz 2013. gada beigām tika izveidots 941 finanšu instruments saskaņā ar 176 ERAF un ESF darbības programmām visās dalībvalstīs, izņemot trīs (Horvātiju, Īriju un Luksemburgu). To kopējā dotācija ir aptuveni 14 278 miljoni EUR<sup>(45)</sup>.

6.48. Fondi, kuri ievieš finanšu instrumentus, parasti, tiklīdz ir izveidota to juridiskā struktūra, saņem finansējumu no darbības programmas un pēc tam šos līdzekļus izlieto projektu atbalstam. Šādu finansiālu atbalstu var sniegt tikai tiem projektiem, kuri ietilpst darbības programmas jomā. Finanšu instrumenti ir veidoti tā, lai to darbība būtu daudzkārtēja vai – saistībā ar noteiktiem garantiju fondu veidiem – lai tie radītu ievērojamu sviras efektu. Jebkuri līdzekļi, kuri iegūti no veikto ieguldījumu vai izsniegto aizdevumu atdeves, ieskaitot peļņu, ir atkārtoti jāizmanto tām darbībām, ko īsteno ar finanšu instrumentiem.

<sup>(42)</sup> Regula (EK) Nr. 1083/2006, 44. pants.

<sup>(43)</sup> Šajā jomā ir ietverti Eiropas apvienotie resursi mazajiem, vidējiem un mikrouzņēmumiem (JEREMIE) – šo programmu īsteno kopā ar Eiropas Investīciju banku (EIB) un Eiropas Investīciju fondu (EIF), lai atbalstītu MVU papildu finansējumu.

<sup>(44)</sup> Šajā jomā ir ietverts Eiropas apvienotais atbalsts ilgtspējīgiem ieguldījumiem pilsētu teritorijā (JESSICA) – šo programmu īsteno kopā ar EIB, lai sniegtu atmaksājamus ieguldījumus (kapitālieguldījumu, aizdevumu vai garantiju veidā) pilsētu attīstībā.

<sup>(45)</sup> Eiropas Komisijas kopsavilkums par datiem saistībā ar vadošo iestāžu sniegto informāciju attiecībā uz paveikto, finansējot un īstenojot finanšu instrumentus, saskaņā ar 67. panta 2. punkta j) apakšpunktu Regulā (EK) Nr. 1083/2006, stāvoklis 2013. gada 31. decembrī, EGESIF\_14-0033-00, 2014. gada 19. septembris. Skaitliskie dati par 2014. gadu tiks publicēti 2015. gada septembrī.



## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

**Finanšu instrumentus ievieš lēnām**

6.49. Saskaņā ar Komisijas sniegtajiem datiem 941 ERAF un ESF dalīti pārvaldīto finanšu instrumentu izmaksājumu vidējais līmenis 2013. gada beigās bija 47%. Tas ir par 10 procentpunktiem vairāk nekā 2012. gadā un par 13 procentpunktiem vairāk nekā 2011. gadā<sup>(46)</sup>.

6.50. Saskaņā ar struktūrfondu regulām par attiecināmiem uzskatāmi tikai tie maksājumi vai garantijas, kas sniegti galasaņēmējiem, un vadības izmaksas un maksājumi fondu pārvaldniekiem ir uzskatāmi par attiecināmiem slēgšanas procedūras laikā, kad neizmantotās finanšu instrumentu dotācijas ir jāieskaita atpakaļ ES budžetā<sup>(47)</sup>. Kopējais izmaksu līmenis –saskaņā ar Komisijas sniegtajām ziņām – joprojām ir pārāk zems, lai katrs no pieejamajiem fondiem tiktu izlietots vismaz vienu reizi. Īpašas problēmas bija vērojamas saistībā ar finanšu instrumentiem piecās dalībvalstīs (Bulgārijā, Grieķijā, Spānijā, Rumānijā un Slovākijā), kur izmaksājumu līmenis 2013. gadā ir ievērojami zemāks nekā vidēji ES.

**6.49.** Komisijas kopīgā atbilde uz 6.49. un 6.50. punktu.

Izmaksājumu līmenis 2013. gada beigās atšķiras starp dalībvalstīm un laikposmā no 2008. līdz 2013. gadam izveidotajiem finanšu instrumentiem (FI). Kaut arī dažu FI sniegums nav pilnīgs, 459 FI, kas veido 15% no FI iemaksātās kopējās summas, jau ir pilnībā apguvuši līdzekļus un tagad atkārtoti iegulda apgrozības fondus.

Komisija 2015. gada 1. oktobrī ziņos par situāciju, kāda tā bija 2014. gada beigās, un paredz īstenošanas turpmāku uzlabošanu.

Lai nodrošinātu, ka atlikušie FI ieguldījumi laikus sasniedz galasaņēmējus, Komisija kopā ar dalībvalstīm ir īstenojusi vairākus pasākumus, kuri lielākoties ietver:

- attiecīgo vadošo iestāžu veiktu FI snieguma stingrās uzraudzības uzlabošanu un fondu aktīvas pārvaldības sekmēšanu, pārnesot summas no fondiem, kuri darbojas slikti, uz fondiem, kuri darbojas labi,
- pamudinājumus vadošajām iestādēm un FI īstenojošajām finanšu iestādēm veikt pārmaiņas piedāvātajos instrumentos un finanšu produktos, lai tos pielāgotu tirgus mainīgajiem apstākļiem,
- ieteikumus vadošajām iestādēm attiecībā uz FI, ar kuriem tiek atbalstīti ilgtermiņa ieguldījumi pilsētu attīstībā vai energoefektivitātē un saskaņā ar kuriem maksājumi tiek veikti pakāpeniski, ņemot vērā projektu virzību, pieprasīt ziņojumu par ieguldījumu attīstību un sniegt atgriezenisko saiti Komisijai, lai būtu iespējams stingrāk pārbaudīt šo instrumentu attīstību.

Komisija norāda, ka, lai dalībvalstis varētu veikt sīkāku analīzi, ir jānovērtē dažādi ierobežojumi, kas ietekmē katra FI īstenošanu, un it sevišķi būtu jāņem vērā arī tas, ka ERAF FI Bulgārijā, Grieķijā, Spānijā, Rumānijā un Slovākijā ir smagi cietuši no ekonomikas un finanšu krīzes.

<sup>(46)</sup> Sk. 2013. gada pārskata 5.33.–5.36. punktu un 5.5. izcēlumu.

<sup>(47)</sup> Regula (EK) Nr. 1083/2006, 78. panta 6. punkts.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

**Dalībvalstis sniedz nepilnīgas un/vai neprecīzas ziņas par finanšu instrumentiem**

6.51. Informācija par dalīti pārvaldīto finanšu instrumentu īstenošanu pamatojas uz datiem, kas tieši saņemti no dalībvalstīm. Kopš 2011. gada Komisija ir ieguldījusi daudz pūļu, lai uzlabotu šo datu kvalitāti. Tomēr savā ziņojumā par paveikto finanšu instrumentu ieviešanā Komisija atzīst, ka tajā iekļautie dati dažos gadījumos ir nepilnīgi vai neprecīzi. Tas pats sakāms par pieciem no septiņiem finanšu instrumentiem, ko Palāta pārbaudīja 2014. gadā.

**2007.–2013. gada attiecināmības perioda pagarinājums, ko noteica vienīgi ar Komisijas lēmumu**

6.52. Regulas (EK) Nr. 1083/2006 56. panta 1. punktā ir noteikts, ka maksājumu attiecināmības periods beidzas 2015. gada 31. decembrī. 2015. gada aprīlī Komisija nolēma pagarināt attiecināmības periodu līdz 2017. gada 31. martam ar Komisijas Lēmumu<sup>(48)</sup>, nevis lūdza Padomi un Parlamentu grozīt regulu. Palāta uzskata, ka attiecināmības termiņa pagarināšana šādā veidā pārkāpj normatīvo aktu hierarhiju, ar kuru saskaņā tiesību aktu var grozīt tikai ar tādu tiesību aktu, kam ir līdzvērtīgs vai augstāks juridisks spēks.

**6.51.** Komisija 2015. gada maijā iepazīstināja dalībvalstis ar atjauninātajiem norādījumiem par finanšu instrumentu ziņojumiem, kuros bija skaidrotas ar ziņošanu saistītās prasības. Turklāt Komisija ir uzlabojusi savus ziņošanas rīkus.

**6.52.** Komisija ir pārliecināta, ka saskaņā ar Eiropadomes 2014. gada decembrī pausto pamudinājumu tā ir rīkojusies atbilstīgi spēkā esošajam tiesiskajam regulējumam.

Grozīšanas lēmums attiecībā uz Komisijas izstrādātajām slēgšanas pamatnostādņēm neietekmē 56. panta 1. punktu, kas nosaka, ka ieguldījumi no fondiem, kas iemaksāti FVI, bija jāveic vismaz līdz 2015. gada 31. decembrim. Šis noteikums joprojām ir spēkā.

Grozījumā skaidrots, ka Regulas (EK) Nr. 1083/2006 78. panta 6. punkts paredz konkrētu kārtību attiecībā uz finanšu vadības instrumentu izdevumu deklarēšanu slēgšanas brīdī. 6. punktā norādīts, ka, atkāpjoties no 1. punkta, attiecībā uz finanšu instrumentiem, kā tie definēti 44. pantā, izdevumu deklarācijā iekļauj to izdevumu kopapjomu, kas veikti, izveidojot šādus fondus, veicot iemaksas šādos fondos vai ieguldot tajos.

Šajā pantā arī konkrēti norādīts, kādi slēgšanas brīdī būs attiecināmie izdevumi: "Daļēji vai pilnībā noslēdzot darbības programmu, atbilstīgie izdevumi ir kopīgā atbalsta summa, ko fondi snieguši galasaņēmējiem kopā ar atbilstīgajām vadības izmaksām."

Tā kā 2017. gada 31. marts ir pēdējais datums, kad slēgšanas dokumenti jāiesniedz Komisijai, grozītajās slēgšanas pamatnostādņēs ir skaidrots, ka Vispārējās regulas 78. panta 6. punktā norādītā slēgšana ir slēgšanas dokumentu iesniegšanas datums, t. i., 2017. gada 31. marts.

<sup>(48)</sup> Komisijas Lēmums C(2015) 2771, ar ko groza Lēmumu C (2013) 1573 par pamatnostādņēm par darbības programmu slēgšanu, kuras pieņemtas atbalsta saņemšanai no Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Eiropas Sociālā fonda un Kohēzijas fonda (2007–2013).

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

**ATLASĪTU SISTĒMU UN GADA DARBĪBAS PĀRSKATU PĀRBAUDE****Komisijas īstenotās revīzijas iestāžu pārraudzības novērtējums**

Lai novērtētu kļūdu līmeni, Komisija izmanto dalībvalstu revīzijas iestāžu darbu

6.53. Revīzijas iestādes sniedz Komisijai pārlicību par darbības programmas vadības sistēmu un iekšējās kontroles mehānismu efektīvu darbību, kā arī par apstiprināto izdevumu likumību un pareizību. Šo informāciju revīzijas iestādes sniedz savos gada kontroles ziņojumos, revīzijas atzinumos un ziņojumos par sistēmu revīziju (sk. 6.14. punktu)<sup>(49)</sup>. Kopš 2009. gada Komisija ir veikusi nozīmīgāko revīzijas iestāžu pārbaudes, tostarp caurskatījusi to darbu uz vietas, lai novērtētu, cik lielā mērā uz tām var paļauties.

**6.53.** Komisija cieši sadarbojas ar revīzijas iestādēm un veic koordināciju ar tām, kā arī ir sākusi pārskatīt to metodikas un revīziju rezultātus jau 2009. gadā. Tas ir veicinājis spēju veidošanu, jo revīzijas iestādes ir saņēmušas konsultācijas, norādījumus un ieteikumus, Komisijai atkārtoti veicot revīzijas iestāžu īstenoto revīzijas darbu.

Komisija uzsver, ka tās novērtējums par revīzijas iestāžu darba ticamību jāskata šajā kontekstā. Pēc revīzijas programmas, kas kopumā ietvēra 265 revīzijas misijas uz vietas, kuras tika veiktas kopš 2009. gada, Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD līdz 2014. gada beigām secināja, ka 42 pārbaudītās revīzijas iestādes, kuras bija atbildīgas par revīziju veikšanu attiecībā uz aptuveni 91 % ERAF/KF piešķirumu 2007.–2013. gada periodam, kopumā ir veikušas uzticamu darbu. Atlikušajām piecām revīzijas iestādēm, kuras tika pārbaudītas, bija nepieciešami uzlabojumi.

Attiecībā uz Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD 2014. gada beigās no 92 revīzijas iestādēm tika novērtētas 87 (94,6 %). Tās aptver 113 darbības programmas no 118 un veido 99,1 % no finanšu plānošanas 2007.–2013. gada plānošanas periodā.

Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD un Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD savos 2014. gada darbības pārskatos sniedza sīki izklāstītu novērtējumu par revīzijas iestāžu 2014. gada kontroles ziņojumos norādītās revīzijas informācijas un rezultātu precizitāti un ticamību saistībā ar 2013. gada izdevumiem (skatīt Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD 2014. gada darbības pārskata 40.–45. lpp. un Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD 2014. gada darbības pārskata 51.–54. lpp.).

<sup>(49)</sup> Kopumā ES 28 valstīs ir izveidojušas 113 revīzijas iestādes ERAF/KF un ESF 2007.–2013. gada plānošanas periodam apstiprināto 440 darbības programmu revīzijai. No tām 63 iestādes ir atbildīgas gan par ERAF/KF, gan par ESF darbības programmām. Līdz 2014. gada decembra beigām revīzijas iestādes bija sagatavojušas 199 gada kontroles ziņojumus un revīzijas atzinumus par visām 440 darbības programmām kopā.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

6.54. Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektors un Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāts izmanto šo informāciju, gatavojot gada darbības pārskatus, kā arī visa gada garumā, lai lemtu par vajadzību pārtraukt un/vai apturēt maksājumus darbības programmām.

6.55. Lai novērtētu, vai uz šo informāciju var paļauties, ģenerāldirektorāti pārbauda kļūdu īpatsvaru, ko revīzijas iestādes ir paziņojušas par katru darbības programmu (vai darbības programmu grupu) <sup>(50)</sup>.

- Ja Komisija uzskata, ka kļūdu īpatsvars ir ticams (un reprezentatīvs attiecībā pret apstiprinātajiem izdevumiem), tā pieņem revīzijas iestādes paziņoto kļūdu īpatsvaru. Bet Komisija var arī pārrēķināt īpatsvaru, lai pati veiktu novērtējumu, balstoties uz papildinformāciju, kas iegūta no revīzijas iestādes.
- Ja kļūdu īpatsvars nav ticams, Komisija piemēro vienotu kļūdu īpatsvaru (starp 2 % un 25 %) atkarībā no rezultātiem, ko tā ieguvusi, novērtējot vadības un iekšējās kontroles sistēmu darbību.

## KOMISIJAS ATBILDES

**6.54.** Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD savā 2014. gada darbības pārskatā norādīja, ka aptuveni divas trešdaļas no pārtrauktu un iepriekšēji apturētu maksājumu gadījumiem bija pamatotas ar revīzijas rezultātiem, par kuriem Komisiju gada laikā vai gada beigās informēja revīzijas iestādes (skatīt Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD 2014. gada darbības pārskata 54. lpp.).

Pārtraukšanas un iepriekšējās apturēšanas procedūras 2014. gadā piemēroja attiecībā uz 121 ERAF/KF programmu un maksājumu pieprasījumiem gandrīz EUR 7,9 miljardu vērtībā, ko dalībvalstis bija iesniegušas, bet kas netika apmaksāti, ja vien Komisija nesaņēma papildu liecības par to, ka attiecīgās dalībvalstis bija veikušas visas vajadzīgās korekcijas.

Attiecībā uz ESF, kā norādīts Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD 2014. gada darbības pārskata 60. lpp., Komisija nosūtīja 11 brīdinājuma vēstules un 18 iepriekšējās apturēšanas vēstules; tā pieņēma lēmumu pārtraukt 31 maksājumu un apturēt 11 darbības programmas. Kopā tika pārtraukti maksājumu pieprasījumi EUR 1,3 miljardu apmērā.

**6.55.** Komisija uzsver, ka šis kļūdu īpatsvara ticamības novērtējums ik gadu ir balstīts uz visas pieejamās informācijas pilnīgu dokumentāru analīzi, kas vajadzības gadījumā tiek veikta uz vietas kā uz risku balstītas faktu vākšanas misijas, ņemot vērā arī revīzijas iestāžu darba ticamības kopvērtējumu, kas gūts plaša revīzijas pārbaudes darba rezultātā, kas minēts atbildē uz 6.53. punktu. Vajadzības gadījumā Komisija revīzijas iestādēm lūdz un no tām saņem jebkādu nepieciešamo papildinformāciju.

<sup>(50)</sup> Revīzijas iestāžu paziņotais kļūdu īpatsvars n gadā tiek aprēķināts, pamatojoties uz darbību revīziju izlasi, kurai jābūt statistiski reprezentatīvai attiecībā uz Komisijai apstiprinātajiem izdevumiem n-1 gadā (Īpašā ziņojuma Nr. 16/2013 11. punkts).

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

6.56. Katrai darbības programmai Komisija aprēķina arī atlikušo kļūdu īpatsvaru, kurā ņem vērā visas finanšu korekcijas, kas veiktas kopš plānošanas perioda sākuma. Tas ietver ES un/vai valstu līmenī jau veiktās korekcijas <sup>(51)</sup>.

6.57. Balstoties uz šiem diviem rādītājiem, kā arī uz tai pieejamo papildu informāciju, Komisija novērtē darbības programmas vadības un kontroles sistēmu. Novērtējumā tiek ņemtas vērā arī sistēmu revīzijas, ko revīzijas iestādes veic visa gada garumā, kā arī papildu informācija, kas ir pieejama Komisijai. Pēc tam šis novērtējums tiek atspoguļots ģenerāldirektorāta gada darbības pārskatā <sup>(52)</sup>.

**6.57.** Komisija novērtē, vai katras programmas un katras iestādes (vadošās iestādes, apliecinātājiestādes un revīzijas iestādes) vadības un kontroles sistēma darbojas efektīvi, pamatojoties uz visiem pieejamiem ES un valstu sistēmas revīzijas rezultātiem par 15 galvenajām reglamentējošajām prasībām saskaņā ar metodiku, kas tiek izmantota kopīgi ar revīzijas iestādēm. Dalībvalstu ziņotais kļūdu īpatsvars un Komisijas aprēķinātais atlikušais kļūdu īpatsvars ir būtiska šā novērtējuma sastāvdaļa, taču ne vienīgā. Arī tiešie darbības vadītāji un pakārtoti deleģētie pilnvarotie kredītrīkotāji novērtē ticamības līmeni.

Tādēļ gada darbības pārskatos norādītās pārliecības gūšanas nolūkā katras darbības programmas atzinums ir izstrādāts, balstoties uz visas Komisijai pieejamās informācijas vispārēju novērtējumu. Tas sniedz vispusīgu un detalizētu novērtējumu par katras dalībvalsts vadības un kontroles sistēmu efektivitāti, bet attiecībā uz 2014. gada atrunās iekļautajām darbības programmām – informāciju par konstatētajām galvenajām problēmām un veiktajām darbībām.

<sup>(51)</sup> Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāta gada darbības pārskats, 49. lpp. Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāta gada darbības pārskats, 63. lpp.

<sup>(52)</sup> Sk. arī Īpašā ziņojuma Nr. 16/2013 5.–11. punktu.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

**Komisijas veiktais gada kontroles ziņojumu novērtējums var tikai daļēji novērst risku, ka dalībvalstu iestādes sniedz nepilnīgas ziņas par kļūdām un pārspīlētās ziņas par finanšu korekcijām**

6.58. Attiecībā uz ERAF, KF un ESF darbības programmām Komisijas novērtējuma pamatotība ir atkarīga no dalībvalstu iestāžu sniegtās informācijas precizitātes un ticamības. Savās iepriekšējos gados veiktajās revīzijās Palāta identificēja divus galvenos riskus šajā kontekstā:

- revīzijas iestādes, iespējams, kļūdas ir novērtējušas par zemu un/vai nav pareizi ekstrapolējušas. Tāpēc paziņotais kļūdu īpatsvars ne vienmēr ir pilnībā ticams,
- dalībvalstu paziņotā informācija par finanšu korekcijām ne vienmēr ir ticama vai precīza, tāpēc Komisijas izmantotās aprēķina metodes dēļ kopējais atlikušais risks, iespējams, ir novērtēts par zemu.

## KOMISIJAS ATBILDES

**6.58.** Komisijas kopīgā atbilde uz 6.58.–6.60. punktu.

Kā skaidrots attiecīgajos gada darbības pārskatos, abi ģenerāldirektori ir veikuši pasākumus, lai uzlabotu revīzijas informācijas un dalībvalstu ziņoto finanšu korekciju ticamību. Lai mazinātu risku, Komisija īsteno divus revīzijas izziņas darbus:

- novērtējumu par revīzijas iestāžu sniegtās revīzijas informācijas ticamību, tostarp kļūdu īpatsvaru, veic pēc padziļinātas revīzijas programmas, lai pārbaudītu, vai revīzijas konstatējumi ir apstiprināti, tostarp pēc Komisijas revidentu atkārtotas darbības uz vietas. Dokumentu pārbaudes tiek papildinātas ar faktu vākšanas misijām un aptver plašu klāstu pārbauzu saistībā ar, piemēram, aprēķinu precizitāti, izmantotajiem parametriem, konstatēto kļūdu apstrādi vai revidēto datu kopu saskaņošanu (skatīt arī Komisijas atbildi uz 6.53. punktu),
- veic īpašu uz risku pamatotu revīziju uz vietas (līdz šim pēdējos trīs gados aptverot 68 darbības programmas), lai nodrošinātu, ka ziņotās korekcijas tiek efektīvi īstenotas, un šaubu vai nepietiekamu liecību gadījumā attiecīgās summas atskaita no kumulatīvajām finanšu korekcijām, kas ir ņemtas vērā atlikušo kļūdu īpatsvara aprēķināšanas vajadzībām. Pēc revīziju veikšanas un dokumentu konsekvences pārbaudīšanas attiecībā uz 20. pantā norādīto līdz 2014. gada 31. martam iesniegto paziņojumu ticamību visām programmām Komisijas dienestī nolēma izslēgt dažas paziņotās finanšu korekcijas par kumulatīvā atlikušā riska aprēķiniem (77 % no ziņotajām finanšu korekcijām tika izmantoti ERAF un KF aprēķiniem, bet 91 % – ESF).

Tiesiskais regulējums 2014.–2020. gada plānošanas periodam arī ir uzlabots. Revīzijas iestādes sniegs savu revīzijas atzinumu, balstoties uz atlikušo kļūdu īpatsvaru pēc korekciju īstenošanas, un tādejādi finanšu korekciju precizitāte tiks sistemātiski pārbaudīta kā daļa no kontu revīzijas.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

6.59. Komisijas veiktās gada kontroles ziņojumu apstiprinājumpārbaudes galvenokārt ir dokumentu pārbaudes un tāpēc tikai daļēji var novērst šos riskus. Konkrēti, Palāta uzskata, ka Komisijas iespējas apstiprināt (un vajadzības gadījumā koriģēt) paziņoto kļūdu īpatsvaru ir ierobežotas, jo revīzijas iestādēm regulāri neprasa sniegt konkrētāku informāciju par darbību revīzijām (tvērums, apjoms/apakšizlases, detalizētas ziņas par kļūdu klasifikāciju), lai Komisija varētu pārbaudīt gada kontroles ziņojumus.

6.60. Abi ģenerāldirektorāti 2014. gada laikā uz vietas pārbaudīja, kā finanšu korekcijas ir īstenotas divpadsmit dalībvalstīs. Septiņās no divpadsmit apmeklētajām dalībvalstīm tika konstatēti trūkumi, kas jāizlabo paziņotajās finanšu korekcijās. Šie konstatējumi apstiprina Palātas veikto novērtējumu un jaunā 2014.–2020. gada plānošanas perioda kontekstā norāda uz to, cik svarīgi ir nodrošināt ticamu ziņošanas sistēmu ieviešanu<sup>(53)</sup>.

**Komisija uzskata, ka 57 % visu darbības programmu deklarētajos izdevumos kļūdu līmenis nebija būtisks**

6.61. Attiecībā uz 2014. gadu Komisijai ir pārliecība, ka 250 programmās no 440 ERAF/KF un ESF darbības programmām (57 %) kļūdu līmenis nebija būtisks: revīzijas iestāžu paziņotais kļūdu īpatsvars bija zem Komisijas noteiktā 2 % būtiskuma sliekšņa, un šos līmeņus Komisija apstiprināja. Šīs darbības programmas veido 55 % no 2014. gada maksājumiem.

6.62. Tāpat kā iepriekšējos gados, 2014. gadā Palāta izvērtēja, vai Komisija efektīvi pārbaudīja revīzijas iestāžu paziņoto kļūdu īpatsvaru precizitāti un ticamību. Palāta iekļāva izlasē 139 darbības programmas 20 dalībvalstīs (105 no 322 ERAF/KF un 34 no 118 ESF darbības programmām), balstoties uz Komisijas darba dokumentiem. Palātas izveidotajā izlasē tika ietvertas tās darbības programmas, attiecībā uz kurām revīzijas iestāžu paziņoto kļūdu īpatsvaru Komisija bija apstiprinājusi, kā arī tās, kurām tas tika pārreķināts vai kurām tika piemērots vienots kļūdu īpatsvars.

<sup>(53)</sup> Sk. Īpašā ziņojuma Nr. 16/2013 35.–40. punktu.



## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

6.63. Palātas veiktās sistēmu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **6.1. tabulā**.

**6.63.** Komisija norāda, ka ir uzlabojies novērtējums par Komisijas veikto revīzijas iestāžu paziņotā kļūdu īpatsvara pārbaudi, un jo īpaši norāda, ka nevienai no Palātas konstatētajām problēmām nebija nepieciešamas papildu atrunas vai citādāka kvantitatīvās izteiksmes noteikšana, jo šīs problēmas galvenokārt ir tehniskas.

**6.1. tabula.** Novērtējums par to, kā Komisija ir pārbaudījusi revīzijas iestāžu paziņoto kļūdu īpatsvaru

	2014. g.			2013. g.		
	Pārbaudītās ERAF/KF darbības programmas	Pārbaudītās ESF darbības programmas	KOPĀ	Pārbaudītās ERAF/KF darbības programmas	Pārbaudītās ESF darbības programmas	KOPĀ
<b>Konstatējumi</b>						
— ar Komisijas veiktajām pārbaudēm problēmu nav vai arī tās ir nelielas (*)	84 (80 %)	30 (88 %)	<b>114 (82 %)</b>	108 (77 %)	47 (87 %)	<b>155 (80 %)</b>
— ir nopietnas problēmas ar Komisijas veiktajām pārbaudēm, taču tās neietekmē gada darbības pārskatos iekļauto atrunu skaitu (vai summu izteikšanu skaitļos)	21 (20 %)	4 (12 %)	<b>25 (18 %)</b>	17 (12 %)	6 (11 %)	<b>23 (12 %)</b>
— ir nopietnas problēmas ar Komisijas veiktajām pārbaudēm, jāformulē papildu atrunas vai citādi jāizsaka skaitļos	0 (0 %)	0 (0 %)	<b>0 (0 %)</b>	15 (11 %)	1 (2 %)	<b>16 (8 %)</b>
<b>Pārbaudītās darbības programmas KOPĀ</b>	<b>105 (100 %)</b>	<b>34 (100 %)</b>	<b>139 (100 %)</b>	<b>140 (100 %)</b>	<b>54 (100 %)</b>	<b>194 (100 %)</b>

(\*) Sk. arī 6.65. punktu.

Avots: Eiropas Revīzijas palāta.

**Komisijas veiktā kļūdu īpatsvara apstiprināšana (vai pārrēķins) saskaņā ar revīzijas iestāžu iesniegtajiem pierādījumiem**

6.64. Saistībā ar 25 darbības programmām Palāta konstatēja nepilnības, ko Komisija nebija atklājusi (vai pienācīgi novērsusi) (sk. 6.6. izcēlumu). Tomēr revidenti uzskata, ka nevienā gadījumā Komisijai nebija jāformulē papildu atrunas (vai arī atrunas ar lielāku finanšu ietekmi) 2014. gada darbības pārskatos.

**6.6. izcēlums. Nepilnību piemēri saistībā ar to, kā Komisija apstiprina revīzijas iestāžu paziņoto kļūdu īpatsvaru**

- a) Revīzijas iestādes pārbaudītā datu kopa neatbilda deklarētajām izmaksām. Izlasē bija iekļautas 139 darbības programmas, un astoņām programmām revīzijas iestādes pārbaudītā kopa neatbilda deklarētajiem izdevumiem. Attiecībā uz trim darbības programmām Komisijas veiktās dokumentu pārbaudes neatklāja šo problēmu.

**6.6. izcēlums. Nepilnību piemēri saistībā ar to, kā Komisija apstiprina revīzijas iestāžu paziņoto kļūdu īpatsvaru**

--



## PALĀTAS APSVĒRUMI

- b) *Revīzijas iestādes piemērotā izlases veidošanas metode nebija pareiza.* 11 no 139 darbības programmām revīzijas iestāde bija piemērojusi nepareizu izlases veidošanas metodi: vai nu tā atšķīrās no Komisijas apstiprinātajā revīzijas stratēģijā aprakstītās, vai arī tajā iekļautie parametri neatbilda Komisijas norādījumiem par izlases veidošanu. Minētajos gadījumos izlase bija mazāka par vajadzīgo lielumu. Visos gadījumos Komisija šo problēmu bija konstatējusi dokumentu pārbaudēs un pareizi secinājusi, ka tas neietekmē revīzijas atzinumu.
- c) *Apakšizlasēs atrasto kļūdu nepareiza ekstrapolēšana.* No pārbaudītajām 139 darbības programmām 59 programmām revīzijas iestāde veica revīziju, balstoties uz rēķinu izlasi (apakšizlase). Ja piemēro šādu pieeju, tad apakšizlasē atrasto kļūdu finansiālā ietekme ir jāekstrapolē uz revidētajiem projektiem vai deklarācijām, pirms tos iekļauj visas datu kopas kļūdu aplēsē. Piecām darbības programmām pārbaudītajās apakšizlasēs konstatētās kļūdas nebija ekstrapolētas pareizi. Tāpēc kopējais projicētais kļūdu īpatsvars bija aplēsts par zemu, taču tas neietekmēja revīzijas atzinumu.

## KOMISIJAS ATBILDES

- b) *Atlases metodes var mainīties atbilstīgi revidējamo datu kopu īpašajām iezīmēm. Šīs pārmaiņas un grozījumi apstiprinātajā revīzijas stratēģijā tiek pārrunāti ikgadējā koordinācijas sanāksmē starp Komisiju un attiecīgo revīzijas iestādi.*
- c) *Komisija iesaka revīzijas iestādēm ikgadējos kontroles ziņojumos sistemātiski atklāt gadījumus, kad kopējās datu kopas netika efektīvi revidētas un tika izmantota "apakšparaugu" sistēma.*

**Trūkumi revīzijas iestāžu veiktajās valsts atbalsta pārbaudēs**

6.65. Palāta 2014. gadā pārbaudīja arī to, vai valstu revīzijas iestādes pienācīgi pārbauda valsts atbalsta noteikumu piemērošanu. No 139 izlasē iekļautajām darbības programmām 42 programmās revīzijas iestāžu veiktās valsts atbalsta pārbaudes nebija pienācīgas (piemēram, vispārējas nozīmes pakalpojumu sniedzējiem nebija nodrošinājuma vai arī nebija paziņots par atbalsta shēmām, un netika pārbaudīta atbalsta intensitāte). Komisijas norādījumos ir formulēta prasība par pienācīgu valsts atbalsta nodrošinājumu, taču 2014. gadā veiktajās dokumentu pārbaudēs šie trūkumi ne vienmēr tika atklāti.

**6.65.** *Gada kontroles ziņojumu (GKZ) pārskatīšanas laikā Komisija izvērtē, vai revīzijas iestādes atzinums ir pienācīgi pamatots, balstoties uz sistēmas un darbību revīziju rezultātiem.*

*Revīzijas iestāžu darba izvērtēšana attiecībā uz valsts atbalstu kopā ar citiem jautājumiem ir ietverta Komisijas pārskatā par revīzijas iestādēm, kurā iekļauta sistēmas revīziju metodikas un darbību revīzijas (tostarp kontrolsarakstu) izvērtēšana, kā arī revīzijas iestāžu veikto revīziju atkārtošana (skatīt atbildi uz 6.53. punktu).*

*Dažos gadījumos Komisija savos revīzijas pārskatos jau bija ieteikusi attiecīgajām revīzijas iestādēm pastiprināt kontrolsarakstus, lai labāk aptvertu valsts atbalsta jautājumu verifikāciju. Komisija turpinās nodrošināt, ka revīzijas iestādes izmanto atbilstīgos kontrolsarakstus.*

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

**Saskaņā ar Komisijas norādēm revīzijas iestādēm bija jāiekļauj revidētajā datu kopā ieguldījumi finanšu instrumentos, nevis jāpārbauda faktiskie izmaksājumi**

6.66. Darbības programmu finanšu ieguldījumus fondos, kas īsteno finanšu instrumentus, par visu periodu parasti veic ar vienu maksājumu, tiklīdz ir izveidota ieguldījumu fonda juridiskā struktūra. Finansēšanas nolīgumos var norādīt citādu finansēšanas kārtību. Saskaņā ar regulu šos maksājumus apstiprina Komisijai kā radušos izdevumus<sup>(54)</sup>. Šādu maksājumu *ex post* pārbaudes revīzijas iestādes parasti veic attiecībā uz to finanšu gadu, kad bija veikts maksājums. Šo pārbaūžu tvērums parasti ir ierobežots, jo pirmajā gadā atbalstam atlasa nedaudzas darbības, un galasaņēmējiem un projektiem izmaksā ierobežotas summas.

6.67. Ja vien nav paredzētas specifiskas pārbaudes, finanšu instrumenta darbību faktisko īstenošanu revīzijas iestādes tādējādi diez vai pārbaudīs līdz 2007.–2013. gada plānošanas perioda slēgšanai. Ja finanšu instrumentu pārvalda Eiropas Investīciju banka (EIB), revīzijas iestādes nevar pārbaudīt iemaksas fondā, jo EIB ir noteikusi ierobežojumus piekļuves tiesībām.

**Revīzijas iestāžu paziņotais kļūdu īpatsvars bija ļoti zems darbības programmām, kurās Palāta atklāja nozīmīgas kļūdas**

6.68. No 440 ERAF/KF un ESF darbības programmām 110 programmās Komisija bija apstiprinājusi 0,5 % vai zemāku kļūdu īpatsvaru. 13 programmās no minētajām Palāta veica vismaz vienu pārbaudi attiecībā uz pēdējiem diviem finanšu gadiem. Piecu darbības programmu pārbaudītajos projektos tika konstatētas nozīmīgas kļūdas (sk. 6.61. un 6.62. punktu).

**6.66. Komisijas kopīgā atbilde uz 6.66. un 6.67. punktu.**

Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1083/2006 78. panta 6. punktu fondu ieguldījums finanšu instrumentos ir ietverts Komisijai iesniegtajos maksājumu pieprasījumos. Šie maksājumi veido daļu no datu kopas, ko revīzijas iestādes revidē paraugu pārbaudēs saskaņā ar atjauninātajiem Komisijas norādījumiem. Kā izklāstīts struktūrfondu kopīgajā revīzijas stratēģijā un kā noteikts Komisijas ESI fondu revīzijas sistēmā, revīzijas iestādes un Komisija var veikt finanšu instrumentu tematiskās revīzijas, aptverot gan fonda struktūru, gan projektu faktisko īstenošanu, revidējot pēc nejausības principa izvēlētos projektus, kurus īstenojuši galasaņēmēji. Revīzijas iestādes pārbauda, kā vadošās iestādes veic pirmā līmeņa pārbaudes, un cenšas gūt pietiekamu pārliecību par šiem fondiem līdz to slēgšanai.

Attiecībā uz Eiropas Investīciju bankas pārvaldīto fondu Komisija pauž nožēlu par ierobežotām pieejas tiesībām. Vēl nav parakstīts saprašanās memorands starp Komisiju un Eiropas Investīciju banku, lai vadošajām un revīzijas iestādēm turpmāk būtu iespējams izmantot Komisijas izvēlēta līgumslēdzēja pakalpojumus ar mērķi pārbaudīt un revidēt Eiropas Investīciju bankas darbu.

<sup>(54)</sup> Regula (EK) Nr. 1083/2006, 78.a pants.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

**Komisijas gada darbības pārskatu pārbaude**

6.69. Palāta novērtēja Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāta un Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāta 2014. gada darbības pārskatus un tiem pievienotās deklarācijas<sup>(55)</sup>. It īpaši:

- Palāta pārbaudīja, cik pamatoti un precīzi Komisija ir aprēķinājusi riskam pakļautās summas,
- novērtēja atrunas par 2014. gadu.

**Komisijas aprēķinātās riskam pakļautās summas ERAF/KF un ESF darbības programmās**

6.70. Kopumā Komisijas aprēķini par riskam pakļautajām summām 2014. gada darbības pārskatā ir pamatoti un precīzi attiecībā pret pieejamo informāciju, ko paziņojušas un/vai ko sniegušas revīzijas iestādes. Palāta tomēr atgādina, ka Komisijas gada darbības pārskatos paziņotais kļūdu īpatsvars par konkrēto gadu nav tieši salīdzināms ar Palātas aplēsto<sup>(56)</sup>.

- Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāts aplēsa, ka kļūdu riskam bija pakļauti no 2,6 % līdz 5,3 % konkrētajā gadā apstiprināto starpposma maksājumu un galīgo maksājumu ERAF/KF darbības programmās attiecībā uz 2007.–2013. gada plānošanas periodu. Komisija veica 52 % maksājumu tādām darbības programmām, kuras tā bija novērtējusi un par kurām atzinusi, ka tajās ir būtisks kļūdu līmenis, kas pārsniedz 2 %.

**6.70.** Komisija piekrīt, ka Palātas kļūdu īpatsvars un Komisijas kļūdu īpatsvars nav tieši salīdzināms. Tomēr šā procesa mērķis būtībā ir vienāds, proti, novērtēt risku, kam konkrētā gadā pakļauts ES budžets.

Komisija savā novērtējumā ņem vērā visas šīs atšķirības, kas minētas Palātas Īpašajā ziņojumā Nr. 16/2013 (skatīt Komisijas atbildi uz šā ziņojuma 11. punktu). Izņemot iepriekš minētās atšķirības, Komisija uzskata, ka attiecībā uz 2014. gada pārskatu, kā tas bija Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD gadījumā pēdējos četrus gadus pēc kārtas un Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD gadījumā trīs gadus pēc kārtas pirms šā gada pārskata, Komisijas novērtējuma rezultāts atbilst Palātas aprēķinātajiem kļūdu īpatsvaram (skatīt 90. un 92. lpp. attiecīgajos gada darbības pārskatos).

Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD veica 52 % maksājumu darbības programmām, kurās saskaņā ar tās novērtējumu ir būtisks kļūdu līmenis, kas pārsniedz 2 %, bet lielākajā daļā šo programmu tika veiktas pietiekamas korekcijas, lai atlikušo kumulatīvo risku samazinātu zem būtiskuma līmeņa. Maksājumi, kas tika veikti programmām, kurās kļūdu īpatsvars pārsniedza 5 %, attiecās uz tikai 4 % no maksājumiem (skatīt attiecīgā 2014. gada darbības pārskata 44. lpp.). Atrunas tika formulētas visām attiecīgajām programmām, izņemot trīs, kā norādīts gada darbības pārskatā.

<sup>(55)</sup> Katru gadu martā visi ģenerāldirektorāti sagatavo gada darbības pārskatu par iepriekšējo gadu, ko iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei un publicē. Līdz ar pārskatu ģenerāldirektori iesniedz paziņojumu par to, vai viņa/viņas pārziņā esošais budžets tika īstenots likumīgi un pareizi. Īstenošana atzīstama par likumīgu un pareizu, ja pārkāpumu līmenis ir zem Komisijas noteiktā 2 % būtiskuma sliekšņa. Ja šis rādītājs ir lielāks, ģenerāldirektors var formulēt pilnīgas vai daļējas atrunas par konkrētām jomām (vai programmām).

<sup>(56)</sup> Sk. Īpašā ziņojuma Nr. 16/2013 11. punktu.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

- Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektors aplēsa, ka kļūdu riskam bija pakļauti no 2,8 % līdz 4,0 % starpposma maksājumu un galīgo maksājumu ESF darbības programmās attiecībā uz 2007.–2013. gada plānošanas periodu. Komisija veica 45 % maksājumu tādām darbības programmām, kuras tā bija novērtējusi un par kurām atzinusi, ka tajās ir būtisks kļūdu līmenis, kas pārsniedz 2 %.

**Komisijas formulētās atrunas par ERAF/KF un ESF darbības programmām**

6.71. Kohēzijas politikas jomā Komisija formulē atrunas par darbības programmām (vai darbība programmu grupām) šādos gadījumos:

- ja ir konstatētas nozīmīgas nepilnības darbības programmu pārvaldībā un kontroles sistēmās vai
- ja darbības programmu apstiprinātais kļūdu īpatsvars pārsniedz 5 %.

Darbības programmām, kurām kļūdu līmenis ir apstiprināts diapazonā no 2 % līdz 5 %, Komisija apsver, vai programmu kopējais atlikušais risks pārsniedz 2 %.

6.72. To darbības programmu skaits, par kurām bija formulētas atrunas, ir palielinājies no 73 līdz 77 ERAF/KF darbības programmām 2014. gadā, bet palicis nemainīgs, proti, 36 ESF darbības programmām. Savukārt šo atrunu aplēstā finanšu ietekme ir samazinājusies no 423 miljoniem EUR 2013. gadā līdz 224 miljoniem EUR 2014. gadā attiecībā uz ERAF/KF<sup>(57)</sup> un palielinājusies no 123,2 miljoniem EUR 2013. gadā līdz 169,4 miljoniem EUR 2014. gadā attiecībā uz ESF. Palātas veikto analīžu rezultāti liecina, ka Komisijas 2014. gada darbības pārskatos formulētās atrunas atbilda Komisijas norādījumiem un informācijai, kas bija pieejama abiem ģenerāldirektorātiem.

6.73. Komisija lēš, ka kopējais atlikušais risks visu ERAF/KF darbības programmu maksājumos ir 1,1 % un 1,2 % – visām ESF darbības programmām. Šo skaitlisko datu pamatā ir kļūdu īpatsvars, ko paziņojušas revīzijas iestādes, un ir ņemtas vērā arī dalībvalstu un Komisijas paziņotās finanšu korekcijas.

## KOMISIJAS ATBILDES

Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD veica 45 % maksājumu darbības programmām, kurās saskaņā ar tās novērtējumu ir būtisks kļūdu līmenis, bet lielākajā daļā šo programmu tika veiktas pietiekamas korekcijas, lai atlikušo kumulatīvo risku samazinātu zem būtiskuma līmeņa. Maksājumi, kas tika veikti programmām, kurās kļūdu īpatsvars pārsniedza 5 %, attiecās uz 25 % no maksājumiem (skatīt attiecīgā 2014. gada darbības pārskata 53. lpp.). Atrunas tika formulētas visām attiecīgajām programmām.

6.72. Tas norāda, ka metodika, kuru attiecīgajos gada darbības pārskatos izmanto attiecībā uz atrunām, ir pilnīga un ka Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD un Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD šo metodiku stingri īsteno.

Abi ģenerāldirektorāti ievēro stingru pieeju attiecībā uz maksājumu pārtraukšanu un atlikšanu. Tie arī izmanto preventīvu pieeju attiecībā uz maksājumiem, t. i., maksājumi netiek veikti tām darbības programmām, par kurām ir plānots veikt revīzijas misijas, līdz revīzijas misijas beigām. Maksājumi tiek atsākti pēc tam, ja vien nav konstatēti būtiski trūkumi.

<sup>(57)</sup> Šie skaitliskie dati ietver pilnībā un daļēji skaitļos izteiktas atrunas par darbības programmām, kurās starpposma un galīgos maksājumus apstiprināja gada laikā (2013. gadā – 55 un 2014. gadā – 25), un par darbības programmām, kurās šādi maksājumi netika veikti (2013. gadā – 19 un 2014. gadā – 15).

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

6.74. Aprēķinātā kopējā atlikušā riska pamatotība ir atkarīga no tā, cik precīza un ticama ir bijusi informācija, ko paziņojušas dalībvalstis, un no Komisijas spējas risināt šīs problēmas. Palāta atgādina, ka revīzijas iestāžu darbā ir dažas nepilnības<sup>(58)</sup>, ko Komisija nevar izlabot apstiprinājumpārbaucē pašreizējā tvēruma dēļ. Turklāt dalībvalstu Komisijai paziņoto finanšu korekciju summa nav pilnībā ticama (sk. 6.58.–6.60. punktu). Ņemot vērā iepriekš minēto, Palāta uzskata, ka joprojām pastāv risks, ka dažām darbības programmām Komisijas aprēķinātais kopējais atlikušais risks ir novērtēts par zemu.

**Komisijas pārrēķins par Palātas aplēsto kļūdu īpatsvaru attiecībā uz 2013. gadu**

6.75. Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektors savā 2014. gada darbības pārskatā iekļāva arī pārrēķinu par aplēsto kļūdu līmeni, kas bija publicēts Palātas sagatavotajā 2013. gada pārskatā<sup>(59)</sup>. Palāta uzskata, ka Komisijai (kā revidētajai vienībai) savā gada darbības pārskatā principā neklātos paust viedokli par Palātas veiktās revīzijas konstatējumiem, sniedzot maldinošu priekšstatu par šiem konstatējumiem<sup>(60)</sup>.

6.74. Attiecībā uz “ekonomikas, sociālo un teritoriālo kohēziju” “atlikušā kumulatīvā riska” izmantošana ir tikai papildu kritērijs, lai gada darbības pārskatā, iespējams, noteiktu papildu atrunas pēc sistēmu novērtējuma un apstiprinātā kļūdu īpatsvara apsvēršanas (skatīt Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD un Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD gada darbības pārskatu kopējo 4. pielikumu “Būtiskuma kritēriji”).

Komisija apzinās riskus, kas saistīti ar kļūdu īpatsvaram un finanšu korekciju summām, ko paziņojušas dalībvalstis, un ir veikusi pienācīgus mazināšanas pasākumus (skatīt Komisijas atbildi uz 6.53.–6.60. punktu iepriekš).

Tādēļ Komisija uzskata, ka nepastāv ievērojams risks, ka tās aprēķinātais atlikušais kumulatīvais risks ir pārāk mazs.

6.75. Pārrēķins, ko Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD norādījis savā 2014. gada darbības pārskatā, ir sniegts, lai parādītu, cik dažādi Komisijas un Palātas izmantotā metodiskā pieeja ietekmē kļūdu izteikšanu skaitļos, jo īpaši saistībā ar publiskā iepirkuma kļūdām un vienotas likmes korekcijām, kas jau ir piemērotas programmu līmenī. Tas nebija novērtējums par Palātas konstatējumu pamatotību.

<sup>(58)</sup> Piemēram, 10 revīzijas iestādes valsts atbalstu regulāri nepārbauda.

<sup>(59)</sup> Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāta 2014. gada darbības pārskats, 2.1.1.2.B sadaļa, 45. lpp.: “Tomēr šajā kontekstā ir svarīgi uzsvērt, ka ģenerāldirektorāta metodiskā pieeja gada kļūdu īpatsvara labākajā aplēsē un Palātas aprēķinātais kļūdu īpatsvars, kas sniegts tās sagatavotajā gada pārskatā, nav tieši salīdzināmi, kā uz to norādīja arī pati Palāta. Ja ietver elementus, ko ņem vērā Komisija, bet ne Palāta, attiecībā uz 2013. gada izdevumiem iegūst Palātas aplēsto kļūdu līmeni 4,8 % (nevis 6,9 %). Šis pārrēķinātais kļūdu īpatsvars atbilst Komisijas norādītajam diapazonam tās 2013. gada darbības pārskatā (t. i., no 2,8 % līdz 5,3 % (...)).”

<sup>(60)</sup> Sk. 2013. gada pārskata 0.7. punktu.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

## SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

## Secinājumi par 2014. gadu

6.76. Vispārējie revīzijas pierādījumi liecina, ka kategorijas "Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija" izdevumos un abās politikas jomās, kurās tika veikti īpašie izvērtējumi (sk. 6.24. punktu), kļūdu līmenis ir būtisks.

6.77. Šajā DFS izdevumu kategorijā darījumu pārbaudes liecina, ka datu kopā, kas attiecas uz ekonomikas, sociālo un teritoriālo kohēziju kopumā, aplēstais kļūdu līmenis ir 5,7 % (reģionālās politikas un pilsētpolitikas jomā – 6,1 % un nodarbinātības un sociālo lietu politikas jomā – 3,7 % (sk. **6.1. pielikumu**).

**6.76.** Komisijas kopīgā atbilde uz 6.76. un 6.77. punktu.

Komisija norāda, ka 2014. gadam aprēķinātais iespējamākais kļūdu īpatsvars atbilst Palātas norādītajiem kļūdu īpatsvaram pēdējiem četriem gadiem (skatīt 6.18. punktu iepriekš). Tas arī atbilst attiecīgajos gada darbības pārskatos ziņotajiem kļūdu īpatsvaram saskaņā ar 6.70. punktā norādītajām atšķirībām. Kļūdu īpatsvars 2007.–2013. gada plānošanas periodam saglabājas stabils un ievērojami zemāks par 2000.–2006. gada periodam ziņoto kļūdu īpatsvaru. Šādas tendences iemesls ir 2007.–2013. gada periodā pastiprinātie kontroles noteikumi un Komisijas stingrā politika pārtraukt/apturēt maksājumus trūkumu noteikšanas gadījumā, kā norādīts 2014. gada darbības pārskatos. Tomēr kļūdu īpatsvars joprojām ir pārāk liels, un Komisija savās revīzijās un darbībās arī turpmāk pievērsīsies riskantākajām programmām/dalībvalstīm un vajadzības gadījumā īstenos korektīvus pasākumus, piemērojot maksājumu pārtraukšanas un apturēšanas stingru politiku līdz to pabeigšanai, lai izslēgtu jebkādu būtisku atlikušo risku saistībā ar nepareiziem izdevumiem.

Turklāt Komisija norāda, ka, ņemot vērā kohēzijas politikas vadības un kontroles sistēmu daudzgadu iezīmes, 2014. gadā pieļautās kļūdas var izlabot arī turpmākajos gados, kā norādīts 4.2.2. iedaļā attiecīgajos Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD un Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD 2014. gada darbības pārskatos.

Attiecībā uz 2014.–2020. gada periodu pastiprinātajās prasībās par likumību un pareizību ietverta gada pārskatu ieviešana, pastiprinātas vadības pārbaudes un pārskatatbildība, kā arī revīzijas atzinumi, kas ik gadu balstīti uz atlikušajiem kļūdu līmeņiem. Komisijas koriģējošā kapacitāte tika vēl vairāk pastiprināta, pateicoties iespējai nopietniem trūkumiem piemērot neto finanšu korekcijas saskaņā ar konkrētiem nosacījumiem, tādējādi mazinot iespēju dalībvalstīm atkārtoti izmantot fondus. Dalībvalstīm tas sniegs svarīgu stimulu atklāt, ziņot un koriģēt nopietnus trūkumus pirms ikgadējo kontu apliecināšanas Komisijai. Visiem šiem elementiem būtu jāveicina kļūdu īpatsvara ilgstoša samazināšana.

Skatīt arī Komisijas atbildi uz 6.24. punktu.



## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

**Ieteikumi**

6.78. Rezultāti, kurus Palāta ieguva, pārbaudot, kā tiek ņemti vērā iepriekšējos gada pārskatos sniegtie ieteikumi, ir izklāstīti **6.2. pielikumā**. 2011. un 2012. gada pārskatos Palāta bija sniegusi 11 ieteikumus. No šiem ieteikumiem Komisija ir pilnībā ieviesusi četrus ieteikumus, sešus tā ir ieviesusi lielākajā daļā aspektu un vienu dažos aspektos.

6.79. Ņemot vērā minēto pārbaudi, kā arī konstatējumus un secinājumus par 2014. gadu, ekonomikas, sociālās un teritoriālās kohēzijas jomā Palāta ir izstrādājusi turpmāk uzskaitītos ieteikumus.

- **1. ieteikums.** Komisijai ir mērķtiecīgi jāizanalizē 2007.–2013. gada un 2014.–2020. gada plānošanas periodu dalībvalstu attiecināmības noteikumi, lai konstatētu labas prakses piemērus. Balstoties uz šo analīzi, tai jāsniedz norādījumi dalībvalstīm, kā vienkāršot noteikumus un izvairīties no nevajadzīgi sarežģītiem un/vai apgrūtināšiem noteikumiem, kas nerada pievienoto vērtību saistībā ar rezultātiem, kuri jāsasniedz šai politikas jomā (“pārmērīga reglamentēšana”).

Komisija piekrīt šim ieteikumam. Tomēr Komisija atgādina, ka saskaņā ar dalīto pārvaldību valstu attiecināmības noteikumu izveide ir dalībvalstu pienākums, kurām, pirmkārt, būtu jāpārskata un jāvienkāršo savi attiecināmības noteikumi un jāizplata laba prakse, pamatojoties uz apkopotajiem valstu un ES revīzijas rezultātiem no 2007.–2013. gada plānošanas perioda un vadošo iestāžu un starpniekstruktūru uzkrāto pieredzi. Komisija arī norāda, ka tā sniedz novērojumus par atlases kritērijiem, par kuriem jālemj uzraudzības komitejām, un 2014.–2020. gada plānošanas perioda sākumā dalībvalstīm ir savlaicīgi izdevusi plašus norādījumus. Tā turpinās sniegt norādes dalībvalstīm, lai vienkāršotu un izvairītos no nevajadzīgi sarežģītiem un apgrūtināšiem noteikumiem situācijās, kad tiek konstatēti konkrēti pārmērīgas reglamentēšanas gadījumi. Šajā sakarībā Komisija un dalībvalstis regulāri tiekas, lai šos jautājumus pārrunātu un padarītu saprotamākus. Komisija sevišķi aktīvi piedalās vienkāršoto izmaksu iespēju izmantošanā 2014.–2020. gada plānošanas periodā (skatīt Komisijas atbildi uz 3. ieteikumu).

Komisija arī turpmāk sadarbosies ar valstu revīzijas iestādēm, lai tās mudinātu sistēmas revīzijās un citās revīzijās atklāt un ziņot par tiem attiecināmības noteikumiem, kuri ir nevajadzīgi sarežģīti un kurus var vienkāršot, neapdraudot izdevumu likumību un pareizību.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

- **2. ieteikums.** Vadošajām iestādēm un starpniekstrukturām dalībvalstīs ir vairāk jāstrādā, lai novērstu nepilnības pirmā līmeņa pārbaudēs, šajā nolūkā ņemot vērā visu pieejamo informāciju. Turklāt Komisijai ir jāprasa, lai revīzijas iestādes savās sistēmu revīzijās atkārtu dažas no šīm pārbaudēm un dalās ar labāko praksi un gūtajām atziņām.

## KOMISIJAS ATBILDES

Komisija norāda, ka šā ieteikuma pirmā daļa ir adresēta dalībvalstīm. Tā piekrīt, ka dalībvalstu īstenotās "pirmā līmeņa" pārbaudes ir svarīgas un ka tās būtu jāstiprina arī turpmāk. Tāpēc Komisija ir sniegusi dalībvalstīm pamatnostādnes par to, kā vadošajām iestādēm būtu jānosaka un jāīsteno savas vadības pārbaudes, tostarp attiecībā uz publisko iepirkumu un valsts atbalsta jautājumiem. Izmantojot 2007.–2013. gada plānošanas periodā gūto pieredzi un Palātas konstatējumus, 2014.–2020. gada plānošanas periodam ir sagatavoti vispusīgi norādījumi par vadības pārbaudēm, kuri 2014. gada otrajā pusē tika pārrunāti ar dalībvalstīm un tiks izdoti 2015. gada jūlijā.

Revīzijas iestādēm ir pienākums veikt vadības un kontroles sistēmas revīzijas. Tās Komisijai iesniedz pārskatus par sistēmas revīziju un gada kontroles ziņojumus par šo sistēmu darbību un jo īpaši par vadošo iestāžu veikto pirmā līmeņa pārbaudžu kvalitāti un efektivitāti. Šajā sakarībā Komisija piekrīt ieteikuma otrajai daļai par lūgumu revīzijas iestādēm, izmantojot to veiktās sistēmas revīzijas un kontrolpārbaudes, atkārtoti veikt dažas no šīm pārbaudēm un dalīties ar labo praksi un gūto pieredzi. Šajā sakarībā Komisija 2015. gadā ir atklājusi jaunu rīku informācijas apmaiņai starp dalībvalstu vadošajām iestādēm, apliecinātājiestādēm un revīzijas iestādēm (Taix Regio Peer 2 Peer). Šā rīka mērķis ir palīdzēt dalībvalstīm uzlabot administratīvo spēju saistībā ar Eiropas Reģionālās attīstības fonda un Kohēzijas fonda pārvaldību, tostarp vadības pārbaudžu jomā.

Saskaņā ar 2015. gadā aktualizēto revīzijas stratēģiju Komisija pēc uz risku balstītas pieejas izmantošanas 2007.–2013. gada programmām arī turpmāk vērsīs savas revīzijas uz vadības pārbaudēm līdz to slēgšanai.



## PALĀTAS APSVĒRUMI

- **3. ieteikums.** 2014.–2020. gada plānošanas periodā dalībvalstīm vairāk jāizmanto iespējas, kas izklāstītas Kopīgo noteikumu regulā un ESF regulā un kas attiecas uz vienkāršotu izmaksu iespēju izmantošanu projektiem, kuros publiskais atbalsts ir lielāks par 50 000 EUR.

## KOMISIJAS ATBILDES

Komisija ņem vērā šo dalībvalstīm adresēto ieteikumu.

Kopš vienkāršoto izmaksu iespēju ieviešanas regulās Komisija ir aktīvi strādājusi, lai pakāpeniski paplašinātu to izmantošanu dalībvalstīs, un uzskata, ka šie centieni jau ir snieguši pozitīvus rezultātus, jo īpaši saistībā ar ESF. Komisija turpina aktīvi veicināt vienkāršoto izmaksu iespēju izmantošanu 2014.–2020. gada plānošanas periodā, ko ievērojami stiprināja gan Kopīgo noteikumu regula, gan arī konkrētā ESF regula, pamatojoties uz gūto pieredzi un labo praksi iepriekšējā plānošanas periodā, lai saņēmējiem samazinātu administratīvo slogu, palielinātu koncentrēšanos uz rezultātiem un vēl vairāk mazinātu kļūdu risku. Attiecībā uz ERAF un Kohēzijas fondu Komisija mudina dalībvalstis turpināt izpētīt 2014.–2020. gada tiesiskā regulējuma piedāvātās iespējas attiecībā uz vienkāršotām izmaksu iespējām, lai paplašinātu to izmantošanu, jo īpaši saistībā ar tematiskajiem mērķiem Nr. 1 un 3.

Turklāt vienkāršoto izmaksu iespēju izmantošanas veicināšanas ietvaros dalībvalstīs Komisija nesen izdeva vispusīgas praktiskas norādes par Kopīgo noteikumu regulā un īpašajā ESF regulā izklāstītajām iespējām un otru reizi organizēja seminārus par vienkāršošanu lielā skaitā prioritāro dalībvalstu, kurās vienkāršošanas iespējas iepriekšējā plānošanas periodā nebija pietiekami īstenotas. Turklāt Komisija 2015. gada jūnijā uzsāka apsekojumus, lai novērtētu vienkāršošanas iespēju plānoto sniegumu, tostarp vienkāršotās izmaksu iespējas dalībvalstīs pašreizējā plānošanas periodā.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

- **4. ieteikums.** Dalībvalstīm ir jānodrošina pilnīga un savlaicīga līdzekļu atmaksa par 2007.–2013. gada plānošanas periodu labuma guvējiem pieņemamā termiņā pēc tam, kad tie atmaksāšanai ir iesnieguši maksājumu pieprasījumus. Saskaņā ar noteikumiem, kas piemērojami 2014.–2020. gada plānošanas periodam, Palāta uzskata, ka šie maksājumi jāveic 90 dienu laikā pēc tam, kad labuma guvējs ir iesniedzis pareizu maksājuma pieprasījumu.
- **5. ieteikums.** Komisijai ir jā sagatavo un jā iesniedz Padomei un Parlamentam tiesību akta priekšlikums, lai ar tiesību aktu, kam ir līdzvērtīgs juridisks spēks, grozītu Regulu (EK) Nr. 1083/2006 saistībā ar to finanšu instrumentu attiecināmības perioda pagarināšanu, kurus pārvalda dalīti.
- **6. ieteikums.** Komisijai ir jā novērtē visu dalībvalstu sertifikācijas iestāžu paziņoto finanšu korekciju ticamība, kā arī to ietekme uz atlikušo kļūdu īpatsvara aprēķināšanu, ko veic Komisija.

## KOMISIJAS ATBILDES

Komisija ņem vērā šo dalībvalstīm adresēto ieteikumu.

Komisija piekrīt, ka dalībvalstīm būtu jāievēro Regulas (EK) Nr. 1083/2006 80. pants. Minētajā pantā nav noteikti konkrēti robežlielumi. Saistībā ar 2014.–2020. gada plānošanas periodu 132. pantā Kopīgo noteikumu regulā (ES) Nr. 1303/2013 par ESI fondiem ir paredzēti konkrēti noteikumi attiecībā uz valstu iestāžu veiktajiem finansējuma atmaksājumiem saņēmējiem. Atkarībā no finansējuma pieejamības vadošās iestādes nodrošina, ka saņēmēji saņem pilnu attiecināmo publisko izdevumu kopsummu ne vēlāk kā 90 dienas pēc tam, kad saņēmējs ir iesniedzis maksājuma pieprasījumu.

Komisija nepieņem šo ieteikumu.

Komisija uzskata, ka slēgšanas pamatnostādņēs ietvertie grozījumi ietilpa grozītās Regulas (EK) Nr. 1083/2006 78. panta 6. punkta darbības jomā un tādējādi nebija vajadzīgs grozīt tiesību aktu.

Komisija pieņem šo ieteikumu, kuru tā jau īsteno atbilstīgi ārējo iekšējo revidentu ieteikumiem, kurus tie šajā sakarībā sniedza agrāk.

Komisija ir paplašinājusi sava novērtējuma jomu un tagad veic atbilstības pārbaudes un dokumentu pārbaudes saistībā ar visu dalībvalstu finanšu korekciju pārskatiem un darbības programmām, kuru rezultāti ir atspoguļoti atlikušā kumulatīvā riska aprēķinos. Turklāt tā ik gadu veic riska novērtējumu, lai izlemtu, kuras revīzijas misijas tiks veiktas noteiktās dalībvalstīs, un gūtu pamatotu pārliecību, šajā gadījumā – par ziņotajām finanšu korekcijām. Šā riska novērtējuma ietvaros Komisija arī ņem vērā nepieciešamību līdz plānošanas perioda beigām visās dalībvalstīs veikt revīzijas uz vietas, kas būtiski ietekmē atlikušā kumulatīvā riska aprēķināšanu.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

— **7. ieteikums.** Komisijai ir jāpastiprina revīzijas iestāžu kontroles sistēmas, izmantojot šādus elementus:

- jāprasa, lai revīzijas iestādes sniedz konkrētu informāciju par darbību revīzijām (it īpaši saistībā ar revīzijas apjomu) nolūkā pārbaudīt gada kontroles ziņojumos sniegtās informācijas precizitāti un ticamību,
- jānodrošina, lai visas revīzijas iestādes savās darbību revīzijās pienācīgi iekļauj atbilstības pārbaudi valsts atbalsta un publiskā iepirkuma noteikumiem,
- ikreiz, kad Komisija uzskata par nepieciešamu, ir jāprasa, lai revīzijas iestādes apstiprinātu, vai sertifikācijas iestāžu sniegtie dati par finanšu korekcijām ir precīzi attiecībā uz katru darbības programmu.

- Komisija pieņem šo ieteikumu, kuru tā jau īsteno, lūdzot un saņemot konkrētu papildinformāciju no revīzijas iestādēm ikreiz, kad tā uzskata par vajadzīgu, jo īpaši šaubu gadījumā, un veicot gada kontroles ziņojumu dokumentu pārskatīšanu vai pārbaudi uz vietas. Piemēram, Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD savā atjauninātajā 2007.–2013. gada stratēģijā ievieša pastiprinātas misijas “pirms gada kontroles ziņojuma”, lai sagatavotos to gada kontroles ziņojumu pārbaudei, kuri pēdējo reizi jāsniiedz 2015. gada decembrī, un noslēguma deklarāciju un atzinumu pārbaudei, kurus plānots sniegt 2017. gada martā. Turklāt gan Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD, gan Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD plāno arī turpmāk aptvert ievērojamu skaitu gada kontroles ziņojumu, uz vietas veicot uz risku balstītas misijas.
- Komisija pieņem šo ieteikumu un to jau īsteno saistībā ar revīzijas izziņas darbu attiecībā uz revīzijas iestāžu darba pārskatīšanu. Tā laidīs apgrozībā Palātas konstatējumus, lai atlikušajā 2007.–2013. gada plānošanas periodā un nākamajā plānošanas periodā vajadzības gadījumā nodrošinātu pastiprinātu kontrolsarakstu izmantošanu.
- Komisija pieņem šo ieteikumu, kuru tā pieņēma jau 2014. gadā. Attiecībā uz 2014.–2020. gada plānošanas periodu revīzijas iestādes tiek lūgtas katru gadu izdot revīzijas atzinumu, pamatojoties uz atlikušo kļūdas īpatsvaru apliecinātajos kontos. Lai pārskatītu šā īpatsvara aprēķinu, revīzijas iestādēm jāpārbauda, vai finanšu korekcijas, par kurām apliecinātā iestādes ziņojušas katras darbības programmas laikā un kuras norādītas apliecinātajos kontos, ir pareizas.

## 2. DAĻA. AR DARBĪBAS REZULTĀTIEM SAISTĪTI JAUTĀJUMI

### PROJEKTU DARBĪBAS REZULTĀTU NOVĒRTĒJUMS

6.80. Lai īstenotu ES budžetu, ievērojot pareizas finanšu pārvaldības principu, izdevumiem ne tikai jāatbilst noteikumiem, bet tie arī jāvirza tā, lai ar šo līdzekļu palīdzību sasniegtu iecerētos mērķus<sup>(61)</sup>. No pārbaudītā 331 ERAF/KF un ESF projekta 186 projekti revīzijas laikā bija pabeigti (sk. 6.22. punktu). Papildus šo 186 darījumu pareizības pārbaudei Palāta izmēģinājuma kārtā un pamatojoties uz informāciju, ko iesnieguši labuma guvēji, novērtēja, vai un cik lielā mērā:

- mērķi, kas noteikti no ERAF/KF un ESF finansēto projektu pieteikumos, dotāciju nolīgumos, līgumos un/vai līdzfinansēšanas lēmumos, atbilda darbības programmās formulētajiem mērķiem,
- projekti šos mērķus ir sasnieguši. Palāta pievērsa īpašu uzmanību projektu tiešajiem rezultātiem un, kad vien iespējams, izvērtēja, cik lielā mērā ir sasniegti rezultāti<sup>(62)</sup>.

Turklāt Palāta vērtēja arī to, vai projekti bija īstenoti saskaņā ar pareizas finanšu pārvaldības principiem.

#### No pārbaudītajiem projektiem trīs ceturtdaļas projektu bija pilnībā vai daļēji sasnieguši mērķus

6.81. Pamatojoties uz novērtētajiem projektu tiešajiem rezultātiem (un, kad iespējams, paredzēto rezultātu novērtējumu), Palāta secināja, ka 89 no šiem 186 projektiem (48 %) sasniedza (vai pārsniedza) visus mērķus, kuri bija formulēti projekta darbības rezultātu mērīšanai. 56 projektos (30 %) Palāta konstatēja, ka viens vai vairāki rādītāji bija zem plānotā mērķlieluma. 17 gadījumos (9 %) revīzijas laikā bija pienācis termiņš dažu, bet ne visu mērķu sasniegšanai.

**6.81.** Komisija norāda, ka no 186 izvērtētajiem projektiem 143 ir sasnieguši (pilnībā vai daļēji) vai pārsnieguši savus mērķus.

Dalībvalstis uzrauga projektu īstenošanu visā to garumā. Tomēr tikai programmu slēgšanas posmā 2017. gadā darbības programmu finansēto projektu sniegums visbeidzot tiks novērtēts un ziņots Komisijai.

Komisija norāda, ka saskaņā ar regulām 2007.–2013. gada plānošanas periodam ir pastiprinātas prasības attiecībā uz ES finansēto projektu snieguma novērtēšanu.

Programmu snieguma novērtējums 2014.–2020. gada periodam ir pastiprināts vēl vairāk: kā paredzēts tiesiskajā regulējumā (Regulas (ES) Nr. 1303/2013 22. panta 6. un 7. punkts), Komisija pēc darbības rezultātu izvērtēšanas (Regulas (ES) Nr. 1303/2013 22. panta 6. punkts) un programmas nobeiguma īstenošanas ziņojuma pārbaudes (22. panta 7. punkts) nopietnos līdzekļu nepietiekamas apgūšanas gadījumos varēs dalībvalstīm piemērot sankcijas.

<sup>(61)</sup> Sk. 2013. gada pārskata 10.10. punktu.

<sup>(62)</sup> Tiešo rezultātu un rezultātu koncepcija ir skaidrota 3. nodaļas 3.1. izcēlumā.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

6.82. Trijos gadījumos (2 %) neviens no projekta mērķiem (kas formulēti darbības programmā un/vai dotāciju nolīgumā) nebija sasniegts. Šādi projekti neveido pievienoto vērtību, jo ieguldījumi vai nu nav izlietoti, vai tos nevar izlietot (sk. 6.7. izcēlumu). Tā būs ES līdzekļu šķērdēšana, ja līdz programmas slēgšanai šīs problēmas netiks atrisinātas.

**6.7. izcēlums. Projekti, kas neveido pievienoto vērtību**

*Projekts ir nodots, taču tā rezultāti paliek neizmantoti. Kādā KF projektā Grieķijā bija paredzēts izbūvēt attīrīšanas iekārtu un kanalizācijas tīklu divām pašvaldībām. Infrastruktūras būvdarbus pabeidza 2013. gadā. Taču projektu nevar izmantot, kamēr nebūs uzbūvēts arī pieslēgums no privātām mājsaimniecībām un rūpniecības uzņēmumiem līdz kanalizācijas tīklam. Kopš sākotnējā paziņojuma par projektu (2006. gadā) pašvaldībai bija pietiekami laika, lai izstrādātu un ieviestu šos pieslēgumus. Tomēr 2014. gada beigās Palātas revidenti konstatēja, ka pieslēguma joprojām nav. 2015. gada laikā tika izsludināts iepirkuma konkurss privāto pieslēgumu projektam.*

6.83. Mērķu sasniegšanu nebija iespējams novērtēt 13 projektiem (7 %), jo netika iesniegti atbilstoši dati.

6.84. Palāta atklāja arī to, ka astoņu projektu (4 %) mērķi neatbilda ne darbības programmā formulētajiem, ne prioritātes asīm, no kurām tiem tika piešķirts finansējums (sk. 6.8. izcēlumu). Attiecībā uz minētajiem projektiem revidenti secināja, ka to darbības rezultātus "nav iespējams noteikt".

**6.8. izcēlums. Rādītāji, kas neatbilst darbības programmai**

*Neviens projekta rezultātu rādītājs nav formulēts. Itālijā kāds ERAF projekts paredzēja iepirkt aprīkojumu slimnīcai. Tam nebija noteikts neviens rezultatīvais rādītājs. Turklāt pasākumam, kura ietvaros projekts tika apstiprināts, nebija atrodams neviens konkrēts rādītājs. Vadošā iestāde turpretī uzrauga dažus rādītājus, kas noteikti valsts līmenī (piemēram, platība, ko aizņem projekts (kvadrātmetros), kopējais projektam patērēto cilvēkdienu/darba dienu skaits un fiziski pabeigto projektu skaits), taču šie rādītāji tomēr neļauj novērtēt pārbaudītā projekta darbības rezultātus.*

**6.82.** Komisija kopā ar attiecīgajām programmas iestādēm uzraudzīs, vai šie ieguldījumi līdz slēgšanai kļūst funkcionāli, kas tajā brīdī ir attiecīgo izdevumu attiecināmības nosacījums.

**6.8. izcēlums. Rādītāji, kas neatbilst darbības programmai**

*Regulas 2007.–2013. gada periodam paredz apkopotu rezultātu rādītāju izmantošanu darbību līmenī, nevis rezultatīvo rādītāju sistemātisku izmantošanu projektu līmenī. Šie rādītāji mēra panākto progresu salīdzinājumā ar sākotnējo situāciju un izvēlēto intervenču efektivitāti konkrētu mērķu sasniegšanai.*

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

**Finansēšanas kārtība, kas atkarīga no darbības rezultātiem, ir izņēmums, nevis likums**

6.85. Tikai dažos gadījumos darbības rezultātu mērķu sasniegšana ietekmē ES finansējuma līmeni. Vienā šādā gadījumā Palāta atklāja, ka apstiprināto mērķu nesasniegšana tomēr neizraisīja nekādas koriģējošas darbības no vadošās iestādes puses (sk. 6.9. izcēlumu).

**6.9. izcēlums. Piemēri projektiem, kuru finansēšanas sistēma ir atkarīga no darbības rezultātiem**

*Ja nav sasniegti rezultātu rādītāji, izdevumi ir jāatsauc. Kāds ERAF projekts Rumānijā attiecās uz iekārtu iegādi, lai optimizētu rūpnīcas ražošanas plūsmu, un tas paredzēja, ka labuma guvējs atmaksā daļu no saņemtās dotācijas, ja dotāciju nolīgumā formulētie rezultātu rādītāji nav sasniegti, kad projekts ir pabeigts. Kad projektu pabeidza, dotāciju nolīgumā minētie rezultātu rādītāji nebija pilnībā sasniegti. Tomēr vadošā iestāde vēl nav koriģējusi šā projekta finansējumu.*

**Dažos dalībvalstu attiecināmības noteikumos ir iekļauti elementi, kas ir pretrunā pareizas finanšu pārvaldības principam**

6.86. Citos gadījumos valsts attiecināmības noteikumi satur elementus, kas ļauj labuma guvējiem pieprasīt tādu izdevumu atmaksu, kuri ir pārspilēti salīdzinājumā ar parastajām tirgus cenām konkrētajā dalībvalstī (6.10. izcēlums).

**6.10. izcēlums. Tādu valsts attiecināmības noteikumu piemēri, kas ir pretrunā pareizas finanšu pārvaldības principam**

*Atšķirīgas algu likmes, kas noteiktas ES finansētam projektam. Kādā ESF projektā Rumānijā, kas paredzēts stipendiju izmaksai jauniem pētniekiem ar PhD grādu un algu izmaksai vadības grupai, kuras pārzinā ir pēcdoktorantūras studiju programma nanomateriālu jomā, likme, kas tika piemērota par projektā ieguldītu stundu, bija līdz trim reizēm augstāka nekā tirgus likme. Šāda prakse ir saskaņā ar valsts attiecināmības noteikumiem, kas pieļauj dažādas maksimālas algas likmes cilvēkiem, kas strādā ES projektos, un tiem, kas strādā valsts vai no pašu resursiem finansētos projektos. Pēc revīzijas, ko bija veikusi Komisija un arī Palāta 2012. gadā<sup>(63)</sup>, to cilvēku algas, kuri nodarbināti ES finansētos projektos, tika samazinātas, taču joprojām ir pārāk augstas. Otra korekcija tika veikta 2014. gada jūlijā.*

Līdzīgus gadījumus konstatēja arī citos ERAF projektos Rumānijā un Itālijā.

**6.10. izcēlums. Tādu valsts attiecināmības noteikumu piemēri, kas ir pretrunā pareizas finanšu pārvaldības principam**

*Algu situācija ESF finansētajos projektos Rumānijā bija viena no Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD konstatētajām problēmām jau 2012. gadā veiktajā revīzijā. Šai darbības programmai ir sistemātiski piemērota vienotas likmes finanšu korekcija 25 % apmērā. Tādēļ attiecīgā vadošā iestāde pasūtīja pētījumu par izmaksu struktūru un algu sarakstu, lai to izmantotu kā pamatu maksimālo algas līmeņu noteikšanai, kurus piemērot turpmākos projektos.*

*Komisija vadošajai iestādei ir sniegusi turpmākus ieteikumus par parametriem, kas ir jāizmanto, lai noteiktu algu griestus, kuri jāpiemēro ESF finansētiem projektiem, jo pašreizējie joprojām tiek uzskatīti par pārlietu augstiem.*

<sup>(63)</sup> Sk. 2013. gada pārskata 6.23. punktu un 6.4. izcēlumu.

## 6.1. PIELIKUMS

## DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI EKONOMIKAS, SOCIĀLĀS UN TERITORIĀLĀS KOHĒZIJAS JOMĀ

	2014. g.	2013. g. <sup>(1)</sup>
<b>IZLASES LIELUMS UN UZBŪVE</b>		
Reģionālā politika un pilsētpolitika	161	168
Nodarbinātības un sociālo lietu politika	170	175
<b>Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija – darījumi kopā</b>	<b>331</b>	343
<b>SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME</b>		
Aplēstais kļūdu līmenis: reģionālā politika un pilsētpolitika	6,1 %	7,0 %
Aplēstais kļūdu līmenis: nodarbinātības un sociālo lietu politika	3,7 %	3,1 %
Aplēstais kļūdu līmenis: ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija	5,7 %	5,9 %
Augstākā kļūdu robeža	8,2 %	
Zemākā kļūdu robeža	3,1 %	

Zemākā un augstākā kļūdu robeža reģionālajai politikai un pilsētpolitikai ir 3,0 % un 9,2 %.

Zemākā un augstākā kļūdu robeža nodarbinātības un sociālo lietu politikai ir 1,9 % and 5,6 %.

<sup>(1)</sup> Skaitļi par 2013. gadu tika pārrēķināti, lai tie atbilstu 2014. gada pārskata struktūrai un lai abi gadi būtu salīdzināmi. 1. nodaļas **1.3. grafikā** ir attēlots, kā, balstoties uz 2014. gada pārskata struktūru, ir mainīta 2013. gada rezultātu klasifikācija. Aplēstais kļūdu līmenis 2013. gadam tika aprēķināts, pamatojoties uz revīzijas laikā spēkā esošo pieeju publiskajos konkursos konstatēto kļūdu kvantitatīvās izteiksmes noteikšanai. 2013. gada revīzijas rezultāti, kas pārrēķināti, lai ņemtu vērā atjaunināto pieeju šo kļūdu kvantitatīvās izteiksmes noteikšanai (sk. 1.13. punktu), ir doti **1.1. tabulā** un **1.3. grafikā**.

## 6.2. PIELIKUMS

## IEPRIEKŠĒJO IETEIKUMU IZPILDES PĀRBAUDE EKONOMIKAS, SOCIĀLĀS UN TERRITORIĀLĀS KOHĒZIJAS JOMĀ

## E – Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD, R – Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD, X – kopējais novērtējums par abiem ĢD

Gads	Palātas ieteikums	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sāktā lielākajā daļā aspektu		Nav ieviests	Neattiecas	Nepietiekami pierādījumi	
			Ieviešana ir sāktā lielākajā daļā aspektu	dažos aspektos				
2012	<p><b>1. ieteikums</b> (2. ieteikums no 6. nodaļas un 3. ieteikums no 5. nodaļas 2011. gada pārskatā). Novērst nepilnības "piramā līmeņa pārbaudēs", ko veic vadošās iestādes un starptiekstrukturā RAF un KF, vajadzības gadījumā nodrošinot mācības un īpašas norādes.</p>	E	R <sup>(1)</sup>					
	<p><b>2. ieteikums</b> (1. ieteikums no 2011. gada pārskata). Pamatojoties uz pieredzi, kas gūta 2007.–2013. gada plānošanas periodā, izvērtēt dalībvalstu attiecināmības noteikumu piemērošanu, lai konstatētu jomas, kurās iespējama turpmāka vienārošana, un atceltu nevajadzīgi sarežģītus noteikumus (pārmērības).</p>		E <sup>(2)</sup>	R <sup>(3)</sup>				
	<p>5. nodaļa, <b>3. ieteikums</b>. Paredzēt skaidrus noteikumus un sniegt konkrētus norādījumus, lai novērtētu projektu attiecināmību un aprēķinātu līdzfinansējumu ieņēmumus nesošiem ERAF un KF projektiem 2014.–2020. gada plānošanas periodā.</p>		R <sup>(4)</sup>					
	<p>6. nodaļa, <b>3. ieteikums</b>. Komisijai jāpopularizē vienārošoto izmaksu iespēju plašs lietojums, lai pazeminātu kļūdu risku maksājumu pieprasījumos un samazinātu saņēmēju administratīvo slogu. Vienārošoto izmaksu iespēju vienotās līkmes Komisijai ir jāapstiprina/jāapliecina iepriekš, lai nodrošinātu to atbilstmi normatīvajām prasībām (taisnīgs, objektīvs un pierādāms aprēķins).</p>		E					
	<p><b>4. ieteikums</b>. Komisijai jāmeklē iespējas uzlabot revīzijas iestāžu darbu un gada darbības pārskatos un revīzijas atzinumos ievertēt informācijas kvalitāti un ticamību.</p>		X <sup>(5)</sup>					



Gads	Palātas ieteikums	Palātas analīze par panakto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sāktā lielākajā daļā aspektu		Nav ieviests	Neattiecas	Nepietiekami pierādījumi	
			lielākajā daļā aspektu	dažos aspektos				
		Ieteikumi, kas formulēti 2011. gada pārskata kontekstā un kas pēc būtības ir līdzīgi 2012. gada kontekstam, tiek analizēti kopā.						
	6. nodaļa, <b>3. ieteikums</b> . Mudināt dalībvalstu iestādes stingri piemērot koriģējošos mehānismus pirms izdevumu apstiprināšanas Komisijai (2008. g.). Visos gadījumos, kad vadības un kontroles sistēmu darbība konstatēti būtiski trūkumi, Komisijai jāpārtrauc vai jāaptur maksājumi, kamēr attiecīgā dalībvalsts nav veikusi koriģējošu pasākumu, un, ja nepieciešams, jāpiemēro finanšu korekcijas.	X						
	<b>4. ieteikums</b> . Sniegt revīzijas iestādēm turpmākus norādījumus pašreizējā programmu posmā, jo īpaši par paraugu veidošanu un projektu revīzijas un kvalitātes kontroles gaitā veicamo pārbaudu tvērumu; mudināt revīzijas iestādes veikt īpašas sistēmu revīzijas saistībā ar vadošo iestāžu un starpniekstruktūru veiktajām "pirma līmeņa pārbaudēm".		X <sup>(5)</sup>					
2011	6. nodaļa, <b>5. ieteikums</b> . Stingri pārbaudīt revīzijas iestāžu sagatavotajos gada kontroles ziņojumos un revīzijas atzinumos sniegtās informācijas precizitāti un pilnīgumu. Komisijas pārbaudēs pilnībā jāņem vērā informācija, kas pieejama par revīzijas iestāžu veiktajām sistēmu revīzijām un darbību revīzijām.		E					
	6. nodaļa, <b>6. ieteikums</b> . Mudināt dalībvalstis izmantot regulās atļautās vienkāršotās izmaksu iespējas, lai mazinātu kļūdu rašanās iespējas.	E						
	5. nodaļa, <b>1. ieteikums</b> . Padarīt sankciju sistēmas efektīvākas, palielinot finanšu korekciju ietekmi un samazinot iespēju aizvietot neattiecināmos izdevumus ar citiem izdevumiem, kā Komisija to ierosināja kohēzijas jomā attiecībā uz nākamo programmu posmu. Ir jābūt pieņemamam, ka automātiski piemēro finanšu korekciju, ja pēc gada pārskatu iesniegšanas konstatē parākus.	R						

Gads	Palātas ieteikums	Palātas analīze par panakto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sāktā lielākajā daļā aspektu	Nav ieviests	Neattiecas	Nepietiekami pierādījumi		
2011	<p>5. nodaļa, <b>5. ieteikums</b>. Lai padarītu kohēzijas jomas daudzgadu programmu slēgšanas procedūru efektīvāku:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>— atgādināt dalībvalstīm, ka tām ir jānodrošina par 2007.–2013. gada programmu posmu iesniegto galīgo deklarāciju ticamība,</li> <li>— pārbaudīt Palātas norādītās konkrētās nepilnības atbalsta izbeigšanas deklarācijas saistībā ar 2000.–2006. gada programmu slēgšanu,</li> <li>— apsvērt, vai šīs problēmas sastopamas arī citās darbības programmās, un vajadzības gadījumā piemērot finanšu korekcijas,</li> <li>— nodrošināt, lai pašreizējās slēgšanas revīzijās ir pienācīgi ņemti vērā Palātas izvirzītie jautājumi.</li> </ul>	R						
		R						
		R						
		R						

(1) Sk. 2013. gada pārskata 6.42. un 6.43. punktu un 1. un 2. ieteikumu 5. nodaļā.

(2) 2014. gadā šāvaklis nav mainījies.

(3) Valstu attiecināmības noteikumi netika sistemātiski izvērtēti nolikta tos vienkaršot.

(4) Netika sniegti norādījumi, kā novērtēt projektu attiecināmību. Norādījumi par izdevumu attiecināmības noteikumiem joprojām ir projekta stadijā un nav izplatīti dalībvalstīm. 2014. gada decembrī tika publicētas vadlīnijas investīciju projektu izmaksu un ieguvumu analīzei kohēzijas jomā 2014.–2020. gadam.

(5) Sk. 6. izceļumu. Lai gan 2013. gadā Komisija revīzijas iesādam sagatavoja jaunus norādījumus, Palāta joprojām tajos konstatēja atsevišķas nepilnības, konkrēti, attiecībā uz darbībām ar finanšu instrumentiem – sk. 6.66. un 6.67. punktu. Turklāt nebija pierādījumu par ieteikumu revīzijas iesādam veikt īpašas sistēmu revīzijas saistībā ar vadošo iestāžu un starpniekstruktūru veiktajām "pirmā līmeņa pārbaudēm".

## 7. NODAĻA

**Dabas resursi**

## SATURS

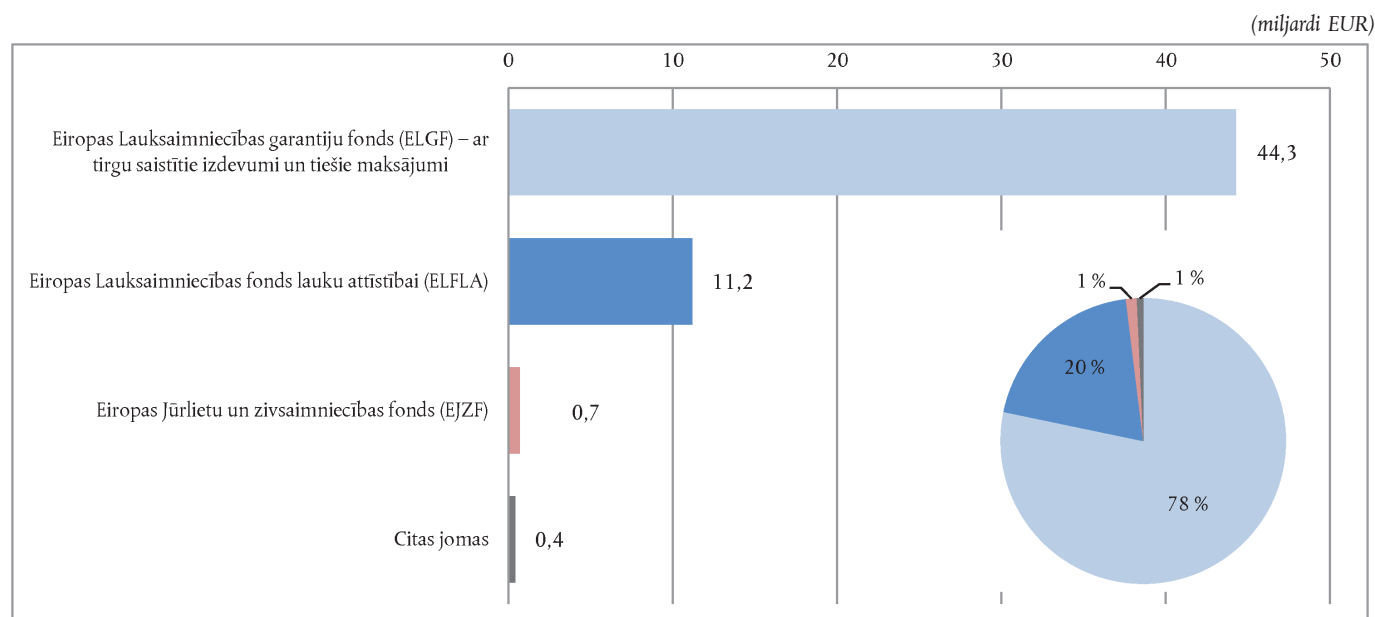
	<i>Punkts</i>
IEVADS	7.1.–7.14.
Daudzgadņu finanšu shēmas kategorijas īpašās iezīmes	7.3.–7.13.
Revīzijas tvērums un pieeja	7.14.
1. daļa. Palātas vērtējums par pareizību	7.15.–7.78.
Darījumu pareizība	7.15.–7.34.
Atlasītu sistēmu un gada darbības pārskatu pārbaude	7.35.–7.73.
Secinājumi un ieteikumi	7.74.–7.78.
2. daļa. Ar lauku attīstības rezultātiem saistīti jautājumi	7.79.–7.89.
Projektu rezultātu novērtējums	7.79.–7.88.
Secinājums	7.89.
7.1. pielikums.	Darījumu pārbaudžu rezultāti dabas resursu jomā
7.2. pielikums.	Iepriekšējo ieteikumu izpildes pārbaude dabas resursu jomā

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## IEVADS

7.1. Šajā nodaļā ir izklāstīti Palātas konstatējumi saistībā ar īpašajiem izvērtējumiem dabas resursu jomā. Nodaļā atsevišķi izklāstīti pārbaudes rezultāti par Eiropas Lauksaimniecības garantiju fondu (ELGF) un citiem izdevumiem daudzgadu finanšu shēmas (DFS) kategorijā (Lauku attīstība, vide, klimata politika un zivsaimniecība). Galvenā informācija par šīs daudzgadu finanšu shēmas kategorijas struktūru ir sniegta **7.1. grafikā**.

7.1. grafiks. Daudzgadu finanšu shēmas (DFS) 2. kategorija "Dabas resursi"



Maksājumi gadā kopā	56,6
– avansi <sup>(1)</sup>	0,5
+ dzēstie avansa maksājumi	1,4

<b>Revidētā datu kopā</b>	<b>57,5</b>
---------------------------	-------------

<sup>(1)</sup> Saskaņā ar pakārtoto darījumu vienādoto definīciju (sīkāk sk. **1.1. pielikuma** 7. punktu).

Avots: Eiropas Savienības 2014. gada konsolidētie pārskati.

7.2. Papildus Palātas konstatējumiem saistībā ar pareizību īpašo izvērtējumu kontekstā šīs nodaļas atsevišķā iedaļā izklāstīti rezultāti attiecībā uz dažiem jautājumiem, kas skar lauku attīstības projektu izlases rezultātus.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

**Daudzgaļu finanšu shēmas kategorijas īpašās iezīmes***Kopējā lauksaimniecības politika*

7.3. Kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) mērķi<sup>(1)</sup> ir palielināt lauksaimniecības produktivitāti, šādi nodrošināt pietiekami augstu dzīves līmeni lauku iedzīvotājiem, stabilizēt tirgus, nodrošināt piedāvāto produktu pieejamību tirgū un panākt, lai patērētāji piedāvātos produktus saņemtu par samērīgām cenām.

7.4. Kopējo lauksaimniecības politiku dalītā pārvaldībā īsteno Komisijas Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektors (ĢD AGRI) un dalībvalstis ar divu fondu starpniecību<sup>(2)</sup>: ELGF, no kura pilnībā finansē ES tiešo atbalstu un tirgus pasākumus<sup>(3)</sup>, un Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai (ELFLA), no kura kopā ar dalībvalstīm līdzfinansē lauku attīstības programmas.

7.5. Turpmāk minēti galvenie ELGF finansētie pasākumi.

- Tiešā atbalsta “Vienotā maksājuma shēma” (VMS), kuras apmērs 2014. gadā bija 30,8 miljardi EUR. Šī shēma sniedz atsaistītu<sup>(4)</sup> ienākumu atbalstu, pamatojoties uz “tiesībām”, kuras aktivizē par vienu hektāru attiecināmas zemes.
- Tiešā atbalsta “Vienotā platībmaksājuma shēma” (VPMS), kuras apmērs 2014. gadā bija 7,4 miljardi EUR. Tas ir vienkāršots atsaistīts ienākumu atbalsts, ko piemēro desmit dalībvalstīs<sup>(5)</sup>, kuras pievienojās Eiropas Savienībai 2004. un 2007. gadā. Saskaņā ar šo shēmu izmaksā vienotas summas par katru lauksaimniecības zemes attiecināmo hektāru.
- Citas tiešā atbalsta shēmas – 2014. gadā to apmērs bija 3,5 miljardi EUR – paredz galvenokārt saistītos maksājumus<sup>(6)</sup>, kas piesaistīti konkrētiem lauksaimnieciskās ražošanas veidiem.
- Intervences lauksaimniecības tirgos – 2014. gadā: 2,5 miljardi EUR –, kas aptver īpašu atbalstu vīna un augļu/dārzenņu nozarēm un īpašus pasākumus attālākajiem reģioniem.

<sup>(1)</sup> Līguma par Eiropas Savienības darbību 39. pants.

<sup>(2)</sup> Padomes 2005. gada 21. jūnija Regula (EK) Nr. 1290/2005 par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu (OV L 209, 11.8.2005., 1. lpp.).

<sup>(3)</sup> Izņemot konkrētus pasākumus, proti, veicināšanas pasākumus un augļu programmu skolām, ko līdzfinansē.

<sup>(4)</sup> Atsaistītos maksājumus piešķir par attiecināmo lauksaimniecības zemi neatkarīgi no tā, vai to izmanto ražošanai vai ne.

<sup>(5)</sup> Bulgārija, Čehijas Republika, Igaunija, Kipra, Latvija, Lietuva, Ungārija, Polija, Rumānija un Slovākija.

<sup>(6)</sup> Saistītā atbalsta maksājumus aprēķina, pamatojoties uz turēto dzīvnieku skaitu (piemēram, zīdītāgovus, aitas un kazas) un/vai īpašam mērķim atvēlētu hektāru skaitu (piemēram, kokvilna, rīsi un cukurbietes).

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

7.6. No ELFLA līdzfinansē lauku attīstības izdevumus, kurus izmaksā ar dalībvalstu lauku attīstības programmu starpniecību. Izdevumi aptver 46 pasākumus<sup>(7)</sup>, starp kuriem ir gan platībatkarīgi pasākumi<sup>(8)</sup>, gan ar platību nesaistīti pasākumi<sup>(9)</sup>. 2014. gadā lauku attīstības izdevumi bija 11 186 miljoni EUR.

7.7. Saskaņā ar visām ELGF tiešā atbalsta shēmām un visiem ar platību saistītajiem ELFLA pasākumiem<sup>(10)</sup> labuma guvējiem ir pienākums izpildīt savstarpējās atbilstības prasības. Šīs prasības aptver obligātās pārvaldības prasības (OPP), kas saistītas ar vides aizsardzību, sabiedrības veselību, dzīvnieku un augu veselību, dzīvnieku labturību un lauksaimniecības zemes uzturēšanu labā lauksaimniecības un vides stāvoklī (LLVS prasības). Ja lauksaimnieki šīs prasības neievēro, tad atbalstu samazina<sup>(11)</sup> (sk. arī 7.14. punkta b) apakšpunktu).

7.7. Savstarpējā atbilstība ir sankciju mehānisms, ar kuru lauksaimnieki tiek sodīti, ja tie neievēro galvenokārt nevis KLP, bet gan citu jomu politiku noteikumus, un kuru piemēro ES pilsoņiem neatkarīgi no KLP. Savstarpējās atbilstības noteikumu ievērošana nav attiecināmības kritērijs nevienam KLP maksājumam, tāpēc šo prasību izpildes kontrole neattiecas uz citu pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Šie principi ir spēkā kopš vienotā maksājuma shēmas aizsākuma 2005. gadā. To, ka savstarpējā atbilstība neietekmē maksājumu attiecināmību, ir skaidri apstiprinājusi Eiropas Savienības Tiesa (lieta T-588/10), un vēlāk tas tika precizēts Regulas (ES) Nr. 1306/2013 97. panta 4. punktā par 2015. un turpmākiem pieprasījumu gadiem.

Tāpēc Komisija vēlreiz atkārto, ka maksājumu samazinājumi savstarpējās atbilstības noteikumu pārkāpšanas dēļ nav jāņem vērā KLP kļūdu īpatsvara aprēķinā.

<sup>(7)</sup> Pasākumi ir uzskaitīti II pielikuma 7.a punktā Komisijas 2006. gada 15. decembra Regulā (EK) Nr. 1974/2006, ar ko paredz sīki izstrādātus piemērošanas noteikumus Padomes Regulai (EK) Nr. 1698/2005 par atbalstu lauku attīstībai no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) (OV L 368, 23.12.2006., 15. lpp.).

<sup>(8)</sup> Platībatkarīgajiem pasākumiem maksājumi ir saistīti ar hektāru skaitu, piemēram, tādi ir agrovīdības pasākumi un kompensācijas maksājumi lauksaimniekiem apgabalos, kuros ir nelabvēlīgi apstākļi.

<sup>(9)</sup> Ar platību nesaistīti pasākumi parasti ir ieguldījumu pasākumi, piemēram, lauku saimniecību modernizācija vai pamatpakalpojumu izveide tautsaimniecībai un lauku iedzīvotājiem.

<sup>(10)</sup> Padomes 2009. gada 19. janvāra Regula (EK) Nr. 73/2009, ar ko paredz kopējus noteikumus tiešā atbalsta shēmām saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku un izveido dažas atbalsta shēmas lauksaimniekiem, kā arī groza Regulas (EK) Nr. 1290/2005, (EK) Nr. 247/2006, (EK) Nr. 378/2007 un atceļ Regulu (EK) Nr. 1782/2003 (OV L 30, 31.1.2009., 16. lpp.).

<sup>(11)</sup> Saskaņā ar 66. un 67. pantu Komisijas 2004. gada 21. aprīļa Regulā (EK) Nr. 796/2004, ar ko paredz sīki izstrādātus noteikumus, lai ieviestu savstarpēju atbilstību, modulāciju un integrēto administrēšanas un kontroles sistēmu, kura paredzēta Padomes Regulā (EK) Nr. 1782/2003, ar ko ievieš kopīgus tiešā atbalsta shēmu noteikumus saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku un izveido dažas atbalsta shēmas lauksaimniekiem (OV L 141, 30.4.2004., 18. lpp.), samazinājuma līmenis uz katru neievēroto OPP vai LLVS prasību var svārstīties no 1 % līdz 5 % nolaidības gadījumā un var izpausties kā pilnīgs atbalsta noraidījums tīšu pārkāpumu gadījumā. Summas, kuras rodas no atbalsta samazinājumiem, ietur no atbalsta maksājuma un iekļauj ES budžetā kā piešķirtos lauksaimniecības ieņēmumus.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

7.8. Izdevumus no abiem fondiem īsteno aptuveni 80 maksājumu aģentūras, kas atbild par atbalsta pieteikumu attiecināmības pārbaudi un maksājumu veikšanu labuma guvējiem. Maksājumu aģentūru pārskatus un maksājumu uzskaiti pārbauda neatkarīgas revīzijas struktūras (sertifikācijas struktūras), kuras iesniedz Komisijai ikgadējos apliecinājumus un ziņojumus.

7.9. Galvenie riski, kas apdraud tiešā atbalsta maksājumu pareizību, ir šādi: atbalstu var izmaksāt par neattiecināmu zemi, neattiecināmiem labuma guvējiem vai vairāk nekā vienam labuma guvējam par to pašu zemes gabalu; tiesības ir aprēķinātas nepareizi vai piemaksas par dzīvniekiem izmaksā par neesošiem dzīvniekiem. Attiecībā uz intervenci lauksaimniecības tirgos galvenie riski, kas apdraud pareizību, ir tādi, ka atbalstu var piešķirt neattiecināmiem pretendentiem vai par neattiecināmām vai pārāk lielām deklarētajām izmaksām vai daudzumiem.

7.10. Lauku attīstībā galvenais risks ir tas, ka izdevumi var būt neattiecināmi, jo nav ievēroti bieži vien sarežģīti noteikumi un attiecināmības nosacījumi, īpaši saistībā ar ieguldījumu pasākumiem.

**7.10.** Komisija piekrīt Revīzijas palātai, ka lauku attīstības izdevumus pārbauda, izmantojot sarežģītus noteikumus un attiecināmības nosacījumus. Komisija uzskata, ka šī situācija ir lauku attīstības politikas vērienīgo mērķu sekas, un tas arī izskaidro, kāpēc šī politika ir īpaši kļūdaina.

KLP tiesiskais regulējums 2014.–2020. gada plānošanas periodam iekļauj noteikumus gan par vienkāršošanu, gan par aizsardzības pasākumu ieviešanu (piemēram, lauku attīstības programmu ex ante novērtējumu, maksājumu atlikšanu un pārtraukšanu).

Komisija ir apņēmusies vienkāršot KLP noteikumus un uzstās uz dalībvalstu iekšējo noteikumu vienkāršošanu, neapdraudot pareizu finanšu pārvaldību.

### Vides politika un kopējā zivsaimniecības politika

7.11. Savienības vides politikas mērķis ir sekmēt vides kvalitātes aizsardzību un uzlabošanu, Savienības iedzīvotāju dzīvi un dabas resursu racionālu izmantošanu ar izdevumiem, kurus centralizēti īsteno Komisijas Vides ģenerāldirektorāts (ĢD ENV) un Komisijas Klimata politikas ģenerāldirektorāts (ĢD CLIMA). Vissvarīgākā ir vides pasākumu programma (LIFE)<sup>(12)</sup>. LIFE dalībvalstīs līdzfinansē projektus, kas saistīti ar dabu un bioloģisko daudzveidību, vides politiku un pārvaldību, kā arī ar informāciju un komunikāciju (2014. gadā 221 miljons EUR izdevumu).

<sup>(12)</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 11. decembra Regula (ES) Nr. 1293/2013 par vides un klimata pasākumu programmas (LIFE) izveidi un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 614/2007 (OV L 347, 20.12.2013., 185. lpp.).

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

7.12. Kopējās zivsaimniecības politikas vispārējie mērķi ir līdzīgi kopējās lauksaimniecības politikas mērķiem (sk. 7.2. punktu). Eiropas Zivsaimniecības fonds<sup>(13)</sup> (EZF), kuru pārvalda Komisijas Jūrlietu un zivsaimniecības ģenerāldirektors (ĢD MARE) un dalībvalstis dalītā pārvaldībā, ir kopējās zivsaimniecības politikas galvenais īstenošanas rīks (2014. gadā 569 miljoni EUR izdevumu).

7.13. Galvenais pareizības risks vides un zivsaimniecības politikas jomās ir tāds, ka atbalstu var piešķirt par neattiecināmām vai pārāk lielām deklarētajām izmaksām.

### Revīzijas tvērums un pieeja

7.14. Palātas vispārējā revīzijas pieeja un metode ir aprakstīta 1. nodaļas **1.1. pielikuma 2. daļā**. Attiecībā uz kategorijas "Dabas resursi" revīziju jānorāda uz turpmāk izklāstītajiem specifiskajiem jautājumiem.

- a) Saistībā ar diviem īpašajiem izvērtējumiem par ELGF un par lauku attīstību, vidi, klimata politiku un zivsaimniecību revīzijā pārbaudīja izlases, kurās ietilpa attiecīgi 183 un 176 darījumi, kā definēts **1.1. pielikuma 7. punktā**. Katra izlase ir veidota tā, lai pārstāvētu visu darījumu diapazonu katrā no abiem īpašajiem izvērtējumiem. 2014. gadā ELGF izlasi veidoja darījumi no 17 dalībvalstīm<sup>(14)</sup>. Otrā īpašā izvērtējuma izlasi veidoja 162 darījumi, kuri attiecās uz lauku attīstību, un 14 darījumi, kuri attiecās uz vidi, klimata politiku un zivsaimniecību, 18 dalībvalstīs<sup>(15)</sup>.

### 7.14.

<sup>(13)</sup> Padomes 2006. gada 27. jūlija Regula (EK) Nr. 1198/2006 par Eiropas Zivsaimniecības fondu (OV L 223, 15.8.2006., 1. lpp.).

<sup>(14)</sup> Beļģija, Čehijas Republika, Dānija, Vācija (Bavārija, Brandenburga, Lejassaksija, Šlēsvīga-Holšteina, Reinzeme-Pfalca), Igaunija, Īrija, Grieķija, Spānija (Andalūzija, Aragona, Kastīlija-Lamanča, Katalonija, Estremadura, Kanāriju salas), Francija, Itālija (Lombardija, Lauksaimniecības maksājumu aģentūra (AGEA)), Ungārija, Nīderlande, Polija, Portugāle, Slovākija, Somija un Apvienotā Karaliste (Anglija, Velsa).

<sup>(15)</sup> Bulgārija, Čehijas Republika, Vācija (Meklenburga un Priekšpomerānija, Reinzeme-Pfalca, Saksija-Anhalte), Grieķija, Spānija (Galīsija, Kastīlija-Lamanča), Francija, Itālija (Apūlija, Umbrija, Veneto), Latvija, Lietuva, Ungārija, Nīderlande, Austrija, Polija, Portugāle, Rumānija, Slovākija, Zviedrija un Apvienotā Karaliste (Anglija, Velsa). Izlasē iekļāva arī trīs darījumus, kuri bija veikti tiešajā pārvaldībā.



## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

- b) Savstarpējās atbilstības pārbaudei Palāta vērsa uzmanību uz atlasītām LLVS prasībām<sup>(16)</sup> un atlasītām OPP<sup>(17)</sup>, par kurām varēja iegūt pierādījumus un izdarīt secinājumus revīzijas apmeklējumu laikā<sup>(18)</sup> (sk. arī 1.15. punktu).
- c) Saistībā ar ELGF atlasītu sistēmu<sup>(19)</sup> novērtējumā tika pārbaudīta integrētā administrācijas un kontroles sistēma (IAKS) Horvātijā, korigējošie pasākumi, kuri veikti, lai novērstu nozīmīgas nepilnības kontroles sistēmās, par kurām Palāta ziņoja iepriekšējos gada pārskatos sešās dalībvalstīs<sup>(20)</sup>, un darbs, kas veikts saskaņā ar ticamības pastiprināšanas procedūru<sup>(21)</sup> Grieķijā. Palāta caurskatīja arī 14 Komisijas atbilstīguma revīzijas.
- d) Saistībā ar lauku attīstību Palāta caurskatīja 12 Komisijas veiktās atbilstīguma revīzijas un atkārtoja Komisijas veiktās pārbaudes, kā arī uz vietas pārbaudīja atlasītus galvenos kontroles mehānismus piecām no tām<sup>(22)</sup>. Saistībā ar citām politikas jomām Palāta pārbaudītajā Eiropas Zivsaimniecības fonda sistēmas Itālijā un Vides ģenerāldirektorāta sistēmas.
- e) Lai novērtētu pamatojumu Komisijas noskaidrošanas lēmumiem, Palāta pārskatīja Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta grāmatojumu noskaidrošanas revīzijas darbu (gan attiecībā uz ELGF, gan ELFLA).
- f) Gada darbības pārskatu novērtējumā bija iekļauti Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta un Vides ģenerāldirektorāta pārskati.
- b)** *Komisija atbalsta Revīzijas palātas paziņoto pieejas maiņu, sākot no 2015. gada, un uzver, ka ir svarīgi analizēt aprēķināto kļūdu līmeni neatkarīgi no savstarpējās atbilstības elementa.*  
*Skatīt Komisijas atbildes uz 7.7., 7.22. un 7.33. punktu.*

<sup>(16)</sup> Nevēlamas veģetācijas izplatības novēršana, terašu saglabāšana, olīvu audžu saglabāšana un minimālā ganāmpulka blīvuma ievērošana vai pļaušanas pienākumi.

<sup>(17)</sup> 4. OPP (Nitrātu direktīva) un 6.–8. OPP (dzīvnieku identifikācija un reģistrācija) normas.

<sup>(18)</sup> Savstarpējās atbilstības prasības ir tiesību aktos noteiktas būtiskas prasības, kas jāievēro visiem ES tiesā atbalsta saņēmējiem. Tās ir pamatprasības un daudzos gadījumos arī vienīgie nosacījumi, kuri jāievēro, lai pamatotu pilnas tiesā atbalsta summas maksājumu. Ar to saistīts Palātas lēmums uzskatīt šo prasību neievērošanu par kļūdām.

<sup>(19)</sup> Revidētās dalībvalstīs un sistēmas tika atlasītas, pamatojoties uz riska novērtējumu, un tāpēc rezultātus nevar uzskatīt par reprezentatīviem ES kopumā.

<sup>(20)</sup> Bulgārija, Grieķija, Spānija (Andalūzija, Kastīlija-Lamanča, Estremadura), Itālija (Lombardija), Portugāle un Rumānija.

<sup>(21)</sup> Sk. 7.44. punktu.

<sup>(22)</sup> Īrija, Itālija (Kampānija), Portugāle, Rumānija un Zviedrija.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

**1. DAĻA. PALĀTAS VĒRTĒJUMS PAR PAREIZĪBU****Darījumu pareizība**

7.15. Darījumu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **7.1. pielikumā**, tas attiecas uz kategoriju "Dabas resursi" kopumā, kā arī uz katru no diviem īpašajiem izvērtējumiem (ELGF un lauku attīstība, vide, klimata politika un zivsaimniecība). No Palātas revidētajiem 359 darījumiem 177 (49 %) darījumos bija kļūdas. Pamatojoties uz 129 skaitļos izteiktajām kļūdām, Palātas aplēstais kļūdu līmenis kategorijā "Dabas resursi" kopumā ir 3,6 % <sup>(23)</sup> <sup>(24)</sup>.

7.16. Tas, cik lielā mērā dažādi kļūdu veidi ietekmēja 2014. gadam aplēsto vispārējo kļūdu līmeni, ir attēlots **7.2. grafikā**.

**7.15.** Komisija ņem vērā Palātas aprēķināto ticamāko kļūdu īpatsvaru, kas ir zemāks nekā iepriekšējā gadā.

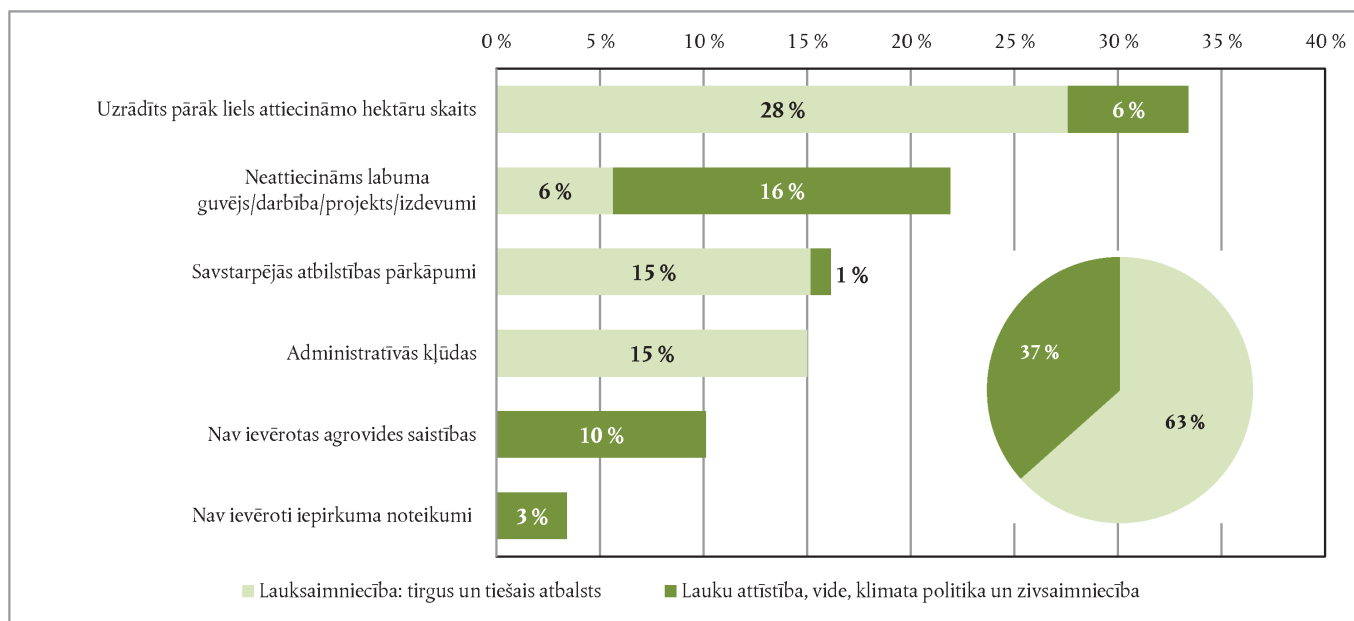
Komisija uzskata, ka neto finanšu korekcijas, kas veiktas pēc daudzgadējām atbilstības revīziju procedūrām, kā arī ES budžetā atgūtie līdzekļi no atbalsta saņēmējiem norāda uz koriģējošo kapacitāti, kas jāņem vērā iekšējās kontroles vispārīgās sistēmas visaptverošajā novērtējumā. Komisija arī norāda, ka, kā jau ziņots Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta 2014. gada darbības pārskatā, finanšu korekcijas 2014. gadā veidoja EUR 863,5 miljonus (1,55 % no kopējiem KLP izdevumiem). (skatīt Revīzijas palātas pārskata 7.70. un 7.71. punktu).

Komisija uzskata, ka savstarpējās atbilstības noteikumu pārkāpumi (0,6 procentpunkti) nav jāņem vērā kļūdu īpatsvara aprēķinā (skatīt Komisijas atbildi uz 7.7. punktu). Bez savstarpējās atbilstības ticamākais kļūdu īpatsvars ir 3,0 %.

<sup>(23)</sup> Palātas aplēse par kļūdām ir iegūta no reprezentatīvas izlases. Minētais skaitlis ir labākā aplēse. Palātai ir 95 % pārliecības, ka kļūdu līmenis datu kopā ir no 2,7 % līdz 4,6 % (attiecīgi zemākā un augstākā kļūdu robeža).

<sup>(24)</sup> Savstarpējās atbilstības kļūdu ietekme šajā kļūdu līmenī ir 0,6 procentpunkti.

7.2. grafiks. Kļūdu veidu sadalījums aplēstajā kļūdu līmenī, kategorija "Dabas resursi"



Avots: Eiropas Revīzijas palāta.

#### PALĀTAS APSVĒRUMI

7.17. Abu īpašo izvērtējumu kļūdu raksturs un modelis ievērojami atšķiras. Tādējādi katrs izvērtējums ir atsevišķi apskatīts turpmākajos punktos.

#### ELGF – tirgus un tiešais atbalsts

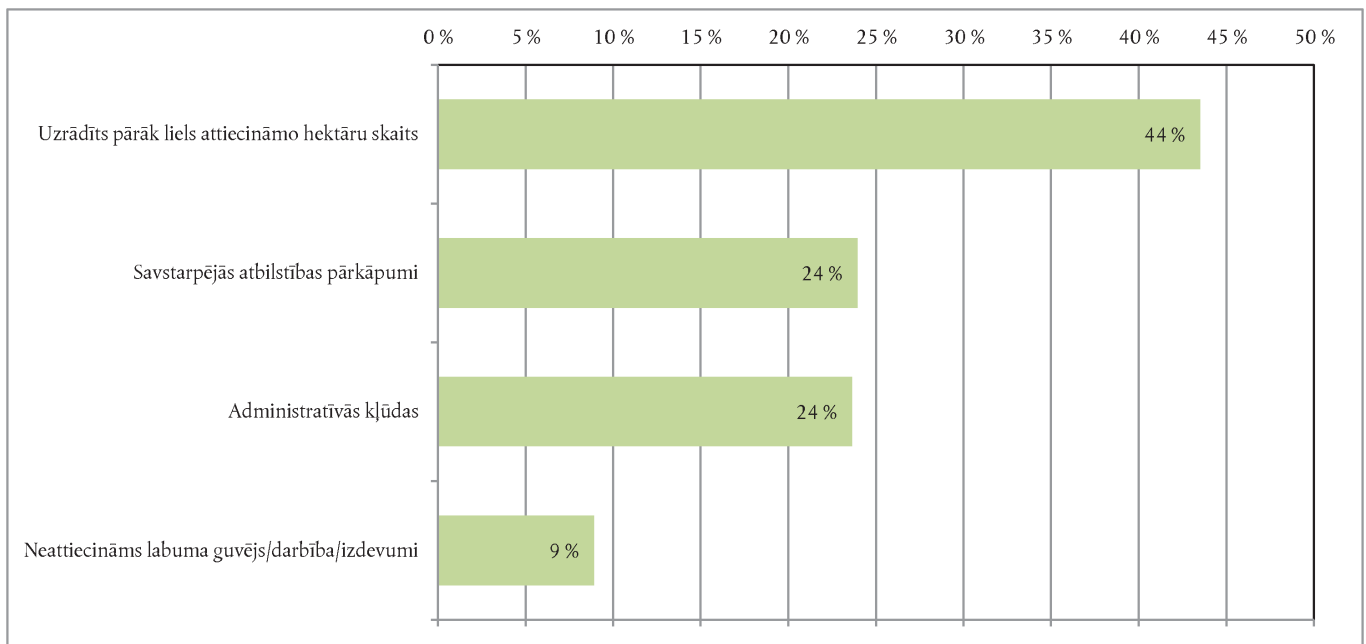
7.18. Saistībā ar ELGF no Palātas revidētajiem 183 darījumiem 93 (51 %) darījumos bija kļūdas. Pamatojoties uz skaitļos izteiktajām 88 kļūdām, Palātas aplēstais kļūdu līmenis ir 2,9 %.

7.19. Tas, cik lielā mērā dažādi kļūdu veidi ietekmēja Palātas aplēsto kļūdu līmeni ELGF darījumos 2014. gadam, ir attēlots 7.3. grafikā.

#### KOMISIJAS ATBILDES

7.18. Komisija ņem vērā Revīzijas palātas aprēķināto ticamāko kļūdu īpatsvaru, kas ir zemāks nekā iepriekšējā gadā. Bez savstarpējās atbilstības, kas veido 0,7 procentpunktus, ticamākais ELGF kļūdu īpatsvars ir 2,2 %.

7.3. grafiks. Kļūdu veidu sadalījums aplēstajā kļūdu līmenī – ELGF



Avots: Eiropas Revīzijas palāta.

#### PALĀTAS APSVĒRUMI

7.20. Galasaņēmēju pieļautu 26 skaitļos izsakāmu kļūdu gadījumos dalībvalstu iestādēm bija pietiekami informācijas<sup>(25)</sup>, lai novērstu vai atklātu un izlabotu kļūdas pirms izdevumu deklarēšanas Komisijai. Ja visa šī informācija būtu izmantota kļūdu labošanai, tad aplēstais kļūdu līmenis šim īpašajam izvērtējumam būtu bijis par 0,6 procentpunktiem zemāks. Turklāt Palāta konstatēja, ka 34 gadījumos Palātas atklāto kļūdu bija pieļāvušas valsts iestādes. Šīs kļūdas veidoja 0,7 procentpunktus aplēstajā kļūdu līmenī.

#### KOMISIJAS ATBILDES

7.20. Komisija atbalsta Revīzijas palātas novērtējumu par dalībvalstu lomu un uzskata, ka dalībvalstīm bija jāveic vairāk, lai samazinātu kļūdu skaitu. Komisija turpina strādāt ar dalībvalstīm, lai samazinātu kļūdu skaitu.

<sup>(25)</sup> Pamatojoties uz apliecinājumiem dokumentiem, tostarp standarta sasaistu pārbaudēm un obligātajām pārbaudēm.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

7.21. Konkrētās dalībvalstīs nebija īpaši daudz kļūdu saistībā ar pārmērīgu attiecināmo hektāru skaita norādīšanu. 2014. gadā šādas kļūdas konstatēja 12 no 17 apmeklētajām dalībvalstīm. Puse no šīm kļūdām veidoja mazāk nekā 2 %, un tāpēc tām bija tikai ierobežota ietekme uz kopējo aplēsto kļūdu līmeni. Tāpat kā iepriekšējos gados lielākas kļūdas šajā kategorijā attiecās uz maksājumiem par neattiecināmu zemi, kas bija deklarēta kā attiecināmas pastāvīgās ganības (sk. 7.1. izcēlumu). Kļūdas piemērs saistībā ar pārāk lielu deklarēto attiecināmo aramzemi arī ir aprakstīts 7.1. izcēlumā.

**7.1. izcēlums. Piemēri saistībā ar maksājumiem par pārāk lielas attiecināmās zemes platības deklarēšanu**
*Pastāvīgās ganības*

Grieķijā divi no pārbaudītajiem 12 labuma guvējiem saņēma VMS atbalstu par zemes gabaliem, kuri tika deklarēti kā pastāvīgās ganības, bet patiesībā izrādījās, ka tos klāj blīvi krūmi, koku audzes un akmeņi. Zemes gabali bija pilnībā vai daļēji jāizslēdz no ES atbalsta. Šīs kļūdas tika pieļautas tāpēc, ka Grieķijas zemes gabalu identifikācijas sistēmas (ZGIS) datubāzē bija norādītas pārāk lielas attiecīgo zemes gabalu attiecināmās platības (sk. arī 7.8. izcēlumu un 7.43. punktu). Grieķijas iestādes veica atkārtotu zemes gabalu attiecināmības novērtējumu un atklāja, ka šajos gadījumos ir veikti pārmaksājumi. Tomēr nevienā gadījumā Grieķijas iestādes neuzsāka līdzekļu atgūšanas procedūras. Vienā no abiem gadījumiem Palāta konstatēja, ka ZGIS reģistrētās attiecināmās platības arī pēc pārvērtēšanas joprojām bija pārāk lielas.

Situācijas, kad atbalstu par platību izmaksāja par zemes gabaliem, kurus daļēji klāja neattiecināma veģetācija, konstatēja arī Čehijas Republikā, Spānijā, Francijā, Polijā un Slovērijā.

*Aramzeme*

Spānijā (Kastīlijā-Lamančā) VMS atbalstu izmaksāja par zemes gabalu, kurš tika deklarēts un reģistrēts ZGIS kā aramzeme. Patiesībā zemes gabals bija motokrosa trase.

Pārāk lielas attiecināmās aramzemes deklarēšanas gadījumi tika konstatēti arī Čehijas Republikā, Dānijā, Vācijā (Reinzemē-Pfalcā un Šlēsvīgā-Holšteinā), Spānijā (Andalūzijā, Aragonā), Francijā, Itālijā (Lombardijā), Polijā, Slovērijā, Somijā un Apvienotajā Karalistē (Anglijā).

7.21. Komisija apzinās nepilnības attiecībā uz pastāvīgajām ganībām. Vairākās valstīs tiek īstenoti rīcības plāni, un to efektivitāti Revīzijas palāta ir atzinusi 7.7. izcēlumā.

**7.1. izcēlums. Piemēri saistībā ar maksājumiem par pārāk lielas attiecināmās zemes platības uzrādīšanu**

Komisija jau bija atklājusi līdzīgus trūkumus Grieķijā un Spānijā un nodrošināja, ka tiek īstenoti atbilstoši rīcības plāni, kas veicināja būtiskus uzlabojumus.

Grieķijā rīcības plāna mērķis bija izņemt neattiecināmos zemes gabalus no Zemes gabalu identifikācijas sistēmas (ZGIS). Grieķijas iestādes šo plānu īstenoja, kā rezultātā bija vērojams pastāvīgo ganību platības samazinājums Grieķijas ZGIS no 3,6 miljoniem ha 2012. gadā līdz 1,5 miljoniem ha 2014. gada oktobrī (skatīt 7.8. izcēlumu).

Papildus ZGIS labojumiem Grieķijas iestādes konstatēja nepieņemamo summas.

Komisija jau ir pieņēmusi finanšu korekcijas, kas sedz Grieķijas iestāžu neatgūtos līdzekļus par 2010., 2011. un 2012. finanšu gadu. Līdz 2015. gada beigām ir plānots pabeigt atbilstības procedūru par 2013. un 2014. finanšu gadu.

Komisija minētajās dalībvalstīs ir veikusi revīziju. Polijā un Čehijā nozīmīgi trūkumi netika atklāti. Ja nepieciešams, savstarpējās atbilstības kontroles sistēmā atklātās nepilnības tiek pārskatītas, izmantojot atbilstības noskaidrošanas procedūras, pēc tam tiek veiktas neto finanšu korekcijas, lai nodrošinātu, ka tiktu pienācīgi segts ES budžeta risks.

Dalībvalstu iestādes to atklāja 2014. gada februārī, veicot ZGIS datu atjaunošanu ar jaunākajām (2012. gada) pieejamajām ortofotogrāfijām. Tomēr maksājums jau bija veikts pirms šīs datu atjaunošanas 2013. gada decembrī. 2014. gada novembrī par attiecīgajiem gadiem tika uzsākta līdzekļu atgūšanas procedūra.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

7.22. Pamatojoties uz atlasītu savstarpējās atbilstības prasību pārbaudi (sk. 7.14. punkta b) apakšpunktu), Palāta konstatēja pārkāpumus 46 no 170 maksājumiem, uz kuriem attiecās šīs prasības. Kļūdu biežums attiecībā uz savstarpējo atbilstību (27 %) atbilst biežumam, par kādu dalībvalstis ziņojušas savā kontroles statistikā. Savstarpējās atbilstības kļūdas par 0,7 procentpunktiem ietekmēja aplēsto kļūdu līmeni, kas minēts 7.18. punktā. Savstarpējās atbilstības kļūdu piemēri ir aprakstīti 7.2. izcēlumā.

**7.2. izcēlums. Savstarpējās atbilstības kļūdu piemēri**

ES tiesību aktos saistībā ar savstarpējo atbilstību ir prasīts septiņu dienu laikā valsts dzīvnieku datubāzei sniegt ziņas par liellopu pārvietošanu/dzimšanu/nāvi. Šādi noteikumi ir svarīgi, lai samazinātu slimību izplatīšanās risku, jo tie kontrolē dzīvnieku pārvietošanu un uzlabo to izsekojamību. Nolūka samazināt ūdens piesārņojumu cits savstarpējās atbilstības noteikums ierobežo maksimālo dzīvnieku izcelsmes nitrātu līmeni – 170 kg uz vienu hektāru zemes pret nitrātiem jutīgās zonās.

Itālijā (Lombardijā) labuma guvējs ziņoja par 370 lopu pārvietošanu vai dzimšanu, no šiem paziņojumiem 291 bija novēlots. Tas pats labuma guvējs pārsniedza nitrātu maksimālo robežvērtību 170 kg uz hektāru gandrīz par 200 %. Palāta konstatēja, ka cits labuma guvējs 237 no 627 paziņojumiem par dzīvniekiem iesniedza novēloti un ka nitrātu līmenis bija pārsniegts par 380 %.

Dzīvnieku pārvietošanas paziņojumu neievērošanu konstatēja arī Beļģijā, Dānijā, Vācijā (Bavārijā), Igaunijā, Spānijā (Kanāriju salās), Francijā, Ungārijā, Nīderlandē, Polijā, Slovēnijā un Apvienotajā Karalistē (Velsā).

7.22. Skatīt Komisijas atbildes uz 7.7. punktu un 7.14. punkta b) apakšpunktu.

**7.2. izcēlums. Savstarpējās atbilstības kļūdu piemēri**

Komisija dalībvalstīs veic savstarpējās atbilstības revīzijas, un daudzās no tām ir novērotas nepilnības ziņošanas pienākuma kontrolē un sankcionēšanā un galvenokārt saistībā ar dzīvnieku identifikāciju un reģistrāciju. Ja tiek atklāta sistēmiska neatbilstība, Komisija vienmēr tām seko līdzī, izmantojot atbilstības noskaidrošanas procedūru. Attiecībā uz atklātajām problēmām, kas skar dzīvnieku identifikāciju un reģistrāciju, Komisija piekrīt Revīzijas palātas novērojumiem un pievērš šīm prasībām īpašu uzmanību savstarpējās atbilstības revīziju laikā.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

7.23. Vairākos gadījumos Palāta konstatēja kļūdas arī valstu iestāžu veiktajā atbalsta pieteikumu administratīvajā apstrādē. Visbiežāk sastopamās kļūdas bija saistītas ar VMS tiesību maksimālās summas pārsniegšanu Francijā. Kaut arī Palāta par šo sistemātisko kļūdu ziņoja savos 2011., 2012. un 2013. gada pārskatos<sup>(26)</sup>, tā joprojām bija sastopama 2014. gadā<sup>(27)</sup>. Komisija tomēr pieņēma atbilstīguma lēmumu daļu no izdevumiem izslēgt no ES finansējuma 2011. un 2012. (finansu) gadā.

7.24. Palāta atklāja divus gadījumus, kuros labuma guvējs vai izdevumi nebija attiecināmi ES atbalsta saņemšanai (sk. 7.3. izcēlumu).

**7.3. izcēlums. Piemērs maksājumam, kas veikts par neattiecināmiem izdevumiem**

Francijā vīna nozares atbalsta programmas ietvaros ES atbalsts bija piešķirts vīna darītavai uzglabāšanas iekārtu modernizācijai. Ar daļu no atbalsta tika atlīdzinātas vecās iekārtas demontāžas un izvešanas izmaksas, kuras nav attiecināmas ES atbalsta saņemšanai.

Arī Polijā tika konstatēts gadījums, kad atbalsts tika izmaksāts neattiecināmam labuma guvējam.

**7.23.** Šīs atbilstības noskaidrošanas procedūras ietvaros Komisija ir detalizēti izvērtējusi fonda risku. Tas jau ir segts, izmantojot neto finanšu korekcijas par 2011. un 2012. pieprasījumu gadu, un atbilstības noskaidrošanas procedūras vēl turpinās par atlikušajiem pieprasījumu gadiem.

Rīcības plāna mērķis ir pilnībā atrisināt 2014. pieprasījumu gada situāciju, un šo plānu vērtīgi uzrauga Komisija.

<sup>(26)</sup> 2011. gada pārskata 3.2. piemērs, 2012. gada pārskata 3.1. izcēlums un 2013. gada pārskata 3.5. izcēlums.

<sup>(27)</sup> Francijas iestādes sāka koriģējošu darbību 2013. gadā nolūkā koriģēt tiesību vērtību, sākot no 2015. finanšu gada (2014. pieprasījumu gads).

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

*Lauku attīstība, vide, klimata politika un zivsaimniecība*

7.25. Lauku attīstības, vides, klimata politikas un zivsaimniecības izvērtējumā no Palātas revidētajiem 176 darījumiem kļūdas bija 84 (48 %) darījumos. Pamatojoties uz skaitļos izteikto 41 kļūdu, Palātas aplēstais kļūdu līmenis ir 6,2 %.

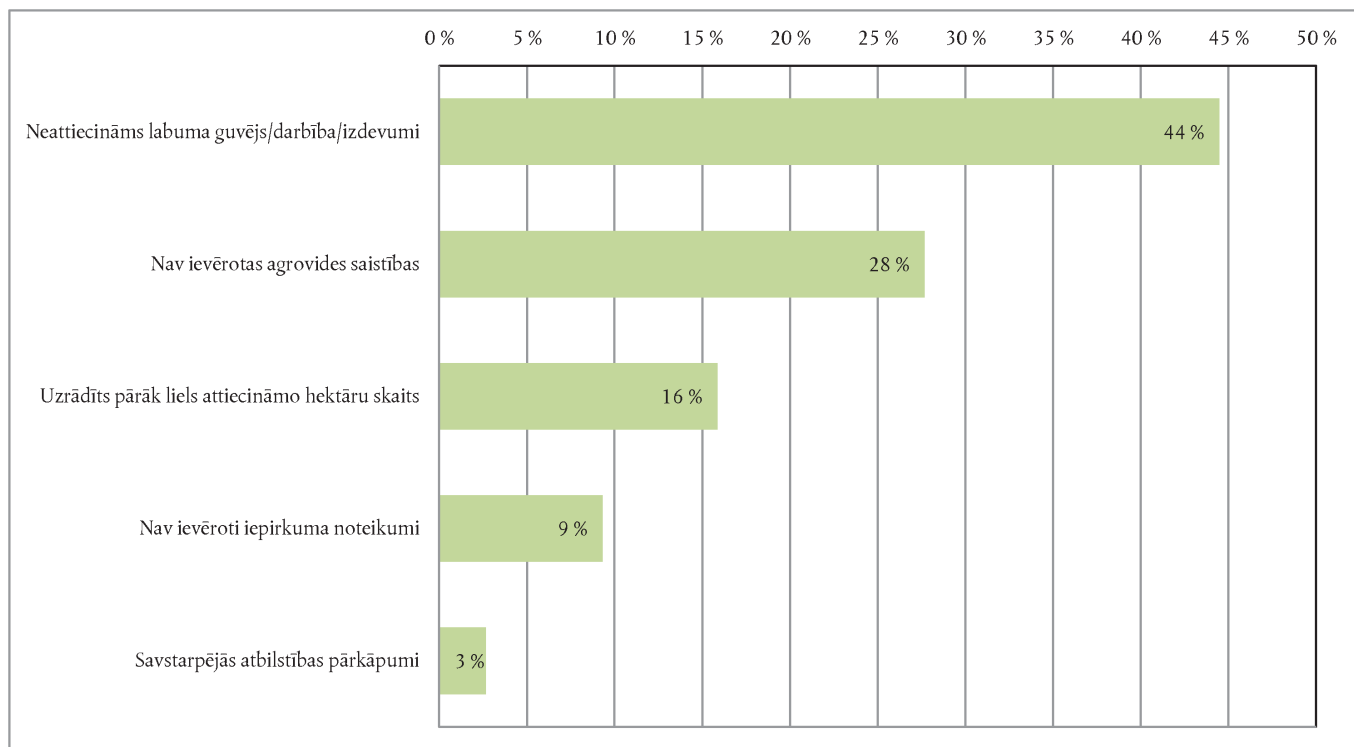
7.26. Tas, cik lielā mērā dažādi kļūdu veidi ietekmēja Palātas aplēsto kļūdu līmeni lauku attīstības, vides, klimata politikas un zivsaimniecības jomā 2014. gadam, ir attēlots **7.4. grafikā**.

**7.25.** Komisija ņem vērā Revīzijas palātas aprēķināto ticamāko kļūdu īpatsvaru, kas ir zemāks nekā iepriekšējā gadā.

Bez savstarpējās atbilstības ticamākais kļūdu īpatsvars "Lauku attīstībai, videi, klimata politikai un zivsaimniecībai" ir 6,0 %.

Skatīt arī Komisijas atbildi uz 7.18. punktu.

**7.4. grafiks. Kļūdu veidu sadalījums aplēstajā kļūdu līmenī – lauku attīstība, vide, klimata politika un zivsaimniecība**



Avots: Eiropas Revīzijas palāta.



## PALĀTAS APSVĒRUMI

7.27. No 162 lauku attīstības darījumiem 71 darījums bija saistīts ar platību, bet 91 darījums ar platību nebija saistīts. No šiem 162 darījumiem kļūdas bija 79 (49 %) darījumos. Vides, klimata politikas un zivsaimniecības jomā no izlasē pārbaudītajiem 14 darījumiem kļūdas tika konstatētas piecos (36 %) darījumos, un no tām trīs bija skaitļos izsakāmas kļūdas.

7.28. Galasaņēmēju pieļautu 15 skaitļos izsakāmu kļūdu gadījumos dalībvalstu iestādēm bija pietiekami informācijas<sup>(28)</sup>, lai novērstu vai atklātu un izlabotu kļūdas pirms izdevumu deklarēšanas Komisijai. Ja visa šī informācija būtu izmantota kļūdu labošanai, tad aplēstais kļūdu līmenis šim īpašajam izvērtējumam būtu bijis par 3,3 procentpunktiem zemāks. Turklāt Palāta konstatēja, ka trijos gadījumos Palātas atklāto kļūdu bija pieļāvušas valsts iestādes. Šīs kļūdas veidoja 0,6 procentpunktus aplēstajā kļūdu līmenī.

## KOMISIJAS ATBILDES

7.27. Revīzijas palātas atklātais kļūdu (gan skaitļos izsakāmu, gan neizsakāmu) biežums lauku attīstībā ir samazinājies no 57 % 2013. gadā līdz 49 % 2014. gadā. Kļūdu īpatsvars lauku attīstībā arī jāvērtē, ņemot vērā lauku attīstības politikas vērienīgos mērķus.

Komisija norāda, ka 10 kļūdaini darījumi bija saistīti tikai ar savstarpējās atbilstības pārbaudēm. Līdz ar to Komisija uzskata, ka, tā kā savstarpējās atbilstības prasības neietekmē ne lauksaimnieku attiecināmību uz KLP atbalstu (pirmais un otrais pīlārs), ne maksājumu pareizību, atskaitot šīs kļūdas, kļūdaino darījumu skaits sarūk līdz 69 (43 %).

Zemāks kļūdu īpatsvars ar platību saistītajos pasākumos apstiprina, ka integrētā administrācijas un kontroles sistēma (IAKS) joprojām ir efektīva sistēma kļūdu novēršanai un labošanai.

7.28. Komisija apzinās, ka dalībvalstu iestādes varēja noteikt daudzas Revīzijas palātas atklātās kļūdas. KLP noteikumi dalībvalstīm sniedz visus nepieciešamos instrumentus, lai mazinātu kļūdu pieļaušanas risku.

Komisijas atklātās kontroles sistēmu nepilnības ir veicinājušas dalībvalstu rīcības plānus, lai apzinātu kļūdu cēloņus un veiktu atbilstošus korigējošos pasākumus.

<sup>(28)</sup> Pamatojoties uz apliecinājumiem dokumentiem, tostarp sasaistu pārbaudēm un obligātajām pārbaudēm.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

7.29. Izlasē iekļautos darījumos tika konstatētas kļūdas visās 18 apmeklētajās dalībvalstīs. Kļūdu līmenis un veidi ir ļoti līdzīgi iepriekšējos gados konstatētajam kļūdu līmenim un veidiem. Tāpat kā iepriekšējos gados lielākā daļa (54 %) no aplēstā kļūdu līmeņa, kas minēts 7.25. punktā, attiecas uz pasākumiem, kuri nav saistīti ar platību. Turklāt 2015. gada februārī Palāta publicēja īpašo ziņojumu, kurā bija analizēti kļūdu cēloņi lauku attīstības izdevumos un tas, kā tie tiek novērsti<sup>(29)</sup>.

7.30. Īpašās prasības ieguldījumu projektiem palīdz novirzīt atbalstu noteiktām labuma guvēju kategorijām, lai tādējādi uzlabotu lauku attīstības izdevumu efektivitāti. Tomēr no 91 pārbaudītā darījuma, kas nav saistīts ar platību, 14 (15 %) neatbilda attiecināmības prasībām. Palāta novērtēja, ka trijos no 14 gadījumiem labuma guvēji varētu būt mākslīgi radījuši nosacījumus attiecināmības kritēriju apiešanai. Plašāka informācija ir sniegta 7.4. izcēlumā. Vides, klimata politikas un zivsaimniecības jomā divas no trim skaitļos izsakāmajām kļūdām bija radušās neattiecināmu izdevumu dēļ.

## KOMISIJAS ATBILDES

7.29. Komisija, veicot savas revīzijas vairākās dalībvalstīs, konstatēja trūkumus, kas ir līdzīgi Revīzijas palātas atklātajiem. Attiecīgajām dalībvalstīm ir noteiktas būtiskas neto finanšu korekcijas, lai aizsargātu ES budžetu. Pašlaik notiek grāmatojumu noskaidrošanas procedūras. Turklāt iebildumu gadījumā attiecīgajām dalībvalstīm ir jāveic koriģējošie pasākumi.

2014. gada darbības pārskatā Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta ģenerāldirektors ir izteicis iebildumus par lauku attīstības izdevumiem 16 dalībvalstīs (28 maksājumu aģentūrās). Iebildumi izteikti par vadības un kontroles sistēmas nepilnībām, un nepieciešamības gadījumā tiem tika pievienoti pieprasījumi attiecīgajām dalībvalstīm šos trūkumus labot, izmantojot koriģējošos pasākumus.

Komisija atzinīgi vērtē Revīzijas palātas analīzi par galvenajiem kļūdu cēloņiem tās īpašajā ziņojumā 23/2014, kas lielā mērā apstiprināja Komisijas analīzi, kas tika iesniegta Eiropas Parlamentam un Padomei 2013. gada jūnijā (SWD(2013) 244), kurā norādīts, ka kļūdu skaitu veicina vērienīgie politikas mērķi un nepietiekamās kontroles sistēmas.

Komisija uzsver, ka lielais kļūdu skaits ar platību nesaistītajos pasākumos nenozīmē, ka ES līdzekļi tiek izkrāpti vai izmantoti neatbilstoši. Ļoti bieži politikas mērķi individuālajām darbībām ir izpildīti un nodokļu maksātāju nauda nav zaudēta.

2014.–2020. gada plānošanas periodā noteikts, ka visām lauku attīstības programmām jāiekļauj ex ante novērtējums par vadošās iestādes un maksājumu aģentūras kopīgi īstenoto pasākumu pārbaudāmību un kontrolējamību

7.30. Saskaņā ar Revīzijas palātas novērtējumu, mākslīgi nosacījumi vērojami tikai trijos no 91 darījuma, kas pārbaudīti ar platību nesaistītajiem pasākumiem. Galvenie trūkumi ieguldījumu darījumos attiecas uz neattiecināmības jautājumiem (izdevumi vai atbalsta saņēmējs).

Komisija pievienojas Revīzijas palātas bažām par mākslīgajiem nosacījumiem, bet tā vēlas uzsvērt, ka šos apstākļus ir grūti pierādīt, tie ir konstatējami tikai ar Eiropas Savienības Tiesas stingriem nosacījumiem.

Pēc revīzijām Komisija ir piemērojusi neto finanšu korekcijas ar platību nesaistītajiem pasākumiem un nepieciešamības gadījumā to turpinās. Finanšu korekciju galvenie iemesli bija nepilnības, kas saistītas ar attiecināmības kritēriju pārbaudi, izmaksu pamatojumu vai atlases kritēriju piemērošanu. Rīcības plānos, kas paredzēti lauku attīstības kļūdu īpatsvara samazināšanai, īpašs uzsvars ir likts uz attiecināmības prasību uzlabošanu ar platību nesaistītajos pasākumos.

<sup>(29)</sup> Sk. Īpašo ziņojumu Nr. 23/2014 "Kļūdas lauku attīstības izdevumos: kādi ir to cēloņi un kā tie tiek novērsti".

## PALĀTAS APSVĒRUMI

**7.4. izcēlums. Attiecināmības kļūdas – iespējams, mākslīgi radīti nosacījumi nolūkā iegūt atbalstu, kas neatbilst ieguldījumu pasākuma mērķiem**

Palāta konstatēja trīs gadījumus, kuros bija aizdomas par tīšu noteikumu apiešanu nolūkā iegūt atbalstu, kas neatbilst attiecīgā pasākuma mērķim (divos gadījumos – lauku saimniecības modernizācija un vienā gadījumā – uzņēmuma izveidošana un attīstība). Par šiem gadījumiem tika informēts Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai, lai tas veiktu analīzi un, iespējams, izmeklēšanu. Konfidencialitātes dēļ konkrētu informāciju par šiem gadījumiem izpaust nedrīkst. Tomēr turpmāk aprakstīti raksturīgu gadījumu piemēri.

- Labi nostiprinājušies uzņēmumi, kas nebūtu tiesīgi saņemt finansējumu, ja pieteiktos paši tieši, izveido jaunas struktūras, kuras izstrādā projektu tā, lai tas formāli atbilstu attiecināmības un atlases kritērijiem. Nosacījumi, ar kuru palīdzību šādi mākslīgi var panākt atbilstību, attiecas uz atbilstību mikrouzņēmuma kritērijam (mazāk nekā 10 darbinieku un mazāk nekā divu miljonu EUR apgrozījums vai bilances vērtība) vai nosacījumam par to, ka uzņēmums pieder gados jaunam lauksaimniekam un ka viņš to vada (persona, kas jaunāka par 40 gadiem un kas sāk lauksaimniecisko darbību).
- Personu grupas (no vienas un tās pašas ģimenes vai viena un tā paša ekonomiskā grupējuma) izveido vairākas struktūras, lai iegūtu tādu atbalstu, kas pārsniedz ieguldījumu pasākuma nosacījumos atļauto maksimālo vērtību. Kaut arī labuma guvēji deklarēja, ka šīs struktūras darbojās neatkarīgi, patiesībā tā nebija, jo to darbība bija izstrādāta tā, ka tās darbojās kopā. Tās faktiski bija vienas un tās pašas saimnieciskās vienības daļas, kurām bija viena un tā pati uzņēmējdarbības vieta, tie paši darbinieki, klienti, piegādātāji un finansējuma avoti.

## KOMISIJAS ATBILDES

**7.4. izcēlums. Attiecināmības kļūdas – iespējams, mākslīgi radīti nosacījumi nolūkā iegūt atbalstu pretēji ieguldījumu pasākuma mērķim**

Revīzijas palātas novērtējumā minēti trīs gadījumi, kuros, iespējams, radīti mākslīgi apstākļi, lai apietu attiecināmības kritērijus. Saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas nolēmumu C-434/12, lai pierādītu "mākslīgi radītus nosacījumus", neatkarīgi jāuzrāda gan subjektīvie, gan objektīvie elementi. Šajā sakarībā Komisija vēlas uzsvērt, ka "mākslīgi radīti nosacījumi" sniedz pierādījumu nodomam izmantot maldināšanu, lai iegūtu negodīgu vai nelikumīgu labumu.

Komisija atbalsta Revīzijas palātas viedokli. Lai pierādītu mākslīgos nosacījumus, ir jāizmanto stingrie Eiropas Savienības Tiesas nosacījumi. Ir svarīgi saglabāt juridisko noteiktību atbalsta saņēmējiem, kas rīkojas saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem. Līdz ar to maksājumu aģentūras var atteikt maksājumu, balstoties uz skaidri iegūtiem pierādījumiem, nevis tikai uz aizdomām. Tāpēc aģentūras nereti iegulda laiku un pūles, lai vāktu pārliecinošus pierādījumus, un pēc tam uzsāk līdzekļu atgūšanas procedūras.

Izcēlums ir viens no Revīzijas palātas aprakstītajiem gadījumiem, kurā dalībvalsts pati atklāja "mākslīgi radītu nosacījumu" risku ilgi pirms Revīzijas palātas revīzijas un pirms maksājumu veikšanas galasaņēmējam, un dalībvalsts rūpīgi strādāja, lai īstenotu visus valsts tiesību aktos noteiktos procesuālos pasākumus aizdomīgu mākslīgi radītu nosacījumu gadījumā, ieskaitot sazināšanos ar kompetentajām valsts iestādēm, kas cīnās pret krāpniecību. Pirms līdzekļu izmaksāšanas galasaņēmējam dalībvalsts konstatēja, ka tai nav pietiekamu pierādījumu, lai maksājumu atteiktu. Tomēr dalībvalsts turpināja sekot līdzi šai lietai, un, balstoties uz turpmākiem pierādījumiem, tā ir veikusi pasākumus līdzekļu atgūšanai.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

7.31. Pārbaudītajā izlasē bija 36 darījumi no agrovides maksājumiem, kas attiecas uz tādām lauksaimnieciskās ražošanas metodēm, kuras saderīgas ar vides, ainavas un dabas resursu aizsardzību. Palāta konstatēja, ka sešos gadījumos (17 %) lauksaimnieki nebija ievērojuši visus nosacījumus maksājuma saņemšanai. Šādas kļūdas piemērs ir aprakstīts 7.5. izcēlumā.

**7.5. izcēlums. Agrovides saistību neievērošanas piemērs**

Labuma guvējs Apvienotajā Karalistē (Velsā) ar vidi saistītu iemeslu dēļ apņēmas<sup>(30)</sup> katru gadu līdz 15. maijam slēgt sienu pļavu ganīšanai un turēt to slēgtu vismaz turpmākās 10 nedēļas. Palāta konstatēja, ka šī apņemšanās nebija ievērota.

Līdzīgi agrovides prasību neievērošanas gadījumi tika atklāti Vācijā (Reinzemē-Pfalcā), Itālijā (Umbrijā) un Apvienotajā Karalistē (Anglijā).

7.32. No pārbaudītajiem darījumiem 27 darījumos labuma guvējiem bija jāievēro publiskā iepirkuma noteikumi. Šie noteikumi ir paredzēti tam, lai nodrošinātu, ka vajadzīgās preces vai pakalpojumus iepērk ar visizdevīgākajiem nosacījumiem, vienlaikus garantējot vienlīdzīgu piekļuvi publiskā iepirkuma līgumiem un atbilstīgu pārredzamības un nediskriminācijas principiem. Palāta konstatēja, ka 13 gadījumos (48 %) bija pārkāpts viens vai vairāki no šiem noteikumiem. Šādas kļūdas piemērs ir aprakstīts 7.6. izcēlumā.

7.31. Komisija ir pārbaudījusi agrovides pasākumu ieviešanu visās dalībvalstīs 2007.–2013. gada plānošanas periodā, tika piemērotas finanšu korekcijas un nepieciešamības gadījumā tās tiks piemērotas nākotnē. Neskatoties uz palikušajām nepilnībām, kopējā pasākumu ieviešanas kvalitāte šajā periodā ir uzlabojusies.

**7.5. izcēlums. Agrovides saistību neievērošanas piemērs**

Arī Komisija savu revīziju ietvaros dažās dalībvalstīs jau bija atklājusi līdzīgas nepilnības. Tika piemērotas neto finanšu korekcijas, un, ja nepieciešams, tās turpinās piemērot, lai novērstu risku ES budžetam.

7.32. Komisija jau ir atklājusi līdzīgus trūkumus publiskajā iepirkumā. Dažās dalībvalstīs, kuras Revīzijas palāta minējusi 7.6. izcēlumā, jau ir piemērotas būtiskas neto finanšu korekcijas, vai arī joprojām notiek atbilstības noskaidrošanas procedūras un, ja nepieciešams, tiks piemērotas neto finanšu korekcijas. Publiskais iepirkums ir arī viens no galvenajiem elementiem lauku attīstības rīcības plānos.

Komisija atzīmē, ka tikai viena Revīzijas palātas paziņotā kļūda ir izteikta skaitļos.

Turklāt 2013. gada 19. decembrī Komisija pieņēma jaunas vadlīnijas par to finanšu korekciju noteikšanu, kas jāveic izdevumiem, kurus finansē dalītā vadībā, un par neatbilstību publisko iepirkumu noteikumiem. Saskaņā ar šīm vadlīnijām publiskā iepirkuma noteikumu neievērošana ir jāizvērtē, pamatojoties uz proporcionalitātes principu.

Norādījumu dokuments par visbiežākajiem pārkāpumiem Eiropas Strukturālo un investīciju fondu pārvaldībā jau ir sniegts dalībvalstīm.

<sup>(30)</sup> Šādai lauksaimniecības praksei ir vairāki ieguvumi vides jomā, piemēram, tiek veicināta izzūdošo augu šķirņu atjaunošanās daudzveidīgos dzīvās dabas biotopos, kas dzīvībai dabai nodrošina pārtikas avotus un patvēruma vietas.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

**7.6. izcēlums. Publiskā iepirkuma noteikumu neievērošanas piemērs**

Publiska struktūra Polijā, kura atbild par ūdens resursu apsaimniekošanu, saņēma atbalstu divu sūkņu staciju atjaunošanai. Būvdarbu veikšanu uzticēja privātam uzņēmumam, ievērojot publiskā iepirkuma procedūru. Labuma guvējs nopietni pārkāpa publiskā iepirkuma likumu, ierobežojot potenciālo pretendentu vienlīdzīgu piekļuvi un godīgu konkurenci. Uzvarējušais piedāvājums – vienīgais, kurš bija iesniegts, – neatbilda atlases kritērijiem. Turklāt piedāvājums bija izstrādāts kopā ar to pašu uzņēmumu, kurš bija sagatavojis arī konkursa tehniskās specifikācijas un apjomu sarakstu. Šo iemeslu dēļ uzvarējušais uzņēmums bija jāizslēdz no dalības konkursā.

Publiskā iepirkuma noteikumu neievērošanu konstatēja arī Bulgārijā, Vācijā (Saksijā-Anhaltē), Grieķijā, Spānijā (Kastīlijā-Lamančā), Francijā, Itālijā (Apūlijā), Nīderlandē un Rumānijā. Tomēr šīs kļūdas nebija izteiktas skaitļos.

7.33. Pamatojoties uz atlasītu savstarpējās atbilstības prasību pārbaudi (sk. 7.14. punkta b) apakšpunktu), Palāta konstatēja pārkāpumus 17 (27 %) no 64 maksājumiem, uz kuriem attiecās šīs prasības. Savstarpējās atbilstības kļūdas par 0,2 procentpunktiem ietekmēja aplēsto kļūdu līmeni, kas minēts 7.25. punktā.

7.34. Valstu iestādēm ir jāpārbauda izmaksu pamatotība. Palāta konstatēja, ka 20 ieguldījumu projektiem šī pārbaude nebija veikta atbilstoši prasībām. Tomēr šādas kļūdas parasti nevar izteikt skaitļos, jo nav iespējams noteikt neattiecināmo izdevumu summu. Plašāka informācija par izmaksu pamatotību ir iekļauta iedaļā "Ar lauku attīstības rezultātiem saistīti jautājumi" (sk. 7.88. punktu).

7.33. Skatīt Komisijas atbildes uz 7.7. punktu un 7.14. punkta b) apakšpunktu.

7.34. Komisija uzskata, ka izmaksu pamatotības administratīvās pārbaudes ir būtiskas, lai nodrošinātu kontroles sistēmas efektivitāti. Komisija savās atbilstības revīzijās ir arī atklājusi nepilnības izmaksu pamatotības novērtējumā, un šajā sakarībā ir piemērojusi finanšu korekcijas, lai aizsargātu ES finanšu intereses.

Komisija vēlas pieminēt, ka nākamajā 2014.–2020. gada plānošanas periodā plašāk tiks izmantotas vienkāršotas izmaksas maksājumu atmaksai (vienotas likmes finansējums, standarta likmes vienības izmaksas un vienreizējie maksājumi). Šīm izmaiņām jāveicina fondu efektīvāka un pareizāka izlietošana.

Skatīt arī Komisijas atbildi uz 7.88. punktu.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

**Atlasītu sistēmu un gada darbības pārskatu pārbaude**

*Ar ELGF darījumu pareizību saistītās dalībvalstu sistēmas*

**Integrētā administrācijas un kontroles sistēma**

7.35. IAKS ir galvenā vadības un kontroles sistēma, kas paredzēta tiešā atbalsta maksājumu pareizības nodrošināšanai<sup>(31)</sup>. Tā aptver vairāk nekā 90 % no ELGF izdevumiem un ievērojami novērš un mazina kļūdu līmeņus atbalsta shēmās, uz kurām tā attiecas, kā to apstiprina gan Komisijas, gan Palātas veiktās revīzijas<sup>(32)</sup>.

7.36. Sistēmā ietilpst saimniecību un atbalsta pieprasījumu datubāzes, ZGIS, dzīvnieku datubāzes, kā arī tiesību datubāze tajās dalībvalstīs, kurās īsteno VMS. Maksājumu aģentūras veic administratīvās sasaistu pārbaudes starp šīm datubāzēm, lai nodrošinātu, ka maksājumus par pareizu summu veic attiecināmam labuma guvējam par attiecināmu zemi vai dzīvniekiem. Vairākums pieteikumu iesniedzēju (95 %) saņem maksājumus pēc tam, kad ir sekmīgi pabeigtas šīs administratīvās pārbaudes. Atlikušajiem 5 % veic papildu pārbaudes uz vietas.

7.37. Palāta pārbaudīja IAKS Horvātijā un konstatēja tikai nelielus trūkumus pieprasījumu administratīvajā apstrādē un Horvātijas iestāžu uz vietas veikto pārbaudzi kvalitātē. Šie trūkumi neietekmē sistēmas uzticamību.

7.38. Papildus tam Palāta veica arī dokumentu pārbaudi 14 Komisijas veikto atbilstīguma revīziju izlasei saistībā ar ELGF. Komisija ziņoja par nozīmīgām nepilnībām 10 sistēmās no 14 attiecīgajām dalībvalstu sistēmām. Palāta konstatēja, ka Komisijas veiktā darba kvalitāte bija apmierinoša (sk. 7.62. punktu).

7.35. Komisija atzīst Palātas novērtējumu par to, ka IAKS sistēma būtiski palīdz kļūdu skaita novēršanā un samazināšanā. Komisija uzskata, ka IAKS kvalitāte un tvērums ir būtiska tiešo atbalsta maksājumu pareizības nodrošināšanā.

Papildus tam Komisija norāda, ka IAKS sedz 40,2 % no ELFLA izdevumiem, jo īpaši agrovīdes pasākumiem un mazāk labvēlīgām teritorijām.

7.37. Komisija piekrīt Revīzijas palātai.

7.38. Komisija piekrīt Revīzijas palātas viedokļiem.

<sup>(31)</sup> Platībatkarīgajiem lauku attīstības pasākumiem daļu svarīgāko elementu, tostarp attiecināmo platību, arī pārbauda ar IAKS starpniecību.

<sup>(32)</sup> Saistībā ar tiešo atbalstu, kuru gandrīz pilnībā pārvalda ar IAKS starpniecību, Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD 2014. gada darbības pārskatā ir norādīts koriģētais kļūdu līmenis 2,54 % (10. pielikums, 3.2. daļa) un tirgus pasākumiem, kurus pārvalda nevis ar IAKS, bet ar citām sistēmām, koriģētais kļūdu īpatsvars ir 3,87 % (10. pielikums, 3.1. daļa).



## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

**Veikti koriģējoši pasākumi saistībā ar iepriekšējos gada pārskatos ziņotajām IAKS nepilnībām**

7.39. 2007.–2013. gadā Palāta veica IAKS sistēmu revīzijas 35 maksājumu aģentūrās un attiecīgajos gada pārskatos ziņoja par konstatētajiem galvenajiem trūkumiem. Gatavojot šo pārskatu, Palāta apmeklēja astoņas maksājumu aģentūras sešās dalībvalstīs, lai novērtētu, vai tās bija efektīvi un savlaicīgi novērsušas trūkumus, kuri attiecās uz ZGIS, un vai Komisija bija piemērojusi finanšu korekcijas<sup>(33)</sup>, atspoguļojot ES līdzekļu zaudējumus visos finanšu gados, uz kuriem šie trūkumi attiecās. Pareiza informācija par zemes attiecināmību ZGIS datubāzē ir priekšnosacījums ticamām administratīvajām sasaistu pārbaudēm un pareiziem atbalsta maksājumiem.

7.40. Palātas veiktajā novērtējumā atklājās, ka visas pārbaudītās maksājumu aģentūras, stingri ievērojot Komisijas norādījumus un tās aktīvā pārraudzībā, ir veikušas koriģējošus pasākumus, kuru rezultātā stāvoklis kopumā ir uzlabojies. Tomēr koriģējošus pasākumus ne vienmēr veica nekavējoties, un vairākos gadījumos nepilnības joprojām saglabājas, tikai mazākā mērā. Visos pārbaudītajos gadījumos Komisija bija noteikusi finanšu korekcijas vai bija sākusi atbilstīguma noskaidrošanas procedūras.

7.41. Palāta konstatēja, ka nepilnības ZGIS ir novērstas visās revidētajās dalībvalstīs. Trim dalībvalstīm kopējie rezultāti bija apmierinoši (sk. 7.7. izcēlumu). Tomēr pārējās trijās dalībvalstīs joprojām saglabājas dažas nozīmīgas nepilnības (sk. 7.8. izcēlumu).

**7.40.** Skatīt arī Komisijas atbildes turpmāk par 7.7. un 7.8. izcēlumu.

*Dažos gadījumos koriģējošo pasākumu apjoms izraisīja rīcības plāna ieilgšanu vai jaunu elementu pievienošanu jau esošiem rīcības plāniem. Tomēr visi pabeigti vai vēl procesā esošie rīcības plāni ir snieguši būtiskus uzlabojumus ZGIS kvalitātē, un Komisija turpinās pārraudzīt, vai šie uzlabojumi turpinās un/vai ir saglabāti. Līdz koriģējošo pasākumu pilnīgai īstenošanai fonda risks tiks segts ar finanšu korekcijām.*

**7.41.** Skatīt arī Komisijas atbildes turpmāk par 7.7. un 7.8. izcēlumu.

*Visos gadījumos turpinās atbilstības noskaidrošanas procedūras, un tur, kur nepilnības ir saglabājušās, tiks veiktas turpmākas neto finanšu korekcijas.*

*Plašāka informācija par rīcības plāniem ir pieejama Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta 2014. gada darbības pārskata 10. pielikuma 3.2. daļā.*

<sup>(33)</sup> Summas, kas atgūtas no attiecīgās dalībvalsts atbilstīguma noskaidrošanas procedūrā, sk. 52. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regulā (ES) Nr. 1306/2013 par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu, pārvaldību un uzraudzību un Padomes Regulu (EEK) Nr. 352/78, (EK) Nr. 165/94, (EK) Nr. 2799/98, (EK) Nr. 814/2000, (EK) Nr. 1290/2005 un (EK) Nr. 485/2008 atcelšanu (OV L 347, 20.12.2013., 549. lpp.).

## PALĀTAS APSVĒRUMI

**7.7. izcēlums. Dalībvalstis, kurās koriģējošie pasākumi saistībā ar ZGIS nepilnībām bija apmierinoši**

*Bulgārija.* Iepriekšējos gada pārskatos<sup>(34)</sup> Palāta ziņoja, ka Bulgārijas ZGIS reģistrētās attiecināmās platības nebija ticamas un ka uz vietas veikto pārbaūžu rezultātiem nebija apmierinošas kvalitātes. Šo trūkumu novēršanai tika sagatavots rīcības plāns. To sāka īstenot 2009. gadā un beidza 2011. gadā. Pārbaudē Palāta konstatēja, ka ir veikti efektīvi koriģējoši pasākumi. ZGIS ir uzlabota un tiek regulāri atjaunināta. Ir uzlabojusies arī uz vietas veikto pārbaūžu kvalitāte.

*Portugāle.* 2007. gada pārskatā<sup>(35)</sup> Palāta ziņoja par nopietniem trūkumiem Portugāles ZGIS. Portugāle 2011. gadā rīkoja vērienīgu ZGIS pārskatīšanu, kuru pabeidza 2013. gadā. Tomēr Komisijas revīzijās atklājās, ka darba kvalitāti negatīvi ietekmēja tā balstīšana uz 2010. un 2011. gada ortofotogrāfijām. Lai novērstu atlikušās nepilnības, 2013. gadā tika uzsākta vēl viena pārskatīšana, kurā izmantoja jaunākas ortofotogrāfijas. Palātas revīzijā tika konstatēts, ka uz jaunāko ortofotogrāfiju analīzi balstīto attiecināmības datu kvalitāte kopumā ir atbilstīga.

*Rumānija.* Iepriekšējos gada pārskatos<sup>(36)</sup> Palāta ziņoja par nopietniem trūkumiem Rumānijā saistībā ar ZGIS atjaunināšanu. Rumānija 2009. gadā pieņēma rīcības plānu un pabeidza tā ieviešanu 2011. gadā. Palāta konstatēja, ka ZGIS kvalitātes uzlabošanā ir panākta virzība.

## KOMISIJAS ATBILDES

**7.7. izcēlums. Dalībvalstis, kurās koriģējošie pasākumi saistībā ar ZGIS nepilnībām bija apmierinoši**

Komisijas veiktās revīzijas apstiprina, ka Bulgārijā, Portugālē un Rumānijā piemērotie koriģējošie pasākumi sistēmu ir uzlabojuši.

<sup>(34)</sup> Sk. 2008. gada pārskata 5.2. pielikumu un 2010. gada pārskata 3.4. piemēru.

<sup>(35)</sup> Sk. 2007. gada pārskata 5.1.2. pielikumu.

<sup>(36)</sup> Sk. 2008. gada pārskata 5.2. pielikumu un 2011. gada pārskata 3.3. piemēru.



## PALĀTAS APSVĒRUMI

**7.8. izcēlums. Dalībvalstis, kurās ZGIS nepilnības joprojām pastāv**

*Griekija.* Iepriekšējos gada pārskatos<sup>(37)</sup> Palāta ziņoja par nepilnībām Grieķijas ZGIS, īpaši attiecībā uz pastāvīgo ganību zemes gabalu attiecināmību. Pirmo lielo ZGIS pārskatīšanu pabeidza tikai 2013. gadā, īpašu uzmanību pievēršot nekultivētu ganību teritorijām. Otrā pārskatīšanu pēc Komisijas pieprasījuma veica 2014. gadā. Šo pārskatīšanu rezultātā Grieķijas ZGIS reģistrētā attiecināmā pastāvīgo ganību platība samazinājās no 3,6 miljoniem hektāru 2012. gadā uz 1,5 miljoniem hektāru 2014. pieprasījumu gadā.

Palāta konstatēja, ka kopumā jaunās attiecināmās platības pēc pēdējās pārskatīšanas labāk atspoguļo faktisko stāvokli. Tomēr ir vajadzīga turpmāka būtiska koriģējoša rīcība, īpaši saistībā ar nekultivētu ganību zemes gabaliem. Diviem no 15 pēc nejaušības principa izvēlētiem pastāvīgo ganību zemes gabaliem, kurus Palātas revidenti pārbaudīja, ZGIS reģistrētajās attiecināmajās platībās pēc abām pārskatīšanām joprojām bija uzrādīts pārmērīgi liels zemes gabala faktiskais zaļes segums (cits gadījums aprakstīts 7.1. izcēlumā)<sup>(38)</sup>. Palāta konstatēja arī to, ka Grieķijas Lauksaimniecības ministrija ir nolēmusi neatgūt no labuma guvējiem pārmaksas, kas veiktas agrāk tāpēc, ka Grieķijas ZGIS bija reģistrēta nepareiza attiecināmā nekultivētu ganību zeme.

## KOMISIJAS ATBILDES

**7.8. izcēlums. Dalībvalstis, kurās ZGIS nepilnības vēl joprojām pastāv**

Skatīt arī Komisijas atbildi uz 7.1. izcēlumu.

*Komisijas turpmākās revīzijas par rīcības plānu īstenošanu ir norādījušas uz līdzīgiem trūkumiem. Komisija uzskata, ka, lai gan ir veikts būtisks koriģējošais darbs, daži trūkumi attiecībā uz Grieķijas un Spānijas pastāvīgo ganību attiecināmību nav novērsti. Komisija tomēr vēlas norādīt, ka abās valstīs veiktie koriģējošie pasākumi 2014. un 2015. gadā ir bijuši apmierinoši, pēc tiem no abām ZGIS ir izņemtas neattiecināmas platības: Grieķijā platība, kas ir reģistrēta kā pastāvīgas ganības, samazinājās no 3,6 miljoniem ha līdz 1,5 miljoniem ha, bet Spānijā attiecināmā zeme samazinājās no 18,4 miljoniem ha līdz 15,6 miljoniem ha.*

*Visas atklātās nenovērstās nepilnības tiek izskatītas atbilstības noskaidrošanas procedūrās, kas nodrošina, ka risks ES budžetam ir atbilstoši segts, izmantojot neto finanšu korekcijas.*

*Informācija par Komisijas pieprasīto rīcības plānu īstenošanu ir pieejama Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta 2014. gada darbības pārskatā.*

<sup>(37)</sup> Sk. 2009. gada pārskata 3.2. pielikumu, 2010. gada pārskata 3.2. piemēru un 2013. gada pārskata 3.1. izcēlumu.

<sup>(38)</sup> Komisijas revīzijā 2014. gada novembrī tika secināts, ka saistībā ar pastāvīgajām ganībām ZGIS atjaunināšana nav pabeigta, jo daudzos gadījumos neattiecināmas platības, piemēram, ar krūmiem apaugusi vai akmeņaina zeme, joprojām ir reģistrēta ZGIS kā attiecināmās platības. Tādējādi Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD formulēja atrunu par Grieķiju savā 2014. gada darbības pārskatā, jo Grieķija nebija pienācīgi risinājusi jautājumu par pastāvīgo ganību platībām sava rīcības plāna kontekstā (sk. arī 7.43. punktu).

## PALĀTAS APSVĒRUMI

Spānija (Andalūzija, Kastīlija-Lamanča un Estremadura). Iepriekšējos gada pārskatos <sup>(39)</sup> Palāta ziņoja par ievērojamiem trūkumiem saistībā ar ZGIS Spānijā (Andalūzijā <sup>(40)</sup>, Kastīlijā-Lamančā un Estremadurā). Atsauces zemes gabalus, kurus patiesībā pilnībā vai daļēji klāja akmeņi, biezs mežs vai krūmi, deklarēja kā pastāvīgas ganības, un par tiem izmaksāja atbalstu kā par pastāvīgajām ganībām. Spānijas iestādes īstenoja rīcības plānu, kura mērķis bija uzlabot ZGIS valsts līmenī, un tā īstenošana tika paziņota kā pabeigta 2013. gadā. Tomēr Komisija konstatēja, ka ganību zemes attiecināmības novērtējums nebija ticams, un pieprasīja Spānijas iestādēm vēl pārskatīt un uzlabot ganību attiecināmību, piemērojot daudz stingrākus kritērijus, sākot ar 2015. gadu.

Palāta tāpat konstatēja, ka attiecībā uz 2013. pieprasījumu gadu koriģējošo pasākumu rezultāti nebija apmierinoši. Tomēr Palāta atzina, ka, lai uzlabotu stāvokli, 2014. un 2015. gadā tika uzsākta turpmāka koriģējoša rīcība.

Itālija. 2011. gada pārskatā <sup>(41)</sup> Palāta ziņoja par trūkumiem ZGIS Itālijā (Lombardijā) saistībā ar nekultivētu ganību zemes gabaliem kalnu apgabalos. Palāta konstatēja, ka nepilnības saistībā ar pastāvīgo ganību attiecināmajām zemes platībām, kas bija reģistrētas ZGIS, vēl nebija pienācīgi novērstas, īpaši attiecībā uz maziem zemes gabaliem. 12 gadījumos no 18 atlasītajiem pastāvīgo ganību zemes gabaliem, kurus Itālijas iestādes bija pārskatījušas, Palāta konstatēja, ka ZGIS joprojām bija reģistrēta pārāk liela attiecināmā platība.

## KOMISIJAS ATBILDES

Rīcības plāna īstenošana, lai uzlabotu ZGIS informāciju, turpinājās 2014. un 2015. gadā ar ciešu Komisijas veiktu pārraudzību (revīzijas 2014. gada jūlijā un novembrī).

Tā kā Komisija nolēma, ka situācija nav pilnībā apmierinoša, tika lemts par maksājumu samazināšanu Grieķijai 2015. finanšu gadā (2014. pieprasījumu gads).

Grieķijas iestādes ir atklājušas nepienācīgi izmaksātu summu iepriekšēju pārmaksu dēļ. Šīs summas tiek izsekotas, izmantojot atbilstības noskaidrošanas procedūru.

Komisija uzskata, ka Spānijas iestāžu veiktās darbības bija daļēji apmierinošas. Kā norādījusi Revīzijas palāta, noris turpmāka koriģējoša rīcība par 2014. un 2015. gadu.

Komisija turpinās pārraudzīt situāciju, un visas nenovērstās nepilnības tiks pārbaudītas ar atbilstības noskaidrošanas procedūru, lai nodrošinātu, ka risks ES budžetam ir atbilstoši nosegts.

<sup>(39)</sup> Sk. 2010. gada pārskata 3.2. pielikumu un 2011. gada pārskata 3.1. piemēra pirmo gadījumu.

<sup>(40)</sup> Pirmais gadījums 2011. gada pārskata 3.1. izcēlumā attiecas uz Andalūziju.

<sup>(41)</sup> Sk. 2011. gada pārskata 3.2. pielikumu.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

*Komisijas veiktā Palātas konstatējumu pēcpārbaude*

7.42. Komisija savās revīzijās iekļāva Palātas konstatēto nepilnību pēcpārbaudi. Visām dalībvalstīm Komisija piemēroja finanšu korekcijas vai sāka atbilstīguma noskaidrošanas procedūras <sup>(42)</sup>. Sīkāka informācija ir atspoguļota **7.1. tabulā**.

**7.42.** *Spānijas un Itālijas norādītajiem finanšu gadiem vēl nav piemērotas finanšu korekcijas, jo vēl arvien noris atbilstības noskaidrošanas procedūra.*

**7.1. tabula. Komisijas piemērotās finanšu korekcijas saistībā ar sistēmas nepilnībām ZGIS**

Dalībvalsts	Palātas ziņotās sistēmu nepilnības finanšu gadā	Pēdējais finanšu gads, uz kuru attiecas sistēmu nepilnības	Finanšu korekciju aptvertie finanšu gadi	Finanšu korekciju summa kopā (miljoni EUR)	Finanšu gadi, kurus 2014. gada beigās finanšu korekcijas neaptver	Noskaidrošanas procedūras (sāktas, bet nepabeigtas)
Bulgārija	2008. g.	2012. g.	2008.–2012. g.	65,8	—	
Grieķija	2009. g.	2014. g.	2007.–2012. g.	608,6	2013., 2014. g.	Jā
Spānija (Andalūzija)	2010. g.	2014. g.			2010., 2012., 2013., 2014. g.	Jā
Spānija (Kastīlija-Lamanča)	2010. g.	2014. g.			2010., 2012., 2013., 2014. g.	Jā
Spānija (Estremadura)	2010. g.	2014. g.			2010., 2012., 2013., 2014. g.	Jā
Itālija (Lombardija)	2011. g.	2014. g.	2009.–2011. g.	0,1	2012., 2013., 2014. g.	Jā, izņemot par 2012. gadu
Portugāle	2007. g.	2013. g.	2007.–2012. g.	186,4	2013. g.	Jā
Rumānija	2008. g.	2014. g.	2008.–2012. g.	80,8	2013., 2014. g.	Jā

Avots: Eiropas Revīzijas palāta.

<sup>(42)</sup> Aptverot visas ar IAKS saistītās nepilnības, tostarp tās, par kurām ziņoja Palāta.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

7.43. Papildus finanšu korekciju piemērošanai par iepriekšējiem finanšu gadiem, kurus ietekmēja nozīmīgi trūkumi, Komisija saskaņā ar jaunajiem KLP tiesību aktiem<sup>(43)</sup> ir paplašinājusi pilnvaras samazināt vai uz laiku apturēt maksājumu dalībvalstīm, kuru kontroles sistēmās ir nopietni un noturīgi trūkumi. Šis pastiprinātais instruments ir piemērojams, sākot ar 2014. finanšu gadu. Līdz 2015. gada maijam Komisija šo iespēju bija izmantojusi vienā gadījumā, samazinot ELGF maksājumus Grieķijai 2015. finanšu gadā.

**Ticamības pastiprināšanas procedūras novērtējums**

7.44. Komisija 2010. gadā ieviesa brīvprātīgu "ticamības pastiprināšanas procedūru", kuras piemērošanu dalībvalstis var izvēlēties. Saskaņā ar šo procedūru neatkarīga revīzijas struktūra (sertifikācijas struktūra), kuru izraudzījusies dalībvalsts, sniedz atzinumu ne vien par iekšējās kontroles sistēmas pienācīgu darbību, bet arī, balstoties uz darījumu reprezentatīvas izlases detalizētu izskatīšanu, par Eiropas Savienībai deklarēto izdevumu likumību un pareizību. Izlasi izraugās pēc nejaušas atlases principa no pieprasījumiem, kurus uz vietas pārbaudījusi maksājumu aģentūra. Sākot no 2015. finanšu gada, sertifikācijas struktūrām būs jāsniedz atzinums par to, vai ir likumīgi un pareizi darījumi, kas pakārtoti izdevumiem, kuri deklarēti atmaksai no ES budžeta.

7.45. Saskaņā ar brīvprātīgo procedūru, ja Komisija spriež, ka dalībvalsts šīs procedūras piemēro pareizi un divus gadus pēc kārtas dalībvalsts noteiktais atlikušo kļūdu īpatsvars ir mazāks par 2 %, attiecīgā dalībvalsts drīkst samazināt uz vietas veikto pārbaūžu īpatsvaru no 5 % uz 1 %<sup>(44)</sup>.

7.46. Palāta no 2011. līdz 2013. gadam revidēja "ticamības pastiprināšanas procedūru" piecās<sup>(45)</sup> no sešām dalībvalstīm vai reģioniem, kuri bija brīvprātīgi izvēlējušies piemērot šo procedūru. Palāta 2014. gadā pabeidza šīs procedūras pārbaudi atlikušajā dalībvalstī (Grieķijā).

7.47. Grieķija ieviesa "ticamības pastiprināšanas procedūru" 2013. un 2014. finanšu gadam. Palāta caurskatīja paveikto par 2014. finanšu gadu, par kuru sertifikācijas struktūra bija sniegusi atzinumu bez iebildēm, un paziņotais kļūdu līmenis ELGF atbalsta shēmām, uz kurām attiecas IAKS, bija 0,2 %.

**7.44.** Komisija vēlas precizēt, ka pēc Regulas (ES) Nr. 1306/2013 ieviešanas ticamības pastiprināšana, kā norādīts 7.44. līdz 7.50. punktā, vairs netiek piemērota.

Lai atbalstītu un vadītu apliecinātājiestāžu jauno darbu, sākot no 2015. finanšu gada, Komisija ir izstrādājusi detalizētas pamatnostādnes par to, kā veidot izlasi un ziņot par maksājumu aģentūru veikto pirmā līmeņa kontroles atkārtotās pārbaudes rezultātiem. Ja atkārtotās pārbaudes rezultāti tiks iegūti pareizi, tie kalpos par pamatu statistiski pamatotam atzinumam par veikto darījumu likumību un pareizību.

Detalizētās pamatnostādnes ir plaši izskaidrotas maksājumu aģentūrām un apliecinātājiestādēm, un pamatnostādņu ieviešanu cieši pārrauga Komisija.

<sup>(43)</sup> Regula (ES) Nr. 1306/2013, 41. panta 2. punkts.

<sup>(44)</sup> Papildu nosacījums pārbaūžu īpatsvara samazināšanai ir tas, ka attiecīgā dalībvalsts savu ZGIS ir novērtējusi kā ticamu.

<sup>(45)</sup> Bulgārija, Rumānija (sk. 2011. gada pārskata 3.38. punktu), Luksemburga, Apvienotā Karaliste (Ziemeļīrija) (sk. 2012. gada pārskata 4.36. punktu) un Itālija (sk. 2013. gada pārskata 3.30.–3.35. punktu).

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

7.48. Sertifikācijas struktūra nebija pilnībā ievērojusi Komisijas pamatnostādnes par izlases veidošanu, revīzijas tvērumu un pārbaudīšanu veikšanas laiku. Konkrēti, kļūdu aprēķinā tā sistemātiski neņēma vērā visas pārmaksas, kuras radās tāpēc, ka ZGIS bija reģistrētas nepareizas pastāvīgo ganību attiecināmās platības. Turklāt sertifikācijas struktūra neņēma vērā pārmaksas, kuras radās tāpēc, ka maksājumu aģentūra ļāva labuma guvējiem pēc termiņa beigām pieteikumos aizvietot neattiecināmus zemes gabalus ar attiecināmiem. Tas bija pretrunā pieejai, kuru sertifikācijas struktūra piemēroja attiecībā uz 2013. finanšu gadu, kurā šādas pārmaksas tika iekļautas kopējā kļūdu līmeņa aprēķinā. Šī pieeja maiņa ir galvenais iemesls, kāpēc sertifikācijas struktūras paziņotais kļūdu līmenis 2013. gadā, proti, 10,2 %, 2014. gadā samazinājās uz 0,2 %.

7.49. Ņemot vērā minētās nepilnības, Grieķijas sertifikācijas struktūras paziņotais kļūdu līmenis par 2014. gadu tādējādi ir novērtēts ievērojami par zemu.

7.50. Kopumā sešās dalībvalstīs, kuras bija izvēlējušās brīvprātīgi piemērot procedūru, Palāta konstatēja, ka, izņemot Luksemburgu, nepilnības tās īstenošanā neļauj uzticēties paziņotajiem kļūdu līmeņiem.

#### *Dalībvalstu sistēmas, kas saistītas ar darījumu pareizību lauku attīstībā*

7.51. Dalībvalstu iestādes atbild par to, lai tiktu ieviesti un darbotos turpmāk uzskaitītie mehānismi:

- a) pienācīgas administratīvās un kontroles procedūras, kas nodrošina atbalsta pieprasītāja sagatavoto deklarāciju pareizību un attiecināmības prasību izpildi;
- b) pārbaudes uz vietas, un atkarībā no atbalsta shēmas tām jāaptver vismaz 5 % no visiem labuma guvējiem vai attiecīgajiem izdevumiem <sup>(46)</sup>.

7.52. Palātas veiktā sistēmu pārbaude šajā jomā daļēji balstījās uz Komisijas (ĢD AGRI) veiktajām revīzijām (sk. arī 7.62. punktu). Palāta veica dokumentu pārbaudi 12 Komisijas atbilstīguma revīziju izlasei saistībā ar lauku attīstību, un revidenti apmeklēja piecas attiecīgās maksājumu aģentūras <sup>(47)</sup>. Komisija ziņoja par nozīmīgām nepilnībām deviņās no 12 attiecīgajām dalībvalstu sistēmām. Palāta konstatēja, ka Komisijas darba kvalitāte bija apmierinoša.

7.48. Komisija apzinās, ka dažas apliecinātājiestādes, tostarp Grieķija, neievēroja pamatnostādnes par izlases veidošanu. Šī iemesla dēļ Komisija nepieņēma paziņoto kļūdu īpatsvaru, bet gan izmantoja savu revīziju rezultātus, lai aprēķinātu kļūdu īpatsvaru Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta 2014. gada darbības pārskatam.

Skatīt arī Komisijas atbildi uz 7.44. punktu.

7.49. Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāts savā 2014. gada darbības pārskatā izmantoja rezultātus no savām revīzijām, lai aprēķinātu koriģēto kļūdu īpatsvaru 4,5 % apmērā.

7.50. Skatīt Komisijas atbildi uz 7.44. punktu.

7.51. Tie paši principi kopš 2007. gada arī piemēroti ELGF. Sākot no 2014. gada, vienotā horizontālā regula (Regula (ES) Nr. 1306/2013) attiecas gan uz ELGF, gan uz ELFLA.

<sup>(46)</sup> Komisijas 2011. gada 27. janvāra Regula (ES) Nr. 65/2011, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus, lai īstenotu Padomes Regulu (EK) Nr. 1698/2005 attiecībā uz pārbaudes kārtību, kā arī savstarpējo atbilstību saistībā ar lauku attīstības atbalsta pasākumiem (OV L 25, 28.1.2011., 8. lpp.), 12. un 25. pants.

<sup>(47)</sup> Īrija, Itālija (Kampānija), Portugāle, Rumānija un Zviedrija.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

7.53. Palāta konstatēja, ka piecās uz vietas apmeklētajās maksājumu aģentūrās sistēmu nepilnības bija ļoti līdzīgas tām, kuras atrada un par kurām ziņoja iepriekšējos gados<sup>(48)</sup>. Palāta konstatēja trūkumus administratīvajās pārbaudēs saistībā ar attiecināmības nosacījumiem, īpaši tiem, kuri bija saistīti ar vides aizsardzības nosacījumiem un uzņēmumu maksimālo lielumu. Tāpat kā iepriekšējos gados Palāta konstatēja arī noturīgas nepilnības iepirkuma procedūru pārbaudēs. Sistēmu trūkumi ir nozīmīgs cēlonis kļūdām, ko atklāja darījumu pārbaudēs (sk. 7.27. punktu).

7.54. Saistībā ar publisko iepirkumu Palāta piecās apmeklētajās dalībvalstīs pārbaudīja tādu 32 projektu izlasi, kuros bija publiskais iepirkums, no tiem 15 (47 %) projektos bija kļūdas. Konkrēti, ievērojami trūkumi atklājās Palātas pārbaudē saistībā ar procedūrām ekonomiski izdevīgākā piedāvājuma atlasei. Palāta caurskatīja arī izlasi ar astoņiem gadījumiem, kuros dalībvalstis nebija piemērojušas publiskā iepirkuma procedūras. Dīvos no šiem gadījumiem publiskā iepirkuma procedūra bija obligāta, un līdz ar to Eiropas Savienībai deklarētie izdevumi bija neattiecināmi.

**Rīcības plāni**

7.55. Cenšoties samazināt kļūdu līmeni lauku attīstības izdevumos, Komisija 2012. gadā aktīvi mudināja visas dalībvalstis izstrādāt rīcības plānus nolūkā noteikt kļūdu cēloņus un īstenot mērķtiecīgus koriģējošus pasākumus, lai samazinātu kļūdu rašanās risku. Palāta pārbaudīja, vai bieži konstatēto kļūdu pamatcēlonis bija ietverts attiecīgās dalībvalsts rīcības plānā.

## KOMISIJAS ATBILDES

**7.53.** Vienotas atbildes uz 7.53. un 7.54. punktu:

*Komisija apzinās nepilnības dalībvalstu ELFLA kontroles sistēmās un uzsver, ka dalībvalstis ir primāri atbildīgas par politikas un kontroles sistēmu īstenošanu. Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta 2014. gada darbības pārskatā norādīts, ka 35 % maksājumu aģentūru tika izteikti iebildumi par ELFLA izdevumiem, tām tika uzdots veikt nepieciešamos koriģējošos pasākumus (papildus iepriekšējiem, vēl nepabeigtiem rīcības plāniem). Kā minēts 7.52. punktā, daļa no Revīzijas palātas dalībvalstu sistēmu novērtējuma balstās uz Komisijas dienestu veikto atbilstības revīziju konstatējumiem.*

*Komisija piekrīt Revīzijas palātas īpašā ziņojuma 23/2014 secinājumiem par to, ka dalībvalstīm ir jāpalielina administratīvo pārbaūžu tvērums.*

*Komisija apzinās trūkumus saistībā ar attiecināmību, tostarp iepirkumu procedūru un uzņēmumu maksimālo lielumu. Šiem jautājumiem pievērš vislielāko uzmanību revīzijās, kuras veic dalībvalstīs par ieguldījumu pasākumiem. Šīs problēmas arī ir bijušas un vēl joprojām ir iekļautas dalībvalstu rīcības plānos kļūdu īpatsvara samazināšanai.*

<sup>(48)</sup> Sk. 2013. gada pārskata 4.20. punktu, 2012. gada pārskata 4.21.–4.25. punktu un 2011. gada pārskata 4.22.–4.32. punktu.



## PALĀTAS APSVĒRUMI

7.56. Palāta caurskatīja 24 nozīmīgākās skaitļos izsakāmas kļūdas, kuras darījumu pārbaudēs tika atklātas 14 dalībvalstīs<sup>(49)</sup>. No tām deviņas kļūdas (37,5 %) varēja sasaistīt ar konkrētu rīcību dalībvalsts rīcības plānā, bet 15 kļūdām (62,5 %) tas nebija iespējams. Līdzīga Palātas veikta dalībvalstu sistēmu revīzijā konstatēto nepilnību analīze apstiprināja šādu procentuālo īpatsvaru. Līdz ar to lielākā daļa kļūdu veidu un sistēmu nepilnību Palātas caurskatītajos rīcības plānos nebija iekļauta (sk. 7.9. izcēlumu).

**7.9. izcēlums. Piemēri, kas liecina, ka dalībvalstu rīcības plāni vēl nav pilnīgi efektīvs instruments**

Īrijas rīcības plānā bija iekļautas 20 darbības, no kurām revīzijas laikā neviena nebija īstenota. Turklāt visas 20 darbības attiecas uz pasākumiem, kuri saistīti ar platību, kaut gan ieguldījumu pasākumi ir riskantāki. Palāta konstatēja sešas sistēmu nepilnības, no kurām piecas izraisīja neattiecināmus izdevumus. Visi konstatējumi attiecās uz ieguldījumu pasākumiem, līdz ar to rīcības plānā tie nebija ietverti.

Rumānijas rīcības plānā kļūdu pamatcēloņu novēršanai lauku attīstībā redzams, ka Rumānijas iestādes veica mērķtiecīgas darbības nolūkā novērst risku, ka tiek radīti mākslīgi nosacījumi pasākumiem "Lauksaimniecības uzņēmumu modernizācija" un "Uzņēmuma izveidošana un attīstība".

Palāta konstatēja, ka Rumānijas iestāžu veiktajām darbībām ir potenciāls risināt jautājumus no jauna apstiprinātiem projektiem, bet ka maksājumus, kuri ir veikti par agrāk apstiprinātiem projektiem, joprojām ietekmēs nozīmīgi pārkāpumi. Palāta konstatēja skaidras norādes, kas liecināja par mākslīgi radītiem nosacījumiem nolūkā iegūt atbalstu pretēji attiecīgā pasākuma mērķiem septiņos no 20 pēc nejausības principa izvēlētiem projektiem saistībā ar diviem iepriekš minētajiem pasākumiem. Raksturīgi gadījumi bija ieguldījuma sašķelšana divos vai vairāk apakšprojektos, kurus veica vienlaicīgi, ar mērķi apiet konkrētus attiecināmības un atlases kritērijus un iegūt atbalstu, kas pārsniedz atļauto maksimālo summu. Komisija ziņoja par līdzīgām nepilnībām un ierosināja atbilstības noskaidrošanas procedūru.

## KOMISIJAS ATBILDES

7.56. Komisijas veiktā ciešā pārraudzība norāda uz to, ka nav pietiekami novērsti atsevišķu dalībvalstu trūkumi, kas ir atklāti to un Revīzijas palātas revīziju laikā. Komisija ir lūgusi attiecīgajām dalībvalstīm atbilstoši pastiprināt to rīcības plānu izpildi.

**7.9. izcēlums. Piemēri, kas liecina, ka dalībvalstu rīcības plāni vēl nav pilnīgi efektīvi**

Darbības tiek iekļautas, tiklīdz dalībvalstu iestādes, Komisija vai Eiropas Revīzijas palāta atklāj un nosaka trūkumus. Komisija cieši pārrauga rīcības plānu un nodrošina, ka jaunie konstatējumi tiek iekļauti rīcības plānos.

Komisijas 2013. un 2014. gadā veiktās revīzijas Īrijā norādīja uz nepilnībām gan administratīvajās pārbaudēs, gan pārbaudēs uz vietas. Dalībvalsts ir sagatavojusi rīcības plānu, un, kamēr tas nav pilnībā izpildīts, par progresu tiek ziņots Komisijai. Īrijas iestādes ir iedrošinātas turpināt rīcības plāna īstenošanu, lai novērstu pēdējā revīzijā atklātās nepilnības un sniegtu regulārus jaunumus par īstenošanas procesu.

Tā kā Komisija 2014. gadā neatmaksāja ELFLA izdevumus, Īrijas gadījumā Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta 2014. gada darbības pārskatā nebija iebildumu par lauku attīstību.

Attiecībā uz Rumānijas rīcības plānu Rumānija ir izstrādājusi daudzus korigējošos pasākumus, kas ir uzlabojuši situāciju, bet vēl arvien nav izdarīts viss nepieciešamais, lai novērstu visas nepilnības vadības un kontroles sistēmā, kuras atklājusi Komisija un Revīzijas palāta. Komisija apzinās, ka nepilnības nav novērstas ieguldījumu pasākumu pārvaldībā, tostarp mākslīgo nosacījumu radīšanas novērtēšanas nepilnības. Situācijas turpmākai uzlabošanai Rumānijas iestādēm ir lūgts pastiprināt sava rīcības plāna īstenošanu, tostarp projektu rūpīgu pārbaudi pirms maksājuma veikšanas, lai izslēgtu tos, kas balstās uz mākslīgiem nosacījumiem.

<sup>(49)</sup> Kļūdas, kuras pārsniedz 5 %, izņemot savstarpējās atbilstības kļūdas.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

*Ar Eiropas Zivsaimniecības fonda (EZF) darījumu pareizību saistītās dalībvalstu sistēmas*

7.57. Revīzijas iestādes dalībvalstīs pārbauda, vai efektīvi darbojas vadības un kontroles sistēmas, kuras atrodas EZF vadošo un sertifikācijas iestāžu pārziņā. Palāta novērtēja Itālijas revīzijas iestādes veikto pārbaūžu efektivitāti. Turklāt Palāta atlasīja un atkārtoja revīzijas iestādes veiktās revīzijas par EZF finansētajām darbībām.

7.58. Kaut arī Palāta konstatēja, ka darbību un sistēmu revīziju metodoloģija bija efektīva, tā atrada nepilnības revīzijas uzdevumu pārvaldībā un dokumentēšanā un attiecināmības nosacījumu pārbaudē. Revīzijas iestāde neveica revīzijas darbības, kā tas bija plānots. Nebija oficiālu procedūru kvalitātes kontroles pārskatīšanai, trūka revīzijas dokumentācijas, un izlases veidošanas metode neatbilda Komisijas pamatnostādņem. Kaut arī Komisija šīs nepilnības jau bija konstatējusi savu iepriekšējo revīziju laikā, Palātas veiktās revīzijas laikā revīzijas iestāde tās vēl nebija pilnībā novērsusi. Turklāt dažos gadījumos revīzijas iestāde neveica prasītās pārbaudes uz vietas un neveica pienācīgas pārbaudes par attiecināmības nosacījumiem saistībā ar kuģiem, par kuriem tika saņemts finansējums to darbības pilnīgai izbeigšanai.

*Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta sistēmas un gada darbības pārskats***Komisijas grāmatojumu noskaidrošanas procedūras**

7.59. Lielāko daļu lauksaimniecības izdevumu dalīti pārvalda dalībvalstīs un Komisija. Maksājumu aģentūras dalībvalstīs izmaksā atbalstu lauksaimniekiem un citiem labuma guvējiem; Komisija šīs izmaksas atlīdzina dalībvalstīm reizi mēnesī (ELGF gadījumā) vai reizi ceturksnī (ELFLA gadījumā). Lai varētu uzņemt galīgo atbildību par budžeta izpildi, Komisija piemēro divas atsevišķas procedūras:

- a) *īkgadējo finansiālās noskaidrošanas procedūru*, kas aptver katras akreditētās maksājumu aģentūras gada pārskatus un iekšējās sistēmas. Procedūras rezultātā pieņemtais grāmatojumu noskaidrošanas lēmums balstās uz revīzijām, ko ir veikušas neatkarīgas sertifikācijas struktūras dalībvalstīs, kuras iesniedz rezultātus Komisijai;
- b) *daudzgadu atbilstības noskaidrošanas procedūru*, ar kuru var prasīt, lai attiecīgā dalībvalsts veic finanšu korekcijas, ja izdevumos ir pārkāpti ES noteikumi. Procedūras rezultātā pieņemtie atbilstīguma lēmumi balstās uz revīzijām, kuras veikusi Komisija.

**7.58.** *Vairumu šo problēmu ir atklājusi Komisija, veicot revīzijas, un tā sekos to risināšanai.*

*Attiecībā uz pilnīgu izbeigšanu Komisija pieprasīs revīzijas iestādei veikt atbilstošas pārbaudes, lai apstiprinātu, ka tiek ievērotas valstī noteiktās attiecināmības prasības.*



## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

7.60. Palāta pārbaudīja 2014. finanšu gada finansiālās noskaidrošanas procedūru. Tāpat kā iepriekšējos gados Palāta konstatēja, ka Komisija ir apmierinoši tikusi galā ar šo uzdevumu.

7.61. Komisija atbilstīguma revīzijās novērtē, vai dalībvalstu sistēmas nodrošina, lai atbalsta maksājumi labuma guvējiem būtu pareizi. Ja konstatē sistēmu nepilnības, tad piemēro finanšu korekcijas, kuras bieži izpaužas kā vienotas likmes korekcijas un aptver izdevumus, kas attiecas uz vairākiem budžeta gadiem. Vienotas likmes korekcijas, parasti 2% vai 5%, piemēro neatkarīgi no tā, cik sistēmu nepilnību konstatēts, un to rezultātā līdzekļus no labuma guvējiem atgūst reti (sk. arī 1.36. un 1.37. punktu).

7.62. Palāta pārbaudīja atbilstību 4100. ISSAI (Augstāko revīzijas iestāžu starptautiskais standarts) un galvenajiem reglamentējošajiem noteikumiem, izlasē iekļaujot 26<sup>(50)</sup> no 120 atbilstīguma revīzijām<sup>(51)</sup>. Lielākā daļa galveno elementu bija ieviesti un atbilda svarīgākajiem reglamentējošajiem noteikumiem, un Palāta uzskata, ka Komisijas revīziju kvalitāte bija tāda, lai Palāta varētu izmantot to rezultātus kā daļu no Palātas sagatavotajiem dalībvalstu sistēmu novērtējumiem (sk. 7.38. un 7.52. punktu).

7.63. Komisija 2014. gadā pieņēma trīs atbilstības lēmumus (kuri aptvēra 56 individuālas finanšu korekcijas), to rezultātā tika piemērotas korekcijas 443,1 miljona EUR apmērā (403,2 miljoni EUR attiecībā uz ELGF un 39,9 miljoni EUR attiecībā uz ELFLA). Vēlāk – 2015. gada janvārī – pieņēma lēmumu, kura rezultātā veica ievērojamu korekciju 1 409 miljonu EUR apmērā (1 243 miljoni EUR attiecībā uz ELGF un 166 miljoni EUR attiecībā uz ELFLA), ko iekļāva 2014. gada pārskatos kā uzkrātos ienākumus (sk. arī 7.24. punktu un 1.3. izcēlumu).

7.61. Ja iespējams, finanšu korekciju summa tiek aprēķināta, balstoties uz faktiski nodarīto zaudējumu ES budžetam. Ja tas nav iespējams, tiek izmantotas vienotās likmes, kas atspoguļo trūkumu nopietnību valstu kontroles sistēmās. Eiropas Savienības Tiesa ir apstiprinājusi, ka vienotās likmes korekciju izmantošana saskan ar atbilstības darba tiesiskajām normām. Regulas (ES) Nr. 1306/2013 52. pants "Atbilstīguma noskaidrošana" skaidri apstiprina, ka gadījumos, kad izslēgšanai paredzētās summas nevar noteikt ar samērīgiem centieniem, tiek piemērotas ekstrapolētas vai vienotas likmes korekcijas.

Turklāt, tā kā lauksaimniecības izdevumus īsteno dalītā pārvaldībā, dalībvalstīm ir lielākas iespējas nekā Komisijai novērtēt un sniegt pierādījumus par patieso finansiālo zaudējumu vai risku ES budžetam. Tāpēc, lai iegūtu precīzāku ES budžeta finansiālā zaudējuma aprēķinu, ir nepieciešama attiecīgās dalībvalsts aktīva sadarbība visos atbilstības noskaidrošanas procedūras līmeņos, jo tikai dalībvalstij ir visa nepieciešamā informācija šāda aprēķina veikšanai. Jo īpaši Eiropas Savienības Tiesa ir apstiprinājusi, ka Komisijai nav pienākuma veikt nepieciešamās pārbaudes, lai iegūtu precīzu radušos zaudējumu skaitli, bet gan dalībvalsts pienākums ir parādīt, ka Komisijas aprēķini bijuši pārmērīgi.

7.62. Komisija piekrīt Revīzijas palātas secinājumam, ka Komisijas revīziju kvalitāte sniedz iespēju izmantot to rezultātus kā daļu no dalībvalstu sistēmu novērtējuma.

<sup>(50)</sup> 14 attiecās uz ELGF un 12 – uz ELFLA.

<sup>(51)</sup> 2014. gadā paziņoto revīziju skaits.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

7.64. Jaunākajos gada pārskatos Palāta ir vērsusi uzmanību uz pastāvīgo problēmu, proti, atbilstības procedūras ir pārāk ilgstošas, tāpēc veidojas ievērojams skaits atvērto lietu<sup>(52)</sup>. 2014. gada beigās atvērto lietu skaits bija par 15 % mazāks nekā 2013. gada beigās. Neskatoties uz šo pozitīvo tendenci, joprojām saglabājas ievērojams skaits pārāk ilgi atvērto revīzijas lietu – 180.

**Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta gada darbības pārskats**

7.65. Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāts savā 2014. gada darbības pārskatā novērtē riskam pakļautos izdevumus galvenajās izdevumu jomās. Šā izvērtējuma sākumpunkts ir dalībvalstu paziņotie kļūdu līmeņi (no katras maksājumu aģentūras), kas iekļauti valstu kontroles statistikā. Pēc tam Komisija koriģē šos kļūdu līmeņus, balstoties galvenokārt uz Komisijas un Palātas veiktajām revīzijām pēdējos trijos gados. Iegūtie koriģētie kļūdu līmeņi pēc tam tiek apkopoti un izmantoti kopējo riskam pakļauto izdevumu aprēķinā, t. i., tiek aprēķināts kļūdu līmenis, kas saskaņā ar Komisijas aplēsēm ietekmē ES budžetu. Izņemot turpmāk aprakstītās nepilnības, Palāta uzskata, ka kopumā šī ir pareiza pieeja, kas var sniegt pietiekamu pamatu atrunām individuālu maksājumu aģentūru līmenī.

7.66. Sertifikācijas struktūru pienākums ir sniegt novērtējumu par maksājumu aģentūru veikto pārbaužu uz vietas kvalitāti un par rezultātiem, kas atspoguļoti kontroles statistikas datos. Kaut arī 2014. gadā sertifikācijas struktūras sniedz pozitīvu vērtējumu par visiem ELGF IAKS statistikas datiem un par 88 % ELFLA statistikas datiem, Komisija savu aplēsi par apdraudētajiem izdevumiem balstīja galvenokārt pati savās korekcijās. Tas norāda uz to, ka Komisijas uzticēšanās dalībvalstu kontroles statistikai ir ļoti ierobežota. Šis stāvoklis ir plašāk aprakstīts Īpašajā ziņojumā Nr. 18/2013<sup>(53)</sup>.

7.64. Komisija ir veltījusi īpašus resursus, lai pievērstos neizskatītajām lietām, un turpina strādāt pie atvērto lietu jautājuma ar augstu prioritāti. Konkrētām atklātām, neizskatītām lietām (lietas, kas atvērtas no 2012. gada vai iepriekš) tika noteikti skaidri starpposma mērķi, kas līdz šim ir sasniegti un pārsniegti, un Komisijai ir paredzēts slēgt visas lietas paredzētajā termiņā.

7.66. Komisija vēlas paskaidrot, ka līdz 2014. finanšu gadam ikgadējā apliecināšanas ziņojuma ietvaros apliecinātājiestādēm bija jānoskaidro, vai ir iegūti pareizi kontroles statistikas dati un vai tie saskan ar maksājumu aģentūru datubāzi ar pietiekamu revīzijas izsekojamību.

Turklāt, balstoties uz atsevišķa parauga rezultātiem, apliecinātājiestādei bija jāziņo par atklāto neatbilstības līmeni. Visos gadījumos apliecinātājiestādes ziņoja, ka kontroles statistika tika iegūta pareizi un saskan ar attiecīgajiem maksājumu aģentūru datiem.

Tomēr šis apstiprinājums nav pietiekams, lai secinātu, ka kontroles statistiku var izmantot, lai aprēķinātu ticamu kļūdu īpatsvaru, jo ir iespējams, ka maksājumu aģentūru veiktās kontroles nav pietiekami efektīvas.

Sākot ar 2015. finanšu gadu (2014. pieprasījumu gads), apliecinātājiestādēm būs jāsniedz atzinums par darījumu likumību un pareizību, kas ietvers maksājumu aģentūras jau pārbaudīto darījumu reprezentīvā parauga atkārtotu pārbaudi. Paredzēts, ka bez citiem ieguvumiem tiks iegūts stabils atzinums par kontroles kvalitāti un lielāks ticamības līmenis par dalībvalstu paziņotajiem kļūdu īpatsvaram.

<sup>(52)</sup> Komisija par pārāk ilgi atvērto revīzijas lietu uzskata revīziju, kas nav slēgta divu gadu laikā pēc tās veikšanas.

<sup>(53)</sup> Īpašais ziņojums Nr. 18/2013 "Dalībvalstu lauksaimniecības izdevumu pārbaudēs iegūto rezultātu ticamība" ([www.eca.europa.eu](http://www.eca.europa.eu)).

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

7.67. Komisija izdarīja korekcijas, lai noteiktu koriģētos kļūdu īpatsvarus tai izdevumu daļai, par kuru bija pieejami pašai savas vai Palātas veiktās revīzijas rezultāti. Tomēr Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāts savā gada darbības pārskatā neatklāja, kura izdevumu daļa nebija koriģēta, jo nebija pieejami šādas revīzijas rezultāti. Tādos gadījumos Komisija palaujas uz dalībvalstu kontroles statistiku, un iznākumā koriģētais kļūdu īpatsvars var būt novērtēts par zemu.

7.68. Vidējās finanšu korekcijas pēdējos trīs gados ELGF bija 1,2 % no attiecīgajiem izdevumiem, bet ELFLA šis rādītājs ir 1 %. Tas liecina, ka Komisija kopumā saistībā ar ELGF ir piemērojusi finanšu korekcijas, kuras aptver nedaudz mazāk nekā pusi no koriģētā kļūdu īpatsvara līmeņa. Tomēr saistībā ar ELFLA tas aptvēra aptuveni piekto daļu. Viens no galvenajiem iemesliem šim daudz zemākajam procentuālajam rādītājam ELFLA ir nozīmīgais individuālo sistēmu skaits.

7.69. Šis nozīmīgais ELFLA sistēmu skaits izriet no tā, ka politiku īsteno ar 46 pasākumu<sup>(54)</sup> un bieži vien ar apakšpasākumu starpniecību, un katram no tiem ir dažādi nosacījumi. Šos pasākumus īsteno ar lauku attīstības programmu starpniecību. Dažām dalībvalstīm ir valsts līmeņa programmas, bet citām (piemēram, Vācijai, Spānijai vai Itālijai) – reģionālas programmas. Lauku attīstības politika laikposmā no 2007. līdz 2013. gadam tika īstenojama ar 94 valsts vai reģionālo lauku attīstības programmu starpniecību<sup>(55)</sup>. Tas rada sarežģītu un sadrumstalotu politikas īstenošanas struktūru, kurā ir daudzas sistēmas, un ierobežo Komisijas atbilstīguma revīzijas apjomu ELFLA izdevumiem.

7.70. Komisijas atbilstīguma revīzijās aptvertie izdevumi ir saistīti ar finanšu korekcijām. Ja Komisija konstatē sistēmu nepilnību individuālās kontroles sistēmās, finanšu korekcijas drīkst ekstrapolēt tikai uz revidētajām sistēmām. Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāts savā 2014. gada darbības pārskatā ziņoja, ka 2014. gadā šīs revīzijas aptvēra 24 % izdevumu ELGF tirgus pasākumiem, 35 % izdevumu – ELGF tiešajam atbalstam un 19 % izdevumu – ELFLA. Galvenie dati, kas izmantoti Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta 2014. gada darbības pārskata novērtēšanai, ir sniegti 7.2. tabulā.

7.67. Komisija izvērtē katras maksājumu aģentūras situāciju, balstoties ne tikai uz saviem un Revīzijas palātas iepriekšējo trīs gadu revīziju konstatējumiem, bet arī uz apliecinātājiestādes atziniem par attiecīgo finanšu gadu attiecībā uz katru maksājumu aģentūru. Līdz ar to revīziju rezultāti ir pieejami visos gadījumos.

7.68. Komisijas koriģējošajā kapacitātē ir iekļautas dalībvalstu finanšu korekcijas un līdzekļu atgūšana no to saņēmējiem. Ņemot vērā ES budžeta atmaksātos līdzekļus, koriģējošā kapacitāte sasniedz 1,5 % attiecībā uz ELGF un 1,8 % attiecībā uz ELFLA – skatīt tabulu "Kļūdu īpatsvars un koriģējošā kapacitāte", Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta 2014. gada darbības pārskata 18. lap-puse.

7.69. Ņemot vērā ierobežotos pieejamos resursus, jebkuram lauku attīstības tvēruma palielinājumam jābūt proporcionālam vajadzībai saglabāt atbilstošu tvērumu ELGF, kas veido 79 % no KLP budžeta.

Attiecībā uz lauku attīstību Komisija ir secinājusi, ka kopumā varētu būt 576 dažādas revīzijas jomas (maksājumu aģentūras/kontroles sistēmas pāri). Ar samērīgiem resursiem nav iespējams revidēt visas revīzijas jomas ik pēc trīs gadiem. Komisijai 2014. gadā bija iespējams veikt 48 lauku attīstības revīzijas uz vietas dalībvalstīs. Tā kā lauku attīstības pasākumiem ir raksturīga neviendabība, ir ierobežoti līdzekļi revīziju nodrošināšanai, kā arī piemēroto galīgo finanšu korekciju apmēram.

<sup>(54)</sup> Sk. 7.6. punktu.

<sup>(55)</sup> Dalībvalstis par 2014.–2020. gada plānošanas periodu bija iesniegušas 118 valsts vai reģionālās programmas.

**7.2. tabula. Pārskats par galvenajiem datiem, kas ir nozīmīgi Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta 2014. gada darbības pārskata novērtēšanā**

Galvenā izdevumu joma	2014. gada izdevumi (miljoni EUR)	Vidējais dalībvalstu paziņotais kļūdu līmenis 2014. gada darbības pārskatā	Apkopotais koriģētais kļūdu īpatsvars (GD AGR) 2014. gada darbības pārskatā	Koriģētspēja 2014. gada darbības pārskatā				
				Vidējās finanšu korekcijas pēdējos trīs gados 2014. gada darbības pārskatā (miljoni EUR)		Vidējās atgūtās summas pēdējos trīs gados 2014. gada darbības pārskatā (miljoni EUR)		Kopā
ELGF	44 137,85	0,5 %	2,6 %	536,4	1,2 %	117,8	0,3 %	
ELFLA	11 186,0	1,5 %	5,1 %	113,6	1,0 %	95,6	0,9 %	1,9 %

Avots: Eiropas Revīzijas palāta, balstoties uz Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD gada darbības pārskatu.

**PALĀTAS APSVĒRUMI**

7.71. Komisija koriģētspēju definē kā mehānismu pieļauto kļūdu labošanai un ES budžeta aizsardzībai. 2014. gada dati par ELFLA liecina, ka koriģētspēja ir nepietiekama, lai līdz plānošanas perioda beigām samazinātu riskam pakļautos izdevumus zem būtiskuma robežas.

*Vides ģenerāldirektorāta sistēmas un gada darbības pārskats*

7.72. Palāta pārbaudīja Vides ģenerāldirektorāta iekšējās kontroles sistēmas, pievēršot uzmanību kavētu maksājumu pārvaldībai, maksājumu apturēšanai un atgūšanas procedūrām. Palāta konstatēja nepilnības galvenokārt kavēto maksājumu pārvaldībā. Līdzīgi kā iepriekšējos gados 11 % maksājumu 2014. gadā veica pēc regulējumā noteiktā termiņa.

7.73. Palāta pārbaudīja Vides ģenerāldirektorāta 2014. gada darbības pārskatu, pievēršot uzmanību tam, vai sniegtā informācija atbilda Palātas konstatējumiem un vai aplēses, kuras Komisija izmantoja vidējā kļūdu līmeņa aprēķinā, bija pamatotas. Palātas pieejamie revīzijas konstatējumi neapstrīdēja informāciju, kas sniegta gada darbības pārskatā, un Komisijas izmantotās aplēses bija pamatotas.

**KOMISIJAS ATBILDES**

7.71. Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektors 2014. gada darbības pārskatā apstiprina KLP kopumā, ņemot vērā kopējo riska apjomu attiecīgajā gadā, kā arī koriģējošo kapacitāti.

Attiecībā uz ELFLA ģenerāldirektors minēja, ka "lauku attīstība joprojām ir joma, kurā tiek veiktas ļoti detalizētas pārbaudes un tiek turpināts novērtējums par to, vai iespēju robežās būs iespējams koriģēto kļūdu īpatsvaru samazināt zem 2 %".

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

**Secinājumi un ieteikumi***Secinājums par 2014. gadu*

7.74. Vispārējie revīzijas pierādījumi liecina, ka izdevumos kategorijā "Dabas resursi" un abās jomās, kurās tika veikti īpašie izvērtējumi (sk. 7.18. un 7.25. punktu), kļūdu līmenis ir būtisks.

7.75. Šajā DFS kategorijā darījumu pārbaudes norāda, ka konkrētajā datu kopā aplēstais kļūdu līmenis ir 3,6 % (sk. **7.1. pielikumu**).

*Ieteikumi*

7.76. Rezultāti, kurus Palāta ieguva, pārskatot, kā tiek izpildīti iepriekšējos gada pārskatos sniegtie ieteikumi, ir izklāstīti **7.2. pielikumā**. 2011. un 2012. gada pārskatos Palāta bija sniegusi 21 ieteikumu. Komisija un dalībvalstis ir pilnībā ieviesušas piecus ieteikumus, četri ir ieviesti lielākajā daļā aspektu, bet 12 – dažos aspektos.

7.77. Ņemot vērā šo pārskatīšanu un konstatējumus un secinājumus par 2014. gadu, Palāta attiecībā uz ELGF ir sagatavojusi turpmāk minētos ieteikumus.

- **1. ieteikums.** Dalībvalstīm jāturpina strādāt, lai iekļautu ZGIS datubāzēs ticamu un atjauninātu informāciju par lauksaimniecības zemes platību un attiecīgā mērķa īpaši attiecībā uz pastāvīgajām ganībām, un sistemātiski jāanalizē un jāizmanto visa administratīvo pārbaužu kontekstā pieejamā informācija, tostarp atjauninātas ortofotogrāfijas, lai izvairītos no maksājumiem par neattiecināmu zemi.

7.75. Komisija ņem vērā Palātas aprēķināto ticamāko kļūdu īpatsvaru, kas ir zemāks nekā iepriekšējā gadā. Komisija uzskata, ka šis samazinājums ir rezultāts Komisijas un dalībvalstu veiktajiem koriģējošiem pasākumiem ar mērķi uzlabot vadības un kontroles sistēmas.

Bez savstarpējas atbilstības, kas ir aprēķināta 0,6 procentpunktu apmērā, ticamākais kļūdu īpatsvars ir 3,0 %.

7.76. Komisija ņem vērā pēdējo Revīzijas palātas novērtējumu par iepriekšējo gada pārskatu ieteikumu ieviešanas progresu.

Komisija turpinās strādāt ar dalībvalstīm, lai turpinātu uzlabot Revīzijas palātas ieteikumu ieviešanu.

7.77. Daži Palātas ieteikumi pēc to veida un formulējuma ir paredzēti ilgam laika posmam. Komisija uzskata, ka tā daudzus gadus ir ievērojusi līdzīgus ieteikumus un ka ir izdarīts viss iespējamais, lai veiktu pieprasītos uzlabojumus.

Komisija atbalsta šo ieteikumu.

Lai dalībvalstīm palīdzētu un sniegtu norādījumus attiecībā uz tiešajiem maksājumiem, balstoties uz zemes platību, Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorātā ir speciāli izveidota jauna nodaļa.

Turklāt trūkumus dalībvalstu vadības un kontroles sistēmās, ja nepieciešams, novērš, izmantojot mērķtiecīgus un visaptverošus rīcības plānus. Ja Komisija revīziju laikā atklāj šādas problēmas, tā pieprasa dalībvalstij veikt koriģējošus pasākumus. Gadījumā, kad problēma ir īpaši nopietna, dalībvalstij ir jāsteno koriģējošs rīcības plāns, kuram dienesti cieši seko līdzi. Līdz šim šādi plāni ir bijuši ļoti efektīvi.

Gadījumos, kad šādu rīcības plānu īstenošana nav efektīva, var samazināt vai apturēt maksājumus, lai aizsargātu ES budžetu.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

Attiecībā uz lauku attīstību Palāta ir sagatavojusi Komisijai turpmāk minētos ieteikumus.

- **2. ieteikums.** Jānodrošina, lai dalībvalstu rīcības plānos būtu iekļauti koriģējoši pasākumi, ar kuriem novērš bieži konstatētos kļūdu cēloņus.
  
- **3. ieteikums.** Jāpārskata lauku attīstības atbilstīguma revīziju stratēģija, lai noteiktu, vai vienā konkrētā reģionā konstatētās sistēmu nepilnības dalībvalstīs, kurās ir reģionālās programmas, ir sastopamas arī citos reģionos, īpaši saistībā ar ieguldījumu pasākumiem.

## KOMISIJAS ATBILDES

*Komisija ieteikumam piekrīt. Komisija intensīvi strādā ar dalībvalstīm, lai noteiktu un novērstu politikas īstenošanas kļūdu cēloņus. Šis darbs tiks turpināts ar mērķi turpmāk novērst atklātos trūkumus, tostarp tos, kurus atklājusi Revīzijas palāta.*

*Pēc rīcības plāniem attiecībā uz kļūdu īpatsvaru 2014. gadā visām dalībvalstīm jau bija prasīts sasaistīt rīcības plānus un mīkstinošos pasākumus dažādiem revīziju konstatējumiem, kurus paziņojusi Komisija vai Revīzijas palāta.*

*Šo jautājumu Komisija izvirza visās ikgadējā pārskata sapulcēs un vadošo iestāžu uzraudzības komitejās, uzstājot uz rīcības plānu pilnīgumu un efektivitāti.*

*Tiek lietots jauns IT uzraudzības rīks, lai izsekotu nepieciešamo koriģējošo pasākumu izpildei.*

*Komisija ieteikumam piekrīt.*

*Komisija paplašina revīzijas tvērumu lauku attīstībai. Tajā iekļauj pārbaudes par to, vai nepilnības vienā reģionā vai pasākumā var būt novērotas arī citos reģionos/pasākumos.*

*Komisija specifiskos jautājumus arī vairāk izmanto ārējos revidentus.*

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

Gan saistībā ar ELGF, gan ar lauku attīstību ieteikumi Komisijai ir minēti turpmāk tekstā.

- **4. ieteikums.** Jānodrošina, lai jauno darījumu likumības un pareizības ticamības apstiprināšanas procedūru, kura, sākot ar 2015. finanšu gadu kļūs obligāta, sertifikācijas struktūras pareizi piemērotu un lai tās rezultātā tiktu sagatavota ticama informācija par kļūdu līmeni, uz kuru var paļauties.

7.78. Palāta ir sagatavojusi Komisijai ieteikumu arī zivsaimniecības jomā.

- **5. ieteikums.** Jānodrošina, lai dalībvalstu revīzijas iestādes rūpīgāk pilda savus uzdevumus, īpaši, veicot prasītās pārbaudes uz vietas, piemērojot kvalitātes kontroles procedūras un uzlabojot revīzijas dokumentāciju.

*Komisija ieteikumam piekrīt.*

*Ir izstrādātas jaunas, detalizētas pamatnostādnes par apstiprinātājiestāžu jauno funkciju un apspriestas 2013. un 2014. gadā.*

*Komisija cieši pārrauga to īstenošanu. Šajā sakarībā divreiz gadā tiek rīkotas ekspertu grupu, maksājumu aģentūru un apstiprinātājiestāžu sapulces, kurās tiek izskatīti jautājumi par praktiskām lietām attiecībā uz likumības un pareizības nodrošināšanu.*

*Dalībvalstīs regulāri tiek veiktas revīzijas, lai pārskatītu apstiprinātājiestāžu darba metodes darījumu likumības un pareizības kontekstā.*

*Apstiprinātājiestāžu pārstāvji ir arī aicināti mācību nolūkā piedalīties regulārās atbilstības revīzijās.*

*Komisija piekrīt šim ieteikumam un uzsver, ka apstiprinātājiestādēm būs apmācības un, sākot no 2015. gada, gada darbības pārskatā tiks ziņots par panākto progresu.*

*Komisija ieteikumam piekrīt un uzskata, ka tas tiek ieviests, veicot revīzijas un, ja nepieciešams, sniedzot norādījumus, un Komisija veic nepieciešamās darbības dalītās pārvaldības kontekstā, lai palīdzētu dalībvalsts revīzijas iestādēm efektīvi veikt savu darbu.*



## 2. DAĻA. AR LAUKU ATTĪSTĪBAS REZULTĀTIEM SAISTĪTI JAUTĀJUMI

### *Projektu rezultātu novērtējums*

7.79. Palāta savā 2013. gada pārskatā konstatēja, ka projektu atlase dalītajā pārvaldībā, kad atlase ir dalībvalsts pārziņā, pirmkārt, ir bijusi vērsta uz vajadzību izlietot pieejamo ES naudu, otrkārt, uz vajadzību ievērot noteikumus un – tikai treškārt un arī tad ierobežotā apmērā – uz sagaidāmajiem projektu rezultātiem<sup>(56)</sup>. Šogad izmēģinājuma kārtā papildus darījumu pareizības pārbaudei Palāta pārbaudīja arī dažus ar rezultātiem saistītos jautājumus.

7.80. Šai izmēģinājuma pārbaudei Palāta atlasīja tikai tos projektus, kuros ar rezultātiem saistītos aspektus bija iespējams pamatoti pārbaudīt. Tādējādi no visiem 162 lauku attīstības darījumiem Palāta pievērsās 71 projektam, kurā bija iekļauti ieguldījumi pamatlīdzekļos. 42 no minētā 71 projekta revīzijas apmeklējuma laikā bija pabeigti. Papildus šo darījumu pareizības pārbaudei Palāta pārbaudīja arī to saimnieciskumu un efektivitāti, pārbaudot katra projekta darbības rezultātu kritērijus.

7.81. Pabeigtos projektos Palāta pārbaudīja to, vai ieguldījums ir veikts, kā plānots<sup>(57)</sup>. Šis kritērijs bija izpildīts lielākajai daļai projektu (93 %). Tomēr projektos kopumā Palāta konstatēja šādus galvenos ar darbības rezultātiem saistītos jautājumus:

- trūkumus pasākumu mērķtiecīgā īstenošanā un projektu atlasē,
- nepietiekamus pierādījumus tam, ka izmaksas ir pamatotas.

<sup>(56)</sup> 2013. gada pārskata 10.10. punkts.

<sup>(57)</sup> Izpildes kritēriju "Pārbaudes uz vietas nodrošina pierādījumus, ka projektu tiešais rezultāts bija sniegts, kā plānots" uzskatīja par izpildītu, ja projekta tiešais rezultāts tika sasniegts saskaņā ar plānu. Kritēriju uzskatīja par neizpildītu, ja projekts nebija pabeigts vai bija tikai daļēji pabeigts un šādam stāvoklim nebija pieņemama pamatojuma.



## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

**Trūkumi pasākumu mērķtiecīgā īstenošanā un projektu atlasē**

7.82. Palāta pārbaudīja, vai atbalsts bija novirzīts skaidri noteiktiem mērķiem, kas atspoguļo strukturālas un teritoriālas vajadzības un strukturālus trūkumus<sup>(58)</sup>. Šis kritērijs netika izpildīts 21 % no revidētajiem ieguldījumu projektiem. Palāta pārbaudīja arī, vai projektu atlasīja, izmantojot pārredzamu procedūru, kas balstījās uz salīdzinošām priekšrocībām ar attiecīgiem atlasē kritērijiem<sup>(59)</sup>. Šis kritērijs netika izpildīts 51 % no revidētajiem ieguldījumu projektiem.

7.83. Palāta konstatēja, ka mērķtiecīga īstenošana un atlasē procedūras nebija pietiekamas. Lielākajā daļā gadījumu maksājumu aģentūrām nebija jāpiemēro stingra mērķtiecīga īstenošana un atlasē procedūras. Tām bija pieejami pietiekami līdzekļi iesniegto projektu finansēšanai. Šim maksājumu aģentūrām nebija stimula neiztērēt pieejamo budžetu, piemērojot izpildes kritērijus. Tika konstatēts tikai viens labas prakses gadījums. Piemēri ir sniegti 7.10. izcēlumā. Vairākos Palātas jaunākajos īpašajos ziņojumos ir ziņots par to, ka lauku attīstības ieguldījumi nav veikti pietiekami mērķtiecīgi<sup>(60)</sup>.

**7.82.** Šis jautājums ir aprakstīts pamatnostādņēs par izvēles kritērijiem 2014.–2020. gada plānošanas periodā, kurā jānodrošina projektu klasifikācija un minimālā robežvērtība. Ilustrācijai iekļauti arī daži sliktas prakses piemēri, daži no tiem iegūti no Palātas ziņojumiem.

<sup>(58)</sup> Šis kritērijs tika uzskatīts par izpildītu, ja mērķi bija skaidri definēti un pasākuma attiecināmības nosacījumi un atlasē kritēriji ierobežoja atbalsta tvērumu, to paredzot konkrētiem labuma guvējiem vai ģeogrāfiskām teritorijām atbilstoši reālajām vajadzībām, kuras noteiktas LAP.

<sup>(59)</sup> Šo kritēriju uzskatīja par izpildītu, ja bija izmantota konkursa atlasē procedūra, kura bija pareizi dokumentēta, un ja atlasē kritēriji bija balstīti uz salīdzinošām priekšrocībām un ar atbilstošu svērumu saistīti ar pasākumu mērķiem.

<sup>(60)</sup> Sk., piemēram, Īpašo ziņojumu Nr. 8/2012 "Atbalsta mērķtiecīga virzīšana lauku saimniecību modernizēšanai", Īpašo ziņojumu Nr. 1/2013 "Vai ES atbalsts pārtikas pārstrādes nozarei ir efektīvi un lietderīgi nodrošinājis lauksaimniecības produktu pievienotās vērtības radīšanu" un Īpašo ziņojumu Nr. 6/2013 "Vai dalībvalstis un Komisija ir lietderīgi izmantojušas finanšu līdzekļus, īstenojot lauku ekonomikas dažādošanas pasākumus".

## PALĀTAS APSVĒRUMI

**7.10. izcēlums. Labas un sliktas prakses piemēri mērķtiecīgā īstenošanā un atlasē**

Nīderlandē apakšpasākumam “Zināšanu apmaiņa” tika izsludināts pieteikumu konkurss, kura budžets bija 3,6 miljoni EUR. Četri neatkarīgi eksperti novērtēja 40 attiecināmus pieteikumus, katrs no viņiem piešķīra punktus projektiem saskaņā ar vairākiem atlasē kritērijiem. Projektu secīgai sarindošanai tika izmantots svērtais punktu skaits. Apstiprināja tikai 13 projektus ar augstāko punktu skaitu par kopējo summu 2,9 miljoni EUR, jo tika uzskatīts, ka pārējie projekti nav pietiekami lietderīgi. Palāta šo gadījumu uzskata par labu praksi, jo prioritāte tika piešķirta pareizai finanšu pārvaldībai, nevis līdzekļu iztērēšanai; par to liecina fakts, ka atlikušais budžets netika izmantots, lai finansētu attiecināmus, bet mazāk efektīvus projektus.

Bulgārijā atbalsts pasākumam “Lauksaimniecības un mežsaimniecības produktu pievienotās vērtības radīšana” nebija mērķtiecīgi īstenots, jo visi uzņēmumi, kuros bija mazāk nekā 750 darbinieku vai gada apgrozījums nepārsniedza 200 miljonus EUR, bija attiecināmi finansējuma saņemšanai. Turklāt, kaut arī atlasē kritēriji bija definēti, tie nebija izmantoti, lai mērķtiecīgi virzītu atbalstu, jo pieejamais budžets bija pietiekams, lai finansētu visus attiecināmos projektus.

Palāta konstatēja vēl 20 gadījumus, kuros atlasē kritēriji netika efektīvi izmantoti, jo bija pieejami pietiekami līdzekļi visu attiecināmo projektu finansēšanai. Visos gadījumos izdevumi 2014. gadā tika izmaksāti no budžetiem, kas pieejami 2007.–2013. gada periodā. Šāds stāvoklis var rasties, kad budžeti pārsniedz faktiskās vajadzības.

## KOMISIJAS ATBILDES

**7.10. izcēlums. Labas un sliktas prakses piemēri mērķtiecīgā īstenošanā un atlasē**

Vadošo iestāžu izraudzītajiem projektiem ir jāveicina politikas mērķu sasniegšana. Lauku attīstības programmas nosaka darbību attiecināmību attiecīgajā tiesiskajā regulējumā (pirmais mērķis), nosaka atlasē kritēriju principus (otrais mērķis), pēc tam tos konkrētā uzraudzības komiteja (trešais mērķis) un, visbeidzot, ja to veic atbilstoši Komisijas prasītajam, projekti tiek novērtēti, atskaitot tos, kas nav pārvarējuši robežsliekšni. Līdz ar to pastāvošajā tiesiskajā regulējumā jau izmanto visus nepieciešamos elementus, lai nodrošinātu ES līdzekļu atbilstošu izlietošanu.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

7.84. Palāta pārbaudīja arī izpildes kritērijus attiecībā uz to, vai mērķu izvirzīšanā un atlasē bija pievērsta uzmanība darbvietu radīšanai<sup>(61)</sup>. Lai mērītu panākto virzību stratēģijas "Eiropa 2020" mērķu sasniegšanā, ir panākta vienošanās par pieciem pamatmērķiem visai ES; pirmais no tiem ir līdz 2020. gadam nodarbināt 75 % no personām vecumā no 20 līdz 64 gadiem. Saskaņā ar šo mērķi Komisija savā tīmekļa vietnē<sup>(62)</sup> informē, ka viens no trim ilgtermiņa stratēģiskajiem mērķiem ES lauku attīstības politikai 2014.–2020. gada periodā ir panākt lauku ekonomikas un kopienu līdzsvarotu teritoriālo attīstību, tostarp radot un saglabājot nodarbinātību. Lauku attīstības atbalsts risinātu vienu no galvenajām ES problēmām, ja darbvietu radīšana būtu noteikta kā attiecināmības nosacījums atbalsta saņemšanai un/vai ja projekti būtu sarindoti prioritārā secībā un atlases procedūras būtu atkarīgas no tā, cik darbvietu paredzēts radīt.

7.85. Palāta uzskata, ka 34 projektiem būtu bijis iespējams iekļaut darbvietu radīšanu kā attiecināmības nosacījumu un/vai atlases kritēriju. Piemēram, Polijā 932 miljoni EUR tika piešķirti pasākumam "Lauksaimniecības un mežsaimniecības pamatproduktu pievienotās vērtības palielināšana". Labuma guvēji var saņemt ELFLA atbalstu līdz 12,8 miljoniem EUR neatkarīgi no tā, vai tiek radītas darbvietas.

7.86. Tomēr 24 no 34 ieguldījumu projektiem (70 %) izveidojamo darbvietu skaits nebija ne attiecināmības nosacījums, ne atlases kritērijs. Netika konstatēts neviens gadījums, kad būtu bijis paredzēts radīt darbvietas jauniešiem.

**7.84.** *Darbvietu radīšana nav vienīgais būtiskais veikspējas rādītājs, kam ir jāpievērš uzmanība. Tikpat svarīgi ir saglabāt darbvietas, lai apturētu depopulāciju. Tāpēc veikspēja ir jāvērtē ne tikai pēc darbvietu radīšanas rezultātiem, bet arī pēc saglabāto darbvietu rādītājiem. Turklāt ir svarīgi pieminēt, ka ar inovācijām un tehnoloģijām saistītais produktivitātes pieaugums var radīt nelabvēlīgu ietekmi uz darbvietu radīšanu, jo īpaši lauksaimniecības nozarē. Līdz ar to nodarbinātības rādītāji primārajos sektoros pēdējās desmitgadēs samazinās, tāpēc attiecīgā politikas veikspēja nevar tikt pienācīgi novērtēta, atsaucoties tikai uz neto ietekmi.*

Skatīt arī Komisijas atbildi uz 7.86. punktu.

**7.85.** *Darbvietu radīšanas indikators ir jāpārdefinē, lai tajā iekļautu darbvietu saglabāšanu, un ierobežotu to pasākumu skaitu, kuru rezultātus var novērtēt ar šiem rādītājiem.*

*Ieguldījumi fiziskajos aktīvos (iepriekš 1. ass) veicina lauku saimniecību dzīvotspēju un konkurētspēju (Regulas (ES) Nr. 1305/2013 2. prioritāte). Darbvietu radīšana galvenokārt ir minēta 6. prioritātē: veicināt sociālo iekļautību, nabadzības mazināšanu un ekonomisko attīstību lauku apvidos. Līdz ar to nav pareizi negatīvi novērtēt projektu rezultātus, ja šis kritērijs netiek ņemts vērā atlasei. Šis kritērijs ir jāvērtē tikai tajos projektos, kuros vadošā iestāde patiešām nolēmusi to izmantot darbību atlasē.*

*Pretējā gadījumā pastāv neatbilstības starp lauku attīstības stratēģiskajām prioritātēm, kas aprakstītas juridiskajos tekstos, un Revīzijas palātas veikto projektu rezultātu novērtējumu.*

**7.86.** *Komisija atzīmē, ka novērojums par to, ka trūkst uzsvāra uz darbvietu radīšanu, attiecas tikai uz atsevišķiem pasākumiem un šajos pasākumos tikai uz atsevišķiem projektu veidiem, jo tie pilnībā neattiecas uz visiem ieguldījumu pasākumiem/projektu veidiem.*

<sup>(61)</sup> Šis kritērijs tika uzskatīts par izpildītu, ja izveidoto darbvietu skaits bija noteikts projektam kā attiecināmības nosacījums vai atlases kritērijs. Pievēršanās darbvietu radīšanai jauniešiem tika uzskatīta par labu praksi.

<sup>(62)</sup> <http://ec.europa.eu/agriculture/rural-development-2014-2020>

## PALĀTAS APSVĒRUMI

7.87. Tikai četros projektos lēmumam par atbalsta piešķiršanu bija izvirzīts nosacījums radīt vienu vai vairākas darbvietas. Tāds gadījums bija, piemēram, Polijā, kur pasākuma "Atbalsts mikrouzņēmumu izveidei un attīstībai" labuma guvējam bija jārada divas darbvietas un tās jāsaģlabā vismaz divus gadus. Turklāt tikai 10 gadījumos darbvietu radīšana bija noteikta kā atlases kritērijs. Tomēr, kā ziņots 7.10. izcēlumā, šādas procedūras parasti nebija efektīvas. Turklāt punktu skaits, ko piešķir izveidojamajai darbvietai, lielākoties bija pārāk zems, lai būtu izšķirošs projektu atlasē.

**Nepietiekami pierādījumi tam, ka izmaksas ir pamatotas**

7.88. Palāta konstatēja, ka 49 no 71 ieguldījumu projekta (69 %) bija pietiekami pierādījumi projektu izmaksu pamatotībai<sup>(63)</sup>. Tomēr tā nebija 22 ieguldījumu projektu gadījumā (31 %). Divi piemēri ieguldījumu projektiem, kuros nebija pierādījumu par pamatotām izmaksām, sniegti 7.11. izcēlumā. Palāta nesen publicēja īpašo ziņojumu, kurā šī tēma ir iztirzāta<sup>(64)</sup>.

## KOMISIJAS ATBILDES

7.87. *Pierādījumu gūšana par darbvietu radīšanu mikrouzņēmumos, kas ir ELFLA atbalsta nosacījums, kļūdu īpatsvara dēļ varētu būt riskanta. Tas radītu papildu slogu atbalsta saņēmējiem, kuri atsevišķos gadījumos nevarētu radīt šīs darbvietas ārēju apstākļu dēļ. Turklāt ir jāpatur prātā, ka atbalsts mikrouzņēmumiem daudzos gadījumos veicina dažādu mērķu sasniegšanu, to skaitā diversifikāciju, vietējo attīstību, inovācijas, ekonomisko veikspēju un vērtības paaugstināšanu lauksaimniecības produktiem.*

7.88. *Komisija 2014.–2020. gada norādījumu dokumentā par kontroles un sodu piemērošanu ir iekļāvusi Palātas izstrādātu pārbaudes punktu sarakstu izmaksu pamatojuma novērtēšanai, kas ir iekļauts īpašajā ziņojumā 22/2014. 2015. gada 17. martā Briselē ELFLA ietvaros norisinājās īpašas mācības maksājumu aģentūrām un vadošajām iestādēm par izmaksu un publiskā iepirkuma pamatotību. Šajā pasākumā tika pārstāvēta arī Revīzijas palāta.*

<sup>(63)</sup> Izpildes kritēriju "Ir pierādījumi tam, ka izmaksas ir pamatotas" uzskatīja par izpildītu, ja bija izmantota konkursa procedūra, atlasē ņemot vērā zemāko cenu vai labāko līdzekļu atdevi vai arī izmantojot ticamas atsauces izmaksas.

<sup>(64)</sup> Sk. Īpašo ziņojumu Nr. 22/2014 "Saimnieciskuma nodrošināšana – ES finansēto lauku attīstības projektu dotāciju izmaksu kontrole".

## PALĀTAS APSVĒRUMI

**7.11. izcēlums. Piemēri tam, ka nebija pierādījumu par pamatotām izmaksām**

Portugāle izmanto atsaucis izmaksas pasākumam “Mežsaimniecības potenciāla atjaunošana pēc dabas katastrofām un attiecīgu profilakses pasākumu ieviešana”. Vienā ieguldījumu projektā veģetācijas kontrolei tika noteiktas sešas atsaucis izmaksas, kuru diapazons bija aptuveni no 47 līdz 1 138 EUR/ha atkarībā no dažādu veidu meža darbiem un no zemes gabalu nosacījumiem (piemēram, slīpums un augu sega). Revidētajā projektā likmes svārstījās aptuveni no 232 līdz 1 138 EUR/ha. Palāta konstatēja, ka maksājumu aģentūra nebija veikusi pārbaudes par izmaksu pamatotību. Konkrēti, nebija pārbaudīti zemes gabalu nosacījumi, tādējādi nebija iespējams secināt, vai meža darbu cena par hektāru ir pamatota.

Nīderlandē vērtēšanas komisija pārbaudīja pasākuma “Profesionālā izglītība lauksaimniecībā un mežsaimniecībā nodarbinātām personām” projektus, pirms tie tika apstiprināti. Revidētajā šā pasākuma projektā komisija ziņoja, ka, ņemot vērā projekta saturu un iespējamo rezultātu, projekts ir pārāk dārgs. Maksājumu aģentūra šo jautājumu neizskatīja. Palāta neatrada pierādījumus tam, ka maksājumu aģentūra vispār būtu pārbaudījusi izmaksu pamatotību.

## KOMISIJAS ATBILDES

**7.11. izcēlums. Piemēri tam, ka nebija pierādījumu par pamatotām izmaksām**

Skatīt Komisijas atbildi uz 7.34. punktu.

**Secinājums**

7.89. Palātas pārbaudē saistībā ar lauku attīstības ieguldījumu projektu darbības rezultātu aspektiem atklājās trūkumi mērķtiecīgā īstenošanā un trūka pierādījumu cenu pamatotībai. Tas apstiprina secinājumus, par kuriem Palāta ziņoja vairākos īpašajos ziņojumos, un liecina, ka problēmas joprojām pastāv.

7.89. Komisija ir uzlabojusi 2014.–2020. gada plānošanas perioda norādījumus dalībvalstīm, iekļaujot informāciju par projektu mērķu veiksmīgāku noteikšanu un atlasī, kā arī par izmaksu pamatotības novērtējumu. Šo norādījumu ietekmi var sagaidīt tikai jauno lauku attīstības programmu ieviešanā.

## 7.1. PIELIKUMS

## DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI DABAS RESURSU JOMĀ

	2014. g.	2013. g. <sup>(1)</sup>
<b>IZLASES LIELUMS UN UZBŪVE</b>		
Lauksaimniecība: tirgus un tiešais atbalsts	183	180
Lauku attīstība, vide, klimata politika un zivsaimniecība	176	171
<b>Kopējais darījumu skaits dabas resursu jomā</b>	<b>359</b>	351
<b>SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME</b>		
Aplēstais kļūdu līmenis: tirgus un tiešais atbalsts	2,9 %	3,6 %
Aplēstais kļūdu līmenis: lauku attīstība, vide, klimata politika un zivsaimniecība	6,2 %	7,0 %
Aplēstais kļūdu līmenis: dabas resursi	3,6 %	4,4 %
Augstākā kļūdu robeža	4,6 %	
Zemākā kļūdu robeža	2,7 %	

Zemākā un augstākā kļūdu robeža lauksaimniecībā: tirgus un tiešais atbalsts – 2,6 un 6,8 %.

Zemākā un augstākā kļūdu robeža: lauku attīstība, vide, klimata politika un zivsaimniecība – 3,2 un 9,3 %.

<sup>(1)</sup> Skaitliskā informācija par 2013. gadu tika pārreķināta, lai tā atbilstu 2014. gada pārskata struktūrai un lai abi gadi būtu salīdzināmi. 1. nodaļas **1.3. grafikā** ir attēlots, kā, balstoties uz 2014. gada pārskata struktūru, ir pārklasificēti 2013. gada rezultāti.

## 7.2. PIELIKUMS

## IEPRIEKŠĒJO IETEIKUMU IZPILDES PĀRBAUDE DABAS RESURSU JOMĀ

Gads	Palātas ieteikums	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviesta ir sāktā		Nav ieviests	Pasākums vairs nav piemērojams	Nepieciešami pierādījumi	
			Ielākajā daļā aspektu	dažos aspektos				
2012	3.37. Pēc šīs pārbaudes, kā arī pamatojoties uz konstatējumiem un secinājumiem par 2012. gadu, Palāta iesaka Komisijai un dalībvalstīm pastiprināt un paatrināt pūlīnus tā, lai nodrošinātu turpmāk minēto.							
	<b>1. ieteikums.</b> Zemes, it īpaši pastāvīgo gamību, attiecināmība tiek pienācīgi reģistrēta, īpaši gadījumos, kad teritoriju pilnībā vai daļēji klāj akmeņi, krūmi vai blīvas koku audzes vai arī zeme vairākus gadus atstāta novartā.			X				
	<b>2. ieteikums.</b> Nekavējoties veic koriģējošus pasākumus, kad administratīvās un kontroles sistēmas un/vai IAKS datubāzes ir atzītas par nepilnīgām.		X					
	<b>3. ieteikums.</b> Maksājumi tiek balstīti uz pārbauzu rezultātiem, un pārbauzu uz vietas kvalitāte ir pietiekama, lai ticamā veidā noteiktu attiecināmo platību.		X					
<b>4. ieteikums.</b> Maksājumu aģentūru un apliecinātājestāžu direktoru veikta darba plāns un kvalitāte savu attiecīgo deklarāciju un paziņojumu atbalstam sniedz ticamu pamatu novērtējumam par pakārtoto darījumu likumību un pareizību.			X					
4.44. Ņemot vērā minēto pārbaudi, kā arī konstatējumus un secinājumus par 2012. gadu, Palāta ir izstrādājusi turpmāk uzskaitītos ieteikumus lauku attīstības jomai.								
<b>1. ieteikums.</b> Dalībvalstīm jāuzlabo savas administratīvās pārbaudes, izmantojot visu būtisko informāciju, kas pieejama maksājumu aģentūrām, jo tādējādi iespējams atklāt un novērst lielāko daļu kļūdu.				X				

Gads	Palātas ieteikums	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sāktā		Nav ieviests	Pasākums vai ir nav piemērojams	Nepieciešami pierādījumi	
			Ielākajā daļā aspektu	dažos aspektos				
2012	<b>2. ieteikums.</b> Komisijai ir jānodrošina, lai pienācīgas pēcparbaudes tiktu veiktas visos gadījumos, kad Palāta ir atklājusi kļūdas.	X						
	<b>3. ieteikums.</b> Komisijai ĢD AGRI gada darbības pārskatā jāpiemēro ELFLA līdzīga pieeja kā atsauktajam plaūbatkarīgajam atbalstam, kurā Komisija ņem vērā pati savu atbilstības revīziju rezultātus, kad tā novērtē kļūdu īpatsvaru katrai maksājumu aģentūrai.	X						
	KLP kopumā			X				
	<b>4. ieteikums.</b> Komisijai savās atbilstīguma revīzijās jānodrošina pietiekama darbības joma.							
	<b>5. ieteikums.</b> Komisijai jānovērs atbilstīguma revīzijās konstatētās nepilnības un noturīgas problēmas saistībā ar ilgajiem kavējumiem atbilstīguma procedūrā kopumā.		X					
	<b>6. ieteikums.</b> Komisijai jāturpina uzlabot finanšu korekciju noteikšanas metodi, lai labāk ņemtu vērā konstatēto pārkāpumu būtību un nopietnību.	X						
	4.45. Veselības un patērētāju aizsardzības politikas jomā							
<b>7. ieteikums.</b> Komisijai jānovērs nepilnības, kas konstatētas iepirkuma un dotāciju nolīgumu sistēmās.	X							



Gads	Palātas ieteikums	Palātas analīze par panakto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sākta		Nav ieviests	Pasākums vairs nav piemērojams	Nepietiekami pierādījumi	
			Ielākajā daļā aspektu	dažos aspektos				
2011	3.45. Pēc šīs pārbaudes, kā arī pamatojoties uz konstatējumiem un secinājumiem par 2011. gadu, pašreizējā programmu posmā Palāta iesaka Komisijai un dalībvalstīm rīkoties tā, lai nodrošinātu turpmāk minēto.							
	<b>1. ieteikums.</b> Pastāvīgo ganību attiecināmība tiek pienācīgi novērtēta, īpaši gadījumos, kad teritorijas daļēji klāj krūmi, blīvas koku audzes vai akmeņi.			X				
	<b>3. ieteikums.</b> Pārbažu uz vietas kvalitāte ir pietiekama, lai ticamā veidā identificētu attiecināmo platību.		X					
	<b>4. ieteikums.</b> Apliecinātajestāžu veiktā darba plāns un kvalitāte sniedz ticamu novērtējumu par maksājumu aģentūru darbību likumību un pareizību.			X				
	4.53. Jāatzīmē, ka paliek spēkā Palātas ieteikums vēl vairāk vienkaršot lauku attīstības noteikumus.			X				
4.54. Ņemot vērā minēto pārskatīšanu, kā arī konstatējumus un secinājumus par 2011. gadu, Palāta ir izstrādājusi turpmāk uzskaitītos ieteikumus lauku attīstības jomai pašreizējā programmu posmā.								
<b>1. ieteikums.</b> Dalībvalstīm stingrāk jāveic administratīvās pārbaudes un pārbaudes uz vietas un tādā veidā jāmazina risks, ka ES tiek deklarēti neattiecināmi izdevumi.						X		

Gads	Palātas ieteikums	Palātas analīze par panakto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sāktā		Nav ieviests	Pasākums vai rs nav piemērojams	Nepieciešami pierādījumi	
			Ielākajā daļā aspektu	dažos aspektos				
	<p><b>2. ieteikums.</b> Komisijai un dalībvalstīm jānodrošina šādu noteikumu stingrāka piemērošana:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>— publiskā iepirkuma un PVN noteikumi gadījumos, kad atbalsta saņēmējs ir valsts sektora iestāde,</li> <li>— agrovīdes saistības un lauku saimniecību modernizācijai piemērojami noteikumi.</li> </ul>			X				
	<p><b>3. ieteikums.</b> Komisijai jāanalizē būtiskā kļūdu īpatsvara iemesli.</p>	X						
2011	<p><b>5. ieteikums.</b> Komisijai jāpapildina apliecinātajestādēm sagatavotās vadlīnijas ar prasību šīm iestādēm iekļaut savās revīzijas stratēģijās un ziņojumos Komisijas un Palātas iepriekšējo revīziju konstatējumus.</p>			X				
	<p><b>6. ieteikums.</b> Attiecībā uz savstarpējo atbilstību dalībvalstīm jānodrošina, ka tiek ieviestas prasības par dzīvnieku identifikāciju un reģistrāciju, un pārbaudes gada gaiņā jāsadala tā, lai pienācīgi pārbaudītu visas attiecīgās prasības.</p>			X				
	<p>4.55. Politikas jomām "Vide", "Jūrlietas un zivsaimniecība" un "veselība un patērētāju aizsardzība" Palāta iesaka Komisijai rūpīgāk uzraudzīt nozveju atbilstoši partnerattiecību nolīgumiem zivsaimniecības jomā, kas noslēgti ar valstīm ārpus ES.</p>			X				

## 8. NODAĻA

**“Globālā Eiropa”**

## SATURS

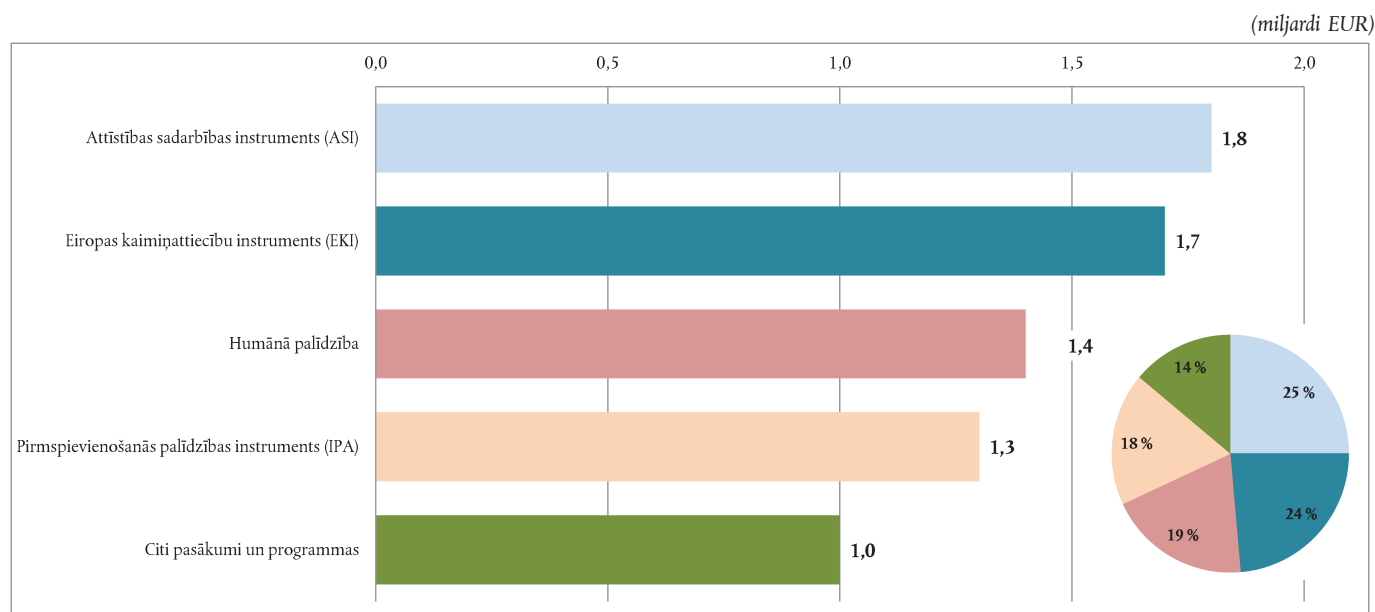
	<i>Punkts</i>
Ievads	8.1.–8.10.
Izdevumu kategorijas “Globālā Eiropa” īpašās iezīmes	8.2.–8.9.
Revīzijas tvērums un pieeja	8.10.
Darījumu pareizība	8.11.–8.21.
Atlasītu sistēmu un gada darbības pārskatu pārbaude	8.22.–8.25.
Attīstības un sadarbības ģenerāldirektorāts ( <i>EuropeAid</i> )	8.22.–8.23.
Humānās palīdzības un civilās aizsardzības ģenerāldirektorāts ( <i>ECHO</i> )	8.24.–8.25.
Secinājumi un ieteikumi	8.26.–8.31.
Secinājumi par 2014. gadu	8.26.–8.27.
Ieteikumi	8.28.–8.31.
8.1. pielikums.	Darījumu pārbauzu rezultāti izdevumu kategorijā “Globālā Eiropa”
8.2. pielikums.	Iepriekšējo ieteikumu izpildes pārbaude izdevumu kategorijā “Globālā Eiropa”

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## IEVADS

8.1. Šajā nodaļā ir izklāstīti Palātas konstatējumi saistībā ar izdevumu kategorijas “Globālā Eiropa” īpašo izvērtējumu. Tā aptver plašāku apskatāmo tēmu loku nekā bijusi 7. nodaļa “Ārējās attiecības, atbalsts un paplašināšanās”<sup>(1)</sup>, jo ir ietverti izdevumi saistībā ar reģionālo politiku (300 miljoni EUR), lauku attīstību (150 miljoni EUR), kā arī pētniecību un citu iekšējo nozaru politiku (100 miljoni EUR). Galvenā informācija par darbībām un izdevumiem 2014. gadā ir sniegta **8.1. grafikā**.

8.1. grafiks. Daudz gadu finanšu shēmas (DFS) 4. kategorija “Globālā Eiropa”



Maksājumi gadā kopā:		7,2
— pamatdarbības izdevumi	6,0	
— budžeta atbalsts	0,9	
— administratīvie izdevumi	0,3	
– avansi <sup>(1)</sup>		4,3
+ dzēstie avansa maksājumi		4,5

**Visa revidētā datu kopa** **7,4**

<sup>(1)</sup> Saskaņā ar pakārtoto darījumu vienādoto definīciju (sīkāk sk. **1.1. pielikuma** 7. punktu).

Avots: Eiropas Savienības 2014. gada konsolidētie pārskati.

<sup>(1)</sup> Palātas gada pārskata jaunā struktūra ir izklāstīta Vispārējā ievada 0.7. punktā.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

**Izdevumu kategorijas “Globālā Eiropa” īpašās iezīmes**

8.2. Šī kategorija aptver visas ārējās darbības (“ārpolitiku”), ko finansē no ES budžeta. 2014. gadā maksājumi šajā kategorijā veidoja 7,2 miljardus EUR, ko veica ar vairāku instrumentu palīdzību. Attīstības sadarbības instruments (ASI), Eiropas kaimiņattiecību instruments (EKI), Pirmspievienošanās palīdzības instruments (IPA) un humānā palīdzība atbilst vairāk nekā 86 % no izdevumiem šajā daudzgadu finanšu shēmas (DFS) kategorijā.

8.3. Attīstības sadarbības jomā ES galvenais mērķis ir nabadzības mazināšana un ilgākā laika posmā – tās izskaušana<sup>(2)</sup>. Kaimiņattiecību politikā mērķis ir atbalstīt partnervalstis, kuras sāk reformas, lai virzītos uz demokrātiju, tiesiskumu un cilvēktiesību ievērošanu, sniegt ieguldījumu iekļaujošā to ekonomikas attīstībā un sekmēt partnerattiecības ar sabiedrību paralēli attiecībām ar valdībām. Pirmspievienošanās atbalsta mērķis ir palīdzēt kandidātvalstīm un potenciālajām kandidātvalstīm ievērot tādas vērtības kā cilvēka cieņa, brīvība, demokrātija, līdztiesība, tiesiskums un cilvēktiesības. Humānā palīdzība sniedz *ad hoc* palīdzību, atvieglojumus un aizsardzību trešo valstu iedzīvotājiem, kurus skārušas dabas vai cilvēku izraisītas katastrofas.

8.4. Nozīmīgākie ģenerāldirektorāti ārējo darbību budžeta īstenošanā ir Attīstības un sadarbības ģenerāldirektorāts (*EuropeAid*), Ārpolitikas instrumentu dienests (*FPI*), Kaimiņattiecību politikas un paplašināšanās sarunu ģenerāldirektorāts (*NEAR*, bijušais Paplašināšanās ģenerāldirektorāts – *ELARG*) un Humānās palīdzības un civilās aizsardzības ģenerāldirektorāts (*ECHO*).

8.5. DFS kategorijas “Globālā Eiropa” izdevumi ir veikti, izmantojot plašu sadarbības instrumentu un piegādes metožu spektru<sup>(3)</sup>, kas darbojas vairāk nekā 150 valstīs. Noteikumi un procedūras bieži ir sarežģītas, tostarp attiecībā uz konkursiem un līgumslēgšanas tiesību piešķiršanu.

<sup>(2)</sup> Pamatojoties uz Lisabonas līgumu un 2005. gada Eiropas Konsensu attīstības jomā.

<sup>(3)</sup> Ar ārējām darbībām var finansēt publiskā iepirkuma līgumus, dotācijas, tostarp procentu likmju subsīdijas, speciālizdevumus, aizdevumu garantijas un finansiālo palīdzību, budžeta atbalstu un citus īpašus budžeta atbalsta veidus.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

8.6. Divās jomās instrumentu iedaba un maksājumu nosacījumi ierobežo kļūdu iespējamību darījumos. Šīs jomas ir budžeta atbalsts<sup>(4)</sup> un ES ieguldījums daudzdonoru projektos, kurus īsteno starptautiskas organizācijas<sup>(5)</sup>, piemēram, Apvienoto Nāciju Organizācija (ANO).

8.7. Budžeta atbalstu iemaksā valsts vispārējā budžetā vai tās konkrētas politikas vai mērķa budžetā. Palāta pārbaudīja, vai Komisija ir ievērojusi attiecīgās partnervalsts budžeta atbalsta maksājuma veikšanai izvirzītos īpašos nosacījumus un ir pārliecinājusies, ka ir ievēroti vispārējie attiecināmības nosacījumi (piemēram, progress publiskā sektora finanšu pārvaldībā).

8.8. Taču tiesību aktu noteikumi dod plašas interpretācijas iespējas, un Komisija ir diezgan elastīgi lēmusi par to, vai šie vispārējie nosacījumi ir ievēroti. Palātas veiktā pareizības revīzija nevar iet tālāk par posmu, kurā atbalstu izmaksā partnervalstij. Pārskaitītos līdzekļus pēc tam apvieno ar saņēmējvalsts budžeta resursiem. Palāta, veicot pareizības revīziju, valsts finanšu pārvaldības nepilnības neuzskata par kļūdām.

8.9. Ja Komisijas iemaksas daudzdonoru projektos tiek apvienotas ar pārējo donoru ieguldījumiem un ja tie nav paredzēti īpašiem identificējamiem izdevumu posteņiem, Komisija pieņem, ka ES attiecināmības noteikumi ir ievēroti, ja vien kopsummā iekļauta pietiekama attiecināmo izdevumu summa, kas sedz ES iemaksu. Komisija to sauc par "nosacītu pieeju". Komisijas piemērotā nosacītā pieeja ierobežo revidentu darbu citu donoru būtiskas iemaksas gadījumā, kuru Komisija tad uzskata par pietiekamu, lai segtu jebkurus neattiecināmus izdevumus, ko Palāta, iespējams, ir konstatējusi.

<sup>(4)</sup> Budžeta atbalsta maksājumi no vispārējā budžeta 2014. gadā bija 850 miljoni EUR.

<sup>(5)</sup> Maksājumi starptautiskām organizācijām no vispārējā budžeta 2014. gadā bija 1 640 miljoni EUR.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

**Revīzijas tvērums un pieeja**

8.10. Palātas vispārējā revīzijas pieeja un metodoloģija ir aprakstītas 1. nodaļas **1.1. pielikuma 2. daļā**. Attiecībā uz kategorijas "Globālā Eiropa" revīziju jānorāda uz turpmāk izklāstītajiem specifiskajiem jautājumiem.

- a) Revīzijā pārbaudīja 172 darījumu izlasi, kā tas definēts **1.1. pielikuma 7. punktā**. Izlase ir veidota tā, lai pārstāvētu visu darījumu diapazonu attiecīgajā DFS kategorijā. 2014. gada izlasē ietilpa 122 darījumi, kurus bija apstiprinājušas ES deleģācijas 11 saņēmējvalstīs<sup>(6)</sup>, un 50 darījumi, kurus bija apstiprinājuši Komisijas centrālie dienesti.
- b) Gada darbības pārskatu novērtējumā bija iekļauti EuropeAid un ECHO pārskati.

**DARĪJUMU PAREIZĪBA**

8.11. Darījumu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **8.1. pielikumā**. No revidētajiem 172 darījumiem kļūdas bija 43 (25 %). Pamatojoties uz 28 kļūdām, ko Palāta izteica skaitļos, tās aplēstais kļūdu līmenis ir 2,7 %<sup>(7)</sup>.

8.12. Ja no revidētās izlases izslēdz budžeta atbalstu un daudzdonoru darījumus, kas minēti 8.6.–8.9. punktā, aplēstais kļūdu līmenis ir 3,7 %<sup>(8)</sup>.

8.13. Attiecībā uz septiņiem skaitļos izsakāmu kļūdu gadījumiem Komisijai bija pietiekami informācijas<sup>(9)</sup>, lai novērstu vai atklātu un izlabotu kļūdas pirms izdevumu pieņemšanas. Ja visa šī informācija būtu izmantota kļūdu labošanai, tad aplēstais kļūdu līmenis šajā kategorijā būtu bijis par 0,2 procentpunktiem zemāks. Piecos citos darījumos Palāta atrada kļūdas, kuras nebija atklājuši labuma guvēju ieceltie revidenti.

8.14. Tas, cik lielā mērā dažādi kļūdu veidi ietekmēja 2014. gadam aplēsto kļūdu līmeni, ir attēlots **8.2. grafikā**.

**8.11.** *Kopīga atbilde uz 8.11.–8.20. punktu.*

*Pārbaudes, ko veic Komisija, ir organizētas tādā veidā, lai ex post revīzijās – pēc galīgo maksājumu saņemšanas – vēl būtu iespējams atklāt un labot kļūdas. Par ārējo atbalstu atbildīgie ģenerāldirektori ik gadu plāno un īsteno plašu ex post revīziju programmu, pamatojoties uz oficiālu riska novērtēšanas procedūru.*

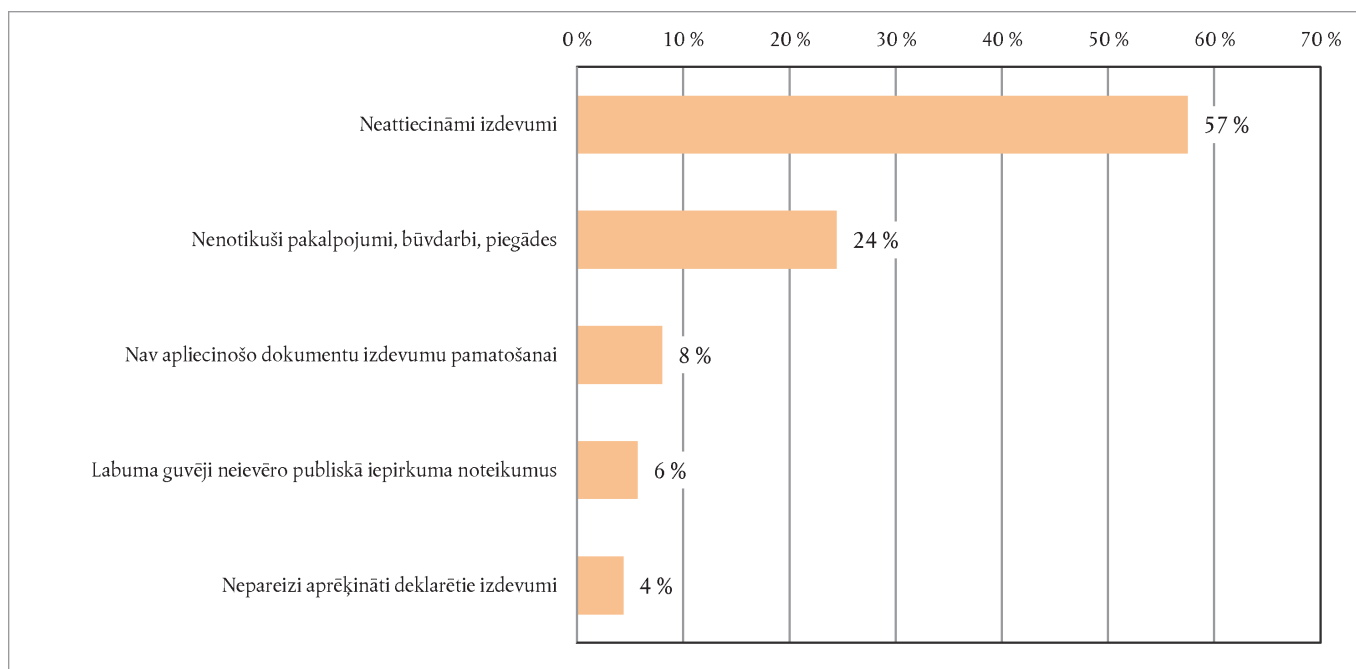
<sup>(6)</sup> Belīza, Bosnija un Hercegovina, Kolumbija, Jamaika, Laosa, Nigēra, Palestīna, Serbija, Taizeme un Tunisija.

<sup>(7)</sup> Palātas aplēse par kļūdu īpatsvaru ir iegūta no reprezentatīvas izlases. Minētais skaitlis ir labākā aplēse. Palātai ir 95 % pārliecības, ka kļūdu īpatsvars datu kopā ir no 0,9 % līdz 4,4 % (attiecīgi zemākā un augstākā kļūdu robeža).

<sup>(8)</sup> 129 darījumi, zemākā kļūdu robeža: 1,3 %, augstākā kļūdu robeža: 6,0 %, 95 % pārliecības.

<sup>(9)</sup> Pamatojoties uz attaisnojošajiem dokumentiem un obligātajām pārbaudēm.

8.2. grafiks. Kļūdu veidu sadalījums aplēstajā kļūdu līmenī



Avots: Eiropas Revīzijas palāta.

#### PALĀTAS APSVĒRUMI

8.15. Nozīmīgākais kļūdu veids (14 gadījumos no 28), kas atbilst 57 % no aplēstā kļūdu līmeņa, ir neattiecināmi izdevumi. Tie ir izdevumi par darbībām, kuras nav paredzētas līgumā vai kuras notikušas ārpus attiecināmības perioda, neattiecināmi nodokļi, neatbilstība noteikumam par izcelsmi un netiešās izmaksas, kuras nepareizi pieskaitītas kā tiešās izmaksas (piemēru sk. 8.1. izcēlumā). Visi minētie gadījumi attiecas uz dotāciju līgumiem vai līgumiem, kurus īstenoja starptautiskas organizācijas.



## PALĀTAS APSVĒRUMI

**8.1. izcēlums. Neattiecināmi izdevumi***EuropeAid – Laosa*

Komisija parakstīja dotāciju nolīgumu 150 000 EUR vērtībā ar vietējo dalībnieku Laosā ar vispārēju mērķi samazināt to cilvēku skaitu, kas cietuši no nesprāgušas municijas, šajā nolūkā īstenojot izglītošanas pasākumus par risku. Nolīgumā noteiktais īstenošanas periods sākās 2009. gada janvārī. Vietējo darbinieku algas izmaksas par 2008. gada decembri tika iekļautas izmaksu atlīdzināšanas pieprasījumā, un Komisija to bija pieņēmusi. Tādējādi tika pieņemtas pārāk lielas deklarētās izmaksas.

8.16. No aplēstā kļūdu līmeņa 24 % atbilda pieciem gadījumiem, kad Komisija nepareizi pieņēma (un noskaidroja) izdevumus par pakalpojumiem, būvdarbiem vai piegādēm, lai gan laikā, kad Komisija šos izdevumus pieņēma, tie vēl nebija radušies (piemēru sk. 8.2. izcēlumā).

**8.2. izcēlums. Izdevumi, kas nebija radušies***EuropeAid – Beliza*

Lai izveidotu atjaunojamu kredītiespēju cukurniedru stādījumu atjaunošanai Belizā, Komisija parakstīja iemaksas nolīgumu ar Karību banku 6,5 miljonu EUR apmērā. Šo darbību Komisija apmaksāja pilnībā.

2014. gadā Komisija pieņēma izdevumus 2,3 miljonu EUR apmērā, no tiem 740 000 EUR bija finanšu iestādes parakstīti, bet vēl neizmaksāti aizdevuma līgumi lauksaimniekiem. Pieņemot visu summu kā radušos izdevumus, Komisija nepareizi dzēsa pārāk lielu daļu no iepriekš izmaksātā priekšfinansējuma.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

8.17. No aplēstā kļūdu līmeņa 8 % veidoja apliecināšanu dokumentu trūkums. 4 % aplēstā kļūdu līmeņa attiecās uz nepareizi aprēķinātiem deklarētajiem izdevumiem matemātisku kļūdu vai nepareizi piemērotu valūtas kursu dēļ.

8.18. No aplēstā kļūdu līmeņa 6 % bija saistīti ar labuma guvēju nepareizi piemērotām iepirkuma vai līgumslēgšanas procedūrām (piemēru sk. 8.3. izcēlumā).

**8.3. izcēlums. Nepareiza līgumslēgšanas procedūra**

*EuropeAid – Tunisija*

Komisija parakstīja dotāciju nolīgumu 230 000 EUR vērtībā ar Šveices NVO nolūkā stabilizēt radioapraidi un nodrošināt informācijas izplatīšanu plašai auditorijai Tunisijā, kad notiks gatavošanās vispārējām vēlēšanām pēc revolūcijas.

NVO parakstīja līgumu ar pakalpojuma sniedzēju par 11 500 EUR, bet nebija nekādu pierādījumu, ka pirms līguma piešķiršanas ir notikusi apspriešanās ar trim pakalpojuma sniedzējiem.

8.19. No 172 darījumiem 15 darījumos bija skaitļos neizsakāmas kļūdas, kas saistītas ar juridisko vai līgumisko saistību neievērošanu.

8.20. Pārbaudītajos 20 budžeta atbalsta darījumos nebija likumības un pareizības kļūdu.

8.21. Palātas sagatavotajā 2013. gada pārskatā ir ziņots par sistēmisku kļūdu, proti, Paplašināšanās ģenerāldirektorāts (ELARG) pieņēma izdevumus, pamatojoties uz pašu veiktajām aplēsēm, nevis uz notikušām, samaksātām un pieņemtām izmaksām. Veicot revīziju, Palāta konstatēja, ka šādi grāmatojumi ir vērojami arī 2014. gadā (96 miljoni EUR). 2014. gada maijā Paplašināšanās ģenerāldirektorāts izlaboja nepareizi noskaidrotās summas savos 2013. un 2014. gada pārskatos. Tas ir arī pārskatījis norādījumus savā Grāmatvedības rokasgrāmatā un noteicis, ka priekšfinansējums ir jādzēš, pamatojoties uz pieņemtiem attiecināmiem izdevumiem.

**8.3. izcēlums. Nepareiza līgumslēgšanas procedūra**

*Šis ir atsevišķs gadījums, kas radies steidzamas un neatliekamas vajadzības dēļ. Nevalstiskajai organizācijai (NVO) ir atgādināts, ka nākotnē jāpiemēro pareizie noteikumi par iepirkumiem.*

**8.21.** *Reaģējot uz 2013. gada ticamības deklarācijas (DAS) izstrādes procesā izteiktajiem Palātas apsvērumiem, bijušais ĢD ELARG nekavējoties ieviesa būtiskas izmaiņas savās sistēmās, kuras tagad tiek pilnībā ievērotas.*

*Pārējās iestādes tika informētas par panākumiem, kurus ĢD NEAR ir guvis šajā saistībā.*

## PALĀTAS APSVĒRUMI

**ATLASĪTU SISTĒMU UN GADA DARBĪBAS PĀRSKATU PĀRBAUDE****Attīstības un sadarbības ģenerāldirektorāts (*EuropeAid*)**

8.22. Darījumu pārbaudēs atklājās, ka dažos gadījumos nav pienācīgi darbojušās Komisijas *ex ante* sistēmas. Labuma guvēju iecelto revidentu veiktajās izdevumu pārbaudēs kļūdas ne vienmēr tika atklātas. Tāpēc tika pieņemtas neattiecināmas labuma guvēju izmaksas.

8.23. Sīkāk *EuropeAid* sistēmu novērtējuma rezultāti, tostarp *EuropeAid* veiktais atlikušo kļūdu īpatsvara pētījums, kā arī *EuropeAid* gada darbības pārskata pārbaude, ir izklāstīti Palātas Gada pārskatā par darbībām, ko finansē no 8., 9., 10. un 11. Eiropas Attīstības fonda (36.–46. punkts).

**Humānās palīdzības un civilās aizsardzības ģenerāldirektorāts (*ECHO*)**

8.24. Saskaņā ar rotācijas principu<sup>(10)</sup> Palāta pārbaudīja *ECHO* gada darbības pārskatu saistībā ar kategoriju "Globālā Eiropa."

8.25. Savā 2014. gada ticamības deklarācijā *ECHO* ģenerāldirektors pauž pamatotu pārliecību, ka ieviestās kontroles procedūras sniedz vajadzīgās garantijas par pakārtoto darījumu likumību un pareizību un ka ziņojumā sniegtā informācija ir ticama, pilnīga un pareiza. Šo deklarāciju pamato konstatējumi un secinājumi, ko Palāta ieguva revīzijas darbā, kuru tā veica saistībā ar *ECHO* darījumiem 2014. gadā.

<sup>(10)</sup> Iepriekšējos gados Palāta pārbaudīja *FPI* 2013. gada darbības pārskatu un ĢD *ELARG* 2012. gada darbības pārskatu.

## SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

### Secinājumi par 2014. gadu

8.26. Kopumā revīzijas pierādījumi liecina, ka kategorijas "Globālā Eiropa" izdevumos kļūdu līmenis ir būtisks.

8.27. Šīs DFS kategorijas aptvertajā jomā darījumu pārbaudes liecina, ka datu kopā iespējamākais kļūdu īpatsvars ir 2,7 % (sk. **8.1. pielikumu**).

### Ieteikumi

8.28. Rezultāti, kurus Palāta ieguva, pārbaudot, kā tiek ņemti vērā iepriekšējos gada pārskatos sniegtie ieteikumi, ir izklāstīti **8.2. pielikumā** <sup>(11)</sup>. 2011. un 2012. gada pārskatos Palāta ir sniegusi astoņus ieteikumus. Komisija ir pilnībā ieviesusi četrus ieteikumus, divi ir ieviesti lielākajā daļā aspektu, bet divi – dažos aspektos.

8.29. Kā minēts 8.22. punktā, 2014. gadā veikto darījumu pārbaudēs atklājās nepilnības izdevumu apstiprinājumpārbaudēs. Šis jautājums tika minēts Palātas sagatavotajā 2012. gada pārskatā, kurā bija formulēts aicinājums Komisijai veikt efektīvus pasākumus, lai nodrošinātu kvalitatīvas to izdevumu pārbaudes, kas uzticētas ārējiem revidentiem. Kopš tā laika *EuropeAid* ir veicis pasākumus, lai novērstu trūkumus ārējā revīzijā un apstiprinājumpārbaudēs. Tomēr ir pārāgri izteikt vērtējumu, jo dažas darbības vēl nav līdz galam izstrādātas.

8.30. Darījumu pārbaudēs atklājās, ka dažos gadījumos kontroles mehānismi neattiecināmu izdevumu novēršanai un atklāšanai saistībā ar dotāciju līgumiem nav darbojušies pienācīgi. Pārskatā par 2011. gadu Palāta formulēja ieteikumu par dotāciju pārraudzību, taču Komisijas veiktos pasākumus var uzskatīt par īstenotiem tikai dažos aspektos.

**8.29.** Tā kā praksē šis jautājums ir izrādījies sarežģītāks, nekā paredzēts, izdevumu apstiprinājumu ziņojumu pārbaudei paredzēto kvalitātes tabulu izstrāde aizņem vairāk laika, nekā bija plānots. Tabulām vajadzētu būt pieejamām 2015. gada pēdējā ceturksnī.

<sup>(11)</sup> Šīs pārbaudes mērķis bija pārliecināties, ka, reaģējot uz Palātas ieteikumiem, ir ieviesti un pastāv koriģējoši pasākumi. Mērķis nebija novērtēt, vai ieviešana ir bijusi efektīva. Dažus pasākumus, kuri joprojām tiek īstenoti, ir par agru pārbaudīt.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

8.31. Ņemot vērā šo pārskatīšanu un konstatējumus un secinājumus par 2014. gadu, Palāta Komisijai, konkrēti, *EuropeAid*, ir sagatavojusi turpmāk minētos ieteikumus.

- **1. ieteikums.** Ir jāizstrādā un jāievieš iekšējās kontroles procedūras, kas nodrošina priekšfinansējuma noskaidrošanu, pamatojoties uz faktiskajiem izdevumiem un neieskaitot juridiskās saistības.
- **2. ieteikums.** Ir jāpastiprina dotāciju līgumu *ex ante* pārbaudes, konkrēti, *EuropeAid* ir jāīsteno paredzētās darbības saistībā ar ieteikumu, kas formulēts EAF 2011. gada pārskatā un kas attiecas uz risku balstīto plānošanu un sistemātiskām pārbaudēm, kā ir veiktas apstiprinājumpārbaudes un uzraudzības apmeklējumi uz vietas.

*Komisija piekrīt šim ieteikumam.*

*Komisija vēl vairāk precīzēs DEVCO un NEAR ģenerāldirektorātu atbilstošajās vadlīnijās iekļautos klīringa noteikumus attiecībā uz iemaksu nolīgumiem.*

*Komisija piekrīt šim ieteikumam. Pasākumi jau tiek īstenoti.*

## 8.1. PIELIKUMS

## DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI IZDEVUMU KATEGORIJĀ "GLOBĀLĀ EIROPA"

	2014. g.	2013. g. <sup>(1)</sup>
<b>IZLASES LIELUMS UN UZBŪVE</b>		
Kopējais darījumu skaits	172	182
<b>SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME</b>		
Aplēstais kļūdu līmenis	2,7 %	2,1 %
Augstākā kļūdu robeža	4,4 %	
Zemākā kļūdu robeža	0,9 %	

<sup>(1)</sup> Skaitļi par 2013. gadu tika pārrēķināti, lai tie atbilstu 2014. gada pārskata struktūrai un lai abi gadi būtu salīdzināmi. 1. nodaļas **1.3. grafikā** ir attēlots, kā, balstoties uz 2014. gada pārskata struktūru, ir mainīta 2013. gada rezultātu klasifikācija.

## 8.2. PIELIKUMS

## IEPRIEKŠĒJO IETEIKUMU IZPILDES PĀRBAUDE IZDEVUMU KATEGORIJĀ "GLOBĀLĀ EIROPA"

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sākta		Nav ieviests	Neattiecas	Nepietiekami pierādījumi	
			Ielākajā daļā aspektu	dažos aspektos				
2012	<b>1. ieteikums.</b> Komisijai ir jānodrošina savlaicīga izdevumu noskaidrošana.		X					
	<b>2. ieteikums.</b> Komisijai ir jāveicina laba dokumentu pārvaldība īstenošanas partneru un saņēmēju līmenī.	X						
	<b>3. ieteikums.</b> Komisijai ir jāuzlabo līgumu piešķiršanas procedūru pārvaldība, nosakot precīzus atlases kritērijus un labāk dokumentējot vērtēšanas procesu.	X						
	<b>4. ieteikums.</b> Komisijai ir jāveic efektīvi pasākumi, lai uzlabotu ārējo revidentu veikto izdevumu apstiprinājuma pārbaudžu kvalitāti.		X					
	<b>5. ieteikums.</b> Komisijai ir jāizveido ārējo attiecību ģenerāldirektoriātu vajadzībām saskaņota un stabila metode atliktu kļūdu īpašvara aprēķinam.	X						

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panakto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sāktā lielākajā daļā aspekta		Nav ieviests	Neattiecas	Nepietiekami pierādījumi	
			lielākajā daļā aspekta	dažos aspektos				
2011	<p><b>6. ieteikums.</b> EuropeAid, Humānās palīdzības un civiļās aizsardzības ĢD un FPI jāuzlabo dotācijas līgumu pārraudzība, konkrēti, labāk jāizmanto apmeklējumi uz vietas ar mērķi novērst un atklāt neattiecināmu izdevumu deklarēšanu un/vai jāizvērs to revīziju apjoms, par kurām Komisija slēdz apakšlīgumus.</p>			X				
	<p><b>7. ieteikums.</b> FPI jānodrošina, lai visas KĀDP misijas tiktu akreditētas, izmantojot "sešu pilāru novērtējumus".</p>			X				<p>Patēcoies Ārpolitikas instrumentu dienesta (FPI) atbalstam, misijas, kas darbojas jau ilgāku laiku, tagad atbilst Finanšu regulas (FR) 60. panta prasībām. Saskaņā ar saviem rīcības plāniem, kas pieņemti, lai reaģētu uz dažādiem revīzijas konstatējumiem, FPI sasniegza mērķi, proti, nodrošināja to, ka trīs lielākās KĀDP misijas atbilst prasībām. Papildus 2014. gada beigās tika novērtēta viena vidēja lieluma misija (EUPOL COPPS) un konstatēts, ka tā atbilst prasībām. Šim četrām misijām, kas atbilst prasībām (EULEX Kosovo, EUMM Georgia, EUPOL Afganistan un EUPOL COPPS), tika izlietoti aptuveni 192 miljoni euro jeb 61 % no 2014. gadam paredzētā KĀDP budžeta. 2014. gadā tika sāktas piektās misijas (EUCAP Nestor) novērtējums, kas tiks pabeigts 2015. gadā. Vēl viena misija (EUCAP Sahel Niger) tiks novērtēta 2015. gadā.</p>
	<p><b>8. ieteikums.</b> FPI ātrāk jāslēdz vecie KĀDP līgumi. (2011. gada pēcparbaude/atjaunināts 2009. gada ieteikums.)</p>	X						



## 9. NODAĻA

**Administrācija**

## SATURS

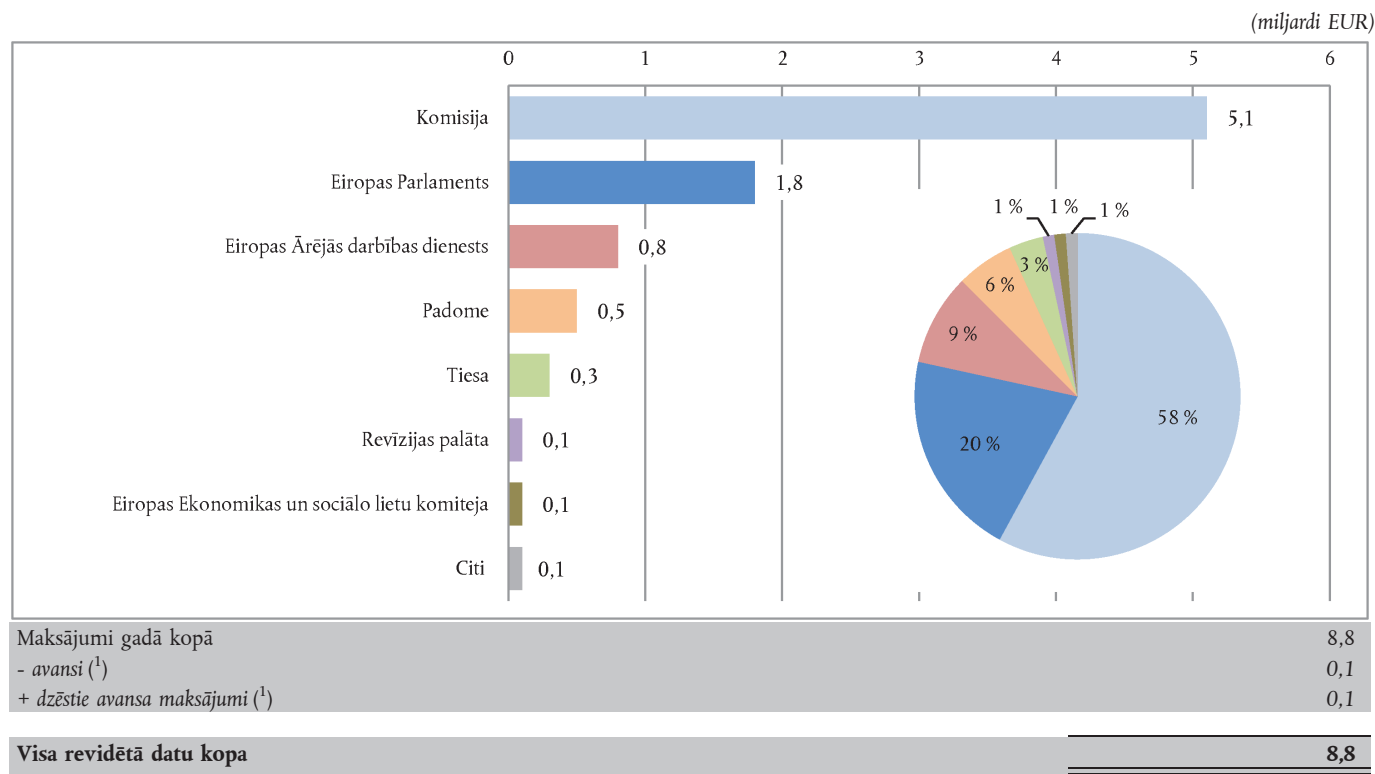
	<i>Punkts</i>
Ievads	9.1.–9.6.
Daudz gadu finanšu shēmas kategorijas īpašās iezīmes	9.3.–9.4.
Revīzijas tvērums un pieeja	9.5.–9.6.
Darījumu pareizība	9.7.–9.8.
Atlasītu sistēmu un gada darbības pārskatu pārbaude	9.9.
Apsvērumi par atlasītajām iestādēm un struktūrām	9.10.–9.14.
Eiropas Parlaments	9.11.
Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja	9.12.
Citas iestādes un struktūras	9.13.
Revīzijas palāta	9.14.
Secinājums un ieteikumi	9.15.–9.17.
Secinājums par 2014. gadu	9.15.
Ieteikumi	9.16.–9.17.
9.1. pielikums.	Darījumu pārbažu rezultāti kategorijā “Administrācija”
9.2. pielikums.	Iepriekšējo ieteikumu izpildes pārbaude kategorijā “Administrācija”

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## IEVADS

9.1. Šajā nodaļā ir izklāstīti Palātas konstatējumi saistībā ar kategorijas “Administrācija” īpašo izvērtējumu <sup>(1)</sup>. Galvenā informācija par darbībām un izdevumiem 2014. gadā ir sniegta

## 9.1. grafikā.

9.1. grafiks. Daudz gadu finanšu shēmas (DFS) 5. kategorija “Administrācija” <sup>(2)</sup>

<sup>(1)</sup> Saskaņā ar pakārtoto darījumu vienādoto definīciju (sīkāk sk. **1.1. pielikuma** 7. punktu).

Avots: Eiropas Savienības 2014. gada provizoriskie konsolidētie pārskati.

9.2. Par ES aģentūrām un citām struktūrām Palāta sagatavo atsevišķus pārskatus <sup>(3)</sup>. Palāta nav pilnvarota veikt Eiropas Centrālās bankas finanšu revīziju.

<sup>(1)</sup> Tajā ir ietverti visu Eiropas Savienības (ES) iestāžu administratīvie izdevumi, pensijas un maksājumi Eiropas skolām. Par skolām Palāta sagatavo īpašu gada pārskatu, ko iesniedz Eiropas skolu Valdei. Šā pārskata kopiju nosūta Eiropas Parlamentam, Padomei un Komisijai.

<sup>(2)</sup> Daļa no administratīvajiem izdevumiem ir iekļauta arī citās kategorijās, ne tikai šajā. Apropriācijas, ko 2014. gadā izpildīja šajās kategorijās, kopā veido 1,3 miljardus EUR.

<sup>(3)</sup> Īpašie gada ziņojumi par aģentūrām un citām struktūrām tiek publicēti *Oficiālajā Vēstnesī*.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

**Daudzgažu finanšu shēmas kategoriju īpašās iezīmes**

9.3. Administratīvie izdevumi ietver izdevumus par cilvēkresursiem (algas, pensijas un piemaksas), kas veido aptuveni 60 % no kopējiem šīs jomas izdevumiem, un izdevumus par ēkām, iekārtām, energoresursiem, sakariem un informācijas tehnoloģiju.

9.4. Administratīvo izdevumu grupā galvenie riski ir iepirkuma, līgumizpildes un darbā pieņemšanas procedūru neievērošana, kā arī algu, pensiju un piemaksu nepareiza aprēķināšana. Šo daudzgažu finanšu shēmas kategoriju Palāta uzskata par zema riska jomu.

**Revīzijas tvēruma un pieeja**

9.5. Palātas vispārējā revīzijas pieeja un metodoloģija ir aprakstītas 1. nodaļas **1.1. pielikuma 2. daļā**. Kategorijas "Administrācija" revīzijā īpaši jānorāda uz turpmāk izklāstītajiem specifiskajiem jautājumiem.

- a) Revīzijā pārbaudīja 129 darījumu izlasi, kā tas definēts **1.1. pielikuma 7. punktā**. Izlase ir veidota tā, lai pārstāvētu visu darījumu diapazonu attiecīgajā DFS kategorijā. Izlasē 2014. gadā iekļāva 92 maksājumus, kas bija algu, pensiju, ar tām saistītu pabalstu un citi ar personālu saistīti maksājumi, 14 maksājumus saistībā ar līgumiem par ēkām un 23 maksājumus, kas saistīti ar cita veida izdevumiem (energoresursi, sakari, informācijas tehnoloģijas u. c.).
- b) Revīzijā pārbaudīja <sup>(4)</sup> arī pagaidu darbinieku un līgumdarbinieku darbā pieņemšanas procedūras <sup>(5)</sup>, kā arī iepirkuma procedūras <sup>(6)</sup> Ekonomikas un sociālo lietu komitejā, Reģionu komitejā un Eiropas Ombudā.

<sup>(4)</sup> Saskaņā ar rotācijas principu, ko piemēro kopš 2012. gada, sistēmu revīzijā katru gadu aplūko divas vai trīs iestādes vai struktūras, pārbaudot izlasē iekļautos katras iestādes vai struktūras un sistēmas darījumus.

<sup>(5)</sup> 2014. gadā revīzijas laikā pārbaudīja 15 darbā pieņemšanas procedūras Ekonomikas un sociālo lietu komitejā, 15 – Reģionu komitejā un 10 – Eiropas Ombudā.

<sup>(6)</sup> 2014. gadā revīzijas laikā pārbaudīja 15 iepirkuma procedūras Ekonomikas un sociālo lietu komitejā, 15 – Reģionu komitejā un septiņas – Eiropas Ombudā.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

c) Tika pārbaudīti to Komisijas ģenerāldirektorātu un biroju<sup>(7)</sup> gada darbības pārskati, kuri galvenokārt atbild par administratīvajiem izdevumiem, kā arī visu pārējo iestāžu un struktūru gada darbības pārskati.

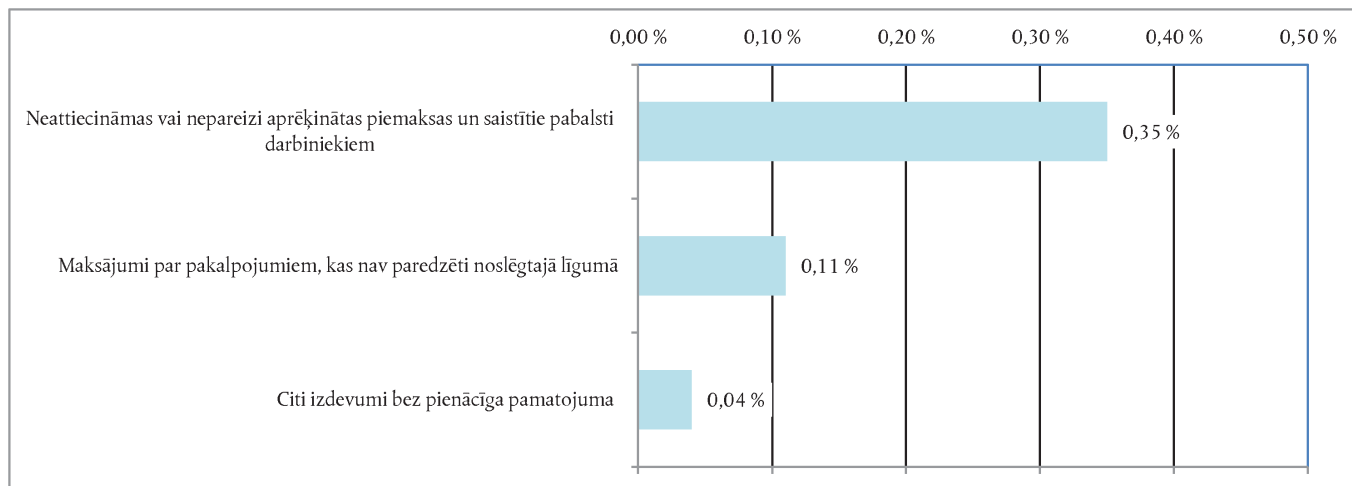
9.6. Revīzijas palātas izdevumus revidē ārēja revidentu komercsabiedrība<sup>(8)</sup>. Tās veiktās revīzijas rezultāti saistībā ar Revīzijas palātas 2014. gada 31. decembrī noslēgtā gada finanšu pārskatiem ir izklāstīti 9.14. punktā.

## DARĪJUMU PAREIZĪBA

9.7. Darījumu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **9.1. pielikumā**. No revidētajiem 129 darījumiem kļūdas bija 20 (15,5%). Pamatojoties uz skaitļos izteiktajām 12 kļūdām, Palātas aplēstais kļūdu līmenis ir 0,5 %<sup>(9)</sup>.

9.8. Tas, cik lielā mērā dažādi kļūdu veidi ietekmēja 2014. gadam aplēsto kļūdu līmeni, ir attēlots **9.2. grafikā**.

9.2. grafiks. Kļūdu veidu sadalījums aplēstajā kļūdu līmenī



Avots: Eiropas Revīzijas palāta.

<sup>(7)</sup> Cilvēkresursu un drošības ģenerāldirektorāts, Atalgojuma un individuālo tiesību birojs (PMO), Infrastruktūras un loģistikas birojs Briselē un Informātikas ģenerāldirektorāts.

<sup>(8)</sup> PricewaterhouseCoopers, Société à responsabilité limitée, Réviseur d'Entreprises.

<sup>(9)</sup> Palātas aplēse par kļūdu īpatsvaru ir iegūta no reprezentatīvas izlases. Minētais skaitlis ir labākā aplēse. Palātai ir 95 % pārliecības, ka kļūdu īpatsvars datu kopā ir no 0,1 % līdz 0,9 % (attiecīgi zemākā un augstākā kļūdu robeža).

## PALĀTAS APSVĒRUMI

**ATLASĪTU SISTĒMU UN GADA DARBĪBAS PĀRSKATU PĀRBAUDE**

9.9. Iestāžu un struktūru atlasītajās sistēmās un gada darbības pārskatos Palāta nekonstatēja nozīmīgus trūkumus.

**APSVĒRUMI PAR ATLASĪTAJĀM IESTĀDĒM UN STRUKTŪRĀM**

9.10. Palāta neatrada nopietnas nepilnības saistībā ar revidētajām tēmām Eiropas Savienības Tiesā, Reģionu komitejā, Eiropas Ombuda birojā un Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja birojā. Palātas formulētie apsvērumi par turpmāk minētajām iestādēm un struktūrām nav būtiski administratīvajiem izdevumiem kopumā. Tomēr tie ir nozīmīgi katras konkrētās iestādes vai struktūras kontekstā.

**Eiropas Parlaments**

9.11. No 28 maksājumiem, kas tika revidēti Eiropas Parlamentā, viens attiecās uz darbības dotāciju, kas 2013. gadā izmaksāta kādai Eiropas politiskajai partijai<sup>(10)</sup>. Palāta konstatēja trūkumus pārbaudēs, kuras Eiropas Parlaments bija veicis politiskās partijas izdevumos attiecībā uz izmaksām, ko partija atmaksāja ar to saistītajām organizācijām<sup>(11)</sup>, un dažās partijas organizētajās iepirkuma procedūrās (sk. 9.1. izcēlumus)<sup>(12)</sup>.

## EDAU ATBILDE

**9.10.** EDAU pienācīgi ņem vērā Palātas analīzes rezultātus un turpinās savlaicīgas uzraudzības un kontroles sistēmas pilnveidi.

## EIROPAS PARLAMENT AATBILDE

**9.11.** Parlaments atgādina, ka iepirkuma procedūras un no tām izrietošie maksājumi, kurus veic Eiropas līmeņa politiskās partijas (turpmāk "partijas"), tikai daļēji var pielīdzināt iepirkuma procedūrām un maksājumiem, kurus nepastarpināti veic iestāžu kredītrikotāji. Parlamenta kredītrikotājs tieši neietekmē partiju rīkotās konkursa procedūras, taču nodrošina tām plašu atbalstu. Tomēr atbildīgas par finanšu darījumiem ir pašas partijas.

<sup>(10)</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 4. novembra Regula (EK) Nr. 2004/2003 par noteikumiem, kas attiecas uz Eiropas līmeņa politiskajām partijām un to finansēšanu (OV L 297, 15.11.2003., 1. lpp.), kura grozīta ar Regulu (EK) Nr. 1524/2007 (OV L 343, 27.12.2007., 5. lpp.), un Eiropas Parlamenta Prezidija 2004. gada 29. marta Lēmums, ar ko paredz īstenošanas kārtību Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 2004/2003 par noteikumiem, kas attiecas uz Eiropas līmeņa politiskajām partijām un to finansēšanu (OV C 112, 9.4.2011., 1. lpp.).

<sup>(11)</sup> Saistīto organizāciju definīcija ir šāda: tās ir oficiāli atzinusi attiecīgā Eiropas līmeņa partija; tā ir iekļauta partijas statūtos vai arī partijas un saistītās organizācijas sadarbība ir balstīta nodibinātā faktiskā partnerībā; abas puses apraksta šādu "saistību" dotācijas pieteikuma sagatavošanas posmā.

<sup>(12)</sup> Sk. arī Palātas Atzinumu Nr. 1/2013 par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par Eiropas politisko partiju un Eiropas politisko fondu statusu un finansēšanu un par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar kuru groza Regulu (ES, Euratom) Nr. 966/2012 attiecībā uz politisko partiju finansēšanu (OV C 67, 7.3.2013., 1. lpp.).

## PALĀTAS APSVĒRUMI

**9.1. izcēlums. Nepilnības Eiropas Parlamenta veiktajās pārbaudēs saistībā ar darbības dotācijām, kas izmaksātas Eiropas politiskajām partijām**

Eiropas Parlaments nenodrošināja to, ka izmaksas, ko politiska partija atmaksāja saistītām organizācijām, bija faktiski veiktas. Turklāt vienā gadījumā tika pārsniegta maksimālā summa, kas noteikta 60 000 EUR apmērā finansiāla atbalsta sniegšanai vienai saistītai organizācijai <sup>(13)</sup>.

Eiropas Parlaments nebija veicis visus nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka līgumu noslēgšanai politiskās partijas rīko pienācīgu iepirkumu. Vienā iepirkuma procedūrā politiskā partija nespēja pilnībā pierādīt, ka līgums ticis piešķirts ekonomiski visizdevīgākajam piedāvājumam. Citā gadījumā nebija dokumentāru pierādījumu tam, ka līgums tika piešķirts iepirkuma procedūras rezultātā.

**Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja**

9.12. Palāta konstatēja nepilnības četrās no 15 pārbaudītajām iepirkuma procedūrām. Trijos gadījumos netika pienācīgi novērtēti, vai piedāvājumi atbilda prasītajām specifikācijām, un, izvērtējot pretendenta piedāvājumus, tika pieļautas pārrakstīšanās kļūdas. Ceturtajā gadījumā līguma piešķiršanā netika pienācīgi piemēroti izslēgšanas kritēriji.

## EIROPAS PARLAMENTA ATBILDE

**9.1. attēls. Nepilnības pārbaudēs, ko Eiropas Parlaments veicis attiecībā uz Eiropas politiskajām partijām izmaksātajām darbības dotācijām**

Tāds finansiālais atbalsts saistītajām organizācijām, kas pārsniedz EUR 60 000 maksimālo apjomu, tika pieļauts tikai pārejas periodā no 2013. finanšu gada, jo Finanšu regula bija tikko stājusies spēkā un trešajām pusēm sniegta finansiālā atbalsta noteikumu interpretācija tika galīgi apstiprināta tikai gada laikā. Sākot ar 2014. gadu, šāds papildu atbalsts vairs netiks uzskatīts par attiecināmiem izdevumiem. Ņemot vērā Revīzijas palātas provizoriskās piezīmes, Parlaments ir precizējis prasības, kas attiecināmas uz finansiālu atbalstu saistītajām organizācijām un uz iepirkumu, dokumenta Vadlīnijas attiecībā uz darbības dotācijām, kuras EP piešķir Eiropas līmeņa partijām un fondiem pārstrādātajā redakcijā, kas datēta ar 2015. gada 1. jūniju. Turpmāki precizējumi tiks iesniegti Eiropas Parlamenta Prezīdijam, lai tos pieņemtu saistībā ar partiju un fondu 2014. finanšu gada pārskatu apstiprināšanu.

EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAS  
ATBILDE

9.12. Konstatētie trūkumi vairumā gadījumu bijuši formāla rakstura un, ar diviem izņēmumiem, nav ietekmējuši iepirkuma procedūras iznākumu. Palātas apsvērumi attiecas uz direkciju piešķirtiem iepirkuma līgumiem, izņemot tos līgumus, kurus piešķirusi EESK Loģistikas direkcija (tā ir kopīga EESK un Reģionu komitejas direkcija, kuras rīcībā jau daudzus gadus ir īpašs dienests, kas finanšu operatori palīdz veikt iepirkuma procedūras). EESK nesen ir izveidojusi līdzīgu atbalsta dienestu arī pārējo direkciju atbalstīšanai publiskā iepirkuma procedūrās. Šajā dienestā patlaban strādā divi ierēdņi, un tas ir pilnībā funkcionējošs.

<sup>(13)</sup> Komisijas 2012. gada 29. oktobra Deleģētā regula (ES) Nr. 1268/2012 par Regulas (ES, Euratom) Nr. 966/2012 piemērošanas noteikumiem (OV L 362, 31.12.2012., 1. lpp.), 210. pants.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## Citas iestādes un struktūras

9.13. Tāpat kā iepriekšējos gados, Palāta atrada dažas kļūdas personāla izmaksu aprēķinos un dažas nepilnības ģimenes pabalstu administrēšanā Eiropas Parlamentā, Padomē, Komisijā un Eiropas Ārējās darbības dienestā (EĀDD). Tika konstatētas nepilnības arī personāla izmaksu aprēķinā, kuras radušās, izpildot līgumu par pakalpojumu līmeni, kas noslēgts starp Atalgojuma un individuālo tiesību biroju (PMO) un iestādēm un struktūrām<sup>(14)</sup>.

## EIROPAS PARLAMENT AATBILDE

**9.13.** Parlaments ir pieņēmis zināšanai Revīzijas palātas apsvērumus. Līdz 2014. gada beigām Parlaments ar atpakaļejošu datumu jau bija izlabojis attiecīgo piešķirumu summas Revīzijas palātas norādītajos gadījumos. Parādi tika atgūti 2015. gada pirmajā pusē. Tā kā tuvākajā laikā Parlamentā tiks ieviesta Sysper2 sistēma, kuru citas iestādes jau izmanto cilvēkresursu pārvaldībai, būs iespējams automātiski pārsūtīt datus uz NAP sistēmu (sistēmu, kuru izmanto algu un pabalstu izmaksai darbiniekiem), tādējādi novēršot cilvēka faktora radītas kļūdas, kuras var gadīties, manuāli pārsūtot datus.

## PADOMES ATBILDES

**9.13.** Padome uzskata, ka tā to pilnībā ievēro. Tomēr vairāk uzmanības tiks veltīts tam, lai pastiprinātu procedūras ģimenes pabalstu kontrolei.

## KOMISIJAS ATBILDES

**9.13.** Ir veikti pasākumi, lai novērstu konstatētās nepilnības.

Kopš 2013. gada februāra PMO ir ieviesis jaunu procedūru (atjaunināta 2014. gada augustā): tiesības uz pagaidu laiku ( $n$  gadā) tiek piešķirtas uz ierobežotu laikposmu ( $n+2$ ).

Pēc tam, kad SysPer informācijas sistēmā tiks veiktas nepieciešamās izmaiņas (plānotas 2015.–2016. gadā), informācija par darbinieku ģimenes stāvokli tiks sistemātiski un regulāri atjaunināta, izmantojot šo sistēmu un proaktīvi personālam nosūtot automātiskus paziņojumus.

Attiecībā uz nepilnībām personāla izmaksu aprēķinos citām iestādēm un struktūrām būtu pienācīgi jāatzīmē, ka attiecīgo (PMO) dienestu veiktā kvalitātes kontrole ir atkarīga no iecelējiestādes (AIPN) deleģētajām pilnvarām dažādajos līgumos par pakalpojumu līmeni.

<sup>(14)</sup> ES aģentūru revīzijā atklājās dažas kļūdas algu aprēķinā, kas radušās tāpēc, ka saistībā ar pāreju uz pārskatītajiem 2004. gada ES Civildienesta noteikumiem aģentūras bija iesniegušas nepareizu informāciju Atalgojuma un individuālo tiesību birojam.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

**Revīzijas palāta**

9.14. Ārējā revidenta ziņojumā<sup>(15)</sup> ir teikts, ka “finanšu pārskati sniedz patiesu priekšstatu par Eiropas Revīzijas palātas finanšu stāvokli 2014. gada 31. decembrī, kā arī par finanšu rezultātiem un naudas plūsmām minētajā datumā slēgtajā finanšu gadā”.

**SECINĀJUMS UN IETEIKUMI****Secinājums par 2014. gadu**

9.15. Kopumā revīzijas pierādījumi liecina, ka kategorijas “Administrācija” izdevumos kļūdu līmenis nav būtisks. Šajā DFS kategorijā darījumu pārbaudes norāda, ka konkrētajā datu kopā aplēstais kļūdu līmenis ir 0,5 % (sk. **9.1. pielikumu**).

**Ieteikumi**

9.16. Rezultāti, kurus Palāta ieguva, pārbaudot, kā tiek ņemti vērā iepriekšējos gada pārskatos sniegtie ieteikumi, ir izklāstīti **9.2. pielikumā**. 2011. un 2012. gada pārskatos Palāta bija sniegusi 10 ieteikumus. Saskaņā ar Palātas piemēroto rotācijas pieeju šogad tā neskatīja divus no tiem<sup>(16)</sup>. Attiecīgās iestādes un struktūras ieviesa piecus ieteikumus lielākajā daļā aspektu, bet trīs ieteikumus – dažos aspektos.

9.17. Pamatojoties uz šo pārbaudi, kā arī uz konstatējumiem un secinājumiem par 2014. gadu, Palāta ir sagatavojusi turpmāk minētos ieteikumus.

**9.17.**

## EIROPAS PARLAMENT AATBILDE

— **1. ieteikums.** Eiropas Parlamentam ir stingrāk jāpārbauda, kā Eiropas politiskās partijas atmaksā izdevumus savām saistītajām organizācijām. Turklāt Eiropas Parlamentam ir jāizstrādā politiskajām partijām adresēti atbilstoši noteikumi par publisko iepirkumu un ir jāuzrauga to ievērošana, veicot attiecīgas pārbaudes un sniedzot labākus norādījumus (sk. 9. 11.punktu).

*Sk. atbildi uz 9.11. punktu.*

<sup>(15)</sup> Sk. 9.6. punktā minēto ārējā revidenta ziņojumu par finanšu pārskatiem.

<sup>(16)</sup> Sk. 4. zemspvītras piezīmi.



---

**PALĀTAS APSVĒRUMI**

---

- **2. ieteikums.** Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai ir jāuzlabo iepirkuma procedūru izstrāde, koordinēšana un izpilde, veicot attiecīgas pārbaudes un sniedzot labākus norādījumus (sk. 9.12. punktu).
  
- **3. ieteikums.** Iestādēm un struktūrām ir jāuzlabo uzraudzības sistēmas, lai laikus atjauninātu to informāciju par darbinieku personisko stāvokli, kura var ietekmēt ģimenes pabalstu aprēķinu (sk. 9.13. punktu).

---

**EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAS  
ATBILDE**

---

Skatīt EESK piezīmes par 9.12. punktu.

---

**EIROPAS PARLAMENTA ATBILDE**

---

Sk. atbildi uz 9.11. punktu.

---

**KOMISIJAS ATBILDES**

---

Komisija piekrīt šim ieteikumam un jau ir veikusi pasākumus esošās uzraudzības sistēmas uzlabošanai. Turklāt tuvākajā nākotnē (2015./2016. gadā) tiks nodrošināta informācijas par darbinieku ģimenes stāvokli sistemātiska atjaunināšana. Sk. atbildi uz 9.13. punktu.

## 9.1. PIELIKUMS

## DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI KATEGORIJĀ "ADMINISTRĀCIJA"

	2014. g.	2013. g. <sup>(1)</sup>
<b>IZLASES LIELUMS UN UZBŪVE</b>		
Kopējais darījumu skaits	129	135
<b>SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME</b>		
Aplēstais kļūdu līmenis	0,5 %	1,1 %
Augstākā kļūdu robeža	0,9 %	
Zemākā kļūdu robeža	0,1 %	

<sup>(1)</sup> Skaitliskā informācija par 2013. gadu tika pārreķināta, lai tā atbilstu 2014. gada pārskata struktūrai un lai abi gadi būtu salīdzināmi. 1. nodaļas **1.3. grafika** ir attēlots, kā, balstoties uz 2014. gada pārskata struktūru, ir mainīta 2013. gada rezultātu klasifikācija.

## 9.2. PIELIKUMS

## IEPRIEKŠĒJO IETEIKUMU IZPILDES PĀRBAUDE KATEGORIJĀ "ADMINISTRĀCIJA"

Gads	Palātas ieteikums	Palātas analīze par panākto virzību						Iestādes atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sākusies		Nav ieviests	Nav piemērojams (*)	Nepieciešami pierādījumi	
			Ielācajā daļa aspektu	dažos aspektos				
2012	<p><b>1. ieteikums (Eiropas Parlaments)</b> <i>Iepirkums</i></p> <p>Eiropas Parlamentam jānodrošina, lai kredītkotājiem būtu pienācīgi pārbaudes mehānismi un labāki norādījumi, kas ļautu uzlabot iepirkuma procedūru izstrādi, koordinēšanu un izpildi (sk. 2012. gada pārskata 9.12. un 9.19. punktu un 2011. gada pārskata 9.15.–9.17. un 9.34. punktu).</p>		Revīzijā tika konstatētas nepilnības iepirkuma procedūrās (sk. 9.11. punktu).					Sk. atbildi uz 9.11. punktu. Revīzijas palātas 9.11. punktā iekļautais apsvērumš attiecas konkrēti uz politisko partiju iepirkumiem.
	<p><b>2. ieteikums (Eiropadome un Padome)</b> <i>Iepirkums</i></p> <p>Padomei jānodrošina, lai kredītkotājiem būtu pienācīgi pārbaudes mehānismi un labāki norādījumi, kas ļautu uzlabot iepirkuma procedūru izstrādi, koordinēšanu un izpildi (sk. 2012. gada pārskata 9.14. un 9.19. punktu un 2011. gada pārskata 9.18. punktu).</p>		X					Ir padarīts stingrāks Padomes iepirkuma process, piemēram, uzlabojot kontroles attiecībā uz izdevumu piemērošību, pārskatot iekšējos noteikumus attiecībā uz ēkām, piegādi, pakalpojumiem un būvdarbu līgumiem, uzlabojot paraugus, mērķtiecīgu apmācību un turpmāku norāžu izstrādi.
2011	<p><b>3. ieteikums (Eiropas Parlaments)</b> <i>Informācijas atjaunināšana par darbinieku personisko stāvokli un saņemtajiem ģimenes pabalstiem</i></p> <p>Eiropas Parlamentam jāveic pasākumi, lai nodrošinātu, ka darbinieki regulāri iesniedz dokumentus, kas apliecina viņu personīgo situāciju, un jāizveido sistēma, lai šos dokumentus varētu laikus uzraudzīt (sk. 2011. gada pārskata 9.12. un 9.34. punktu).</p>					Revīzijā joprojām konstatētas nepilnības ģimenes pabalstu administrēšanā (sk. 9.13. punktu).	Sk. iepriekš iekļauto atbildi uz 9.13 punktu.	

Gads	Palātas ieteikums	Palātas analīze par panakto virzību						Iestādes atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sāktā		Nav ieviests	Nav piemērojams (*)	Nepieciešami pierādījumi	
			Ielācējā daļā aspektu	dažos aspektos				
2011	<p><b>4. ieteikums (Komisija)</b></p> <p><i>Informācijas atjaunināšana par darbinieku personisko stāvokli un saņemtajiem ģimenes pabalstiem</i></p> <p>Komisijai jāveic pasākumi, lai nodrošinātu, ka darbinieki regulāri iesniedz dokumentus, kas apliecina viņu personīgo situāciju, un jāizveido sistēma, lai šos dokumentus varētu laikus uzraudzīt (sk. 2011. gada pārskata 9.19. un 9.34. punktu).</p>			Revīzijā joprojām konstatētas nepilnības ģimenes pabalstu administratīvā trūkumā (sk. 9.13. punktu).				Komisija ir veikusi pasākumus uzraudzības sistēmas uzlabošanai. Turklāt tuvākajā nākotnē (2015./2016. gadā) tiks nodrošināta informācijas par darbinieku ģimenes stāvokli sistematiska atjaunināšana. Sk. atbildi uz 9.13. punktu.
	<p><b>5. ieteikums (Eiropas Ārējās darbības dienests)</b></p> <p><i>Informācijas atjaunināšana par darbinieku personisko stāvokli un saņemtajiem ģimenes pabalstiem</i></p> <p>Eiropas Ārējās darbības dienestam jāveic pasākumi, lai nodrošinātu, ka darbinieki regulāri iesniedz dokumentus, kas apliecina viņu personīgo situāciju, un jāizveido sistēma, lai šos dokumentus varētu laikus uzraudzīt (sk. 2011. gada pārskata 9.25. un 9.34. punktu).</p>			Revīzijā joprojām konstatētas nepilnības ģimenes pabalstu administratīvā trūkumā (sk. 9.13. punktu).				
	<p><b>6. ieteikums (Eiropas Parlaments):</b></p> <p><i>Pagaidu darbinieku un līgumdarbinieku pieņemšana darbā</i></p> <p>Eiropas Parlamentam jāveic pasākumi, lai nodrošinātu attiecīgo regulu noteikumu ieviešanu darba līgumu slēgšanā, pagarināšanā un grozīšanā ar darbiniekiem, kuri nav pastāvīgie darbinieki (sk. 2011. gada pārskata 9.13. un 9.34. punktu).</p>		X					Prasītie pasākumi tika veikti. Parlaments uzskata, ka tā darbā pieņemšanas procedūras ir atbilstošas, ko līdz šim apliecina tas, ka Revīzijas palāta pēdējos trijos gados nav atklājusi nepilnības šajā jomā.

Gads	Palātas ieteikums	Palātas analīze par pamakto virzību						Iestādes atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sāktā		Nav ieviests	Nav piemērojams (*)	Nepieciešami pierādījumi	
			Ietilamā daļā aspektu	dažos aspektos				
2011	<p><b>7. ieteikums (Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja)</b></p> <p><i>Pagaidu darbinieku un līgumdarbinieku pieņemšana darbā</i></p> <p>Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai jāveic pasākumi, lai nodrošinātu attiecīgo regulu noteikumu ieviešanu darba līgumu slēgšanā, pagarināšanā un grozīšanā ar darbiniekiem, kuri nav pastāvīgie darbinieki (sk. 2011. gada pārskata 9.23., 9.24. un 9.34. punktu).</p>	X						<p>2014. gadā tika pieņemti jauni lēmumi un ieviestas jaunas vadlīnijas par pagaidu darbinieku un līgumdarbinieku pieņemšanu darbā un vērtēšanu. Posteņu pārvaldība tagad notiek elektroniski, ar Sysper2 palīdzību. Īpaša uzmanība tiek veltīta atlases procedūru pārredzamībai.</p>
	<p><b>8. ieteikums (Eiropas Ārējās darbības dienests)</b></p> <p><i>Pagaidu darbinieku un līgumdarbinieku pieņemšana darbā</i></p> <p>Eiropas Ārējās darbības dienestam jāveic pasākumi, lai nodrošinātu attiecīgo regulu noteikumu ieviešanu darba līgumu slēgšanā, pagarināšanā un grozīšanā ar darbiniekiem, kuri nav pastāvīgie darbinieki (sk. 2011. gada pārskata 9.26. un 9.34. punktu).</p>				X (*)			
	<p><b>9. ieteikums (Komisija)</b></p> <p><i>Iepirkums</i></p> <p>Komisijai jānodrošina, lai kredītkontājiem būtu pienācīgi pārbaudes mehānismi un labaki norādījumi, kas ļautu uzlabot iepirkuma procedūru izstrādi, koordinēšanu un izpildi (sk. 2011. gada pārskata 9.20., 9.21. un 9.34. punktu).</p>		X					<p>Attiecīgie dienesti kopš 2011. gada vidus ir veikusi vairākus vienkāršošanas pasākumus iepirkumu jomā, lai uzlabotu konkursa dokumentu kvalitāti. Ir nodrošināta saprātīga atbilstība Finanšu regulai, tādējādi veicinot to, ka konkursos piedalās lielāks skaits pretendentu.</p>

Gads	Palātas ieteikums	Palātas analīze par panakto virzību						Iestādes atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sāktā		Nav ieviests	Nav piemērojams (*)	Nepietiekami pierādījumi	
			Ielāķajā daļā aspektu	daļos aspektos				
2011	<p><b>10. ieteikums (Eiropas Ārējās darbības dienests)</b>  <i>Iepirkums</i></p> <p>Eiropas Ārējās darbības dienestam jānodrošina, lai kredītrikotājiem būtu pienācīgi pārbaudes mehānismi un labāki norādījumi, kas ļautu uzlabot iepirkuma procedūru izstrādi, koordinēšanu un izpildi (sk. 2011. gada pārskata 9.28. un 9.34. punktu).</p>				X (*)			

(\*) Saskaņā ar Palātas piemēroto rotācijas pieeju padziļinātai iekšējo kontroles sistēmu pārbaudei iestādes un struktūrās Palāta izskatīs šo ieteikumu izpildi nākamajos gados.

**GADA PĀRSKATS PAR DARBĪBĀM, KO FINANSĒ  
NO 8., 9., 10. UN 11. EIROPAS ATTĪSTĪBAS FONDA  
(EAF)**

(2015/C 373/02)





**Gada pārskats par darbībām, ko finansē no 8., 9., 10. un 11. Eiropas Attīstības fonda (EAF)**

## SATURS

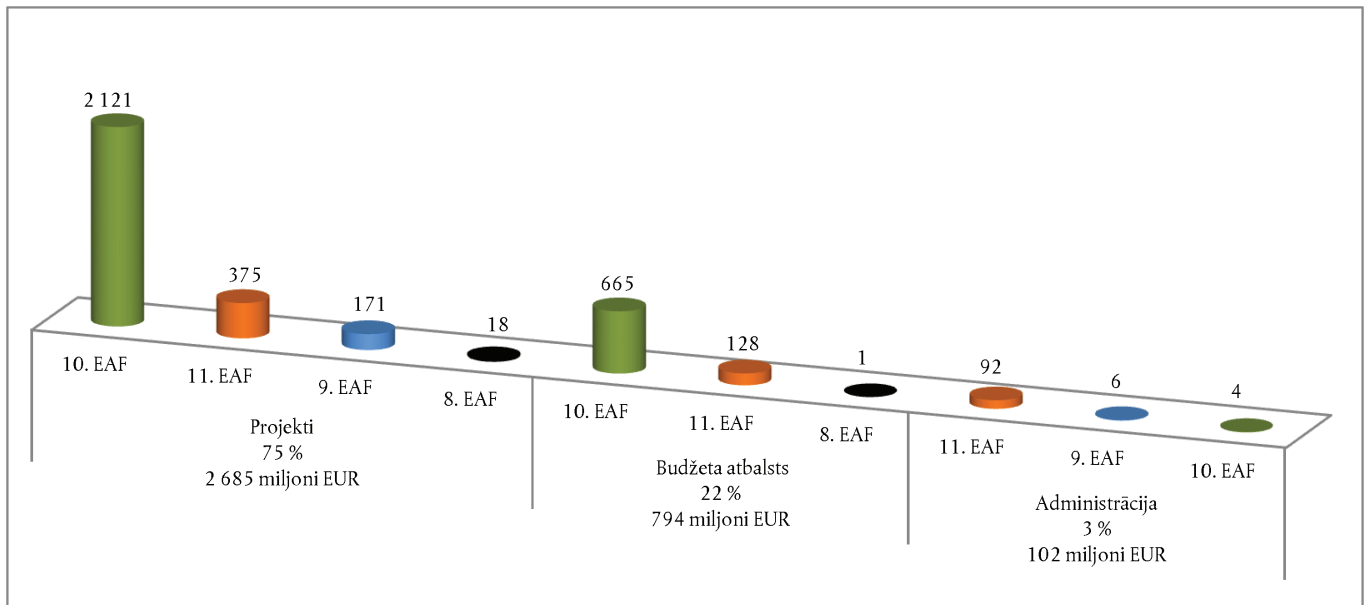
	<i>Punkts</i>
Ievads	1.–12.
Eiropas attīstības fondu īpašās iezīmes	2.–12.
Riski saistībā ar pareizību	8.–12.
I nodaļa. 8., 9., 10. un 11. Eiropas Attīstības fonda jeb EAF īstenošana	13.–19.
Finanšu izpilde	13.–19.
II nodaļa. Palātas ticamības deklarācija par Eiropas attīstības fondiem	20.–46.
Palātas ticamības deklarācija par 8., 9., 10. un 11. EAF Eiropas Parlamentam un Padomei – neatkarīga revidenta ziņojums	I.–IX.
Ticamības deklarāciju pamatojošā informācija	20.–46.
Revīzijas tvērums un pieeja	20.–23.
Pārskatu ticamība	24.–25.
Darījumu pareizība	26.–35.
Atlasītu sistēmu un gada darbības pārskatu pārbaude	36.–46.
Secinājumi un ieteikumi	47.–50.
Secinājumi par 2014. gadu	47.–48.
Ieteikumi	49.–50.
1. pielikums.    Eiropas attīstības fondu darījumu pārbažu rezultāti	
2. pielikums.    Iepriekšējo ieteikumu izpildes pārbaude Eiropas attīstības fondiem	

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## IEVADS

1. Šajā gada pārskatā ir izklāstīts Palātas izvērtējums par Eiropas attīstības fondiem (EAF). Galvenie dati par 2014. gadā veiktajām darbībām un izdevumiem ir apkopoti **1. grafikā**.

1. grafiks. Eiropas attīstības fondi. Galvenie dati par 2014. gadu



	(miljoni EUR)
Pamatdarbības izdevumi kopā (projekti)	2 685
Pamatdarbības izdevumi kopā (budžeta atbalsts)	794
Administratīvie izdevumi kopā <sup>(1)</sup>	102
<b>Maksājumi kopā</b>	<b>3 581</b>
- avansi	2 105
+ dzēstie avansa maksājumi	1 597
<b>Visa revidētā datu kopa</b>	<b>3 073</b>
<b>Individuālās saistības kopā <sup>(2)</sup></b>	<b>3 380</b>
<b>Vispārējās saistības kopā <sup>(2)</sup></b>	<b>621</b>

<sup>(1)</sup> Eiropas attīstības fondu iemaksa sedz izdevumus, kuri radušies Komisijai un ES delegācijām par administratīvo atbalstu, kas vajadzīgs, lai pārvaldītu no Eiropas attīstības fondiem finansētās darbības.

<sup>(2)</sup> Vispārējās saistības izriet no finansēšanas lēmumiem. Individuālās saistības izriet no atsevišķiem līgumiem.

Avots: 8., 9., 10. un 11. EAF 2014. gada konsolidētie pārskati.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

**Eiropas attīstības fondu īpašās iezīmes**

2. Kopš 1958. gada EAF ir bijis galvenais Eiropas Savienības atbalsta instruments attīstības sadarbībai Āfrikas, Karību jūras baseina un Klusā okeāna reģiona (ĀKK) valstīs un aizjūras zemēs un teritorijās (AZT). Partnerattiecību nolīgums, ko 2000. gada 23. jūnijā Kotonū parakstīja uz 20 gadiem (Kotonū nolīgums), veido pamatu Eiropas Savienības attiecībām ar ĀKK valstīm un AZT. Tā galvenais mērķis ir mazināt un ar laiku izskaust nabadzību.

3. Eiropas attīstības fondu īpašās iezīmes minētas turpmāk.
- a) Tos finansē dalībvalstis saskaņā ar iemaksu skalu<sup>(1)</sup>, kas noteikta ar iekšējo nolīgumu starp dalībvalstu valdībām Padomes sanāksmē; šīs iemaksas atšķiras no iemaksām ES vispārējā budžetā.
  - b) Tos pārvalda Eiropas Komisija ārpus ES vispārējā budžeta un Eiropas investīciju banka (EIB).
  - c) Tā kā Eiropas attīstības fondi balstās uz iekšēju nolīgumu starp valdībām, Eiropas Parlamentam ir mazāka ietekme uz to darbību nekā uz attīstības sadarbības instrumentiem, kurus finansē no ES vispārējā budžeta, proti, tas neiesaistās EAF resursu izveidē un sadalē. Tomēr Eiropas Parlaments ir budžeta izpildes apstiprinātājiestāde, izņemot ieguldījumu mehānismam, kuru pārvalda EIB<sup>(2)</sup> <sup>(3)</sup>.

---

<sup>(1)</sup> Katram EAF iemaksu skalu katrai dalībvalstij nosaka kā procentuālo daļu no resursu kopsummas.

<sup>(2)</sup> Padomes 2014. gada 26. maija Regula (ES) Nr. 567/2014, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 215/2008 par Finanšu regulu, ko piemēro 10. Eiropas Attīstības fondam attiecībā uz pārejas laiku starp 10. Eiropas Attīstības fondu un 11. Eiropas Attīstības fondu piemērošanu līdz stāties spēkā Iekšējais nolīgums par 11. Eiropas Attīstības fondu (OV L 157, 27.5.2014., 52. lpp.), 43., 48.–50. un 58. pants. Sk. arī Palātas atzinumu Nr. 9/2007 attiecībā uz priekšlikumu Padomes regulai par Finanšu regulu, ko piemēro desmitajam Eiropas Attīstības fondam (OV C 23, 28.1.2008.), 5 un 6. punkts.

<sup>(3)</sup> 2012. gadā EIB, Komisijas un Palātas trīspusējā nolīgumā (Padomes Regula (EK) Nr. 215/2008 (OV L 78, 19.3.2008., 1. lpp.), 134. pants) ir izklāstīti noteikumi šo darbību revīzijai, kuru veic Palāta. Uz ieguldījumu mehānismu Palātas ticamības deklarācija neattiecas.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

4. Katru Eiropas Attīstības fondu reglamentē īpaša Finanšu regula. Palāta ir vairākkārt ierosinājusi izstrādāt apvienotu Finanšu regulu, ko piemērotu visiem pašreizējiem un turpmākajiem Eiropas attīstības fondiem un kas nodrošinātu nepārtrauktību, neradītu pārrāvuma risku Eiropas attīstības fondu īstenošanai un vienkāršotu pārvaldību<sup>(4)</sup>.

5. Kaut arī EAF finanšu regulas ir pakāpeniski saskaņotas ar vispārējo Finanšu regulu<sup>(5)</sup>, saglabājas nozīmīgas atšķirības. Viena no galvenajām atšķirībām ir tāda, ka uz Eiropas attīstības fondiem neattiecas gada pārskata princips: EAF nolīgumus parasti noslēdz uz saistību periodu, kas ir no pieciem līdz septiņiem gadiem, bet maksājumus var veikt daudz ilgāk. 2014. gadā izdevumi notika no četriem Eiropas attīstības fondiem vienlaicīgi, un joprojām tika veikti maksājumi no 8. EAF, kuru atvēra 1995. gadā.

6. Eiropas attīstības fondus gandrīz pilnībā pārvalda Komisijas Starptautiskās sadarbības un attīstības ģenerāldirektorāts (*EuropeAid*), kas apsaimnieko arī plašu ES budžeta izdevumu spektru<sup>(6)</sup>,<sup>(7)</sup>.

7. EAF intervences pasākumus īsteno ar projektu un budžeta atbalsta<sup>(8)</sup> starpniecību saskaņā ar četrām galvenajām īstenošanas metodēm. 2014. gadā 38 % maksājumu veica tiešajā pārvaldībā, no tiem 22 % attiecās uz budžeta atbalstu. Atlikušos 62 % īstenoja netiešajā pārvaldībā, no tiem 32 % ar starptautisku organizāciju, 25 % ar trešo valstu un 5 % ar ES dalībvalstu struktūru starpniecību<sup>(9)</sup>.

<sup>(4)</sup> Palātas atzinums Nr. 3/2013 attiecībā uz priekšlikumu Padomes regulai par Finanšu regulu, ko piemēro 11. Eiropas Attīstības fondam (OV C 370, 17.12.2013.), 6. punkts.

<sup>(5)</sup> Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 25. oktobra Regula (ES, Euratom) Nr. 966/2012 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, un par Regulas (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 atcelšanu (OV L 298, 26.10.2012., 1. lpp.).

<sup>(6)</sup> Humānās palīdzības un civilās aizsardzības ģenerāldirektorāts (*ECHO*) pārvalda 3,4 % no Eiropas attīstības fondu 2014. gada izdevumiem.

<sup>(7)</sup> Sk. 8. nodaļu "Globālā Eiropa" 2014. gada pārskatā par ES budžeta izpildi.

<sup>(8)</sup> Budžeta atbalsts ietver līdzekļu pārskaitījumu (to veic Komisija) partnervalsts kasē. Tas sniedz papildu līdzekļus budžetā valsts attīstības stratēģijas atbalstam.

<sup>(9)</sup> Tiešajā pārvaldībā atbalstu tieši īsteno Komisija (centrālie dienesti vai deleģācijas). Netiešajā pārvaldībā īstenošanu deleģē trešai valstij (bijusī decentralizētā pārvaldība), starptautiskai organizācijai (bijusī kopīgā pārvaldība) vai valsts struktūrai, piemēram, ES dalībvalstu attīstības aģentūrām (bijusī netiešā centralizētā pārvaldība).

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

*Riski saistībā ar pareizību*

8. Šajā pārskatā ietvertie izdevumi ir veikti saskaņā ar plašu metožu spektru, ko īsteno 79 valstīs. Noteikumi un procedūras bieži ir sarežģītas, tostarp attiecībā uz konkursiem un līgumslēgšanas tiesību piešķiršanu. Šo sarežģītību ievērojami palielina tas, ka nav vienas, lietotājiem viegli uztveramas Finanšu regulas, kas attiektos uz 11. EAF<sup>(10)</sup>.

9. Divās jomās – budžeta atbalsts<sup>(11)</sup> un ES ieguldījums vairāku līdzekļu devēju projektos, kurus īsteno starptautiskas organizācijas<sup>(12)</sup>, piemēram, Apvienoto Nāciju Organizācija (ANO), – instrumentu specifika un maksājumu nosacījumi ierobežo to, cik liela kļūdu iespējamība ir darījumos.

10. Budžeta atbalstu iemaksā valsts vispārējā budžetā vai tās konkrētas politikas vai mērķa budžetā. Palāta pārbauda, vai Komisija ir ievērojusi attiecīgās partnervalsts budžeta atbalsta maksājuma veikšanai izvirzītos īpašos nosacījumus un ir pārbaudījusi, ka ir ievēroti vispārējie attiecināmības nosacījumi (piemēram, apmierinošs progress publiskā sektora finanšu pārvaldībā).

11. Taču tiesību aktu noteikumi dod plašas interpretācijas iespējas, un Komisija ir diezgan elastīgi lēmusi par to, vai vispārējie nosacījumi ir ievēroti. Palātas veiktā pareizības revīzija nevar iet tālāk par posmu, kurā atbalstu samaksā partnervalstij. Pārskaitītos līdzekļus pēc tam apvieno ar saņēmējvalsts budžeta resursiem. Palāta, veicot pareizības revīziju, valsts finanšu pārvaldības nepilnības neatzīst kā kļūdas.

8. Vienpadsmito Eiropas Attīstības fondu (EAF) regulē šā fonda Regula (ES) 2015/323 ("Finanšu regula"), ko Padome pieņēma 2015. gada 2. martā. Reālā vienkāršošana tiek panākta, veicot pielāgošanu vispārējā budžeta finanšu regulai; šo vienkāršošanu 11. EAF finanšu regulā panāk, sniedzot pārredzamas un skaidras atsauces uz vispārējā budžeta finanšu regulu un tās piemērošanas noteikumiem (RAP). Tādējādi 11. EAF finanšu regula nodrošina ne vien saskaņotību ar piemērojamām finanšu procedūrām un lielāku efektivitāti, bet ļauj arī samazināt riskus un kļūdas.

Eiropas līgumslēdzējus pārstāvošās apvienības atzinīgi novērtē konkursu un līgumslēgšanas tiesību piešķiršanas noteikumus un veidlapas, kas attiecas gan uz vispārējo budžetu, gan uz EAF un ir apkopotas DEVCO ģenerāldirektorāta izstrādātajā Iepirkumu un dotāciju praktiskajā rokasgrāmatā (PRAG).

<sup>(10)</sup> Palātas atzinums Nr. 3/2013 attiecībā uz priekšlikumu Padomes regulai par Finanšu regulu, ko piemēro 11. Eiropas Attīstības fondam, 3. un 4. punkts.

<sup>(11)</sup> Budžeta atbalsta bruto maksājums no Eiropas attīstības fondiem 2014. gadā izmaksāja 794 miljonus EUR.

<sup>(12)</sup> Bruto maksājums no Eiropas attīstības fondiem 2014. gadā vairāku līdzekļu devēju projektiem, kurus īsteno starptautiskas organizācijas, izmaksāja 776 miljonus EUR.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

12. Ja Komisijas iemaksas daudzdonoru projektos tiek apvienotas ar pārējo donoru ieguldījumiem un ja tās nav paredzētas īpašiem identificējamiem izdevumu posteņiem, Komisija pieņem, ka ES attiecināmības noteikumi ir ievēroti, ja vien kopsummā iekļauta pietiekama attiecināmo izdevumu summa, kas sedz ES iemaksu. Komisija to sauc par "nosacītu pieeju". Komisijas piemērotā nosacītā pieeja ierobežo revidentu darbu attiecībā uz citu donoru būtiskām iemaksām, kuras Komisija tad uzskata par pietiekamām, lai segtu visus neattiecināmos izdevumus, kurus Palāta varētu konstatēt.

**I NODAĻA. 8., 9., 10. UN 11. EIROPAS ATTĪSTĪBAS FONDA JEB EAF ĪSTENOŠANA****Finanšu izpilde**

13. Astotajam EAF (1995.–2000. g.) ir atvēlēti 12 840 miljoni EUR, bet devītajam EAF (2000.–2007. g.) – 13 800 miljoni EUR. Desmitajam EAF (2008.–2013.g.) atvēlēti 22 682 miljoni EUR. No šīs summas 21 966 miljoni EUR ir piešķirti ĀKK valstīm, bet 286 miljoni EUR – aizjūras zemēm un teritorijām jeb AZT. Šīs summas ietver attiecīgi 1 500 miljonus EUR un 30 miljonus EUR ieguldījumu mehānismam, kuru pārvalda EIB, galvenokārt privātā sektora atbalstam ĀKK valstīs un AZT. Visbeidzot, 430 miljoni EUR ir paredzēti Komisijas izdevumiem par EAF plānošanu un īstenošanu.

14. Iekšējo nolīgumu par 11. EAF izveidi<sup>(13)</sup> pieņēma 2013. gada augustā. Tas stājās spēkā 2015. gada 1. martā pēc tam, kad to ratificēja visas ES dalībvalstis. Vienpadsmitajam EAF kopumā ir atvēlēti 30 506 miljoni EUR<sup>(14)</sup>. No šīs summas 29 089 miljoni EUR ir piešķirti ĀKK valstīm, bet 365 miljoni EUR – aizjūras zemēm un teritorijām jeb AZT.

<sup>(13)</sup> OV L 210, 6.8.2013., 1. lpp.

<sup>(14)</sup> Ieskaitot 1 139 miljonus EUR, ko pārvalda EIB.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

15. Lai nodrošinātu līdzekļu pieejamību laikā starp 2014. gada janvāri un 11. EAF stāšanās spēkā, Padome 2013. gada decembrī pieņēma pagaidu pasākumus jeb “pagaidu mehānismu”<sup>(15)</sup>. No pagaidu mehānisma 2014. gadā pieejamie resursi bija 1 616 miljoni EUR. Tos finansēja no:

- astotā un devītā EAF līdzekļiem, kuriem līdz 2013. gada 31. decembrim saistības bija atceltas (936 miljoni EUR),
- desmitā EAF atlikuma, par ko 2013. gada 31. decembrī saistības nebija uzņemtas (75 miljoni EUR),
- desmitā EAF un iepriekšējo Eiropas attīstības fondu līdzekļiem, kuriem saistības atcēla 2014. gadā (586 miljoni EUR), un
- procentiem un citiem ieņēmumiem (19 miljoni EUR).

Šos līdzekļus uzskaita pie 11. EAF, bet tie šim fondam papildu resursus neveido.

16. EAF resursu izlietojums 2014. gadā un kumulatīvi ir attēlots **2. tabulā**.

---

<sup>(15)</sup> Padomes 2013. gada 12. decembra Lēmums 2013/759/ES attiecībā uz EAF pārejas pārvaldības pasākumiem no 2014. gada 1. janvāra līdz brīdim, kad spēkā stāsies 11. Eiropas Attīstības fonds (OV L 335, 14.12.2013., 48. lpp.).

2. tabula. EAF resursu izlietojums 2014. gada 31. decembrī

	Stāvoklis 2013. gada beigās		Budžeta izpilde 2014. finanšu gadā (neto) (€)						Stāvoklis 2014. gada beigās					Izpildes rādītājs (%)
	Kopsumma	Izpildes rādītājs (%)	8. EAF (€)	9. EAF (€)	10. EAF	11. EAF	Kopsumma	8. EAF	9. EAF	10. EAF	11. EAF	Kopsumma		
													(miljoni EUR)	
<b>A. RESURSI (1)</b>	<b>49 026</b>		<b>-64</b>	<b>-373</b>	<b>-1 105</b>	<b>1 616</b>	<b>74</b>	<b>10 417</b>	<b>15 739</b>	<b>21 328</b>	<b>1 616</b>	<b>49 100</b>		
<b>B. IZLIETOJUMS</b>														
1. Vispārējās saistības (4)	47 952	97,8 %	-63	-381	-95	1 160	621	10 415	15 703	21 294	1 160	48 573	98,9 %	
2. Individuālās saistības (5)	41 410	84,5 %	-37	-1	2 687	731	3 380	10 400	15 407	18 252	731	44 790	91,2 %	
3. Maksājumi	35 384	72,2 %	16	145	2 760	595	3 516	10 379	14 941	12 985	595	38 900	79,2 %	
<b>C. Nenokārtotās saistības (B1-B3)</b>	<b>12 568</b>	<b>25,6 %</b>						<b>36</b>	<b>762</b>	<b>8 309</b>	<b>565</b>	<b>9 673</b>	<b>19,7 %</b>	
<b>D. Pieejamais atlikums (A-B1)</b>	<b>1 074</b>	<b>2,2 %</b>						<b>2</b>	<b>36</b>	<b>34</b>	<b>456</b>	<b>527</b>	<b>1,1 %</b>	

(1) Sākotnējie piešķirumi 8., 9., 10. un 11. EAF līdzfinansējums, procenti, dažādi resursi un pārvietojumi no iepriekšējiem EAF.

(2) Kā resursu procentuālā daļa.

(3) Negatīvās summas atbilst atceltajām saistībām.

(4) Vispārējās saistības izriet no finansēšanas lēmumiem.

(5) Individuālās saistības izriet no atsevišķiem līgumiem.

(6) Tīrās saistības pēc saistību atcelšanas. Tīrās maksājumi pēc līdzekļu atgūšanas.

Avots: Revīzijas palāta, balstoties uz EAF finansiālās īstenošanas ziņojumiem un finanšu pārskatiem 2014. gada 31. decembrī.



## PALĀTAS APSVĒRUMI

17. Salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem 2014. gadā uzņemto neto saistību līmenis bija neparasti zems (621 miljons EUR)<sup>(16)</sup>. Tā cēlonis ir 11. EAF vēlā stāšanās spēkā, kas ierobežoja saistībām pieejamos līdzekļus no pagaidu mehānisma. No otras puses, 2014. gadā veiktie maksājumi sasniedza nebijušas summas (3 516 miljonus EUR)<sup>(17)</sup>, it īpaši tāpēc, ka 595 miljonus EUR izmaksāja no pagaidu mehānisma, konkrēti, lielām budžeta atbalsta izmaksām un to pasākumu avansiem, kurus Centrālāfrikas Republikā un Somālijā īsteno Āfrikas Miera nodrošināšanas fonds.

18. 2014. gada beigās saistības bija uzņemtas par gandrīz visiem pieejamajiem resursiem (98,9 % finansēšanas lēmumiem, 91,2 % atsevišķiem līgumiem). Neizpildītās saistības<sup>(18)</sup> samazinājās par 23 % no 12,5 miljardiem EUR 2013. gada beigās līdz 9,7 miljardiem EUR 2014. gada beigās. Tam bija divi cēloņi – *EuropeAid* bija strādājis pie tā, lai samazinātu neizpildītās saistības, un zemais 2014. gadā pieņemto finansēšanas lēmumu līmenis.

19. Attiecībā uz visu savu atbildības jomu<sup>(19)</sup> *EuropeAid* turpināja darbu, lai samazinātu vecos priekšfinansējumus un vecās neizlietotās saistības<sup>(20)</sup> un lai samazinātu atvērto un spēku zaudējušo līgumu skaitu<sup>(21)</sup>. Mērķlielumi 2014. gadam attiecībā uz veco priekšfinansējumu un neizlietotajām saistībām tika krietni pārsniegti<sup>(22)</sup>. Tomēr, kaut arī 2014. gada mērķlielums attiecībā uz spēku zaudējušo līgumu īpatsvaru līgumu kopskaitā visam *EuropeAid* portfelim bija gandrīz sasniegts<sup>(23)</sup>, attiecībā uz Eiropas attīstības fondiem progress nebija tik apmierinošs<sup>(24)</sup>.

<sup>(16)</sup> 2013. gadā: 3 923 miljoni EUR; 2012. gadā: 3 163 miljoni EUR.

<sup>(17)</sup> 2013. gadā: 2 963 miljoni EUR; 2012. gadā: 3 209 miljoni EUR.

<sup>(18)</sup> "Reste à liquider" (RAL).

<sup>(19)</sup> Eiropas attīstības fondi un vispārējais budžets kopā.

<sup>(20)</sup> Vecais RAL.

<sup>(21)</sup> Līgumu uzskata par spēku zaudējušu, ja tas joprojām ir atvērts vairāk nekā 18 mēnešus pēc tā darbības perioda beigām. Kavēšanās ar līgumu slēgšanu rada pareizības kļūdu risku, jo apliecinātos dokumentus varētu būt grūti iegūt, ja tie nav pienācīgi arhivēti un ja projekta vadošie darbinieki darbu ir atstājuši. Vēla līgumu slēgšana arī aizkavē neizlietotā priekšfinansējuma un neattiecināmo izdevumu atgūšanu.

<sup>(22)</sup> Vecā atvērtā priekšfinansējuma samazināšana: sasniegts 46 % (mērķis – 25 %); vecā RAL samazināšana: sasniegts 51,24 % (mērķis – 25 %).

<sup>(23)</sup> Sasniegtā daļa – 15,52 % (mērķis – 15 %).

<sup>(24)</sup> No 5,3 miljardiem EUR līgumos, kas zaudējuši spēku, 3,7 miljardi EUR (69 %) attiecas uz Eiropas attīstības fondiem. Spēku zaudējušo līgumu daļa no visu EAF atvērto līgumu skaita ir 25 % salīdzinājumā ar 15,5 % no visa *EuropeAid* līgumu kopuma. 477 (1,3 miljardi EUR) no 1 528 spēku zaudējušajiem EAF līgumiem (31 % skaita ziņā, 35 % vērtības ziņā) darbības periods beidzās pirms 2010. gada.

**II NODAĻA. PALĀTAS TICAMĪBAS DEKLARĀCIJA PAR EIROPAS ATTĪSTĪBAS FONDIEM****Palātas ticamības deklarācija par 8., 9., 10. un 11. EAF Eiropas Parlamentam un Padomei – neatkarīga revidenta ziņojums**

I. Saskaņā ar noteikumiem, kuri paredzēti 287. pantā Līgumā par Eiropas Savienības darbību (LESD) un 49. pantā Finanšu regulā, ko piemēro 10. Eiropas Attīstības fondam un kas paredz piemērot periodu pārejai no 10. Eiropas Attīstības fonda uz 11. Eiropas Attīstības fondu, līdz stāsies spēkā 11. Eiropas Attīstības fonda iekšējais nolīgums, kurš attiecas arī uz iepriekšējiem Eiropas attīstības fondiem, Palāta revidēja:

- a) 8., 9., 10. un 11. Eiropas Attīstības fonda gada pārskatus, kuros ietilpst bilance, pārskats par saimnieciskās darbības rezultātu, naudas plūsmas pārskats, pārskats par neto aktīvu pārmaiņām un tabula ar posteņiem, kas maksājami Eiropas attīstības fondiem, kā arī ziņojumu par finanšu izpildi finanšu gadā, kas beidzās 2014. gada 31. decembrī, un kurus Komisija apstiprināja 2015. gada 24. jūlijā;
- b) šiem pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību Eiropas attīstības fondu tiesiskā regulējuma ietvaros attiecībā uz to resursu daļu, par kuras finanšu pārvaldību atbild Komisija <sup>(25)</sup>.

**Vadības atbildība**

II. Saskaņā ar LESD 310.–325. pantu un piemērojamajām finanšu regulām <sup>(26)</sup> vadības pienākums ir sagatavot un iesniegt Eiropas attīstības fondu gada pārskatus, pamatojoties uz starptautiski atzītiem grāmatvedības standartiem publiskajam sektoram <sup>(27)</sup>, un nodrošināt tiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Šie pienākumi ietver iekšējās kontroles izveidi, ieviešanu un īstenošanu attiecībā uz finanšu pārskatu sagatavošanu un izklāstu tā, lai krāpšanas vai kļūdas dēļ tajos nebūtu sniegtas būtiski nepareizas ziņas. Vadības pienākumos tostarp ir nodrošināt, lai finanšu pārskatos atspoguļotās darbības, finanšu darījumi un informācija atbilst tiem paredzētajai reglamentācijai. Komisijai ir galīgā atbildība par Eiropas attīstības fondu pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību (LESD 317. pants).

**Revidenta atbildība**

III. Palātas pienākums ir, pamatojoties uz savu revīzijas darbu, sniegt Eiropas Parlamentam un Padomei ticamības deklarāciju par pārskatu ticamību un pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Palāta veica revīziju saskaņā ar Starptautiskās Grāmatvežu federācijas (IFAC) starptautiskajiem revīzijas standartiem un ētikas kodeksiem un INTOSAI starptautiskajiem augstāko revīzijas iestāžu standartiem. Šie standarti uzliek Palātai pienākumu plānot un veikt revīziju tā, lai gūtu pamatotu pārliecību, ka Eiropas attīstības fondu gada pārskatos nav sniegtas būtiski nepareizas ziņas un ka tiem pakārtotie darījumi ir likumīgi un pareizi.

IV. Revīzija ietver procedūras, ar kurām iegūst revīzijas pierādījumus par pārskatos minētajām summām un sniegto informāciju un par tiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Procedūras izraugās revidents, pamatojoties uz profesionālo spriedumu, tostarp uz novērtējumu par risku, ka krāpšanas vai kļūdas dēļ pārskatos ir sniegtas būtiski nepareizas ziņas vai ka saistībā ar pakārtotajiem darījumiem ir būtiski pārkāpts Eiropas attīstības fondu tiesiskais regulējums. Lai izstrādātu konkrētajiem apstākļiem atbilstošas revīzijas procedūras, novērtējot minēto risku, ņem vērā iekšējo kontroli, kas attiecas uz pārskatu sagatavošanu un patiesu izklāstu, un pārraudzības un kontroles sistēmas, kuras ieviestas pakārtoto darījumu likumības un pareizības nodrošināšanai, taču to nedara nolūkā sniegt atzinumu par iekšējās kontroles efektivitāti. Revīzijā novērtē arī izmantoto grāmatvedības metožu piemērotību un veikto aplēšu pamatotību, kā arī pārskatu vispārējo izklāstu.

V. Palāta uzskata, ka iegūtie revīzijas pierādījumi ir pietiekami un atbilstoši, lai pamatotu tās atzinumus.

<sup>(25)</sup> Saskaņā ar 16., 43., 48., 49., 50. un 58. pantu Finanšu regulā, ko piemēro 10. Eiropas Attīstības fondam, šī ticamības deklarācija neattiecas uz to EAF līdzekļu daļu, kuru pārvalda un par kuru atbild EIB.

<sup>(26)</sup> Finanšu regulas, ko piemēro 8., 9. un 10. Eiropas Attīstības fondam. Desmitā EAF Finanšu regula attiecas arī uz pagaidu mehānismu, kura grāmatvedību veic pie 11. EAF.

<sup>(27)</sup> EAF grāmatveža pieņemto grāmatvedības noteikumu un metožu pamatā ir Starptautiskie publiskā sektora grāmatvedības standarti (IPSAS) vai, ja attiecīgā IPSAS standarta nav, Starptautiskie finanšu pārskatu sagatavošanas standarti (IFRS), ko izdevusi Starptautiskā Grāmatvežu federācija un Starptautisko grāmatvedības standartu padome.

## Pārskatu ticamība

### *Atzinums par pārskatu ticamību*

VI. Palāta uzskata, ka 8., 9., 10. un 11. Eiropas Attīstības fonda gada pārskati par 2014. gada 31. decembrī slēgto gadu visos būtiskajos aspektos patiesi atspoguļo šo fondu finanšu stāvokli 2014. gada 31. decembrī, to darbības rezultātus, naudas plūsmas un neto aktīvu pārmaiņas minētajā datumā noslēgtajā gadā saskaņā ar Eiropas attīstības fondu finanšu regulu un grāmatvedības noteikumiem, kas balstās uz starptautiski atzītiem grāmatvedības standartiem publiskajam sektoram.

## Pārskatiem pakārtoto darījumu likumība un pareizība

### ieņēmumi

### *Atzinums par pārskatiem pakārtoto ieņēmumu likumību un pareizību*

VII. Palāta uzskata, ka pārskatiem pakārtotie ieņēmumi par 2014. gada 31. decembrī slēgto gadu visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi.

### Maksājumi

### *Pamats negatīvam atzinumam par pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību*

VIII. Palātas aplēstais iespējamākais kļūdu īpatsvars izdevumu darījumos no 8., 9., 10. un 11. Eiropas Attīstības fonda ir 3,8 %.

### *Negatīvs atzinums par pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību*

IX. Ņemot vērā to jautājumu nopietnību, kas aprakstīti punktā, kurā pamato negatīvu atzinumu par pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību, Palāta uzskata, ka maksājumos, kuri ir pakārtoti pārskatiem par 2014. gada 31. decembrī slēgto gadu, ir būtisks kļūdu līmenis.

2015. gada 16. jūlijā

Priekšsēdētājs

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA

Eiropas Revīzijas palāta  
12, rue Alcide de Gasperi, 1615 Luxembourg, LUXEMBOURG

## PALĀTAS APSVĒRUMI

**Ticamības deklarāciju pamatojošā informācija***Revīzijas tvērums un pieeja*

20. Palātas vispārējā revīzijas pieeja un metode ir aprakstīta 2014. gada pārskata par budžeta izpildi 1. nodaļas **1.1. pielikuma 2. daļā**. Attiecībā uz Eiropas attīstības fondu revīziju jānorāda uz turpmāk izklāstītajiem specifiskajiem jautājumiem.

21. Palātas apsvērumi par EAF pārskatu ticamību attiecas<sup>(28)</sup> uz 8., 9., 10. un 11. EAF finanšu pārskatiem<sup>(29)</sup>, ko saskaņā ar EAF Finanšu regulu<sup>(30)</sup> ir apstiprinājusi Komisija un ko Palāta kopā ar grāmatveža apliecinājuma vēstuli ir saņēmusi 2015. gada 24. jūlijā. Revīzijā pārbaudīja summas un informāciju, vērtēja izmantotos grāmatvedības principus, vadības veiktās nozīmīgās aplēses un pārskatu vispārējo izklāstu.

22. Darījumu pareizības revīzijā ietilpa:

- a) visu dalībvalstu iemaksu pārbaude un citu veidu ieņēmumu darījumu izlase;
- b) 30 saistību izlases pārbaude<sup>(31)</sup>;
- c) 165 darījumu izlases pārbaude<sup>(32)</sup>. Sagatavotā izlase ir reprezentatīva visiem attiecīgajiem EAF maksājumiem. To veidoja 127 maksājumi, kurus apstiprinājušas 28 ES delegācijas<sup>(33)</sup>, un 38 maksājumi, kurus atļāvuši Komisijas departamenti<sup>(34)</sup>. Ja tika konstatētas kļūdas, tad analizēja attiecīgās sistēmas, lai konstatētu, kādas konkrēti sistēmas nepilnības ir iesaistītas;

<sup>(28)</sup> Sk. Regulas (ES) Nr. 567/2014 44. pantu: finanšu pārskatos ietilpst bilance, finanšu darbības rezultātu pārskats, naudas plūsmas pārskats, pārskats par neto aktīvu pārmaiņām.

<sup>(29)</sup> Sk. Regulas (ES) Nr. 567/2014 44. pantu: ziņojumos par finansējuma īstenošanu ietilpst piešķirumu, saistību, piešķirto līdzekļu un maksājumu tabulas.

<sup>(30)</sup> Sk. Regulas (ES) Nr. 567/2014 43. pantu.

<sup>(31)</sup> Vispārējās finanšu saistības un atbilstošās juridiskās saistības (finanšu nolīgumi) pēc tam, kad Komisija ir pieņēmusi finansēšanas lēmumu.

<sup>(32)</sup> Kā noteikts 2014. gada pārskata par budžeta izpildi **1.1. pielikuma 7. punktā**.

<sup>(33)</sup> Āfrikas Savienība, Benina, Botsvāna, Burkinafaso, Burundi, Centrālāfrikas Republika, Demokrātiskā Republika, Dominikānas Republika, Eritreja, Etiopija, Fidži, Gvineja-Bisava, Haitī, Kamerūna, Kongo Demokrātiskā Republika, Kotdivuāra, Lesoto un Svazilenda, Libērija, Madagaskara, Mali, Mauritanija, Maurīcija, Mozambika, Nigēra, Nigērija, Ruanda, Senegāla, Sjerraleone un Uganda.

<sup>(34)</sup> EuropeAid: 34 maksājumi; ECHO: četri maksājumi humānajai palīdzībai.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

- d) *EuropeAid* un ES deleģācijās pārbaudīto sistēmu vērtējums, kurā ietilpa: i) *ex ante* pārbaudes, ko veica Komisijas darbinieki, ārējie revidenti vai uzraudzītāji pirms maksājumu veikšanas, un ii) uzraudzība un pārraudzība, it īpaši ārējo revīziju pēcpārbaude, apstiprinājumpārbaudes apmeklējumi un uzraudzības apmeklējumi, kā arī *EuropeAid* 2012., 2013. un 2014. gada atlikušo kļūdu īpatsvara (RER) izpēte;
- e) *EuropeAid* ģenerāldirektora gada darbības pārskata caurskatīšana un
- f) Palātas iepriekšējo ieteikumu izpildes pārbaude.

23. Kā norādīts 6. punktā, *EuropeAid* īsteno lielāko daļu ārējās palīdzības instrumentu, kurus finansē no vispārējā budžeta un no Eiropas attīstības fondiem. Palātas apsvērumi gan par sistēmām, gan par ģenerāldirektora 2014. gada darbības pārskata un deklarācijas ticamību attiecas uz visu *EuropeAid* atbildības jomu.

*Pārskatu ticamība*

24. Kopš 2007. gada, kad tika modernizēta EAF grāmatvedība, finanšu gadu nodalīšanas metode, ko piemēro Komisija, neiekļauj uzkrātās izmaksas, kas attiecas uz budžeta atbalsts līgumiem, par kuriem ĀKK valstis gada laikā nebija iesniegušas maksājuma pieprasījumus. Komisija uzskata, ka, ņemot vērā budžeta atbalsta īpatnības, ieņēmumi tiek atzīti tad, kad veikts izmaksājums. Vērtējot atbilstību attiecināmības nosacījumiem, Komisijai ir patiešām plaša lemsšanas brīvība. Tomēr budžeta atbalsts nav brīvi piešķirama dotācija, bet gan tiesības. Saskaņā ar Komisijas grāmatvedības noteikumiem – tāpat kā attiecībā uz citiem ar komerciālu apmaiņu nesaistītiem izdevumiem, Komisijai ir pienākums veikt maksājumus, kad attiecināmības nosacījumi ir izpildīti.

25. Attiecībā uz priekšfinansējuma maksājumiem, kas pārsniedz 750 000 EUR, Komisijai procenti ir jāatgūst katru gadu (3 miljoni EUR atgūti 2014. gadā un 5,7 miljoni EUR atgūti 2013. gadā). Kā minēts iepriekšējos gados<sup>(35)</sup>, Palāta konstatēja, ka pilnvarotie kredītrikotāji joprojām regulāri neievēro šo noteikumu, un no procentiem gūto ieņēmumu summa, kas parādīta finanšu pārskatu 3.5. paskaidrojumā, daļēji balstās uz aplēsēm. Turklāt no 250 000 EUR līdz 750 000 EUR liela priekšfinansējuma procentiem ieņemtā summa finanšu pārskatos joprojām nebija atzīta kā finanšu ieņēmums, jo Komisijas Kopējās ārējo attiecību informācijas sistēmas (CRIS) izstrāde tika pabeigta tikai 2014. gada nogalē.

24. Komisija šo pieeju piemēro budžeta atbalsta darbībām kopš 2007. gada, pamatojoties uz 2006. gada grāmatvedības noteikumiem.

Komisija uzskata, ka izdevums par tādu būtu jāatzīst ar brīdi, kad tiek veikta "izmaksa", jo šajā posmā Komisijas dienesti ir pienācīgi novērtējuši visus attiecināmības nosacījumus. Komisija nodalītajā finanšu gadā iekļauj arī maksājuma pieprasījumus, kurus ĀKK valstis ir iesniegušas gada laikā un kuri vēl nav apmaksāti, jo Komisija uzskata, ka gadījumā, kad ĀKK valsts iesniedz pieprasījumu par maksājumu saistībā ar budžeta atbalstu, ir liela varbūtība, ka līgumā noteiktie attiecināmības kritēriji ir izpildīti.

25. Pēdējos trijos gados ir konstatēti uzlabojumi attiecībā uz to, lai atgūtu procentus par priekšfinansējumu katru gadu, nevis līguma termiņa beigās.

Pilnvarotajiem kredītrikotājiem tiek regulāri nosūtītas instrukcijas, lai atgādinātu viņiem par pienākumu laikā atgūt procentus par priekšfinansējuma maksājumiem. Ir ieviesta arī uzraudzības sistēma.

<sup>(35)</sup> 2012. gada pārskats, 19. punkts, un 2013. gada pārskats, 20. punkts.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

*Darījumu pareizība***Ieņēmumi**

26. Revīzijā tika konstatēts, ka ieņēmumu darījumos kļūdu līmenis nav būtisks.

**Maksājumi**

27. Maksājumu darījumu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **1. pielikumā**. No revidētajiem 165 maksājumu darījumiem kļūdas bija 54 (33%). Pamatojoties uz skaitļos izteiktajām 36 kļūdām, Palātas aplēstais kļūdu līmenis ir 3,8 %<sup>(36)</sup>.

28. Ja no revidētās izlases izslēdz budžeta atbalstu un daudzdonoru darījumus, kas minēti 9.–12. punktā, aplēstais kļūdu līmenis ir 4,8 %<sup>(37)</sup>.

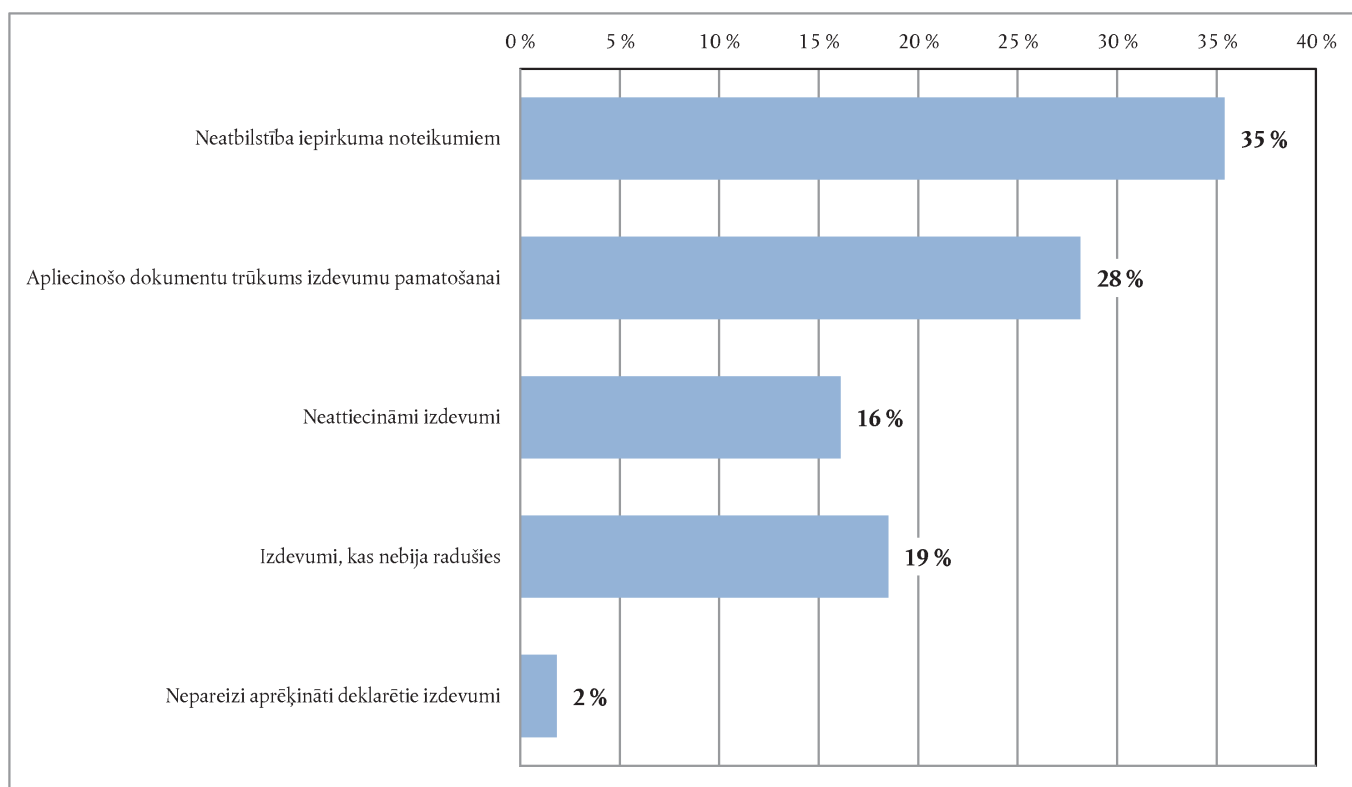
29. Tas, cik lielā mērā dažādi kļūdu veidi ietekmēja 2014. gadam aplēsto kļūdu līmeni, ir attēlots **2. grafikā**. Ar labuma guvēju neievērotajām iepirkuma procedūrām un apliecināto dokumentu trūkumu saistītās kļūdas veido 63 % no aplēstā kļūdu līmeņa.

---

<sup>(36)</sup> Kļūdu aplēsi Palāta aprēķina, izmantojot reprezentatīvu izlasi. Minētais skaitlis ir labākā aplēse. Palātai ir 95 % pārliecības, ka kļūdu īpatsvars datu kopā ir no 2,1 % līdz 5,6 % (attiecīgi zemākā un augstākā kļūdu robeža).

<sup>(37)</sup> Minētais skaitlis ir labākā aplēse, kas balstās uz 127 darījumu reprezentatīvu izlasi. Palātai ir 95 % pārliecības, ka kļūdu īpatsvars datu kopā ir no 2,7 % līdz 6,9 % (attiecīgi zemākā un augstākā kļūdu robeža).

2. grafiks. Kļūdu veidu sadalījums aplēstajā kļūdu līmenī



Avots: Eiropas Revīzijas palāta.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

### Projekti

30. No 133 maksājumu darījumiem, kas saistīti ar Palātas revidētajiem projektiem, 52 (39 %) darījumos bija kļūdas, no kurām 34 (65 %) bija izsakāmas skaitļos. No 34 maksājumu darījumiem, kuros bija skaitļos izsakāmas kļūdas, 14 kļūdas bija galīgajos darījumos, kas bija atļauti pēc tam, kad bija veiktas visas *ex ante* pārbaudes.

31. Tāpat kā iepriekšējos gados<sup>(38)</sup> daudz biežāk nekā citos atbalsta veidos kļūdas konstatēja darījumos, kas attiecas uz programmas aplēsēm, dotācijām un iemaksu nolīgumiem ar starptautiskām organizācijām. No revidētajiem 66 šāda veida darījumiem skaitļos izsakāmas kļūdas bija 29 (44 %), un tās atbilst 75 % no aplēstā kļūdu līmeņa.

32. Galvenie skaitļos izsakāmo kļūdu veidi, ko atklāja ar projektiem saistītajos maksājumu darījumos, bija šādi:

- a) labuma guvējs nebija ievērojis iepirkuma noteikumus (astoņi darījumi);

<sup>(38)</sup> 2013. gada pārskata 25. punkts.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

- b) nebija apliecinājošu dokumentu, kas pamatotu notikušās darbības attiecināmību (11 darījumi) <sup>(39)</sup>;
- c) neattiecināmi izdevumi, piemēram, ārpus īstenošanas perioda radušies izdevumi (trīs darījumi), neattiecināms PVN (divi darījumi), darbības nav paredzētas līgumā (viens darījums) vai netiešās izmaksas ir deklarētas kā tiešās (viens darījums);
- d) labuma guvējam izdevumi nav radušies (10 darījumi);
- e) nepareizi aprēķināti izdevumi (divi darījumi).

**1. izcēlums. Skaitļos izsakāmo kļūdu piemēri projektu darījumos***Labuma guvējs neievēroja iepirkuma procedūras*

Palāta pārbaudīja izdevumu galīgo noskaidrošanu dotācijas nolīgumam ar organizāciju, kas atbild par lauksaimniecības sadarbību starp ĀKK valstīm, un konstatēja, ka IT pakalpojumu iepirkumā ir kļūda 225 900 EUR apmērā. Dotācijas saņēmējs, kas reģistrēts Nīderlandē, nebija ievērojis starptautisku ierobežotu iepirkuma procedūru, kas paredz publicēt konkursa paziņojumu. Uzaicinājumi bija nosūtīti tikai trim Nīderlandes uzņēmumiem pēc saņēmēja ieskatiem. Dotācijas nolīgumā paredzēto iepirkuma noteikumu neievērošana ierobežoja konkurenci.

*Apliecināmo dokumentu trūkums izdevumu pamatošanai*

Palāta pārbaudīja, kā tika galīgi noskaidroti izdevumi, kas radušies programmā "Lauksaimniecības patēriņa preču tirdzniecības atvieglošana", kuru īstenoja Klusā okeāna reģionā. Palāta pārbaudīja 20 izdevumu posteņus. Septiņos gadījumos, kas attiecas uz būvdarbiem, nebija norādītas personāla izmaksas, dienas nauda un izmitināšana viesnīcā, kas kopā bija 22 117 EUR, netika sniegti būtiski izdevumus apliecinājoši dokumenti (piem., rēķini, maksājuma pierādījumi, pierādījumi, kas apliecina sasaisti starp personāla izmaksām un projekta pasākumiem, pierādījumi par ceļošanu un piedalīšanos sanāksmēs, lai pamatotu dienas naudu un izmitināšanu viesnīcā) <sup>(39)</sup>.

**1. izcēlums. Skaitļos izsakāmo kļūdu piemēri projektu darījumos***Saņēmējs neievēroja iepirkuma procedūras*

Komisija veic attiecīgos koriģējošos pasākumus, t. i., ir izdots iekasēšanas rīkojums par līguma galīgās vērtības visu summu EUR 251 124 apmērā. 2015. gada 1. jūnijā saņēmējam tika nosūtīta vēstule ar iepriekšēju informāciju.

<sup>(39)</sup> Palāta ziņo par skaitļos izsakāmām kļūdām tad, ja dokumenti vispār nav pieejami, ja nav pierādījumu tam, ka paziņotā darbība ir notikusi, vai arī ja nav sasaistes starp iekasētajiem izdevumiem un sniegtajiem dokumentiem. Dokumentu trūkumam var būt divi galvenie iemesli: i) vai nu dokuments nekad nav eksistējis, un *ex ante* pārbaudēs tas būtu bijis jāatklāj, vai ii) dokuments ir, bet to nevar iegūt, un tas liecina, ka dokumentu pārvaldība ir nepilnīga.



## PALĀTAS APSVĒRUMI

*Neattiecināmi izdevumi*

Palāta pārbaudīja, kā ir noskaidrota EAF iemaksa *TerrAfrica* saistību īpatsvara palielināšanas trasta fondā. Administrācijas nolīgumu par trasta fondu parakstīja 2012. gada novembrī. Noskaidrošana, ko veica Komisija, balstījās uz kopējām izmaksām, ko trasta fonds veica savā pastāvēšanas laikā no 2006. gada līdz 2013. gadam. No 6 714 489 EUR, kurus Komisija apstiprināja, izdevumi 4 664 666 EUR apmērā bija radušies pirms administrācijas nolīguma stāšanās spēkā. Turklāt Komisija tos jau bija noskaidrojusi (dzēsusi) saskaņā ar iepriekšējo trasta fonda nolīgumu, un tie tādējādi bija samaksāti divreiz.

*Izdevumi, kas labuma guvējam nav radušies*

Palāta pārbaudīja priekšfinansējuma noskaidrošanu programmā "Humānās palīdzības atmnēšanas operāciju īstenošana Senegālā (Kazamansā)". Starptautiskā organizācija, kas īstenoja programmu, kā faktiskos izdevumus deklarēja atmnēšanas pakalpojumu līguma summu, kas vēl nebija pilnībā izmaksāta. Demobilizācijas posms vēl nebija pabeigts (aprīkojums un materiāli vēl nebija aizvākti no projekta vietas un nodoti valsts iestādēm, un līgumslēdzējs vēl nebija iesniedzis galīgo ziņojumu) un atbilstošie izdevumi (207 437,87 USD) labuma guvējam vēl nebija radušies.

## KOMISIJAS ATBILDES

*Neattiecināmi izdevumi*

Komisija ir pilnībā īstenojusi atbilstošos koriģējošos pasākumus. Attiecīgos gadījumos klīrings tika atcelts un veikta pārkodēšana, ņemot vērā pārmērīgo summu.

*Izdevumi, kas saņēmējam nav radušies*

Komisija veic attiecīgos koriģējošos pasākumus, t. i., ir uzsākta atgūšanas procedūra. Turklāt ir plānota projekta pabeigšanas pārbaudes misija.

33. Attiecībā uz 21<sup>(40)</sup> skaitļos izsakāmu kļūdu gadījumiem Komisijai ar tās sistēmu starpniecību bija pietiekami daudz informācijas<sup>(41)</sup>, lai novērstu, atklātu un izlabotu kļūdas pirms izdevumu pieņemšanas. Ja visa šī informācija būtu izmantota kļūdu labošanai, tad aplēstais kļūdu līmenis būtu bijis par 2,3 procentpunktiem zemāks.

34. Starp skaitļos neizsakāmām kļūdām galvenokārt bija nepilnības izmantotajās iepirkuma procedūrās (astoņi darījumi) un nepietiekami iepirkuma dokumenti (septiņi darījumi).

*Budžeta atbalsts*

35. No Palātas revidētajiem 32 darījumiem, kas attiecas uz budžeta atbalstu, divos darījumos bija skaitļos izsakāmas kļūdas ar nenozīmīgu ietekmi (mazāk nekā 0,1 procentpunkts), kas bija radušās tāpēc, ka viena labuma guvēja valdība nebija ievērojusi finansēšanas nolīgumu noteikumus attiecībā uz maiņas kursu budžeta atbalsta izmaksu pārvēršanai vietējā valūtā.

35. Ņemot vērā to, ka abu kļūdu gadījumā finansēšanas nolīgumos nav skaidras norādes uz piemērojamo valūtas maiņas kursu, Komisija uzskata, ka šīs kļūdas ir grūti izteikt skaitļos.

<sup>(40)</sup> Ieskaitot vienu zināmu kļūdu, ko atklāja ārpus izlases.

<sup>(41)</sup> Pamatojies uz apliecinājumiem dokumentiem un prasītajām obligātajām pārbaudēm.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

*Atlasītu sistēmu un gada darbības pārskatu pārbaudeka*

36. Tāpat kā iepriekšējos gados Palātas atklāto kļūdu biežums, tostarp galīgajās izdevumu deklarācijās, kuras pārbaudīja ārējās revīzijās un izdevumu apstiprinājuma pārbaudēs, liecina par trūkumiem šajās *ex ante* pārbaudēs.

37. *EuropeAid* 2013. gada maijā pieņēma rīcības plānu, lai novērstu savas sistēmas īstenošanā konstatētās nepilnības<sup>(42)</sup>. Visu 23 plānoto pasākumu īstenošana sākās 2013. un 2014. gadā. Līdz 2014. gada beigām 15 pasākumi bija pilnībā īstenoti, bet astoņi vēl turpinājās<sup>(43)</sup>. Ir pārāgri vērtēt rīcības plāna ietekmi, jo daži pasākumi vēl tiek īstenoti.

38. Lai uzlabotu ārējo revīziju un izdevumu apstiprinājuma pārbaudes, ir veikti šādi pasākumi:

- a) ir noteikts, ka tad, kad ES delegācijas un *EuropeAid* dienesti gatavo ikgadējo revīziju plānus, ir obligāti jāveic riska analīze;
- b) pārskatītas un uzlabotas dotācijas līguma veidlapas, lai *EuropeAid* var izvēlēties reidentus vai noslēgt ar tiem tiešu līgumu;
- c) izpratnes vairošana par izplatītākajiem kļūdu veidiem, *EuropeAid* darbinieku un labuma guvēju apmācība, to finansiālo un kontroles prasmju pilnveide.

39. Kaut arī 2013. gada decembrī *EuropeAid* bija plānojis izstrādāt kvalitātes/attiecināmības skalas, ar kurām novērtēt izdevumu apstiprinājuma ziņojumu ticamību un sniegt norādes neatbilstības gadījumā, tas vēl nebija paveikts.

40. Kā norādīts Palātas iepriekšējos gada pārskatos<sup>(44)</sup>, *EuropeAid* vadības informācijas sistēmā joprojām ir nepilnības saistībā ar ārējo revīziju, izdevumu apstiprinājuma pārbaudi un uzraudzības apmeklējumu rezultātiem un to pēc pārbaudēm. Tas neļauj ģenerāldirektoram prasīt, lai nodaļu vadītāji vai ES delegāciju vadītāji savlaicīgi veiktu pārbaudes un izlabotu konstatētās sistēmas nepilnības un kļūdas. *EuropeAid* izstrādā jaunu revīzijas programmu, lai uzlabotu revīzijas ziņojumu pārbaudes.

**39.** Tā kā praksē šis jautājums ir sarežģītāks nekā paredzēts, izdevumu apstiprinājumu ziņojumu pārbaudei paredzēto kvalitātes tabulu izstrāde aizņem vairāk laika, nekā bija plānots. Tabulām vajadzētu būt pieejamām 2015. gada pēdējā ceturksnī.

**40.** Attiecībā uz revīzijām, izdevumu apstiprinājuma pārbaudēm un līdzīgiem pasākumiem, kurus Komisija ir pasūtījusi, ir paredzams, ka jauna vadības informācijas sistēma, kas sniedz datus par ārējo revīziju, izdevumu apstiprinājuma pārbaudi un līdzīgu pasākumu rezultātiem un to pēc pārbaudēm, laika gaitā ļaus panākt būtiskus uzlabojumus.

<sup>(42)</sup> *EuropeAid* 2013. gada darbības pārskats, 188.–190. lpp. un 195.–196. lpp.

<sup>(43)</sup> *EuropeAid* 2014. gada darbības pārskats, 114.–115. lpp.

<sup>(44)</sup> Palātas 2010. gada pārskata 42. punkts, Palātas 2011. gada pārskata 43. punkts, Palātas 2012. gada pārskata 35. punkts un Palātas 2013. gada pārskata 35. punkts.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

*Izpēte par 2014. gada atlikušo kļūdu īpatsvaru*

41. *EuropeAid* ir veicis savu trešo izpēti par atlikušo kļūdu īpatsvaru (RER), lai novērtētu kļūdu līmeni, kas palicis pēc visām vadības pārbaudēm, kuras bija veiktas nolūkā nepieļaut, atklāt un izlabot kļūdas. Šī RER izpēte balstās uz pienācīgu metodoloģiju un sniedz nodēriģu informāciju, kas ļauj *EuropeAid* konstatēt, kur kontroles sistēmu īstenošana būtu uzlabojama.

42. Izpētē pārbaudīja darījumu reprezentatīvu izlasi attiecībā uz līgumiem, kas noslēgti no 2013. gada septembra līdz 2014. gada augustam. Izpētes rezultāti ir izklāstīti gada darbības pārskatā<sup>(45)</sup>. Sekojot Palātas 2013. gada pārskatā sniegtajam ieteikumam<sup>(46)</sup>, gada darbības pārskatā ir aprakstīts RER izpētes tvēruma un aplēstā augstākā un zemākā robeža. Saskaņā ar izpētes aplēsi atlikušais kļūdu īpatsvars ir 2,81 %, t. i., lielāks par Komisijas noteikto 2 % būtiskuma sliekšni. Izpētē konstatētie galvenie kļūdu veidi ir šādi:

- a) saņēmējorganizācijas nav iesniegušas pietiekamus dokumentus attiecināmības apliecināšanai (42,70 % no RER);
- b) maksājumam nav juridiska pamata, deklarēta pārāk liela summa un citi neatbilstības jautājumi (32,83 % no RER);
- c) kļūdas, kuras tika aplēstas, nevis aprēķinātas, jo nebija pieejami pietiekami pierādījumi, lai pārbaudītu darījumu pareizību (16,76 % no RER);
- d) neatgūtas un nekoriģētas summas (7,71 % no RER).

43. Palāta pārbaudīja 2014. gada RER izpēti un konstatēja, ka tā kopumā bija veikta saskaņā ar metodoloģiju un sniedz pietiekamus pierādījumus, ka RER ir būtisks. Attiecībā uz dažiem pārbaudītajiem darījumiem Palāta konstatēja, ka vairāki aspekti ir jāuzlabo, proti,

- a) atbilstība izvirzītajiem nosacījumiem, lai varētu paļauties uz iepriekšējo kontroles darbu;
- b) revīzijas pierādījumu pienācīga dokumentēšana, lai pamatotu secinājumus;
- c) pamatojums lēmumam neveikt pārbaudītajā izlasē konstatētās kļūdas ekstrapolēšanu attiecībā uz visu darījuma summu; un
- d) aplēšot atsevišķu darījumu kļūdu īpatsvaru, bija pieļauta pārāk plaša lemsšanas brīvība.

**43.** Komisija atzinīgi vērtē Palātas secinājumu, ka atlikušo kļūdu īpatsvara (RER) izpēte ir balstīta uz atbilstošu metodiku, sniedz lietderīgu informāciju un kopumā ir veikta saskaņā ar metodiku. Komisija kopā ar līgumslēdzēju izvērtēs Palātas izvirzītos jautājumus.

<sup>(45)</sup> *EuropeAid* 2014. gada darbības pārskats, 84.–86. lpp.

<sup>(46)</sup> Pārskats par 2013. gadu, 51. punkts un 5. ieteikums.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

**Gada darbības pārskata izvērtēšana**

44. Savā ticamības deklarācijā ģenerāldirektors sniedz atrunu par darījumu likumību un pareizību, jo summa, ko uzskata par apdraudētu (205,7 miljoni EUR) atbilst vairāk nekā 2 % maksājumu, kurus *EuropeAid* veica 2014. gadā. Tomēr ģenerāldirektors arī apgalvo, ka ieviestās kontroles procedūras sniedz pietiekamas garantijas par pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Tāpat kā iepriekšējā gadā<sup>(47)</sup> Palāta uzskata, ka tas nav loģisks secinājums, jo sistēmas nav efektīvas, ja tās nespēj novērst, atklāt un izlabot būtiskas kļūdas.

45. Atruna attiecas uz visu *EuropeAid* pārvaldīto izdevumu likumību un pareizību. Atruna ir vietā, ja kontroles nepilnības attiecas tikai uz noteiktām ieņēmumu vai izdevumu jomām<sup>(48)</sup>, taču ne tad, ja nepilnības attiecinā uz sistēmas darbību kopumā un ja finanšu ietekme pārsniedz būtiskuma sliekšni visam ģenerāldirektora pārziņā esošajam budžetam. Tomēr Komisijas pastāvīgajos norādījumos 2014. gada darbības pārskatam šāds gadījums nav pietiekami skaidri izklāstīts.

46. Gada darbības pārskatā apgalvots, ka *EuropeAid* kontroles mehānismi ir efektīvi attiecībā uz katru tiešās vai netiešās pārvaldības iekšējās kontroles veidlapu un ka kopējās kontroles mehānismu izmaksas, kas saskaņā ar aplēsi ir 370,6 miljoni EUR, ir pamatotas samērā ar to sniegtajiem ieguvumiem<sup>(49)</sup>. Gada darbības pārskatā sniegtā plaša informācija atspoguļo nozīmīgo darbu, ko *EuropeAid* veicis, lai ievērotu vispārējā Finanšu regulā paredzētās prasības<sup>(50)</sup>. Tomēr apgalvojumi par kontroles mehānismu efektivitāti un rentabilitāti nav apmierinoši pierādīti tāpēc, ka

- a) nebija ievērota pilnu izmaksu pieeja, jo ne visas tiešās izmaksas bija iekļautas<sup>(51)</sup> un pieskaitāmās izmaksas bija izlaistas. Turklāt nav skaidra pamatojuma netiešo personāla izmaksu sadales sistēmai;

44. Ņemot vērā risku vidē, kurā darbojas DEVCO ģenerāldirektorāts, un to, ka atlikusi kļūda ir saistāma nevis ar kontroles sistēmas struktūru, bet gan ar trūkumiem tās īstenošanā, ir tomēr pamats secināt, ka ieviestās kontroles procedūras sniedz vajadzīgās garantijas par pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Atlikušo kļūdu īpatsvara izpēte faktiski nav sniegusi pierādījumus par to, ka kontroles procedūrām būtu sistēmiski trūkumi. Tomēr DEVCO ģenerāldirektorāts atzīst, ka tās īstenošanā ir nepilnības, kurus tas pašlaik novērs.

45. Komisija izvērtē, kā tā varētu lielākā mērā ņemt vērā DEVCO ģenerāldirektorāta veikto kontroļu rezultātus, lai tādējādi sniegtu diferencētāku novērtējumu par riska ticamību.

46. Daži no finanšu regulas 66. pantā minētajiem vadības un ziņošanas pienākumiem kopumā joprojām rada grūtības Komisijai. Centrālajiem dienestiem ir būtiska nozīme, lai nodrošinātu to, ka kontroles sistēmas un ar tām saistītā ziņošanas prakse tiktu konsekventi īstenota visā Komisijā. Lai panāktu ilgtspējīgus uzlabojumus, Komisija ņems vērā Palātas apsvērumus un izvērtēs to ietekmi uz resursu izmantojumu.

<sup>(47)</sup> 2013. gada pārskats, 43. un 44. punkts.

<sup>(48)</sup> Regula (ES, Euratom) Nr. 966/2012, 66. panta 9. punkts un Regula (EK) Nr. 215/2008, 38. pants.

<sup>(49)</sup> *EuropeAid* 2014. gada darbības pārskats, 86.–89. lpp. un 93.–95. lpp.

<sup>(50)</sup> Regula (ES, Euratom) Nr. 966/2012, 66. panta 9. punkts.

<sup>(51)</sup> Piemēram, novērtējums par personāla izmaksām un ārējām izmaksām būvdarbu līgumu pārraudzībai.

## PALĀTAS APSVĒRUMI

- b) attiecībā uz skaitļos izsakāmiem ieguvumiem *EuropeAid* vadības informācijas sistēmas vēl nesniedz precīzu informāciju par kļūdām, kas atklātas un izlabotas pēc ārējām revīzijām un izdevumu apstiprinājumpārbaudēm (sk. 40. punktu), kā arī pēc Komisijas pašas veiktajām pārbaudēm;
- c) *EuropeAid* vēl nav izstrādājis objektīvi pārbaudāmus rādītājus, kas ietvertu mērķlielumus, pret kuriem vērtēt kontroles mehānismu efektivitāti un rentabilitāti.

## KOMISIJAS ATBILDES

- b) Attiecībā uz revīzijām, izdevumu apstiprinājumpārbaudēm un līdzīgiem pasākumiem, kurus Komisija ir pasūtījusi, ir paredzams, ka jauna vadības informācijas sistēma, kas sniedz datus par ārējo revīziju, izdevumu apstiprinājumpārbaudi un līdzīgu pasākumu rezultātiem un to pēc pārbaudēm, laika gaitā ļaus panākt būtiskus uzlabojumus.
- c) Pārskatu sniegšana jau tagad balstās uz pārbaudāmiem rādītājiem, dažos gadījumos ietverot arī mērķlielumus. Ar centrālo dienestu norādījumu palīdzību Komisijas sistēma vēl aizvien tiek uzlabota un pilnveidota.

## SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

## Secinājumi par 2014. gadu

47. Palāta secina, ka Eiropas attīstības fondu pārskati attiecībā uz 2014. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu visos būtiskajos aspektos patiesi atspoguļo Eiropas attīstības fondu finanšu stāvokli, darbības rezultātus, naudas plūsmas un neto aktīvu pārmaiņas minētajā datumā noslēgtajā gadā, kā to nosaka Finanšu regulas noteikumi un grāmatveža pieņemtie grāmatvedības noteikumi.

48. Palāta secina, ka attiecībā uz 2014. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu

- a) Eiropas attīstības fondu ieņēmumos kļūdu līmenis nebija būtisks;
- b) Eiropas attīstības fondu maksājumu darījumos bija būtisks kļūdu līmenis (sk. 27.–32. punktu). Darījumu pārbaudes norāda, ka konkrētajā datu kopā aplēstais kļūdu līmenis ir 3,8 % (sk. **1. pielikumu**).

## PALĀTAS APSVĒRUMI

## KOMISIJAS ATBILDES

**Ieteikumi**

49. Rezultāti, kurus Palāta ieguva, pārbaudot, kā tiek ņemti vērā iepriekšējos gada pārskatos sniegtie ieteikumi, ir izklāstīti **2. pielikumā**<sup>(52)</sup>. 2011. un 2012. gada pārskatos Palāta bija sniegusi 12 ieteikumus. Viens no šiem ieteikumiem vairs nav aktuāls. *EuropeAid* pilnībā īstenoja četrus ieteikumus, bet pieci bija īstenoti lielākajā daļā aspektu un divi – dažos aspektos. Attiecībā uz vienu tikai dažos aspektos īstenoju ieteikumu *EuropeAid* veica turpmāk uzskaitītās darbības:

- a) izstrādāja rīku, kas palīdzēs ES delegācijām efektīvāk pārskatīt to projektu portfeli un noteikt apmeklējumu prioritātes projektiem, kuriem, pamatojoties uz riska novērtējumu, ir īpaši vajadzīga uzraudzība;
- b) sagatavoja jaunas pamatnostādnes apstiprināšanas apmeklējumiem uz delegācijām; tās paredzēs uz risku balstītu plānošanu un apstiprināšanas apmeklējumu pārbaudes.

50. Ņemot vērā šo pārskatīšanu, konstatējumus un secinājumus par 2014. gadu, Palāta *EuropeAid* ir sagatavojusi turpmāk minētos ieteikumus.

- **1. ieteikums.** Izstrādāt un ieviest iekšējās kontroles procedūras, lai nodrošinātu priekšfinansējumu noskaidrošanu uz faktiski notikušu izdevumu pamata, neieklaujot juridiskās saistības.
- **2. ieteikums.** Pastiprināt regulārās apstiprinājumpārbaudes par to, ka partnervalstis piemēro pareizo maiņas kursu, lai pārvērstu budžeta atbalsta izmaksas vietējā valūtā.
- **3. ieteikums.** Kopā ar līgumslēdzēju, kas atbild par RER izpēti, nodrošināt Palātas konstatēto problēmjauditāciju risināšanu.
- **4. ieteikums.** Uzlabot rādītājus, kas attiecas uz mērķlielumiem, ar kuriem novērtē kontroles mehānismu efektivitāti un rentabilitāti; uzlabot izmaksu pieeju un ar to saistītās procedūras un vadības informācijas sistēmas, lai novērtētu kontroles sistēmu radītos ieguvumus.

*Komisija piekrīt šim ieteikumam.*

*Komisija vēl vairāk precizēs DEVCO ģenerāldirektorāta atbilstošajās vadlīnijās iekļautos klīringa noteikumus attiecībā uz iemaksu nolīgumiem un uzstās uz to, ka klīrings ir jāveic uz faktisko izdevumu pamata, neieklaujot juridiskās saistības.*

*Komisija piekrīt šim ieteikumam.*

*Komisija piekrīt šim ieteikumam.*

*Komisija – centrālo dienestu noteiktā regulējuma ietvaros – piekrīt šim ieteikumam.*

<sup>(52)</sup> Šis pārbaudes mērķis bija pārliecināties, ka, reaģējot uz Palātas ieteikumiem, ir ieviesti un pastāv korigējoši pasākumi. Mērķis nav novērtēt to īstenošanas efektivitāti. Dažus pasākumus, kuri joprojām tiek īstenoti, ir par agru pārbaudīt.

## 1. PIELIKUMS

## EIROPAS ATTĪSTĪBAS FONDU DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI

	2014. g.	2013. g.
<b>IZLASES LIELUMS UN UZBŪVE</b>		
Kopējais darījumu skaits	165	165
<b>SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME</b>		
Aplēstais kļūdu līmenis	3,8 %	3,4 %
Augstākais kļūdu līmenis	5,6 %	
Zemākais kļūdu līmenis	2,1 %	

## 2. PIELIKUMS

## IEPRIEKŠĒJO IETEIKUMU IZPILDES PĀRBAUDE EIROPAS ATTĪSTĪBAS FONDIEM

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sāktā		Nav ieviests	Nav piemērojams (*)	Nepieciešami pierādījumi	
			Ielācajā daļā aspektu	dažos aspektos				
2012	<b>1. ieteikums.</b> <i>EuropeAid</i> ir jāpārskata sava atlikušo kļūdu īpatsvara noteikšanas metodoloģija (2012. gada pārskats, 51. punkts, 1. ieteikums).	x						
	<b>2. ieteikums.</b> <i>EuropeAid</i> gada darbības pārskatā jāsniedz precīzs atlikušo kļūdu īpatsvara pētījuma rezultātu apraksts (2012. gada pārskats, 51. punkts, 2. ieteikums).	x						
	<b>3. ieteikums.</b> <i>EuropeAid</i> ir jānodrošina savlaicīga izdevumu noskaidrošana (2012. gada pārskats, 51. punkts, 3. ieteikums).			x				
	<b>4. ieteikums.</b> <i>EuropeAid</i> ir jāveicina labāka dokumentu pārvaldība istenošanas partneru un saņēmēju līmenī (2012. gada pārskats, 51. punkts, 4. ieteikums).	x						
	<b>5. ieteikums.</b> <i>EuropeAid</i> ir jāveic efektīvi pasākumi, lai uzlabotu ārējo revidentu veikto izdevumu apstiprinājuma pārbaūžu kvalitāti (2012. gada pārskats, 51. punkts, 5. ieteikums).			x				
	<b>6. ieteikums.</b> <i>EuropeAid</i> ir jānodrošina īpašo budžeta atbalsta maksājumu nosacījumu pareiza piemērošana (2012. gada pārskats, 51. punkts, 6. ieteikums).	x						
	<b>7. ieteikums.</b> <i>EuropeAid</i> ir jānodrošina, lai katru gadu tiktu izdoti iekasēšanas rīkojumi par procentiem no priekšfinansējuma, kas lielāks par EUR 750 000 (2012. gada pārskats, 51. punkts, 7. ieteikums).				x			



Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panakto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sāktā		Nav ieviests	Nav piemērojams (*)	Nepietiekami pierādījumi	
			Ielācītajā daļā aspektu	dažos aspektos				
2011	<b>1. ieteikums.</b> <i>EuropeAid</i> ir jāuzlabo līgumu piešķiršanas procedūru pārvaldība, nosakot precīzus atlases kritērijus un labāk dokumentējot vērtēšanas procesu (Palātas 2011. gada pārskata 59. punkta a) apakšpunkts).	x						
	<b>2. ieteikums.</b> <i>EuropeAid</i> ir jāievieš dokumentētu uz riska analīzi balstītu pārbaudes apmeklējumu [sk. 40. punktu] un uzraudzības apmeklējumu uz vietas plānošanu un regulāras pēcārbaudes (Palātas 2011. gada pārskata 59. punkta b) apakšpunkts).			x				
	<b>3. ieteikums.</b> <i>EuropeAid</i> ir jāpadara obligātas pamatnostādnes par riska analīzi, kas vajadzīga, lai deleģācijas un <i>EuropeAid</i> centrālīe dienesti varētu sagatavot revīzijas plānus (Palātas 2011. gada pārskata 59. punkta c) apakšpunkts).			x				
	<b>4. ieteikums.</b> <i>EuropeAid</i> ir jāpārskata galvenos rezultātus rādītājus, lai tie nebūtu pretrunīgi un tos būtu viegli interpretēt (Palātas 2011. gada pārskata 59. punkta d) apakšpunkts).			x				
	<b>5. ieteikums.</b> <i>EuropeAid</i> ir jānovērtē IRS spēju efektīvi veikt savus uzdevumus (Palātas 2011. gada pārskata 59. punkta e) apakšpunkts).					x		

(\*) *EuropeAid* iekšējās revīzijas funkcija ir centralizēta Iekšējās revīzijas dienestā (IRD). Iekšējās revīzijas struktūra beidza pastāvēt 2015. gada februārī.





ISSN 1977-0952 (elektroniskais izdevums)  
ISSN 1725-5201 (papīra izdevums)



**Eiropas Savienības Publikāciju birojs**  
2985 Luksemburga  
LUKSEMBURGA

**LV**